

REMZİ KİTAPevi

AŞKIN CELLADI

VE

*Diğer Psikoterapi
Öyküleri*

Irvin D. YALOM

18.
Baskı

Irvin D. Yalom

Aşkın Celladı ve

Diğer Psikoterapi Öyküleri

Çeviren:

Handan Saraç

5'inci Basım

.....
.....

İçindekiler

Sunuş

Önsöz

Aşkın Celladı

--Tecavüz Yasal Olsaydı...--

Şişman Bir Hanım

--Yanlış Çocuk Öldü--

--Benim Başıma Geleceğini Hiç
Düşünmemiştim--

--Usulca Gitme--

İki Tebessüm

Üç Açılmamış Mektup

Terapide Tek Eşlilik

Sahibini Arayan Düşler

.....

Sunuş

Bu kitabın yarısından fazlası bol bol seyahat ettiğim bir akademik

izin yılı boyunca yazıldı. Beşli konuk eden ve yazmamı kolaylaştıran

birçok kişi ve kuruma teşekkür borçluyum:
Stanford Üniversitesi İnsani

Bilimler Merkezi, Rockefeller Vakfı Bellagio
Araştırma Merkezi, Tokyo

ve Hawaii'de Dr. Mikiko Hasegawa ve Dr.
Tsunebito Hasegawa,

San Francisco'daki Caffè Malvina ve Bennington

Üniversitesi'nin

Yaratıcı Yazma Programı.

Eşim Marilyn'e (ki her zaman benim en amansız eleştirmenim ve en

sadık desteğim olmuştur); Basic Books tarafından daha önce yayımlanan

kitaplarımda olduğu gibi bu kitapta da bana güç veren editörüm

Phoebe Hoss'a ve Basic Books'taki proje editörüm Linda Carbone'a

teşekkür borçluyum. Ayrıca, beni elimde yeni bir öyküyle yaklaşıırken

gördüklerinde irkilip kaçmayan ve eleştirilerini esirgemeyen,

beni yüreklendiren ya da avutan pek çok

meslektaşına ve dostuma da

teşekkür ediyorum. Bu uzun bir süreci ve kuşkusuz bazı adları atlamış

olabilirim. Ama Pat Baumgardner'a, Helen Blau'ya, Michele Carter'a,

Isabel Guerard'a, Maclin Guerard'a, Ruthellen Josselson'a, Herant

Katchadourian'a, Stina Katchadourian'a, Marguerite Lederberg'e,

John L'Heureux'ye, Morton Lieberman'a, Dee Lum'a, K. Y. Lum'a,

Mary Jane Moffatt'a, Nan Robinson'a, kız kardeşim Jean Rose'a, Gena

Sorensen'a, David Spiegel'e, Winfried Weiss'a, oğlum Benjamin Yalom'a,

Stanford 1988 sınıfı tıp asistanlarına ve stajyer psikologlara ve

on yıldır bu öykülerin kaynağını oluşturan klinik notları ve fikirleri

daktilo eden sekreterim Bea Mitchell'a şükranlarımı sunuyorum. Her

zamanki gibi, çalışmalarım için vazgeçilmez olan entelektüel ortamı,

akademik özgürlüğü ve desteği sağlayan Stanford Üniversitesi'ne teşekkür

borçluyum.

Bu sayfaları onurlandıran on hastaya büyük bir minnet borcum

var. Her biri (ben kitabı bitirmeden ölen bir hasta dışında) kendi

öyküsünü satır satır okudu ve yayımlanması için onayını verdi. Her

biri, gerçeklerin maskelenme derecesini kontrol edip onayladı, birçoğu

yayına hazırlama konusunda yardım önerdi, bir kişi (Dave)

öyküsünün adını koydu; bazıları maskelemenin gereksiz ölçüde olduğunu

söyleyerek beni gerçeğe daha çok yaklaştırmaya teşvik etti, birkaçı

benim kendimi kişisel biçimde ortaya koyuşumdan ya da dramatik

cüretimden tedirgin oldu, ama yine de, öykünün terapistlere ve/veya

diğer hastalara yararlı olması umuduyla onayını ve hayır duasını

esirgemedi. Tümüne en derin şükranlarımı sunuyorum.

Bu öyküler gerçek öyküler, ama hastaların kimliklerini korumak

için pek çok değişiklik yapmak zorunda kaldım. Çoğu kez bir hastanın

kimliğinin ve yaşam koşullarının çeşitli yönleri için simgesel eşdeğerde

öğeler kullandım; zaman zaman bir başka hastanın kimliğinin

bir bölümünü kahramanın kişiliğine aşıladım. Karşılıklı konuşmalar

çoğu kez hayali olup benim kişisel düşüncelerim de sonradan

eklenmiştir. Hikayelerde maskeleye olabildiğince derindir ve her bir

vakada yalnızca hastanın kendisi tarafından nüfuz edilebilecek niteliktedir.

Bu on kişiden herhangi birini tanıdıklarını sanan

okurların yanılmış
olacaklarından eminim.

Bu kitapta yer alan hikayelerdeki kişilerin
isimleri, karakteristik
özellikleri, ve diğer ayrıntılar değiştirilmiştir.

.....

AŞKIN CELLADI

Önsöz

Şöyle bir sahne düşünün: birbirlerini tanımayan

üç dört yüz kişiye çift

çift ayrılmaları ve eşlerine şu bir tek soruyu
tekrar tekrar sormaları

söyleniyor: --Ne istiyorsun?--

Daha basit bir şey olabilir mi? Masum bir soru
ve onun yanıtı.

Oysa ben, bu grup alıştırmasının beklenmedik
güçte duygular uyandırdığına

defalarca tanık olmuşumdur. Çoğu kez birkaç
dakika içinde

oda yoğun bir heyecanla sarsılır. Erkekler ve
kadınlar - hem hiç de

çaresiz ve yoksul olmayan, başarılı, sağlıklı, iyi
giyimli, yürürken

ışıltilar saçan insanlar - ta derinlerinde çalkantılar

yaşarlar. Sonsuza

dek yitirmiş oldukları kişilere - ölmüş ya da
yanlarında olmayan anne ve

babalara, eşlere, çocuklara, arkadaşlara -
seslenirler: --Seni tekrar görmek

istiyorum.-- --Sevgini istiyorum.-- --Benimle
gurur duyduğunu bilmek

istiyorum.-- --Seni sevdiğimi ve bunu sana hiç
söylemediğim için

ne kadar pişman olduğumu bilmeni istiyorum.--
--Dönmeni istiyorum

- öyle yalnızım ki.-- --Hiç yaşamadığım
çocukluğumu istiyorum.--

--Sağlıklı olmak, yeniden genç olmak istiyorum.
Sevilmek, sayılmak istiyorum.

Yaşamımın bir anlamı olsun istiyorum. Bir şey
başarmak istiyorum.

Umursanmak, önemli olmak, anımsanmak istiyorum.--

Ne çok istek. Ne çok özlem. Ve ne çok acı, yüzeye ne kadar yakın,

yalnızca birkaç dakika derinde. Yazgı acısı. Varoluş acısı. Hep orada

olan, yaşam zarının hemen altında sürekli uğuldayan acı. Ulaşılması

böylesine kolay olan acı. Pek çok şey - basit bir grup alıştırması, birkaç

dakikalık derin düşünce, bir sanat yapıtı, bir vaaz, kişisel bir kriz,

bir kayıp - bize en derindeki isteklerimizin hiçbir zaman

gerçekleşemeyeceğini anımsatır: genç kalmak, yaşlanmayı durdurmak,

yitirdiğımız insanların dönmesi, ebedi aşkı
bulmak, himaye edilmek, anlam

ve önem kazanmak, ölümsüzlüğe kavuşmak.

Ne zaman ki bu ulaşılmaz istekler tüm
yaşamımıza egemen olur, o

zaman yardım almak için aileye, dostlara, dine -
bazen de

psikoterapistlere - yöneliriz.

Bu kitapta, yardım için terapiye yönelen ve
çalışmaları sırasında

varoluş sancılarıyla cebelleşen on kişinin öyküsü
var. Aslında bu kişilerin

bana geliş nedeni bu değildi; tersine, tümünün
dertleri günlük

yaşamın sıradan sorunlarıydı: yalnızlık,
değersizlik duygusu, iktidarsızlık,

şiddetli baş ağrıları, kompulsif cinsellik,
şişmanlık, yüksek tansiyon,

keder, karasevda, değişken ruh durumları,
depresyon. Yine de,

her nasılsa (her bir öyküde farklı biçimde gelişen
bir --her nasılsa--),

terapi bu gündelik sorunların derin köklerini -
varoluşun temeline doğru

uzanan kökleri - açığa çıkardı.

Öykülerin tümünde aynı çığlık yankılanıyor: --
İstiyorum! İstiyorum!--

Hastalardan biri, yaşayan iki oğlunu ihmal
ederken, --Ölen sevgili

kızımı geri istiyorum,-- diye haykırıyordu. Bir diğeri, lenf kanseri

bedeninin her köşesine yayılırken, --Gördüğüm her kadını düzmek istiyorum,--

diyordu ısrarla. Bir başkası ise, açmak cesaretini bulamadığı

üç mektubun sancılılarıyla kıvranırken, --Hiç yaşamadığım çocukluğumu,

annemi, babamı istiyorum,-- diye yalvarıyordu. Kendinden otuz

beş yaş genç bir erkeğe duyduğu saplantısal aşktan vazgeçemeyen

yaşlı bir kadın da, --Sonsuza dek genç olmak istiyorum,-- diyordu.

Psikoterapinin ana maddesinin, çoğu kez iddia edildiği gibi bastırılmış

içgüdüsel yönelişler ya da trajik bir kişisel
geçmişin iyi gömülmemiş

kırık dökük parçaları değil, daima bu tür bir
varoluş sancısı olduğuna

inanıyorum. Bu on hastanın her biriyle
sürdürdüğüm

terapideki başlıca bilimsel varsayımım - ki
teknîğim de bu varsayım

üzerine kurulmuştur - temel kaygıların,
insanların yaşamın acımasız

gerçekleriyle yani varoluşun --verileriyle-- başa
çıkma için harcadıkları

bilinçli ve bilinçsiz çabalardan kaynaklandığıdır.
(Bu varoluşçu perspektif

ve ona dayalı bir psikoterapinin kuram ve
uygulaması, yazann Existential

Psychotherapy (New York: Basic Books, 1980)

adlı kitabında ayrıntılı
olarak ele alınmaktadır.)

Psikoterapi açısından özellikle önem taşıyan
dört değıştirilemez

gerçek görüyorum: her birimiz ve sevdiklerimiz
için ölümün kaçınılmazlığı;

yaşamımızı kendi irademizle biçimlendirme
özgürlüğümüz;

nihai yalnızlığımız; ve son olarak, yaşamın
belirgin bir anlamdan yoksun

oluşu. Bu veriler ne kadar acımasız da görünse,
aynı zamanda aklın ve

kurtuluşun tohumlarını taşırlar. Bu on
psikoterapi öyküsünde,

varoluşun gerçekleriyle yüzleşmenin ve bu

gerçeklerin gücünü kişisel

değişim ve büyümenin hizmetinde kullanmanın
mümkün olduğunu göstermeyi

umuyorum.

Yaşamın bu gerçekleri arasında en açık olanı,
sezgisel biçimde en

kolay anlaşılanı ölümdür. Erken bir yaşta, çoğu
kez sanıldığından çok

daha erken çağlarda, ölümün geleceğini ve
ondan kurtuluş olmadığını

öğreniriz. Yine de, Spinoza'nın deyişiyle, --Her
şey kendi varlığı içinde

sürekliliğini korumaya çabalar.-- İnsanın
özünde, varolmayı sürdürme

dileği ile kaçınılmaz ölüm bilinci arasında

kesintisiz sürüp giden

bir çatışma vardır.

Ölüm gerçeğine uyum sağlayabilmek için, onu yadsıma ya da ondan

kaçıp kurtulma yolları tasarlamakta üstümüze yoktur. Çocukluğumuzda,

anne ve babalarımızın pekiştirdiği güvenin yanı sıra dini

ve dünyevi masalların da yardımıyla ölümü yadsırız; sonraları, onu

bir canavar, bir kum adam, bir şeytan gibi bir varlığa dönüştürerek

kişileştiririz. Ne de olsa, eğer ölüm peşimize düşen bir varlıksa ondan

kaçıp kurtulmanın bir yolunu bulabiliriz; üstelik

ölüm taşıyan bir canavar

ne kadar ürkütücü olursa olsun gerçeğin
kendisinden, yani insanın

kendi ölümünün tohumlarını kendi içinde
taşıdığı gerçeğinden,

daha az ürkütücüdür. Daha sonra, çocuklar ölüm
korkusunu hafifletecek

başka yöntemler denerler: ölümle alay ederek
onun zehrini alırlar,

gözüpek davranışlarla ona meydan okurlar, ya
da tereyağlı sıcak patlamış

mısırla akranlarının güven veren beraberliğinde
hayalet öyküleri

dinleyip korku filmleri izleyerek onu köreltirler.

Yaşımız büyüdükçe ölümü kafamızdan

çıkarmayı öğreniriz; dikkatimizi

başka şeylere veririz; ölümü olumlu bir şeye dönüştürürüz

(öbür tarafa göçmek, yuvaya dönmek, Tanrı'ya kavuşmak, nihayet huzur

bulmak); yüreklendirici mitlerle onu yadsınız; kalıcı yapıtlarla,

tohumumuzu çocuklarımız aracılığıyla geleceğe göndererek ya da tinsel

süreklilik vaat eden bir din sistemini benimseyerek ölümsüzlüğü yakalamaya

çabalarız.

Pek çok kişi ölümü yadsımanın böyle açıklanmasına karşı çıkar.

--Saçma!-- derler. --Biz ölümü yadsımıyoruz ki.

Herkes ölecek. Bunu biliyoruz.

Gerçekler apaçık ortada. Ama bunun üzerinde durmanın ne anlamı var?--

Gerçek şu ki, biliyoruz ama bilmiyoruz. Ölüm hakkında bir şeyler

biliyoruz, akıl yoluyla gerçekleri kavırıyoruz, ama, aklımızın bizi başa

çıkamayacağımız dozda kaygıdan koruyan bilinçdışı bölümü, ölümün

çağrıştırdığı dehşeti ayırıp safdışı bırakıyor. Bu ayırma işlemi bilinçdışı,

gözle görülmeyen bir şey, ama yadsıma mekanizmasının bozulup

ölüm korkusunun olanca gücüyle ortaya çıktığı nadir durumlarda,

onun varlığına inanabiliyoruz. Bu çok seyrek,
bazen yaşam boyunca

yalnızca bir ya da iki kez olabilir. Kimi zaman
uyanık durumda, bazen

ölüme kıl payı yaklaşmanın ardından, ya da
sevilen bir kimse öldüğü

zaman olur bu; ama ölüm korkusu daha yaygın
olarak karabasanlarda

yüzeye çıkar...

Karabasan, amacına ulaşamamış bir düştür;
kaygıyı --denetlemeyerek--

uykunun bekçisi rolünde başarısız olmuş bir
düş. Karabasanlar

görünür içerikleri bakımından farklı da olsalar
her karabasanın temelindeki

süreç aynıdır: işlenmemiş ölüm korkusu
muhafızlarından kurtulup

bilince fırlamıştır. --Sahibini Arayan Düşler--
öyküsü, ölüm korkusunun

kaçıp kurtuluşunun ve aklın onu denetim altında
tutmak

için harcadığı son çabaların eşsiz bir kulis
görünümünü veriyor: burada,

Marvin'in karabasanındaki her tarafa yayılmış
karanlık ölüm imgeleri

arasında yaşamı destekleyen, ölüme meydan
okuyan bir alet var

- düşü görenin ölümle cinsel bir düelloya
girişmek için kullandığı parlak

beyaz uçlu baston.

Cinsel eylem öbür öykülerin kahramanları
tarafından da güçsüzleşmeyi,

yaşlanmayı ve yaklaşan ölümü defedecek bir
tılsım gibi

görülüyor: örneğin, genç bir adamın öldürücü
kansere inat, karşı

konulmaz bir itkiyle giriştiği rasgele cinsel
eylemler (--Tecavüz Yasal

Olsaydı...--) ve yaşlı bir adamın artık yaşamayan
sevgilisinden gelmiş

otuz yıllık sararan mektuplara sımsıkı tutunuşu (-
-Usulca Gitme--).

Yaklaşan ölümle yüz yüze kalan kanser
hastalarıyla çalıştığım

uzun yıllar boyunca, onların ölüme ilişkin
korkularını hafifletmek için

benimsedikleri özellikle güçlü ve yaygın iki inanç ya da kuruntu dikkatimi

çekmişti. Bir güvenlik duygusu yaratan bu inançlardan biri insanın

kendi kişisel özelliğine olan inancı, diğeri ise nihai bir kurtarıcının

varlığına ilişkin inançtır. Bunlar --sabit yanlış inançları-- temsil

etmeleri açısından kuruntu kapsamına girmekle birlikte, burada kuruntu

terimini küçük düşürücü anlamda kullanmıyorum: bunlar herhangi

bir bilinç düzeyinde hepimizin içinde varolan ve bu öykülerin

birkaçında rol oynayan evrensel inançlardır.

Özel olma, bir kimsenin insan biyolojisinin
olağan yasalarının ve

yazgının ötesinde, dokunulmaz ve incitilemez
olduğu inancıdır. Yaşamın

herhangi bir noktasında, hepimiz bir krizle karşı
karşıya kalabiliriz:

bu ciddi bir hastalık, meslekte başarısızlık veya
boşanma olabilir;

ya da --Benim Başıma Geleceğini Hiç
Düşünmemiştim-- öyküsünde

Elva'ya olduğu gibi, cüzdanını çaldırma
türünden basit fakat insanın

sıradanlığını bir anda açıkça ortaya koyup
yaşamın sürekli yükselen

bir sarmal olacağı yolundaki yaygın varsayıma
kafa tutan bir olay

olabilir.

Özel olduğumuza inanmak içten içe bir
güvenlik duygusu sağlarken,

ölümü yadsımaya ilişkin diğer önemli
mekanizma - nihai bir kurtarıcıya

inanç - bir dış güç tarafından sürekli gözetilip
korunduğumuzu

hissetmemize olanak verir. Sendelesek de, hasta
da olsak, yaşamın

tam sınırına da gelsek, inanırız ki bizi daima geri
getirecek olan büyük

ve her şeye gücü yeten bir hizmetkar vardır.

Bu iki inanç sistemi, insanlık durumuna verilen
bu iki taban tabana

zıt yanıt, birlikte bir diyalektik oluşturur. İnsan

ya kahramanca bir

kendine güvenle özerkliğini vurgular ya da
üstün bir güçle kaynaşma

yoluyla güvenlik arar: yani belirir veya birleşir,
ayrılır veya içine

gömer. Ya kendi kendinin ana babası olur ya da
ebedi çocuk olarak kalır.

Çoğumuz, çoğu zaman, ölümün bakışından
tedirgince kaçınarak

rahatımıza bakar, kıs kıs gülüp Woody Allen'le
aynı fikirde olduğumuzu

söyleriz: --Ölümden korkmuyorum. Sadece
geldiği zaman orada

olmak istemiyorum.-- Oysa bir başka yol -
psikoterapiye uygulanabilen

eski bir gelenek - vardır ki bize tam ölüm
bilincinin aklımızı olgunlaştırıp

yaşamımızı zenginleştirdiğini öğretir.
Hastalarımın birinin

ölümün eşiğindeki sözleri (--Tecavüz Yasal
Olsaydı...-- öyküsünde),

somut ölüm gerçeğinin bizi yok etmesine karşın
ölüm fikrinin bizi

kurtarabileceğini ortaya koymaktadır.

Varoluşun bir başka verisi olan özgürlük, bu
on hastadan bazılarını

bir çıkmaz karşısında bırakmaktadır. Şişman bir
hasta olan Betty,

beni görmeye gelmeden hemen önce çılgınca
yediğini ve ofisimden

ayrılır ayrılmaz yine çılgınca yemeyi
planladığını bildirdiği zaman,

beni kendisinin denetimini üstlenmeye ikna
ederek kendi özgürlüğünden

vazgeçmeye kalkışyordu. Bir başka hastanın (--
Aşkın Celladı--

öyküsündeki Thelma) tüm terapi süreci, eski bir
sevgiliye (ve terapisteye)

teslim olma temasının ve benim ona kendi
gücünü ve özgürlüğünü

yeniden kazanmasına yardım amacıyla strateji
arayışlarımın

çevresinde dönüyordu.

Bir veri olarak özgürlük, ölümün tam antitezi
gibi görünür. Ölümden

korkarken özgürlüğü genellikle su götürmez bir biçimde olumlu

bir şey olarak düşünürüz. Batı uygarlığının tarihi özgürlük özlemiyle

kesintilere uğramış, hatta onun gücüyle sürüklenmiş değil midir?

Oysa varoluşçu bir bakış açısından özgürlük, gündelik deneyimlerin

tersine, yaşam sürecimizi ebedi ve görkemli bir planı olan bir evrende

geçirmediğimizi öne sürmesi bakımından kaygıyla sıkı sıkıya bağlıdır.

Özgürlük, insanın kendi seçimlerinden, eylemlerinden, kendi yaşam

durumundan sorumlu olduğu anlamına gelir.

Sorumlu kelimesi çeşitli biçimlerde kullanılabilmekle birlikte ben

Sartre'ın tanımını tercih ediyorum: sorumlu olmak, --yaratıcısı olmak--

demektir, yani her birimiz kendi yaşam planımızın yaratıcısı olmak

durumundayız. Her şey olma özgürlüğümüz vardır, yalnızca özgür

olmama özgürlüğümüz yoktur: Sartre'ın dediği gibi, özgürlüğe

mahkumuz biz. Aslında bazı filozoflar daha da fazlasını iddia etmektedir:

insan aklının yapısı her birimizi, dış gerçekliğin yapısından,

zamanın ve uzayın biçimlenişinden bile sorumlu kılar. Kaygı işte burada,

kendi kendini yapılandırma fikrinde yatar: bizler

belirgin bir

yapı arayan yaratıklarız ve altımızda hiçbir şeyin, hiçbir temelin

bulunmadığını ima eden bir özgürlük kavramı bizi ürkütür.

Her terapist bilir ki terapideki ilk can alıcı adım hastanın kendi

olumsuz yaşam durumunun sorumluluğunu üstlenmesidir. İnsan, sorunlarına

kendisinin dışındaki bir gücün ya da aracının neden olduğuna

inandığı sürece terapinin bir etkisi olamaz. Öyle ya, eğer sorun dışarıda

bir yerdeyse neden insanın kendisini değiştirmesi gereksin? Değiştirilmesi

- ya da değiş tokuş edilmesi - gereken, dış
dünya, yani arkadaşlar,

iş, eş gibi şeylerdir. Nitekim --Usluca Gitme--
öyküsünde, her

şeye burnunu sokan, mütehakkim bir muhafız-
eşten yakınan Dave, o

hapishanenin inşasından nasıl kendisinin
sorumlu olduğunu kavrayıp

teslim edene dek terapide bir ilerleme
kaydedememişti.

Hastaların sorumluluk almaya direnme eğilimi
göstermesi nedeniyle

terapistler onların kendi sorunlarını nasıl
kendilerinin yarattıklarını

fark etmelerini sağlayacak teknikler geliştirmek
zorundadırlar.

Bu vakaların birçoğunda kullandığım güçlü bir teknik, burada-ve-

şimdi'ye odaklanmayı esas alır. Hastalar, dışarıdaki yaşantılarında

kendilerini çileden çıkartan insanlararası sorunların aynılarını terapi

ortamında da yaratma eğiliminde olduklarından, dikkatimi hastanın

geçmiş ya da şimdiki yaşamındaki olaylardan çok onunla benim

aramda o anda olup bitenler üzerinde yoğunlaştırırım. Terapi ilişkisinin

(ya da, bir terapi grubunda, grubun üyeleri arasındaki ilişkilerin)

ayrıntılarını inceleyerek bir hastanın diğer insanların tepkilerini nasıl

etkilediğini hemen orada gösterebilirim. Şöyle

ki, Dave evliliğine

ilişkin sorunların sorumluluğunu üstlenmekten kaçınabilse de, grup

terapisinde doğrudan doğruya kendisinden kaynaklanan verilere karşı

çıkamıyordu: bir başka deyişle, onun ketum, taciz edici, kaçamak

davranışları grubun diğer üyelerini de kendisine karşı tıpkı evde karısının

gösterdiği gibi tepki göstermeye itiyordu.

Benzer bir biçimde, Betty'nin (--Şişman Bir Hanım--) terapisi de,

Betty yalnızlığının sorumluluğunu o uçuk, köksüz Kaliforniya kültürüne

yükleyebildiği sürece etkisiz kalmıştı. Ancak

ben, birlikte geçirdiğimiz

saatlerde, onun kişisel düzeye inmeyen,
uzaklaştırıcı, çekingen

tutumunun terapide de nasıl aynı kişisellikten
uzak ortamı yarattığını

gösterdikten sonradır ki kendi yalnızlığını
yaratma sorumluluğunu

araştırmaya başlayabilmişti.

Sorumluluk üstlenmek hastayı değişim
geçidine sokmakla birlikte

değişimle eşanlamlı değildir. Ve bir terapist,
içgörüsüyle, sorumluluk

almayla ve kendini gerçekleştirmeye ne denli
ilgilenirse ilgilenirsin,

gerçek arayışı daima değişimdir.

Özgürlük, bizim yalnızca yaşam seçimlerimizin sorumluluğunu

üstlenmemizi gerektirmekle kalmaz, aynı zamanda değişimin iradeye

dayalı bir eylem gerektirdiğini de öne sürer. İrade, terapistlerin seyrek

olarak açıkça kullandıkları bir kavram olmakla birlikte, aslında bir

hastanın iradesini etkilemek için çok çaba harcarız. Anlamanın kaçınılmaz

bir biçimde değişime yol açacağını varsayarak (ve bu, inandırıcı

deneysel destekten yoksun, dünyevi bir inançtır) durmaksızın açıklar

ve yorumlarız. Yıllar süren açıklama ve yorumlar değişimi gerçekleştirmede

etkisiz kaldığı zaman, doğrudan doğruya iradeye hitap etmeye

başlayabiliriz. --Çaba da gereklidir. Çaba göstermek zorundasın.

Düşünmenin ve analizin bir sırası vardır ama eylemin de bir sırası

vardır.-- Bu doğrudan uyarı da sonuç vermezse, terapist, bu öykülerin

tanıklık ettiği gibi, bir insanın diğer bir insanı etkilemek için

kullanabileceği tüm bilinen yöntemleri kullanmak durumunda kalır. Böylece,

öğüt vererek, tartışarak, kızdırarak, tatlı sözlerle kandırarak, dürterek,

yalvararak ya da yalnızca katlanarak, hastanın nevrotik dünyasının

düpedüz yorgunluktan yıkılıp gideceğini umut

ederim.

Eylemin itici gücü olan irade yoluyladır ki
özgürlüğümüz icra edilmiş

olur. İradeye dayanan hareketin iki aşamadan
oluştüğunu

düşünüyorum: kişi bir şeyi dilekle başlatır ve
kararla gerçekleştirir.

Bazı insanlar bir tür istek tıkanıklığı yaşarlar; ne
hissettiklerini de,

ne istediklerini de bilmezler. Kendi fikirleri,
dürtüleri, eğilimleri

olmadığından, başkalarının arzularına tutunan
asalaklara dönüşürler. Bu

tür insanlar genellikle sıkıcıdır. Betty de kendi
arzularını bastırdığı

için sıkıcıydı ve diğer insanlar ona istek ve düş
gücü sağlamaktan
usanıyorlardı.

Bazı hastalar da karar veremezler. Ne
istediklerini ve ne yapmaları

gerektiğini tam olarak bildikleri halde eyleme
geçemezler ve karar

kapısının önünde bir aşağı bir yukarı dolaşarak
azap çekerler. --Üç

Açılmamış Mektup--taki Saul, akli başında her
insanın mektupları açacağını

biliyordu, ama mektupların uyandırdığı korku
iradesini felce

uğratiyordu. Thelma (--Aşkın Celladı--) aşk
saplantısının yaşamını

gerçeklikten yoksun kıldığını biliyordu. Kendi
deyişyle, yaşamını sekiz

yıl öncesinde yaşadığını ve bundan kurtulmak
için bu çılgınca sevdadan

vazgeçmesi gerektiğini biliyordu. Ama bunu
yapamıyor ya da yapmak

istemiyor ve benim iradesini güçlendirip
harekete geçirme yolundaki

tüm çabalarım şiddetle direniyordu.

Karar vermek, bazıları varoluşun özüne kadar
inen pek çok nedenle

güçtür. John Gardner'ın Grendel adlı romanında
yarattığı bilge bir

adam, yaşamın gizleri üzerindeki düşüncelerini
iki basit fakat korkunç

önermeyle özetler: --Her şey solup gider: her seçenek diğerlerini

safdışı bırakır.-- İlk önermeden, yani ölümden, zaten söz etmişim.

İkincisi, yani seçeneklerin birbirlerini safdışı bırakması, karar vermenin

neden güç olduğunu anlamak için önemli bir anahtardır. Her karar

kaçınılmaz bir biçimde feragate yol açar: her evet için bir de hayır

olması gerekir, her karar öbür seçenekleri safdışı bırakır ya da

öldürür. (İngilizce karar vermek anlamına gelen decide kelimesinin kökü,

hamicide (adam öldürme, katil) ve suicide (intihar) kelimelerinde olduğu

gibi --öldürmek-- anlamına gelir. (Ç. N.))

Thelma da sevgilisiyle ilişkisini

bir kez daha canlandırma olasılığına, bu olasılık son derece küçük olsa

da, sıkıca tutunuyordu, çünkü bu olasılıktan vazgeçmek ölüm anlamına

geliyordu.

Üçüncü bir veri olan varoluşsal yalnızlık, insanın kendisiyle diğerleri

arasındaki aşılmaz boşluktur, kişiler arasındaki derin ve doyurucu

ilişkilerde bile varolan bir boşluk. İnsan yalnızca başka varlıklardan

değil, kendi dünyasını oluşturduğu ölçüde dünyadan da yalıtılmış durumdadır.

Bu yalnızlığın diğer iki tür yalnızlıktan, kişilerin

arasındaki

ve kişinin içindeki yalnızlıktan ayırt edilmesi gerekir.

İnsan kişiler arası yalnızlığı, yakın sosyal etkileşime olanak veren

sosyal becerilerden ya da kişilik yapısından yoksun olması halinde yaşar.

Kişinin içindeki yalnızlık ise benliği oluşturan parçaların birbirinden

kopması halinde, örneğin insanın duygularını bir olayın anısından

koparıp ayırdığı zaman olduğu gibi, ortaya çıkar. Bunun en aşırı

ve dramatik biçimi olan bölünmüş kişilik, nispeten seyrek görülür

(ama giderek daha yaygın bir biçimde tanınmaktadır); görüldüğü zaman

da terapist, benim Marge'ın tedavisinde (-- Terapide Tek Eşlilik--)

karşılaştığım gibi, hangi kişiliği benimseyeceğine ilişkin sersemletici

bir çıkmazla karşı karşıya kalır.

Varoluşsal yalnızlığın gerçek bir çözümü olmamakla birlikte, terapistler

sahte çözümlerin önüne geçmek durumundadır. Kişinin yalnızlıktan

kurtulma çabaları diğer insanlarla ilişkilerini baltalayabilir. Pek

çok dostluk ya da evlilik, insanların birbiriyle ilişki kurması ve birbirini

sevmesi yerine, bir kişinin bir diğeriini yalnızlığa
karşı bir kalkan olarak

kullanması nedeniyle başarısızlığa uğramıştır.

Varoluşsal yalnızlığa bir çözüm getirmek
amacını taşıyan ve bu

öykülerin birçoğunda rastlanan yaygın ve güçlü
bir yaklaşım da birleşmedir,

yani kişinin kendi sınırlarını yumuşatması, bir
başkasının

içinde eriyip gitmesidir. Birleşmenin gücü,
bilinçaltı algılama

deneylerinde, --Annemle ben biriz-- mesajının
bir ekranda bilinç düzeyinde

algılanamayacak kadar çabuk bir biçimde
görünüp kaybolmasının deneklerin

kendilerini daha iyi, daha güçlü ve iyimser
hissettiklerini

söylemleri ve hatta sigara tiryakiliği, şişmanlık
ya da ergenlik dönemi

davranış bozuklukları gibi sorunların tedavisinde
diğer insanlardan

daha iyi yanıt vermeleri (davranışsal değişim
sergilemeleri) sonucunu

doğurmasıyla ortaya konulmuştur.

Yaşamın büyük paradokslarından biri de
insanın benlik bilincinin

kaygıya yol açmasıdır. Birleşme, bu bilinci
bertaraf ederek kaygıyı

kökünden söküp atar. Aşık olan ve ve mutlu bir
birleşme durumu yaşayan

bir insan kendi benliğini düşünmez çünkü
sorgulayan yalnız

ben (ve ona eşlik eden yalnızlık kaygısı) biz
duygusu içinde eriyip

gider. Böylece insan kayğıdan kurtulur ama
kendisini de yitirir.

İşte bu nedenle terapistler aşık olmuş hastaları
tedavi etmekten

hoşlanmazlar. Terapi ile aşktaki birleşme hali
birbiriyle uyuşmaz,

çünkü terapi süreci, sonuçta iç çatışmalara
rehberlik edecek olan

sorgulayıcı bir benlik bilincini ve kaygıyı
gerektirir.

Ayrıca, terapistlerin çoğu gibi benim için de aşık olmuş bir hastayla

ilişki kurmak güçtür. Örneğin, --Aşkın Celladı-- öyküsünde Thelma

benimle ilişki kurmak istemiyordu: aşk saplantısı enerjisini tümüyle

tüketiyordu. Tek kişide odaklanan güçlü sevgiden sakının; bu, insanların

bazen sandığı gibi, aşkın saflığının kanıtı değildir. Böyle her şeyi

dışarıda bırakarak bir kapsüle, hapsedilmiş - kendi kendisiyle beslenen,

başkalarını umursamayan ve onlara bir şey vermeyen - bir aşk,

kendi üzerine çökmeye mahkumdur. Aşk iki insan arasında parlayan

bir tutku kıvılcımı değildir yalnızca; aşka

düşmekle aşkın içinde ayakta

durmak arasında sonsuz fark vardır. Aşk bir varoluş biçimidir, --vurulmak--

değil --vermek--tir; bir tek insanla sınırlanmış bir eylem değil

genel anlamda bir ilişki kurma biçimidir.

Yaşamımızı çift çift ya da gruplar içinde geçirmek için çok çaba

harcasak da, gerçeğin - yalnız doğduğumuz ve yalnız ölmek zorunda

olduğumuz gerçeğinin - özellikle ölüme yaklaşırken ürpertici bir berraklıkla

ortaya çıktığı anlar vardır. Ölüme yaklaşan pek çok hastadan,

ölmenin en korkunç yanının onu yalnız yapmak

zorunda olmaları olduğunu

duydum. Yine de, ölüm anında bile, bir
başkasının tüm varlığıyla

yanımızda olma isteği bu yalnızlığın içine
işleyerek onu hafifletebilir.

--Usulca Gitme-- öyküsünde bir hastanın dediği
gibi, --Teknende

yalnız da olsan, yakınlarda inip çıkan diğer
teknelerin ışıklarını

görmek her zaman avutucudur.--

Peki, eğer ölüm kaçınılmazsa, eğer tüm
yapıtlarımız, hatta tüm

güneş sistemi bir gün yok olup gidecekse, dünya
tesadüfi ise (yani,

her şey pekala başka türlü de olabilir idiyse),

eğer dünyayı ve o

dünyanın içindeki insani düzeni insanlar kurmak
zorundaysa, o zaman

yaşamın ne gibi bir kalıcı anlamı olabilir?

Bu soru çağdaş erkek ve kadınların huzurunu
kaçırır ve pek çoğu

yaşamlarının anlamsız ve amaçsız olduğunu
hissettikleri için terapiden

yardım umarlar. Bizler anlam arayan
yaratıklarız. Biyolojik bakımdan

sinir sistemimiz, beynin kendisine gelen
uyaranları otomatik

olarak belli bir sistem içinde gruplandırması
esasına göre düzenlenmiştir.

Anlam aynı zamanda bir egemenlik duygusu da

sağlar: belli

bir örüntüden yoksun, gelişigüzel olayların karşısında kendimizi çaresiz

ve şaşkın hissettiğimiz için onları düzene koymaya ve bunu yaparken

de onların üzerinde bir denetim duygusu kazanmaya çalışırız.

Daha da önemlisi, anlam, değerlerin ve dolayısıyla davranış kurallarının

kaynağını oluşturur: bu durumda niçin sorularının (Niçin yaşıyorum?)

yanıtı, nasıl sorularına (Nasıl yaşıyorum?) bir yanıt getirir.

Bu on psikoterapi öyküsünde, yaşamın anlamı açık bir biçimde pek

az tartışılmaktadır. Anlam arayışı, haz arayışına çok benzer şekilde,

dolaylı olarak yönlendirilmelidir. Anlam, anlamlı etkinlikler sonucunda

oluşur: doğrudan doğruya ne kadar ardına düşersek onu bulmamız

olasılığı da o kadar azalır; anlam hakkında sorulabilecek mantıklı

sorular daima yanıtlardan daha uzun ömürlü olacaktır. Yaşamda olduğu

gibi terapide de anlam, ilişki ve yüklenimin bir yan ürünüdür ve

terapistler çabalarını bu yönde yoğunlaştırmalıdır. İlişki, anlama ilişkin

sorulara mantıklı bir yanıt getirmez ama onları önemsiz kılar.

Varoluşsal çıkmazın - anlam ve kesinlikten
yoksun bir evrende

bunları arayan bir varlığın durumu -
psikoterapistlerin mesleğiyle yakın

ilişkisi vardır. Terapistler günlük çalışmalarında
hastalarıyla gerçek

bir ilişki kuracaklarsa, epey belirsizlik yaşarlar.
Hastanın karşı karşıya

kaldığı yanıtlanamaz sorular terapisti de aynı
sorulara maruz bırakmakla

kalmaz, aynı zamanda terapist, benim --İki
Tebessüm--

öyküsünde yapmak zorunda kaldığım gibi, öbür
insanın yaşadıklarının

sonuçta geçit vermez bir biçimde kişisel ve
bilinemez olduğunu

kabul etmek zorunda kalır.

Gerçekten de belirsizliğe katlanma yeteneği bu mesleğin bir önkoşuludur.

İnsanlar terapistlerin hastaları sistematik ve güvenilir bir biçimde

terapinin önceden tahmin edilebilen evrelerinden geçirip önceden

bilinen bir hedefe yönelttiklerini sanabilirler ama bu pek seyrek

rastlanan bir durumdur: aslında, bu öykülerin de tanıklık ettiği gibi,

terapistler sık sık yalpalar, doğaçlama yapar ve el yordamıyla yön bulmaya

çalışırlar. Bir ideolojik ekole ve katı bir terapi sistemine sarılarak

kesinliğe ulaşmanın güçlü çekiciliğine kapılma eğilimi tehlikelidir:

böyle bir inanç etkin bir terapi için gerekli olan, kesinlikten uzak, içten

gelen, doğal karşılaşmanın önünü kesebilir.

Psikoterapinin kalbi olan bu karşılaşma, biri (her zaman olmamakla

birlikte genellikle hasta konumundaki) diğerinden daha dertli iki

kişi arasındaki sıcak, alabildiğine insanca buluşmadır. Terapistlerin

ikili bir rolü vardır: hastalarının yaşamını hem gözlemek hem de ona

katılmak zorundadırlar. Gözlemci olarak, terapist hastaya gerekli temel

rehberliği sağlamak için yeterince nesnel olmalıdır. Katılımcı olarak

ise, hastanın yaşamına girer ve bu karşılaşmadan etkilenir bazen

de değişime uğrar.

Her bir hastanın yaşamına tümüyle girmeyi seçerken, terapist olarak

ben de yalnızca hastalarımın karşılaştığı varoluş sorunlarının aynılarıyla

karşılaşmakla kalmayıp bu sorunları aynı sorgulama kuralları

çerçevesinde incelemeye hazır olmak zorundayım. Bilmenin bilmemekten,

riske girmenin girmemekten daha iyi olduğunu; büyü ve

yanılsamanın, ne kadar zengin, ne kadar çekici olsalar da sonunda insan

ruhunu zayıflattığını varsaymak zorundayım.
Thomas Hardy'nin

şu güçlü sözlerini son derece ciddiye alıyorum: -
-Eğer daha iyiye giden

bir yol varsa, bu en kötüye eksiksiz bir bakışı
gerektirir.--

Gözlemci ve katılımcı olarak oynanan bu ikili
rol, terapisti hayli

zorlar. Beni de bu on vakada hırpalayıcı
sorularla karşı karşıya bırakmıştı.

Örneğin, benden aşk mektuplarını saklamamı
isteyen bir hastanın,

benim tam da kendi yaşamımda kaçındığım
türden sorunları ele

almasını bekleyebilir miydim? Onun benden
daha ileriye gitmesine

yardımcı olmak mümkün müydü? Ölmek üzere olan bir adama, bir

dul kadına, çocuğunu yitirmiş bir anneye ve doğaüstü düşleri olan

vesveseli bir emekliye, varoluşa ilişkin acımasız sorular - yanıtlarını

benim de bilmediğim sorular - sormalı mıydım? Öbür kişiliğini çok

baştan çıkarıcı bulduğum bir hastaya zaafımı ve sınırlarımı belli etmeli

miydim? Dış görünüşünü itici bulduğum şişman bir hanımla dürüst

ve sevecen bir ilişki kurabilir miydim? Yaşlı bir kadını, bilinçlendirme

adına, akıldışı fakat güç verici ve avutucu bir aşk yanılsamasından

yoksun mu bırakmalıydım? Ya da, kendi

ıkarları doğrultusunda hareket

edemediği için üç açılmamış mektup karşısında
dehşete düşen

bir adama kendi irademi zorla kabul m
ettirmeliydim?

Bu psikoterapi öykülerinin hasta ve terapist
kelimeleriyle dolu olmaları

sizi yanıltmasın: bunlar her erkeğin, her kadının
ykleridir.

Hastalar her yerdedir; bu etiketin kullanılması
büyük ölçüde keyfi

olup çoğu kez hastalığın vahametinden çok
kültürel, eğitimsel ve

ekonomik etmenlere bağlıdır. Terapistler de
hastalarla aynı ölçüde bu

varoluş sorunlarıyla yüzleşmek zorunda
olduklarından, mesleki yaklaşımın

bilimsel yöntem için çok gerekli olan tarafsız
nesnelliği burada

geçerli değildir. Biz psikoterapistler yalnızca
anlayışla kafa sallayıp

hastalara kendi sorunlarıyla sebatla mücadele
etmelerini öğütleyemeyiz.

Onlara siz ve sizin sorunlarınız diyemeyiz.
Bunun yerine bizden

ve bizim sorunlarımızdan söz etmeliyiz, çünkü
yaşamımız, varlığımız

daima ölüme; sevgi yitirişe; özgürlük korkuya
ve gelişme

ayrılığa perçinlenmiştir. Biz, hepimiz, bu işin
içinde birlikteyiz.

Aşkın Celladı ve Diğer Psikoterapi Öyküleri

Irvin D. Yalom

.....

Aşkın Celladı

Aşık olan hastalarla çalışmaktan hoşlanmam.
Bu belki kıskançlıktandır;

çünkü ben de aşkın büyüüne kapılmayı çok
isterim. Belki

de aşk ve psikoterapi temelde uyuşmadığından.
İyi bir terapist

karanlıkla savaşıyor ve aydınlanmayı arar, oysa

romantik aşk gizemle

beslenir ve incelendiğinde ufalanıp dağılır.
Aşkın celladı

olmaktan nefret ederim.

Ancak Thelma, ilk görüşmemizin ilk
dakikalarında, umutsuzca,

trajik bir biçimde aşık olduğunu söylemişti ve
ben bir an bile

duraksamadan onun tedavisini üstlenmeyi kabul
etmiştim. İlk bakışta

gördüğüm her şey - yaşlılıktan titreyen çenesiyle
yetmiş yaşındaki

buruşuk yüzü; seyrelemiş, rengi atmış, bakımsız
sarı saçları;

bir deri bir kemik kalmış mavi damarlı elleri -

bana onun yanılıyor

olması gerektiğini, aşık olamayacağını
söylüyordu. Nasıl

olurdu da aşk bu sarsak, çelimsiz, kocamış
bedeni harap etmeyi ya

da o şekilsiz polyester eşofmanın içinde
barınmayı seçebilirdi?

Hem aşk mutluluğunun ruhu neredeydi?
Thelma'nın acı çekmesi

beni şaşırtmamıştı, çünkü aşka her zaman acı
bulaşır; ama

onun aşkı korkunç derecede dengeden
yoksundu - aşkının hiç keyifli

bir tarafı yoktu, yaşamı tümüyle bir işkenceydi.

Bu durumda onu tedavi etmeyi kabul etmiştim
Çünkü aşk nedeniyle

değil, aşk olduğunu sandığı, az rastlanır, benzeri
bir duygu

nedeniyle acı çektiğinden emindim. Hem
yalnızca Thelma'ya

yardım edebileceğime inanmakla kalmıyordum;
aynı zamanda

bu sahte aşkın, gerçek aşkın derin gizlerine
kısmen ışık tutabilecek

bir fener işlevi görebileceği düşüncesi de
merakımı körüklüyordu.

İlk görüşmemizde Thelma mesafeli ve
gergindi. Bekleme odasında

onu karşıladığımda gülümsememe karşılık
vermemiş ve

ona koridor boyunca eşlik ederken beni bir iki adım geriden izlemişti.

Ofisime girince çevresini incelemeden hemen oturdu. Sonra

benim bir şey söylememi beklemeden ve eşofmanının üstüne

giymiş olduğu kalın ceketin düğmelerini bile açmadan ansızın

derin bir soluk alıp söze başladı:

--Sekiz yıl önce terapistimle bir aşk macerası yaşadım. O zamandan

beri aklımdan hiç çıkmadı. Bir defasında kendimi neredeyse

öldürüyordum ve bir dahaki sefere başaracağıma inanıyorum.

Son umudum sizsiniz.--

İlk cümleleri her zaman dikkatle dinlerim.
Çoğu kez olağanüstü

ipuçları verirler ve bir hastayla kurabileceğim
ilişkinin türünü

önceden sezdirirler. Kelimeler insana bir
başkasının yaşamına

girme izni verirler, ama Thelma'nın ses tonunda
daha yakına gelmem

için hiçbir çağrı yoktu.

Sözlerine devam ediyordu: --Bana inanmakta
güçlük çekiyorsanız,

belki de bunlar yardımcı olabilir size!--

Soluk kırmızı renkte, ağzı torba gibi büzgülü
bir çantanın içinden

çıkardığı iki eski fotoğrafı bana uzattı. Birincisi
parlak siyah

dar bir bale giysisi içinde genç ve güzel bir
dansçının resmiydi.

Dansçının yüzüne baktığımda, Thelma'nın
yılların ötesinden bana

dikkatle bakan iri gözleriyle karşılaşp irkildim.

Altmış yaşlarında, güzel fakat duyarsız
görünen bir kadının

resmi olan ikinci fotoğrafa döndüğümü gören
Thelma, --Bu resim

sekiz yıl önce çekilmişti,-- diye bilgi verdi.
Parmaklarını taranmamış

saçlarının arasından geçirerek, --Gördüğünüz
gibi artık görünüşüme

dikkat etmiyorum,-- dedi.

Bu kılıksız yaşlı kadının terapistiyle bir macera
yaşammasını hayal

etmekte güçlük çekmekle birlikte, ona
inanmadığım yolunda

hiçbir şey söylememiştim. Hatta başka bir şey de
söylememiştim.

Tarafsızlığımı tümüyle korumaya çalışmıştım,
ama o bir inanmazlık

belirtisi sezmiş olmalıydı, küçük bir işaret, belki
gözlerimin

belli belirsiz irileşmesi gibi bir şey. Onun
kendisine inanmadığım

yolundaki suçlamasına itiraz etmemeye karar verdim. İncelik

göstermenin sırası değildi, hem gerçekten de yetmiş yaşında

perişan bir kadının sıırsıklam aşık olması durumunda bir uyumsuzluk

vardı. Bunu o da biliyordu, ben de biliyordum ve o benim

bunu bildiğimi de biliyordu.

Çok geçmeden Thelma'nın son yirmi yıldır kronik depresyonda

olduğunu ve hemen hemen sürekli psikoterapi gördüğünü öğrendim.

Terapinin büyük bir bölümü ilçedeki akıl hastalıkları kliniğinde

bir dizi stajyer tarafından yürütölmüşü.

On bir yıl kadar önce Matthew adında genç ve yakışıklı bir

stajyer psikologla terapiye başlamış ve onu sekiz ay süreyle haftada

bir kez klinikte gördükten sonra bir yıl daha özel muayenehanesinde

görmeye devam etmişti. Ertesi yıl Matthew bir devlet

hastanesinde tam gün çalışmaya başlayınca bütün özel hastalarının

terapisini sona erdirmek zorunda kalmıştı.

Thelma onunla vedalaşmaktan büyük üzüntü duymuştu. Hayatında

karşılaştığı en iyi terapistti o; Thelma onu
giderek daha

çok sevmiş ve o yirmi ay boyunca her hafta
terapi saatini dört

gözle beklemişti. Daha önce hiçbir zaman hiç
kimseye bu kadar

açılmamıştı. Daha önce hiçbir zaman hiçbir
terapist ona bu kadar

titizce dürüst, dolambaçsız ve nazik
davranmamıştı.

Thelma birkaç dakika boyunca Matthew'a
övgüler düzdü. --O

kadar sevgi doluydu ki. Sıcak davranmaya,
insanı rahatlatmaya

çalışan başka terapistlere de gittim ama Matthew
farklıydı. O beni

gerçekten seviyor, gerçekten kabul ediyordu. Ne yapsam, ne kadar

korkunç şeyler düşünsem beni kabul edeceğini ve yine - nasıl

söylesem - doğrulayacağını, hayır onaylayacağını biliyordum.

Bana terapistlerin genellikle yaptığı biçimde yardım etti ama çok

daha fazlasını yaptı.--

--Örneğin?--

--Beni yaşamın manevi, dini boyutuyla tanıştırdı. Bana tüm

canlıları sevmeyi öğretti. Bana dünyaya gelmiş olmamın nedenleri

zerinde düşünmeyi öğretti. Ama yle bulutların üzerinde değildi.

Tam yanımda, benimle birlikteydi.--

Thelma çok heyecanlanmıtı - kesik kesik konuşuyor, konuşurken

bir yeri bir bulutları gösteriyordu. Matthew'dan söz etmekten

holandığını görebiliyordum. --Benimle dalamasına bayılıyordum.

Hiçbir şeyden kamama izin vermezdi. Hep o boktan

alıkanlıklarımı sorgulardı.--

Bu deyim beni irkiltmiti. Diğer anlattıklarına pek uymuyordu.

Ama Thelma kelimelerini öyle kasıtlı bir biçimde seçmişti ki

onların Matthew'a ait olduğunu varsaydım, belki de adamın ince

teknığının bir örneğiydi bu! Ona karşı olumsuz duygularım hızla

büyüyordu ama onları kendime saklıyordum. Thelma'nın sözleri

Matthew'a ilişkin herhangi bir eleştiriye hiç de hoş karşılamayacağını

açıkça ortaya koymuştu.

Matthew'dan sonra Thelma başka terapistlerle terapiye başlamış

ama hiçbiri ona asla Matthew gibi ulaşamamış ya da yaşamına

değer vermesine onun kadar yardımcı
olamamıştı.

Bu durumda, son buluşmalarından bir yıl sonra
bir cumartesi

öğle sonrası geç saatlerde San Francisco'da
Union Meydanı'nda

ona rastlayınca, düşünün ne kadar memnun
olmuştu Thelma.

Hemen sohbe dalmışlar ve alışverişçilerin
girdabından kurtulmak

için St. Francis Oteli'ndeki pastaneye girip kahve
içmişlerdi.

Konuşacak öyle çok şey vardı ki, Thelma'nın
geçen yılı hakkında

Matthew'nun bilmek istediği o kadar çok şey
vardı ki, kahve saati

yemek saatine dek uzamış ve yengeç çorbası
yemek için Fisherman's

Wharf'taki Scoma'nın Yeri'ne yürümüşlerdi.

Her şey o denli doğal görünüyordu ki, sanki
defalarca böyle

birlikte yemek yemişlerdi. Gerçekte son derece
profesyonel bir

ilişkileri olmuş ve bu ilişki hiçbir biçimde resmi
hasta-terapist sınırını

aşmamıştı. Birbirlerini her hafta tam elli
dakikalık zaman

dilimlerinde tanımayı öğrenmişlerdi, ne daha
fazla ne de daha az.

Ama o akşam, Thelma'nın şimdi bile

anlayamadığı nedenlerle,

o ve Matthew günlük gerçekliğin dışına
kaymışlardı. İkisi de

saate bakmıyordu; kişisel konuları
konuşmalarında ya da birlikte

kahve içip yemek yemelerinde olağandışı hiçbir
şey yokmuş gibi

davranmakta sessizce işbirliği yapıyorlardı.
Matthew'nun kırışan

gömleğinin yakasını düzeltmek, ceketine
yapışan bir iplik parçasını

almak, Nob Hill'e tırmanırken onun koluna
girmek Thelma'ya

doğal geliyordu. Matthew'nun Haight'teki yeni --
kulübesini--

tarif etmesi de, Thelma'nın orayı görmeye can
attığını söylemesi

de çok doğal geliyordu. Thelma kocasının şehir
dışında olduğunu

söyleyince kıkırdaşmışlardı: Amerika'nın Erkek
İzcileri'nin

danışma kurulunda üye olan Harry, haftanın
hemen hemen

her gecesi Amerika'nın herhangi bir yerinde
Erkek İzciler'in

toplantılarında konuşmalar yapardı. Matthew
hiçbir şeyin değişmemiş

olmasına gülüyordu; ona hiçbir şeyi açıklamak
gerekmiyordu

- ne de olsa Thelma hakkında her şeyi biliyordu.

--Akşamın geri kalan kısmı hakkında fazla bir
şey hatırlamıyorum,--

diye sürdürdü Thelma, --ilk kimin kime dokunduğunu, sevişmeye

nasıl karar verdiğimizi. Aslında karar da vermedik, her

şey hiç çaba harcamadan kendiliğinden oluverdi. En iyi hatırladığım

şey Matthew'nun kollarında yatarken kendimden geçişimdi

- hayatımın en müthiş anlarından biriydi o.--

--Sonra neler olduğunu anlat bana.--

--O günden sonraki yirmi yedi gün, 19 Haziran'dan 16 Temmuz'a

kadar, büyüleyiciydi. Günde birkaç defa telefonda konuşuyorduk,

on dört defa da görüştük. Uuyor, kayıyor, dans ediyordum.--

Thelma'nın sesine bir kıvraklık gelmişti, başını sekiz yıl önceki

bir melodinin ritmiyle sallıyordu. Gözlerinin hemen hemen kapalı

oluşu sabrımı fena halde zorluyordu. Kendimi görünmez

hissetmekten hiç hoşlanmam.

--Hayatımın doruk noktasıydı bu. Daha önce ya da sonra hiç o

kadar mutlu olmadım. O zamandan beri olup bitenler onun bana

o zaman verdiklerini asla silemez.--

--O zamandan beri neler oldu peki?--

--Onu son defa 16 Temmuz günü öğlen
yarımda gördüm. İki

gündür ona telefonla ulaşamamıştım, ben de
haber vermeden ofisine

uğrayıverdim. Bir sandviç yiyordu ve yirmi
dakika kadar

sonra bir terapi grubunu yönetmesi gerekiyordu.
Telefonlarıma

neden yanıt vermediğini sorduğumda,
'Yaptığımız doğru değil

ve bunu ikimiz de biliyoruz,' dedi yalnızca.--
Thelma durakladı,

sessizce ağlıyordu.

Bunun doğru olmadığını keşfetmenin tam da zamanı diye düşündüm.

--Devam edebilir misin?--

--Ona, 'Peki seni gelecek yıl ya da beş yıl içinde arasam?' diye

sordum. 'Benimle görüşür müydün? Golden Gate Köprüsü'nde

bir kez daha yürüyebilir miydik? Seni kucaklamama izin verir

miydin?' Matthew soruma, elimi tutup beni kucağına çekerek ve

birkaç dakika süreyle sımsıkı kucaklayarak yanıt verdi.--

--O günden sonra onu defalarca aradım ve
telesekreterine mesajlar

bıaktım. Başlangıçta beni birkaç kez aradı ama
sonra ondan

hiç haber alamaz oldum. Beni yaşamından
koparıp attı. Tam

bir suskunluğa gömüldü.--

Thelma öteye doğru dönüp pencereden dışarı
baktı. Sesindeki

kıvraklık kaybolmuştu. Acı, umutsuz bir tonda,
daha yavaş konuşuyordu

ama gözyaşları kesilmişti. Şimdi ağlamaktan çok
saldırmaya

ve parçalamaya yakın olduğunu düşündüm.

--Nedenini hiç anlayamadım - neden böyle bitiverdiğini. Son

konuşmalarımızdan birinde gerçek yaşamlarımıza dönmek zorunda

olduğumuzu ve yeni biriyle ilişkisi olduğunu söylemişti.--

Matthew'nun yaşamındaki yeni kişinin başka bir hastası olduğundan

için için kuşkulanıyordum.

Thelma bu yeni kişinin bir erkek mi yoksa bir kadın mı olduğundan

emin değildi. Matthew'nun eşcinsel olduğundan kuşkulanıyordu:

San Francisco'da eşcinsellerin yaşadığı bölgelerden birinde

oturuyordu ve özenle taranmış bıyığı, çocuksu yüzü ve

Merkür gibi bedeniyle pek çok eşcinsel erkekte görülen türden

bir güzelliğe sahipti. Bu olasılık Thelma'nın aklına birkaç yıl sonra,

şehir dışından gelen bir konuğuna çevreyi gezdirirken gelmişti;

Castro Caddesi üzerindeki bir eşcinsel barına çekinerek girip

de on beş tane Matthew'nun barda oturduğunu görünce hayretler

içinde kalmıştı - on beş tane ince yapılı, çekici, düzgün bıyıklı

genç adam.

Matthew'dan birdenbire kopmak Thelma'yı
yıkmişti; bunun

nedenini bilmemek ise katlanılır gibi değildi.
Sürekli onu düşünüyor,

onunla ilgili uzun bir düş kurmadan bir tek saat
bile geçiremiyordu.

Neden sorusu aklından çıkmıyordu. Neden onu
reddedip

kendinden uzaklaştırmıştı? Neden o zaman?
Neden onu görmek

ya da onunla telefonda bile konuşmak
istemiyordu?

Matthew ile temas kurma girişimlerinin tümü
sonuçsuz kalınca

Thelma derin bir umutsuzluğa kapılmıştı. Bütün
gün evde

oturup dalgın dalgın pencereden bakıyordu;
uyuyamıyordu; hareketleri

ve konuşması ağırlaşmıştı; hiçbir şey yapmaya
hevesi

kalmamıştı. Yemek yemez olmuş ve çok
geçmeden depresyonu

psikoterapinin ve antidepresan ilaçların gücünü
aşmıştı. Uykusuzluğu

konusunda üç ayrı doktora danışıp her birinden
bir uyku

ilacı reçetesi alarak kısa sürede öldürücü bir
miktar biriktirmişti.

Union Meydanı'nda Matthew'a rastlamasından
tam altı ay

sonra, bir haftalığına şehir dışında olan kocası
Harry'ye bir veda

notu bırakmış, onun Doğu Kıyısı'ndan iyi

geceler demek için aramasını

beklemiş, sonra telefonu açık bırakmış, tüm tabletleri yutmuş

ve yatmıştı.

O gece bir türlü uyuyamayan Harry, Thelma'yı tekrar aramış

ve sürekli meşgul sinyalinden gitgide telaşa kapılmıştı. Komşularını

aramış, onlar da boş yere Thelma'nın kapısına ve pencerelerine

vurup durmuşlardı. Çok geçmeden polisi aramışlar, eve fırtına

gibi dalan polis, Thelma'yı ölümün eşiğinde bulmuştu.

Thelma'nın yaşamı ancak cesurca tıbbi çabalarla kurtarılabildiği.

Kendine gelir gelmez yaptığı ilk telefon konuşması Matthew'nun

telesekreteriyle olmuştu. Ona ortak sırlarını saklayacağına

söz vermiş ve hastaneye gelip kendisini görmesini rica etmişti.

Matthew onu ziyarete gelmiş ama yanında yalnızca on beş

dakika kalmıştı ve Thelma'nın dediğine göre oradaki varlığı suskunluğundan

da beterdi: Thelma'nın yirmi yedi günlük aşklarına

ilişkin her imasından kaçınmış, ısrarla resmi ve profesyonel bir

tavır sürdürmüştü. Yalnızca bir kez rolünden

çıkmişti: Thelma

ona yaşamındaki yeni kişiyle olan ilişkisinin nasıl gittiğini sorduğunda,

Matthew, --Bu seni ilgilendirmez!-- demişti tersçe.

--İşte o kadar!-- Thelma ilk kez yüzünü tamamen bana çevirdi

ve yazgısına boyun eğmiş, bezgin bir sesle, --Onu bir daha hiç

görmedim,-- diye ekledi. --Önemli günlerde ona telefon edip telesekretere

mesajlar bırakıyorum: doğum gününde, 19 Haziran (ilk

buluşmamız), 17 Temmuz (son buluşmamız), Noel ve yılbaşında.

Her terapist değiştirişimde onu arayıp haber veriyorum. O beni

hiç aramıyor.

--Sekiz yıldır durmadan onu düşünüyorum.
Sabah saat yedide

onun uyanıp uyanmadığını merak ediyorum,
sekizde yulaf ezmesini

yemekte olduğunu hayal ediyorum (yulaf
ezmesine bayılır,

Nebraska'da bir çiftlikte büyümüş). Caddede
yürürken. gözlerim

sürekli onu arıyor. Çoğu kez onu gördüğümü
sanıp yanlışlıkla

bir yabancıya selam veriyorum. Onun hakkında
hayallere dalıyorum.

O yirmi yedi gün süresince gerçekleşen her bir
buluşmamızı

kafamda tekrar tekrar yaşıyorum. Zaten
hayatımın çoğu bu hayallerde

geçiyor; şimdiki zamanda olup bitenler
umurumda bile

değil. Hayatım sekiz yıl öncesinde yaşanıyor.--

Hayatım sekiz yıl öncesinde yaşanıyor - çarpıcı
bir cümle. Onu

gelecekte kullanmak üzere depoladım.

--Bana son sekiz yıl içinde - intihar
girişiminden sonra - gördüğün

terapileri anlat.--

--Bu süre boyunca hiç terapistiniz kalmadım.
Bana bol bol depresyon

ilaç verildi, uyumamı sağlamak dışında pek bir
işe yaramayan

ilaçlar. Bunun dışında pek fazla terapi
uygulanmadı. Konuşma

tedavileri hiçbir zaman yardımcı olmadı. Sanırım
terapiye

fazla bir şans vermediğimi de söyleyebilirsiniz,
çünkü Matthew'dan

ve onunla olan maceramdan başka hiçbir
terapistle söz

etmeyerek onu korumaya karar vermiştim.--

--Yani sekiz yıllık terapi boyunca Matthew'dan
hiç söz etmedin!--

Kötü bir teknik! Acemice bir hata - ne var ki
şaşkınlığımı

gizleyememiştim. Yıllardır üzerinde
düşünmediğim bir sahne kafamda

canlanıverdi: Tıp Fakültesinde öğrenciyken bir
mülakat

dersi alıyordum. İyi niyetli fakat yüksekten
atmaya meraklı, duyarsız

bir öğrenci (neyse ki sonra ortopedik cerrah
oldu) sınıf arkadaşlarının

önünde bir mülakat yürütüyor ve hastayı
konuşturmak

için onun sözlerini, genellikle de cümlesinin son
sözcüğünü

yinelemeyi öneren Rogerian tekniğini
kullanmayı deniyordu.

Zorba babasının iğrenç davranışlarını sayıp
dökmekte olan hasta

son olarak, --Ve çiğ hamburger yer!-- dedi. O
ana kadar tarafsızlığını

korumak için büyük bir çaba harcamış olan
mülakatçı artık

öfkesini denetleyemeyerek adeta kükredi: --Çiğ
hamburger mi?--

O yılın geri kalan bölümünde --çiğ hamburger-
- deyimi derslerde

sık sık fısıldanıp her defasında sınıfı kahkahaya
boğmuştu.

Tabii ki bu hayali kendime sakladım. --Ama
bugün, gelip beni

görmeye ve kendin hakkında dürüst olmaya
karar verdin. Bana

bu karardan söz et.--

--Sizi soruşturdum. Beş eski terapistimi arayıp
terapiye son bir

şans daha tanıyacağımı söyledim ve onlara kimi
görmem gerektiğini

sordum. Sizin adınız listelerin dördünde vardı -
sizin iyi bir

'son çare' terapisti olduğunuzu söylediler. Bu
sizin lehinizde bir

noktaydı.

Ama onların sizin eski öğrencileriniz olduğunu
da biliyordum,

bu bakımdan biraz daha araştırma yaptım.
Kütüphaneye

gidip kitaplarınızdan birini ödünç aldım. İki
şeyden etkilendim:

İfadeniz berraktı - yazdıklarınızı
anlayabiliyordum - ve ölümden

açıkça söz etmeye hazırdınız. Ben de sizinle açık
konuşacağım: Er

geç intihar edeceğimden hemen hemen eminim.
Buraya, bir zerre

mutlulukla yaşamamanın bir yolunu bulabilmek
için terapide son

bir deneme yapmak üzere geldim. Bu olmazsa,
ölmeme ve aileme

olabildiğince az acı verecek bir yol bulmama
yardım edeceğinizi

umuyorum.--

Thelma'ya birlikte çalışabileceğimizi
düşündüğümü söyledim,

ama durumu biraz daha etraflı ele almak ve
onun benimle çalışıp

çalışamayacağını saptamasına olanak vermek
için bir danışma saati

daha geçirmemizi önerdim. Daha bir şeyler
söyleyecektim ki

Thelma saatine baktı ve, --Görüyorum ki elli
dakikam dolmuş,--

dedi, --başka hiçbir şey öğrenmediysem bile
terapide süremi aşmamayı

öğrendim.--

Ben bu son sözlerinin tonu üzerinde

düşünürken - ne tam

alaycı, ne tam cilveli - Thelma ayağa kalktı ve odadan çıkarken

bir sonraki randevumuzu sekreterimle ayarlayacağını söyledi.

Bu seanstan sonra düşünecek epey şey vardı. Önce Matthew.

Bu adam beni deli ediyordu. Terapistler tarafından cinsel bakımdan

kullanılarak fena halde incitilmiş çok fazla hasta gördüm. Bir

hastaya daima zarar verir bu.

Terapistlerin mazeretleri her zaman kendilerine ayrıcalık sağlayan

ve işlerine yarayan bahanelerdir; örneğin,
terapistin hastanın

cinselliğini kabul etmesi ve onaylaması gibi.

Pek çok hasta cinsel onaylanmaya gereksinme
duyabilir - göze

çarpacak kadar çirkin, son derece şişman
olanlar, bedenleri

cerrahi hasarla bozulmuş olanlar - ama
bunlardan birini onaylayan

bir terapistten söz edildiğini henüz hiç
duymadım. Onaylanma

için seçilenler hep çekici kadınlardır. Tabii ki
cinsel onaylanmaya

gereksinimi olanlar ve bunu özel yaşamlarında
elde edecek

kaynaklardan ya da becerilerden yoksun olanlar
bu suçlu terapistlerin
kendileridir.

Öte yandan Matthew biraz gizemli bir durum
koyuyordu ortaya.

Thelma'yı baştan çıkardığı (ya da kendisinin
baştan çıkarılmasına

izin verdiği - aynı şey!) zaman ihtisasını henüz
tamamlamıştı

ve otuzuna yakın ya da otuzun biraz üstünde
olmalıydı.

Öyleyse neden? Çekici ve herhalde başarılı bir
genç adam neden

yıllardır ruhsal çöküntü içinde olan, canlılığını
yitirmiş, altmış iki

yaşında bir kadını seçsin? Thelma'nın onun
eşcinsel olduğu yolundaki

tahmini üzerinde düşündüm. Belki de en
mantıklı varsayım,

Matthew'nun bazı kişisel psikoseksüel sorunlar
üzerinde çalışıyor

(ya da onları uyguluyor) olması ve bunu
yapmak için de

hastasını (hastalarını) kullanmasıydı.

Stajyerlerin uzun bir kişisel terapiden geçmesi
konusunda işte

tam bu nedenle ısrar ederiz. Ama günümüzde,
kısa eğitim programlarıyla,

daha az gözetimle, staj standartlarının ve lisans
alma

koşullarının gevşetilmesiyle, terapistler bunu
çoğu kez reddediyor

ve pek çok hasta terapistin kendi kendisini
yeterince tanımayışından

zarar görüyor. Sorumsuz profesyonellere
merhamet beslemiyorum;

cinsel suç işleyen terapistleri mesleki ahlak
kurullarına

bildirmeleri için pek çok hastaya ısrarda
bulunmuşumdur. Bir

an için Matthew konusunda ne gibi bir başvuru
hakkım olabileceğini

düşündüm ama onun zaman aşımı yasasının
kapsamına

girmedığını tahmin ediyordum. Yine de vermiş
olduğu zararı bilmesini

istiyordum.

Dikkatimi Thelma'ya yöneltip Matthew'nun
güdülerine ilişkin

soruyu şimdilik kaydıyla bir yana bıraktım. Ama
bu terapi sonuçlanmadan

önce pek çok kez bu soruyla cebelleşmek
zorunda

kalacaktım ve o sırada, Thelma vakasındaki tüm
bilmeceler arasında

en eksiksiz biçimde çözmeye yazgılı olduğum
bilmecenin

Matthew bilmecesi olacağını tahmin bile
edemezdim.

Thelma'yı dışarıdan hiç beslenmeden sekiz yıl
boyunca etkisi

altına almış olan bu aşk saplantısının
direngenliği beni hayrete

düşürmüştü. Bu saplantı tüm yaşam alanını
dolduruyordu. Haklıydı

gerçekten de hayatını sekiz yıl öncesinde
yaşıyordu. Saplantı,

gücünün bir bölümünü kadının varoluşunun
diğer alanlarının

fakirleşmesinden alıyor olmalıydı. Önce
yaşamının diğer

alanlarını zenginleştirmesine yardımcı olmadan
onu bu saplantıdan

kurtarmanın mümkün olacağından
kuşkuluydum.

Acaba günlük yaşantısındaki ilişkilerde ne
kadar yakınlık ve

içtenlik vardı? Bana anlatmış olduğu kadarıyla
evliliğinde kocasıyla

kendisi arasında pek az yakınlık var gibiydi.
Belki de bu saplantının

işlevi yalnızca yakın bir ilişki yaratmak; onu bir
başkasına bağlamaktı

- ama gerçek bir insana değil bir hayale.

Umut edebileceğim en iyi şey onunla aramızda
yakın ve anlamlı

bir ilişki kurmak ve sonra bu ilişkiyi, içinde
onun saplantısının

çözüleceği bir çözücü olarak kullanmaktı. Ama
bu kolay olmayacaktı.

Terapi konusunda anlattıkları tüyler ürperticiydi.
Düşünün,

sekiz yıl boyunca terapi görmek ve gerçek
sorundan hiç

söz etmemek! Bunu ancak özel tipte bir insan
yapabilir; hatırı sayılır

derecede iki yüzlülüğe katlanabilecek bir insan,
hayallerinde

yakınlığa dört elle sarılan ama gerçek yaşamda
ondan kaçabilen

bir insan.

Bir sonraki seansta Thelma söze berbat bir
hafta geçirdiğini

söyleyerek başladı. Terapi onun karşısına her
zaman bir paradoks

çıkarıyordu. --Terapiye gitmem gerektiğini
biliyorum, terapısiz

yapamıyorum. Ama olup bitenleri ne zaman anlatsam çok

mutsuz bir hafta geçiriyorum. Terapi seansları her zaman yalnızca

durgun suları karıştırıyor. Hiçbir şeyi çözmiyor, her şeyi daha

da kötüleştiriyor.--

Bu pek hoşuma gitmemişti. Bunlar gelecek programların parçaları

mıydı? Thelma bana neden eninde sonunda terapiyi bırakacağını

mı anlatıyordu?

--Bu hafta uzun bir ağlama nöbetinden ibaretti. Matthew aklımdan

hiç çıkmadı. Harry ile konuşamıyorum çünkü kafamda

yalnızca iki şey var - Matthew ve intihar - ve her iki konu da yasak

bölgede.

--Kocama Matthew'dan asla, asla söz etmeyeceğim. Yıllar önce

ona Matthew'u bir kez tesadüfen kısaca gördüğümü söylemiştim.

Çok fazla konuşmuş olmalıyım çünkü daha sonra Harry, Matthew'nun

bir şekilde benim intihar girişimimden sorumlu olduğuna

inandığını söyledi. Gerçeği öğrenirse Matthew'u öldüreceğine

inanıyorum. Harry Erkek İzciler'in onur sloganlarıyla doludur

- Erkek İzciler, onlardan başka düşündüğü yok zaten - ama yapısında

şiddet vardır. İkinci Dünya Savaşı sırasında bir İngiliz komando

subayıydı ve göğüs göğüse savaşta öldürme yöntemlerini

öğretme konusunda uzmanlaşmıştı.--

--Bana Harry'den biraz daha söz etsene.-- Olup bitenleri bilseydi

Harry'nin Matthew'u öldüreceğini söylediği sırada Thelma'nın

sesindeki yoğun heyecandan etkilenmişim.

--Harry ile otuzlu yıllarda Avrupa'da
profesyonel olarak dans

ederken karşılaştım. Her zaman iki şey için
yaşamışımdır: sevişmek

ve dans etmek. Çocuk sahibi olmak için dansı
bırakmayı reddettim

ama otuz bir yıl önce ayağımın başparmağında
gut hastalığı

başlayınca dansı bırakmak zorunda kaldım - bir
balerin için hiç

de iyi bir hastalık değildi bu. Aşka gelince, daha
gençken çok, pek

çok sevgilim oldu. O resmimi gördünüz, doğru
söyleyin, güzel değil

miymişim?-- Yanıtımı beklemeden sözüne
devam etti. --Ama ne

zaman ki Harry ile evlendim, aşk faslı kapandı.

Bazı erkekler olduysa

da pek azı beni sevecek kadar yürekliydi;
herkesin

Harry'den ödü patlıyordu. Harry ise yirmi yıl
önce seksten vazgeçti

(bir şeylerden vazgeçmekte ustadır). Şimdi
hemen hemen hiç

temasımız yok, galiba onun olduğu kadar benim
de hatam bu.--

Harry'nin bir şeylerden vazgeçmekte usta
olması konusunu

soracaktım ama Thelma son hızla devam
ediyordu. Konuşmak istiyordu

ama hala benimle konuşuyor gibi değildi.
Benden bir yanıt

isteme belirtisi göstermiyordu. Bakışları başka taraftaydı. Çoğunlukla

anılara dalıp gitmiş gibi havalara bakıyordu.

--Düşündüğüm ama sözünü edemediğim öbür şey de intihar.

Er geç bunu yapacağımı biliyorum, tek kurtuluş yolu bu. Ama

Harry'ye bundan hiç söz etmiyorum. İntihara kalkışmam onu neredeyse

öldürüyordu. Hafif bir inme geçirdi ve gözlerimin önünde

on yaş ihtiyarladı. Hastanede, hiç beklemezken, canlı olarak

uyanınca aileme ne yapmış olduğum konusunda çok düşündüm.

O zaman ve orada bazı kararlar aldım.--

--Ne gibi kararlar?-- Sormama pek gerek yoktu
çünkü Thelma

zaten bu kararları açıklamak üzereydi, ama
onunla biraz iletişim

kurmam gerekiyordu. Bol bol bilgi alıyordum
ama aramızda bir

ilişki yoktu. Pekala ayrı odalarda da olabilirdik.

--Hiçbir zaman Harry'yi üzebilecek bir şey
söylememeye ya da

yapmamaya karar verdim. Ona her şeyimi
vermeye, her konuda

ona boyun eğmeye karar verdim. Egzersiz
aletleri için yeni bir

oda mı inşa etmek istiyor - peki. Meksika'ya
tatile mi gitmek istiyor

- peki. Kilise toplantılarına katılıp insanlarla
tanışmak mı istiyor

- peki.--

Thelma, kilise toplantılarına ilişkin soran
bakışımı fark ederek

açıklamaya girişti: --Son üç yıldır, er geç intihar
edeceğimi anladığım

andan bu yana, yeni birileriyle tanışmak
istememedim. Yeni arkadaşlar,

yalnızca veda edilecek ve acı verilecek daha çok
insan demek.--

Kendilerini gerçekten öldürmeye kalkışmış pek

çok kişiyle çalıştım;

genellikle deneyimleri onları bir şekilde
değiştirmiş ve yeni

bir olgunluğa, yeni bir bilgeliğe eriştirmiştir.
Ölümle gerçek bir

yüzleşme çoğu kez insanın o ana kadarki
yaşamının hedeflerini

ve yaşanış biçimini gerçek bir ciddiyele
sorgulamasına yol açar.

Ölümöl bir hastalık nedeniyle ölümle
yüzleşenler için de durum

aynıdır: kimbilir kaç kişi feryat etmiştir, --Ne
yazık, nasıl yaşanacağını

öğrenmek için şimdiye kadar, bedenimin
kanserle delik

deşik olduğu şu ana kadar beklemek zorunda
kaldım!-- Oysa

Thelma farklıydı. Ölüme bu denli yaklaşan ama ondan bu kadar

az şey öğrenen birine pek nadir rastlamışımıdır. Aşırı dozda ilaç

aldıktan sonra yeniden kendine gelince verdiği kararlara bakın:

Harry'nin her talebini düşünmeden onaylayarak ve kendi istek

ve düşüncelerini gizleyerek onu mutlu edeceğine gerçekten inanabilir

miydi? Ve Harry için, karısının tüm hafta boyunca ağlayıp

kendisiyle hiçbir şey paylaşmamasından daha beter ne olabilirdi?

Bu kadın tepeden tırnağa aldanış içindeydi.

Kendi kendini aldatışı özellikle Matthew'dan söz ederken ortaya

ıkıyordu. --Onda kendisiyle temasta bulunan herkesin yüreğine

dokunan bir yumuşaklık vardır. Bütün sekreterler onu severdi.

Her birine sevecen bir Şey söylerdi, hepsinin çocuklarının adlarını

bilirdi, haftada üç dört sabah onlara çörekler getirirdi. O yirmi yedi

gün boyunca ne zaman birlikte ıktıysak, garsonun ya da tezgahtarın

hoşuna gidecek bir Şeyler söylemeyi hiç ihmal etmedi.

Budistlerin meditasyonu hakkında bir Şey biliyor musunuz?--

--A evet, aslında ben ...-- Ama Thelma
cümlemin sonunu beklemedi.

--Öyleyse 'şefkat' meditasyonunu bilirsiniz. O
bunu günde iki

kez yapardı ve bana da öğretmişti. Tam da bu
nedenle, yüz yıl

düşünsem bana böyle davranacağı aklıma
gelmezdi. Suskunluğu

beni mahvediyor. Bazen derin düşüncelere
daldığımda, onun

- bana açık olmayı öğreten bu insanın - mutlak
suskunluktan daha

korkunç bir ceza tasarlayabilmesinin mümkün
olmayacağını

hissediyorum. Bu günlerde - burada Thelma'nın
sesi neredeyse

bir fısıltıya dönüştü - giderek daha çok
inanıyorum ki beni kasten

intihara sürüklemeye çalışıyor. Bu size çılgınca
bir düşünce

gibi mi geliyor?--

--Çılgınca olup olmadığını bilmem ama
umutsuz ve müthiş acı

veren bir düşünce gibi geliyor.--

--Beni intihara sürüklemeye çalışıyor. Benden
temelli kurtulmak

için. Mümkün olan tek açıklama bu!--

--Oysa böyle düşünmene karşın bütün bu yıllar
boyunca yine

de onu korudun. Neden?--

--Çünkü, dünyada her şeyden çok,
Matthew'nun hakkımda iyi

düşünmesini istiyorum. Bir tür mutluluk için tek
şansımı tehlikeye

atmak istemiyorum!--

--Ama Thelma, sekiz yıl olmuş. Sekiz yıldır
ondan hiç haber almadın!--

--Ama bir ihtimal var - küçük bir ihtimal.
Yüzde iki veya hatta

yüzde bir ihtimal bile hiç yoktan iyidir.
Matthew'nun beni tekrar

sevmesini beklemiyorum, onun yalnızca benim
bu gezegenin

üzerinde olmamı umursamasını istiyorum. Çok
büyük bir istek

değil bu - onunla Golden Gate Parkı'nda
yürürken bir karınca

yuvasına zarar vermemek için neredeyse bileğini
burkmuştu. Elbette

bu şefkatin birazını da bana gönderebilir!--

Bu denli tutarsızlık, alaya yaklaşan bu denli
öfke böylesine bir

saygıyla iç içe olsun! Thelma'nın deneyimsel
dünyasına yavaş yavaş

giriyor ve Matthew hakkındaki abartılı
değerlendirmelerine

giderek alışıyor olmakla birlikte bir sonra
söyledikleri beni gerçekten

afallattı.

--Beni yılda bir kez arasa, benimle beş dakika
olsun konuşsa

hatırımı sorsa, ilgilendiğini gösterse, bu bile
mutlu olmama yeterdi.

Çok şey mi istiyorum?--

Bir başkasına bu kadar güç atfeden bir kimseye
hiç rastlamamıştım.

Düşünün - yılda bir kez beş dakikalık bir telefon
konuşmasının

onu iyileştireceğini iddia ediyordu. Acaba
iyileştirebilir

miydi? Başka hiçbir şey sonuç vermezse pekala böyle bir deneye

kalkışabileceğimi düşündüğümü anımsıyorum!
Terapide başarı

şansının fazla olmadığını teslim ediyordum:
Thelma'nın kendi

kendini aldatışı, psikolojik kafa yapısından
yoksun oluşu, iç gözleme

karşı direnci, intihar eğilimi - hepsi --Dikkatli
ol!-- işaretini

veriyordu.

Öte yandan, Thelma'nın sorunu beni
büyülemişti. Yaşamının

sekiz yılına hükmetmiş olan bu aşk saplantısı -
başka ne denebilirdi? -

güçlü ve inatçıydı. Ancak, saplantının kökleri
olağanüstü

gevrek ve kırılgan görünüyordu. Biraz çaba,
biraz ustalık, bu yabancı

otu kökünden söküp atmaya yetmeliydi. Ama
sonra? Saplantının

altında ne bulacaktım? İnsan deneyiminin,
büyünün gizlediği

acımasız gerçekleriyle mi karşılaşacaktım? Belki
o zaman

aşkın işlevi hakkında gerçekten bir şeyler
öğrenebilirdim. Tıbbi

araştırmacılar, on dokuzuncu yüzyıldaki tıbbi
araştırmaların ilk

döneminde, bir endokrin organının amacını
anlamak için en iyi

yolun organı çıkarmak ve laboratuvar

hayvanının bunu izleyen

dönemde gösterdiği fizyolojik değişimleri
gözlemek olduğunu

keşfetmişlerdi. Kurduğum paralelin acımasızlığı
tüylerimi ürpertmekle

birlikte, merak etmekten kendimi alamıyordum:
Aynı

prensip burada da geçerli olamaz mıydı?
Şimdiye kadar belliydi ki

Thelma'nın Matthew'a olan aşkı gerçekte başka
bir şeydi - belki

bir kaçış, yaşlanma ve yalnızlığa karşı bir
kalkan. Bunun içinde

Matthew'dan pek az şey vardı, ne de - eğer aşk
sevecen, verici,

ihtiyaçtan bağımsız bir ilişkiyse - pek fazla aşk
vardı.

Hastalığın gidişatına ilişkin diğer belirtiler de dikkatimi çekmeye

çabalıyordu, ama onları görmezlikten gelmeyi tercih ettim.

Örneğin, Thelma'nın yirmi yıllık psikiyatrik tedavisi üzerinde daha

ciddi bir biçimde durabilirdim! Ben Johns Hopkins Psikiyatri

Kliniği'nde öğrenciyken orada çalışanların müzminliğe ilişkin

pek çok --arka oda-- göstergesi vardı. Bunların en saygısızca olanı

ağırlık göstergesiydi: hastanın klinik dosyası ne kadar ağırsa, durumu

da o kadar ağır, olası sonuçlar da o kadar kötüydü. Yetmişlik

Thelma'nın dosyası en az beş kilo çekerti ve hiç kimse, kesinlikle

hiç kimse, psikoterapi tavsiye etmezdi.

O zamanki ruh durumuma dönüp baktığım zaman bu kaygıları

uygun bahanelerle safdışı bıraktığımı fark ediyorum.

Yirmi yıllık terapi mi? Eh, Thelma'nın ketumluğu nedeniyle

son sekiz yılı terapi sayılamaz. Hasta temel sorunları gizlerse hiçbir

terapinin şansı yoktur.

Ya Matthew'dan önceki on yıllık terapi? Eh, bu

da çok uzun

bir süre önceydi! Hem terapistlerin çoğu genç stajyerlerdi. Elbette

ben ona daha çok şey verebilirdim. Thelma ve Harry, sınırlı

maddi olanaklarıyla, öğrenci terapistler dışında hiç kimseye gidebilecek

durumda değildiler. Oysa şu sıralar bana bir araştırma

kurumu tarafından yaşlıların psikoterapisi üzerinde çalışmam

için fon sağlanmıştı ve bu durumda Thelma'yı asgari bir ücret

karşılığında terapiye alabilecektim. Kuşkusuz bu onun deneyimli

bir psikiyatrdan terapi görmesi için karşısına çıkan bulunmaz bir

fırsattı.

Benim Thelma'nın tedavisini üstlenmemin
gerçek nedenleri

ise başkaydı: önce, aynı anda hem derin köklü
hem de korunmasız,

yaralanmaya açık durumda olan bir aşk
saplantısıyla karşılaşmak

beni büyülemişti ve kimse beni bunu eşleyip
incelemekten

caydıramazdı; ikinci olarak, şu anda --hubris--
(Aşırı gurur) olarak

niteleyebileceğim bir derdim vardı - her hastaya
yardım edebileceğime,

hiç kimsenin benim becerilerimin ötesinde
olmadığına inanıyordum.

Sokrat'tan önce hubris, --tanrıs al yasaya itaatsizlik-- olarak

tanımlanmıştı; tabii ki ben tanrıs al yasaya değil doğal yasaya,

kendi meslek alanımda olayların akışını yöneten yasalara

karşı çıkıyordum. Sanırım o sırada, Thelma'yla işim bitmeden

 nce, --hubris-- için hesap vermeye  ağrılacağım içime doğmuştu.

 kinci saatimizin sonunda, Thelma'yla bir tedavi sözleşmesi

 zerinde konuştum. Thelma uzun vadeli bir tedavi bağlantısına

girmek istemediğini açıkça belirtmişti; zaten ben de altı ay içinde

ona yardım edip edemeyeceğimi anlamam gerektiğini düşünüyordum.

Böylece altı ay süreyle haftada bir kez buluşmak (eğer

gerekli görürsek bir altı ay daha uzatmak) üzere anlaştık. Onun

yükümlülüğü seanslara düzenli olarak gelmek ve bir psikoterapi

araştırma projesine katılmaktı. Bu da bir araştırma mülakatına

girmesini ve biri terapinin başlangıcında, diğeri bitiminden altı

ay sonra olmak üzere iki kez uygulanacak, sonuçları ölçmeye yönelik

bir dizi psikolojik test almasını gerektiriyordu.

Terapinin kuşkusuz sarsıntılara yol açacağını
ona anlatmaya

özen gösterdim ve sonuna kadar dayanmaya söz
vermesini sağlamaya

çalıştım.

--Thelma, Matthew hakkında sürekli düşünceye
dalışın - buna

kısaca saplantı diyelim ...--

--O yirmi yedi gün büyük bir armağandı,-- dedi
hırçınlaşarak.

--Öbür terapistlere o günlerden söz etmememin
nedenlerinden biri

de bu - onların bir hastalık olarak görülmesini
istemiyorum.--

--Hayır, Thelma, ben sekiz yıl öncesinden söz etmiyorum. Ben

bu andan ve kafanda sürekli geçmiş
tekrarladığın için nasıl hayatını

yaşayamadığından söz ediyorum. Kendine
işkence etmekten

vazgeçmek istediğin için beni görmeye geldiğini
sanıyordum.--

Thelma içini çekti, gözlerini kapadı ve başını
salladı. Bana istediği

uyarımı yapmıştı, şimdi de koltuğunda arkasına
yaslandı.

--Şunu demek istiyordum ki, bu saplantı -

saplantı seni rahatsız

ediyorsa daha iyi bir kelime bulalım ...--

--Hayır, önemi yok. Şimdi ne söylediğinizi anlıyorum.--

--Bu saplantı sekiz yıl boyunca zihninin merkezine yerleşmiş.

Onu yerinden oynatmak güç olacak. Senin bazı inançlarını sorgulamam

gerekecek, bu bakımdan terapi stresli olabilir. Benimle

birlikte bu işi sürdürmen için senden söz almaya ihtiyacım var.--

--Tamam. Bir karar verdiğim zaman asla geri

dönmem.--

--Bir de, Thelma, tepemde bir intihar tehdidiyle iyi çalışamam.

Önümüzdeki altı ay boyunca kendine bedensel zarar verecek hiçbir

şey yapmayacağın konusunda senden ciddi bir söz istiyorum.

Kendini sınırda hissedersen beni ara. Bana ne zaman telefon etsen

sana yardıma hazır olacağım. Ama küçük de olsa herhangi

bir girişimde bulunursan, sözleşmemiz bozulur ve seninle çalışmaya

devam edemem. Genellikle bunu bir kağıda yazar ve imza

isterim, ama senin kararlarına daima sadık kalma yolundaki iddiana

saygı duyuyorum.--

Thelma'nın başını olumsuz anlamda sallaması beni şaşırtmıştı.

--Böyle bir söz vermeme imkan yok. Bazen tek çıkar yolun o olduğunu

bildiğim bir ruh hali içinde oluyorum. Bu seçeneği safdışı

bırakamam.--

--Yalnızca önümüzdeki altı aydan söz ediyorum. Daha uzun

bir taahhüt istemiyorum, ama bu da olmadan başlamayacağım.

Bu konuda biraz daha düşünmek ister misin,
Thelma, gelecek

haftaya bir randevu ayarlayalım mı?--

Thelma derhal uzlaşma havasına girdi. Galiba
benim bu kadar

kesin bir tavır almamı beklemiyordu. Hiç belli
etmediyse de, sanırım

rahatlamıştı.

--Bir hafta daha bekleyemem. Şimdi bir karar
vermemizi ve hemen

terapiye başlamamızı istiyorum. Elimden geleni
yapmayı

kabul ediyorum.--

--Elimden geleni-- - Bunun yeterli olmadığını hissediyordum

ama bu kadar çabuk bir denetim mücadelesine girmeye de çekiniyordum.

Bu durumda hiçbir şey söylemeden yalnızca kaşlarımı

kaldırdım.

Bir ya da bir buçuk dakika (terapide uzun bir sessizlik) sonra,

Thelma ayağa kalktı, bana elini uzattı ve --Söz veriyorum,-- dedi.

Ertesi hafta çalışmamıza başladık. Dikkatimi konuyla ilgili ve

şu andaki sorunlar üzerinde yoğunlaştırmaya karar vermiştim.

Thelma'nın gelişme yıllarını araştırmak için yeterince zamanı

(yirmi yıllık terapi!) olmuştu; dikkatimi üzerinde yoğunlaştırmak

isteyeceğim son şey altmış yıl öncesine uzanan olaylardı.

Thelma terapi konusunda çelişkili duygular içindeydi: terapiyi

tek umudu olarak görmekle birlikte hiç doyurucu bir seans geçirmiyordu.

İlk on hafta boyunca öğrenmiştim ki, eğer Matthew'a

karşı duygularını analiz edersek saplantısı ona bir hafta boyunca

azap veriyordu. Öte yandan, eğer başka konuları, hatta Harry ile

ilişkisi gibi önemli konuları ele alırsak, daha önemli olan Matthew

sorununu ihmal ettiğimiz için seansı bir zaman kaybı olarak

görüyordu.

Onun hoşnutsuzluğunun sonucu olarak, birlikte geçirdiğimiz

süreler beni de tatmin etmez olmuştu.
Thelma'yla yaptığım çalışmadan

hiçbir kişisel ödül beklememeyi öğrenmiştim.
Onunla

birlikte olmaktan hiç zevk almıyordum ve daha üçüncü ya da

dördüncü seansta, bu terapiden herhangi bir
doyum alabileceksam

bunun zihinsel düzeyde kalmak zorunda
olacağını fark etmiştim.

Birlikte geçirdiğimiz zamanın çoğu Matthew'a
hasrediliyordu.

Thelma'ya kurduğu hayallerin ayrıntılı içeriğini
soruyordum, o

da bunlardan söz etmekten hoşlanıyor gibiydi.
Düşüncelerinde

çok tekrar vardı: çoğu o yirmi yedi gün boyunca
gerçekleşen herhangi

bir buluşmanın oldukça aslına yakın bir
yinelemesiydi. En

sık yinelenen de ilk buluşmalarıydı - Union
Meydanı'ndaki karşılaşma,

St. Francis'de içilen kahve, Fisherman's Wharf'a
yürüyüş,

Scoma'nın restoranından körfezin görünüşü,
arabayla Matthew'nun

--kulübesine-- gidişin heyecanı; ama çoğu kez,
Thelma

yalnızca onun sevgi dolu telefon
konuşmalarından birini düşünüyordu.

Bu düşüncelerde seksin rolü önemsizdi:
Thelma nadiren bir

cinsel uyarılma yaşıyordu. Zaten Matthew ile
geçirdiği yirmi yedi

gün boyunca hatırı sayılır miktarda cinsel
okşamaya karşın

yalnızca bir defa, o da ilk akşam, cinsel ilişkide
bulunmuşlardı.

İki defa daha ilişkide bulunmaya kalkışmışlardı ama Matthew iktidarsızdı.

Matthew'nun davranışı konusundaki tahminimin, yani

Thelma'yı (ve belki başka talihsiz hastaları da) kullanmasına

yol açan önemli psikoseksüel sorunları oluşunun doğruluğuna

giderek daha çok inanıyordum.

O kadar çok sayıda verimli yol vardı ki bir tanesini seçip onun

üzerinde yoğunlaşmak güçtü. Ama önce saplantının kökünden

sökülüp atılmasının şart olduğunu Thelma'yı tatmin edecek biçimde

kabul ettirmek gerekiyordu. Çünkü bir aşk
saplantısı, benim

kendi yaşamımdan da bildiğim gibi, iyisiyle
kötüsüyle yeni

deneyimleri engelleyerek yaşamın gerçekliğini
emip tüketir. Gerçekten

de terapi konusundaki köklü inançlarımdan
çoğu ve psikolojik

ilgimin en yoğun olduğu alanlar kendi kişisel
deneyimlerimden

kaynaklanmıştır. Nietzsche bir filozofun
düşünce sisteminin

daima kendi otobiyografisinden doğduğunu öne
sürer ve ben

de bunun tüm terapistler için - hatta düşünce
üzerinde düşünen

herkes için - geçerli olduğuna inanıyorum.

Thelma'yla karşılaşmamdan iki yıl kadar önce,
bir kongrede

rastladığım bir kadın sonradan aklımı,
düşüncelerimi, düşlerimi

işgal etmişti. Onun hayali kafamda yönetimi ele
almış ve onu yerinden

oynatma yolundaki tüm çabalarımaya meydan
okumuştı.

Ama bir süre için bunun bir sakıncası yoktu: bu
saplantıdan hoşlanıyor

ve tekrar tekrar onun tadına varıyordum. Birkaç
hafta

sonra ailemle birlikte bir haftalık bir tatil için
güzel bir Karayib

adasına gittik. Ancak birkaç gün geçtikten sonra
gezideki her şeyi

kaçırdığımı fark ettim - kumsalın güzelliğini,
egzotik ve bereketli

bitki örtüsünü, ve hatta dalmanın ve sualtı
dünyasına girmenin

heyecanını. Tüm bu zengin gerçeklik benim
saplantım tarafından

silinip atılmıştı. Orada değildim ben. Kendi
beynimin içinde hapsolmuş,

hep aynı ve artık anlamını yitirmiş hayalleri
tekrar tekrar

izliyordum. Kendimden bezmiş ve kaygılı bir
halde terapiye (bir

kez daha) girdim ve birkaç zorlu aydan sonra
aklıma tekrar sahip

çıkararak yaşamımı cereyan ettiği gibi yaşamamanın
heyecanına dönebildim.

(İlginç bir şey: terapistim sonunda yakın bir

dostum oldu

ve bana yıllar sonra, beni tedavi ettiği sırada kendisinin de; bir

başkasına aşık olan güzel bir İtalyan kadına tutkun olduğunu anlattı.

İşte böyle, saplantısal aşkın döngüsü hastadan terapist ve

terapistten başka bir hastaya, sürer gider.)

Bu durumda, Thelma'yla çalışmamda saplantısının hayatını

nasıl bozduğunu vurguluyor ve kendisinin daha önce söylemiş

olduğu, hayatını sekiz yıl öncesinde yaşıyor olduğu görüşünü sık

sık yineliyordum. Elbette yaşamaktan nefret

edecekti! Hayatı,

yalnızca o çoktan geçip gitmiş olan yirmi yedi
günün anısıyla havalanan

penceresiz, havasız bir hücrede boğulmaktaydı.

Ama Thelma bu tezi - şimdi düşünüyorum da
haklı bir nedenle -

hiçbir zaman ikna edici bulmadı. Kendi
deneyimimden

genelleme yaparak yanılığa düşmüş, yaşamının
yalnızca bu saplantı

nedeniyle Thelma'nın tadına varamadığı bir
zenginliğe sahip

olduğunu varsaymışım. Thelma, o sırada açıkça
söylememekle

birlikte, saplantısının kendi yaşam deneyiminden

çok daha

fazla canlılık içerdiğini hissediyordu. (Daha sonra, yine çok az

sonuç alarak, bu formülün tersini araştıracaktık - yani bu saplantıya

ilk önce yaşamının fakirliği nedeniyle sarılmış olmasını.)

Yaklaşık altıncı seansa geldiğimizde onu yeterince yormuştum

ve - sanırım benim suyuma gitmek için - saplantısının yok

edilmesi gereken bir düşman olduğunu kabul etmişti. Nice seansı

sırf bu saplantıyı irdeleyerek geçirmiştik. Bana öyle geliyordu ki

bu saplantının Thelma üzerindeki etkisi onun
Matthew'a vermiş

olduğu güçten kaynaklanıyordu. Biz bu gücü
azaltana dek hiçbir

şey yapılamazdı.

--Thelma, önemli olan tek şeyin Matthew'nun
senin hakkında

iyi düşünmesi olduğuna ilişkin şu duygun var
ya, onun hakkında

bildiğin her şeyi anlat bana.--

--Bunu kelimelere dökmek zor. Onun benden
nefret etmesi düşüncesine

katlanamıyorum. Benim hakkımda her şeyi bilen
tek insan

o. Ve her şeyi bilmesine karşın beni hala sevebilmesi benim

için çok şey ifade ediyordu.--

İşte tam da bu nedenle terapistlerin hastalarıyla duygusal ilişkilere

girmemesi gerektiğini düşünüyordum.
Ayrıcalıklı rolleri,

derin duygulara ve gizli bilgilere erişebilmeleri nedeniyle onların

tepkilerine her zaman doğalın ötesinde anlamlar yüklenir. Terapistleri

gerçekte oldukları gibi görmek hastalar için hemen hemen

olanaksızdır. Matthew'a karşı öfkem büyüyordu.

--Ama Thelma, o yalnızca bir insan. Onu sekiz yıldır görmemişsin.

Senin hakkında şöyle ya da böyle düşünmüş ne fark eder?--

--Nedenini anlatamam. Saçma olduğunu biliyorum ama bütün

ruhumla hissediyorum ki o benim hakkımda iyi şeyler düşünseydi

ben iyi olurdum, mutlu olurdum.--

Bu düşünce, temeldeki bu yanlış inanç, düşmanın ta kendisiydi.

Onu yerinden oynatmam gerekiyordu. Hararetli bir itirazda

bulundum.

--Sen sensin, kendi varlığın var, bir andan
öbürüne, bir günden

bir sonrakine hep aynı insan olmayı
sürdürüyorsun. Temelde

senin varlığın yabancı bir beyinde oluşan gelip
geçici düşüncelerden,

elektromanyetik dalgacıklardan etkilenmiyor.
Bunu

görmeye çalış. Matthew'nun sahip olduğu bütün
bu gücü, onun

her zerresini, ona sen veriyorsun!--

--Onun tarafından hor görülme düşüncesi beni
hasta ediyor.--

--Başka bir insanın, hiç görmediğin, belki senin varlığının farkında

bile olmayan, kendi hayat mücadelesi içinde yuvarlanıp giden

bir insanın beyninde olup bitenler senin kim olduğunu değiştirmez ki.--

--A, ama o benim varlığımın pekala da farkında. Telesekreterine

bir sürü mesaj bırakıyorum. Geçen hafta sizi görmekte olduğumu

bildirmek için bir mesaj bıraktım. Sanırım sizinle onun

hakkında konuştuğumu bilmesi gerekir. Yıllardır ne zaman terapist

değiştirsem hep onu arayıp haber verdim.--

--Ama bütün bu terapistlere ondan söz etmediğini sanıyordum.--

--Etmedim. Ona bu konuda, o bunu hiçbir zaman istemediği

halde söz vermiştim, bu sözü de tuttum - şimdiye kadar. Bütün

bu yıllar boyunca onun hakkında hiç konuşmadığım halde yine

de hangi terapistle gittiğimi bilmesi gerektiğini düşünüyordum.

Pek çoğu onun okulundandı. Hatta arkadaşları bile olabilirlerdi.--

Matthew'a beslediğim kin nedeniyle

Thelma'nın sözleri bende

hoşnutsuzluk yaratmamıştı. Tersine, yıllardır
Thelma'nın görünürde

kaygı yüklü mesajlarını teybinden dinlerken
yaşadığı bozgunu

hayal etmek beni eğlendiriyordu. Matthew'a bir
karşı darbe

indirme yolundaki fikirlerimden vazgeçmeye
başlıyordum. Bu

hanım onu nasıl cezalandıracağını biliyordu ve
bu işte benim yardımına

hiç ihtiyacı yoktu.

--Fakat Thelma, daha önce söylediklerime dön.
Bunu kendi

kendine yaptığını göremiyor musun? Onun

düşünceleri senin nasıl

bir insan olduğunu gerçekten değiştiremez.
Onun seni etkilemesine

sen izin veriyorsun. O da senin ya da benim gibi
bir insan

yalnızca. Eğer sen hiç görüşmediğin bir insan
hakkında olumsuz

şeyler düşünürsen, senin düşüncelerin -
beyninde dolaşan ve yalnızca

senin tarafından bilinen zihinsel görüntüler - o
insanı etkiler

mi? Bu olsa olsa büyü yoluyla olur! Kendi
gücünü neden

Matthew'a teslim ediyorsun? O da herkes gibi bir
insan, yaşamaya

çabalıyor, bir gün yaşlanacak, yellenecek,
ölecek.--

Thelma'dan hiç yanıt yoktu. Risk payımı yükselttim.

--Daha önce bir insanın seni daha fazla yaralayabilecek bir

davranışı kolay kolay tasarlayamayacağını söylemiştin. Seni belki

de intihara sürüklemeye çalıştığını düşünmüştün. Senin sağlığını,

mutluluğun onu ilgilendirmiyor. Öyleyse onu bu denli yüceltmenin

ne anlamı var? Hayatta hiçbir şeyin onun senin hakkında iyi

düşünmesinden daha önemli olmadığına inanmanın anlamı ne?--

--Aslında beni intihara sürüklemeye çalıştığına inanmıyorum.

Bu yalnızca zaman zaman gelen bir düşünce.
Matthew'a ilişkin

duygularımda ileri geri hızlı değişimler oluyor.
Çoğu zaman

önemli olan onun benim için iyi şeyler dilemesi.-
-

--Peki ama onun dileği neden bu kadar önemli?
Sen onu insanüstü

bir konuma yükseltmişsin. Oysa özellikle
sorunlu bir insana

benziyor. Sen kendin de onun önemli cinsel
sorunlarından söz

ediyorsun. Şu dürüstlük konusuna, onun ahlak ilkelerine bir bak.

Yardım amacı taşıyan her mesleğin temel kuralını çiğnemiş durumda.

Sana verdiği acıya bak. Hastasının çıkarlarına en uygun

biçimde hareket etmeye yeminli profesyonel bir terapistin herhangi

bir insanı onun seni incittiği gibi incitmesinin düpedüz

yanlış olduğunu ikimiz de biliyoruz.--

Ama söylediklerim bir kulağından girip öbüründen çıkıyordu.

--O ancak profesyonelce davranmaya başladığı, resmi bir role

döndüğü zaman beni incitti. Biz yalnızca iki aşık
insanken, bana

dünyanın en değerli armağanını verdi.--

Fazlasıyla sinir bozucu bir durumdu bu.
Besbelli ki Thelma

içinde bulunduğu güç durumdan kendisi
sorumluydu. Besbelli ki

Matthew'nun onun üzerinde gerçek bir gücü
olması bir hayal

ürünüydü. Besbelli ki Thelma ona bu gücü,
kendi özgürlüğünü ve

kendi yaşamını kurma sorumluluğunu yadsıma
çabası içinde

vermişti. Özgürlüğünü Matthew'dan geri almayı
istemek şöyle

dursun, boyun eğmek için karşı konulmaz bir arzu duyuyordu.

Tabii başından beri biliyordum ki salt tartışmanın gücü bir değişim

yaratabilecek kadar derinlere nüfuz edemeyecekti. Bu hemen

hemen hiç olmaz. Ben terapideyken benim için de hiç olmadı.

İnsan ancak bir içgörüyü kemiklerinde hissettiği zaman ona sahip

olur. Ancak o zaman insan o içgörüyle hareket edip değişebilir.

Günümüzün popüler psikologları sürekli -- sorumluluk almaktan--

söz ederler, ama bu yalnızca lafta kalır: insanın kendi yaşam

planını yalnız ve yalnız kendisinin yapabileceği
içgörüsüne sahip

olmak olağanüstü zor, hatta dehşet vericidir. Bu
bakımdan, terapide

sorun daima insanın kendisi hakkındaki bir
gerçeği akıl düzeyinde

etkisiz biçimde kavramasından, o gerçeği
duygusal düzeyde

yaşamasına nasıl geçileceğidir. Terapi ancak
derin duyguları

seferber edebildiği zaman değişim için güçlü bir
etken haline gelir.

Thelma'yla terapimde de sorun güçsüzlüktü.
Güç üretme çabalarım

utanılacak kadar incelikten yoksundu ve
genellikle el

yordamıyla araştırmak, Thelma'nın başının etini
yemek ve saplantısının

evresinde tekrar tekrar dolanıp ona vurmaya
alışmaktan oluşuyordu.

Böyle kritik noktalarda, genellikle doğru kabul
edilen bir görüşe

bağlı olmanın getirdiği kesinliği nasıl da
zlerim! Psikoterapi

alanındaki ideolojik ekollerin en geniş fikirlisi
olan psikanaliz,

gerekli teknik işlemler hakkında daima öyle
güçlü kanaatler ortaya

koyar ki, gerçekten analistler her şeyden benim
hiçbir şeyden olamadığım

kadar emin grnrleri. Psikoterapi
Çalışmalarımda ne

yaptığımı tam olarak bildiğimi bir kez olsun
hissetmek - örneğin,

terapi sürecinin belli evrelerini uygun bir sıra
izleyerek itaatkar

bir biçimde aşıyor olduğumu bilmek - ne kadar
rahatlatıcı olurdu!

Ama elbette bu bir hayalden ibaret. Eğer
karmaşık metafizik

yapılarıyla ideolojik okullar hastalara biraz olsun
yardımcı

olabiliyorlarsa, başarılarının nedeni hastanın
değil terapistin

kaygılarını yatıştırmaları (ve böylece terapistin
terapi sürecinde yaşanan

kaygıyla yüzleşmesine olanak vermeleridir).
Terapist bilmemenin

neden olduğu kaygıya ne kadar katlanabiliyorsa,
belli ideolojilere

sarılma ihtiyacı da o kadar azalır. Bir ideolojinin
- herhangi

bir ideolojinin - yaratıcı üyeleri eninde sonunda
bağlı oldukları

sistemi aşarlar.

Her durumu daima denetim altında tutabilen,
her şeyi bilen

bir terapistin insana güven veren bir yanı olsa
da, el yordamıyla

araştırıp duran, güç veren bir bulguya rastlayana
dek hastayla

birlikte bata çıka yürümeye hazır bir terapistin
de etkileyici bir

cazibesi olabilir. Fakat heyhat, Thelma'nın bu vaka sona ermeden

bana öğreteceği gibi, hatırı sayılır miktarda harikulade terapi bir

hastanın üzerinde ziyan olup gidebilir de!

Güç ararken sınırları zorluyordum. Thelma'yı sarsıp şaşırtmaya

çalışıyordum.

--Bir an için farzedelim ki Matthew öldü! Bu seni serbest bırakır

mıydı?--

--Bunu hayal etmeyi denedim. Onun ölmüş olduğunu düşününce

büyük bir keder çöküyor içime. Bomboş bir dünyada yaşadığımı

hissediyorum. Bunun ötesini hiç düşünemiyorum.--

--Kendini bundan nasıl kurtarabilirsin? Nasıl serbest kalabilirsin?

Seni Matthew serbest bırakabilir mi? Onun seni serbest bırakmasına

ilişkin bir konuşma hayal ettin mi hiç?--

Thelma bu soruya gülümsedi. Bana, daha büyük bir saygı taşıdığını

sandığım bir ifadeyle baktı - sanki aklını okuma yeteneğimden

etkilenmiş gibiydi. Besbelli önemli bir fanteziye dokunmuştum.

--Sık sık, çok sık.--

--Benimle paylaş onu. Nasıl oluyordu?--

Rol yapma ya da sandalyeleri değiştirme yöntemlerini pek

kullanmam, ama şimdi bunun tam yeri gelmiş gibi görünüyordu.

--Bunu rol yaparak oynamayı deneyelim. Öbür koltuğa geçip

Matthew rolünü oynar ve bu koltukta oturan Thelma'yla konuşur

musun?--

Thelma daha önce önerdiğim her şeye karşı
çıkılmış olduğu

için onu ikna etmek üzere söyleyeceklerimi
hazırlıyordum ki, hararetle

kabul ederek beni şaşırttı. Belki yirmi yıllık
terapisi süresince,

bu teknikleri kullanan Gestalt terapistleriyle
çalışmıştı; belki

de sahne deneyiminin dışı vuran ışıltısıydı bu.
Koltuğundan

adeta sıçrayarak kalktı, genzini temizledi,
pantomim hareketleriyle

bir kravat takıp bir ceket ilikler gibi yaptı, melek
gibi bir gülümseme

ve hoş bir biçimde abartılmış iyiliksever bir yüce

gönüllülük

ifadesi takındı, yine genzini temizledi, öbür
koltuğa oturdu

ve Matthew oldu.

--Thelma, seni terapide birlikte yaptığımız
çalışmadan olumlu

duygularla anımsayarak ve seninle arkadaş
kalmayı isteyerek

geldim. Seninle alışverişimizden zevk almıştım.
Senin boktan

alışkanlıkların hakkında şakalaşmaktan zevk
almıştım. Hep doğruyu

söylüyordum. Sana söylediğim şeylerin her
birini gerçekten

kastederek söyledim. Sonra sana söylememeyi

tercih ettiğim ve

fikrimi değiştirmeme yol açan bir olay oldu.
Senin yaptığın bir

şey değildi - senin nahoş bir tarafın yoktu, ama
kalıcı bir ilişki

kurmaya yeterli şeylere de sahip değildik. Olan
şu ki, bir kadın,

Sonia ...--

Burada Thelma bir an için rolünden çıktı ve
yüksek bir sahne

fısıltısıyla konuştu: --Dr. Yalom, dansettiğim
dönemde Sonia benim

sahne adımdı.--

Yeniden Matthew olup konuşmasına devam

etti. --Bu kadın,

Sonia, ortaya çıktı ve ben onunla birlikte bir yaşamın benim için

en uygun yol olacağını fark ettim. Senden uzak durmaya çalıştım,

beni aramaktan vazgeçmeni söylemeye çalıştım,
ve - dürüst

olacağım - bunu yapmaman beni sinirlendirdi.
İntihar girişiminden

sonra, söyleyeceklerime çok dikkat etmem gerektiğini anladım

ve işte bu nedenle çok uzaklaştım. Bir psikiyatra gittim ve tam

sessizliği o tavsiye etti. Sen benim bir arkadaşım olmanı çok isteyeceğim

birisin ama bunu açıktan açığa yapmaya imkan yok. Senin

Harry'n var, benim de Sonia'm.--

Thelma sustu ve koltuğuna gömüldü. Omuzları
çöktü, iyiliksever

gülümsemesi kayboldu ve bitmiş tükenmiş bir
halde yeniden

Thelma oldu.

Birlikte sessizce oturduk. Thelma'nın,
Matthew'nun ağzından

söylediği sözleri düşününce bunların çekiciliğini
ve bu sahneyi

hayalinde kuşkusuz çok sık yinelemesinin
nedenini kolayca

anlayabiliyordum: bu sözler onun kendi
gerçeğini doğruluyor, Matthew'u

herhangi bir sorumluluktan kurtarıyor (ne de olsa ona sessiz

kalmasını psikiyatri tavsiye etmişti) ve
Thelma'nın kendisinde

bir gariplik ya da Matthew ile ilişkilerinde bir
aykırılık olmadığını

da doğruluyordu; sorun yalnızca Matthew'nun
bir başkasına

karşı daha büyük bir yükümlülüğü olmasıydı.
Öbür kadının Sonia,

yani kendi gençliği olması, Thelma'nın yaşı
hakkındaki duygularını

gözden geçirmek için daha çok zaman
harcamam gerektiğini

akla getiriyordu.

Serbest bırakma fikri beni büyülemişti.
Matthew'nun ağzından

çıkacak bu sözler Thelma'yı gerçekten serbest
bırakır mıydı? O anda

ihtisasımın ilk yılında bir hastayla aramda geçen
bir olay aklımda

şimşek gibi çaktı (bu ilk klinik deneyimler
insanın mesleki çocukluğunun

izleri gibi akıldan hiç çıkmaz). Paranoyak olan
bu hasta,

benim Dr. Yalom değil bir FBI ajanı olduğumu
iddia ediyor ve

kimliğimi kanıtlamamı istiyordu. Bir sonraki
seansta kimlik belgemi,

sürücü ehliyetimi ve pasaportumu safça
gösterdiğim zaman,

kendisinin haklılığını kanıtlamış olduğumu

bildirdi: sahte

belgeler ancak FBI bağlantılarıyla bu kadar
abuk temin edebilirdi.

Bir sistem sınır tanımadan genişliyorsa insanın
onun tarafından

kuşatılmaması söz konusu olamaz.

Thelma bir paranoyak değildi elbette, ama
onun da kendisini

serbest bırakmaya yönelik sözleri, Matthew'dan
gelseler bile,

sonsuz dek daha fazla kanıt ve güvence
talebinde bulunarak etkisiz

bırakıp bırakmayacağını merak ediyordum
doğrusu. Yine

de, geriye dönüp bu vakaya baktığım zaman,

Matthew'u da terapi

sürecine katıp katmamayı ciddi olarak ilk kez bu
anda düşünmeye

başladığımı sanıyorum - Thelma'nın
idealleştirdiği Matthew'u

değil, gerçek hayattaki etten kemikten
Matthew'u.

--Oynadığın rol konusunda ne hissediyorsun,
Thelma? İçinde

neleri kıpırdattı?--

--Kendimi bir budala gibi hissediyorum! Benim
yaşımdaki birinin

büyüme çağında aptal bir genç gibi davranması
çok gülünç!--

--Bu söylediğinde bana yönelik bir soru mu var? Benim senin

hakkında öyle hissettiğimi mi düşünüyorsun?--

--Dürüst olmak gerekirse, bu onun hakkında terapistlerle ya

da başkalarıyla konuşmamamın bir diğer (Matthew'a verdiğim

sözün yanı sıra) nedeni. Bunun çocukça bir tutku ya da transferans

(Unutulmuş ya da bastırılmış deneyimlere ilişkin duyguların başka

bir nesneye, genellikle psikanaliste, aktarılarak yeniden yaşanması

(aktarım). (Ç. N.)) olduğunu söyleyeceklerini

biliyorum. 'Herkes

terapistine aşık olur' - duyar gibiyim bunu. Ya da ona, şey

diyecekler - terapistin hastaya bir şey aktarmasına ne denir?--

--Kontr-transferans.-- (Karşı aktanm. (Ç. N.))

--Evet, kontr-transferans. Hatta siz de geçen hafta Matthew'nun

kişisel sorunlarını benimle terapisinde 'halletmesinden'

söz ederken bunu ima etmiştiniz. Açık sözlü olacağım (sizin bana

terapide olmamı söylediğiniz gibi): bu beni sinirlendiriyor. Sanki

benim hiç önemim yokmuş gibi, sanki onun annesiyle oynadığı

bir oyunda ben masum bir seyirciymişim gibi.--

Dilimi tuttum. Haklıydı; bunlar tam da benim düşüncelerimdi.

Sen ve Matthew, ikiniz de --masum seyirciler--siniz. Her biriniz

aslında diğeriyle değil onun bir hayaliyle ilişki kuruyordunuz.

Sen Matthew'a değil, onun senin için temsil ettiği kişiye aşık

oldun: seni her şeyinle kayıtsız şartsız sevecek birine; kendini tümüyle

senin mutluluğuna, rahatına ve gelişmene adanmış birine;

yaşlanmanı hükümsüz kılıp seni genç, güzel
Sonia olarak sevecek

birine; sana bağımsız olmanın acısından
kurtulma fırsatı veren ve

kişilerin kendi kendilerini düşünmedikleri bir
birliğin mutluluğunu

sunan birine. --Aşık-- olmuş olabilirsin, ama
kesin olan şu ki

sen Matthew'u sevmedin; Matthew'u hiç
tanımadın.

Ya Matthew? O kimi ya da neyi seviyordu?
Henüz bilmiyordum,

ama --aşık-- olduğunu da, seviyor olduğunu da
sanmıyordum.

O seni sevmiyordu, Thelma, seni kullanıyordu.
Thelma'ya,

etten kemikten Thelma'ya gerçek bir ilgi
duymuyordu! Annesiyle

oynadıęı oyun hakkındaki dūřuncen belki de
fena bir tahmin sayılmazdı.

Thelma, sanki aklımdan geçenleri okuyormuş
gibi, çenesini

kaldırıp sōzlerini bōyōk bir dinleyici kitlesine
yōneltircesine devam

etti. --İnsanlar bizim aslında birbirimizi
sevmemiş olduğumuzu

dūřōndōklerinde, bu bizim yařadıęımız ařkı
kōōltōyor.

Derinliğini alıp gōtōrōyor - onu bir hiç haline
getiriyor. Bu aşk

gerçekti, hala da ōyle. Hiçbir zaman, hiçbir şey
benim için daha gerçek

olmadı. O yirmi yedi gün hayatımın en yüksek noktasıydı. O yirmi

yedi gün cennetin ta kendisiydi, o günleri tekrar yaşamak için

her şeyimi verirdim!--

Güçlü bir hanımefendi diye düşündüm. Çizgiyi etkili bir biçimde

çekmişti: --Hayatımın en yüksek noktasını elimden alma.

Başıma gelen tek gerçek şeyi elimden alma.--
Bunu herhangi bir

kimseye yapmaya kimin yüreği dayanabilirdi,
hele de ruhsal çöküntü

içinde olan, intihar eğilimi taşıyan, yetmiş
yaşında bir kadına?

Ama böyle bir şantajı sineye çekmeye hiç niyetim yoktu. Ona

şu anda boyun eğmek beni tamamen etkisiz kılacaktı. Bu bakımdan

heyecansız bir tonda devam ettim. --Bana o olağanüstü mutluluk

duygusunu anlat, anımsadığın her şeyi.--

--Bedenimin dışına çıkmış gibiydim. Hiç ağırlığım yoktu. Sanki

ben orada değildim, ya da en azından acı veren ve beni aşağıya

doğru çeken parçam yoktu. Artık kendimi düşünmüyor, kendim

için kaygılanmıyordum. Ben, biz olmuştum.--

Yalnız ben'in coşkuyla eriyip biz'e dönüşmesi.
Bunu ne çok

duymuştum! Eksiksiz mutluluğun her biçiminin
- romantik, cinsel,

politik, dini, mistik - ortak paydasıdır bu. Herkes
bu mutlu

birleşmeyi ister ve ona kucak açar. Ama
Thelma'nın durumu

farklıydı: onu yalnızca istemiyordu, bir
tehlikeden kaçabilmek için

ona sahip olması gerekiyordu.

--Bu bana Matthew ile seks hakkında
anlattıklarına uyuyor

- onun senin içinde olmasının önemli

olmayışına. Önemli olan

onun sana bağlanması ya da hatta seninle kaynaşmasıydı.--

--Doğru. Cinsel ilişki konusunu fazla abarttığınızı söylediğimde

bunu demek istiyordum. Seksin kendisi çok önemli bir rol oynamıyordu.--

--Bu senin iki hafta önce gördüğün düşü anlamamıza yardımcı

olabilir.--

İki hafta önce Thelma kaygı yüklü bir düş görmüştü; bu onun

tüm terapi boyunca anlattığı tek düşü:

İri yarı bir zenciyle dans ediyordum. Sonra o Matthew'a dönüştü.

Dans pistinin üzerine yatmış sevişiyorduk. Ben tam orgazm

olmaya başlarken onun kulağına, --Öldür beni,-- diye fısıldadım.

Birden ortadan kayboldu ve ben dans pistinde yapayalnız kaldım.

--Bu sanki sen bağımsızlığından kurtulmak, kendini kaybetmek

(düşte 'Öldür beni' sözleriyle sembolize edilmiş) istiyormuşsun

ve Matthew da bunu gerçekleştirmeye alet olmak durumundaymış

gibi bir şey. Bunun bir dans pistinde olup bitmesi hakkında

bir fikrin var mı?--

--Daha önce yalnızca o yirmi yedi gün boyunca olağanüstü bir

mutluluğu yaşadığımı söylemiştim. Bu tümüyle doğru değil.

Dans ederken de kendimi sık sık mutluluktan uçar gibi hissederdim.

Çoğu kez her şey kaybolup giderdi, ben ve benim dışımdaki

her şey, yalnızca dans ve o an kalırdı.
Düşlerimde dans ettiğim

zaman bu kötü olan her şeyi yok etmeye çalıştığım anlamına gelir.

Sanırım bir de yeniden genç olmak demek.--

--Yetmiş yaşında olmaya ilişkin duygularından pek az söz ettik.

Bu konuyu ne kadar düşünüyorsun?--

--Sanırım yetmiş değil kırk yaşında olsaydım terapiye bakışım

da farklı olurdu. Gelecekte beklediğim bir şeyler olurdu. Psikiyatri

daha genç insanlarla çalışmayı tercih etmez mi?--

-

Burada bereketli malzeme olduğunu biliyordum. Thelma'nın

yaşlanma ve ölüm korkusunun saplantısını

körüklediğini kuvvetle

hissediyordum. Aşkın içinde yitip gitmek ve onun tarafından

yok edilmek istemesinin nedenlerinden biri de ölüm tarafından

yok edilmekle yüzleşmenin dehşetinden kaçıp kurtulmaktı. Nietzsche,

--Ölülerin son ödülü, bir daha ölmemektir,-- demişti. Öte

yandan burada aynı zamanda ilişkimiz üzerinde çalışmak için

harika bir fırsat vardı. Konuşmamızın içeriğini, araştırmakta olduğumuz

iki temanın (özgürlükten ve bağımsızlığın yalnızlığından

kaçış) oluşturmaya ve oluşturmakta devam edecek olmasına

karşın, Thelma'ya yardım etmek için en iyi fırsatımın onunla

anamlı bir ilişki geliştirmeme bağılı olduğunu hissediyordum.

Benimle kuracağı yakın bir bağı, Thelma'nın Matthew'a olan bağı

yeterince gevşetip kendisini ondan koparmasını sağlayacağını

umut ediyordum. Ancak o zaman, onun sosyal yaşamında yakın

ilişkiler kurmasını önleyen engellerin belirlenmesine ve ortadan

kaldırılmasına dönebilirdik.

--Thelma, sen psikiyatrinin daha genç insanlarla çalışmayı tercih

edip etmediğini sorarken, bana öyle geliyor ki
orada kişisel

bir soru var.--

Thelma, her zamanki gibi kişisele değinmekten
kaçındı. --Söz

gelimi üç çocuklu genç bir anneyle çalışmanın
daha çok şey kazandırması

akla yakın değil mi? Onun önünde bütün bir
hayat

var; ruhi durumundaki düzelme çocuklarına ve
çocuklarının çocuklarına

yararlı olurdu.--

Israr ettim. --Demek istediğim şuydu ki, bir
soru olduğunu

sanmıştım, kişisel bir soru, bana soruyor
olabileceğin, seni ve beni

ilgilendiren bir şey.--

--Psikiyatrlar yetmiş yaşında bir hastayı tedavi
etmektense

otuz yaşında bir hastayı tedavi etmeyi tercih
etmezler mi?--

--Psikiyatriyi, psikiyatrları ve hastaları bırakıp
dikkatimizi sana

ve bana yöneltebilir miyiz? Sorduğun soru şu
değil mi: 'Sen, Irv' Thelma

gülümsedi. Bana pek seyrek olarak adımla ya da
soyadıyla

hitap ederdi - 'beni, yetmiş yaşında bir kadın

olan Thelma'yı,

tedavi etme konusunda ne hissediyorsun?'--

Yanıt yok. Pencereden dışarı bakıyordu. Başı belli belirsiz

sallanıyordu. Lanet olsun, gerçekten inatçıydı!

--Haklı mıyım? Soru bu mu?--

--Bu bir soru ama ille de asıl soru değil.
Soruma ilk sorduğum

biçimiyle yanıt vermiş olsaydınız şimdi
sorduğunuz sorunun yanıtını

da almış olacaktım.--

--Yani, psikiyatrinin ortalama bir yaşlı hastanın tedavisi hakkında

genelde ne hissettiği konusunda benim fikrimi öğrenecek

ve sonra seni tedavi etmek hakkında da böyle hissettiğini

varsayacaktın.--

Başını evet anlamında salladı.

--Ama bu çok dolambaçlı. Bir de gerçeği tam yansıtmayabilir.

Genel görüşüm, benim senin hakkındaki kişisel duygularımın

ifadesi değil, yalnızca tüm bu alana ilişkin bir tahmin olabilirdi.

Bana gerçek soruyu doğrudan sormanı engelleyen nedir?--

--Matthew ile de bu tür Şeyler üzerinde çalışmıştık. Benim boktan

alışkanlıklarım olarak adlandırdığı Şey tam bu işte.--

Bu beni duralattı. Matthew ile herhangi bir biçimde ittifak

kurmak istiyor muydum? Öte yandan izlenecek doğru yolun bu

olduğundan emindim.

--Sorunu yanıtlamaya çalışayım - sorduğun genel soruyu ve

sormadığın kişisel soruyu. Daha genel olanla başlayacağım. Ben

şahsen daha yaşlı hastalarla çalışmayı severim. Başlamadan önce

doldurduğun bütün o anketlerden de bildiğin gibi, bir araştırma

projesinin ortasında olup altmış ve yetmiş yaşlarında pek çok

hastayla çalışıyorum. Onların terapide genç insanlar kadar, belki

daha da başarılı olduklarını öğreniyorum ve ben de bu çalışmalardan

aynı derecede doyum alıyorum.

--Genç anne ve onun muhtemel etkileri hakkındaki sorunu anlıyorum

ama ben bunu farklı görüyorum. Senin de çok etkin var.

Temas ettiğin bütün genç insanlar yaşamlarının gelecek dönemleri

için seni bir rehber ya da model olarak görecekler. Senin kişisel

görüş noktandan da, yetmiş yaşında tüm geçmiş yaşamına

yeni bir anlam ve önem kazandıracak yeni bir bakış açısı keşfetmenin

mümkün olacağına inanıyorum. Şu anda bunu görebilmenin

güç olduğunu biliyorum, ama inan bana, bu çoğu kez gerçekleşir.

--Şimdi sorunun kişisel bölümünü yanıtlayayım
- seninle çalışmak

konusunda ben neler hissediyorum? Ben seni görmeyi istiyorum.

Acını anladığımı sanıyorum ve onu güçlü bir biçimde hissedebiliyorum

- ben de geçmişte bu tür bir acıyı yaşadım.
Mücadele

etmekte olduğun sorunla ilgileniyorum ve sana yardım edebileceğimi

sanıyorum. Hatta sana yardım etmeye kararlıyım. Birlikte

çalışmamızda bana en güç gelen şey, senin aramıza koyduğun

uzaklıktan kaynaklanan engellenme duygusu.
Daha önce, kişisel

olmayan bir soru sorarak kişisel bir sorunun yanıtını bulabileceğini

(ya da en azından iyi bir tahminde

bulunabileceğini) söylemiştin.

Ama bunun diğer kişi üzerindeki etkisini düşün. Bana birkaç

dakika önce yaptığın gibi kişisel olmayan sorular sorup durduğun

zaman kendimi itilip uzaklaştırılmış hissediyorum.--

--Bu tam Matthew'nun söyleyip durduğu türden bir şey.--

Gülümsedim ve sessizce dişlerimi gıcırdattım. Söyleyecek yapıcı

bir şey düşünemiyordum. Bu engelleyici, zahmetli etkileşim,

türünün, ilk örneğiydi. Buna benzer pek çok konuşma yapacaktık.

Güç ve ödölsüz bir çalışmaydı. Haftalarca uğraşıp durdum.

Ona yakınlık dilinin ABC'sini öğretmeye çalıştım: örneğin, ben

ve sen zamirlerini kullanmayı, duyguları (duygular ve düşünceler

arasındaki farktan başlayarak) teşhis etmeyi, duygulara --sahip

çıkmayı-- ve onları ifade etmeyi. Ona temel duygular (kötü,

kederli, öfkeli ve sevinçli) üzerine özel dersler verdim. Tamamlanacak

cümleler hazırladım: örneğin; --Irv, bunu söylediğin zaman

sana karşı ... hissediyorum.--

Etkileyici bir uzaklaştırma işlemleri repertuarına sahipti. Örneğin,

söylemek üzere olduğu şeyi uzun, sıkıcı bir önsözle sunuyordu.

Bunu ona belirttiğim zaman, haklı olduğumu kabul etti ama

sonra, biri ona saati sorduğu zaman nasıl saat yapımına ilişkin bir

konferans verdiğini anlatmaya girişti. Birkaç dakika sonra bu hikayeyi

(kız kardeşiyle kendisinin uzun, daldan dala atlayan hikayeler

anlatma alışkanlığını ilk nasıl geliştirdiklerinin eksiksiz tarihi

raporuyla birlikte) bitirdiğinde, başlangıç noktamızdan umutsuzca

ayrılmıştık ve ben etkin bir biçimde uzaklaştırılmışım.

Bir defasında kendini ifade etme konusunda önemli bir sorunu

olduğunu kabul etti. Yaşamının yetişkinlik döneminde yalnızca

iki durumda bütünüyle doğal bir biçimde kendisi olmuştu

- dans ederken ve Matthew ile birbirlerine aşık oldukları yirmi yedi

gün boyunca. Bu, Matthew'nun onu kabul etmesini gözünde

bu kadar büyütmesinin nedeninin önemli bir parçasıydı. --O beni

pek az insanın tanıdığı gibi tanıdı - gerçekten
olduğum gibi, tamamen

açık, hiçbir şeyi gizlemeden.--

Ona bugünkü çalışmamızın nasıl gittiğini
sorduğumda, ya da

seansta şu ana dek bana yönelik olarak yaşadığı
bütün duyguları

anlatmasını istediğimde, pek seyrek yanıt
veriyordu. Genellikle

herhangi bir duygu yaşadığını inkar ediyor ama
bazen de o seansta

- onu özellikle kaçamaklı ve uzak yaşadığım bir
seansta -

kendini bana çok yakın hissetmiş olduğunu
söyleyerek beni büsbütün

silahsız bırakıyordu. Görüşlerimiz arasındaki
uyuşmazlığı

düşmek tehlikeliydi çünkü o zaman muhtemelen
kendini reddedilmiş

hissedecekti.

Aramızda hiçbir anlamlı ilişkinin gelişmiyor
olduğuna ilişkin

kanıtlar arttıkça ben de kendimi şaşkın ve
reddedilmiş hissediyordum.

Görebildiğim kadarıyla kendimi ona açık
tutuyordum.

Ama bana kayıtsız kalıyordu. Ona bu soruyu
sormaya çalıştım,

fakat nasıl sorarsam sorayım, onun --Neden beni
Matthew kadar

sevmiyorsun?-- diye sızlandığını hissediyordum.

--Biliyor musun, Thelma, Matthew'nun senin hakkındaki düşüncesinin

senin için her şey demek olmasına izin vermenin yanı

sıra giden bir şey daha var, bu da benim düşüncemin senin için

bir anlam ifade etmesine izin vermemen. Ne de olsa, Matthew gibi

ben de senin hakkında pek çok şey biliyorum. Ben de bir terapistim

- hatta Matthew'dan yirmi yıl daha deneyimli ve muhtemelen

daha bilgiliyim. Acaba neden benim senin hakkında düşündüklerimin

ve hissettiklerimin bir değeri yok?--

Thelma duyguyu değil içeriği yanıtladı.
Gönlümü almaya çalıştı:

--Bu sizinle ilgili değil. İşinizi bildiğinizden
eminim. Dünyada

hangi terapistle olursam olayım böyle olurum.
Durum şu ki,

Matthew tarafından öylesine yaralandım ki bir
daha hiçbir terapistin

beni yaralamasına olanak vermeyeceğim.--

--Her şey için iyi bir yanıtın var, ama hepsinin
vardığı nokta

şu: 'Yaklaşma.' Harry'le yakınlaşamıyorsun
çünkü Matthew ve

intihar hakkındaki mahrem düşüncelerini anlatıp
onu üzmemek istemiyorsun.

Arkadaşlarınla yakınlaşamıyorsun çünkü
sonunda

intihar edince onların üzülmelerinden
korkuyorsun. Benimle

yakınlaşamıyorsun çünkü başka bir terapist seni,
sekiz yıl önce,

incitmiş. Sözler her birinde farklı ama aslında
hep aynı terane.--

Nihayet, dördüncü aya geldiğimizde ilerleme
işaretleri belirdi.

Thelma her noktada mücadele etmekten vazgeçti
ve bir seansa,

geçen hafta boyunca saatler harcayarak bütün
yakın ilişkilerinin

ve her birine ne olduğunun listesini yaptığını
söyleyerek başlayıp

beni şaşırttı. Birine gerçekten çok yaklaştığı
zaman, şöyle ya

da böyle o ilişkiyi kopardığını fark etmişti.

--Belki de haklısınız, belki insanlarla
yakınlaşma konusunda

ciddi bir sorunum var. Sanırım otuz yıldır iyi bir
kız arkadaşım

olmadı. Ömrüm boyunca olup olmadığından da
emin değilim.--

Bu uyanış, terapimizde bir dönüm noktası
olabilirdi: Thelma

ilk kez belli bir sorunu teşhis etmiş ve onun

sorumluluğunu

üstlenmişti. Şimdi gerçek çalışmaya girişme umudunu taşıyordum.

Oysa bunun tam tersi oldu: Thelma, yakınlığa ilişkin sorununun

terapideki çalışmamızı başarısızlığa mahkum ettiğini öne sürerek

daha çok içine kapandı.

Onu bütün gücümle bunun terapide ortaya çıkan olumsuz değil

olumlu bir şey olduğuna ikna etmeye çalıştım. Tekrar tekrar,

yakınlaşma güçlüklerinin terapinin yoluna tesadüfen çıkan konu

dışı bir parazit olmayıp konunun özünü

oluşturduğunu anlattım.

Onun şimdi ve burada, onu inceleyebileceğimiz
bir yerde yüzeye

ıkması, olumsuz değil olumlu bir gelişmeydi.

Yine de umutsuzluğu derinleşti. Artık her hafta
kötü bir haftaydı.

Saplantısına daha çok takılıyor, daha çok
ağlıyor,

Harry'den daha fazla uzaklaşıyor, nasıl intihar
edeceğini planlamak

için hayli zaman harcıyordu. Terapinin
eleştirilerini giderek

daha sık işitiyordum. Seanslarımızın yalnızca --
durgun suyu karıştırıp--

huzursuzluğunu artırmaya yaradığını iddia

ediyor ve altı

aylık terapi bağlantısına girmiş olmaktan
pişmanlık duyuyordu.

Zaman tükeniyordu. Artık beşinci aya
giriyorduk ve Thelma,

sözüne sadık kalacağı yolunda beni temin etse
de terapiyi altı aydan

fazla sürdürmeye istekli olmadığını açıkça
belirtmişti. Cesaretim

kırılmıştı: tüm yorucu çabalarım sonuçsuz
kalmıştı. Onunla

sağlam bir terapi ilişkisi kurmayı bile
başaramamıştım; duygusal

enerjisinin tümü, her dirhemi, Matthew'a
perçinlenmişti ve ben

onu oradan kurtarma yolunu bulamamıştım. Son
kozumu oynamanın

zamanı gelmişti.

--Thelma, birkaç ay önce Matthew rolünü
oynadığın ve seni

serbest bırakacak sözleri söylediğin seanstan
beri onu ofisime davet

etmeyi ve üçlü bir seans - sen, ben ve Matthew -
gerçekleştirmeyi

düşünüyorum. Yalnızca yedi seansımız kaldı,
yani terapiyi

kesme kararını bir kez daha gözden
geçirmediğin sürece-- - Thelma

başını kesin bir tavırla salladı. --Sanırım biraz
daha yol almak

için yardıma ihtiyaımız var. Matthew'a telefon
edip bize katılması

için davet etmek konusunda senin iznini rica
ediyorum. Sanırım

bir tek l seans yeterli olur ama bunu bir an
nce yapmamız

gerek çünkü öğrendiklerimizi toparlamak için
daha sonra da

birkaç saate ihtiyaç duyacağımızı
düşünüyorum.--

Koltuğunda uyuşuk uyuşuk yığılmış oturan
Thelma birdenbire

fırlayıp dikleşt i. Örgü antası kucağından yere
düştü, ama

onunla ilgilenmeyip faltaşı gibi açılmış gözlerle
beni dinlemeyi

sürdü. Nihayet, nihayet dikkatini çekmeyi başarmıştım. Birkaç

dakika sessizce oturup söylediklerim üzerinde uzun uzadıya

düşündü.

Teklifimi enine boyuna düşünmüş olmamakla birlikte, Matthew'nun

bizimle buluşmayı kabul edeceğine inanıyordum. Meslekteki

adımın onu ürkütüp işbirliği yapmaya iteceğini umuyordum.

Üstelik Thelma'nın sekiz yıldır teybine bıraktığı telefon mesajları

artık sinirlerini bozuyor olmalıydı ve onun da serbest kalmak

için yanıp tutuştuğundan emindim.

Bu olağanüstü üçlü seansta neler olup
biteceğinden emin değildim,

ama her şeyin en hayırlısı olacağına dair tuhaf
bir güven

duygusu içindeydim. Her türlü bilgi işe
yarayabilirdi. Gerçeğin

herhangi bir biçimde gündeme getirilmesi,
Thelma'yı Matthew

konusundaki saplantısından kurtarmama
herhalde yardım edecekti.

Matthew'nun karakterindeki çatlak ne kadar
derin olursa

olsun - ki bunun hatırı sayılır boyutlarda bir
hendek olduğundan

kuşkum yoktu - benim huzurumda Thelma'nın
nihai bir birleşmeye

ilişkin hayallerini körükleyecek hiçbir şey
yapmayacağından

emindim.

Olağanüstü uzun bir sessizlikten sonra, Thelma
bu konuda

düşünmek için biraz daha zamana ihtiyacı
olduğunu bildirdi.

--Şu ana dek,-- dedi, --gördüğüm kadarıyla
bunun olumlu tarafları

olumsuz taraflarına ağır basıyor ...--

İçimi çekip tekrar koltuğuma yerleştim.

Thelma'nın kalan süreyi

saplantısal ağlar örerek dolduracağını
biliyordum.

--Olumlu tarafta, sanırım bu Dr. Yalom'a
birtakım doğrudan

gözlemler yapma olanağını verirdi.--

Daha da derin bir iç çektim. Bu her
zamankinden de beter olacaktı:

benden üçüncü şahıs olarak söz ediyordu.
Onunla aynı

odada değilmişim gibi konuştuğuna dikkatini
çekmek için söze

başladım ama yeterli enerjiyi toplayamadım -
beni tüketmişti.

--Olumsuz tarafta birkaç olasılık
düşünebiliyorum. Birincisi,

sizin telefonunuz onu bana yabancılaştırırdı.
Bana dönmesi konusunda

yüzde bir ya da iki şansım var. Sizin telefonunuz
şansımı

sıfıra ya da daha aşağıya indirirdi.--

Kesinlikle sinirlenmeye başlamıştım. --Sekiz yıl
geçti, Thelma,

hala anlamıyor musun?-- diye düşündüm, --Hem
şansın nasıl sıfırdan

az olabilir, budala kadın?-- Bu gerçekten son
kozumdu ve

Thelma'nın da kozunu oynayarak onu alacağını

hissetmeye başlıyordum.

Ama sesimi çıkarmadım.

--Katılmak için tek güdüsü mesleki bir güdü
olabilirdi - kendi

hayatını yönetemeyecek kadar beceriksiz bir
hastacığa yardım etmek.

Üçüncüsü ...--

Tanrım! Yine listelerle konuşuyordu. Buna
dayanamıyordum

işte.

--Üçüncüsü, Matthew herhalde gerçeği
söyleyecektir ama Dr.

Yalom'un varlığından büyük ölçüde etkilenmiş,
tepeden bakan

bir üslupla. Tepeden bakılmayı kaldırabileceğimi
sanmıyorum.

Dördüncüsü, bu onu mesleki bakımdan çok
ödün vermesini gerektiren

sıkıntılı bir duruma sokacaktır. Bunun için beni
asla affetmeyecektir.--

--Ama Thelma, o bir terapist. Senin
iyileşebilmek için kendisinden

söz etmen gerektiğini biliyor. Eğer sandığın gibi
manevi yönü

ağır basan bir insansa, mutlaka o da senin
ıstırabın nedeniyle

epey suçluluk duymuştur ve yardımcı olmaktan
zevk duyacaktır.--

Ama Thelma listesini geliştirmeye öylesine dalmıştı ki benim

sözlerimi duymuyordu bile.

--Beşincisi, üçlü bir toplantının bana ne gibi bir yardımı olabilir?

Benim onun söylemesini umut ettiğim şeyleri söylemesi ihtimali

hemen hemen hiç yok. Söylediklerini kastedip etmemesi

umurumda bile değil, yalnızca benimle ilgilendiğini söylemesini

istiyorum. İstedikim ve ihtiyaç duyduğum şeyi alamayacaksam

neden kendimi bu acıya maruz bırakayım?

Yeterince incinmişim

zaten. Neden yapayım bunu?-- Thelma
koltuğundan kalkıp pencereye

doğru yürüdü.

şimdi bayağı kaygılanmıştım işte. Thelma
giderek kendini

saçma sapan bir cinnete kaptırıyordu ve ona
yardım etmek için

son şansımın da önünü kesmek üzereydi. Acele
etmedim ve kelimelerimi

dikkatle düşünüp seçtim.

--Ortaya koyduğun bütün sorulara
verebileceğim tek yanıt,

Matthew ile konuşmanın bizi gerçeğe daha çok

yaklaştıracağıdır.

Bunu elbette istersin, değil mi?--

Arkası bana dönüktü, ama sanırım başıyla belli belirsiz bir kabul

hareketi yaptığıını görebildim. --Bir yalanı ya da yanılısamayı

yaşamaya devam edemezsin!

--Thelma, hani bana pek çok kez kuramsal yönelişime ilişkin

sorular sormuşun. Çoğu kez yanıt vermedim çünkü terapi ekolleri

hakkında konuşmanın bizi sürdürmemiz gereken kişisel sohbetten

uzaklaştıracığını düşünüyordum. Ama o soruna
şimdi bir

yanıt vereyim. Terapiye ilişkin belki de tek ve en
önemli inancım

şu: 'İncelenmemiş bir yaşam, yaşanmaya
değmez.' Matthew'u bu

ofise getirmek, sana bu sekiz yıl içinde olanların
gerçek anlamda

incelenmesinin ve anlaşılmasının anahtarı
olabilir.--

Yanıtım Thelma'yı yatıştırmıştı. Geri dönüp
koltuğuna doğru

yürüdü ve oturdu.

--İçimde pek çok şeyi altüst ediyor bu. Başım

dönüyor. Bırakın

bunu bir hafta düşüneyim. Ama bana bir konuda söz vermelisiniz

- benim iznim olmadan Matthew'u aramayacaksınız.--

Thelma'ya, ondan haber almadığım takdirde ertesi hafta boyunca

Matthew'u aramayacağıma dair söz verdim ve ayrıldık.

Onu hiç aramayacağıma dair garanti vermeye niyetim yoktu

- neyse ki benden bunu istememişti.

Thelma bir sonraki seansa on yaş gençleşmiş

görünerek ve seke

seke yürüyerek geldi. Saçlarını yaptırmıştı ve her zamanki polyester

pantalonları ya da eşofmanı yerine baklava desenli yün bir

etek ve uzun çoraplar giymişti. Hemen yerine oturdu ve konuya

girdi.

--Bütün haftayı Matthew ile buluşma hakkında düşünerek geçirdim.

Lehte ve aleyhteki tüm noktaları gözden geçirdim ve şimdi

sizin haklı olduğunuza inanıyorum - o kadar kötü bir durumdayım

ki herhalde hiçbir şey beni daha da

kötüleştiremez!--

--Thelma, bunlar benim sözlerim değil. Ben demiştim ki ...--

Ama Thelma benim sözlerimle ilgilenmiyor ve konuşmaya devam

ediyordu. --Ancak, sizin ona telefon etme planınız iyi bir fikir

değildi. Sizden damdan düşer gibi bir telefon gelmesi onun

için bir şok olurdu. Bu bakımdan onu sizin telefonunuza hazırlamak

için aramaya karar verdim. Tabii ona ulaşamadım ama telesekreterine

sizin öneriniz konusunda bir not bıraktım ve ona

beni

ya da sizi aramasını söyledim ve ... ve ...--

Burada, yüzünde kocaman bir gülüşle
duralayıp merakın tırmanmasını

bekledi. Şaşırmıştım. Onu daha önce hiç
oyarken

görmemiştim. --Ve?--

--Eh, sandığımdan daha fazla etkiniz varmış.
Sekiz yıldır ilk

kez beni aradı ve yirmi dakikalık dostça bir
sohbetimiz oldu.--

--Onunla konuşmak nasıl bir duyguydu?--

--Harika! Ne kadar harika olduğunu anlatamam size. Sanki daha

bir gün önce konuşmuş gibiydik. O eski nazık, sevecen Matthew

idi. Benim hakkımda her şeyi sordu. Depresyonum için kaygılandı.

Sizi görüyor olduğuma sevindi. İyi bir sohbetti.--

--Ne konuştuğunuzu anlatabilir misin?--

--Tanrım, bilmiyorum. Bir sürü gevezelik ettik.-

-

--Geçmiş hakkında? Şimdiki durum hakkında?-

-

--Biliyor musunuz, inanılır gibi değil, ama hatırlamıyorum!--

--Birazını olsun hatırlayabilir misin?-- Bu noktada pek çok terapist

Thelma'nın beni dışarıda bırakma tarzına bir yorum getirirdi.

Belki ben de öyle yapmalıydım ama bekleyecek sabrım yoktu.

Meraktan ölüyordum! Benim de bazı isteklerim olabileceğini düşünmemek

tam Thelma'dan beklenecek bir şeydi.

--Bir şey gizlemeye çalışmıyorum. Yalnızca

hatırlayamıyorum.

Çok fazla heyecanlanmıştım. Ah evet, bana evlendiğini ve boşandığını

ve boşanma konusunda epey bir hengame yaşadığını söyledi.

--Ama asıl önemlisi, üçlü bir toplantı için buraya gelmeye hazır

olması. Gülünç değil mi, can atar gibiydi hatta - sanki ondan

kaçınan benmişim gibi. Ona gelecek hafta benim her zamanki saatimde

ofisinize gelmesini söyledim, ama o size bunu daha önce

yapıp yapamayacağımızı sormamı istedi. Değil mi ki bunu yapmaya

karar verdik, o da bir an önce yapmak istiyor.
Galiba ben

de öyle hissediyorum.--

İki gün sonraki bir saati önerdim, Thelma da
Matthew'a haber

vereceğini söyledi. Ardından Thelma'nın telefon
konuşmasını bir

kez daha gözden geçirdik ve gelecek seansı
planladık. Thelma telefondaki ,

konuşmanın bütün ayrıntılarını hiçbir zaman
anımsayamadı

ama ne hakkında konuşmadıklarını anımsıyordu.
--Telefonu

kapattığımdan beri korkaklık ettiğim ve
Matthew'a gerçekten

önemli iki soruyu sormadığım için dövünüp
duruyorum. Birincisi,

sekiz yıl önce gerçekten ne oldu? Neden
ilişkimizi kopardın?

Neden suskun kaldın? İkincisi, şimdi bana karşı
gerçekten

ne hissediyorsun?--

--Üçlü toplantımızın sonunda da sormayı ihmal
ettiğin bir şeyler

için dövünmeyeceğinden emin olalım. Sormak
istediğin tüm

soruları, seni Matthew'a vermiş olduğun gücün
etkisinden kurtarabilecek

tüm soruları sormana yardımcı olmaya söz
veriyorum.

Seansta benim başlıca görevim bu olacak.--

Kalan sürede Thelma bir yığın eski malzemeyi tekrarladı:

Matthew'a karşı duygularından, bunların transferans olmadığından,

Matthew'nun ona hayatının en güzel günlerini vermiş olduğundan

söz etti. Bitmez tükenmez bir vızıltıyla daldan dala atlayarak

konuşuyor, üstelik her şeyi bana ilk kez söylüyormuş gibi

söylüyordu. Onun ne kadar az değişmiş olduğunu ve ne çok şeyin

gelecek seansta çarpıcı bir şeyin gerçekleşmesine bağlı olduğunu

fark ettim.

Thelma seansa yirmi dakika erken geldi. O
sabah yazışmalarımı

yapıyordum ve sekreterimle görüşürken
bekleme odasında

birkaç kez yanından geçtim. Kızılımsı mavi
renkte hoş bir triko

elbise giymişti, yetmiş yaşında bir kadın için
cüretkar bir kıyafetti

ama pekala da yakıştırdığını düşündüm. Daha
sonra, ofisime

davet ettiğimde ona iltifatta bulundum, o da
parmağını dudaklarına

götürüp beni gizli bir anlaşmaya ortak eden sus
işaretiyle,

haftanın büyük bir bölümünü bu alışverişe harcadığını söyledi.

Sekiz yıldır aldığı ilk yeni giysiydi bu. Rujunu tazelerken bana

Matthew'nun birkaç dakika içinde, tam zamanında geleceğini

söyledi. Thelma'ya bekleme odasında fazla kalmak istemediğini,

çünkü oradan geçebilecek olan meslektaşlarına rastlama olasılığını

azaltmak istediğini söylemişti. Onu bu konuda suçlayamazdım.

Thelma ansızın sustu. Kapımı aralık bırakmışım; Matthew'nun

geldiğini ve sekreterimle konuşmakta olduğunu duyabiliyorduk.

--Bu departman eski binadayken burada birkaç konferansa gelmişim

... Ne zaman taşındınız? ... Bu binanın aydınlık, havadar

ortamı gerçekten hoşuma gitti, ya sizin?--

Thelma, kalp atışlarını yatıştırmak ister gibi elini göğsüne koyup

fısıldadı, --Görüyorsunuz, değil mi?
Sevecenliğinin nasıl doğallıkla

ortaya çıktığını görüyorsunuz, değil mi?--

Matthew içeri girdi. Thelma'yı sekiz yıldır ilk kez görüyordu

ve eğer onun uğramış olduğu bedensel çöküş

karşısında irkildiyse

de, çocuksu, iyi huylu gülümsemesi onu hiç ele vermedi. Umduğumdan

yaşlıydı, belki kırklı yaşların başlarında, ve Kaliforniyalı

havası taşımayan üç parçalı takımıyla muhafazakar bir tarzda

giyinmişti. Bunların dışında Thelma'nın tarifine hayli uygundu

- ince yapılı, bıyıklı, bronz tenli.

Toksözlülüğüne ve içtenliğine hazırlıklıydım ve bu bakımdan

gafil avlanmadım. (Sosyopatlar genellikle kendilerini iyi tanıtırlar

diye düşündüm.) Ona geldiği için kısaca

teşekkür ederek söze

başladım.

Matthew hemen yanıt verdi, --Ben yıllardır böyle bir seans istiyordum.

Bunu gerçekleştirdiğiniz için asıl ben size teşekkür borçluyum.

Hem yıllardır kitaplarınızı okuyorum. Sizinle tanışmak

benim için bir onur.--

Çekici bir yanı yok değil, diye düşündüm, ama Matthew ile

dikkati dağıtacak kişisel ya da mesleki bir sohbeta girmek

istemiyordum: en iyisi benim bu seansta geri

planda kalmam ve

Thelma'yla Matthew'nun olabildiğince çok etkileşimde bulunmalarını.

Seansı onlara devrettim: --Bugün konuşacak çok şeyimiz var.

Nereden başlasak?--

Thelma söze başladı: --Ne tuhaf, ilaçlarımı artırmadım.-- Matthew'a

döndü. --Hala antidepresanlar kullanıyorum. Sekiz yıl oldu

- aman Yarabbi, sekiz yıl, inanılır gibi değil - ama sekiz yıl oldu

işte, herhalde sekiz yeni antidepresan denedim ve hala işe yaramıyorlar.

Ama işin ilginç tarafı, bütün yan etkilerin bugün

daha

çok olması. Ağzım o kadar kuru ki güçlükle konuşabiliyorum.

Neden böyle oluyor acaba? Stres yan etkileri çoğaltır mı?--

Thelma daldan dala atlamaya ve önsözlerin önsözleriyle değerli

zamanımızın kocaman parçalarını tüketmeye devam ediyordu.

Bir ikilem içindeydim: normal koşullarda onun dolambaçlı

konuşmasının sonuçlarını açıklamaya kalkışabilirdim. Örneğin,

istediğini söylediği açık tartışmanın derhal önünü kesecek olan

kırılgan bir role girdiğine dikkat çekebilirdim.
Ya da Matthew'u

buraya serbestçe konuşması için çağırmış
olduğunu ama onun

kendisini bırakmasından beri antidepresanlar
kullandığını hatırlatarak

derhal onun suçluluk duygularını harekete
geçirdiğini

söyleyebilirdim. Ama bu tür yorumlar yalnızca
saatin büyük bir

bölümünün geleneksel bir bireysel terapi seansı
gibi kullanılması

sonucuna yol açardı - bu da tam tamına
üçümüzün de istemediği

bir şeydi. Üstelik, Thelma, davranışlarını
herhangi bir biçimde

sorunlu olarak nitelemem durumunda kendini

küçük düşürülmüş

hissedecek ve beni asla bağışlamayacaktı.

Ama çok fazla şey bu seansa bağlıydı.
Thelma'nın bu fırsatı

dolambaçlı gezintilerle harcamasına
dayanamazdım. Bu onun

kendisini sekiz yıldır yiyip bitiren soruları sorma
şansıydı. Bu

onun serbest bırakılma şansıydı.

--İzin verirsen sözünü bir dakika için
keseceğim, Thelma. Eğer

siz ikiniz kabul ederseniz ben bugün saat tutucu
rolünü üstlenip

dikkatimizi konu üzerinde tutmak istiyorum.

Gündemimizi belirlemek

için birkaç dakika harcayabilir miyiz?--

Kısa bir süre için, Matthew konuşana dek, sessizlik oldu.

--Bugün Thelma'ya yardımcı olmak için buradayım. Kötü gün-

ler geçirdiğini biliyorum ve bunun sorumluluğunu taşıdığının

farkındayım. Bütün sorulara elimden geldiğince açık olacağım.--

Bu Thelma için mükemmel bir işaretti. Ona bir başlama bakışı

fırlattım. Onu yakaladı ve başladı.

--Kendini terk edilmiş hissetmekten, dünyada kesinlikle yapayalnız

olduğunu hissetmekten daha kötü bir şey olamaz. Çocukluğumda

en sevdiğim kitaplardan biri - onu Washington, D.C.'deki

Lincoln Park'a, oradaki banklara oturup okumak için götürürdüm ...--

Burada Thelma'ya toparlayabildiğim en kötü, en nahoş bakışı

fırlattım. Anladı.

--Sadede geleceğim. Sanırım konunun özü şu

(yavaşça ve dikkatle

Matthew'a döndü) bana karşı ne hissediyorsun?

Aferin kızım! Ona resmen gözlerim parlayarak baktım.

Matthew'nun yanıtı beni soluksuz bıraktı.
Thelma'nın gözünün

içine bakarak, --Şu son sekiz yıl boyunca her gün seni düşündüm,--

dedi. --Seninle ilgileniyorum. Hem de çok ilgileniyorum.

Başına gelenleri bilmek istiyorum. Keşke birkaç ayda bir buluşup

olup bitenleri öğrenmenin bir yolu olsaydı dünyada. Kopmak istemiyorum.

--Öyleyse,-- dedi Thelma, --neden bütün bu
yıllar boyunca sessiz
kaldın?--

--Bazen sevgi en iyi sessizlikle ifade edilebilir.-
-

Thelma başını olumsuz anlamda salladı. --Bu
senin o hiçbir zaman

anlayamadığım Zen bilmecelerinden birine
benziyor.--

Matthew devam etti. --Ne zaman seninle
konuşmaya çalışsam,

durum daha kötüleşiyordu. Sürekli daha çok

istiyordun, sonunda

daha fazla vermenin yolunu bulamadığım bir noktaya geldim.

Günde on kez arıyordun beni. Defalarca ofisimin bekleme odasına

geldin. Sonra kendini öldürmene ramak kaldığında, anladım

ki - terapistim de aynı görüşteydi - en iyisi ilişkiyi tamamen

koparmaktı.--

Matthew'nun söylediklerinin, Thelma'nın rol yapma seansımızda

benimle paylaştığı senaryoyla esrarengiz bir benzerlik gösterdiğini

düşündüm.

--Ama,-- dedi Thelma, --bu kadar önemli bir şey insanın elinden

bu kadar ani olarak alınırsa kendini terk edilmiş hissetmesi

doğaldır.--

Matthew Thelma'ya anlayışla başını salladı ve elini bir an için

onun elinin üzerine koydu. Sonra bana döndü. -- Sanırım sekiz yıl

önce tam ne olup bittiğini bilmek sizin için önemlidir. Şimdi

Thelma'yla değil sizinle konuşuyorum çünkü ona bu hikayeyi zaten

anlattım, hem de bir defadan fazla.-- Thelma'ya

döndü. --Tüm

bunları tekrar dinlemek zorunda olduğun için
üzgünüm, Thelma.--

Sonra Matthew açık yüreklilikle bana dönüp
anlatmaya başladı.

--Bu benim için kolay değil. Bunu yapmanın en
iyi yolu sadece

yapıp bitirmek. O halde işte başlıyorum.

--Sekiz yıl önce, eğitimimi bitirdikten bir yıl
kadar sonra ciddi

bir psikoz geçirdim. O sıralarda yoğun bir
biçimde Budizm'e merak

sarmıştım ve Vipassana - Budist meditasyonun
bir şekli - yapıyordum ...--

Matthew başımı salladığımı görünce hikayesine
ara verdi. --Buna aşına görünüyorsunuz - bu
konudaki görüşlerinizi

öğrenmeyi çok isterdim. Ama bugün, sanırım
devam etsem

daha iyi olacak ... Günde üç dört saat Vipassana
yapıyordum. Bir

Budist rahibi olmayı düşünüyordum ve otuz
günlüğüne Hindistan'a,

Bombay'ın kuzeyinde küçük bir köy olan
İgapuri'deki bir

meditasyon sığınağına gittim. Oradaki düzen
benim için fazla katıydı

- tam sessizlik, tam yalnızlık, günde on dört saat
meditasyon -

ve ben ego sınırlarımı yitirmeye başladım.
Üçüncü hafta

sanrılar içindeydim, duvarların ötesini
görebildiğimi ve hem geçmiş

hem de gelecek yaşamlarıma tamamen
ulaşabildiğimi sanıyordum.

Rahipler beni Bombay'a götürdüler, Hintli bir
doktor

bana antipsikotik ilaçlar verdi ve erkek
kardeşime telefon etti, o

da uçakla Hindistan'a gelip beni eve götürdü.
Los Angeles'te

dört hafta kadar hastanede yattım. Taburcu olur
olmaz San Francisco'ya

döndüm ve hemen ertesi gün, Union
Meydanı'nda, tam

bir tesadüf eseri, Thelma'yla karşılaştım.

--Hala bölük pörçük bir ruh hali içindeydim.
Budist doktrinlerini

gerçek bir çılgınlığa çevirmiştım ve herkesle
birlik içinde olduğuma

inanıyordum. Thelma'yla karşılaştığıma
sevinmişim - seninle

karşılaştığıma, Thelma,-- dedi ona dönerek. --
Seni gördüğüme

sevinmişim. Kendimi yeniden bir yere tutunmuş
hissetmeme

yardım etmişti bu.--

Matthew tekrar bana döndü ve hikayesini
bitirene kadar da

bir daha Thelma'ya bakmadı.

--Ona karşı yalnızca iyi duygular besliyordum.
Thelma'yla

kendimi bir hissediyordum. Onun hayatta
istediği her şeye sahip

olmasını istiyordum. Daha da fazla - onun
mutluluk arayışının

aynı zamanda benim arayışım olduğunu
düşünüyordum. Aynı

arayıştı bu, o ve ben aynıydık. Evrensel birlik ve
egosuzluğa ilişkin

Budist inancını harfî harfine alıyordum.
Kendimin nerede bittiğini,

bir başkasının nerede başladığını bilmiyordum.
Ona istediği

her şeyi verdim. Ona yakın olmamı istedi,
benimle birlikte eve

gelmek istedi, sevişmek istedi - mükemmel bir

birlik ve sevgi

içinde ona her şeyi vermeye hazırdım.

--Ama o daha fazla istiyordu ve ben daha fazla veremiyordum.

Giderek tedirginliğim artıyordu. Üç-dört hafta sonra sanırılarım

geri döndü ve tekrar hastaneye yatmak zorunda kaldım - bu

kez altı hafta süreyle. Hastaneden çıkalı pek fazla olmamıştı ki

Thelma'nın intihar girişimini duydum. Ne yapacağımı bilemiyordum.

Bu bir felaketti. Ömrümde başıma gelen en kötü şeydi. Sekiz

yıldır aklımdan hiç çıkmıyor. Önceleri

telefonlarına yanıt veriyordum

ama ardı arkası kesilmiyordu. Sonunda
psikiyatrim bütün

teması kesmemi, tamamen suskun kalmamı
öğütledi. Bunun

benim kendi akıl sağlığım için gerekli olduğunu
söyledi, Thelma

için de en iyisinin bu olacağından emindi.--

Matthew'u dinlerken başım dönmeye
başlamıştı. Davranışlarına

ilişkin çeşitli varsayımlar geliştirmiştım ama
henüz duymuş

olduğum hikayeye zerrece hazırlıklı değildim.

Önce, doğru muydu? Matthew bir büyücüydü.

Hoş ve yumuşaktı.

Bütün bunları benim için mi sahneliyordu?
Hayır, her şeyin

onun anlattığı gibi olduğundan hiç kuşku
yoktu: sözleri gerçeğin

su götürmez çınlamasını taşıyordu. İstedğim
takdirde aramam

için hastanelerin ve onu tedavi eden doktorların
adlarını sakınmadan

verdi. Üstelik, bunları kendisine geçmişte
anlatmış olduğunu

söylediği Thelma, can kulağıyla dinlemiş ve
hiçbir itirazda

bulunmamıştı.

Dönüp Thelma'ya baktım ama o bakışlarını

kaçırdı. Matthew

konuşmasını bitirdikten sonra da pencereden dışarı bakmaya

başladı. Bütün bunları en baştan biliyor olması ve benden gizlemiş

olması mümkün müydü? Yoksa kendi kederine ve kendi ihtiyaçlarına

çok fazla dalmış da bütün bu süre boyunca Matthew'nun

ruh durumunun hiç farkına varmamış mıydı? Ya da kısa

bir süre için bunları bilmiş ama sonra, kendi yaşamsal yalanıyla

çatıştığı için, bu bilgiyi bastırmış mıydı?

Bunu bana yalnızca Thelma söyleyebilirdi.

Ama hangi Thelma?

Beni aldatan Thelma mı? Kendini aldatan Thelma mı? Yoksa

kendisi tarafından aldatılan Thelma mı? Bu soruların yanıtlarını

bulacağımdan kuşkuluydum.

Öte yandan, dikkatim asıl Matthew üzerinde sabitleşmişti.

Son birkaç ay içinde hayalimde bir Matthew - daha doğrusu birkaç

değişik Matthew - oluşturmıştım: hastalarını sömüren, topluma

uyum sorunları olan sorumsuz bir Matthew; kişisel çatışmalarını

(genel olarak kadınlarla ya da özel olarak

annesiyile

olanları) eyleme geçiren, cinsel kimliğini
bulamamış, duygusuz

bir Matthew; arzulanan aşkı gerek duyulan aşkla
karıştırmış

olan, maceracı, gösterişli, genç terapist.

Oysa o bunların hiçbirisi değildi. Başka bir şey,
hiç beklemediğim

bambaşka bir şeydi. Ama ne? Emin değildim. İyi
niyetli bir

kurban? Yaralı bir şifacı, kendi bütünlüğünü
Thelma için feda etmiş

olan bir İsa? Kuşkusuz, onu artık suç işleyen bir
terapist olarak

görmüyordum: o da Thelma gibi bir hastaydı,

üstelik (hala

pencereden bakmakta olan Thelma'ya bir göz atarak düşünmekten

kendimi alamadım), çalışan bir hastaydı, tam benim gönlüme

göre bir hasta.

Altüst olduğumu anımsıyorum - ne kadar kısa bir sürede ne

kadar çok kurgu yıkılıp gitmişti. Topluma uyumsuz ya da sömürge

terapist olarak kurguladığım Matthew sonsuza dek çekip gitmişti.

Şimdi onun yerinde, kafamdan çıkmayan bir soru vardı: Bu

ilişkide kim kimi sömürmüştü?

Başı çıkabileceğim (ve gerekli olduğunu sandığım) bütün bilgi

bundan ibaretti. Seansın geri kalanını ancak hayal meyal anımsıyorum.

Matthew'nun Thelma'yı daha çok soru sormaya teşvik

ettiğini anımsıyorum. Sanki o da Thelma'nın ancak bilgi sayesinde

kurtulabileceğini, yanılsamalarının gerçeğin ışığına dayanamayacağını

hissediyor gibiydi. Ve sanırım kendi kurtuluşunu da

ancak Thelma'nın kurtuluşu aracılığıyla gerçekleştirebileceğinin

farkındaydı. Thelma'nın da benim de birçok soru sorduğumuzu,

onun da her birini eksiksiz yanıtladığını
anımsıyorum. Karısı onu

dört yıl önce terk etmişti. Karısıyla din
konusunda görüşleri giderek

birbirinden uzaklaşmış ve kadın, köktendinci bir
Hristiyan

mezhebine geçen Matthew'u izleyememişti.

Hayır, eşcinsel değildi. Gerçi Thelma bunu ona
sık sık sormuştu

ama aslında hiçbir zaman öyle olmamıştı:
Gülümsemesi

bir tek o anda kısıldı ve sesinden belli belirsiz bir
öfke gelip

geçti (--Sana kaç kez söyledim, Thelma,
Haight'te normal insanlar da

yaşar.--)

Hayır, başka hiçbir hastayla kişisel bir ilişkisi olmamıştı. Hatta,

geçirdiği psikozun ve Thelma'yla olup bitenlerin sonucunda,

birkaç yıl önce kendi psikolojik sorunlarının aşılmaz bir engel

oluşturduğunu fark etmiş ve terapist olarak çalışmaktan vazgeçmişti.

Ama yaşamını hizmete adanmış olduğundan birkaç yıl süreyle

psikolojik testler uygulamış, sonra bir biyolojik geri iletim

laboratuvarında çalışmış ve sonra da, daha yakın geçmişte, bir

Hıristiyan sağlık koruma derneğinin yöneticisi olmuştu.

Matthew'nun mesleki kararı hakkında düşünceye dalmıştım,

hatta gelişmesinin terapi yapmaya dönmesini gerektirecek noktaya

ulaşmış olup olmadığını - belki de şimdi olağanüstü bir terapist

olabilirdi - merak etmekteydim ki süremizin dolmak üzere

olduğunu fark ettim.

Her şeyi ele almış olup olmadığımızı sordum.
Thelma'dan

kendisini gelecekteymiş gibi düşünmesini ve

birkaç saat sonra

kendisini nasıl hissedebileceğini hayal etmesini istedim. Sorulmamış

sorularla mı kalacaktı?

Beni hayretler içinde bırakarak öylesine şiddetle hıçkırmaya

başladı ki soluk alamaz oldu. Gözyaşları yeni mavi elbisesine dökülürken,

Matthew benden önce davranarak ona kağıt mendil

kutusunu uzattı. Hıçkırıkları yatışırken Thelma'nın sözleri de işitilir

hale geldi.

--İnanmıyorum, Matthew'nun bana olanları

gerçekten umursadığına

inanamıyorum.-- Sözləri ne Matthew'a ne bana,
odada ikimizin

arasındaki bir noktaya yönelikti. Biraz
hoşnutlukla, üçüncü

şahıs olarak hitap ettiği tek kişinin ben
olmadığımı kaydettim.

Thelma'nın konuşmasına yardım etmeye
çalıştım. --Neden?

Ona neden inanmıyorsun?--

--Böyle söylemek zorunda olduğu için
söylüyor. Söylenecek

doğru şey bu. Söyleyebileceği tek şey.--

Matthew elinden geleni yapıyordu, ama
Thelma'nın hıçkırıkları

iletişimi güçleştiriyordu. --Ne diyorsam tam
tamına onu kastediyorum.

Bu sekiz yıl boyunca her gün seni düşündüm.
Sana

olanlar beni ilgilendiriyor. Seninle çok
ilgilieniyorum.--

--Ama ilgilenmen - ne anlama gelir ki bu?
Senin ilgini biliyorum.

Yoksullarla ilgilenirsin, karıncalarla, bitkilerle ve
ekolojik

sistemlerle ilgilenirsin. Senin karıncalarından biri
olmak, istemiyorum

ben!--

Süremizi yirmi dakika aşmıştık ve Thelma'nın hala sükunete

kavuşmamış olmasına karşın toplantıyı kesmek zorundaydık.

Ona yalnızca destek vermek için değil, aynı zamanda onu hemen,

bu seansın ayrıntıları aklında henüz tazeyken görmek en iyisi

olacağından, bir gün sonrası için randevu verdim.

Üçümüz zincirleme el sıkışarak seansı sona erdirip ayrıldık.

Birkaç dakika sonra kahvemi alırken Thelma'yla

Matthew'nun

koridorda konuştuklarını fark ettim. Matthew ona bir şey anlatmaya

çalışıyor ama Thelma uzaklara bakıyordu. Az sonra farklı

yönlerde yürüyüp gittiklerini gördüm.

Ertesi gün Thelma kendine gelememişti ve seans boyunca fevkalade

değişkendi. Sık sık ağlıyor, zaman zaman da ani bir öfkeye

kapılıyordu. Önce, Matthew onu bu denli değersiz bulduğu

için sızlandı. Matthew'nun kendisiyle -- ilgilendiği-- yolundaki

sözleriyle uğraşıp zihninde kura kura onları

neredeysse bir hakarete

dönüştürmüştü. Matthew'nun, kendisinin olumlu niteliklerinin

hiçbirine değinmemiş olduğuna dikkat etmiş ve kendisine

karşı temel tavrının dostça olmadığına kanaat getirmişti.

Ayrıca belki de benim hazır bulunuşum nedeniyle, onun yukarıdan

alan bir sözde-terapi sesini ve tavrını benimsediğine inanıyordu.

Thelma konuyu hayli dağıtarak bir önceki seansı yeniden

kurmakla ona tepki göstermek arasında gidip geliyordu.

--Bir uzvum kesilmiş gibi hissediyorum
kendimi. Benden bir

şey kopup gitti. Matthew'nun şatafatlı
ahlakçılığına karşın, kendimin

ondan daha dürüst olduğuma inanıyorum.
Özellikle kimin

kimi baştan çıkardığını anlatışında.--

Thelma bu konuda ketum kaldı, ben de
açıklaması için baskı

yapmadım. --Gerçekten-- ne olup bittiğini
öğrenmek beni tatmin

edecekti ama --uzuv kesilmesi-- iması daha da
fazla aklımı çelmişti.

--Matthew hakkında daha başka fantezim
olmadı,-- diye devam

etti Thelma. --Artık hayal kurmuyorum. Ama
istiyorum. Sıcak

bir hayalin kucağına gömülmek istiyorum.
Dışarısı soğuk ve

ben kendimi bomboş hissediyorum. Artık hiçbir
şey kalmadı.--

Tıpkı palamarından kopup sürüklenen bir tekne
gibi diye düşündüm

- ama umutsuzca bir palamar yeri, herhangi bir
palamar

yeri arayan duyarlı bir tekne. Şimdi, saplantılar
arasında, Thelma

az rastlanır bir serbest dolaşım halindeydi.
Beklediğim an gelmişti.

Böyle durumlar fazla sürmez: serbest kalan
saplantı sahibi,

oluşum halindeki oksijen gibi, çabucak bir
zihinsel imge ya da fikirle

birleşiverir. Bu an, saplantıların arasındaki bu
kısa süre

- Thelma başka bir şeye ya da kimseye takılıp
dengesini yeniden

kurmadan önce - çalışmamıza uygun, can alıcı
bir zaman dilimiydi.

Büyük bir olasılıkla Matthew ile geçirdiğimiz
saati kafasında

yeniden kuracak ve bir kez daha, gerçeğin
kendine göre

uyarlanması birleşme fantezisini
destekleyebilecekti.

Bana öyle geliyordu ki gerçek bir ilerleme
olmuştu: ameliyat

tamamdı ve şimdi benim görevim, onun kesilen
uzvu muhafaza

edip çabucak eski yerine dikmesini önlemektir.
Thelma kaybının

yasın tutmaya girişirken, bu fırsat çok geçmeden
ortaya çıktı.

--Olabilecekler hakkındaki kehanetlerim
gerçekleşti. Artık daha

fazla umudum kalmadı, artık hiçbir zaman daha
fazla tatmin

olamayacağım. O yüzde bir şansla
yaşayabilirdim. Uzun bir süre

onunla yaşadım.--

--O tatmin neydi, Thelma? Ne için yüzde bir şans?--

--Ne için? O yirmi yedi gün için. Düne kadar Matthew ile benim

o zamana dönebilmemiz olasılığı vardı hep. Biz oradaydık, o

duygu gerçektir, aşkı hissettiğim zaman tanırım ben. Matthew ve

ben hayatta olduğumuz sürece her zaman ona dönme şansımız

vardı. Düne kadar. Sizin ofisinizde olanlara kadar.--

Koparılması gereken birkaç yanılsama ipliği

vardı hala. Saplantıyı

hemen hemen tümüyle yıkmıştım. İşi bitirmenin zamanı gelmişti.

--Thelma, şimdi söylemem gereken şey hoş değil, ama sanırım

önemli. Düşüncelerimi açık seçik ortaya koymaya çalışayım. Eğer

iki insan bir --an--ı paylaşıyorsa ya da aralarındaki bir duyguyu

paylaşıyorsa, eğer ikisi de aynı şeyi hissediyorsa, o zaman, hayatta

oldukları sürece, aralarındaki bu değerli duyguyu yeniden yaşamalarının

nasıl mümkün olacağını görebiliyorum. Hassas bir

işlem olurdu bu - ne de olsa insanlar değişir ve
aşk hiç yerinde

durmaz - ama yine de, bu belki imkan
dahilindedir. Tam bir iletişim

kurabilirler, derin ve gerçek bir ilişki kurmaya
çalışabilirler

ve bu da, gerçek aşk mutlak bir durum olduğuna
göre, daha önce

yaşamış oldukları şeye yaklaşabilir.

--Ama farz edelim ki bu hiçbir zaman
paylaşılmış bir deneyim olmadı!

Farz edelim ki iki insan hayli farklı deneyimler
yaşadılar. Ve farz

edelim ki bunlardan biri, yanlışlıkla kendi
deneyiminin öbürünükiyle

aynı olduğunu sandı.--

Thelma'nın gözleri üzerime dikilmişti. Beni
mükemmelen anladığından
emindim.

Devam ettim. --Matthew ile olan seansta
işittiklerim tam tamına

böyleydi. Onun deneyimiyle senin deneyimin
çok farklıydı.

Her birinizin senin içinde bulunduğun ruh halini
yeniden yaratmasının

ne kadar imkansız olduğunu görebiliyor musun?
İkiniz

birbirinize bu konuda yardım edemezsiniz
çünkü ortak bir ruh

hali değildi bu.

--O bir yerdeydi, sense bir başka yerde. O bir psikoz içinde

kaybolmuştu. Sınırlarının nerede olduğunu - kendisinin nerede

bitip senin nerede başladığını - bilmiyordu. Senin mutlu olmanı

istiyordu çünkü kendisinin seninle aynı olduğunu sanıyordu. Bir

aşk deneyimi yaşamıyordu çünkü kendisinin kim olduğunu bilmiyordu.

Senin deneyiminse çok farklıydı. İkinizin birbirinize derinden

aşık olduğu, paylaşılmış bir romantik aşk halini yeniden

yaratamazsın, çünkü o aşk zaten hiç orada değildi.--

Ömrümde daha acımasız bir şey söylediğimi sanmıyorum

ama söylediklerimin iyice duyulması için öyle güçlü ve katı kelimelerle

konusmak zorundaydım ki ne çarpıtılabilsinler ne de

unutulabilsinler.

Sözlerimin tam isabet kaydettiğine hiç kuşku yoktu. Thelma

ağlamayı kesmişti ve karşımda kıpırtısız oturmuş söylediklerimi

düşünüyordu. Birkaç dakika sonra ağır sessizliği

bozdum:

--Söylediklerim hakkında ne hissediyorsun,
Thelma?--

--Artık hiçbir şey hissedemiyorum. Hissedecek
başka bir şey

yok. Zamanımı yaşayıp tüketecek bir yol
bulmam gerekiyor.

Uyuşmuş gibiyim.--

--Sekiz yıldır belli bir biçimde yaşayıp
hissetmekteydin ve şimdi

birdenbire, yirmi dört saat içinde bunun hepsi
senden çekilip

alındı. Önümüzdeki birkaç gün kafan çok

karışacak. Kendini kaybolmuş

hissedeceksin. Ama bu beklediğimiz bir şey.
Nasıl başka

türlü olabilir?--

Böyle söyledim çünkü çoğu kez vahim bir
tepkiyi önlemenin

en iyi yolu onu önceden haber vermektir. Bir
başka yol da hastanın

bunun dışına çıkmasına ve gözlemci rolüne
girmesine yardım

etmektir. Bu bakımdan şunları da ekledim: --Bu
hafta kendi iç durumunun

gözlemcisi ve kaydedicisi olman çok önemli.
Uyanık

olduğun zamanlarda dört saatte bir iç durumunu

gözleyip gözlemlerini

not etmeni istiyorum. Haftaya onları gözden geçireceğiz.--

Ama ertesi hafta Thelma ilk kez randevusunu kaçırdı. Kocas

telefon edip zamanında uyanamadığı için gelemeyen karısı adına

özür diledi ve iki gün sonra görüşmek üzere anlaştık.

Thelma'yı karşılamak için bekleme odasına gittiğimde uğramış

olduğu bedensel çöküntü karşısında dehşete düştüm. Yine

yeşil eşofmanına dönmüş ve belli ki ne saçını

taramış ne de kendine

çekidüzen vermek için başka bir çaba
harcamıştı. Üstelik, ilk

defa olarak kocası Harry, ellerindeki kas
güçlendirici yayı sıkarak

orada oturan uzun boylu, beyaz saçlı, iri soğan
gibi burunlu bir

adam, kendisine eşlik ediyordu. Thelma'nın
onun savaş zamanı

göğüs göğüse çarpışma dersleri verdiğini
anlatışını anımsadım.

Onu birisini boğarken görebiliyordum. --

O gün Thelma'ya eşlik etmesi garibime gitmişti.
Thelma yaşına

karşın dinç bir kadındı ve ofisime her zaman

arabasını kendisi

kullanarak gelirdi. Thelma'nın bekleme odasında
Harry'nin o

gün benimle görüşmek istediğini söylemesi
merakımı büsbütün

kamçıladı. Harry ile daha önce bir kez
karşılaşmışım; üçüncü ya

da dördüncü seansta onu Thelma'yla birlikte on
beş dakikalık bir

konuşma için - özellikle ne tip bir insan
olduğunu anlamak ve

evlilikleri hakkında onun açısından bilgi
edinmek için - görmüştüm.

Daha önce hiç benimle görüşme talebinde
bulunmamıştı.

Besbelli önemli bir şey olmuştu. Onunla
Thelma'nın seansının

son on dakikasında konuşmayı kabul ettim ve konuşmamızın tümünü

Thelma'ya aktarma konusunda kendimi özgür hissedeceğimi

de açıkça belirttim.

Thelma bitkin görünüyordu. Koltuğuna çöktü ve her şeyi oluruna

bırakmış bir havada, alçak sesle, ağır ağır konuştu.

--Korkunç bir hafta geçirdim, tam bir cehennemdi! Saplantım

geçti ya da hemen hemen geçti sanırım. Uyanık zamanımın yüzde

doksanı yerine yüzde yirmisinden azını Matthew

hakkında

düşünerek geçiriyorum ve o yüzde yirmi bile farklı artık.

--Ama bunun yerine ne yapıyorum? Hiçbir şey.
Kesinlikle hiçbir

şey. Günde on iki saat uyuyorum. Bütün yaptığım uyumak ve

oturup iç çekmek. Gözyaşlarım kurudu, artık ağlayamıyorum.

Beni hemen hiç eleştirmeyen Harry, dün akşam iştahsızca yemeğimle

oyunarken - bu hafta hemen hemen hiç bir şey yemedim -

'Yine mi kendine acıyorsun?' dedi.--

--Sana bu olanları nasıl açıklıyorsun?--

--Sanki büyölü bir gösterinin içindeymişim ve
şimdi dışarı çıkmışım

gibi - ve dışarısı çok kasvetli.--

Tüylerimin diken diken olduğunu hissettim.
Thelma'nın mecazlarla

konuştığını hiç duymamıştım; sanki bir başkası
konuşuyor gibiydi.

--Kendini nasıl hissettiğini biraz daha anlat.--

--Kendimi yaşlı hissediyorum, sahiden yaşlı.
İlk defa yetmiş

yaşında olduğumu biliyorum, yedi ve sıfır - yani
etrafta dolaşan

insanların yüzde doksan dokuzundan daha yaşlı.
Kendimi bir

hortlak gibi hissediyorum, benzinim bitmiş,
hayatım bir boşluk,

bir çıkmaz. Zamanımı tüketmekten başka
yapacak şey yok.--

Bu sözler çabuk çabuk söylenmiş ama tempo
son cümlede

ağırlaşmıştı. Sonra bana dönüp gözlerini
gözlerime dikti. Yalnızca

bu bile olağandışıydı çünkü daha önce hemen
hiç doğruca yüzüme

bakmazdı. Belki yanıliyordum, ama sanırım
gözleri, --Şimdi

tatmin oldun mu?-- diyordu. Bakışları hakkında
bir yorum

yapmadım.

--Bütün bunlar Matthew ile seansımızdan sonra
oldu. O seansta

seni böylesine altüst edecek ne oldu?--

--Onu sekiz yıl koruduğum için ne kadar
aptalmışım!--

Thelma'nın öfkesi onu canlandırmıştı. Örgü
çantasını kucağından

alıp yere koydu ve kelimelerine büyük bir enerji
yükledi.

--Ödülüm ne oldu? Söyleyeyim. Dişlerimin

ortasına bir tekme!

Bütün bu yıllar boyunca sırrını terapistlerimden saklamamış olsaydım

belki de dominolar başka türlü düşecekti.--

--Anlamadım. Dişlerine atılan tekme neydi?--

--Siz de oradaydınız. Gördünüz. Duyarsızlığını gördünüz. Bana

merhaba ya da hoşça kal demedi. Sorularımı yanıtlamadı. Bu

ona ne kadar çabaya malolurdu ki? Bana hala benimle ilişkisini

neden kestiğini söylemedi!--

Ona durumu nasıl farklı gördüğümü,
Matthew'nun benim görüşümce

nasil ona karşı sıcak davrandığını ve ondan
neden ayrıldığını

konusunda uzun ve acı veren ayrıntılara
girdiğini anlatmaya

çalıştım.

Ama Thelma benim sözlerimi dinlemeden hızla
devam etti.

--Yalnızca bir tek şey hakkında açık konuştu -
Matthew Jennings,

Thelma Hilton'dan bıkmış usanmıştır. Siz
söyleyin bana: Eski bir

aşığı intihara itecek mükemmel senaryo nedir?
Hiç neden vermeden

ani reddediş - bana yaptığı tam bu işte!

--Dün kurduğum hayallerden birinde,
Matthew'nun sekiz yıl

önce arkadaşlarından birine, psikiyatri bilgisini
kullanarak beni

önce baştan çıkarıp sonra da yirmi yedi gün
içinde tümüyle yıkabileceği

yolunda böbürlendiğini (ve bir de bahse
girdiğini) gördüm.--

Thelma eğildi, çantasını açtı ve cinayet
hakkında bir gazete

kupürü çekip çıkardı. Benim okumam için
birkaç dakika bekledi.

İntiharların aslında çifte cinayetler olduğunu öne

süren bir paragrafın

satır altlarını kırmızı kalemle çizmişti.

--Bunu geçen pazarın gazetesinde gördüm. Bu benim için de

geçerli olabilir miydi? Belki de intihara teşebbüs ettiğimde aslında

Matthew'u öldürmek istiyordum. Biliyor musunuz, doğru gibi

geliyor bu. Tam burada.-- Kalbini işaret ediyordu. --Bunu daha

önce hiç bu şekilde düşünmemiştim!--

Dengemi korumaya çabalıyordum. Doğal olarak depresyonu

konusunda kaygılanıyordum. Ama elbette

umutsuzluk içinde olacaktı.

Nasıl başka türlü olabilirdi? Ancak en derin umutsuzluk,

sekiz yıl dayanabilecek bir güç ve direniş e sahip bir yanılsama

yaratabilirdi. Ve eğer ben o yanılsamayı kökünden söküp attıysam,

onun gizlemiş olduğu umutsuzlukla karşılaşmaya hazırlıklı

olmalıydım. Bu durumda, Thelma'nın ıstırabı kötü olmasına kötüydü

ama hedef üzerinde olduğumuza dair iyi bir işaretti. Her

şey yolunda gidiyordu. Hazırlık nihayet tamamlanmış tı ve gerçek

terapi artık başlayabilirdi.

Hatta başlamıştı bile! Thelma'nın şaşırtıcı
feveranı, Matthew'a

karşı aniden patlayan öfkesi, eski savunmaların
artık çözüldüğüne

işaretti. Thelma akışkan bir durumdaydı. Şiddetli
saplantıları

olan her hastanın bir öfke çekirdiği vardır ve ben
bunun Thelma'da

ortaya çıkmasına hazırlıksız değildim. Her şeyi
hesaba katarsak,

akıldışı öğelerine karşın öfkesini mükemmel bir
gelişme

olarak görüyordum.

Kafam bu düşüncelerle ve gelecekteki

Çalışmalarımıza ilişkin

planlarla öylesine meşguldü ki, Thelma'nın
söylediklerinin ilk

bölümünü kaçırmışım - ama cümlenin sonunu
fazlasıyla açık seçik

bir biçimde duydum.

--...ve işte bu nedenle terapiyi kesmek
zorundayım!--

Yanıt verebilmek için çabaladım. --Thelma,
bunu nasıl düşünebilirsin?

Terapiyi kesmek için olabilecek en kötü zaman
bu. Ancak

şimdi gerçek bir gelişme kaydedebilirsiniz.--

--Artık terapi görmek istemiyorum. Yirmi yıl
bir hasta olarak

yaşadım ve hasta muamelesi görmekten
usandım. Matthew bana

bir arkadaş değil bir hasta gibi davrandı. Siz
bana bir hasta gibi

davranıyorsunuz. Ben de herkes gibi olmak
istiyorum.--

Sözlerimin sırasını artık anımsamıyorum.
Yalnızca tüm tıkaçları

açtığımı ve tekrar düşünmesi için olanca
gücümle baskı yaptığımı

biliyorum. Ona beş haftası kalmış bulunan altı
aylık bağlantısını

hatırlattım.

Ama Thelma karşı koydu. --Siz bile kabul
ederdiniz ki kendinizi

korumak zorunda olduğunuz bir zaman vardır.
Bu 'tedavi'nin

biraz daha fazlası dayanılmaz olacaktı.-- Haşin
bir gülümsemeyle

ekledi: --Biraz daha tedavi hastayı öldürecekti.--

Bütün itirazlarım benzer bir akıbeta uğradı.
Gerçek bir ilerleme

kaydettiğimizi ısrarla söyledim. Başlangıçta
zihnini bu saplantıdan

kurtarmak için bana gelmiş olduğunu ve o
yönde büyük

adımlar atmış olduğumuzu anımsattım. Şimdi,

saplantısına yakıt

olan temeldeki boşluk ve anlamsızlık duygusunu
hedef almanın

zamanıydı.

Thelma'nın yanıtı, özünde, kayıplarının çok
büyük - kaldırabileceğinden

fazla - olmuş olmasıydı. Gelecek için umudunu
(bununla

uzlaşmaya ilişkin --yüzde bir şansını--
kastediyordu) yitirmişti;

yaşamının en güzel yirmi yedi gününü de
yitirmişti (eğer

onlar, kendisine göstermiş olduğum gibi, --
gerçek-- değil idiyse,

o zaman yaşamının en yüksek noktasının bu

destekleyici anısını

da yitirmiş oluyordu); ve aynı zamanda sekiz yıllık özveriyi

de yitirmişti (eğer bir yanılısamayı korumuş idiyse, o zaman özverisi

de anlamsız olmuştu).

Thelma'nın sözleri o kadar güçlüydü ki onlara karşı çıkmak

için etkili bir yol bulamadım, yalnızca kayıplarının gerçekliğini

teslim ederek epey yas tutmak durumunda olduğunu ve yasını

tutmasına yardım etmek için yanında olmak istediğimi söyledim.

Pişmanlığın bir defa ortaya çıkınca

katlanılmasının olağanüstü

acı verdiğini, ama daha fazla pişmanlığın kök salmasını engellemek

için çok şey yapabileceğimizi de anlatmaya çalıştım. Örneğin,

şu anda karşısında bulunduğu kararı düşünelim: bundan bir

ay, bir yıl sonra, tedaviyi bırakma kararından ötürü derin bir

pişmanlık duymayacak mıydı?

Thelma belki de haklı olduğumu ama terapiyi kesme konusunda

kendi kendisine söz vermiş olduğunu söyleyerek yanıtladı

beni. Üçlü seansımızı, kanser kuşkusuyla

yapılan bir doktor ziyaretine

benzetti. --Büyük bir çalkantı içindesiniz - öyle korkuyorsunuz

ki bu ziyareti defalarca ertelemişsiniz. Doktor kanser olduğunuzu

doğruluyor ve bilmemenin neden olduğu çalkantı duruluyor -

ama size ne kalıyor?--

Duygularımı seçmeye çalışırken, ilk tepkilerim arasında dikkat

çekmek için yaygara koparan bir tanesinin, --
Bunu bana nasıl

yapabilirsin?-- olduğunu fark ettim. Gerçi kuşkusuz öfkem kısmen

benim kendi çaresizliğimden kaynaklanıyordu,

ama aynı zamanda

Thelma'nın bana beslediği duyguya da yanıt
veriyor olduğumdan

emindim. Bu üç kaybın tümünden sorumlu olan
kişi

bendim. Üçlü toplantı benim fikrimdi ve
Thelma'nın hayallerini

yıkan da bendim. Gözünü ben açmıştım. Nankör
bir iş yapmakta

olduğumu düşündüm. Hayal yıkma deyiminin
olumsuz, nihilistçe

çağrışımları beni uyarmalıydı. O'Neill'in
Buzadam Geliyor adlı yapıtını

ve Hickey'in, hayal yıkıcının, yazgısını
düşündüm. Gerçeğe

kavuşturmak istediği kişiler sonunda onun
aleyhine dönüyor ve

tekrar yanılısamalar dünyasına giriyorlardı.

Birkaç hatta önce Thelma'nın cezalandırmayı bildiğini ve benim

yardıma ihtiyacı duymadığını keşfedişimi anımsadım. Sanırım

intihar denemesi gerçekten bir cinayet girişimiydi ve şimdi

inanıyordum ki terapiyi bırakma kararı da bir tür çifte cinayetti.

Terapiyi sona erdirmeyi bana yönelik bir saldırı olarak görüyordu

- haklıydı da! Başarmanın, entelektüel merakımı tatmin etmenin,

her şeyi en son noktasına kadar götürmenin benim için ne

denli can alıcı bir önem taşıdığını kavramıştı.

Benden intikamı bu amaçlardan her birinin yolunu kesmekti.

Benim için tasarladığı afetin kendisini de içine çekip yutacak olmasının

önemi yoktu: hatta sadomazoşist eğilimleri o kadar baskındı ki

bu çifte kurban fikri onu cezbediyordu. Mesleki tanılama

argosuna başvurmanın ona gerçekten kızdığım anlamına geldiğini

acı acı not ettim.

Bu fikirleri Thelma'yla birlikte incelemeyi denedim. --Matthew'a

yönelik öfkeni duyabiliyorum, ama acaba aynı zamanda

bana da kızgın değil misin diye merak ediyorum. Bana kızgın

- gerçekten çok kızgın - olman hayli akla yakın olurdu. Ne de olsa

bazı bakımlardan seni şimdi içinde bulunduğun açmaza benim

soktuğumu hissediyor olmalısın. Matthew'u davet etmek benim

fikrimdi, ona sorduğun soruları sormak benim fikrimdi.-- Galiba

başını salladığını gördüm.

--Eğer durum böyleyse, Thelma, bunun üzerinde şimdi ve burada

terapi odasında değilse daha iyi nerede
çalışabiliriz?--

Thelma başını daha da güçlü salladı. --Aklım
sizin haklı olduğunuzu

söylüyor. Ama bazen ne yapmanız gerekiyorsa
onu yapmalısınız.

Kendi kendime artık bir hasta olmamaya söz
verdim

ve bu sözü tutacağım.--

Pes etmiştim. Taş bir duvarla yüz yüzeydim.
Saatimiz çoktan

dolmuştu ve daha Harry'yi görmek
zorundaydım, ona da on dakika

vaat etmiştim. Ayrılmadan önce Thelma'dan

birkaç söz söküp

aldım: kararı hakkında biraz daha düşünmeyi ve üç hafta

içinde benimle tekrar buluşmayı kabul etti ve altı ay sonra araştırma

psikoloğuyla buluşup bir dizi anketi doldurarak araştırma

projesine ilişkin taahhüdünü yerine getirmeye söz verdi. Seansın

sonunda Thelma'nın araştırma projesine ilişkin taahhüdünü yerine

getirse de terapiye tekrar başlaması olasılığının pek düşük olduğunu

düşünüyordum.

Pirus zaferi (Büyük kayıplarla kazanılan zafer.

(Ç. N.))

elinin altında güvencede olduğundan biraz
cömertliğe

gücü yetiyordu; ofisimden ayrılırken çabalarım
için bana

teşekkür etti ve eğer bir gün terapiye dönmeyi
düşünürse terapist

olarak ilk tercihinin ben olacağımı söyledi.

Thelma'ya bekleme odasına, Harry'ye de
odama kadar eşlik

ettim. Harry uyanık ve toksözlüydü: --Zor bir
gemiye idare etmenin

ne demek olduğunu biliyorum doktor - orduda
otuz sene

yaptım bunu - ve geç kaldığınızı da görüyorum.

Bu randevularınızın

gün boyunca kayması demek, değil mi?--

Başımı salladım ama kendisiyle görüşmeye zamanım olduğu

konusunda onu temin ettim.

--Pekala, görüşmeyi çok kısa tutabilirim. Ben Thelma gibi değilim.

Sözü döndürüp dolaştırmam. Doğruca sadede gelirim. Bana

karımı geri verin, doktor, eski Thelma'yı - sadece eski halini.--

Harry'nin sesi tehditkar olmaktan çok yalvarır gibiydi. Yine

de tüm dikkatim üzerindeydi - ve o konuşurken
iri, boğazlayıcı

ellerine göz atmaktan kendimi alamıyordum.
Sözlerine devam

ederek - ve şimdi sesinde suçlama vardı -
benimle birlikte çalışmaya

başlamasından bu yana Thelma'nın nasıl adım
adım kötüye

gittiğini anlattı. Onu dinledikten sonra uzun bir
depresyonun

aile için de hemen hemen hasta için olduğu
kadar çetin bir deneyim

olduğunu söyleyerek biraz destek vermeye
çalıştım. Açış

hamlemi görmezlikten gelerek Thelma'nın her
zaman iyi bir eş

olduğunu ve belki de kendisinin sürekli hareket halinde olup çok

fazla seyahat ederek onun sorununu ağırlaştırmış olduğunu söyledi.

Sonunda, Thelma'nın terapiye son verme kararını ona bildirdiğim

zaman rahatlamış ve tatmin olmuş göründü: karısına haftalardır

bu yönde ısrarda bulunuyordu.

Harry ofisimden ayrıldıktan sonra orada yorgun, şaşkın ve

kızgın, öylece oturup kaldım. Tanrım, ne çift! İkisinden de kurtar

beni! Kaderin cilvesine bakın. Budala ihtiyar -- eski Thelma'sını

geri istiyor.-- Eski Thelma'ya hiçbir zaman sahip
olmadığını fark

edemeyecek kadar --yok-- muydu ortalıkta? Eski
Thelma hiç evde

değildi: son sekiz yıl boyunca yaşamının yüzde
doksanını hiç sahip

olmadığı bir aşkın hayali içinde kaybolarak
harcamıştı. Harry

de ondan aşağı kalmayarak yanılsamaya
sarılmayı seçmişti. Cervantes

sormuştu ya, --Hangisini istersin: akıllıca delilik
ya da budalaca

akıllılık?-- Harry ile Thelma'nın hangi tercihi
yaptığı açıkça

ortadaydı!

Ama parmağımı Thelma ve Harry'ye
yöneltmek ya da insan

ruhunun - yanılısamalara, boş emellere, büyüye
ya da yaşamsal

yalanlara tutunmadan yaşayamayan şu güçsüz
hayaletin - zayıflığına

ağıt yakmak beni pek az avutuyordu. Bu vakayı
inanılmaz

biçimde yüzüme gözüme bulaştırmıştım ve suçu
hastaya ya da

kocasına ya da insanlık durumuna atamazdım.

Bunu izleyen birkaç günüm kendi kendimi
suçlamak ve Thelma

için kaygılanmakla geçti. Başlangıçta intihar
konusunda kaygılanırken

sonraları Thelma'nın öfkesinin, kendisine karşı
çevrilmesi

pek umulmayacak kadar açık ve dışa dönük
olduğu düşüncesiyle

kendimi yatıştırdım.

Kendimi suçlayışımı mücadele etmek için
uygun bir terapi

stratejisi kullanmış olduğum konusunda kendimi
ikna etmeye çalıştım:

Thelma bana danıştığı sırada en uç noktadaydı
ve derhal

bir şeyler yapılması gerekiyordu. Şimdi de kötü
durumda olmakla

birlikte başladığından daha kötü değildi.
Kimbilir, belki de daha

iyiydi, belki onu yanılsamalarından başarıyla
kurtarmıştım ve

herhangi bir terapiye devam etmeden önce bir
süre yalnız kalıp

yaralarını yalamaya ihtiyaç duyuyordu. Dört ay
boyunca daha

muhafazakar bir yaklaşım denemiş ve ancak
başka seçeneğim olmadığı

ortaya çıkınca köklü bir müdahaleye
başvurmuştum.

Ama bunların tümü kendini aldatmaktan
ibaretti. Suçluluk

duymak için yeterli nedenim vardı. Bir kez daha,
herkesi tedavi

edebileceğim yolundaki şaşaalı inancın kurbanı
olmuştum. Kibir

ve merakımla sürüklenerek daha başlangıçta
Thelma'nın psikoterapi

için kötü bir aday olduğuna ilişkin yirmi yıllık
kanıtı görmezlikten

gelmiş ve onu, sonradan düşününce başarı
olasılığı pek

az olan üzücü bir yüzleştirmeye maruz
bırakmışım. Yerine

koyacak hiçbir şey inşa etmeden savunmalarını
soyup almışım.

Belki Thelma bu noktada kendisini benden
korumakta haklıydı.

Belki, --biraz daha tedavi hastayı öldürecekti--
demekte haklıydı.

Her şeyi hesaba katarsak Thelma'yla Harry'nin
eleştirisini hak

etmiştim. Aynı zamanda kendimi mesleki açıdan da mahcup duruma

düşürmüştüm. Birkaç hafta önce bir öğretim konferansında

Thelma'nın psikoterapisini anlatırken hayli ilgi uyandırmıştım.

Şimdi ise önümüzdeki haftalarda meslektaş ve öğrencilerin bana,

--Anlat bize. Her şey nasıl gitti?-- diye sormaları olasılığını düşününce

ürperiyordum.

Umduğum gibi, Thelma üç hafta sonraki randevusuna gelmedi.

Ona telefon ettim ve kısa fakat kayda değer bir konuşmamız

oldu. Thelma hastalar dünyasını terk etme
niyetini ödünsüz bir

biçimde tekrar doğrulamakla birlikte bu kez
sesinde daha az kin

sezdim. Yalnızca terapiye olan ilgisini yitirmekle
kalmayıp artık

ona daha fazla gerek de duymadığını
kendiliğinden söyledi: kendisini

çok daha iyi hissediyordu, üç hafta öncesinden
kesinlikle

çok daha iyi! Sonra, dün Matthew'u görmesinin
ona ölçüsüz yardımı

olduğunu da öylesine söyleyiverdi.

--Ne? Matthew mi? Nasıl oldu bu?-- diye
sordum.

--Ah, onunla kahve içerken hoş bir konuşmamız oldu. Sohbet

etmek için ayda bir filan buluşmaya karar verdik.--

Meraktan çıldırma raddelerinde, onu sıkı bir sorguya çektim.

nce bana takılarak yanıt verdi (--Size hep söylüyordum ya, buna

ihtiyacım vardı benim--). Sonra benim artık kişisel sorular sorma

hakkım olmadığını açıkça belirtti. Nihayet daha fazla bir şey

ğrenemeyeceğimi anladım ve ona son kez veda ettim. Usul bozmayarak,

eğer bir gün fikrini değiştirecek olursa terapist olarak

yardıma hazır olduğumu da söyledim. Ama görünüşe bakılırsa

Thelma'da benim tedavi tarzım için bir daha hiç istek uyanmadı

ve ondan bir daha haber almadım.

Altı ay sonra, araştırma ekibi Thelma'yla mülakat yaptı ve o

bir dizi psikolojik testi uyguladı. Son araştırma raporu çıktığında,

hemen Thelma Hilton vakasına ilişkin değerlendirmeye baktım.

Özet olarak, T.H. 70 yaşında evli bir Kafkasyalı kadın olup beş

ay süreyle haftada bir kez uygulanan terapi sonucunda önemli

ölçüde iyileşme göstermiştir. Hatta bu çalışma kapsamındaki

yirmi sekiz yaşlı denek arasında, en olumlu sonuç bu hastadan

alınmıştır.

Depresyonu önemli ölçüde azalmıştır.

Başlangıçta son derece

yüksek olan intihar eğilimi, artık bir risk olarak kabul

edilmeyebileceği noktaya düşmüştür. Özsaygısı artmış ve buna

bağlı olarak diğer birçok ölçekte de - anksiyete, hipokondriya,

psikotizm ve obsesyon - önemli derecede iyileşme gözlenmiştir.

Araştırma ekibi bu etkileyici sonuçları veren terapinin niteliği

konusunda tam bir berraklığa ulaşamamıştır çünkü hasta

terapinin ayrıntıları hakkında anlaşılmaz bir biçimde ketum

davranmaya devam etmektedir. Görünüşe göre terapist, derin

içgörü ya da kişilik değişmesinden ziyade rahatlama sağlamayı

amaçlayan, pragmatik, belirtilere yönelik bir tedavi planını

başarıyla uygulamıştır. Buna ilaveten etkili biçimde bir sistem

yaklaşımı kullanmış ve terapi sürecine hem hastanın eşini

hem de (hastanın uzun süredir yabancılaşmış olduğu) çok eski

bir arkadaşını katmıştır.

Çarpıcı laflar! Nedense bana pek az teselli verdiler.

.....

--Tecavüz Yasal Olsaydı... --

--Hastanız iğrenç bir mahluk, ben de bunu ona dün geceki grupta

söyledim - tam bu kelimelerle.-- Psikiyatri ihtisası yapan genç bir

öğrenci olan Sarah, bu noktada duraklayıp, sıkıysa eleştir der gibi

dik dik yüzüme baktı.

Besbelli olağanüstü bir şey olmuştu. Bir
öğrencinin ofisime dalarak

zerrece üzülp sıkılmadan - hatta mağrur ve
meydan okur

bir tavırla - bana hastalarımın birine sözlü
saldırıda bulunduğunu

söylemesi her gün rastlanan bir olay değildir.
Özellikle de

hasta ilerlemiş kanseri olan bir hastaysa.

--Sarah, lütfen oturup bana olayı anlatır mısın?
Bir sonraki

hastam gelmeden birkaç dakikam var.--

Sarah soğukkanlılığını korumaya çabalayarak
söze başladı:

--Carlos ömrümde tanıdığım en kaba, en aşağılık insan!--

--E biliyorsun, benim favorim de sayılmaz.
Onu sana havale
etmeden söylemiştim bunu.--

Carlos'u bireysel terapide yaklaşık altı aydır
görüyordum ve

birkaç hafta önce terapi grubuna alması için onu
Sarah'ya havale

etmiştim. --Ama devam et. Sözünü kestiğim için
özür dilerim.--

--Pekala, biliyorsunuz Carlos'un genellikle
nahış bir tavrı var

- kadınları, kendisi bir köpek, onlar da kösnül
dişi köpeklermiş

gibi kokluyor ve grupta olup biten başka hiçbir
şeyle ilgilenmiyor.

Dün gece Martha - grupta hemen hemen dilsiz
gibi davranan,

gerçekten kırılgan ve tam sınırdaki genç bir kadın
- geçen yıl

tecavüze uğraması hakkında konuşmaya başladı.
Bunu daha önce

kimseyle paylaştığını sanmıyorum, hele de bir
grupla. Öyle

korkmuştu, öyle şiddetle hıçkırıyor ve
söylemekte o kadar sıkıntı

çekiyordu ki, inanılmaz derecede acı veren bir
şeydi bu. Herkes

onun konuşmasını kolaylaştırmaya çalışıyordu,

ben de, doğru ya

da yanlış, üç yıl önce tecavüze uğradığımı
grupla paylaşmamın

Martha'ya yardımcı olacağını düşündüm ...--

--Bunu bilmiyordum, Sarah.--

--Başka hiç kimse de bilmiyordu!--

Sarah burada durdu ve hafifçe gözlerini sildi.
Bana bunu anlatmasının

onun için güç olduğunu görebiliyordum, ama bu
nuktada

hangisinin onu daha fazla yaraladığından emin
olamıyordum:

bana tecavüze uğrayışını anlatması mı yoksa
gruba fazlasıyla

açılmış olması mı? (Benim bu programda grup
terapişi öğretmeni

oluşum da onun durumunu güçleştiriyor
olmalıydı.)

Yoksa en çok bana henüz anlatmadığı şeyler mi
tedirgin ediyordu

onu? Bu konuda renk vermemeye karar verdim.

--Peki sonra?--

--A, işte o zaman şu sizin Carlos harekete
geçti.--

Şu benim Carlos? Ne gülünç, diye düşündüm.

Sanki benim çocuğummuş

da ben onun için hesap vermek zorundaymışım gibi.

(Öte yandan Sarah'ya onu alması için ısrar etmiş olduğum da bir

gerçektir: grubuna kanserli bir hastayı sokmak konusunda gönülsüzdü.

Ama grubunun beş kişiye inmiş olduğu ve yeni üyelere

ihtiyaç duyduğu da bir gerçektir.) Onu hiç bu kadar mantıksız - ve

kafa tutar bir havada - görmemiştim. Daha sonra bu davranışından

çok utanmasından korkuyordum, bu bakımdan en ufak bir

eleştiri imasıyla durumu daha da kötüleştirmek istemedim.

--Ne yaptı?--

--Martha'ya olayla ilgili birçok soru sordu - ne zaman, nerede,

ne, kim. Başlangıçta bunlar kadının konuşmasına yardımcı oldu

ama ben kendi uğradığım saldırıdan söz eder etmez Martha'yı bırakıp

aynı soruları bana sormaya başladı. Sonra ikimize de daha

mahrem ayrıntıları sormaya girişti. Saldırgan giysilerimizi yırtmış

mıydı? İçimize mi boşalmıştı? Zevk almaya başladığımız bir

an olmuş muydu? Her şey öylesine sinsice olup

bitmişti ki grup

onun bundan zevk aldığını sezmeye başlayana kadar belli bir süre

geçmişti bile. Martha ve ben umurunda bile değildik onun, o

yalnızca kendi cinsel keyfinin peşindeydi. Ona karşı daha çok

merhamet duymam gerektiğini biliyorum - ama öyle aşağılık biri

ki o!--

--Olay nasıl bitti?--

--Grup nihayet uyandı ve onun duyarsızlığını yüzüne vurmaya

başladı ama o hiçbir pişmanlık belirtisi

göstermedi. Hatta daha

da saldırganlaşarak Martha'yı ve beni (ve tüm tecavüz kurbanlarını)

olayı fazla abartmakla suçladı. Nedir bu yaygara diye

sordu ve sonra cazip bir kadının tecavüzüne uğramaktan şahsen

hiç de şikayetçi olmayacağını iddia etti. Gruba son sözü,

gruptaki herhangi bir kadından gelecek bir tecavüz girişimini

memnuniyetle karşılayacağını söylemesi oldu. İşte o zaman ben

de, 'Eğer bunu aklın kesiyorsa beyinsiz cahilin birisin! dedim.--

--Terapi açısından yaptığın müdahalenin ona
iğrenç mahluk

demek olduğunu sanıyordum?-- Bu Sarah'nın
gerginliğini azalttı

ve ikimiz de gülümsedik.

--O da olur! Gerçekten soğukkanlılığımı
kaybetmiştim.--

Destekleyici ve yapıcı kelimeler aradım ama
niyetlendiğimden

daha ukalaca şeyler döküldü ağzımdan. --
Unutma Sarah, çoğu

kez bu tür aşırı durumlar eğer dikkatlice ele
alınıp işlenirse sonunda

önemli dönüm noktaları olabilirler. Terapide

yaşanan her

şeyden yararlanılabilir. Gel bunu onun için bir öğrenme deneyimine

dönüştürmeye çalışalım. Yarın onunla buluşacağım ve bu

konuda çaba harcayacağım. Ama senin de kendine dikkat etmeni

istiyorum. Biriyle konuşmak istersen ben buradayım - bugün daha

sonra ya da bu hafta içinde herhangi bir zaman olabilir.--

Sarah teşekkür etti ve bu konuda düşünmek için zamana ihtiyacı

olduğunu söyledi. Ofisimden çıkarken, kendi sorunları hakkında

başka biriyle konuşmaya karar verse bile yine de daha sonra,

biraz yatıştığı zaman, onunla görüşmeye çalışıp bu olayı onun

için de bir öğrenme deneyimine dönüştürüp dönüştüremeyeceğimizi

görmek istediğimi düşündüm. Korkunç bir şey yaşamıştı ve

duygularını paylaşıyordum ama bana öyle geliyordu ki grupta

terapiyi kendi çıkarına kullanmaya çalışmakla hata etmişti. Bu

konu üzerinde önce kendi kişisel terapisinde çalışmış olması daha

iyi olurdu diye düşünüyordum, sonra grupta yine de bundan

söz etmeyi seçse bile - ki bu kuşkuluydu - bunu

ilgili bütün taraflar

açısından daha olumlu bir biçimde ele alabilirdi.

O sırada bir sonraki hastam içeri girdi ve dikkatimi ona yönelttim.

Ama Carlos'u ve onunla bir sonraki seansı nasıl çekip çevirmem

gerektiğini düşünmekten kendimi alamıyordum. Onun

aklımı meşgul etmesi olağandışı bir şey değildi. Çünkü Carlos

olağandışı bir hastaydı ve onu birkaç ay önce görmeye başladığımdan

beri onun hakkında her hafta birlikte geçirdiğimiz birkaç

saatten çok daha fazla düşünüyordum.

--Carlos dokuz canlı bir kedi, ama artık dokuzuncu canının

sonuna geliyor galiba.-- Onu psikiyatrik tedavi için havale eden

onkolog tarafından bana söylenen ilk şeydi bu. Carlos'un nadir

rastlanan, ağır ilerleyen ve kötü huylu olmasından çok hacmi nedeniyle

sorunlar yaratan bir lenfoması olduğunu anlatarak sürdürmüştü

sözlerini. On yıldır tümör tedaviye iyi yanıt vermişti

ama şimdi akciğerlerini sarmış olup yavaş yavaş kalbine saldırmak

üzereydi. Doktorların seçenekleri tükeniyordu: ona en yüksek

dozda radyoterapi uygulamışlar ve kemoterapi ilaçları kodeksinin

sonuna gelmişlerdi. Ne kadar dürüst olmaları gerektiğini

soruyorlardı bana. Carlos kös dinler görünüyordu. Onun kendi

kendisiyle ne kadar dürüst olmak istediğinden emin değillerdi.

Ama biliyorlardı ki Carlos giderek derin bir depresyona sürükleniyor

ve destek alabileceği hiç kimsesi de yok gibi görünüyordu.

Carlos gerçekten de yalnızdı. On yedi yaşındaki oğlu ve kızı

- Güney Amerika'da eski karısıyla birlikte yaşayan çift yumurta

ikizleri - dışında Carlos, otuz dokuz yaşında,
kendisini dünyada

gerçekten yapayalnız bulmuştu. Ailenin tek
çocuğu olarak Arjantin'de

büyümüşü. Annesi doğumda ölmüş ve babası
da yirmi yıl

önce şimdi Carlos'u öldürmekte olan türden
lenfomaya yenik

düşmüşü. Hiç erkek arkadaşı olmamıştı. --
Onlara kimin ihtiyacı

var?-- demişti bana bir defasında. --Bir tek dolar,
bir iş, ya da bir

orospu için seni boğazlamayacak birine hiç
rastlamadım.-- Kısa

bir süre evli kalmıştı ve bunun dışında kadınlarla
önemli bir ilişkisi

olmamıştı. --Bir kadını bir defadan fazla düzmek

için deli olmak

gerekir!-- Hayattaki hedefi, bana hiçbir utanıp
sıkılma belirtisi

göstermeden söylediğine göre, olabildiğince çok
sayıda kadınla

yatmaktı.

Hayır, ilk görüşmemizde Carlos'un
karakterinde - veya dış

görünüşünde - sevgi uyandıran pek bir şey
bulamamıştım. Bir

deri bir kemikti, bedeni yumrularla doluydu
(dirseklerinde, boynunda,

kulaklarının arkasında, şişkin lenf düğümleri
göze çarpıyordu)

ve kemoterapinin bir sonucu olarak bütün saçları

dökülmüştü.

Dokunaklı kozmetik çabaları - geniş kenarlı bir panama

şapka, kalemle çizilmiş kaşlar ve boyundaki şişleri gizlemek için

kullanılan bir eşarp - görünüşüne o istenmeyen dikkati biraz daha

çekmeye yarıyordu yalnızca.

Çöküntü içinde olduğu besbelliydi - haksız da değildi - ve

kanseriyle on yıllık çetin savaşımından acı ve bezgin bir tonda

söz ediyordu. Söylediğine göre lenfoması onu adım adım öldürüyordu.

En büyük bölümünü - enerjisini, gücünü ve

özgürlüğünü

(Stanford Hastanesi'nin yakınında, kendi kültüründen sürekli

sürgün durumunda yaşamak zorundaydı) - öldürmüştü bile.

En önemlisi de sosyal yaşamını öldürmesiydi, bununla cinsel

yaşamını kastediyordu: kemoterapi gördüğü sürece iktidarsız

oluyordu; bir kemoterapi dönemi bitip de cinsel sınırları kabarmaya

başlayınca ise kelliği nedeniyle hiçbir kadınla ilişki kuramıyordu.

Kemoterapiden birkaç hafta sonra saçları tekrar çıkınca bile

sayı yapamadığını söylüyordu: hiçbir fahişe onu istemiyordu

Çünkü irileşmiş lenf düğümlerinin AIDS belirtisi olduğunu sanıyorlardı.

Seks yaşamı artık tamamen kiralık sadomazoşist video

bantlarını izlerken mastürbasyon yapmakla sınırlı kalmıştı.

Yalnız olduğu ve, evet, bunun bir sorun oluşturduğu doğruydu

- bunu ancak ben kışkırtınca söylemişti - ama yalnızca zaman

zaman kendi bedensel ihtiyaçlarını karşılayamayacak kadar güçsüz

düştüğü için. Cinsellik dışı yakın insani ilişkiden zevk alma

düşüncesi ona yabancı geliyordu. Bunun bir tek istisnası çocuklarıydı

ve Carlos onlardan söz ettiğinde gerçek heyecan, benim de

katılabildiğim gerçek heyecan ortaya çıkıyordu. Onların da kendisini

terk edeceğinden, annelerinin sonunda onları zehirlemeyi

başarıp kendisine karşı çevireceğinden ya da onların kanserden

tiksinip kendisinden uzaklaşacağından korktuğunu anlatırken

sıska bedeninin hıçkırıklarla sarsıldığını görmek beni duygulandırmıştı.

--Sana nasıl yardımcı olabilirim Carlos?--

--Bana yardım etmek istiyorsanız ... bana tatulardan (Zırlılı kertenkele.

(Ç. N.)) nefret etmeyi öğretin.--

Bir an için Carlos benim şaşkınlığımın keyfini çıkardı, sonra

görsel imgeleme - birçok kanser hastasının denediği bir tür kendi

kendini tedavi etme yöntemi - üzerinde çalıştığını söyledi. Yeni

kemoterapisi (onkologlar buna AD diyorlardı) için kullandığı imgeler

dev boyutlarda A'lar ve D'ler - Ayılar ve Domuzlardı; kanserli

sert lenf düğümleri ise kemik levhalarla kaplı

tatulardı. Böylece,

meditasyon seanslarında ayıların ve domuzların
tatulara

saldırdığını gözünde canlandırıyordu. Sorunu
şuydu ki ayıların

ve domuzlarını, tatuları paralayıp yok edebilecek
kadar yırtıcı

yapamıyordu.

Kanserinin dehşetine ve ruhunun darlığına
karşın beni Carlos'a

çeken bir şey vardı. Belki ölmekte olanın ben
değil o oluşunun

verdiği rahatlıktan fışkıran bir cömertlikti bu.
Belki çocuklarına

olan sevgisi ya da ofisimden ayrılırken elimi iki

eliyle birden

kavrayışındaki yakarıştı. Belki de, --Bana
tatulardan nefret etmeyi

öğretin,-- deyişindeki tuhaf mizahtı.

Bu nedenle, onu tedavi edip edemeyeceğimi
düşünürken, tedavide

yoluma çıkabilecek engelleri küçümsemiş ve
Carlos'un

vahim derecede topluma karşı olmaktan çok
yeterince topluma

karışmadığına, muzır nitelik ve inançlarının pek
çoğunun yumuşak

ve değişime açık olduğuna kendimi
inandırmıştım. Kararım

üzerinde berrak bir biçimde düşünmemiş ve onu

terapiye almaya

karar verdikten sonra bile uygun ve gerçekçi
tedavi hedefleri

konusunda bir kesinliğe varamamıştım. Ona
yalnızca kemoterapisi

sırasında eşlik mi etmek durumundaydım?
(Birçok hasta gibi

Carlos da kemoterapi sırasında ölüm derecesinde
hasta ve

umutsuz oluyordu.) Ya da, eğer son sayfaya
giriorsa, ölüme

kadar yanında kalma yükümlülüğü altına mı
girmek durumundaydım?

Yalnızca yanında olup desteklemekle mi
yetinecektim?

(Belki de bu yeterli olacaktı. Allah bilir
konuşacak başka kimsesi

yoktu!) Elbette yalnızlığının nedeni kendisiydi
ama ben onun

bunu görmesine mi yoksa değiştirmesine mi
yardımcı olacaktım?

Hem şimdi mi? Ölümün eşiğinde bu tür
düşünceler çok

önemsiz görünüyordu. Yoksa öyle değil miydi?
Carlos'un terapide

daha --iddialı-- bir şeyler başarmasına olanak var
mıydı?

Hayır, hayır, hayır! En fazla birkaç ay daha
yaşamayı beklenen biriyle

--iddialı-- tedaviden söz etmenin ne anlamı
vardı? Böylesine uçucu

bir projeye zaman ve enerji yatırımı yapmayı
kimse ister miydi?

Ya ben?

Carlos benimle buluşmayı hemen kabul etmişti.
Tipik alaycı

tavriyla, sigortasının ücretimin yüzde doksanını
ödeyeceğini ve

böyle bir kelepiri kaçıramayacağını söylemişti.
Üstelik her şeyi

bir kez denemek isteyen bir insandı ve daha
önce bir psikiyatrla

hiç konuşmamıştı. Acı veren duygu ve
düşünceleri paylaşacak birinin

varlığının insanı her zaman rahatlattığını
söylemek dışında

tedavi anlaşmamızı netleştirmemiştim. Altı kez
buluşmayı ve

sonra tedaviyi sürdürmeye değip değmeyeceği
konusunda bir

değerlendirme yapmayı önermiştim.

Carlos'un terapiden mükemmel biçimde yararlanması beni

çok şaşırtmıştı; altı seans sonra sürekli tedavi için buluşmaya karar

vermiştik. Her seansa tartışmak istediği bir sorunlar listesiyle

geliyordu - örneğin, düşler, iş problemleri (başarılı bir mali analist

olan Carlos, hastalığı sırasında da çalışmayı sürdürmüştü).

Bazen bedensel rahatsızlığından ve kemoterapiye olan nefretinden

söz ediyordu ama en çok kadınlar ve seks hakkında konuşuyordu.

Her seansta o hafta kadınlarla olan
karşılaşmalarının hepsini

anlatıyordu (bunlar çoğu kez bir süpermarkette
bir kadınla

göz göze gelmekten öte şeyler değildi) ve her bir
durumda bir

ilişki kurmak için neler yapabileceği konusu
aklına takılıyordu.

Zihni kadınlarla o kadar meşguldü ki bedeninin
en ince köşelerine

sızmakta olan bir kansere yakalanmış olduğunu
adeta unutuyordu.

Büyük bir olasılıkla zihninin meşgul olmasının
amacı da

buydu: istilayı untabilmek.

Ancak, kadınlara ilişkin saplantısı kanserinden çok daha öncesine

uzanıyordu. Her zaman kadınların ardında sinsice dolaşmış

ve onlara karşı cinselliği ağır basan aşağılayıcı bir tavır takınmıştı.

Bu bakımdan Sarah'nın, onun gruptaki davranışlarına ilişkin

anlattıkları ne kadar irkiltici de olsa beni şaşırtmamıştı. Bu tür

çirkin davranışlara - ve daha da beterine - tamamen muktedir olduğunu

biliyordum.

Peki ama bir sonraki seansta bu durumu onunla nasıl ele almalıydım?

Her Şeyden önce ilişkimizi korumak ve sürdürmek istiyordum.

İlerleme kaydediyorduk ve Şu anda ben onun en önemli insani bağlantısıydım. Ama terapi grubuna devam etmesi

de önemliydi. Altı hafta önce, ona yalnızlığını kırmaya yardım

edecek bir evre sağlamak ve aynı zamanda sosyal bakımdan en

nahoş bazı davranışlarını belirleyip değiştirme yolunda onu ikna

ederek sosyal yaşamında ilişkiler yaratmasına yardımcı olacak

bir gruba koymuŐtum. İlk beş hafta boyunca gruptan fevkalade

yararlanmıŐtı ama davranışlarını çarpıcı derecede deėiŐtirmedięi

takdirde grup üyelerinin tümünü, geri
çevrilemez biçimde kendine

yabancılaştıracaktı - tabii eğer bunu şimdiye dek
zaten yapmamışsa!

Bir sonraki seansımız olaysız başladı. Carlos
gruptan söz etmedi

bile, bunun yerine bir kilise toplantısında henüz
tanıştığı

çekici bir kadın olan Ruth hakkında konuşmak
istedi. (Carlos yarım

düzine kadar kilisenin üyesiydi, çünkü bunların
ona ideal

tavlama fırsatları sağladığına inanıyordu.)
Ruth'la kısaca konuşmuştu,

sonra kadın eve gitmesi gerektiği için özür
dileyip ayrılmıştı.

Carlos güle güle demiş ama sonra ona arabasına kadar eşlik

etmeyi önermediği için bulunmaz bir fırsatı kaçırdığına hükmetmişti;

hatta oldukça yüksek bir olasılıkla, belki yüzde 10-15

kadar bir olasılıkla onunla evlenebileceğine de kendini inandırmıştı.

Daha atik davranmadığı için kendi kendini suçlaması bütün

hafta sürmüştü ve kah kendine yönelik sözlü saldırılara, kah

kendini çimdiklemek ve başını duvarlara vurmak şeklinde bedensel

saldırılara dönüşmüştü.

Ruth'a ilişkin duygularının ardına düşmedim
(ama öylesine

mantık dışıydılar ki bu kadına bir gün tekrar
dönmeye karar verdim),

çünkü acilen grubu tartışmamız gerektiğini
düşünüyordum.

Toplantı hakkında Sarah'yla konuştuğumu
söyledim ona.

--Bugün grup hakkında konuşacak mıydın?--
diye sordum.

--Özellikle değil, yani önemli değil. Zaten o
grubu bırakacağım.

Onlara göre fazla ileriyim.--

--Ne demek istiyorsun?--

--Orada kimse dürüst değil, herkes oyun oynuyor. Gerçeği

söyleyecek kadar cesareti olan tek kişi benim orada. Erkeklerin

tümü oyunu kaybetmiş tipler - yoksa orada olmazlardı. Yüreksiz

hödükler, orada oturmuş sızlanıyor ve hiçbir şey söylemiyorlar.

--Toplantıda neler olduğunu kendi bakış açısından anlat bana.--

--Sarah tecavüze uğrayışını anlattı, size söyledi mi bunu?--

Başımı salladım.

--Martha da anlattı. Hani şu Martha. Tanrım,
tam size göre biri.

Dağıtmış durumda, gerçekten hasta. Aklından
zoru var, müsekkin

alıp duruyor. Zaten, allahaşkına onun gibi
insanlarla aynı

grupta ne arıyorum ben? Ama dinleyin. Önemli
olan şu ki bunlar

tecavüze uğradıklarını anlattılar, ikisi de, ve
herkes orada ağzı

açık susup oturdu. Hiç değilse ben yanıt verdim.
Onlara sorular

sordum.--

--Sarah bazı sorularının yardımcı olmak için tasarlanmışa benzemediğini

söylüyor.--

--Birin onları konuşturması gerekiyordu.
Üstelik ben tecavüz

konusunu hep merak etmişimdir. Siz etmez
misiniz? Bütün erkekler

etmez mi? Nasıl yapıldığını, tecavüz kurbanının
yaşadıklarını?--

--Ah, haydi Carlos, eğer bunun peşinde idiyse
bir kitaptan da

okuyabilirdin. Oradakiler gerçek insanlardı, bilgi
kaynakları değil.

İşin içinde başka bir iş vardı.--

--Belki de öyleydi, kabul ediyorum bunu.
Gruba girdiğimde sizin

bana talimatınız grupta duygularımı dürüstçe
dile getirmem

gerektiği yolundaydı. İnanın bana, yemin ederim
ki son toplantıda

gruptaki tek dürüst kişi bendim. Tahrik
olmuştum, itiraf edeyim.

Sarah'nın düzülmesini düşünmek harikulade
tahrik edici.

Ben de katılıp o memeleri elleyebilmek için
neler vermezdim!

Onunla çıkmamı engellediğiniz için sizi affetmiş
değilim.-- Carlos

altı hafta önce gruba ilk katıldığında uzun
uzadıya Sarah'ya - daha

doğrusu onun göğüslerine - olan çılgınca
tutkusundan söz

ediyor ve onun kendisiyle çıkmak isteyeceğine
inanıyordu. Carlos'un

grupta benimsenmesine yardımcı olmak için ilk
birkaç

toplantıda uygun sosyal davranışlar konusunda
biraz eğitmişim

onu. Sarah'ya cinsel bir yaklaşımın hem yararsız
hem de yakışsız

olacağına onu güçlükle ikna etmişim.

--Ayrıca, erkeklerin tecavüz olayından tahrik
oldukları bir sır

değil ki. Gruptaki öbür erkeklerin bana
gülümsediğini gördüm.

Şu porno endüstrisine bakın! Tecavüz ya da kölelikle ilgili kitaplara

ve video bantlarına iyice baktınız mı hiç? Gidin bakın! Tenderloin'deki

porno mağazalarına bir uğrayın - eğitiminize katkısı olurdu.

O tür şeyleri birileri için basıyorlar - oralarda bir pazar olmalı.

Size doğruyu söyleyeceğim, eğer tecavüz yasal olsaydı, ben de denerdim

- ara sıra.--

Carlos burada durdu ve, kendinden hoşnut, bana sıırttı - yoksa

kolumu dirseğiyle dürtme anlamında şehvetli bir

yan bakış,

mütecaviz erkekler birliğinde yanında yer
almam için bir çağrı

mıydı bu?

Birkaç dakika süreyle seçeneklerimi
belirlemeye çalışarak sessizce

oturdum. Sarah'yla aynı fikirde olmak kolaydı:
gerçekten

de Carlos'un ahlakı bozuk gibiydi. Ama bunun
kısmen kabadayılık

olduğuna ve içinde daha iyi, daha soylu bir
şeylere ulaşmanın

bir yolu olduğuna inanıyordum. Son birkaç
kelimesine, şu --ara

sıra--ya ilgi ve şükran duyuyordum. Neredeyse

sonradan aklına

gelmiş gibi eklenen bu kelimelerde bir nebze
sıkılğanlık ya da

utanç belirtisi var gibiydi.

--Carlos, gruptaki dürüstlüğüyle
gururlanıyorsun - ama gerçekten

dürüst müydün? Yoksa yalnızca kısmi ya da
kolaycı bir

dürüstlük müydü bu? Doğru, gruptaki öbür
erkeklerden daha

açık davranmıştın. Gerçek cinsel duygularından
bazılarını dışa

vurmuşsun. Bu duyguların ne kadar yaygın
oldukları konusunda

da haksız değilsin: porno endüstrisi bütün

erkeklerin sahip olduğu

dürtölere hitap eden bir şeyler sunuyor olmalı.

--Ama tümüyle dürüst mü davranıyorsun? Ya içinde sürüp giden

ama dışarı vurmadığın tüm diğer duygular? Bir tahminde

bulunayım: Sarah ve Martha'ya, uğradıkları tecavüz hakkında

'nedir bu yaygara' derken kendi kanserini ve sürekli karşı karşıya

bulunduğun durumu düşünüyor olabilir miydin? Hayatını

tehdit eden bir şeyle tam şu anda yüzleşmek, bir iki yıl önce olup

bitmiş bir şeyle yüzleşmekten çok daha güçtür.

--Belki de gruptan biraz ilgi istiyorsun, ama böyle kabadayıca

davranırsan onu nasıl elde edebilirsin? Kanser olduğundan henüz

söz etmedin onlara.-- (Carlos'u kanser olduğunu gruba açıklaması

için sıkıştırıyordum ama o bunu erteleyip duruyordu:

kendisine acımalarından korktuğunu ve kadın üyelerle gerçekleşebilecek

cinsel fırsatları baltalamak istemediğini söylüyordu.)

Carlos sırtıttı. --İyi bir denemeydi, doktor!
Söyledikleriniz çok

akla yakın. Kafanız iyi çalışıyor. Ama dürüst
olacağım - kanser

düşüncesi aklımın köşesinden bile geçmedi. İki
ay önce kemoterapiyi

kestiğimizden beri bazen günlerce kanseri
düşünmüyorum.

Onu unutmak, ondan kurtulmak, bir süre için
normal bir

yaşam sürebilmek - harika değil mi?--

İyi bir soru, diye düşündüm. Unutmak iyi
miydi? Pek emin

değildim. Carlos'u görmekte olduğum aylar
boyunca, düşündüğü

şeyleri not etmek suretiyle kanserinin seyrini
şaşırtıcı bir kesinlikle

izebildiğimi keşfetmiştim. Ne zaman kanseri
kötüye gitse

ve ölümle etkin biçimde yzleşse, yaşam
nceliklerini yeniden

düzenliyor ve daha düşünceli, daha sevecen,
daha bilge oluyordu.

Öte yandan, iyileşmeye yüz tuttuğu zaman,
kendi deyimiyle

kamışının hükmüne giriyor ve belirgin biçimde
kabalaşıp sığlaşıyordu.

Bir zamanlar gazetede bir karikatür
görmüştüm. Tıknaz, şaşkın

bir küçük adam, --Ansızın, kırk elli yaşlarında
bir gün her şey

berraklaşıverir,-- diyordu. --... Ve sonra, yine
bulanır.-- Bu karikatür

tam Carlos'a uygundu, bir farkla ki onun bir tane
değil, yinelenen

berraklık dönemleri vardı - ve bunlar hep
bulanıp gidiyordu.

Çoğu kez, ölümünün ve ölümün getirdiği --
berraklığın-- sürekli

bilincinde kalmasını sağlayacak bir yol
bulabilsem, yaşamla

ve diğer insanlarla olan ilişkisinde önemli
değişiklikler yapmasına

yardımcı olabileceğimi düşünüyordum.

Bugünkü ve birkaç gün önce gruptaki aldatıcı
konuşma tarzından

belliydi ki kanseri yine bir durgunluk
dönemindeydi ve

ölüm, kendisine eşlik eden bilgelikle birlikte,
aklından çok uzaktı.

Başka bir taktik denedim. --Carlos, sen gruba
girmeden önce

sana grup terapisinin ardındaki temel mantığı
açıklamaya çalışmıştım.

Grupta cereyan eden her şeyin terapideki
çalışmamıza

yardımcı olmak için kullanılabileceğini
vurgulamıştım, hatırladın

mı?-- Carlos başını salladı.

Konuşmayı sürdürdüm: --Ve grupların en
önemli prensiplerinden

birinin, grubun minyatür bir dünya olması

olduğunu - grupta

yarattığımız ortamın, seçtiğimiz hayat tarzını
yansıttığını?

Grupta her birimizin gerçek hayatındaki sosyal
dünyanın aynısını

kurduğunu söylediğimi hatırlıyor musun?--

Yine başını salladı. Dinliyordu.

--Şimdi, grupta başına gelenlere bak! Yakın
ilişkiler kurabileceğin

bir grup insanla başladın. Ve başladığın zaman
ikimiz de senin

ilişkileri geliştirme yolları üzerinde çalışman
gerektiği konusunda

anlaşmıştık. Gruba bu nedenle başlamıştık zaten,

hatırladın

mı? Ama şimdi, topu topu altı hafta sonra, bütün üyeler ve

sizlerle çalışan terapistlerden en az bir tanesi sana fena halde

bozulmuş durumda. Ve bunu sen yaptın. Grubun içinde de grubun

dışında yaptığını yaptın! Bana dürüstçe yanıt vermeni istiyorum:

Tatmin oldun mu? Başkalarıyla ilişkilerinden beklediğin bu mu?--

--Doktor, söylediklerinizi gayet iyi anlıyorum, ama tartışmanızda

bir sakat nokta var. Gruptaki insanlar zerrece umurumda

değil, zerrece. Onlar gerçek insanlar değil.
Hiçbir zaman böyle

çuvallamış kimselerle ilişki kurmayacağım.
Fikirlerinin benim

için hiçbir anlamı yok. Onlara daha fazla
yaklaşmak istemiyorum ki.--

Başka durumlarda da Carlos'un böyle tamamen
kapandığına

tanık olmuştum. Bir iki hafta içinde daha makul
olacağını sanıyordum

ve bu bakımdan normal koşullarda sabırlı
davranabilirdim.

Ama bir şeyler çabucak değişmediği takdirde ya
gruptan çıkacaktı

ya da gelecek haftaya kadar grubun diğer
üyeleriyle ilişkilerini

onarılmaz biçimde koparmış olacaktı. Bu sevimli
olaydan

sonra bir başka grup terapistini onu kabul
etmeye ikna edebileceğimden

hayli kuşkulu olduğumdan, sebatla direndim.

--Bu öfkeli ve yargılayıcı duyguları işitiyorum
ve senin onları

gerçekten hissettiğini biliyorum. Ama Carlos, bir
an için onları

parantez içine al ve başka bir şeyle temasa geçip
geçemeyeceğini

gör. Sarah da Martha da büyük bir acı
içindeydiler. Onlar hakkında

başka ne gibi duygular yaşadın? Önemli ya da
baskın duygulardan

değil, bunlar dışında yaşadığın anlık duygulardan söz ediyorum.--

--Neyin peşinde olduğunuzu biliyorum. Benim için elinizden

geleni yapıyorsunuz. Size yardımcı olmak isterdim ama bir şeyler

uyduruyor olurdum. Bana duygular mal ediyorsunuz. Burası, bu

oda, gerçeği söyleyebileceğim tek yer ve gerçek şu ki, gruptaki o

iki orospuyla her şeyden çok yapmak istediğim şey onları düzmek!

Tecavüz yasal olsaydı yapardım dediğim zaman samimiydim!

Ve nereden başlayacağımı da biliyorum!--

Büyük bir olasılıkla Sarah'yı kastediyordu ama sormadım.

Yapmak istediğim son şey onunla bu tartışmaya girmektir. Belki

de ikimizin arasında iletişimi güçleştiren bir tür önemli Oedipus

rekabeti vardı. Carlos, sanki ikimizi Sarah için birbirimize rakip

olarak görüyormuş gibi, ona yapmak istediklerini bana canlı tabirlerle

anlatmak için hiçbir fırsatı kaçırmıyordu. Kendisini daha

önce Sarah'ya çıkma teklif etmekten caydırma nedenimin onu

kendime saklamak olduğuna inandığını biliyordum. Ama bu tür

bir yorum şimdi tamamen yararsız olacaktı:
Carlos çok fazla kapanmıştı

ve savunmadaydı. Eğer ona ulaşacaksam daha dayanılmaz

bir şey kullanmam gerekecekti.

Geriye kalan tek düşünebildiğim yaklaşım, ilk seansımızda

görmüş olduğum o bir tek duygu patlamasına ilişkin - bu o kadar

yapay ve basit bir taktikti ki yol açacağı şaşırtıcı sonucu tahmin

bile edemezdim.

--Pekala Carlos, hayal ettiğin ve savunduğun şu ideal toplumu

düşünelim - tecavüzün yasallaştığı toplumu.
Şimdi birkaç dakika

için kendi kızını düşün. Onun için bu toplumda -
yasal tecavüze

açık durumda, cinsel açlık duyup on yedi
yaşındaki kızlara zor

kullanarak sahip olmaya kalkışan herkes için bir
tatmin aracı olarak

- yaşamak nasıl bir şey olurdu?--

Carlos ansızın sırtıtmaktan vazgeçti. Gözle
görülür biçimde irkildi

ve --Bunu onun için istemezdim,-- dedi yalnızca.

--Ama kurduğun bu dünyada onun yeri ne
olacaktı? Manastıra

mı kapanacaktı? Ona yaşayabileceği bir yer sağlamak zorundasın:

babaların yaptığı budur - çocukları için bir dünya kurarlar.

Sana daha önce hiç sormamıştım - kızın için gerçekten ne istiyorsun?--

--Onun bir erkekle sevgi dolu bir ilişkisi ve sevgi dolu bir ailesi olmasını istiyorum.--

--Ama babası bir tecavüz dünyasını savunurken bu nasıl olabilir?

Onun sevgi dolu bir dünyada yaşamasını istiyorsan o dünyayı

kurmak da sana düşer - ve bunun için işe kendi

davranışlarıyla

başlaman gerekir. Kendi yasanın dışında
kalamazsın - her ahlak

sisteminin temelinde bu vardır.--

Seansın tonu değişmişti. Artık ne oyun kalmıştı
ne de kabalık.

Alabildiğine ciddileşmiştik. Kendimi terapistten
çok felsefe ya da

din öğretmeni gibi hissediyordum, ama
izlenecek doğru yolun bu

olduğunu biliyordum. Hem bunlar daha önce
söylemem gereken

şeylerdi. Carlos sık sık kendi istikrarsızlığıyla
dalga geçirdi. Bir

defasında çocuklarıyla, yemek sırasında (yilda

birkaç kez onu

görmeye gelirlerdi) yaptığı bir sohbeti keyifle anlatışını anımsıyorum.

Kızının flört ettiği her erkeği tanıyıp onaylamak istediğini

söylemişti. Sonra oğlunu işaret ederek, --Sana gelince,-- demişti,

--elde edebileceğin her karıyı alabilirsin!--

Şimdi dikkatini çekmiş olduğumdan hiç kuşku yoktu. Nirengi

yoluyla kaldıraç gücümü artırmaya karar verdim ve aynı

konuya başka bir yönden yaklaştım:

--Peki Carlos, şu anda aklıma başka bir şey

geldi. İki hafta önce

düşünde gördüğün yeşil Honda'yı hatırlıyor
musun? Haydi

onu tekrar gözden geçirelim.--

Carlos düşler üzerinde çalışmaktan
hoşlanıyordu ve bu düşü

ele alıp kızı hakkındaki üzücü tartışmayı
bırakmaya çoktan gönüllüydü.

Düşünde bir araba kiralamak için bir kiralık oto
acentasına

gittiğini görmüştü, ama hazırda yalnızca - en
sevmediği arabalar

olan - Honda Civic arabalar vardı. Mevcut
birkaç renk arasından

kırmızıyı seçmişti. Ama park yerine çıktığında
mevcut tek arabanın

yeşil - en sevmediği renk - olduğunu görmüştü!
Bir düşün en

önemli niteliği taşıdığı duygudur ve bu düş
zararsız içeriğine

karşın dehşet doluydu: Carlos'u uyandırmış ve
onu saatlerce

kaygılar içinde bırakmıştı.

İki hafta önce bu düş konusunda fazla yol
alamamıştık. Anımsadığıma

göre Carlos kiralık oto servisindeki dışı
görevlinin kimliğine

ilişkin çağrışımlara dalmıştı. Ama ben bugün bu
düşü farklı

bir ışıhta görüyordum. Carlos yıllar önce
yeniden doğuş konusunda

güçlü bir inanç geliştirmişti; bu inanç ona ölüme
ilişkin korkularından

hayırlı bir kurtuluş sunuyordu. İlk
buluşmalarımızdan

birinde kullandığı mecazlardan biri, ölümün
yalnızca bedenini bir

başka bedenle değiştirmek olduğuydu - tıpkı
eski bir arabayı değiştirmek

gibi. Şimdi ona bu benzetmeyi anımsatacaktım.

--Farz edelim ki, Carlos, bu düş yalnızca
arabalarla ilgili bir

düş olmanın ötesinde. Elbette ki bir araba
kiralamak korkutucu

bir eylem değil; bir karabasana dönüşüp seni
bütün gece uykusuz

bırakacak bir Şey değil. Sanırım bu dş, ölüm ve
gelecekteki

yaşam hakkında ve senin ölümü ve yeniden
doęuőu bir araba değiş

tokuőuyla kıyaslayan sembolünü kullanıyor.
Ona bu Şekilde

bakarsak düşün taşıdığı güçlü korkuya daha çok
anlam verebiliriz.

Alabileceğin tek arabanın yeşil bir Honda Civic
olmasından

ne çıkarıyorsun?--

--Yeőilden de Honda Civic'lerden de nefret
ederim. Bundan

sonraki arabam bir Maserati olacak.--

--Ama eğer arabalar bedenlerin düşteki sembolleriyse, neden

bir sonraki yaşamında hepsinden fazla nefret ettiğın bedeni ya da

yaşamı alacaksın?--

Carlos'un yanıt vermekten başka seçeneğı yoktu. --Ne yaptığına

ya da şimdiki hayatını nasıl yaşadığına bağılı olarak hak ettiğini

alırsın. Yukarı çıkabilir ya da aşağı inebilirsin.--

Artık bu tartışmanın nereye varacağıını anlamış ve terlemeye

başlamıştı. Onu sık bir orman gibi kuşatan
kabalığı ve alaycılığı,

kendisine yaklaşanları her zaman şoka uğratıp
caydırmıştı. Oysa

şimdi şok geçirme sırası kendisindeydi. İçinin en
derin yerindeki

iki tapınağını istila etmiştim: çocuklarına olan
sevgisi ve yeniden

doğuşa ilişkin inançları.

--Devam et, Carlos, bu önemli - bunu kendine
ve kendi yaşamına

uygula.--

Carlos her bir kelimeyi ağır ağır ısıırıp kopardı.

--Bu düş benim

doğru yaşamadığımı söylüyor.--

--Aynı fikirdeyim, sanırım düşün söylediği bu.
Doğru yaşamaya

ilişkin düşüncelerini biraz daha anlat.--

Herhangi bir dini sistemde iyi bir yaşamı
oluşturan şeyler

- sevgi, cömertlik, koruma, soylu düşünceler,
iyilik arayışı,

yardımseverlik - hakkında tumturaklı laflar
edecektim ama hiçbirine

gerek kalmadı. Carlos bana amacıma ulaşmış
olduğumu bildirdi:

başının dönmeye başladığını ve bir günde çok

fazla şeyi ele

almış olduğumuzu söyledi. Bu konuda hafta boyunca düşünmek

üzere zaman istedi. Hala on beş dakikamız kaldığına işaret ederek

başka bir cephede biraz çalışma yapmaya karar verdim.

Bu seansta açmış olduğu ilk konuya döndüm: bir kilise toplantısında

kısaca tanışmış olduğu Ruth adlı kadınla bulunmaz bir

fırsatı kaçırdığı inancı ve ona arabasına kadar yürüyerek eşlik etmemiş

olması nedeniyle kafasını taştan taşa vurması ve kendini

suçlaması. Bu mantıksız inancın işlevi apaçıktı. Çekici bir kadın

tarafından arzulanıp sevimye, umutlanabilecek kadar yakın olduğuna

inanmaya devam ettiği sürece başkalarından farksız olduğu,

ciddi bir sorunu olmadığı, görünümünün bozulmadığı ve

ölümcül bir hastalığı olmadığı inancını sürdürebilirdi.

Geçmişte bu yadsımasını kurcalamamıştım. Genellikle bir savunmayı,

çözümünden daha fazla sorun yaratmadığı ve yerine önerilecek

daha iyi bir şey bulunmadığı sürece baltalamamakta yarar

vardır. Yeniden doğuş konusu bu duruma bir örnektir: ben şahsen

bunu ölümü yadsımanın bir biçimi olarak
görüorduysam

da, bu inanç Carlos'a (ve dünya nüfusunun
büyük bir bölümüne)

çok yardımcı oluyordu; bu durumda onu
baltalamak şöyle dursun

her zaman desteklemiş olup bu seansta da
Carlos'a yeniden

doğuşun tüm içeriğine tutarlı bir biçimde dikkat
etmesi için ısrarda

bulunarak bu inancına tekrar destek vermiş
oluyordum.

Öte yandan, yadsıma sisteminin birtakım daha
az yararlı bölümlerini

sorgulamanın zamanı gelmişti.

--Carlos, Ruth'a arabasına kadar eşlik etmiş olsaydın, yüzde

10-15 olasılıkla onunla evlenebileceğine gerçekten inanıyor musun?--

--Her şey çorap söküşü gibi gidebilirdi. İkimizin arasında bir

şeyler vardı. Bunu hissettim ben. Bildiğimi biliyorum!--

--Ama bunu her hafta söylüyorsun - süpermarketteki kadın,

dişçinin resepsiyon memuru, sinemadaki biletçi. Sarah'yla bile

bunu hissettin. Bak şimdi, sen ya da herhangi bir

erkek, kaç kez

bir kadınla arabasına kadar yürümüş ve onunla evlenmemiştir?--

--Peki, peki, belki yüzde bire ya da yarıma daha yakındı ama

yine de bir şans vardı - eğer ben böyle bir hödük olmasaydım.

Onu arabasına kadar geçirmeyi önermek aklıma bile gelmedi!--

--Kendini hırpalamak için seçtiğin şeylere bak!
Carlos, dobra

dobra konuşacağım. Söylediklerinin hiçbir anlamı yok. Ruth hakkında

bana bütün söylediğin - ki onunla yalnızca beş

dakika konuşmuşsun

- onun yirmi üç yaşında, iki küçük çocuklu ve yakınlarda

boşanmış bir kadın olduğu. Gerçekçi olalım -
senin dediğin

gibi, dürüst olunacak yer burası. Ona sağlığın
hakkında ne

söyleyeceksin?--

--Onu daha iyi tanıyınca gerçeği anlatacağım -
kanseri olduğunu,

hastalığın şimdi kontrol altında olduğunu,
doktorların onu

tedavi edebildiğini.--

--Sonra?--

--Doktorların ne olacağından emini
olmadıklarını, her gün yeni

tedavi yöntemleri keşfedildiğini, hastalığın
gelecekte

tekrarlayabileceğini.--

--Doktorlar sana ne söyledi? Tekrarlayabilir mi
dediler?--

--Haklısınız - eğer bir tedavi bulunmazsa
gelecekte tekrarlayacak.--

--Carlos, gaddarlık etmek istemiyorum, ama
tarafsız olmaya

çalış. Kendini Ruth'un yerine koy - yirmi üç
yaşında, iki küçük

çocuğu var, güç bir dönem geçirmiş,
muhtemelen kendisi ve çocukları

için sağlam bir destek arıyor, kanser hakkında
bilgisi ve

korkusu yalnızca halktan biri kadar - sen onun
aradığı türden

bir güvence ve desteği temsil ediyor musun?
Sağlığını kuşatan

belirsizliği kabul etmeye hazır mı? Kendisini
sana hastabakıcılık

etmek zorunda kalabileceği bir duruma sokma
riskine girmeye

hazır mı? Kendisine, seni senin istediğin tarzda
tanıma, seninle

bir ilişkiye girme izni vermesi ihtimali gerçekten

ne kadar olabilir?--

--Herhalde milyonda bir bile değil,-- dedi
Carlos, mahzun ve
yorgun bir sesle.

Ona gaddarca davranıyordum, ama gaddar
olmama seçeneği,

yani sadece onun nabzına göre şerbet vermek ve
gerçeği görme

yeteneğinden yoksun olduğunu sessizce kabul
etmek daha da

gaddarca olurdu. Ruth hakkındaki hayali,
kendisinin hala bir

başkası tarafından dokunulabileceğini,
sevilebileceğini hissetmesine

olanak veriyordu. Arkasından göz kırpıp alay
etmektense

onunla mücadeleye girişmek isteyişimin,
kendimce ona dokunmak

ve onu sevmek olduğunu anlayacağını umut
ediyordum.

Tüm kabadayılığı uçup gitmişti. Carlos
yumuşak bir sesle sordu,

--Peki bu beni nereye getirir?--

--Eğer şimdi gerçekten istediğin yakınlıksa, o
zaman evlenecek

bir kadın bulma konusundaki bu telaşından
kurtulmanın zamanı

geldi. Aylardır senin bu konuda dövünüp

durmanı izliyorum. Sanırım

kendini biraz rahat bırakmanın zamanıdır. Güç
bir kemoterapi

döneminden henüz çıktın. Dört hafta önce bir
şey yiyemiyor,

yataktan kalkamıyor, durmadan kusuyordun.
Epey kilo kaybettin,

şimdi gücünü yeniden kazanıyorsun. Şu anda bir
eş bulmayı

ummaktan vazgeç, kendine bu kadar yüklenme.
Makul bir hedef

belirle - bunu sen de benim kadar yapabilirsin.
Dikkatini iyi bir

sohbet üzerinde yoğunlaştır. Zaten tanıdığın
kişilerle dostluğunu

derinleştirmeye çalış.--

Carlos'un dudaklarında bir tebessümün
şekillenmeye başladığını

gördüm. Bir sonraki cümlemin ne olacağını
sezmişti: --Ve başlamak

için gruptan daha iyi bir yer olabilir mi?--

O seanstan sonra Carlos artık aynı insan
değildi. Bir sonraki

randevumuz, en yakın grup toplantısından bir
gün sonraydı.

Carlos ilk olarak grupta ne kadar iyi
davrandığına inanamayacağımı

söyledi. Artık en yardımcı ve duyarlı üye olduğu
konusunda

böbürlendi. Akıllıca bir kararla gruba

kanserinden söz ederek

kendini sıkıntıdan kurtarmıştı. İddiasına göre -
ve haftalar sonra

Sarah da bunu doğrulayacaktı - davranışları öyle
çarpıcı bir değişime

uğramıştı ki artık grubun diğer üyeleri onun
desteğine güvenir

olmuştu.

Bir önceki seansımızdan övgüyle söz ediyordu.
--Geçen seans

şimdiye kadar olanların en iyisiydi. Keşke her
seansımız öyle olabilse.

Ne konuştuğumuzu tam hatırlamıyorum ama
değişmeme

çok yardımcı oldu.--

Söylediklerinden birini özellikle ilginç bulmuştum.

--Neden bilmem, ama gruptaki erkeklerle bile farklı bir ilişki

içindeyim. Hepsi de benden yaşlı ama, gülünç değil mi, onlara

kendi oğullarımmış gibi davrandığım duygusuna kapılıyorum!--

Geçen seansımızın içeriğini unutmuş olması beni hiç rahatsız

etmiyordu. Konuştuklarımızı unutması, bunun karşıtı olan olasılıktan

(hastalarda daha yaygın görülen bir seçim), yani

konuşulanları

eksiksiz olarak anımsamak ama hiç değişmeden kalmaktan

çok daha iyiydi.

Carlos giderek artan bir hızla düzeliyordu. İki hafta sonraki

seansa, o hafta içinde iki önemli içgörü kazandığını bildirerek

başladı. Bu içgörülerden o kadar gurur duyuyordu ki onlara birer

ad vermişti. Birincisine, (notlarına göz atarak) -- Herkesin bir kalbi

var-- demişti. İkincisi ise, --Ben ayakkabılarım değilim-- idi.

Önce, --Herkesin bir kalbi var-- cümlesini
açıkladı. --Geçen hafta

grup toplantısı boyunca üç kadın bekarlığın ne
kadar güç olduğu,

yalnızlık, anne ve babaları için tuttukları yas,
karabasanlar

gibi konulara ilişkin birçok duygularını
paylaşıyorlardı. Neden

bilmiyorum, ama birdenbire onları farklı bir
biçimde gördüm! Benim

gibiydiler! Onlar da yaşarken benimle aynı
sorunlarla karşılaşıyorlardı.

Eskiden kadınların hep Olimpos Dağı'nın
tepesinde

önlerinde bir dizi erkekle oturup, bu yatak
odama, bu değil, diye

erkekleri ayıkladıklarını hayal ederdim!

--Ama o anda,-- diye sürdürdü Carlos, --
çırılçıplak kalplerini

görür gibi oldum. Göğüs duvarı yok olmuştu,
kaburga kemiklerinden

duvarlarıyla, kare şeklinde mavi-kırmızı bir
oyuk ve ortada

karaciğer renginde, parlayan ve güm güm atan
bir kalp bırakarak

eriyip gitmişti. Bütün hafta boyunca herkesin
çarpan kalbini

gördüm ve kendi kendime, 'Herkesin bir kalbi
var, herkesin

bir kalbi var,' deyip durdum. Herkesin -
resepsiyonda çalışan şekilsiz

bir kamburun, yerleri temizleyen yaşlı bir
kadının, hatta

birlikte çalıştığım adamların bile - kalbini
görüyorum!--

Carlos'un sözleriyle içimi öylesine bir sevinç
sardı ki gözlerim

yaşlarla doldu. Sanırım o da bunu gördü ama
beni mahcup etmemek

için bir şey söylemedi ve aceleyle bir sonraki
içgörüyeye geçti:

--Ben ayakkabılarım değilim.--

Geçen seansımızda Carlos'un işyerinde
yapacağı bir konuşmayla

ilgili büyük korkusunu konuşmuştuk. İnsanların
önünde

konuşmakta oldum olası çok güçlük çekiyordu:

herhangi bir

eleştiriye dayanılmaz derecede duyarlı
olduğundan, söylediğine

göre çoğu kez konuşmasının herhangi bir
tarafını sorgulayan

herkese hırçınca karşı saldırıda bulunarak
kendini maskara ediyordu.

Onun kişisel sınırlarını gözden kaybetmiş
olduğunu anlamasına

yardım etmiştim. Doğal olarak, demiştim, insan
benliğinin

merkezine yapılan bir saldırıya karşı koyar - ne
de olsa bu durumda

insanın hayatta kalması söz konusudur. Ama
Carlos'un

kişisel sınırlarını işini de kapsayacak biçimde genişletmiş olduğunu

ve bunun sonucunda da işinin herhangi bir tarafının yumuşak

bir eleştirisine bile sanki öz varlığına ölümcül bir saldırı, yaşamına

yöneltilen bir tehditmiş gibi tepki gösterdiğini belirtmiştim.

Carlos'u kendi benliğiyle çevresel nitelik ya da etkinlikleri birbirinden

ayırt etmeye zorlamıştım. Sonra da benlik dışı kısımlarla

özdeşleşmekten vazgeçmesi gerekiyordu: bunlar sevdiği ya da

yaptığı ya da değer verdiği şeyleri temsil edebilirlerdi ama onun

kendisi, öz varlığı değillerdi.

Bu model Carlos'un ilgisini çekmişti. Bu yalnızca onun işyerindeki

savunma halini açıklamakla kalmıyor, Carlos aynı zamanda

bu --özdeşleşmeme-- modelini genişleterek bedenine de

uygulayabiliyordu. Bir başka deyişle, bedeni tehlikede olduğu

halde kendisi, yaşamsal özü sapasağlamdı.

Bu yorum Carlos'un kaygısını büyük ölçüde hafifletmiş ve geçen

hafta yaptığı konuşma harikulade berrak ve savunmadan

uzak olmuştu. Carlos hiç bu kadar iyi bir iş yapmamıştı. Konuşması

boyunca beyninde dönen küçük bir mantra (Hinduizm ve Budizm'de bir

tür mistik nakarat. (Ç. N.)) çarkı mırıldanıp

durmuştu: --Ben işim değilim.-- Konuşmasını bitirip patronunun

yanına oturduğu zaman da mantra sürüp gitmişti: --Ben işim

değilim. Konuşmam değilim. Giysilerim değilim. Bunların hiçbirisi

değilim.-- Ayak ayak üstüne atmış ve gözü aşınıp yıpranmış

ayakkabılarına takılmıştı: --Ve ben ayakkabılarım da değilim.--

Sonra patronuna, --Ben ayakkabılarım değilim-- diye ilan etmek

için ayak parmaklarını ve ayaklarını sallayarak
adamın dikkatini

ekmeyi umut etmişti.

Carlos'un iki içgörüsü - ardından gelecek
birçok içgörünün

ilk ikisi - bana ve öğrencilerime birer armağandı.
Her biri farklı

bir terapi yöntemiyle üretilmiş olan bu iki
içgörü, zet olarak bir

insanın başkalarıyla ilişkisine odaklanan grup
terapisinden

alabilecekleriyle, kendi iç dünyasıyla ilişkisine
odaklanan bireysel

terapiden alabilecekleri arasındaki farkı
açıklıyordu. Öğrettiklerimi

açıklamak için Carlos'un canlı içgörülerinden
pek çoğunu hala
kullanırım.

Kendisine kalan birkaç aylık yaşam süresince
Carlos çevresine

bir şeyler verme yolundaki seçimini sürdürdü.
Kanser hastaları

için bir --kendi kendine yardım-- grubu (bunun
bir --son durak--

meyhanesi olduğuna ilişkin bir espriyi de ihmal
etmeyerek) oluşturdu

ve kiliselerinden birinde bazı kişilerarası beceri
gruplarında

grup liderliğini üstlendi. Artık onu en fazla
destekleyenlerden

biri olan Sarah, gruplarından birine konuşmacı olarak davet edildi

ve Carlos'un sorumlu ve yetkili liderliğine tanık oldu.

Ama Carlos hepsinden fazla, çocuklarına bir şeyler verdi ve

onlar da babalarındaki değişmeyi fark ederek yakınlarda bir üniversiteye

bir dönem için kaydolduklarında onun yanında kalmayı

tercih ettiler. Harikulade cömert ve destekleyici bir babaydı.

Bir insanın ölümle yüzleşme şeklinin büyük ölçüde anne ve babasının

ortaya koyduğu örnekle belirlendiğini hep hissetmişimdir.

Ana babaların çocuklarına verebilecekleri son armağan, örnek olmak

suretiyle, onlara ölümü vakarla karşılamayı öğretmektir

bu bağlamda Carlos olağanüstü bir erdem dersi verdi. Ölümü o

karanlık, boğuk, fesat gizliliğindeki ölümlerden değildi. Yaşamının

son anına dek hastalığı hakkında o ve çocukları birbirlerine

karşı dürüst oldular ve Carlos hastalığından söz ederken gözlerini

şaşılaştırıp dudaklarını büzerek bir at gibi burnundan --lenfoooooooooomma--

dediğinde hep birlikte kıkır kıkır güldüler.

Ama hiç kimseye, bana ölmeden az önce
sunduğu armağandan

daha büyük bir armağan vermedi; bu armağan,
ölüme

mahkum hastalar için --iddialı-- terapi
çabalarının mantıklı ya da

uygun olup olmadığı sorusunu sonsuza dek
yanıtlayan bir armağandı.

Onu hastanede görmeye gittiğimde artık
kımıldayamayacak

kadar güçsüzdü, ama başını kaldırdı, elimi
kavrayıp sıktı ve

--Teşekkür ederim,-- diye fısıldadı. --Hayatımı
kurtardığınız için

teşekkür ederim.--

.....

Şişman Bir Hanım

Dünyanın en iyi tenisçileri oyunlarındaki
zayıflıkları gidermek

için günde beş saat antrenman yaparlar. Zen
ustası sonsuz zihinsel

sükunetin, balerin ise kusursuz dengenin ardına
düşer ve bir

rahip hiç durmadan vicdanını sorgular. Her
mesleğin sınırları

içinde, o mesleği uygulayanların mükemmellik
arayabileceği bir

olasılık bölgesi vardır. Bir psikoterapist için bu
bölgeden, bu asla

tamamlanıp mezun olunamayan bitmez
tükenmez kendini düzeltme

programından, meslekte kontr-transferans diye
söz edilir.

Transferans ile hastanın hatalı biçimde terapistle
bağladığı (--transfer

ettiği--) ama gerçekte daha önceki ilişkilerden
kaynaklanan

duygular kastedilirken, kontr-transferans bunun
tam tersi olan,

yani terapistin hastaya karşı beslediği, benzer
türde mantık dışı

duyguları kapsar. Kimi zaman kontr-transferans
çarpıcı boyutlardadır

ve derinlemesine terapiyi olanaksız kılar: bir
Yahudi'nin

bir Nazi'yi ya da bir zamanlar cinsel saldırıya

uğramış bir kadının

bir cinsel saldırganı tedavi ettiğini düşünün.
Ama daha ılımlı

bir biçimde, kontr-transferans her psikoterapi
sürecine kurnazca
sokuluverir.

Betty'nin ofisime girdiği gün, yüz elli beş
santimlik boyu, yüz

yirmi kiloluk hantal gövdesiyle ofisimdeki
modern ve zarif koltuğa

doğru yöneldiğini gördüğüm anda, büyük bir
kontr-transferans

sınavının beni beklemekte olduğunu anlamıştım.

Şişman kadınlar bana hep itici gelmiştir. Onları

iğrenç bulurum:

gölünç badi badi yürüyüşlerini, bedenlerinin dış hatlardan

yoksunluğunu - göğüslerin, kalçaların, omuzların, çene çizgilerinin,

elmacık kemiklerinin, her şeyin, bir kadında görmek istediğim

her şeyin bir et çığı içinde bulanıp gitmesini iğrenç bulurum.

Giysilerinden de nefret ederim - çuval gibi biçimsiz giysiler veya

daha da beteri, fıçı gibi uyluklarını saran kaskatı fil gibi blucinler.

Bu kadınlar o bedeni ne cesaretle gözümüze sokar gibi sergiliyorlar?

Bu esef verici duyguların kaynağı mı?
Araştırmayı hiç düşünmemiştim.

O kadar derinlere uzanıyorlardı ki onları bir
önyargı

gibi görmemişim hiç. Ama benden bir açıklama
istenseydi, herhalde

yaşamımın ilk dönemini dolduran ve annemin
de dahil olduğu

- başrolü oynadığı - şişman, mütehakkim
kadınlar ailesini

gösterebilirdim. Ailemde sürekli bir hastalık olan
şişmanlık,

Amerika'da doğmuş gayretli ve hırslı bir ilk
kuşak ferdi olarak

benim Rus ştetl'inin (Ruslara özgü bir tür çizme.
(Ç. N.)) tozunu

ayağımdan sonsuza dek silkip atmaya karar

verdiğim zaman geride

bırakmak zorunda olduğum şeylerin bir parçasıydı.

Başka tahminlerde de bulunabilirim. Ben her zaman, belki pek

çok erkekten daha fazla, kadın bedenine hayranlık duymuşumdur.

Hayır, yalnızca hayranlık duymak değil, onu her türlü nedenin

ötesinde bir düzeye ve hedefe yüceltmiş, idealleştirmiş, karşısında

adeta kendimden geçmişimdir. Şişman kadınlara, benim arzumun

kutsallığına saygısızlık ettikleri, aziz tuttuğum her güzel

Çizgiyi ŐiŐirip kötüye kullandıkları için mi
ierliyorum? Benim

tatlı yanılısamamı sıyıırıp atarak dibindeki eti -
Öfkeli, saldırgan

eti - aıĝa çıkardıkları için mi?

İrk ayırımının belirgin olduĝu Washington
D.C.'de, bir zenci

mahallesinin ortasındaki tek beyaz ailenin tek
oĝlu olarak büyüdüm.

Sokaklarda siyahlar beyaz olduĝum için, okulda
ise beyazlar

Musevi olduĝum için saldırırdı bana. Ama neyse
ki her zaman

Şişmanlık vardı, ŐiŐko ocuklar, koca popolar,
dalga geilenler,

atletizm takımlarına en son seçilenler, atletizm pistini koşarak

tamamlayamayanlar. Benim de nefret edecek birine ihtiyacım

vardı. Belki de bunu orada öğrenmişimdir.

Tabii bu önyargımda yalnız da değilim.
Kültürel pekiştirme

her yerde var. Şişman bir hanım için kim nazik bir söz söyler?

Ama bendeki hor görme tüm kültürel normlara baskın çıkıyordu.

Meslek hayatımın başlarında, hastalarımın herhangi birinin işlediği

en az iğrenç suçun tek ve basit bir cinayet olduğu bir azami

güvenlik cezaevinde çalışmışım. Yine de hastaları kabul etmekte,

anlamaya çalışmakta ve onlara destek olma yolları aramakta

pek güçlük çekmemiştim.

Ama şişman bir hanımı yemek yerken gördüğüm zaman insani

anlayış merdiveninde birkaç basamak aşağı inerim. Yemeği

önünden çekip almak isterim. Yüzünü dondurmanın içine bastırmak

isterim. --Tıkınmayı bırak artık! Yeterince yemedin mi allahaşkına?--

Çenelerini kapatıp telle bağlamak isterim!

Zavallı Betty, koltuğuma doğru masumca
ilerleyip gövdesini

yavaşça yerleştirirken, kıvrımlarına çekidüzen
verirken ve ayakları

tam yere değmeden oturduğu yerden başını
kaldırıp bana

umutla bakarken - çok şükür, çok şükür ki -
bunların hiçbirini

bilmiyordu.

Neden, diye düşündüm, ayakları yere
değmiyor? O kadar da

kısa boylu değil ki. Koltukta yüksekte
oturuyordu, sanki kendi

kucağında oturuyormuş gibiydi. Uylukları ve
kalçaları çok şişkin

olduğundan ayakları yere ulaşmak için daha uzun bir yol katetmek

zorunda kalıyor olabilir miydi? Bu bilmeceyi çabucak kafamdan

sildim - ne de olsa bu insan benden yardım istemeye gelmişti.

Bir an sonra kendimi Mary Poppins filmindeki küçük şişman

çizgi film karakterini - --
supercalifragilisticexpialidocious--

şarkısını söyleyen kadını - düşünürken buldum, çünkü Betty bana

onu anımsatıyordu. Bir gayret, onu da kafamdan sildim. Ve

böylece sürüp gitti: onunla geçen tüm saat, ona dikkatimi bütünüyle

verebilmek için kafamdan aşağılayıcı

düşünceleri birbiri

ardından silme egzersizinden ibaretti. Fantasia'da
sihirbazın çırağı

olan Mickey Mouse'un, dikkatimi elen
düşüncelerimi süpürüp

uzaklaştırdığını hayal ettim ve sonunda
dikkatimi Betty'ye

vermek için o imgeyi de süpürüp uzaklaştırmak
zorunda kaldım.

Her zamanki gibi, demografik sorularla
başlayarak yönümü

belirlemeye giriştim. Betty, yirmi yedi yaşında
ve bekar olduğunu,

merkezi New York'ta bulunan büyük bir
mağazalar zincirinin

halkla ilişkiler bölümünde çalıştığını ve yeni bir mağazanın

açılışında yardımcı olmak üzere üç ay önce, on sekiz aylık bir süre

için Kaliforniya'ya gönderildiğini söyledi.

Tek çocuk olarak Teksas'ta, küçük yoksul bir çiftlikte büyümüştü,

babasının on beş yıl önce ölümünden beri annesi orada

yalnız yaşıyordu. Betty iyi bir öğrenciydi, eyalet üniversitesine

gitmiş, Teksas'ta bir büyük mağazada çalışmaya başlamış ve iki

yıl sonra New York'taki şirket merkezine nakledilmişti. Kilosu

her zaman normalin üstündeydi ama büyüme çağının sonlarında

göze çarpacak derecede şişmanlamıştı. Aşırı rejimlerle 20-25 kilo

kaybettiği birkaç kısa dönem dışında, yirmi bir yaşından bu yana

doksan kiloyla yüz yirmi kilo arasında dolanıp durmuştu.

Sadede gelip standart açış sorumu sordum: --
Derdin nedir?--

--Her şey,-- diye yanıtladı Betty. Hayatında hiçbir şey yolunda

gitmiyordu. Hatta, dediğine göre, bir hayatı da yoktu. Haftada

altmış saat çalışıyordu, Kaliforniya'da hiçbir arkadaşı, hiçbir sosyal

hayatı, hiçbir faaliyeti yoktu. Hayatı, olduğu kadarıyla, New

York'taydı ama şu anda naklini istemek, iş arkadaşları arasında

popüler olmayışı nedeniyle zaten tehlikede olan mesleğinin sonu

olurdu. Şirketi ona başlangıçta sekiz yeni elemanla birlikte üç aylık

yoğun bir eğitim vermişti. Betty ne performansı ne de terfileri

açısından o sekiz sınıf arkadaşı kadar başarılı olmayışı konusunda

kaygılanıyordu. Dedğine göre banliyöde möbleli bir dairede,

çalışmak, yemek ve on sekiz ayını doldurana

dek günleri saymak

dışında hiçbir şey yapmadan yaşıyordu.

New York'ta yirmi dört ay kadar süreyle gittiği
bir psikiyatr

olan Dr. Farber, onu antidepresan ilaçlarla tedavi
etmişti. Betty

ilaçları almaya devam ettiği halde pek bir
yararını görmemişti:

derin bir çöküntü içindeydi, her akşam ağlıyor,
ölmüş olmayı diliyor,

bölük pörçük uyuyor ve her zaman sabaha karşı
dört beş

sularında uyanıyordu. Evin içinde sıkıntılı
sıkıntılı dolanıyor ve

tatil günü olan pazarları hiç giyinmiyor ve bütün

günü televizyonun

karşısında tatlı şeyler yiyerek geçiriyordu. Bir hafta önce Dr.

Farber'a telefon etmişti, o da benim adımı vererek danışmak için

aramasını önermişti.

--Hayatında mücadele ettiğin şeyleri biraz daha anlat bana,--

dedim.

--Boğazıma hakim olamıyorum,-- dedi Betty kıkırdayarak. Sonra,

--Boğazıma hiçbir zaman hakim olamadığımı söyleyebilirsiniz

ama şimdi gerçekten olamıyorum,-- diye ekledi.

--Geçen üç ay içinde

yaklaşık on kilo aldım ve giysilerimin çoğuna sığamıyorum.--

Bu beni şaşırtmıştı, giysileri öylesine şekilsiz, öylesine sonsuz

derecede esnek görünüyordu ki onların da ötesine geçilmesini

hayal edemiyordum.

--Tam bu sırada gelmeye karar vermenin başka nedenleri?--

--Geçen hafta baş ağrılarım için bir doktora gitmiştim, o da bana

tansiyonumun tehlikeli derecede yüksek, 11-22 civarında olduğunu

ve mutlaka kilo vermeye başlamam gerektiğini söyledi.

Altüst olmuş gibiydi. Onu ne kadar ciddiye alacağımı bilemiyorum

- Kaliforniya'da herkes öyle sağlık delisi ki. Adam muayenehanesinde

bile blucin ve koşu ayakkabılarıyla dolaşıyor.--

Betty bütün bunları neşeli bir sohbet havasında anlatıyordu,

sanki başka birinden söz ediyormuş gibi, sanki ikimiz yağmurlu

bir pazar öğle sonrası yatakhane dedikodu yapan üniversite

öğrencileriymişiz gibi. Beni de havaya sokmak için dürtmeye çalışıyordu.

Fıkralar anlatıyordu. Şiveleri taklit etme yeteneği vardı; kalender

Marin County doktorunun, Çinli müşterilerinin, Orta Batılı

patronunun taklitlerini yapıyordu. Seans süresince yirmi kez gülmüş

olmalıydı, onunla birlikte gülmeye zorlanmayı acımasızca

reddedişim, görünüşe göre hiçbir şekilde şevkini kırmıyordu.

Bir hastayla tedavi bağlantısına girme işini her zaman çok ciddiye

alırım. Birini tedavi için kabul ettiğim anda kendimi o insana

destek olmaya hasrederim: hastanın iyileşmesi için gerekli

olan bütün zamanı, bütün enerjiyi harcamaya ve en önemlisi,

hastayla yakın ve yapmacıksız bir ilişki kurmaya.

Ama Betty ile bir ilişki kurabilir miydim? Açık söylemek gerekirse

bana tiksinti veriyordu. Kat kat etlerin altındaki yüzünü bulabilmek

için çaba harcamam gerekiyordu. Budalaca yorumları

da aynı derecede can sıkıcıydı. İlk saatimizin sonuna geldiğimizde

kendimi sinirli ve bezgin hissediyordum. Onunla yaklaşabilir

miydım? Yakınlaşmayı daha az istediğim tek bir insan bile düşünemiyordum.

Ama bu Betty'nin değil benim sorunumdu.
Meslekte

yirmi beş yıl çalıştıktan sonra artık değişmemin zamanı gelmişti.

Kontr-transferans sorunu Betty'nin şahsında bana meydan

okuyordu ve işte bu tam nedenle orada ve o anda, onun terapisti

olmayı önerdim.

Kuşkusuz tekniğini geliştirmeyi amaçlayan bir terapisti kimse

eleştiremez. Ama, tedirgin bir merakla düşünüyordum, ya hastanın

hakları? Yakışksız kontr-transferans lekelerini
ovup çıkarmaya

çalışan bir terapistle kendi dallarında
mükemmeli arayan bir

balerin ya da Zen ustası arasında bir fark yok
mudur? Ters vuruşla

servis karşılama tekniğini geliştirmek başka
şeydir, becerilerini

kırılgan, tedirgin bir insanı incitme pahasına
bilemeye çalışmak

başka şeydir.

Bu düşüncelerin hepsi aklımdan geçti ama
onların safdışı

bırakılabileceğini düşündüm. Betty'nin, bana bir
terapist olarak

kişisel becerilerimi geliştirme fırsatını sunduğu bir gerçektir. Öte

yandan, elde edeceğim herhangi bir gelişmeden gelecekteki hastalarımın

yararlanacağı da bir gerçektir. Üstelik insanın hizmetindeki

profesyoneller her zaman canlı hastalar üzerinde uygulama yapmışlardır.

Başka seçenek yoktur. Bir örnek verecek olursak, öğrencilerin

klinik stajları olmadan tıp öğrenimi varlığını nasıl sürdürebilirdi?

Dahası, merak duygularını ve coşkularını karşılarındakilere

aktaran sorumlu, acemi terapistlerin çoğu kez mükemmel

terapi ilişkileri kurduklarına ve olgun bir

profesyonel kadar

etkin olabildiklerine her zaman tanık
olmuşumdur.

İlişkidir iyileştiren, ilişkidir iyileştiren, ilişkidir
iyileştiren

mesleki tespihimdir bu benim. Bunu sık sık
öğrencilere söylerim.

Ve bir hastayla ilişki kurma yolu hakkında başka
şeyler de söylerim

- koşulsuz olumlu bakış, yargılamadan kabul,
samimi bağlantı,

duygudaşlığa dayanan anlayış. Fakat Betty'yi
ilişkımız aracılığıyla

nasıl iyileştirebilecektim? Ne kadar içten,
duygudaş, kabul

edici olabilecektim? Ne kadar dürüst? Bana, ona karşı duygularımı

sorduğunda nasıl yanıt verecektim? Umudum, Betty ile

ben onun terapisinde (bizim terapimizde) ilerledikçe benim de

değişmemdi. Şimdilik bana öyle geliyordu ki Betty'nin sosyal etkileşim

tarzı, terapist-hasta ilişkisinin derinlemesine analizine gerek

bırakmayacak kadar ilkel ve yüzeyseldi.

Betty'nin dış görünüşünün, kişiler arası ilişkilerdeki nitelikleriyle

- yani birkaç şişman kadında rastlamış olduğum zihinsel çeviklik

ya da katıksız canlılık gibi niteliklerle - bir şekilde dengeleneceğini

gizliden gizliye umut etmişim, fakat heyhat, bu gerçekleşmeyecekti.

Onu daha iyi tanıdıkça, daha da sıkıcı ve yüzeysel buluyordum.

İlk birkaç seans boyunca Betty, işyerinde müşteriler, iş arkadaşları

ve patronlarla ilgili olarak karşılaştığı sorunları sonu gelmez

ayrıntılarla anlattı. Sık sık, için için homurdanmama karşın,

özellikle basmakalıp bir konuşmayı, rollerden birkaçını oynayarak

- bundan hep nefret etmişimdir - canlandırıyor. Yine bezdirici

ayrıntılarla, işyerindeki bütün çekici erkekleri ve onlarla

birkaç cümle alışverişinde bulunmak için çevirdiği ufacık, dokunaklı

dolapları anlatıyordu. Yüzeyin altına dalmak için benim tarafımdan

gelen tüm çabalara direniyordu.

Başlangıçtaki geçici --kokteyl gevezeliğimiz-- yalnızca belirsiz

bir biçimde uzayıp gitmekle kalmıyor, bu safhayı aşsak bile hep

yüzeyde kalacağımıza - buluştuğumuz sürece kilolar, rejimler,

ufak tefek iş yakınmaları ve bir aerobik sınıfına katılmama nedenleri

hakkında konuşmaya mahkum olduğumuza -
ilişkin güçlü

bir duygu uyandırıyordu içimde. Tanrım, başımı
nasıl bir derde

sokmuştum ben?

Bu ilk seanslara ilişkin notlarımın her birinde
şu tür cümleler

vardı: --Sıkıcı bir seans daha--; --Bugün üç
dakikada bir saate baktım--;

--Ömrümde gördüğüm en sıkıcı hasta--; --Bugün
neredeyse

uyuyacaktım - uyanık kalmak için koltuğumda
dimdik oturmak

zorunda kaldım--; --Bugün neredeyse
koltuğumdan düşecektim--.

Sert ve rahatsız bir sandalyeye geçmeyi
düşünürken, birdenbire

Rollo May'e terapiye gittiğim sırada onun dik
arkalıklı tahta

bir sandalyede oturma alışkanlığında olduğunu
anımsadım. Bel

sorunu olduğunu söylemişti ama daha sonra,
onu gayet iyi tanıdığım

yıllar boyunca bir bel sorunundan söz ettiğini
hiç duymamıştım.

Yoksa o da beni ...?

Betty Dr. Farber'dan hoşlanmadığını çünkü
onun seans sırasında

sık sık uyuyakaldığını söylemişti. Şimdi

nedenini biliyordum!

Dr. Farber'la telefonda konuştuğumda elbette bu şekerlemelerden

söz etmemişti ama Betty'nin terapiden yararlanmayı

öğrenememiş olduğunu kendiliğinden söylemişti. Betty'yi neden

ilaca başlatmış olduğunu anlamak güç değildi; biz psikiyatrlar terapide

bir ilerleme kaydedemeyince çoğu kez bu yola başvururuz.

Nereden başlamalı? Nasıl başlamalı?
Tutunacak bir yer bulmaya

çabalıyordum. Kilosunu konu ederek başlamak anlamsızdı.

Betty terapinin kilo vermeyi ciddi olarak
düşünebileceği noktaya

gelmesine yardım edeceğini umduğunu ama şu
anda bu noktadan

çok uzak olduğunu derhal ve açıkça söylemişti.
--Moralim bu

kadar bozuk olduğu zaman beni ayakta tutan tek
şey yemek.--

Ama dikkatimi depresyonu üzerinde
yoğunlaştırdığım zaman

da, bunun şu andaki yaşam koşullarına uygun
bir tepki olduğuna

ilişkin ikna edici bir savunma yapıyordu. On
sekiz ay boyunca

gerçek yaşamından - evinden, sosyal
faaliyetlerinden, arkadaşlarından

- koparılıp Kaliforniya'nın kişisellikten uzak bir banliyösünde,

küçük, möbleli bir eve tıklıp kalınca, kim depresyona girmezdi?

O zaman onun yaşam durumu üzerinde çalışmasına yardım

etmeye kalkıştım ama pek az ilerleme kaydedebildim. Betty'nin

bir sürü yıldırıcı açıklaması vardı. Kolayca arkadaş edinemiyordu,

dediğine göre hiçbir şişman kadın yapamazdı bunu. (Bu noktada

ikna edilmeye ihtiyaç duymuyordum.) Kaliforniya'da insanların

kendi dar klikleri vardı ve yabancılara açık değillerdi.

Betty'nin sosyal ilişkileri yalnızca işyerindeydi
ve orada da iş

arkadaşlarının çoğu onun denetçi rolüne
içerliyordu. Üstelik bütün

Kaliforniyalıları gibi sörf ve paraşüt delisiydiler.
Onu bunları yaparken

görebiliyor muydum? Betty'nin bir sörf tahtası
üzerinde

yavaş yavaş sulara gömülmesi hayalini
kafamdan silip haklı olduğunu

teslim ettim - bunlar onun sporları değil gibi
görünüyordu.

Soruyordu, başka ne seçenek vardı? Bekarlar
dünyası şişman

insanlar için çekilmez bir yerdi. Bu noktayı
kanıtlamak için bir ay

önceki bir çaresizlik randevusunu - ki yıllardır tek randevusu olmuştu

bu - anlattı. Yerel bir gazete olan The Bay Guardian'ın kişisel

ilanlar bölümündeki bir ilana yanıt vermişti. Erkekler tarafından

verilen ilanların çoğu açık seçik bir biçimde -- ince-- bir kadın

belirlemesini yaptığı halde bir tanesi bunu yapmamıştı. Betty telefon

edip George adında bir erkekle bir akşam yemeği için sözleşmişti.

George ondan saçına bir gül takmasını ve kendisiyle o

civardaki bir restoranın barında buluşmasını istemişti.

Betty'nin anlattığına göre, onu görür görmez
George'un suratı

asılmıştı ama gerçekten George olduğunu itiraf
edip yemek boyunca

da bir centilmen gibi davrandığı için sonsuza
dek hakkını

vermek gerekirdi. Betty George'dan bir daha hiç
haber almadığı

halde onu sık sık düşünüyordu. Çünkü geçmişte
bu tür birkaç girişiminde,

onu herhalde uzaktan görüp hiç konuşmadan
çekip giden

erkekler tarafından boşuna bekletilmişti.

Biraz çaresizlik içinde, Betty'ye yardımcı olma
yolları aradım.

Belki de (olumsuz duygularımı gizleme çabasıyla) kendimi fazla

zorladım ve başka seçenekler önermek gibi acemice bir hata yaptım.

Sierra Club'ı düşünmüş müydü? Hayır, uzun yürüyüşler

için yeterince dayanıklı değildi. Ya da ona birtakım sosyal ilişkiler

sağlayabilecek olan Overeaters Anonymous'u? (Bir araya gelip

deneyimlerini ve umutlarını paylaşarak aşırı yeme hastalığından

kurtulmaya çalışan kişilerin kurduğu bir dernek. (Ç. N.)) Hayır,

gruplardan nefret ediyordu. Diğer öneriler de benzer bir akıbeta

uğradı. Başka bir yol olmalıydı.

Terapiye dayanan tüm değişimlerin ilk adımı sorumluluk

yüklenmektir. Eğer insan içinde bulunduğu nahoş duruma ilişkin

hiçbir sorumluluk hissetmiyorsa, o durumu nasıl değiştirebilir?

Betty'nin durumu tam tamına böyleydi: problemi tümüyle

dışlıyordu. Onu kendi yaratmamıştı: iş nakli, ya da kısır Kaliforniya

kültürü, ya da kültürel olayların eksikliği, ya da atletik sosyal

manzara, ya da toplumun şişmanlara karşı takındığı berbat

tavırdı sorumlu olan. Tüm çabalarım karşı, Betty kendi mutsuz

yaşam koşullarına kişisel bir katkısı olabileceğini kabul etmiyordu.

Ah evet, yemekten vazgeçip kilo kaybetse dünyanın ona farklı

davranabileceğini düşünsel düzeyde kabul edebiliyordu. Ama bu

ondan çok uzaktı, çok uzun vadeliydi ve yemesi de kendi denetiminin

çok dışında gibiydi. Bunların yanı sıra, onu sorumluluktan

kurtaran diğer savunmaları da sıralıyordu: genetik etkenler (ailesinin

her iki tarafında da hatırı sayılır derecede şişmanlık vardı)

ve şişman insanlarda - daha düşük metabolik taban hızlarından

başlayıp önceden belirlenmiş, programlanmış,
etkilenmesi hemen

hemen olanaksız beden ağırlığına kadar uzanan
- fizyolojik anormallikleri

ortaya koyan yeni araştırmalar. Hayır, bu böyle
olmayacaktı.

Er geç onun kendi görünümü için sorumluluk
almasına

yardım etmek zorundaydım ama bunu şu anda
başarma olanağını

göremiyordum. Daha yakın ve dolaysız bir şeyle
başlamak zorundaydım.

Bildiğim bir yol vardı.

Bir psikoterapistin tek ve en değerli pratik aracı
--süreç-- odağıdır.

Süreci, içeriğin karşıtı olarak düşünün. Karşılıklı bir konuşmada

içerik, söylenen asıl kelimelerden, tartışılan somut konulardan

oluşur; oysa süreç, içeriğin nasıl ifade edildiği ve bu ifade tarzının

konusmaya katılan bireylerin ilişkisi hakkında neler ortaya

koyduğudur.

Benim yapmam gereken, içerikten uzaklaşmak - örneğin

Betty'ye basit çözümler bulmaya çalışmaktan vazgeçmek - ve

dikkatimi süreç üzerinde - birbirimizle nasıl bir ilişki içinde olduğumuza

- yoğunlaştırmaktı. Ve ilişkimizin bir tek belirgin niteliği

vardı: can sıkıntısı. İşte kontr-transferans tam bu noktada

durumu karmaşıktıyordu: Sıkıntının ne kadarının benim sorunum

olduğunu, herhangi bir şişman kadınla ne kadar sıkılacağım

konusunu berraklığa kavuşturmam gerekiyordu.

Bu durumda sakınarak ilerledim - çok fazla sakınarak. Olumsuz

duygularım beni yavaşlatıyordu. Bu duyguları gözle görünür

biçimde açığa vurmaktan çok korkuyordum. Daha çok sevdiğim

bir hastayla asla bu kadar uzun bir süre
beklemezdim. Kendimi

harekete geçmek için dürtüyordum. Eğer
Betty'ye yardımcı olacaksam

duygularımı ayıklamak, duygularıma güvenmek
ve onlara

dayanarak hareket etmek zorundaydım.

Gerçek şuydu ki karşımda çok sıkıcı bir hanım
vardı ve onu

münasip bir biçimde bu gerçekle yüzleştirmem
gerekiyordu. Başka

her şey - şimdiki yaşantısında arkadaşsız oluşu,
güç bir bekarlar

ortamı, banliyölerin dehşeti - için sorumluluk
almayı reddedebilirdi

ama beni sıkmasının sorumluluğunu reddetmesine izin vermeyecektim.

Sıkıcı kelimesini söylemeye dilim varmıyordu - fazlasıyla belirsiz

ve aşağılayıcıydı bu. Oysa benim kesin ve yapıcı olmam gerekiyordu.

Kendime Betty'yi tam ne bakımdan sıkıcı bulduğumu

sordum ve iki tane apaçık nitelik belirledim. Her şeyden önce,

hiçbir zaman kendisiyle ilgili mahrem bir şey açıklamıyordu.

İkincisi, şu lanet olası kıkırdaması, zoraki neşesi, gereğince ciddi

olma konusundaki gönülsüzlüğü vardı.

Onu incitmeden bu niteliklerin farkına
varmasını sağlamak

güç olacaktı. Genel bir stratejide karar kıldım:
temel konumum,

benim ona daha çok yaklaşmak istediğim, ancak
onun davranış

özelliklerinin bunu engellediği şeklinde olacaktı.
Davranışlarına

ilişkin herhangi bir eleştiri bu çerçevede ortaya
konulunca, kolay

kolay gücenmeyeceğini düşünüyordum. Olsa
olsa onu daha iyi

tanımak isteyişime memnun olabilirdi. Onun
kendisini açığa vurmayışından

başlamaya karar verdim ve özellikle uyutucu bir
seansın

sonuna doğru ok yaydan çıktı.

--Betty, bunu senden niçin istediğimi daha sonra açıklayacağım,

ama bugün yeni bir şey denemeni istiyorum.
Bugün birlikte

geçirdiğimiz saat boyunca kendini ne kadar açığa vurduğun konusunda

kendine birden ona kadar bir not verir misin?
On, hayal

edebileceğin en önemli açıklama olsun, bir ise, diyelim ki sinemada

kuyrukta beklerken yabancılara yapabileceğin türden bir açıklama

olsun.--

Bir hata. Betty neden sinemaya tek başına gitmeyeceğini açıklamak

için dakikalar harcadı. İnsanların hiç arkadaşı olmadığını

için kendisine acıyacaklarını düşünüyordu. Yanlarında oturarak

kendilerini sıkıştırması ihtimalinden duydukları dehşeti hissediyordu.

Onun bir tek dar sinema koltuğuna sıkışıp sıkışamayacağını

görmek için bakarlarken yüzlerinde beliren merakı, şaşkınlığı

görüyordu. Konudan daha da uzaklaşmaya - konuşmayı uçak

koltuklarına ve o kendi koltuğunu arayarak yürürken, oturan

yolcuların yüzlerinin korkudan nasıl

beyazlaştığına kadar yaymaya

- başlayınca sözünü keserek isteğimi tekrarladım
ve --bir--

notunu --işyerinde rasgele bir sohbet-- olarak tanımladım.

Betty kendisine bir --on-- vererek yanıtladı
isteğimi. Çok şaşırmıştım

(bir --iki-- ya da --üç-- bekliyordum) ve bunu
ona söyledim.

Değerlendirmesini, bana daha önce kimseyle
paylaşmadığı şeyleri

söylediği gerekçesine dayanarak savundu:
örneğin, bir defasında

bir mağazadan bir dergi aşırmış olduğunu ve bir
restorana ya

da sinemaya yalnız gitmekten korktuğunu söylemişti.

Aynı senaryoyu birkaç kez yineledik. Betty muazzam risklere

girdiği konusunda ısrar ediyor, ben de ona, -- Betty,-- diyordum

--sen kendine 'on' veriyorsun, ama bende hiç öyle bir duygu

uyanmadı. Bana açılarak gerçek bir riske girdiğin duygusunu yaşamadım.--

--Bunları hiçbir zaman kimseye anlatmadım. Örneğin, Dr. Farber'a.--

--Bunları bana anlatırken kendini nasıl

hissediyorsun?--

--İyi hissediyorum.--

--İyi dışında kelimeler kullanabilir misin? Bu şeyleri ilk kez

söylemek ürkütücü ya da özgürleştirici olmalı!--

--Normal geliyor bu. Sizin profesyonelce dinlediğinizi biliyorum.

Bir sakıncası yok ki. Kendimi normal hissediyorum. Ne istediğinizi

bilmiyorum.--

--Benim profesyonelce dinlediğimden nasıl o

kadar emin olabilirsin?

Hiç kuşkun yok mu?--

Aman ha, dikkat! Vermeye hazır olduğumdan fazla dürüstlük

vaat edemezdim. Benim olumsuz duygularımı ortaya sermemle

asla başa çıkamazdı. Betty herhangi bir kuşkunun varlığını reddetti

ve bu noktada Dr. Farber'ın onu dinlerken uyuyakaldığını söyleyerek

benim kendisiyle çok daha ilgili göründüğümü de ekledi.

Ondan ne istiyordum? Kendi açısından pek çok şeyi açığa vuruyordu.

Gerçekten bildiğimden emin olmam
gerekiyordu. Açıklamalarının

ne gibi bir özelliği vardı ki ben böyle kayıtsız
kalıyordum?

Birden fark ettim ki her zaman başka bir yerde,
başka bir zaman

olup biten şeyleri anlatıyordu. Kendisini,
ikimizin paylaştığı

şimdiki zamanda ortaya koyamıyor ya da
koymak istemiyordu.

Bu nedenle ona ne zaman burada-ve-şimdi
yaşadığı duyguları

sorsam, --Normal-- ya da --İyi-- gibi kaçamaklı
yanıtlar veriyordu.

Betty hakkındaki ilk önemli keşfim bu oldu: bu
kız umarsızca

yalnızdı ve ancak asıl özel hayatının başka bir yerde yaşanmakta

olduğu masalından güç alarak ayakta kalabiliyordu. Arkadaşları,

tanıdık çevresi burada değil başka yerlerde, New York'ta, Teksas'ta,

geçmişteydi. Aslında, önem taşıyan her şey başka yerdeydi.

İşte ilk kez o zaman, Betty için orada da -- burada-- olmadığından

kuşkulanmaya başladım.

Bir şey daha vardı: eğer bana daha önce kimseye açılmadığı

kadar açılıyor idiyse, o zaman yakın ilişkilerinin niteliği neydi?

Betty, kolaylıkla konuşulabilen biri olarak tanındığını söyleyerek

yanıt verdi. Dediğine göre o ve ben aynı işi yapıyorduk: herkesin

terapistiydi o. Pek çok arkadaşı olduğunu ama hiç kimsenin onu

tanımadığını ekledi. Alameti farikası, iyi dinlemesi ve eğlendirici

olmasıydı. Böyle düşünmekten nefret ediyordu ama klişe doğruydı:

neşeli şişman kadındı o.

Bu doğal olarak Betty'yi sıkıcı bulmamın diğer önemli nedenine

götürüyordu beni: Betty bana ihanet ediyordu - yüz yüze konuşmalarımızda

hiçbir zaman gerçek değildi, tümüyle
yapmacıktan

ve sahte neşeden ibaretti.

--Neşeli olmak, ya da daha doğrusu öyleymiş
gibi yapmak konusunda

söylediklerin gerçekten ilgimi çekti. Sanırım
benimle

birlikteyken de neşeli olmaya kararlısın, kendini
kesinlikle adamışsın

buna.--

--Hmmm, ilginç bir teori, Dr. Watson.--

--Bunu ilk buluşmamızdan beri yapıyorsun.
Bana umutsuzluk

yüklü bir yaşamdan söz ediyorsun, ama bunu
şen şakrak bir 'ne

eğleniyoruz değil mi?' havasında yapıyorsun.--

--Ben böyleyim işte.--

--Sen böyle neşeli olunca ben de senin ne
kadar acı çekmekte

olduğunu gözden kaçırıyorum ama.--

--Acının içinde yuvarlanıp durmaktan iyidir.--

--Ama buraya yardım almak için geliyorsun.
Beni eğlendirmek

senin için neden bu kadar gerekli?--

Betty kızardı. Karşı çıkışımla sarsılmış görünüyordu; gövdesinin

içine gömülerek geri çekildi. Alnını minik bir mendille silip

zaman kazanmaya çalıştı.

--Betty, bugün ısrarlı olacağım. Eğer beni eğlendirmeye çalışmaktan

vazgeçseydin ne olurdu?--

--Biraz eğlenmekte ne kötülük olduğunu göremiyorum. Neden

her şeyi bu kadar ... bu kadar ... bilmiyorum ...
her zaman öyle

ciddisiniz ki. Hem, ben buyum, böyleyim ben.
Neden söz ettiğinizi

anladığımdan da emin değilim. Sizi
eğlendirmemle neyi kastediyorsunuz?--

--Betty, bu çok önemli, şimdiye kadar girmiş
olduğumuz en

önemli konu bu. Ama haklısın. Önce tam olarak
ne demek istediğimi

bilmen gerekir. Senin için bir sakıncası yoksa, şu
andan itibaren

gelecekteki seanslarımızda sözünü kesip ne
zaman beni eğlendirdiğini

- bunun gerçekleştiği anda - gösterebilir miyim?--
-

Betty kabul etti - bunu kolay kolay
reddedemezdi; şimdi elimin

altında müthiş özgürleştirici bir araç vardı. Artık
ne zaman

kıkırdasa, budalaca bir şiveyle konuşsa, ya da
beni eğlendirmeye

veya bazı şeyleri hafife alıp dikkati dağıtmaya
kalkırsa, anında

tabii ona yeni anlaşmamızı anımsatarak) sözünü
kesmeye iznim

vardı.

Üç dört seans içinde Betty ilk defa olarak
yaşamından hak ettiği

ciddiyetle söz etmeye başlarken, --eğlendirici--
davranışları da

ortadan kayboldu. Diğer insanların kendisiyle ilgilenmesi için eğlendirici

olmak zorunda olduğunu düşünüyordu. Bu odada bunun

tersinin geçerli olduğunu söyledim: beni ne kadar eğlendirmeye

çalışırsa ondan o kadar uzaklaştığımı ve ilgimin azaldığını,

hissediyordum.

Ama Betty başka nasıl olabileceğini bilmediğini söylüyordu:

ondan tüm sosyal repertuarını kaldırıp atmasını istiyordum. Kendini

açığa vurmak mı? Kendini açığa vuracak olursa ne gösterecekti?

İçeride hiçbir şey yoktu. İçi boştu.. (Terapi ilerledikçe boş kelimesi

giderek daha sık ortaya çıkacaktı. Psikolojik -- boşluk--, yeme

bozuklukları olanların tedavisinde sık rastlanan bir kavramdır.)

Bu noktada onu elimden geldiğince destekliyordum. Şimdi, diyordum,

riske giriyorsun. Şimdi kendini açığa vurma cetvelinde

sekize ya da dokuza yükseliyorsun. Farkı hissedebiliyor muydu?

Çabucak kavramıştı. Bir uçaktan paraşütsüz atlıyormuş gibi bir

korku hissettiğini söylüyordu.

Artık daha az sıkılıyordum. Saate daha seyrek bakıyor, seans sırasında

ara sıra, eskiden olduğu gibi katlanmak zorunda olduğum

dakikaları saymak için değil, yeni bir konuyu açmak için yeterli

süre kalıp kalmadığını görmek için zamanı kontrol ediyordum.

Kafamdan Betty'nin görünüşü hakkındaki küçültücü düşünceleri

silmem de gerekmiyordu. Artık gövdesine dikkat etmiyor,

bunun yerine gözlerine bakıyordum. Hatta içimde ilk duygudaşlık

kıpırtılarını da şaşırarak fark ediyordum. Betty
gittiği bir barda

iki cahil çiftçinin ona arkadan sokulup inek gibi
böğürerek

alay ettiklerini anlattığında onun adına müthiş
öfkelenmiş ve bunu

ona söylemiştim.

Betty'ye karşı yeni duygularım ona olan ilk
tepkimi anımsayıp

utanmama yol açıyordu. Hoşgörüsüz ve insanlık
dışı bir tavırla

bağlantı kurmuş olduğum bütün diğer şişman
kadınları düşündükçe

irkiliyordum.

Bütün bu değişimler ilerleme kaydettiğimize
alametti: Betty'nin

yalnızlığını ve yakınlık için duyduğu açlığı
başarıyla ele alıyorduk.

Ona, başka bir insanın onu tamamen
tanıyabileceğini ve

yine de sevebileceğini göstermeyi umuyordum.

Betty artık kesinlikle terapiye sardırmişti.
Seanslar arasında

konuşmalarımız üzerinde düşünüyor, hafta
boyunca benimle

uzun hayali konuşmalar yapıyor,
buluşmalarımızı sabırsızlıkla

bekliyor ve iş gezileri randevularını kaçırmamasına
neden olduğunda

öfke ve düşkırıklığı yaşıyordu.

Ama aynı zamanda anlatılamaz bir biçimde daha çok kederleniyor,

daha fazla hüzün ve kaygıdan söz ediyordu. Bu gelişmeyi

değerlendirme fırsatının üstüne atladım. Bir hasta ne zaman terapistle

ilişkisine ilişkin belirtiler geliştirmeye başlarsa, o zaman terapi

gerçekten başlamış sayılır ve bu belirtilerin araştırılıp soruşturulması

da ana konulara giden yolu açar.

Betty'nin kaygısı, terapiye fazla bağılı ya da bağımlı olma korkusuyla

ilgiliydi. Seanslarımız yaşamındaki en önemli şey haline

gelmişti. Haftalık --dozunu-- almazsa ne olacağını bilmiyordu. Bana

öyle geliyordu ki, benden değil bir --dozdan-- söz etmesi yakınlığa

karşı hala direniyor olmasını gösteriyordu. Bu noktada

yavaş yavaş onunla yüzleşmeye giriştim.

--Betty, senin için önemli olmama izin vermenin ne tehlikesi

var?--

--Emin değilim. Ürkütücü geliyor, size haddinden fazla ihtiyaç

duyacakmışım gibi. Benim için hep orada olacağınızdan emin değilim.

Bir yıl içinde Kaliforniya'dan ayrılmak zorunda olduğumu

unutmayın.--

--Bir yıl uzun bir süre. Yani her zaman benimle olamayacağın

için mi şimdi benden kaçıyorsun?--

--Biliyorum, anlamı yok bunun. Ama Kaliforniya konusunda

da aynı şeyi yapıyorum. New York'u seviyorum ve Kaliforniya'yı

sevmek istemiyorum. Burada arkadaş edinip burayı sevmeye

başlarsam bırakıp gitmek istemeyeceğimden
korkuyorum. Bir de,

'Neden zahmete gireyim?' gibi bir duygu
yaşamaya başlıyorum.

Burada o kadar kısa bir süre için bulunuyorum
ki. Geçici dostlukları

kim ister?--

--Bu yaklaşımın sakat tarafı, sonunda kendini
insansız bir yaşamın

içinde bulman. Belki de içindeki boşluk
duygusu kısmen

bundan kaynaklanıyor. Şöyle ya da böyle her
ilişki bitmek zorunda.

Ömür boyu garanti diye bir şey yok. Güneşin
batışını görmekten

üzüntü duyduğun için doğuşunu izlemekten
zevk almayı

reddetmek gibi bir şey bu.--

--Bunu böyle söylediğiniz zaman çılgınca
görünüyor, ama benim

yaptığım bu işte. Yeni bir insanla tanışıp ondan
hoşlandığımda

hemen ona veda etmenin nasıl bir şey olacağını
hayal etmeye

başlıyorum.--

Bunun önemli bir konu olduğunu ve ona tekrar
döneceğimizi

biliyordum. Otto Rank, yaşama karşı bu tutumu
harikulade bir

anlatımla özetlemişti: --Ölüm borcundan kaçınmak için yaşam kredisini reddetmek.--

Betty Şimdi tuhaf bir paradoksa dayanan kısa
sürelî bir depresyona

girmişti. Aramızdaki etkileşimin yakınlığı ve
açıklığı onu

canlandırıyordu; ama kendine bu duygunun
tadını çıkarma izni

vereceğine daha önceki yaşamının yakınlıktan
ne denli yoksun

olduğunun bilincine vararak hüzünleniyordu.

Bu durum bana önceki yıl tedavi etmiş
olduğum bir başka

hastayı - kırk dört yaşında, fazlasıyla sorumlu,
vicdanlı bir doktor

hanımı - anımsatıyordu. Bir akşam, bir karı koca

tartışmasının

ortasında, alışık olmadığı kadar çok içmiş,
kendini kaybederek

tabakları duvara fırlatmış ve attığı limonlu
pastayla kocasını

kılıpayı ıskalamıştı. Kendisini iki gün sonra
gördüğümde suçlu ve

kederli bir hali vardı. Onu avutma çabasıyla,
denetimi kaybetmenin

her zaman bir felaket olmadığını anlatmaya
çalışmıştım. Ama

sözümü kesip benim yanlış anladığımı
söylemişti: hiç suçluluk

hissetmiyor, tersine denetimi elden bırakıp
birtakım gerçek duygularını

dışa vurmak için kırk dört yaşına kadar beklemiş
olmasının

pişmanlığını yaşıyordu.

Yüz yirmi kilo olmasına karşın, yemesi ve kilosunu hakkında

Betty ile pek seyrek konuşuyorduk. Annesiyle ve yemesini denetlemeye

çalışan diğer arkadaşlarıyla olan dostluğu (ve şaşmaz biçimde

verimsiz) mücadelelerden çok söz etmişti. Ben bu rolden kaçınmaya

kararlıydım; bunun yerine, yolundaki engellerin kaldırılmasına

yardımcı olabilirim Betty'nin bedenine özen göstermek

için kendi isteğiyle harekete geçeceği varsayımına güveniyordum.

Şimdiye kadar, onun yalnızlığını ele alarak
başlıca engelleri

temizlemiştim: Betty'nin depresyonu dağılmış ve
kendisine bir

sosyal yaşam kurduğu için artık yemeğe tek
doyum kaynağı olarak

bakmamaya başlamıştı. Ama rejime başlama
kararını verebilmesi,

ancak kilo vermeye ilişkin kaygılarıyla
yüzleşmesinden

sonra gerçekleşecekti. Bu şöyle oldu:

Betty birkaç ay terapi gördükten sonra, bireysel
terapinin yanı

sıra bir terapi grubunda da çalışırsa ilerlemesinin

hızlanacağı kararına

varmışım. Bir defa, gelecekteki zorlu rejim günlerinde onu

ayakta tutacak destekleyici bir topluluk kurmanın akıllıca bir şey

olacağından emindim. Ayrıca, bir terapi grubu Betty'ye terapimizde

ele almış olduğumuz kişilerarası sorunları - gizleme, eğlendirme

ihtiyacı, verecek hiçbir şeye sahip olmadığı duygusu - araştırma

fırsatı verecekti. Betty çok korkmakla ve başlangıçta önerime

direnmekle birlikte, sonunda cesaretle razı olup ihtisasını yapmakta

olan iki psikiyatrin yönettiği bir terapi grubuna girmişti.

İlk grup toplantılarından biri hayli olağandışı
bir seans olmuştu;

Betty gibi bana bireysel terapiye de gelen Carlos
(bkz. --Tecavüz

Yasal Olsaydı...--), gruba şifa bulmaz bir kanser
hastası olduğunu

açıklamıştı. Betty'nin babası, Betty on iki
yaşındayken kanserden

ölmüştü; o zamandan beri Betty bu hastalıktan
müthiş

korkuyordu. Üniversitede başlangıçta tıp
öğrenimi için hazırlık

programını seçmiş, ama sonra kanser
hastalarıyla temas korkusuyla

bundan vazgeçmişti.

O seansı izleyen birkaç hafta içinde, Carlos'la temas Betty'de o

kadar fazla kaygı yaratmıştı ki onu birkaç acil seansta görmek zorunda

kalmış ve gruba devam konusunda ikna etmekte güçlük

çekmiştim. Baş ağrıları (babası beyin kanserinden ölmüştü), sırt

ağrıları ve nefes darlığı gibi rahatsız edici fiziksel belirtiler peyda

etmişti ve kendisinin de kanser olduğu saplantısı onu yiyip bitiriyordu.

Doktora gitme fobisi olduğundan (bedeninden duyduğu

utanç nedeniyle fiziksel bir muayeneye pek seyrek izin veriyordu

ve hiç nisai muayeneden geçmemişti) onu
sağlığı konusunda rahatlatmak

güç oluyordu.

Carlos'un ürkütücü kilo kaybına tanık olmak,
Betty'ye babasının

şışman bir adamken on iki aylık bir süre içinde
büzüşerek,

kocaman kıvrımlarla dökülen pörsük bir deriyle
sarılmış bir iskelete

dönüşmesini izleyişini anımsatmıştı. Mantıksız
bir düşünce

olduğunu kabul etmekle birlikte, Betty babasının
ölümünden beri

kilo kaybının kendisini kansere karşı
savunmasız bırakacağına

inanmış olduğunun farkına vardı.

Saç dökölmesi konusunda da çok duyarlıydı.
Gruba ilk katıldığında,

kemoterapi sonucu saçları dökölmüş olan Carlos
bir yarım

peruk takıyordu, ama gruba kanser olduğunu
açıkladığı gün

toplantıya dazlak haliyle gelmişti. Betty dehşete
kapılmıştı; babasının

dazlak hayali - beyin ameliyatı için tıraş edilmişti
- geri gelmişti.

Aynı zamanda kendisinin de daha önceki ağır
rejimlerde

hayli saç kaybına uğradığında ne kadar
korktuğunu da anımsıyordu.

Bu rahatsız edici duygular Betty'nin kilo sorunlarını büyük ölçüde

şiddetlendirmişti. Yemek onun yalnızca tek doyum yolu olmakla,

yalnızca boşluk duygusunu hafifleten bir yöntem olmakla

kalmıyor, zayıflık yalnızca babasının ölümünün acısını anımsatmıyor,

Betty aynı zamanda bilinçaltında, kilo kaybının kendi ölümüyle

sonuçlanacağını da hissediyordu.

Betty'nin şiddetli kaygıları giderek yatıştı. Daha önce bu konuları

hiç açıkça konuşmamıştı: belki salt bu boşalım

onu rahatlatmıştı;

belki kendi düşüncelerinin kendi üzerindeki
büyüsel niteliğini

tanıması, onun için yararlı olmuştu; belki de
birtakım

dehşet verici düşünceler, günüşığında sakın,
mantıklı bir biçimde

konusulunca duyarlıklarını yitirmişlerdi.

Bu süre boyunca Carlos özellikle yardımcı
olmuştu. Betty'nin

anne ve babası son ana kadar babasının
hastalığının ciddiyetini

yadsımışlardı. Bu tür büyük yadsımalar hayatta
kalanlara her zaman

çok zarar verir; Betty ne babasının ölümüne

hazırlanabilmiş

ne de onunla vedalaşma fırsatını bulabilmişti.
Oysa Carlos yazgısına

çok farklı bir yaklaşımın örneğini veriyordu:
yürekli ve akılcıydı,

hastalığına ve yaklaşan ölümüne ilişkin
duygularını açıkça

ortaya koyuyordu. Ayrıca Betty'ye karşı
özellikle nazikti - belki

onun benim hastam olduğunu bildiği için, belki
Betty onun cömert

(--herkesin bir kalbi var--) dönemine rastladığı
için, belki de

yalnızca şişman kadınlara her zaman zaafı
olduğu için (bunu da,

üzülerek söylüyorum ki, daima sapkınlığının
fazladan bir kanıtı

olarak görmüştüm).

Betty kilo kaybetme yolundaki engellerin yeterince kalktığını

hissediyor olmalıydı, çünkü esaslı bir seferberliğin başlamak üzere

olduğuna ilişkin su götürmez belirtiler sergiliyordu. Hazırlıklarının

kapsamı ve karmaşıklığı konusunda hayrete düşüyordum.

Önce, benim çalıştığım klinikte bir yeme bozukluğu programına

kaydoldu ve onların karmaşık bir bedensel araştırma (hala nisai

muayeneyi reddediyordu) ve bir dizi psikolojik

testi kapsayan

zorlu protokolünü tamamladı. Sonra, evini
yiyeceklerden - tüm

teneke kutulardan, tüm paketlerden, tüm
şişelerden - temizledi.

Farklı sosyal faaliyetler için planlar yaptı: öğlen
ve akşam yemeklerini

safdışı bırakmanın insanın sosyal takvimini zora
soktuğunu

söylüyordu. Bir dans grubuna (bu hanımda
yürek var, diye

düşündüm) ve haftalık bir bowling ligine
katılması - söylediğine

göre çocukluğunda babası onu sık sık bowlinge
götürüyordu -

beni hayli şaşırttı. Elden düşme bir egzersiz
bisikleti alıp televizyonunun

önüne koydu. Sonra eski dostlarıyla vedalaştı -
son

Granny Goose Hawaii usulü patates cipsi, son
Mrs. Fields çikolatalı

kurabiyesi, ve en zoru, son kez o incecik bal
tabakasıyla kaplı

yuvarlak çörekleri.

Hatırı sayılır bir iç hazırlık da vardı; Betty --iç
kararlılığını

topladığını-- söylemek dışında bunu anlatmakta
güçlük çekiyor ve

rejime başlamak için uygun zamanı bekliyordu.
Ben sabırsızlanıyor

ve kendimi, yürüyerek, pozdan poza girerek,
homurdanarak

kendini hazırlayan heybetli bir Japon sumo
güreşçisinin hayaliyle
eğlendiriyordum.

Ansızın, başladı! Bir sıvı Optifast rejimine
girdi, hiç katı besin

almıyor, her sabah kırk dakika bisiklete biniyor,
her öğleden sonra

beş kilometre yürüyor ve haftada bir kez
bowlinge ve dansa

gidiyordu. Yağlı kılıfı çözülmeye, cüssesi
erimeye başladı. Kocaman

sarkık et parçaları yerinden kopuyor ve sanki
içtiği sıvılarla

sürüklenip gidiyordu. Çok geçmeden kilolar
dereler halinde akıp

gitmeye başladı - haftada bir, bir buçuk, iki, bazen iki buçuk kilo.

Betty her seansa bir gelişme raporuyla başlıyordu: beş kilo verildi,

sonra on, on iki, on dört. Yüz on kiloya, sonra yüz beşe, sonra

yüze düştü. Şaşılacak kadar hızlı ve kolay görünüyordu bu iş.

Onun adına çok seviniyor ve her hafta çabalarını vargücümle

övüyordum. Ama o ilk haftalarda, içimden yükselen acımasız bir

sesin de farkındaydım: --Aman Yarabbi, eğer bu kadar hızlı kilo

kaybediyorsa, kimbilir şimdiye dek ne çok ziftlenmiş olmalı!--

Haftalar geçiyor, seferberlik sürüyordu. Üç ay sonra Betty

doksan beş kilo geliyordu. Sonra doksan, yani başlangıç kilosundan

otuz kilo az! Sonra seksen beş. Muhalefet sertleşiyordu. Bazen

bir hafta aç gezip de bunu karşılayacak bir kilo kaybı olmayınca

gözyaşları içinde ofisime geliyordu. Her kilo ona karşı koyuyor

ama Betty rejimini bozmuyordu.

Korkunç aylardı bunlar. Betty her şeyden nefret ediyordu. Yaşamı

bir işkenceydi - o iğrenç sıvı gıda, egzersiz

bisikleti, açlık

spazmları, televizyondaki şeytani McDonald's
hamburger reklamları,

ve kokular, her yerdeki kokular: sinemada
patlamış mısır,

bowling salonunda pizza, alışveriş merkezinde
ayçöreği, Fisherman's

Wharf'ta yengeç. Dünyada kokulardan arınmış
hiçbir

yer yok muydu?

Her gün kötü bir gündü. Hayatında hiçbir şey
ona zevk vermiyordu.

Yeme bozukluğu kliniğindeki zayıflama
grubunda diğerleri

pes etmişti, ama Betty inatla asılıyordu. Ona olan

saygım

artmıştı.

Ben de yemek yemeyi severim. Çoğu kez gün
boyu özel bir yemeği

sabırsızlıkla beklerim ve iştahım kabardığında
hiçbir engel

beni Çin lokantasına ya da dondurmacıya
gitmekten alıkoyamaz.

Ama Betty'nin işkencesi sürdükçe, yerken
suçluluk duymaya başladım

- sanki ona ihanet ediyormuşum duygusuna
kapılıyordum.

Ne zaman bir pizza, bol soslu spagetti, salçalı bir
Meksika yemeği

veya çikolatalı pastayla dondurma, ya da

Betty'nin sevdiğini bildiğim

herhangi bir özel yiyeceği yemeye otursam
aklıma Betty

geliyordu. Onu, elinde konserve açacağı,
önünde Optifast sıvısından

oluşan akşam yemeğiyle düşündüğümde
ürperiyordum. Bazen

onun hatırı için ikinci porsiyonlardan
vazgeçiyordum.

Tesadüfen bu dönemde ben de kendime
tanıdığım üst ağırlık

sınırını geçip üç haftalık bir rejime girdim.
Rejimlerim esas itibarıyla

dondurma ve patates kızartmasını kesmekten
ibaret olduğundan,

Betty'ye bir sempati orucunda onunla el ele
verdiğimi

pek söyleyemezdim. Ama yine de bu üç hafta
boyunca onun yaşadığı

yoksunluğu daha yoğun bir biçimde hissettim.
Şimdi bana

nasıl ağlaya ağlaya uyuyakaldığını söylediğinde
etkileniyordum.

İçinde, --Besle beni! Besle beni!-- diye uluyan
aç çocuğu anlatırken

içim sızlıyordu.

Seksen iki. Yetmiş yedi. Kırk üç kiloluk bir
ağırlık kaybı. Artık

Betty'nin ruh hali çılgınca değişiyordu ve ben
onun için giderek

daha fazla kaygılanıyordum. Ara sıra (özellikle daha küçük beden

giysiler için alışverişe çıktığında) gurur ve coşku dolu kısa

dönemler yaşıyordu, ama genel olarak öyle derin bir bedbinlik

içindeydi ki tek yapabildiği her sabah kalkıp işe gitmekti.

Zaman zaman alınganlaşıyor ve bana birtakım eski yakınmalar

getiriyordu. Onu başımdan atmak, ya da en azından yükü

paylaşıp ondan kısmen kurtulmak için mi bir terapi grubuna havale

etmiştim? Neden yeme alışkanlıkları hakkında daha çok şey

sormamıştım? Ne de olsa yemek onun yaşamıydı. Onu sevmek

yemesini sevmekti. (Aman dikkat, yaklaşıyor.)
Tıp öğreniminin

onun için mümkün olmayışının nedenlerini
(yaşı, dayanıksızlığı,

tembelliği, önceden alınması gereken derslerden
az sayıda almış

olması ve maddi sorunları) saydığında neden
ona hak vermiştim?

Olası bir meslek olarak hemşireliği önermemi
küçümseyici

bir davranış olarak gördüğünü şimdi söylüyor ve
beni, --Bu kız

tıp öğrenimi için yeterince zeki değil - bari
hemşire olsun!-- demekle

suçluyordu.

Zaman zaman da huysuzlaşıyor ve gerileme belirtileri gösteriyordu.

Örneğin bir defasında, terapi grubunda neden pasifleştiğini

sorduğumda yalnızca ters ters bakmış ve yanıtlamayı reddetmişti.

Kafasından tam ne geçtiğini söylemesi için sıkıştırdınca da

cansız ve tekdüze bir çocuk sesiyle, --Bir kurabiye vermezseniz sizin

için hiçbir şey yapmam,-- demişti.

Bu çökkün dönemlerinden biri sırasında çok canlı bir düş görmüştü:

İnsanların yasal olarak intihar etmeye gittikleri,
Mekke gibi bir

yerdeydim. Yakın bir kız arkadaşım
birlikteydim ama kim olduğunu

anımsamıyorum. O, derin bir tünelden aşağıya
atlayarak

intihar edecekti. Ona cesedini bulup
getireceğime söz verdim,

ama sonra bunu yapmak için çevremde her çeşit
ölü ve çürüyen

gövdelerle bu korkunç tünelden aşağıya
sürünerek inmem gerekeceğini

fark ettim ve bunu yapamayacağımı düşündüm.

Bu düşe ilişkin çağrışımlar yaparken, Betty
düşü gördüğü günün

daha erken saatlerinde bütün bir gövdeyi silkip
atmış olduğunu

düşündüğünü söylemişti: kırk üç kilo
kaybetmişti ve işyerinde

yalnızca kırk üç kilo gelen bir kadın vardı. O
sırada, kaybettiği

--gövde-- için bir otopsi bağıışı yapmayı ve bir
cenaze töreni

düzenlemeyi hayal etmişti. Betty bu dehşet
verici düşüncenin, arkadaşının

cesedini tünelden bulup getirme şeklindeki düş
imgesinde

yansıdığını tahmin ediyordu.

Düşün imgeleri ve derinliği, Betty'nin ne kadar
yol katetmiş

olduğunu kuşkuya yer bırakmadan anlatmıştı bana. Birkaç ay öncesinin

kıkırdayıp duran yüzeysel genç kadınını anımsamak güçtü.

Şimdi her seansın her dakikasında tüm dikkatimi ona veriyordum.

Boş gevezeliğiyle beni ve benden önceki psikiyatrıni öylesine

sıkmış olan o kadından bu düşünceli, doğal ve duyarlı insanın

çıkabileceğini kim hayal edebilirdi?

Yetmiş beş. Şimdi başka türlü şeyler de çıkıyordu ortaya. Bir

gün ofisimde Betty'ye baktım ve ilk kez bir kucağı olduğunu fark

ettim. Bir kez daha baktım. Hep orada mıydı
acaba? Belki de artık

ona daha çok dikkat ediyordum. Ama
sanmıyordum: bedeninin

dış çizgileri, çenesinden ayak parmaklarına
kadar, pürüzsüzce

küreseldi hep. Birkaç hafta sonra bir göğsün, bir
çift göğsün

kesin belirtilerini gördüm. Bir hafta sonra bir
çene çizgisi, sonra

bir çene, bir dirsek. Tümü oradaydı - bütün bu
süre içinde, orada

gömülü durumda, bir insan, hoş bir kadın vardı
demek!

Başkaları da, özellikle erkekler, bu değişimi
fark etmişlerdi ve

artık sohbet sırasında ona dokunuyor, onu
dürtüyorlardı. İşyerinde

bir adam ona arabasına kadar yürüyerek eşlik
etmişti. Kuaförü

bedavadan bir baş masajı yapmıştı. Patronunun,
göğüslerini

süzdüğünden emindi.

Bir gün Betty, --Yetmiş iki,-- diye ilan etti ve
bunun --bakir bölge--

olduğunu ekledi - yani lise yıllarından beri
yetmiş üçün altına

hiç inmemişti. Benim yanıtlım - --bakir olmayan
bölgeye-- girme

konusunda kaygılanıp kaygılanmadığını sormak
- pek parlak

bir espri olmamakla birlikte seks hakkında
önemli bir tartışmayı

da başlatmış oldu.

Betty her ne kadar canlı bir cinsel fantezi
dünyasına sahiptiyse

de hiçbir zaman bir erkekle bedensel bir teması
olmamıştı - ne

bir kucaklaşma, ne bir öpüşme, hatta ne de
şehvetli bir el atma.

Betty seksi her zaman şiddetle arzulamış ve
toplumun şişmanlara

karşı tavrının onu cinsel hüsrana mahkum
etmesine öfke duymuştu.

Ancak şimdi, cinsel davetlerin
gerçekleşebileceği bir kiloya

yaklaşırken, ancak şimdi, düşleri tehditkar
erkeklerle (karnına

kocaman bir derialtı iğnesi batıran maskeli bir
doktor, karnındaki

kocaman bir yaranın kabuğunu soyan kösnül bir
adam) dolup taşarken,

seksten çok korktuğunu fark ediyordu.

Bu konuşmalar bir ömür boyu erkekler
tarafından reddedilmeye

ilişkin acı yüklü bir anılar selini salıvermişti.
Betty hiç çıkma

teklifi almamış ve hiçbir okul dansına ya da
partiye gitmemişti.

Sırdaş rolünü çok iyi oynuyordu ve pek çok
arkadaşına düğünlerini

planlamada yardımcı olmuştı. Şimdi hemen
hepsi evlenip

gitmişti ve Betty seçilmemiş gözlemci rolünü
sonsuz dek oynayacağını

artık kendisinden gizleyemiyordu.

Çok geçmeden, seksten daha derinlere inip
onun temel cinsel

kimliğine uzandık. Betty babasının gerçekte bir
erkek evlat istemiş

olduğunu ve o doğduğunda sessiz bir
düşkırıklığı yaşadığını

duymuştu. Bir gece, yitirilmiş bir erkek ikiz
kardeş hakkında iki

düş gördü. Düşlerden birinde kendisi de kardeşi
de kimlik rozetleri

takmışlardı ve onları sürekli birbirleriyle
değiştokuş ediyorlardı.

Bir başka düşte Betty onun işini bitiriverdi:
erkek ikizi kalabalık

bir asansöre güçbela sıkışıp biniyor, kendisi ise
(hacmi nedeniyle)

sığamıyordu. Sonra asansör düşüyor, bütün
yolcular

ölüyor ve Betty kardeşinin kalıntılarını ayırmaya
çalışarak orada

kalakalıyordu.

Başka bir düşte babası ona --O Bir
Hanımefendi-- adlı bir at veriyordu.

Betty ondan her zaman bir at istemişti ve
düşünde yalnızca

o çocukluk dileği gerçekleşmiyor, aynı zamanda babası onu

resmen bir hanımefendi olarak vaftiz ediyordu.

Cinsel deneyim ve Betty'nin cinsel kimliği hakkındaki konuşmalarımız

öylesine ıstırap veren bir boşluk duygusu ve o kadar

Çok kaygı yaratmıştı ki, Betty birkaç kez ölçüsüzce kurabiye ve

Çörek yemişti. Artık bir miktar katı besin alma izni vardı - günde

bir öğün diyet TV yemeği - ama bu Betty'ye yalnız-sıvı rejimini

uygulamaktan daha güç geliyordu.

Önünde tehditkar bir karaltı gibi beliren önemli
bir sembolik

işaret vardı - ellinci kilonun kaybı. Hiçbir zaman
ulaşılamayacak

olan bu özel hedefin güçlü cinsel anıştırmaları
vardı. Bir defa,

Carlos aylar önce Betty'ye yarı şaka yarı ciddi,
elli kilo verdiği

zaman onu bir hafta sonu Hawaii'ye
götüreceğini söylemişti. Ayrıca

Betty rejim öncesi zihinsel hazırlığının bir
parçası olarak, elli

kilo kaybettiği zaman, gazete ilanına yanıt
verdiği kişi olan George

ile temasa geçip onu yeni bedeniyle şaşırtmak ve
onun centilmence

davranışını cinsel lütuflarıyla ödüllendirmek için

kendi

kendine ant içmişti.

Kaygısını azaltma çabasıyla, ölçülü olması
ısrarında bulunuyor

ve sekse daha ılımlı adımlarla yaklaşmasını,
örneğin, erkeklerle

konusarak zaman geçirmesini; kendini cinsel
anatomi, cinsel

davranışlar ve mastürbasyon gibi konularda
eğitmesini öneriyordum.

Okuması için kitaplar salık veriyor, bir hanım
jinekoloğa

gitmesi ve bu konuları kız arkadaşları ve terapi
grubuyla araştırması

için ısrar ediyordum.

Bu hızlı kilo kaybetme dönemi süresince bir
başka olağanüstü

olay da cereyan ediyordu. Betty duygusal geriye
dönüşler yaşıyor

ve terapi seansının büyük bir bölümünü,
gözyaşları içinde, ırkiltici

canlılıkta anılardan söz ederek geçiriyordu.
Bunlar New

York'a taşınmak üzere Teksas'tan ayrıldığı gün,
ya da üniversite

mezuniyeti, ya da annesine kendisinin lise
mezuniyetine katılamayacak

kadar çekingen ve korkak olduğu için duyduğu
öfke gibi şeylerdi.

Önce bu geriye dönüşler ve onlara eşlik eden aşırı ruh hali

değişmeleri düzensiz ve gelişigüzel olaylar gibi görünüyordu,

ama birkaç hafta sonra, Betty bunların tutarlı bir düzen izlediğini

fark etti: kilo kaybederken, yaşamının o belli bir kilodayken cereyan

etmiş olan önemli sarsıntılarını ya da çözümlenmemiş olaylarını

yeniden yaşıyordu. Bu durumda yüz yirmi kilodan aşağıya doğru

inişi, onu zaman içinde geriye doğru fırlıdak gibi göndererek yaşamının

duygusal bakımdan yüklü olaylarından tekrar geçiriyordu:

Teksas'tan ayrılıp New York'a gidiş (95 kilo),

üniversite mezuniyeti

(seksen altı kilo), tıp öncesi programı bırakma kararı (ve

babasını öldüren kanserin tedavisini bulma düşünden vazgeçmesi)

(81 kilo), lise mezuniyetindeki yalnızlığı - öbür kızları ve babaları

kıskanışı, mezuniyet balosu için bir kavalye bulamayışı

- (77 kilo), ortaokul mezuniyeti ve o mezuniyette babasının yokluğunu

çok hissedışı (72 kilo). Bilinçaltının ne harika bir kanıtı!

Betty'nin bedeni, aklının çoktan unutmuş olduğu şeyleri anımsamıştı.

Babasına ilişkin anıları, bu geriye dönüşlerin içine işlemiştir.

Ne kadar yakından bakarsak, her şeyin bizi ona, onun ölümüne

ve Betty'nin o sıradaki ağırlığı olan altmış sekiz kiloya götürdüğünü

o kadar açık bir biçimde görüyorduk. Betty o kiloya yaklaştıkça

giderek kederleniyor ve zihni babasına ilişkin anılar ve duygularla

dolup taşıyordu.

Çok geçmeden seansların tümünü babasından söz ederek harcamaya

başladık. Her şeyi eşeleyip aydınlığa çıkarmanın zamanı

gelmişti. Betty'yi anılara daldırdım ve babasının hastalığı, ölümü,

onu hastanede son yoklayışındaki görünüşü, cenazesinin ayrıntıları,

kendisinin cenazede giydiği giysiler, papazın konuşması, cenazeye

katılan insanlar hakkında anımsayabildiği her şeyi dile

getirmesi için teşvik ettim.

Betty ile daha önce babası hakkında konuşmuştuk ama konuşmalarımız

hiçbir zaman bu denli yoğun ve derin olmamıştı.

Betty, kaybını daha önce hiç hissetmediği gibi hissetti ve iki haftalık

bir dönem boyunca hemen hemen sürekli ağladı.

Bu dönemde

haftada üç kez buluştuk ve ona gözyaşlarının kaynağını anlaması

için yardımcı olmaya çalıştım. Kısmen kendi kaybı için, ama

büyük ölçüde babasının yaşamını bir trajedi olarak gördüğü için

ağlıyordu: babası hiçbir zaman istediği (ya da Betty'nin onun için

istediği) öğrenimi yapamamıştı, emekli olmasından hemen önce

ölmüş ve özlediği serbestlik yıllarının tadını hiç çıkaramamıştı.

Yine de, Betty'nin de dikkatini çektiğim gibi, babasının yaşantısına

ve faaliyetlerine ilişkin anlattıkları - geniş ailesi ve sosyal çevresi,

arkadaşlarıyla günlük tartışma seansları, toprak sevgisi, deniz

kuvvetlerinde geçen gençliği, öğle sonraları balık tutması

- onun kendisini tanıyan ve seven insanlar arasında yaşadığı dopdolu

bir yaşamın resmini çiziyordu.

Babasının yaşamını kendisinininkiyle kıyaslaması için ısrar ettiğimde,

Betty kederinin bir kısmının yanlış yerde olduğunu fark

etti: trajik biçimde amacına ulaşmamış olan, babasıninki değil

kendi yaşamıydı. Öyleyse yasının ne kadarı kendisinin tüm gerçekleşmemiş

umutları içindi? Bu soru Betty için özellikle acı yüklüydü,

çünkü sonunda bir jinekoloğa gitmiş ve bir endokrin düzensizliği

nedeniyle hiçbir zaman çocuk sahibi olamayacağını öğrenmişti.

Bu haftalar boyunca terapinin açığa çıkardığı acılar nedeniyle

kendimi çok gaddar hissediyordum. Her seans bir ateşten gömlekti

ve çoğu kez Betty ofisimden fena halde sarsılmış olarak ayrılıyordu.

Şiddetli panik nöbetleri yaşamaya ve pek çok rahatsız

edici düş görmeye başladı; kendi deyimiyle gecede en az üç kez

ölüyordu. İlkgençlik döneminde, babasının ölümünden az sonra

başlayıp ara ara tekrarlanan iki tanesi dışında, düşlerini anımsayamıyordu.

Düşlerden birinde tuğlalarla örölüp kapatılmakta

olan küçük bir hücrede felce uğramış bir halde yatıyordu. Öbüründe,

başucunda yanan ve ruhunu simgeleyen bir mumla bir

hastane yatağında yatıyordu. Alev söndüğü zaman öleceğini biliyor

ve onun giderek küçölmesini izlerken kendini çaresiz hissediyordu.

Babasının ölümü hakkında konuşmak belli ki kendi ölümüne

ilişkin korkuları uyandırmıştı. Betty'den ölüm konusunda ilk deneyimleri

ve kafasında gelişen ilk kavramlar hakkında konuşmasını

istedim. Bir çiftlikte büyüdüğü için ölüme yabancı değildi.

Annesinin tavukları öldürmesini izler, boğazlanan domuzların cıyaklamasını

duyardı. Dokuz yaşındayken büyükbabasının ölümüyle

fevkalade sarsılmıştı. Annesinin dediğine göre (Betty bana

bunu hiç anımsamadığını söylüyordu) anne ve babası ona yalnızca

yaşlı insanların öldüğü yolunda temin etmiş ama Betty bu kez

de haftalarca yaşlanmak istemediğini

yineleyerek ve annesiyle

babasına defalarca kaç yaşında olduklarını
sorarak başlarının etini

yemişti. Ama kendi ölümünün kaçınılmazlığına
ilişkin gerçeği

kavrayışı ancak babasının ölümünden kısa bir
süre sonra olmuştu.

O anı tam tamına anımsıyordu.

--Cenazeden birkaç hafta sonraydı, hala okula
gitmiyordum.

Öğretmen kendimi ne zaman hazır hissedersen
o zaman dönmemi

söylemişti. Daha önce dönebilirdim, ama o
kadar çabuk dönmek

doğru olmazmış gibime geliyordu. İnsanlar

benim yeterince

üzgün olmadığımı sanırlar diye tasalanıyordum.
Evin arkasındaki

tarlalarda yürüyordum. Dışarısı soğuktu -
soluğumu görebiliyordum;

toprak topaklandığı, kabarık saban izleri
donduğu için

yürümekte güçlük çekiyordum. Yerin altında
yatan babamı ve

onun kimbilir ne kadar üşüdüğünü düşünürken
birdenbire yukarıdan

gelen bir sesin bana, 'Sıra sende!' dediğini
duydum.--

Betty durup bana baktı. --Deli olduğumu mu
düşünüyorsunuz?--

--Hayır, daha önce söylemişim, öyle bir yeteneğin yok senin.--

Gülümsedi. --Bu hikayeyi kimseye anlatmadım. Hatta onu

unutmuştum, bu haftaya kadar yıllardır unutmuştum.--

--Bana bu konuda güvenmeye istekli olduğunu bilmek hoş bir

duygu. Anlattıkların önemli görünüyor. 'Sıradaki' olmak konusunda

bir şeyler daha söyler misin?--

--Sanki babam artık beni korumak için orada

değilmiş gibiydi.

O bir bakıma benimle mezarın arasında duruyordu. O orada olmayınca

sırada ben vardım.-- Betty omuzlarını kısıp ürperdi. --Bunu

düşündüğümde hala ürktüğümde inanabilir misiniz?--

--Ya annen? Bütün bunların içinde o neredeydi?--

--Size daha önce de söylediğim gibi, gerilerde, ta geri planda.

Yemek pişirir ve beni beslerdi - bu konuda gerçekten iyiydi -

ama güçsüzdü, onu koruyan bendim. Araba

kullanamayan bir

Teksaslı'nın varlığına inanabilir misiniz? Ben
araba kullanmaya

on iki yaşındayken, babam hastalandığında
başladım, çünkü annem

korkuyordu.--

--O halde sana siper olan hiç kimse yoktu.--

--İşte o zaman karabasanlar başladı. Şu mum
hakkındaki düş

onu en az yirmi kez görmüş olmalıyım.--

--O düş bana daha önce kilo kaybetme korkun
hakkında, baban

gibi kanserden ölmemek için kilolu kalmak
gerektiği hakkında

söylediklerini düşündürüyor. Mumun alevi
şişman kalırsa yaşıyorsun.--

--Belki, ama biraz zorlama bir ilinti gibi
görünüyor.--

Terapistin hemen atılıp bir yorum yapmasının,
böyle iyi bir

yorum bile yapsa anlamsız oluşuna iyi bir örnek
daha diye düşündüm.

Diğer herkes gibi hastalar da en çok kendilerinin
keşfettiği

bir gerçekten yarar sağlarlar.

Betty devam ediyordu: --Ve o yıl bir ara
otuzuma varmadan

öleceğim duygusuna kapıldım. Biliyor musunuz,
galiba buna hala

inanıyorum.--

Bu konuşmalar onun ölümü yadsıma
mekanizmasını baltalıyordu.

Kendini tehlikede hissetmeye başlamıştı. Her
zaman - araba

sürerken, bisiklete binerken, karşıdan karşıya
geçerken - başına

bir şey geliverecekmiş gibi tetikteydi. Ölümün
kاپrisli, uçarı

niteliğı kafasını meşgul ediyordu. --Her an
gelebilir,-- diyordu,

--onu en az beklediğim sırada.-- Babası yıllarca para biriktirmiş ve

Avrupa'ya ailece yapacakları bir gezi planlamıştı ama hareket tarihinden

kısa bir süre önce beyinde bir tümör çıkmıştı. O, ben,

herhangi biri, herhangi bir anda devrilip gidebilirdik. Bir insan

bu düşünceyle nasıl başa çıkardı, ben nasıl başa çıkıyordum?

Artık kendimi Betty'nin yanında tamamen -- varolmaya-- hasretmiş

olarak, onun hiçbir sorusundan kaçınmamaya çalışıyordum.

Ona ölümle uzlaşmada kendi çektiğim güçlükleri anlattım;

ölüm gerçeği değiştirilemese de insanın ona
karşı tavrının büyük

ölçüde etkilenebileceğini söyledim. Gerek
kişisel, gerekse mesleki

deneyimlerim sonucunda, ölüm korkusunun
daima yaşamlarını

dolu dolu yaşamamış olduklarını hissedenlerde
en fazla olduğu

inancına varmış bulunuyordum. İşte iyi işleyen
bir formül: yaşanmamış

yaşam ya da gerçekteştirilmemiş potansiyel ne
kadar

fazlaysa kişinin ölüm kaygısı da o kadar büyük
olur.

Bana öyle geliyordu ki, Betty yaşamın içine
girip dolu dolu yaşamaya

başladığında ölüm dehşeti de - tümü değil, bir kısmı -

kaybolacaktı. (Hepimizde ölüme ilişkin bir miktar kaygı kalır.

Kendini tanımanın bedelidir bu.)

Bazen de Betty benim onu böyle marazi konular üzerinde düşünmeye

zorlayışından kaynaklanan öfkesini dile getiriyordu.

--Ne diye ölüm hakkında düşünelim? O konuda hiçbir şey yapamayız

ki!-- Onun, ölüm gerçeği bizi mahvetse de ölüm fikrinin bizi

kurtarabileceğini anlamasına yardımcı olmaya çalışıyordum. Bir

başka deyişle, ölümün bilincinde oluşumuz
yaşama farklı bir bakış

açısı getirebilir ve bizi önceliklerimizi yeniden
düzenlemeye teşvik

edebilirdi. Carlos bu dersi öğrenmişti - ölüm
döşğinde hayatının

kurtarılmış olmasından söz ederken demek
istediği buydu.

Bana öyle geliyordu ki Betty'nin ölümün
bilincine varmaktan

öğrenebileceği önemli bir ders, yaşamın şimdi
yaşanması gerektiği idi;

süresiz olarak ertelenemezdi o. Betty'nin
yaşamaktan kaçınma

yollarını önüne sermek güç değildi: başkalarına
bağlanma

konusundaki isteksizliği (ünkü ayrılıktan korkuyordu); yaşamın

Çok büyük bir bölümünden dışlanmasına yol açan aşırı yemesi ve

şışmanlığı; çabucak geçmişe ya da geleceğe kayarak yaşanan andan

kaçınması. Bu rntleri değiştirmesinin kendi gücü dahilinde

olduğunu savunmak da zor değildi - hatta değiştirmeye başlamıştı

bile: o gün benimle nasıl bir ilişki içinde olduğunu düşünün!

Betty'yi yasının içine dalmaya teşvik ettim; bu duygunun her

yönünü araştırıp dile getirmesini istiyordum. Tekrar tekrar aynı

soruyu sordum: --Kimin için, ne için yas tutuyorsun?--

--Sanırım aşk için yas tutuyorum,-- diye yanıtladı Betty. --Babam

beni kollarında tutmuş olan tek erkekti. Bana beni sevdiğini

söyleyen tek erkek, tek kişiydi. Bunun tekrar yoluma çıkacağından

emin değilim.--

Bir zamanlar girmeye asla cesaret edemeyeceğim bir bölgeye

girmekte olduğumuzu biliyordum. Bir yıldan az bir süre önce

Betty'ye bakmanın bile benim için kolay

olmadığını anımsamak

güçtü. Bugün ona kesinlikle sevecen duygular beslediğimi hissediyordum.

Bir yanıt bulabilmek için zorlandım, yine de vermek

istediğimden azdı bu.

--Betty, sevilmek tümüyle şans ya da kader değil. Onu etkileyebilirsin

- sandığından da fazla. Şimdi sevgiye birkaç ay önce

olduğundan çok daha açıksın. Farkı görebiliyorum, hissedebiliyorum.

Şimdi daha iyi görünüyorsun, daha iyi ilişki kurabiliyorsun,

çok daha yaklaşılabilir ve ulaşılabilir

durumdasın.--

Betty artık bana karşı olumlu duygularını daha çok açığa vuruyor,

kendisinin bir doktor ya da psikolog olmasını ve ikimizin

bir araştırma projesi üzerinde yan yana çalışmasını konu alan

uzun hayallerini benimle paylaşıyordu. Benim kendisinin babası

olmuş olabilmemi dilemesi, yasının ona her zaman çok azap çektirmiş

olan son bir cephesine götürdü bizi. Babasına olan sevgisinin

yanı sıra olumsuz duyguları da vardı: ondan utanıyordu; görünüşünden

(aşırı şişmandı), hırs ve eğitim eksikliğinden,
sosyal

inceliklerden habersiz oluşundan utanıyordu.
Bunları söylerken

Betty çözülüp hıçkırıklara boğuldu. Bu konuda
konuşmak öyle

güç ki, diyordu. Çünkü kendi babasından
utanıyor olmaktan çok

utanıyordu.

Bir yanıt ararken ilk analistim Olive Smith'in
otuz yılı aşkın bir

süre önce bana söylediği bir şeyi anımsadım.
(Sanırım bunu iyi

anımsayışımın nedeni, onunla geçirdiğim altı
yüz saat içinde bana

söylediği tek uzaktan uzağa kişisel - ve en yararlı - şey oluşuydu.)

Annem hakkında birtakım korkunç duyguları dile getirmiş olmak

beni fena halde sarsmıştı ve Olive Smith kanepenin üzerine doğru

eğilip tatlılıkla, --Bizim yaradılışımız böyle galiba,-- demişti.

Sevgiyle bağırma bastığım bu sözleri şimdi, otuz yıl sonra, bir

armağan gibi Betty'ye aktardım. Yıllar onların onarım gücünü hiç

aşındırmamıştı: Betty derin bir soluk verdi, sakinleşerek koltuğunun

arkasına yaslandı. İyi eğitim görmüş yetişkinlerin eğitim

görmemiş işçi ana babalarıyla ilişki kurmalarının
ne kadar güç olduğunu

şahsen bildiğimi de ekledim.

Betty Kaliforniya'daki bir buçuk yıllık görev
süresinin sonuna

yaklaşıyordu. Terapiyi bırakmak istemiyordu ve
şirketinden Kaliforniya'da

kalma süresinin uzatılmasını istedi. Bu
olmayınca

Kaliforniya'da başka bir iş aramayı düşündü ama
sonunda New

York'a dönmeye karar verdi.

Terapiyi kesecek zaman mıydı bu - önemli
konular üzerindeki

Çalışmaların tam orta yerinde ve Betty hala yetmiş kilo barikatının

ötesinde konaklamış durumdayken! Önce zamanlamanın

bundan daha kötü olamayacağını düşündüm. Ama daha düşünceli

bir anımda, Betty'nin sınırlı zaman çerçevemize karşın değil,

bu nedenle terapiye böyle derinlemesine dalmış olabileceğini fark

ettim. Psikoterapide Carl Rogers'e ve ondan önce Otto Rank'a kadar

uzanan ve önceden belirlenmiş bir bitiş tarihinin, çoğu kez terapinin

etkinliğini artırdığını kabul eden uzun ömürlü bir gelenek

vardır. Betty terapi süresinin sınırlı olduğuunu

bilmeseydi, örneğin

kilo vermeye başlamak için ihtiyaç duyduğu iç
kararlılığa

ulaşması çok daha fazla zaman alabilirdi.

Üstelik, daha da ileriye gidip gidemeyeceğimiz
hiçbir surette

açık değildi. Terapinin son aylarında Betty
ortaya yeni sorunlar

çıkarmaktansa zaten açmış olduğumuz sorunları
çözmeye daha

çok ilgi duyuyor gibi görünüyordu. Terapiyi
New York'ta sürdürmesini

salık verip uygun bir terapistin adını önerdiğim
zaman

kaçamaklı davrandı ve devam edip

etmeyeceğinden emin

olmadığını, belki de yaptığı kadarının yeterli olduğunu söyledi.

Betty'nin daha ileri gitmeyebileceğine ilişkin başka belirtiler

de vardı. Aşırı yememekle birlikte artık rejim yapmıyordu. Dikkatimizi

yetmiş iki kiloluk yeni ağırlığını korumak üzerinde yoğunlaştırdık

ve bu amaçla Betty gardrobunu tamamen yeniledi.

Bir düş, terapideki bu kritik noktayı aydınlatıyordu:

Boyacılar evimin dış pervazlarını
boyayacaklardı. Ama çok geçmeden

evin her tarafına yayıldılar. Her pencerede boya
tabancalı

bir adam vardı. Çabucak giyinip onları
durdurmaya çalıştım.

Evin dışını tamamen boyuyorlardı. Evin her
yerinden, döşeme

tahtalarının arasından ince dumanlar çıkıyordu.
Yüzüne çorap

geçirmiş olan bir boyacının evin içine boya
püskürttüğünü gördüm.

Ona yalnızca dış pervazların boyanmasını
istediğimi söyledim.

İçerisini ve dışarısını, her şeyi boyamak için
emir aldığını

söyledi. --Bu duman ne?-- diye sordum.

Bakteriler olduğunu söyledi

ve mutfağa girip öldürücü bakteriler ürettiklerini ekledi.

Korkmuştum ve tekrar tekrar, --Ben yalnızca dış pervazları boyatmak

istemiştim,-- deyip duruyordum.

Terapinin başlangıcında Betty gerçekten de yalnızca dış pervazları

boyatmak istemişti ama sonra evinin derinliklerindeki yeniden

yapılanma çalışmalarına doğru amansızca çekilmişti. Üstelik

boyacı-terapist evinin içine ölüm - babasının ölümünü, kendi

ölümünü - püskürtmüştü. Betty şimdi yeterince

uzağa gitmiş olduğunu

söylüyordu; durma zamanı gelmişti.

Son seansımız yaklaştıkça giderek artan bir rahatlama ve coşku

hissediyordum - sanki sezdirmeden bir şeyden kurtuluyormuşum

gibi. Psikoterapinin aksiyomlarından biri de, insanın bir

diğerine beslediği önemli duyguların daima şu ya da bu kanaldan

- sözlü değilse yazılı olarak - aktarıldığıdır. Anımsayabildiğim

kadar uzun bir süredir öğrencilerime, bir ilişkideki önemli

bir şeyin hasta ya da terapist tarafından sözü

edilmiyorsa, o zaman

başka hiçbir önemli şeyin de konuşulmayacağını
öğretmişimdir.

Oysa bu terapiye Betty hakkında yoğun
olumsuz duygularla

başlamıştım - onunla hiç konuşmadığım ve onun
hiç farkına varmadığı

duygularla. Yine de kuşkusuz önemli konular
konuşmuştuk.

Kuşkusuz, terapide ilerleme kaydetmiştik. --
İlmihali-- çürütmüş

müydüm? Psikoterapide --mutlak-- hiçbir şey
yok muydu?

Son üç saatimizi Betty'nin yaklaşan

ayrılığımıza ilişkin sıkıntıları

üzerinde çalışmaya hasrettik. Terapinin en başında korktuğu

şey başına gelmişti: kendini bırakıp bana derin duygularla bağlanmıştı

ve işte şimdi beni kaybedecekti. Bana güvenmiş olmasının

anlamı neydi? En başta söylediği gibiydi her şey: --Ne bağlanma,

ne ayrılık.--

Bu eski duyguların yeniden ortaya çıkması beni yıldırılmıyordu.

Birincisi, terapinin sonu yaklaştıkça hastalarda geçici bir gerileme

görülmesi kaçınılmazdır. (Demek mutlak olan

bir şey var!) İkincisi,

terapide sorunlar hiçbir zaman bir defada
tümüyle çözülmez.

Tersine, terapist ve hasta kaçınılmaz bir biçimde,
öğrenilenleri düzeltmek

ve pekiştirmek için tekrar tekrar geri dönerler -
hatta tam

da bu nedenle psikoterapi çoğu kez --sikloterapi-
- diye adlandırılır.

Betty'nin umutsuzluğuna ve benden ayrıldığı
anda tüm çalışmamızın

sıfıra ineceği inancına odaklanıp ona
gelişmesinin bende

ya da herhangi bir dış nesnede yer almayıp
kendisinin bir parçası,

kendisiyle birlikte götüreceği bir parçası
olduğunu anımsatmaya

çalışıyordum. Örneğin, eğer bana güvenebilmiş
ve daha

önce hiç kimseye açılmadığı kadar
açılabilmişse, o zaman bu deneyimi

ve onu tekrarlama yeteneğini içinde taşıyordu.
Bu noktayı

kuşkuya yer bırakmadan anlatabilmek için son
seansımızda kendimden

örnek vermeyi denedim.

--Durum benim için de aynı, Betty.
Buluşmalarımızı özleyeceğim.

Ama ben de seni tanımamın sonucunda değiştim
...--

Betty, gözleri yerde, ağlıyordu ama sözlerimi
duyunca hıçkırmayı

kesti ve umutla bana doğru baktı.

--Ve bir daha karşılaşmayacak da olsak, o
değişimi hep koruyacağım.--

--Ne değişimi bu?--

--Şey, sana sözünü ettiğim gibi ...ee ...şişmanlık
sorununa ilişkin

fazla bir mesleki deneyimim olmamıştı ...--
Betty'nin gözlerini

düşkırıklığıyla indirdiğini fark ettim ve
kişisellikten bu denli

uzak bir tavır takındığım için kendimi sessizce azarladım.

--Yani, demek istediğim şu ki, daha önce kilolu hastalarla çalışmamıştım

ve onların sorunlarını takdir etmede yeni bir ...--

Betty'nin ifadesinden gitgide daha derin bir düşkürlüğüne gömüldüğünü

görebiliyordum. --Demek istediğim şu ki, şişmanlığa

karşı tavrım çok değişti. Başladığımızda ben şahsen şişman insanların

yanında kendimi rahat hissetmiyordum ...--

Betty olağanüstü aksi bir tavırla sözümü kesti. -

-Ho! ho! ho!

'Rahat hissetmiyordum' - bu pek hafif kalmıyor mu? İlk altı ay

boyunca bana hemen hemen hiç bakmadığınızı biliyor musunuz?

Ve tam bir buçuk yıl boyunca bana hiç - bir kez bile - dokunmadığınızı?

El sıkışmak için bile!--

Yüreğim burkuldu. Tanrım, haklıydı! Ona gerçekten hiç dokunmamıştım.

Farkına varmamıştım bunun. Ve sanırım ona pek

sık bakmıyordum da. Dikkat edeceğini ummamıştım!

--Biliyorsun,-- diye kekeledim, --psikiyatrlar

genellikle dokunmazlar

hastalarına ...--

--Siz daha fazla yalan kıvrımadan ve burnunuz
Pinokyo gibi

uzayıp gitmeden sözünüzü keseyim bari.-- Betty
benim kıvranışım

eğleniyor gibiydi. --Size bir ipucu vereyim.
Hatırlarsanız

ben Carlos'la aynı gruptayım ve biz gruptan
sonra sık sık çene

çalıp sizden söz ederiz.--

Eyvah, işte şimdi köşeye sıkışmışım. Bunu
beklemiyordum

doğrusu. Carlos, şifa bulmaz kanseriyle,
öylesine yalnızdı ve kendini

öylesine dışlanmış hissediyordu ki özellikle iş
edinip ona dokunarak

destek olmaya karar vermiştim. Her seanstan
önce ve

sonra elini sıkıyor ve ofisimden ayrılırken
genellikle elimi omzuna

koyuyordum. Bir defasında, kanserin beynine
atladığını öğrendiğinde

ağlarken onu kollarımda tutmuştum.

Ne söyleyeceğimi bilemiyordum. Betty'ye
Carlos'un özel bir

vaka olduğunu, buna ihtiyaç duyduğunu
söyleyemezdim. Tanrı

biliyor ya onun da ihtiyacı vardı buna.
Kızardığımı hissettim. İtiraf

etmekten başka seçeneğim olmadığını
görüyordum.

--Ne diyeyim, kör noktalarımın birine parmak
basıyorsun!

Şu bir gerçek - ya da daha doğrusu, gerçektir - ki,
ilk buluşmaya

başladığımızda bedenini itici buluyordum.--

--Biliyorum. Biliyorum. Pek inceliklerle
gizleyemiyordunuz.--

--Söyle bana, Betty, madem ki bunu biliyordun
- sana bakmadığımı

ya da seninle rahat olmadığımı görüyordun -
neden burada

kaldın? Neden bana gelmekten vazgeçip başka
birini bulmadın?

Etrafta bir sürü psikiyatr var.-- (Güç bir
durumdan kurtulmak

için soru sormak gibisi yoktur!)

--Şöyle, en az iki neden düşünebiliyorum.
Birincisi, unutmayın

ki buna alışkınım. Daha fazla bir şey bekliyor
değilim. Bana herkes

öyle davranır. İnsanlar görünüşümden nefret
eder. Hiç kimse

bana dokunmaz. Kuaförüm başıma masaj
yaptığında, hatırlarsınız,

bunun için şaşırmıştım. Ve siz yüzüme
bakmamakla birlikte,

en azından söyleyeceğim şeylerle
ilgileniyordunuz - hayır hayır,

bu doğru değil - o kadar neşeli olmaktan
vazgeçersem söyleyebileceğim

ya da belki söyleyeceğim şeylerle
ilgileniyordunuz. Aslında

yararlı oluyordu bu. Hem uyumuyordunuz da.
Bu bakımdan Dr.

Farber'a kıyasla daha iyiydiniz.--

--İki neden olduğunu söylemiştin.--

--İkinci neden sizin neler hissettiğinizi
anlayabilmemdi. Siz ve

ben çok benzeşiyoruz. Beni Overeaters
Anonymous'a gitmem

için drtp durduğunuzu hatırlıyor musunuz?
Başka şişmanlarla

tanışmak - arkadaşlar edinmek, flörtler bulmak
için?--

--Evet, hatırlıyorum. Graplardan nefret ettiğini
söylemiştin.--

--Ha, bu doğru. Graplardan nefret ederim. Ama
gerçeğin tümü

bu değildi. Gerçek neden şu ki, şişman insanlara
tahammül

edemem ben. Midemi bulandırırılar. Onlarla
birlikte görülmek istemem.

Bu durumda aynı şeyleri hissettiğiniz için size nasıl yüklenebilirim?--

Saat artık bitirmek zorunda olduğumuzu söylediğinde ikimiz

de koltuklarımızın ucundaydık. Alışverişimiz beni soluksuz bırakmıştı

ve ona son vermekten nefret ediyordum. Betty'yi görmekten

vazgeçmek istemiyordum. Onunla konuşmayı, onu tanımayı

sürdürmek istiyordum.

Ayrılmak üzere ayağa kalktık ve ona elimi, iki elimi birden

uzattım.

--Ah hayır! Hayır, kucaklaşmadan olmaz!
Kendinizi bağışlatmanın
tek yolu bu.--

Kucaklaştığımız zaman onu kollarımla
tamamen sarabildiğimi
fark ederek şaşırdım.

.....

--Yanlış Çocuk Öldü--

Birkaç yıl önce, sevilen kişilerin yitirilmesine
ilişkin bir araştırma

önerisi hazırlarken, yerel bir gazetede çıkan kısa bir makalemin

sonunda şu mesaj vardı:

Dr. Yalom, araştırmasının ilk, planlama aşamasında,

acılarının üstesinden gelememiş olan kişilerle mülakat

yapmak arzusundadır. Görüşmek isteyen gönüllülerin

555-6352 numarayı aramaları rica olunur.

Randevu için telefon eden otuz beş kişi arasında ilk arayan

Penny olmuştu. Sekreterime otuz sekiz yaşında ve boşanmış olduğunu,

kızını dört yıl önce kaybettiğini ve hemen kabul edilmesinin

kendisi için önemli olduğunu söylemişti.
Haftada altmış saat

taksi sürücüsü olarak çalışmakla birlikte,
mülakat için gece ya

da gündüz herhangi bir saatte gelebileceğini
vurgulamıştı.

Yirmi dört saat sonra karşımda oturuyordu.
Güçlü kuvvetli,

adaleli bir kadındı: yıpranmış, hırpalanmış,
mağrur - ve titreyen -

bir kadın. Feleğin çemberinden geçmiş olduğu
anlaşılıyordu. Bana

1930'ların şimdi çoktan ölmüş olan, kabadayı
tavırlı film yıldızı

Marjorie Main'i anımsatmıştı.

Penny'nin bir bunalım içinde olması, ya da öyle olduğunu

söylemesi, beni bir çıkmaz karşısında bıraktı.
Onu tedavi etmem

olanaksızdı; yeni bir hasta alabilecek boş saatim
yoktu. Zamanımın

her dakikası bir araştırma projesi önerisini
tamamlamaya

adanmıştı ve destek fonu için son başvuru tarihi
hızla yaklaşıyordu.

O sırada hayatımın birinci önceliği buydu;
gönüllüler için bu

nedenle ilan vermiştim. Üstelik üç ay sonra bir
yıl süreyle izne

ayrılacağımdan doğru dürüst bir psikoterapi süreci için yeterli

zaman da yoktu.

Herhangi bir yanlış anlamaya meydan vermemek için, terapi

konusunu derhal aydınlatmanın en iyi yol olduğuna karar verdim.

Bunu Penny ile fazla derine inmeden, hatta ona kızının ölümünden

dört yıl sonra benimle neden derhal görüşmeye ihtiyacı

olduğunu bile sormadan önce yapmalıydım.

Bu durumda ona kaybı konusunda iki saat süreyle benimle konuşmak

üzere gönüllü olarak geldiği için teşekkür ederek söze

başladım. Ona, başlamayı kabul etmeden önce bu mülakatların terapi

değil araştırma amaçlı olacağını bilmesinin önemli olduğunu

söyledim. Hatta, konuşmanın rahatlatması olasılığı olsa da aynı

zamanda onu geçici olarak sarsması olasılığı bulunduğunu da ekledim.

Eğer yine de terapinin gerekli olduğunu düşünürsem, bir

terapist seçmekte kendisine memnuniyetle yardımcı olacaktım.

Durakladım ve Penny'ye baktım. Söylediklerim beni tamamen

tatmin etmişti: kendimi korumaya almış ve herhangi bir yanlış

anlamayı önleyecek kadar açık konuşmuştum.

Penny başını salladı. Koltuğundan kalktı. Bir an için telaşa kapıldım

çünkü çıkıp gideceğini sanmıştım. Ama yalnızca uzun kot

eteğini düzeltti, tekrar yerine oturdu ve sigara içip içemeyeceğini

sordu. Bir kül tablası uzattığımda sigarasını yaktı ve güçlü, boğuk

bir sesle konuşmaya başladı: --Konuşmaya ihtiyacım var, tamam,

ama terapiye gücüm yetmez. Meteliksizim. Eyalet kliniğinde,

biri henüz öğrenci olan iki ucuz terapistte gittim.
Ama benden

korktular. Hiç kimse bir çocuğun ölümü
hakkında konuşmak istemiyor.

On sekiz yaşındayken bir alkol kliniğinde
eskiden bir alkolik

olan bir danışmana gitmiştim - o kadın iyiydi,
doğru soruları

sormuştu. Belki çocuğunu kaybetmiş olan bir
psikiyatr gerek

bana! Belki de gerçek bir uzmana ihtiyaç
duyuyorum. Stanford

üniversitesine çok saygım var. Gazetedeki
hikayeyi görünce bunun

için üstüne atladım. Kızımın Stanford'a
gideceğini düşünürdüm

hep - eğer yaşasaydı.--

Dosdoğru yüzüme bakıyor ve dobra dobra konuşuyordu.

Harbi kadınlardan hoşlanırım, Penny'nin tarzı da hoşuma gitmişti.

Ben de biraz daha kabadayıcı konuşmaya başladığımı fark ettim.

--Konuşmana yardım edeceğim. Güç sorular da sorabilirim.

Ama parçaları toplamak için ortalıkta olmayacağım.--

--Tamam. Siz yalnızca başlamama yardım edin. Ben kendi başımın

çaresine bakarım. On yaşında evin anahtarını

taşıyan çocuklardandım.--

--Pekala, beni neden derhal görmek
istediğinden başla. Sekreterim

çaresizlikten çılgına dönmüş gibi konuştuğunu
söyledi. Ne

oldu?--

--Birkaç gün önce arabamla işten eve dönerken
- gece bir sularında

biter işim - birden kendimi kaybettim.
Uyandığımda yolun

yanlış tarafında gidiyor ve yaralı bir hayvan gibi
bağırıyordum.

Karşıdan gelen bir vasıta olsaydı bugün burada
olmazdım.--

Böyle başlamıştık. Bu kadının yaralı bir hayvan gibi bağırın

hayali beni sarsmıştı ve onu kafamdan silmek birkaç dakikamı aldı.

Sonra soru sormaya başladım. Penny'nin kızı Chrissie dokuz

yaşındayken lösemnin nadir rastlanan bir türüne yakalanmış ve

dört yıl sonra, on üçüncü yaş gününden bir gün önce ölmüştü.

Bu dört yıl boyunca Chrissie okula devam etmeye çalışmış ama

bu sürenin hemen hemen yarısını yatakta geçirmiş ve üç dört ayda

bir de hastaneye kaldırılmıştı.

Chrissie'nin kanseri de, tedavisi de son derece ıstıraplıydı.

Hastalığının dört yılı boyunca birçok kemoterapi uygulaması hayatını

uzatmış ama her defasında onu saçsız ve hastalıktan perişan

halde bırakmıştı. Defalarca o ıstıraplı kemik iliği alma işlemi

yapılmış ve o kadar çok kan alınmıştı ki sonunda kan alacak damar

bulunamaz olmuştu. Hayatının son yılında doktorları kana

kolaylıkla ulaşabilmek için damar içine sürekli bir kateter

yerleştirmişlerdi.

Ölümü korkunçtu, diyordu Penny - ne kadar korkunç olduğunu

tasavvur edemezsiniz. Bu noktada hıçkırmaya başladı. Güç

sorular sorma sözüme sadık kalarak Chrissie'nin ölümünün ne

kadar korkunç olduğunu anlatması için ısrar ettim.

Penny benim onu başlatmamı istemişti ve şans eseri ilk sorum

güçlü bir duygu selini salıvermişti. (Daha sonra öğrenecektim ki

nereyi yoklarsam yoklayayım Penny'nin içinde derin acılara ulaşacaktım.)

Chrissie sonunda zatürreeden ölmüştü: Kalbi ve ciğerleri

iflas etmişti; soluk alamamış ve kendi sıvılarıyla boğulmuştu.

En kötüsü de - Penny hıçkırıklar arasında anlatıyordu - kızının

ölümünü anımsayamayışydı: Chrissie'nin son saatlerini belleğinden

silmişti. Tüm anımsadığı o gece kızının yanında uyuyakalması

- Chrissie'nin hastanede kaldığı dönemlerde Penny onun

yanında portatif bir karyolada uyuyordu - ve çok sonra Chrissie'nin

yatağının başucunda, ölmüş kızını kollarıyla sarmış durumda

oturuyor olmasıydı.

Penny suçluluk duygusu hakkında konuşmaya başladı. Chrissie'nin

ölümü sırasındaki davranış tarzını kafasından atamıyordu.

Kendini bir türlü bağışlayamıyordu. Sesi yükseldi, kendini

daha çok suçlar bir tonda konuşmaya başladı. Beni ihmaline

inandırmaya çalışan bir savcı gibiydi.

--İnanabiliyor musunuz,-- diyordu, --
Chrissie'min öldüğünü ne

zaman ve nasıl öğrendiğimi bile
anımsayamıyorum.--

Bu utanç verici davranışından kaynaklanan suçluluk duygusunun,

Chrissie'nin gitmesine bir türlü izin veremeyişinin, acısının

dört yıldır donup kalmış olmasının tek nedeni olduğundan

emindi ve çok geçmeden beni de bunun doğruluğuna inandırdı.

Araştırma tasarılarımı sürdürmeye kararlıyım: kronik yas

hakkında olabildiğince bilgi edinmek ve planlı bir mülakat protokolü

oluşturmak. Yine de, belki yapılması gereken çok fazla terapi

olduğundan, araştırmayı unuttuğumu ve adım
adım terapi havasına

girdiğimi fark ediyordum. Esas sorun suçluluk
duygusu

gibi görüldüğünden, iki saatlik mülakatın kalan
süresinde

Penny'nin suçluluk duygusu hakkında
olabildiğince çok şey öğrenmeye

çalıştım.

--Suçun nedir?-- diye sordum. --Neyle itham
ediliyorsun?--

Kendine yönelik başlıca suçlaması, Chrissie'nin
yanında gerçek

anlamda bulunmamış olmasıydı. Kendi

deyimiyle bir sürü

hayal oyunu oynamıştı. Chrissie'nin öleceğine inanma iznini kendine

hiç vermemişti. Doktor ona Chrissie'nin ödünç alınmış bir

süreyi yaşadığını, bu hastalıktan hiç kurtulan olmadığını anlattıysa

da, Chrissie'nin hastaneye son yatışında artık fazla yaşayamayacağını

açık açık söylediye de, Penny Chrissie'nin bir daha

iyileşmeyeceğine inanmayı reddetmişti. Doktor son zatürreeden,

karışılmaması gereken bir lütuf olarak söz ettiğinde içi öfkeyle

dolup taşmıştı.

Aslında Chrissie'nin öldüğünü dört yıl sonra,
şimdi bile kabul

etmiş değildi. Daha bir hafta önce bir mağazanın
ödeme kuyruğunda

--uyanıp-- kendini elinde Chrissie için hediye
olarak aldığı

doldurulmuş bir hayvanla bulmuştu. Ve onunla
mülakatımın bir

yerinde, Chrissie önümüzdeki ay on yedi
yaşında --olacaktı-- yerine

--olacak-- dedi.

--Bu o kadar büyük bir suç mu?-- diye sordum.
--Umut etmeyi

sürdürmek bir suç mu? Hangi anne çocuğunun

ölmek zorunda

olduğuna inanmak ister?--

Penny, Chrissie'ye olan sevgisini değil kendini
ön plana alarak

hareket etmiş olduğunu söyledi. Nasıl mı?
Chrissie'nin korkuları

ve duyguları hakkında konuşmasına hiç yardım
etmemişti.

Chrissie, ölmek hakkında, öyle bir şey
olmuyormuş gibi davranmayı

sürdüren bir anneyle nasıl konuşabilirdi? Sonuç
olarak

Chrissie kendi düşünceleriyle yalnız kalmaya
zorlanmıştı. Kızının

yanında uyumasının ne önemi vardı? Gerçekte

onun için orada

değildi. Bir insana olabilecek en kötü şey yalnız başına ölmektir

ve o kızının böyle ölmesine izin vermişti.

Sonra Penny bana yeniden doğuşa derin bir inancı olduğunu

söyledi, bu inanç ilkgençlik çağında bedbaht ve yoksulken ve hayatta

aldatılmış olduğu düşüncesi ona ancak ve ancak bir başka

şansı olacağı umuduyla avunabilecek kadar çok azap verirken

başlamıştı. Penny bir dahaki sefere daha şanslı - belki daha zengin -

olacağını biliyordu. Chrissie'nin daha sağlıklı ve

mutlu bir

başka yaşama doğru ilerliyor olduğunu da biliyordu.

Ne var ki, Chrissie'nin ölmesine yardım etmemişti. Hatta

Penny, Chrissie'nin ölmesinin bu kadar uzun sürmesinin kendi

kabahati olduğuna inanıyordu. Chrissie, annesinin hatırı için ıstırabını

uzatıp kurtuluşunu geciktirerek orada kalmıştı. Penny,

Chrissie'nin yaşamının son saatlerini anımsamakla birlikte,

söylemesi gerekeni söylemediğinden, --Git! Git! Gitme zamanın

geldi. Benim için burada daha fazla kalmak zorunda değilsin,--

demediğinden emindi.

Oğullarımdan biri ilkgençlik çağındaydı ve Penny konuşurken

onu düşünmeye başladım. Ben bunu yapabilir miydim, elini

bırakıp ölmesine yardım edebilir miydim,

Ona, --Git! Gitme zamanı geldi,-- diyebilir miydim? Işıltılı yüzü

gözlerimin önünden geçti ve anlatılmaz bir keder dalgası benliğimi

sardı.

--Hayır!-- diyerek silkindim. Herhalde diğerleri,
yani ona yardım

edemeyen terapistler de böyle bir duygu seli
içinde boğulup

gitmişlerdi. Penny ile çalışabilmek için kendimi
akıl direğine bağlamam

gerekeceğini görüyordum.

--Şu halde, duyduğuma göre başlıca iki şey için
kendini suçlu

hissediyorsun. Birincisi, Chrissie'nin ölmek
hakkında konuşmasına

yardım etmediğin için, ikincisi de onun yeterince
erken bırakmadığın

için.--

Penny analitik ses tonumla toparlandı ve
hıçkırıkları kesildi.

Psikoterapide hiçbir şey kesin bir özetten,
özellikle içinde bir

liste olan bir özetten daha fazla sahte güven
uyandıramaz. Kendi

sözlerim beni yüreklendirmişti: problem ansızın
daha berrak, daha

aşına, çok daha denetlenebilir görünüyordu.
Çocuğunu kaybetmiş

biriyle daha önce hiç çalışmamış olmakla
birlikte, yasının

büyük bir bölümü suçluluğa indirgenebildiği
için ona yardım

edebilmem gerekirdi. Suçluluk ve ben eski
ahbaplardık, hem kişisel

hem de mesleki bakımdan.

Daha önce Penny bana Chrissie'yle yakın bir
ilişki içinde olduğunu,

her gün mezarını ziyaret ettiğini ve günde bir
saat mezarın

bakımını yapıp Chrissie'yle konuştuğunu
anlatmıştı.

Penny Chrissie için o kadar çok dikkat ve enerji
harcıyordu ki

sonunda evliliği bozulmuş ve kocası iki yıl
kadar önce temelli çekip

gitmişti. Penny onun gidişinin farkına bile
varmadığını söylüyordu.

Chrissie'nin anısını canlı tutmak için odasını hiç bozmamış,

bütün giysilerini ve eşyalarını alışılagelmiş yerlerinde bırakmıştı.

Tamamlanmamış son ev ödevi bile masasının üzerinde duruyordu.

Yalnızca bir tek şey değişmişti: Penny Chrissie'nin yatağını

kendi odasına almıştı ve her gece bu yatakta uyuyordu. Sonraları,

çocuklarını kaybetmiş daha çok anne babayla yaptığım mülakatlarda

bu davranışın ne kadar yaygın olduğunu öğrenecektim.

Ama o zamanki saflığımla, bunu çok aşırı, doğal olmayan, düzeltilmesi

gereken bir şey olarak görmüştüm.

--Öyleyse şimdi Chrissie'ye tutunarak, kendi yaşamına devam

etmeyerek mi suçunla başa çıkmaya çalışıyorsun?--

--Onu unutamıyorum. Biliyorsunuz, şalter gibi açıp kapatamazsınız

bunu.--

--Onu salıvermek unutmakla aynı şey değil ki - hem hiç kimse

senden şalter açıp kapamanı istemiyor.-- Artık Penny'ye hemen

karşılık vermenin önemli olduğuna

inanıyordum: ben katı davranınca

o da kendini çabuk topluyordu.

--Chrissie'yi unutmak onu hiç sevmediğimi
söylemek gibi bir

şey. İnsanın kendi kızına olan sevgisinin
yalnızca geçici, solup giden

bir şey olduğunu söylemek gibi bir şey. Ben onu
unutmayacağım.--

--Unutmak istememek, şalteri kapatmanın
istenmesinden farklı

bir şey.-- Benim unutmakla salıvermek arasında
yaptığım ayrıma

kulak asmamıştı ama üzerinde durmadım. --
Chrissie'yi salıvermeden

önce bunu istemen gerekir, buna hazır olman gerekir.

Bunu birlikte anlamaya çalışalım. Bir an için Chrissie'ye, böyle

tercih ettiğin için tutunduğunu farz et. Bu sana ne sağlar?--

--Neden söz ettiğinizi anlamıyorum.--

--Pekala anlıyorsun! Haydi söyle bana. Chrissie'ye tutunmakla

eline ne geçiyor?--

--Ölürken, bana ihtiyacı varken onu terk ettim. Onu bir daha

hiç terk etmeyeceğim.--

Gerçi henüz anlamıyordu ama Penny,
Chrissie'yle birlikte kalma

kararlılığı ile yeniden doğuş inançları arasında
uzlaşma kabul

etmez bir çelişki içinde kilitlenip kalmıştı. Yası
da böylece sıkışıp

kalmış, kilitlenmişti. Belki bu çelişkiyle
yüzleşirse yeniden yas

tutmaya başlayabilirdi.

--Penny, Chrissie'yle her gün konuşuyorsun.
Chrissie nerede?

Nerede yaşıyor?--

Penny'nin gözleri faltaşı gibi açıldı. Daha önce hiç kimse ona

böyle pervasız sorular sormamıştı. --Öldüğü gün onun ruhunu

eve geri getirdim. Onu arabada yanımda hissedebiliyordum. Önce

benim çevremde kaldı, bazen evde, odasında oluyordu. Daha

sonra mezarlıkta onunla her, zaman temas kurabiliyordum. Genellikle

benim hayatımda neler olup bittiğini biliyordu, ama arkadaşları

ve ağabeyleri hakkında bilgi almak istiyordu. Bütün arkadaşlarıyla

temasımı sürdürüyordum ki ona haberlerini verebileyim.--

Penny durakladı.

--Ya şimdi?--

--Şimdi solup gidiyor. Bu iyi bir şey. Onun başka bir yaşama

tekrar doğmuş olduğu anlamına gelir.--

--Bu yaşamını anımsar mı?--

--Hayır. Başka bir yaşamın içinde. Geçmişteki yaşamları anımsamak

hakkındaki zırvalara inanmıyorum.--

--O halde bir sonraki yaşamına gidebilmek için özgür olması

gerekiyor, oysa senin onu bırakmayan bir tarafın var.--

Penny bir şey söylemedi. Yalnızca bana bakakaldı.

--Penny, sen acımasız bir yargıçsın. Kendini Chrissie ölmek

üzereyken onu salıvermeme suçundan yargılamış ve kendinden

nefret etmeye mahkum etmişsin. Ben şahsen senin kendini fazla

insafsızca yargıladığını düşünüyorum. Başka türlü davranabilecek

anne babayı göster bana. Ben söyleyeyim, eğer benim çocuğum

ölüm döşeginde olsaydı, ben yapamazdım bunu.
Ama daha

da kötüsü, hükmün çok sert olması - seni bu
denli zora sokması.

Evliliğini suçluluk duygun ve matemin
çökertmiş gibi görünüyor.

Hele hükmün süresi! Aklımı gerçekten başımdan
alan bu işte.

Dört yıl olmuş. Daha ne kadar uzayacak? Bir yıl
daha? Dört

yıl? On? Yoksa yaşam boyu mu?--

Kendisine ne yapmakta olduğunu görmesine
nasıl yardım

edebileceğime karar vermeye çalışarak
düşüncelerimi toparladım.

Penny kıpırtısız oturuyordu, kucağındaki kül
tablasında

için için yanan bir sigara vardı; gri gözleri bana
dikilmişti. Adeta

soluk almıyor gibiydi.

Konuşmayı sürdürdüm: --Burada oturup buna
bir anlam vermeye

çalışıyordum ve şimdi aklıma bir fikir geldi. Sen
kendini

dört yıl önce bir kez, Chrissie ölürken yaptığın
bir şey için

cezalandırmıyorsun. Sen kendini şimdi
yapmakta olduğun bir şey için

cezalandırıyorsun, tam şu anda bile yapmayı
sürdürdüğün bir şey

için. Onu salıvermiyorsun, başka bir yere ait
olduğunu bildiğin

halde onu bu yaşamda tutmaya abalıyorsun.
Onu salıvermek

onu terk etmenin ya da onu sevmemenin belirtisi
değil, tam tersi,

onu gerçekten sevmenin - başka bir yaşama
gitmesine izin verecek

kadar sevmenin - belirtisi.--

Penny bana bakmaya devam ediyordu.
Konuşmuyordu ama

söylediklerimden etkilenmiş görünüyordu.
Sözlerimin güçlü olduğunu

hissediyor ve onunla birlikte sessizlik içinde
oturmanın

en iyisi olduğunu biliyordum. Ama başka bir şey daha söylemeye

karar verdim. Belki de ölçüyü kaçırıyordum.

--O ana dönsene, Penny, o Chrissie'yi salıvermen gereken ana,

o belleğinden sildiğin ana. O an nerede şimdi?--

--Ne demek istiyorsunuz? Anlayamıyorum.--

--Yani, nerede? Nerede yaşıyor?--

Penny zorlanmaktan ya da sorguya çekilmekten biraz tedirgin

ve kaygılı görünüyordu. --Nereye varmak

istediğinizi bilmiyorum.

Geçti o. Geçip gitti.--

--Bir anısı var mı? Chrissie'de? Bu yaşamın tüm izlerini unuttuğunu

söylüyorsun, değil mi?--

--Tamamen geçip gitti. O anımsamıyor, ben anımsamıyorum.

Öyleyse ...?--

--Öyleyse sen hiçbir yerde varolmayan bir an -
bir `hayalet an' -

için kendine işkence etmeyi sürdürüyorsun.
Böyle yapan başka

birini bilsen, sanırım bunun budalalık olduğunu
söyledin.--

Şimdi dönüp bu konuşmaya baktığımda,
sözlerimin büyük ölçüde

safsata dan ibaret olduğunu görüyorum. Ama o
anda karşı

konulmaz ve derin oldukları duygusunu
vermişlerdi. Bir tür kaldırım

bilgeliğiyle her zaman her şey için bir yanıtı olan
Penny, yine

öylece suskun, sanki şoktaymış gibi oturuyordu.

İki saatimizin sonuna geliyorduk. Penny daha
fazla zaman istemediği

halde tekrar buluşmak zorunda olduğumuz

açıktı. Çok

fazla şey olup bitmişti: ona bir saat daha vermemek mesleki açıdan

sorumsuzluk olurdu. Penny önerim karşısında şaşırılmış görünmedi

ve bir hafta sonra aynı saatte dönmeyi derhal kabul etti.

Donmuş tabiri - birçok kişinin kronik yastan söz ederken kullandıkları

mecaz - çok yerindedir. Beden katıdır; yüz gergindir;

beyin soğuk, yinelenen düşüncelerle tıkalıdır. Penny donmuştu.

Yüzleşmemiz sıkışmış buzı kıracak mıydı? Bu konuda iyimserdim.

Neyin serbest kalacağını tahmin edememekle birlikte, hafta

boyunca hayli çalkantı olacağını umuyor ve Penny'nin bir sonraki

ziyaretini büyük bir merakla bekliyordum.

Penny seansın başında kendini koltuğa atıp konuşmaya başladı,

--Sizi gördüğüme gerçekten sevindim! Ne haftaydı ama!--

Zoraki bir neşeyle devam ederek bana iyi haberin geçen hafta

kendini daha az suçlu ve Chrissie'yle daha az ilgili hissetmesi

olduğunu söyledi. Kötü haber ise büyük oğlu

Jim'le birbirlerine

girmiş olmaları ve bunun sonucu olarak bütün haftayı öfke ve ağlama

nöbetleri arasında gidip gelerek geçirmiş olmasıydı.

Penny'nin hayatta olan iki oğlu vardı: Brent ve Jim. İkisi de

okuldan ayrılmışlar ve ciddi belalara doğru sürükleniyorlardı.

On altı yaşındaki Brent, bir ev soygununa karıştığı için bir

ıslahevindeydi; on dokuz yaşındaki Jim ise fazla miktarda uyuşturucu

kullanıyordu. Söz konusu kavga, son seansımızdan bir gün sonra

Penny'nin Jim'in son üç aydır mezarlık parseli için ödemelerini

yapmadığını öğrenmesiyle başlamıştı.

Mezarlık parseli? Yanlış duymuş olmalıydım, Penny'den söylediğini

tekrarlamasını istedim. Evet, --mezarlık parseli-- demişti.

Beş yıl kadar önce, Chrissie'nin henüz hayatta olduğu fakat giderek

direncini yitirdiği sırada, Penny pahalı bir mezarlık parseli

için - --bütün aileyi bir arada tutmaya-- yeterli büyüklükte bir

parsel olduğunu (sanki bu her şeyi açıklayacakmış gibi) söylüyordu

- bir kontrat yapmıştı. Ailenin her ferdi - Penny,
kocas1

Jeff ve iki oğlu - Penny'nin yoğun baskıları
sonucunda, ödemeleri

yedi yıla yayılacak olan bedelin bir parçasını
üstlenmeye razı

olmuştu.

Ama verdikleri söze karşın, parselin tüm mali
yükü Penny'nin

omuzlarına biniyordu. Jeff iki yıl önce çekip
gitmişti ve, ölü ya da

diri, Penny ile hiçbir ilişkisi olsun istemiyordu.
Şimdi hapiste

olan küçük oğlunun kendi payına düşen
ödemeleri sürdüremeyeceği

ortadaydı (daha önce okul sonrasında çalıştığı
işten küçük

bir miktar katkıda bulunmuştu). Ve şimdi de
Jim'in kendisine yalan

söylediğini ve ödemelerini yapmadığını
öğrenmişti.

Büyüme süreci içinde belli ki yeterince
sorunları olan bu iki

delikanlının kendi mezarları için ödeme
yapmalarına ilişkin bu

tuhaf beklenti hakkında bir yorum yapmak
üzereydim ki, Penny

haftanın sinir bozucu olaylarını anlatmaya
devam etti.

Jim'le çatışmasından sonraki gece, besbelli
uyuşturucu satıcıları

olan iki adam kapıya gelip Jim'i görmek
istemişlerdi. Penny

onlara oğlunun evde olmadığını söyleyince
adamlardan biri ona,

Jim'e borcu olan parayı ödemesini yoksa evine
dönmeyi unutabileceğini

söylemesini buyurmuştu: çünkü döneceği bir ev
kalmayacaktı ortada.

Ha, şimdi, dediğine göre Penny için evinden
daha önemli hiçbir

şey yoktu. Sekiz yaşındayken babası öldükten
sonra annesi,

Penny ve kız kardeşleriyle evden eve en az
yirmi kez taşınmış,

çoğu kez kirayı ödemedikleri için çıkarılıncaya kadar en çok iki

üç ay oturmuşlardı. Penny o zaman bir gün ailesi için gerçek bir

yuva sahibi olmaya yemin etmiş ve bu yemini yerine getirebilmek

için çılgınca çalışmıştı. Aylık ipotek ödemeleri yüksekti ve

Jeff gittikten sonra bütün yükü kendisi taşımak zorunda kalmıştı.

Şimdi uzun saatler boyunca çalıştığı halde ödemeleri ucu ucuna

karşılayabiliyordu.

Bu bakımdan bu iki adam yanlış kapı çalmışlardı. Onlar gittikten

sonra Penny birkaç dakika kapıda sersemlemiş
durumda kalakalmıştı;

ardından parasını parsel ödemeleri yerine
uyuşturucuya

harcadığı için Jim'e küfrü basmıştı; ondan sonra
da, kendi

deyimiyle --kendini tamamen kaybetmiş-- ve
hışımla adamların

peşine, düşmüştü. Adamlar çoktan gazlayıp
gitmişlerdi ama

Penny motoru güçlendirilmiş koca pikabına
atlayıp anayolda son

hızla onları izleyerek arabalarına toslayıp yoldan
çıkarmaya kalkışmıştı.

Birkaç kez yanlarına yanaşmış ve adamlar ancak
sürdükleri

BMW'yi saatte yüz elli kilometrenin üstünde bir

hızla

gazlayarak kaçabilmişlerdi.

Penny daha sonra tehdidi (tabii anayoldaki kovalamadan söz

etmeden) polise bildirmiş ve geçen hafta boyunca evi sürekli polis

gözetimi altında tutulmuştu. Jim o gece daha sonra eve gelmiş ve

olan biteni öğrendikten sonra birkaç parça giysiyi telaşla sırt çantasına

tıkıştırıp şehri terk etmişti. Penny o geceden beri ondan hiç haber

almamıştı. Davranışına ilişkin hiçbir pişmanlık belirtisi göstermemekle

birlikte - tersine hikayeyi anlatmaktan tat alıyor

gibiydi

- daha derinlerde çalkantılar vardı. O gece daha geç saatlerde huzursuzluğu

artmış, iyi uyuyamamış ve şu çarpıcı düşü görmüştü:

Eski bir kurum binasının içinde odaları araştırıyordum. Sonunda

bir kapıyı açtım ve bir platformun üzerinde sergileniyormuş gibi

duran iki küçük oğlan gördüm. Benim oğullarıma benziyorlardı

ama kız gibi uzun saçları vardı ve kız elbiseleri giymişlerdi. Ancak,

her şey yanlıştı: elbiseleri kirli, arkaları öne çevrik ve tersyüz

olmuş durumdaydı. Ayakkabıları yanlış ayaklara giyilmişti.

Çok etkilenmiştim; bu kadar çok umut verici ipucuyla nereden

başlayacağımı bilemiyordum. Önce Penny'nin herkesi bir

arada tutmak, çocukken hiç sahip olmadığı sarsılmaz aileyi yaratmak

için duyduğu çılgınca isteği ve bunun bir eve ve bir mezarlık

parseline sahip olma yolundaki canhıraş kararına nasıl yansıdığını

düşündüm. Şimdi ise apaçıktı ki merkez çatırdıyordu.

Penny'nin planları ve ailesi darmadağın olmuştu: kızı ölmüş, kocası

gitmişti, bir oğlu hapisteydi, öbürü ise saklanıyordu.

Yapabildiğim tek şey düşüncelerimi Penny ile paylaşmak ve

acısına katılmaktı. O düş üzerinde, özellikle iki küçük çocukla ilgili

son bölüm üzerinde çalışmak için yeterli zaman ayıramıyordum.

çok istiyordum. Hastaların terapiye getirdiği ilk düşler, özellikle

zengin ve ayrıntılı olanlar, çoğu kez derinlemesine aydınlatıcı

niteliktedir.

Penny'den düşteki temel duyguları anlatmasını istedim. Ağlayarak

uyandığını fakat düşün acıklı bölümünü tam olarak kestiremediğini

söyledi.

--Ya o iki küçük oğlan?--

Penny, çocukların giyinişinde - ayakkabılar yanlış ayaklarda,

giysiler kirli, tersyüz olmuş - dokunaklı, hatta acıklı bir şeyler olduğunu

söyledi. Ya kız elbiseleri? Ya uzun saçlar ve kız elbiseleri?

Penny, belki de oğlanları doğurmasının bir hata olduğunu

söylemek dışında bundan bir anlam çıkaramadı. Acaba onların

kız olmasını mı istiyordu? Chrissie ideal bir
çocuktu, iyi bir öğrenci,

güzel, müziğe yetenekli. Tahminimce Chrissie
Penny'nin

gelecek için umduydu: aileyi yoksulluk ve suç
yazgısından kurtarabilecek

olan oydu.

--Evet,-- diye hüzünle sürdürdü Penny, --bu
düş tam benim

oğullarım hakkında - yanlış giyimli, yanlış
ayakkabılı. Her şeyleri

yanlış - hep öyle oldu. Dertten başka bir şey
olmadılar. Üç çocuğum

vardı: biri bir melekti, öbür ikisine gelince,
şuraya bakın

- biri hapiste, öbürü bir uyuşturucu bağımlısı. Üç çocuğum vardı

- ve yanlış çocuk öldü.--

Penny soluğunu tutup eliyle ağzını örttü. --
Bunu daha önce

düşünmüştüm ama hiç yüksek sesle
söylememiştim.--

--Kulağa nasıl geliyor?--

Başını önüne eğdi, neredeyse kucağına
değecek kadar. Gözyaşları

yanaklarından kot eteğinin üzerine sel gibi
akıyordu. --İnsanlık dışı.--

--Hayır, tam tersi. Yalnızca insani duygular
işitiyorum ben.

Belki pek hoş değiller ama bizim yaradılışımız
böyle galiba. Senin

durumunda ve senin üç çocuğunla, hangi ana
baba yanlış çocuğun

öldüğünü hissetmezdi? Ben şahsen kesinlikle
öyle hissederdim!--

Ona nasıl bundan daha fazlasını verebileceğimi
bilmiyordum,

ama beni duymuş olduğuna ilişkin bir belirti
göstermiyordu, bu

yüzden sözlerimi tekrarladım. --Senin
durumunda olsaydım ben

de aynı şeyleri hissederdim.--

Başını önünden kaldırmadı ama belli belirsiz salladı.

Üçüncü saatimiz biterken Penny benimle terapide değilmiş gibi

davranmanın artık anlamı kalmamıştı. Bu bakımdan bunu ona

açıkça söyledim ve altı kez daha buluşup olabildiğince çok şey

yapmaya çalışmamızı önerdim. Diğer bağlantılar ve seyahat

planları nedeniyle altı haftadan fazla buluşmamızın mümkün olmadığını

vurguladım. Penny önerimi kabul etti ama paranın kendisi

için büyük bir sorun olduğunu söyledi.
 demeleri birkaç aya

yayılacak şekilde ayarlayabilir miydik? Onu
hiçbir ücret alınmayacağı

konusunda temin ettim: bir araştırma projesi
erevesinde

bulu maya ba ladığımız için bu noktada
s zle memizi g n l rahatlığıyla

ansızın değiştirip ondan para alamazdım.

Aslında Penny'yi ücretsiz kabul etmeye ilişkin
bir sorunum

yoktu: büyük kayıplar konusunda daha çok şey
 ğrenmek istemi tim

ve Penny mükemmel bir  ğretmen çıkmıştı.
Daha o saatte

gelecekte tüm kayba uğramış kişilerle
yapacağım çalışmalarda

kullanabileceğim bir kavram vermişti: eğer insan
ölülerle yaşamayı

öğrenecekse, önce yaşayanlarla yaşamayı
öğrenmelidir. Penny'nin yaşayanlarla

- özellikle oğullarıyla ve belki de kocasıyla -
ilişkileri

konusunda hayli işi var gibi görünüyordu; ben
de kalan altı seansı

bu şekilde geçireceğimizi varsayıyordum.

Yanlış çocuk öldü. Yanlış çocuk öldü. Sonraki
iki saatimiz bu acı

temanın birçok çeşitlemesinden ibaret olacaktı.
Penny oğullarına

yönelik derin bir öfke dile getiriyordu - yalnızca yaşam tarzları

nedeniyle değil, yaşadıkları için duyduğu bir öfkeydi bu. Ancak

tükendiği zaman, ancak son sekiz yıldır (Chrissie'nin ölümcül bir

kansere yakalandığını ilk kez duyduğundan beri) hissettiklerini

söylemeye cüret ettikten sonra - iki oğlundan da umudunu kestiğini;

Brent'in daha on altısında yardım edilemez durumda olduğunu;

yıllarca Jim'in bedeninin Chrissie'ye verilebilmesi için dua

etmiş olduğunu (onun bu bedene ne ihtiyacı vardı? Onu çok geçmeden

uyuşturucularla, AIDS'le öldürecekrti zaten.

Neden onun

sağlıklı bir bedeni olsun da küçücük bedenini
seven Chrissie'ninki

kanser tarafından kemirilip bitirilsin?) - ancak
tüm bunları

söyledikten sonra durabildi ve söylemiş olduğu
şeyler üzerinde

düşünebildi.

Ben yalnızca oturup dinliyor ve zaman zaman
bunların insani

duygular olduğu ve yalnızca bir insan olduğu
için bunları düşündüğü

konusunda onu temin ediyordum. Nihayet onun
oğullarına

doğru yönelmesine yardım etmenin zamanı

gelmişti. Sorular sordum,

önce yumuşak, sonra yavaş yavaş onu daha çok zorlayan

sorular.

Oğulları hep zor muydu? Doğuştan mı zor?
Yaşamlarında onları

yapmış oldukları seçimlere itmiş olabilecek neler
olmuştu?

Chrissie ölürken neler yaşamışlardı? Ne kadar
korkmuşlardı?

Kimse onlarla ölüm hakkında konuşmuş
muydu? Bir mezarlık

parseli alma konusunda ne hissetmişlerdi?
Chrissie'nin yanında

bir parsel alma konusunda? Babalarının onları

terk etmesi hakkında
ne hissetmişlerdi?

Penny sorularımdan hoşlanmadı. Onu önce
irkiltip sonra sinirlendirdiler.

Ama sonra ailede olup bitenleri hiçbir zaman
oğullarının

görüş açısından düşünmediğini fark etmeye
başladı. Hiçbir

zaman bir erkekle olumlu bir ilişkisi olmamıştı
ve bunun bedelini

oğulları ödemiş olabilirlerdi. Yaşamındaki
erkekleri ele aldık:

Penny sekiz yaşındayken ölerek onu terk eden
bir baba (kendi

belleğinden silinmiş olan ama annesinin sürekli

sövüp saydığı

bir erkek); annesinin aşıkları - gün ağarırken
ortadan kaybolan

bir dizi nahoş gece insanı; on yedi yaşındayken,
onu düğünden

bir ay sonra terk edip giden bir ilk koca; ve
sonunda onu yas

tutarken terk eden ahmak, alkolik bir ikinci
koca.

Kuşkusuz son sekiz yıl boyunca oğlanları
ihmal etmişti. Chrissie

hastayken onun yanında haddinden fazla zaman
harcamıştı.

Chrissie'nin ölümünden sonra da, Penny oğulları
için hala ulaşılır

durumda değildi: onlara karşı duyduğu, çoğu yalnızca Chrissie

yerine onların hayatta olmasından doğan öfke, aralarında bir

sessizlik yaratmıştı. Oğulları katlaşıp uzaklaşmışlardı, ama bir

kez, duygularını mühürlemeden önce, ondan daha çok şey istediklerini

söylemişlerdi: dört yıl boyunca her gün Chrissie'nin mezarına

baktığı saati istemişlerdi.

Ya ölümün oğulları üzerindeki etkisi? Chrissie ölümcül bir

hastalığa yakalandığı zaman oğlanlar sekiz ve on bir yaşlarındaydı.

Kız kardeşlerine olanlardan korkmuş
olabilecekleri; onların

da üzülebileceği; kendi ölümlerinin bilincine
varıp korkmaya

başlayabilecekleri; Penny bu olasılıkların
hiçbirini hiçbir zaman

düşünmemişti.

Bir de oğullarının yatak odası sorunu vardı.
Penny'nin küçük

evinde üç küçük yatak odası bulunuyordu ve
oğlanlar hep bir

odayı paylaşıırken Chrissie'nin kendine ait bir
odası vardı. Kuşkusuz

Chrissie hayattayken de bu düzenlemeye
içeriyorlardı,

ama ya şimdi, kız kardeşlerinin ölümünden
sonra Penny onun

odasını kullanmalarına izin vermeyince
yaşadıkları öfke? Peki ya

son dört yıldır Chrissie'nin vasiyetini
buzdolabının üzerinde

manyetik metal bir çilekle tutturulmuş olarak
gördükçe ne

hissediyorlardı?

Ve düşünün, Penny'nin, örneğin her yıl doğum
gününü kutlamayı

sürdürerek Chrissie'nin anısını yaşatma
çabalarına nasıl

içerlemiş olmalılardı! Peki ya onların doğum
günleri için neler yapıyordu

Penny? Soruma kızararak ve hırçın bir tavırla homurdanarak

yanıt verdi: --Normal şeyleri.-- Beni anladığımı biliyordum.

Belki Penny ile Jeff'in evliliği başarısız olmaya mahkumdu

ama nihai çözülmenin yasla hızlandırılmış olduğu da pek su götürmüyordu.

Penny ile Jeff'in yas tutma tarzları farklıydı: Penny

anılara gömülüyordu; Jeff ise acısını bastırmayı ve dikkatini başka

şeylere vermeyi yeğliyordu. Başka konularda uyuşup uyuşmamaları

bu noktada önemsiz görünüyordu: yas tutmalarında çok

büyük bir uyuşmazlık vardı, her biri

diğerininkiyle çatışan bir

yaklaşımı yeğliyordu. Penny duvarları
Chrissie'nin resimleriyle

kaplarken, onun yatağında uyuyup odasını
anıtsal bir havaya sokarken

Jeff nasıl unutabilirdi? Jeff Chrissie'den söz
etmeyi bile

reddederken; ölümünden altı ay sonra
Chrissie'nin ortaokul sınıfının

mezuniyetine gitmeyi reddetmişken (ki bu
müthiş bir velvele

koparmıştı), Penny nasıl acısının üstesinden
gelebilirdi?

Beşinci seansta, yaşayanlarla daha iyi yaşamayı
öğrenmek

üzerindeki çalışmamız Penny'nin farklı türden bir soru sormasıyla

kesintiye uğradı. Ailesi, ölmüş kızı ve iki oğlu hakkında düşündükçe,

giderek şöyle düşünmeye başlamıştı: Ben ne için yaşıyorum?

Tüm bunların amacı ne? Yetişkin yaşamının tümü bir tek

prensiple yönlendirilmişti: çocuklarına kendisinin yaşamış olduğundan

daha iyi bir yaşam vermek. Ama şimdi, geçen yirmi yıl için

gösterecek neyi vardı? Yaşamını boşa mı harcamıştı? Ve şimdi

yaşamını aynı şekilde harcamaya devam etmesinin bir anlamı var

mıydı? İpotek borcunu ödemek için neden

kendini öldürsündü?

Geleceği olan bir şey var mıydı?

Bu durumda odağımızı değiştirdik. Penny'nin oğulları ve eski

kocasıyla ilişkilerinden uzaklaşıp çocuğunu kaybeden anne babaların

bir başka önemli sorunu üzerinde düşünmeye başladık: yaşamdaki

anlamın kaybı. Anne veya babayı ya da çok eski bir arkadaşı

kaybetmek çoğu kez geçmişi kaybetmektir: ölen kişi çok

eski dönemlerin değerli olaylarının yaşayan tek tanığı olabilir.

Ama bir çocuğu kaybetmek geleceği

kaybetmektir: kaybedilen,

kişinin yaşam projesinin ta kendisidir - ne için yaşadığı, gelecekte

kendini nasıl tasarladığı, ölümü aşmayı nasıl umut edebileceğidir

(insanın çocuğu aslında onun ölümsüzlük projesidir). Bu durumda,

mesleki dilde, anne babanın kaybı --obje kaybı-- (--obje--

insanın iç dünyasının oluşumunda etkili bir rol oynamış olan kişidir)

iken çocuğun kaybı --proje kaybı--dır (yaşamın yalnızca nedenini

değil nasıldan da ortaya koyan belli başlı, düzenleyici yaşam

prensibinin kaybı). Bu durumda çocuk kaybının katlanılması en

güç kayıp olmasına, birçok anne babanın beş yıl
sonra hala yas

tutuyor olmasına, bazılarının hiçbir zaman
kendilerine gelememesine

şaşmamak gerekir.

Ama yaşamın amacına ilişkin araştırmamızda
henüz çok fazla

ilerlememişken (bu demek değildir ki ilerleme
beklenebilir; amaç

yokluğu bir yaşamın sorunu değil bir yaşam
sorunudur) Penny

bir kez daha yön değiştirdi. Artık onun hemen
her seansta yeni

bir sorun öne sürmesine alışmıştım. Başlangıçta
düşündüğüm gibi

dakikası dakikasına uymayan, dikkatini belli bir noktada tutamayan

bir insan olmasından kaynaklanmıyordu bu.
Yalnızca çok

katlı acısını yüreklice kat kat açıyordu. Bana
daha kaç kat gösterecekti?

Bir seansa - sanırım yedinci seansımızdı - iki
olay anlatarak

başladı: çok canlı bir düş ve bir bilinç kaybı.

Bilinç kaybı, bir mağazada (daha önce bir kez
elinde doldurulmuş

bir hayvanla uyandığı mağaza) bir mezuniyet
tebrik kartını

sıkıca kavramış durumda ağlayarak --uyanması--

idi.

Düş ise bir karabasan olmamakla birlikte
çaresizlik ve kaygı

yüklüydü:

Bir düğün yapılyordu. Chrissie mahalleden bir
çocukla - tam bir

avanak - evleniyordu. Üstümü değıştirmenı
gerekiyordu. Bir sürü

ufak odası olan kocaman, at nalı biçiminde bir
evde, üstümü

değıştirmeye uygun bir oda bulmak için odaları
art arda deniyordum.

Çabalayıp durdum ama uygun odayı
bulamadım.

Ve dakikalar sonra bunu yakından izleyen bir parça:

Büyük bir trendeydim. Giderek hızlanmaya başladık ve sonra

gökyüzünde büyük bir yörüngeye girdik. Çok güzeldi. Bir sürü

yıldız vardı. Oralarda bir yerde, belki bir altyazı olarak (ama olamazdı

Çünkü yazılışını bilmiyorum), --evrim-- kelimesi vardı - bu

kelimeye ilişkin güçlü bir duygu vardı.

Bir düzeyde dş Chrissie'yle ilişkiliydi. Bir süre düşte yaptığı

kötü evlilikten söz ettik. Belki de damat ölümdü:
besbelli

Penny'nin kızı için istemiş olabileceği bir evlilik
değildi.

Ya evrim? Penny artık mezar ziyaretlerinde
(şimdi haftada iki

ya da üçe inmişti) Chrissie ile bir bağlantı
hissetmediğini söylemişti.

Belki de evrimin, Chrissie'nin gerçekten buradan
ayrılıp

başka bir yaşama gitmiş olduğu anlamını
taşıdığını öne sürdüm.

Belki, ama Penny'nin gerek bilinç kaybında,
gerekse düşünde

belirgin olan hü zün için daha iyi bir açıklaması vardı. Mağazadaki

bilinç kaybından sonra kendine geldiğinde, elindeki mezuniyet

kartının bu aralar liseyi bitirecek olan Chrissie için değil kendisi

için olduğuna ilişkin güçlü bir duygu yaşamıştı. Penny okulu

bitirememişti ve Chrissie bunu ikisi için de yapacaktı (ve yine

ikisi için Stanford'a gidecekti).

Penny, düğün ve soyunma odası arama hakkındaki düşün

kendi kötü evlilikleri ve yaşamını değiştirme yolunda şimdiki çabası

hakkında olduğunu düşünüyordu. Düşteki
binaya ilişkin

çağrışimleri bu görüşü doğruluyordu: düşteki
binayla ofisimin

bulunduğu klinik arasında çarpıcı bir benzerlik
vardı.

Ve evrim de Chrissie'yle değil kendisiyle
ilgiliydi. Penny değişip

başka bir şey olmaya hazırdı. Evrimleşip
soylular dünyasında

başarılı olmaya müthiş kararlıydı. Yıllarca,
taksisinde müşterisi

olmadığı zamanlarda kelime hazinesini
genişletme, önemli kitaplar,

ve sanattan anlama konusunda kendini
geliştirme kasetleri

dinlemişti. Yetenekli olduğunu ama on üç yaşından beri hayatını

kazanmak zorunda kaldığı için yeteneklerini hiçbir zaman geliştiremediğini

hissediyordu. Keşke çalışmayı bırakabilse, kendisi

için bir şeyler yapabilse, liseyi bitirip üniversiteye gidebilse,

aralıksız çalışsa ve oradan --yükselebilseydi-- (havaya --yükselen--

düş tren buydu işte!).

Penny'nin üzerinde durduğu nokta değişmeye başlamıştı.

Sonraki iki seansı, Chrissie'nin trajedisinden söz etmek yerine

kendi yaşamının trajedisini anlatarak geçirdi.
Dokuzuncu ve son

seansımıza yaklaşırken ben de son kalan
inanırlılığımı da feda

ederek Penny'yi tam yolculuğa çıkış gününe
kadar üç saat daha

görmeyi önerdim. Terapiye son vermeyi birkaç
nedenle güç buluyordum:

Sırf acısının büyüklüğü beni onunla kalmaya
zorluyordu.

Klinik durumu beni kaygılandırıyordu ve
kendimi bundan

sorumlu hissediyordum; haftadan haftaya, yeni
malzemeler ortaya

çıktıkça giderek daha fazla depresyona girmişti.
Terapiden yararlanışından

da etkilenmiştim: hiç bu kadar verimli çalışan bir
hastam olmamıştı. Son olarak - dürüst olayım
bari - her hafta yeni,

heyecanlı ve hiç beklenmedik bir bölümü ortaya
serilen dramın

etkisiyle büyülenip kalmıştım.

Penny, Georgia'nın Atlanta şehrinde geçen
çocukluğunu

amansızca kasvetli ve yoksul olarak
anımsıyordu. Acılaşmış, vesveseli

bir kadın olan annesi, Penny ve iki kız kardeşini
doyurup

giydirmek için çok sıkıntı çekmişti. Babası bir

mağazada dağıtım

memuru olarak makul bir kazanç sağlıyordu
ama annesinin anlattıklarına

inanılacak olursa, duyarsız, neşesiz bir adamdı
ve

Penny sekiz yaşındayken alkolizmden ölmüştü.
Hiç paraları yoktu.

Annesi günde on iki saat çamaşırcı olarak
çalışıyor ve geceleri

çoğunlukla civardaki bir barda içip erkeklerle
kırıştırıyordu.

Penny evin anahtarını taşıyıp evde yalnız
kalmaya o sıralarda

başlamıştı.

Ailenin bir daha hiç sabit bir evi olmamıştı.

Ucuz ve adi apartmanlarda

bir daireden bir başkasına taşınıp durmuş, çoğu kez kirayı

ödemedikleri için çıkarılmışlardı. Penny on üç yaşında çalışmaya

başlamış, on beşinde okulu bırakmış, on altısında alkolik

olmuş, on sekizinden önce evlenip boşanmış, on dokuzunda tekrar

evlenip Batı Kıyısı'na kaçmış, orada üç çocuk doğurmuş, bir

ev almış, kızını gömmüş, kocasından ayrılmış ve büyük bir mezarlık

parselinin peşinatını ödemişti.

Penny'nin yaşam öyküsündeki iki güçlü tema

bana özellikle

çarpıcı gelmişti: Biri, aldatılmış olduğu, sekiz yaşına geldiğinde

her şeyin kendi aleyhinde belirlenmiş olduğuydu. Bir sonraki yaşamında

kendisi ve Chrissie için en büyük arzusu alabildiğine

zengin olmaktı.

Bir başka tema da --kaçış-- idi, bu yalnızca somut olarak Atlanta'dan,

ailesinden, yoksulluk ve alkolizm döngüsünden değil, annesi

gibi --zavallı deli bir ihtiyar kadın-- olma yazgısından kaçıştı,

Penny kısa bir süre önce annesinin son birkaç yıl

içinde birkaç

kez akıl hastanesinde tedavi gördüğünü
öğrenmişti.

Yazgıdan kaçış - sosyal sınıf yazgısından ve
kendi kişisel

zavallı-deli-ihtiyar-kadın yazgısından kaçış -
Penny'nin yaşamında

önemli bir motifti. Delirmekten kaçıp kurtulmak
için beni görmeye

geliyordu. Yoksullukla başa çıkabileceğini
söylüyordu. Gerçekten

de Penny'nin çalışma tutkusunu körükleyen,
uzun yorucu

saatler boyunca çalışmasını sağlayan şey onun
yazgısından kurtulma

itkisiydi.

Yoksulluk ve başarısızlık yazgısından kaçma
itkisini yalnızca

daha derin bir yazgının - yaşamın kaçınılmaz bir
sonu olması -

duraksatıyor olmasında acı bir çelişki vardı.
Penny, çoğumuzdan

fazla, ölümün kaçınılmazlığıyla hiçbir zaman
uzlaşamamıştı. Özde

aktif bir insandı - onu anayolda uyuşturucu
satıcılarının ardından

savrularak giderken hayal edebiliyordum - ve
Chrissie'nin

ölümü sırasında yüzleşmek zorunda kaldığı en
güç şeylerden

biri kendi çaresizliğıydi.

Penny'nin yeni ve önemli açıklamalar yapmasına alışmış olmakla

birlikte, sondan bir önceki olan on birinci seansımızda patlattığı

bombaya hazırlıklı değildim. Terapinin sonu hakkında konuşuyorduk

ve Penny benimle buluşmaya ne kadar alıştığını ve

gelecek hafta veda etmesinin ne kadar zor olacağını, beni kaybetmesinin

nasıl kayıplar zincirine eklenecek bir halka daha olacağını

anlatıyordu ki, laf arasında, --On altı yaşındayken ikizlerim olduğunu

size hiç söylemiş miydim?-- diye sordu.

Haykırmak istedim: --Ne? İkizler mi? On altı yaşında mı? Ne

demek 'Size hiç söylemiş miydim?' Pekala biliyorsun ki söylemedin!--

Ama zamanımız yalnızca bu seansın kalan bölümü ve bir

sonraki seansla sınırlı olduğundan açıklamanın yapılış tarzını

görmezlikten gelip haberin kendisiyle ilgilenmek zorunda kaldım.

--Hayır, hiç söylememiştin. Anlat bakalım.--

--On beşimde hamile kaldım. Okulu bu yüzden

bıraktım. Çaresine

bakmak için çok geç olana kadar kimseye haber vermedim

ve gidip doğum yaptım. Meğer ikiz kızlarmış.--

Penny duraklayarak boğazındaki ağrıdan yakındı. Belli ki bu

konuda konuşmak, göstermeye yeltendiğinden çok daha güçlü.

İkizlerin ne olduğunu sordum.

--Sosyal yardım dairesi uygun bir anne olmadığımı söyledi

- haklıydılar sanırım - ama ben çocuklardan

vazgeçmeyi reddettim

ve onlara bakmaya çalıştım ama altı ay kadar sonra onları

alıp götürdüler. Birkaç kez görmeye gittim - birileri onları evlat

edinene kadar. O günden beri de onlardan hiç haber almadım.

Hiç öğrenmeye çalışmadım. Atlanta'yı terk ettim ve hiç geriye

bakmadım.--

--Onları çok düşünüyor musun?--

--Şimdiye kadar düşünmemiştim. Chrissie'nin ölümünden hemen

sonra birkaç kez aklıma gelmişlerdi, ama şu son

iki haftadır

onları çok düşünüyorum. Nerede olduklarını,
nasıl olduklarını,

zengin olup olmadıklarını - evlat edinme
kurumundan istediğim

tek iyilik buydu - düşünüyorum. Gayret
edeceklerini söylemişlerdi.

Şimdi gazetelerde hep bebeklerini zengin
ailelere satan

yoksul anneler hakkında hikayeler okuyorum.
Ama o zaman nereden

bilebilirdim ki?--

O seansın kalanını ve son seansın bir
bölümünü bu yeni bilginin

çeşitli sonuçlarını araştırarak geçirdik.

Açıklaması tuhaf bir

biçimde, terapiyi sonuçlandırmamıza yardımcı oldu, çünkü tam

bir daire çizerek bizi terapinin başlangıcına, şimdiye dek esrarını

koruyan o ilk düşe, kız gibi giyinmiş iki küçük oğlunun bir kurumda

sergilendiği düşe getirmişti. Chrissie'nin ölümü ve

Penny'nin oğullarına ilişkin derin düşkırıklığı, onun kızlarından

vazgeçmesinden kaynaklanan pişmanlığını alevlendirmiş, ona

yalnızca yanlış çocuğun ölmediğini aynı zamanda yanlış çocukların

evlat edinildiğini hissettirmiş olmalıydı.

Çocuklarından vazgeçmiş olduğu için suçluluk
duyup duymadığını

sordum. Penny kayıtsızca, yaptığıının hem
kendisi hem

de onlar için en iyisi olduğu yanıtını verdi. Eğer,
on altısında, iki

çocuğunu yanında tutmuş olsaydı annesinin
yaşadığı hayatın aynısına

mahkum olacaktı. Bu da çocukları için bir
felaket olurdu;

bekar bir anne olarak onlara hiçbir şey
veremezdi - bu noktada

Penny'nin neden bana daha önce ikizlerden söz
etmediğini daha

iyi anladım. Utanıyordu, babanın kimliğini
bilmediğini söylemekten

utanıyordu. İlkgençlik yıllarında çok kişiyle
düşüp kalkmıştı;

hatta --okulun yoksul beyaz sürtüğü-- (kendi
deyimi) olduğundan

baba on erkekten herhangi biri olabilirdi.
Şimdiki yaşamında

hiç kimse, kocası bile, geçmişini, ikizlerini ya da
okuldaki

şöhretini bilmiyordu - bu da kaçmaya çalışmış
olduğu bir şeydi.

Seansın sonunda bana, --Bunu bilen tek kişi
sizsiniz,-- dedi.

--Bunu bana anlatmak nasıl bir duygu?--

--Karışık. Size anlatma konusunda çok düşündüm. Bütün hafta

kafamda sizinle konuşup durdum.--

--Nasıl karışık?--

--Ürkütücü, iyi, kötü, yüksek, alçak ...-- Penny bunları çabucak

sıraladı. Yumuşak duygulardan söz etmeye tahammülü olmadığından

sinirlenmeye başlıyordu. Bunu fark etti ve yavaşladı. --Beni

yargılamanızdan korktum galiba. Gelecek haftaki son seansımızı

siz bana hala saygı duyarken bitirmek istiyorum.--

--Duymadığımı mı sanıyorsun?--

--Nereden bileyim? Bütün yaptığınız soru sormak.--

Haklıydı. On birinci saatimizin sonuna geliyorduk - kendimi

tutmanın zamanı değildi.

--Penny, bu konuda hiç kaygın olmasın. Seni tanıdıkça daha

çok seviyorum. Hayatta yaptıkların ve üstesinden geldiklerin için

sana karşı hayranlıkla doluyum.--

Penny birden boşanıp ağlamaya başladı.
Zamanımızın bittiğini

hatırlatmak için saatini gösterdi ve yüzünü bir
kağıt mendile

gömüp aceleyle ofisinden çıktı.

Bir hafta sonra, son buluşmamızda,
gözyaşlarının haftanın büyük

bir bölümünde devam ettiğini öğrendim. Bir
önceki seanstan

eve dönerken mezarlıkta durmuş, Chrissie'nin
mezarının yanında

oturup sık sık yaptığı gibi kızı için ağlamıştı.
Ama o gün gözyaşları

dinmek bilmiyordu. Yere uzanıp Chrissie'nin

mezartaşını

kucaklamış ve daha da şiddetle ağlamaya başlamıştı - bu kez yalnız

Chrissie için değil, nihayet tüm diğerleri, tüm diğer kayıpları

için.

Oğulları için, telafi edilemeyecek yıllar için, enkaza dönüşen

yaşamları için ağlamıştı. Hiç tanımadığı iki kayıp kızını için ağlamıştı.

Babası için - her kimse, her neyse o - ağlamıştı. Kocasını için,

paylaştıkları genç, umut dolu, yitip zamanlar için ağlamıştı. Yirmi

yıl önce yaşamından silip attığı zavallı ihtiyar

annesi ve kız

kardeşleri için ağlamıştı. Ama hepsinden fazla,
kendisi için ağlamıştı,

düşlediği ve hiç yaşamadığı hayat için.

Az sonra zamanımız doldu. Ayağa kalktık,
kapıya doğru yürüdük,

el sıkıştık ve ayrıldık. Merdivenlerden inişini
seyrettim.

Seyrettiğimi gördü, döndü ve, --Sakin merak
etmeyin,-- dedi.

--Ben idare ederim. Unutmayın-- - ve boynuna
taktığı gümüş bir

zinciri gösterdi - --anahtar taşıyan bir çocuktum
ben.--

SONSÖZ

Penny'yi bir kez daha, bir yıl sonra bir yıllık iznimden döndüğüm

zaman gördüm. Çok daha iyi olduğunu görüp rahatladım.

Her ne kadar idare edeceğini söylediyse de onun için çok kaygılanmışım.

Hiç bu kadar kısa bir sürede bu kadar acı verici malzemeyi

açığa çıkarmaya istekli bir hastam olmamıştı. Ne de bu

kadar gürültüyle hıçkıran bir hastam. (Odası benimkinin bitişiğinde

olan sekreterim, Penny'nin terapi saatinde uzun kahve molaları

vermeyi alışkanlık haline getirmişti.)

İlk seansımızda Penny bana, --Siz yalnızca beni başlatın. Gerisini

ben hallederim,-- demişti. Gerçekten de öyle olmuştu. Terapimizi

izleyen yıl boyunca Penny ona önermiş olduğum terapist

başvurmamış fakat kendi kendine ilerleme kaydetmeyi sürdürmüştü.

İzleme seansımızda, önceleri kilitlenmış olan yasının daha

akışkan hale geldiği belli oluyordu. Penny hala tekin bir kadın

değildi, ama artık şeytanları geçmişte değil

şimdiki zamanda ikamet

ediyordu. Şimdi Chrissie'nin ölümünü kuşatan olayları unutmuş

olduğu için değil, oğullarını o şekilde ihmal etmiş olduğu

için acı çekiyordu.

Aslında oğullarına karşı davranışı, değişiminin en elle tutulur

kanıtıydı. Her iki oğlu da eve dönmüştü ve her ne kadar ana oğul

çatışması hala hükmünü sürdürüyorsa da niteliği değişmişti.

Penny ve oğulları mezarlık parselinin ödemeleri ve Chrissie için

doğum günü partileri hakkında kavga etmeyi

bırakmış, Brent'in

pikabı ödünç alması ve Jim'in bir işte dikiş
tutturamaması hakkında

tartışıyorlardı.

Ayrıca, Penny kendini Chrissie'den koparmayı
da sürdürmüştü.

Mezarlık ziyaretleri daha kısa ve daha seyrek
oluyordu;

Chrissie'nin giysi ve oyuncaklarının çoğunu
vermiş, odasını da

Brent'e devretmişti; Chrissie'nin vasiyetini
buzdolabının üstünden

çıkarılmış, Chrissie'nin arkadaşlarına telefon
etmeyi bırakmış

ve Chrissie hayatta olsaydı yaşayabileceği

olayları - örneğin mezuniyet

balosunu ya da üniversite başvurusunu - hayal etmekten

vazgeçmişti.

Penny bu badireyi atlatmıştı. Sanırım bunu baştan beri biliyordum.

İlk görüşmemizi ve ona terapi önerme tuzağına düşmemek

için ne kadar kararlı olduğumu anımsadım. Oysa Penny elde etmeye

kalkıştığı şeye ulaşmıştı: bir Stanford profesöründen bedava

terapi. Bu nasıl olmuştu? İşler kendiliğinden mi öyle o yola

dökülmüştü? Yoksa ustaca bir manevraya mı

kurban gitmiştim?

Ya da belki manevrayı yapmış olan bendim.
Ama aslında önemi

yoktu bunun. Ben de ilişkimizden karlı
çık mıştım. Büyük kayıplar

konusunda bilgi edinmek istemiştim ve Penny,
yalnızca on

iki saat içinde, beni katmandan katmana
geçirerek yasın tam çekirdeğine

götürmüştü.

Önce suçluluğu araştırmıştık; hayatta kalanların
pek azının

kurtulabildiği bir duygudur bu. Penny bellek
kaybı için ve kızıyla

ölüm hakkında daha fazla konuşmamış olduğu için kendini

suçlu hissediyordu. Diğerleri başka şeyler için, yeterli çabayı göstermemiş

oldukları, daha erken tıbbi yardım istemedikleri, daha

çok ilgilenmedikleri, daha iyi bakmadıkları için suçluluk duyarlar.

Özellikle dikkatli ve düşünceli bir eş olan bir hastam, kocasının

hastaneye son yatışında haftalarca yanıbaşından hemen hemen

hiç ayrılmamışken, kocası onun gazete almaya gitmiş olduğu

birkaç dakika zarfında öldüğü için yıllarca kendine işkence etmişti.

--Daha fazla bir şeyler yapmalıydım-- duygusu,
öyle sanıyorum ki,

denetlenemez olanı denetlemeye yönelik temel
bir isteği

yansıtır. Ne de olsa, eğer insan yapılması
gerekeni yapmadığı

için suçluluk duyuyorsa, bundan yapılabilecek
bir şey olduğu sonucu

çıkart - bizi kandırıp ölüm karşısındaki dokunaklı
çaresizliğimizden

uzaklaştıran avutucu bir düşüncedir bu. Her
birimiz,

sınırsız bir güç ve ilerlemenin inceden inceye
işlenmiş yanılsamasıyla

kuşatılmış olarak, en azından orta yaş
bunalımına kadar, varoluşun

yalnızca iradeye dayanan ve sonsuza dek

yükselen bir

başarı sarmalı olduğu inancıyla yaşarız.

Bu avutucu hayal, filozofların --sınır deneyimi-
- tabir ettikleri

önemli, geri çevrilemez bir deneyimle yıkılabilir.
Tüm olası sınır

deneyimleri arasında hiçbirisi - Carlos'un
öyküsündeki gibi

(--Tecavüz Yasal Olsaydı ...--) - bizi kendi
ölümümüzden daha

güçlü bir biçimde sonlulukla ve beklenmedik bir
durumla karşı

karşıya getirmez (ve hiçbirisi bir anda daha çarpıcı
bir kişisel değişime

yol açamaz).

Bir başka zorlayıcı sınır deneyimi de bizim için önemli birinin

- sevilen bir eşin ya da arkadaşın - ölümüdür, bu da bizim kendi

yaralanmazlığımıza ilişkin yanılsamamızı darmadağın eder. Çoğu

insan için katlanılacak en büyük kayıp bir evladın ölümüdür.

O zaman yaşam bütün cephelerden saldırıya geçmiş gibi olur:

ana babalar harekete geçme konusundaki yetersizlikleri nedeniyle

suçluluk ve korku duyarlar; sağlık personelinin güçsüzlüğüne

ve gözle görülür duyarsızlığına öfkelenirler; Tanrının ya da evrenin

adaletsizliğine verip verİştirirler (birçoğu
adaletsizlik gibi

görünenin gerçekte evrensel kayıtsızlık
olduğunu er geç anlar). Çocuklarını

kaybeden anne ve babalar aynı zamanda,
kıyaslama yoluyla,

kendi ölümleriyle de yüz yüze kalırlar:
savunmasız bir çocuğu

korumaktan aciz kalmışlardır ve günle gecenin
birbirini izleyişı

gibi, sıraları geldiğinde kendilerinin de
korunmayacağı yolundaki

acı gerçeği anlarlar. --O halde,-- John Donne'nin
yazdığı

gibi, --çanların kimin için çaldığını öğrenmeye
çalışma hiç; onlar

senin için çalıyor.--

Penny'nin kendi ölümünden korkusu,
terapimizde açıkça ortaya

çıkmamakla birlikte kendini dolaylı bir biçimde
belli etmişti.

Örneğin, Penny --zamanın tükenmesi--
konusunda çok kaygılanırdı

- öğrenim görmek, tatil yapmak, ardında elle
tutulur bir miras

bırakmak için çok az zaman kaldığını; birlikte
çalışmamızı tamamlamak

için çok az zaman kaldığını düşünürdü. Ayrıca,
terapinin

başlarında gördüğü düşlerde de ölüm
korkusunun hatırı

sayılır kanıtları vardı. İki düşünde boğularak
ölme tehlikesiyle

karşı karşıya kalmıştı: birincisinde suyun
üzerinde yüzen entipüften

kalaslara tutunurken suyun düzeyi amansızca
yükseliyordu;

diğerinde, evinin suda yüzen parçalarını sımsıkı
tutarak beyazlar

giymiş bir doktordan imdat istiyor, doktor ise
onu sudan

kurtarmak yerine, tutunmaya çalışan
parmaklarına basıyordu.

Bu düşler üzerinde çalışırken ölüm hakkındaki
kaygılarını hedef

almamıştım. On iki saatlik terapi, ölüm
korkusunu belirlemek,

dile getirmek ve üzerinde yararlı bir çalışma
yapmak için

son derece kısa bir süredir. Bu bakımdan düşlerdeki malzemeyi

çalışmamızda zaten ortaya çıkmış olan temaları araştırmak amacıyla

kullanmıştım. Düşlerin bu tür pratik kullanımı terapide olağandır.

Hastalık belirtileri gibi düşlerin de tek bir açıklaması yoktur:

çok boyutlu olup birçok anlam düzeyini kapsarlar. Hiç kimse

bir düşün eksiksiz çözümlemesini yapamaz, bunun yerine çoğu

terapist düşlere o andaki terapi çalışmasını hızlandıracak düş temalarını

inceleyerek kestirme yoldan yaklaşır.

Bu bakımdan ben de dikkatimi, Penny'nin evini kaybetmesi

ve yaşamının temellerinin suyla sürüklenip gitmesi temaları üzerinde

yoğunlaştırmıştım. Düşleri aynı zamanda bizim kendi ilişkimiz

üzerinde çalışmak için de kullanmıştım. Derin bir suya dalmak

oldukça yaygın bir biçimde insanın bilinçaltının derinliklerine

dalmasını simgeler. Ve elbette, Penny'ye yardım etmek yerine

parmaklarına basan beyazlar giymiş doktor bendim. Bunu izleyen

konuşmada Penny, ilk defa olarak, benden destek ve rehberlik

isteyişini ve benim ona bir hastadan çok bir

araştırma deneği

olarak bakma abalarımaya ierleyişini incelemişti.

Suçluluk duygusuna ve kızının anısına inatla
sarılmasına akılcı

bir yaklaşım uygulamıştım: onu yeniden doğuşa
inancıyla davranışı

arasındaki uyuşmazlıkla yzleştirmiştim. Bu tür
akla hitabeden

yaklaşımlar çoğu kez etkisiz kalırsa da Penny
ikna edici

konuşmalara yanıt veren, temelde sağlam bir
bütünlüğe sahip,

zm retici bir insandı.

Terapinin ikinci aşamasında, --insanın ölülerle

yaşamayı öğrenmeden

önce dirilerle yaşamayı öğrenmesi gerektiği--
görüşünü

incelemiştik. Bu sözlerin Penny'ye mi, bana mı,
yoksa bir meslektaşına

mı ait olduğunu artık anımsayamıyorum, ama
benim

bu kavramın önemini fark etmemi sağlayanın
Penny olduğundan

eminim.

Birçok bakımdan bu trajedinin gerçek
kurbanları Penny'nin

oğullarıydı, ölen çocukların kardeşleri için çoğu
kez geçerlidir

bu. Bazen, Penny'nin ailesinde olduğu gibi,

hayatta kalan çocuklar

ana babalarının enerjisi büyük ölçüde, hem anısı
yaşatılan

hem de idealleştirilen çocuğa bağlandığı için
zarar görürler. Hayattaki

çocukların bazıları, ana babalarının zamanı ve
enerjisi

üzerinde hak iddia ettiği için, ölen kardeşlerine
içerlerler; çoğu

kez bu içerleme kendi yaslarıyla ve ana
babalarının açmazını kendilerince

kavrayışlarıyla yan yana yaşar. Böyle bir
birleşim, hayatta

kalan çocuğun gerek suçluluk duymasına
gerekse kendini

değersiz ve kötü olarak algılamasına yol açan
mükemmel bir formüldür.

Bir başka muhtemel senaryo da - neyse ki bu Penny'nin durumunda

gerçekleşmemiştir - anne ve babanın ölen çocuğun yerine

hemen bir başka çocuk yapmalarıdır. Genellikle koşullar böyle

bir yolun lehinde gelişir, ama bazen de çözümlenden daha fazla sorun

ortaya çıkar. Her şeyden önce hayattaki çocuklarla olan ilişkileri

zedeleyebilir bu. Bunun yanı sıra, ölenin yerine konulan çocuk

da, özellikle ana babanın yası hallolmadan kalırsa, zarar görür.

Ana babanın, kendi yaşamlarının gerçekleşmemiş amaçlarına

çocuklarının ulaşacağı umudunu yüklenerek
büyümek yeterince

güçtür, ama ölü bir kardeşin ruhunu bedeninde
taşımının

ek yükü, hassas bir süreç olan kimlik oluşturma
sürecini ezici bir

biçimde etkileyebilir.

Yine bir başka senaryo da ana babanın hayatta
kalan çocukları

aşırı korumaya almasıdır. İzleme seansında,
Penny'nin bu eğilime

tutsak düşmekte olduğunu öğrenmişim:
oğullarının araba

sürmesinden korkuyor, onlara pikabını ödünç
verme konusunda

gönülsüz davranıyor ve her ikisinin de
motosiklet almasına izin

vermeyi sertçe reddediyordu. Ayrıca, kanser
taraması için gereğinden

sık tıbbi kontrolden geçmeleri konusunda ısrar
ediyordu.

Oğullarına ilişkin konuşmamızda dikkatli
davranmak ve

Chrissie'nin ölümünün sonuçlarını onların
açısından anlayıp

değerlendirmesinde Penny'ye yardımcı olmakla
yetinmek zorunda

olduğumu hissettim. Penny'nin daha yeni yeni
gevşeyen suçluluk

duygusunun, onun oğulları konusundaki büyük
ihmalini

--keşfedip-- kendisini bu yeni nesneye bağlamasını istemiyordum.

Sonunda, aylar sonra, yine de oğullarıyla ilişkisinde bir suçluluk

duygusu geliştirdi, ama artık o zaman buna daha iyi katlanabiliyor

ve davranışlarını değiştirerek durumu düzeltebiliyordu.

Penny'nin evliliğinin yazgısı ne yazık ki bir çocuk kaybeden

ailelerde çok yaygındır: Araştırmalar, bir çocuğun ölümüyle gelen

trajedinin bir ailenin fertlerini birbirine bağlayabileceği

beklentisinin aksine, çocuğunu kaybetmiş pek çok ana babanın

evliliklerinde geçimsizliğin arttığını
bildirdiklerini göstermiştir.

Penny'nin evliliğindeki olayların gelişmesi
tipiktir: karı koca

farklı - hatta tamamen zıt - tarzlarda yas tutarlar;
çoğu kez birbirlerini

anlamaktan ve desteklemekten aciz kalırlar ve
her birinin

yas tutuş tarzı etkin bir biçimde diğerininkiyle
çatışarak sürtüşmeye,

yabancılaşmaya ve sonunda da ayrılığa yol açar.

Terapi, yas tutan ana babalara çok şey
verebilir. Çiftlerin birlikte

tedavisi evlilikteki gerginliğin kaynaklarını
aydınlatabilir ve

her bir eşin diğèrinin yas tutma tarzını kabul edip saygı göstermesine

yardımcı olur. Bireysel terapi de, işlevini göremeyen yas

tutma tarzlarını değıştirmeye yardım edebilir. Genellemelerden

her zaman sakınmakla birlikte, bu durumda klişeleşmiş erkek kadın

tiplerinin çoğı kez geçerli olduğunu söyleyebilirim. Pek çok

kadın, Penny gibi, kaybının tekrarlamalı ifadesini aşp, yaşayanlarla,

projelerle, kendi yaşamına anlam verebilecek her şeyle meşgul

olmaya dönmek ihtiyacındadır. Erkeklere ise genellikle kederi

(bastırmak ve ondan kaçınmak yerine) yaşayıp

paylaşmaları

öğretilmelidir.

Yas tutma çalışmasının bir sonraki aşamasında Penny, gördüğü

iki düşün - yükselen tren ve evrim, düğün ve soyunma odası

arayışı - kendisini olağanüstü önemli bir keşfe yöneltmesine izin

vermişti: Chrissie için tuttuğu yas, kendisi için ve kendi gerçekleştirmemiş

arzuları ve potansiyeli için tuttuğu yasla karışmış durumdaydı.

İlişkimizin bitişi Penny'nin son bir keder katmanını keşfetmesine

yol açmıştı. Terapinin sona ermesinden birkaç
nedenle çok

korkuyordu: doğal olarak benim mesleki
rehberliğimi, arayacak

ve beni bir insan olarak özleyecekti - ne de olsa
daha önce hiçbir

erkeğe güvenmeye ve ondan yardım kabul
etmeye gönüllü olmamıştı.

Ama bunun da ötesinde, salt sona erdirme
eylemi onda

katlanmış olduğu ama hiçbir zaman kendine
hissetme ve yasını

tutma izni vermediği tüm acı veren kayıpların
canlı anılarını

uyandırmıştı.

Terapi sonucu Penny'de görülen değişimin
büyük ölçüde kendisinden

kaynaklanmış ve kendisi tarafından
yönlendirilmiş olduğu

gerçeğinde terapistler için önemli bir ders vardır,
eğitimimin

ilk dönemlerinde bir öğretmenimin benimle
paylaştığı avutucu

bir düşünce şuydu: --Unutma, bütün işi sen
yapamazsın.

Hastanın yapılması gerekenin farkına varmasına
yardım etmekle

yetin ve sonra onun kendi değişme ve gelişme
arzusuna güven.--

.....

--Benim Başıma Geleceğini Hiç
Düşünmemiştim--

Elva'yı bekleme odamda karşıladım ve birlikte
ofisime kadar

olan kısa mesafeyi yürüdük. Bir şey olmuştu.
Bugün farklıydı Elva,

yürüyüşü zahmetli, cesareti kırık, süngüsü
düşüktü. Son birkaç

haftadır adımlarına bir canlılık gelmişti ama
bugün yine, ilk

kez sekiz ay önce karşılaştığım umutsuz,
ayaklarını sürüyen kadına

benziyordu. O zamanki ilk sözlerini
anımsıyorum: --Galiba

yardıma ihtiyacım var. Hayat yaşamaya değer görünmüyor. Kocam

öleli bir yıl oldu ama henüz hiçbir şey daha iyiye gitmiyor.

Belki de ben yavaş öğreniyorum.--

Ama Elva hiç de yavaş öğrenen biri çıkmamıştı. Terapi fevkalade

iyi ilerlemişti - belki de fazla kolay yürüyordu. Onu böyle

gerileten ne olabilirdi?

Elva otururken içini çekip söze başladı, --
Bunun benim başıma

geleceğini hiç düşünmemiştim.--

Soyulmuştı. Anlatışından, sıradan bir çanta
çarptırma vakası

gibi görünüyordu. Hırsız kuşkusuz onu bir
Monterey sahil restoranında

gözüne kestirmiş ve hepsi yaşlı dullar olan üç
arkadaşı

adına nakit olarak hesabı ödediğini görmüştü.
Sonra park yerine

kadar onu izlemiş ve ayak sesleri dalgaların
kükreyişinde boğularak

koşmaya başlamış, hiç duralamadan çantayı
çekip almış ve

yakındaki arabasına atlayıvermişti.

Elva, şişmiş bacaklarına karşın yel yepelek
restorana dönüp

yardım istemişti ama tabii artık çok geçti. Birkaç saat sonra polisler

yol kenarında bir çalıya takılmış sallanan boş çantasını bulmuşlardı.

Üç yüz dolar Elva için önemli bir paraydı ve birkaç gün kafası

hep onunla meşgul olmuştu. O kaygı giderek buharlaşmış ve ardında

acı bir tortu bırakmıştı - --Bunun benim başıma geleceğini

hiç düşünmemiştim-- cümlesiyle ifade edilen bir tortu. Çantası ve

üç yüz dolarıyla birlikte, Elva'nın bir yanılsaması da çarpılıp

götürülmüştü - özel bir insan olduğu yanılsaması. Her zaman ayrıcalıklı

bir çevrede, sıradan insanlara musallat olan
nahoşluklardan,

sevimsiz zahmetlerden uzak yaşamıştı. Sıradan
insanlar, boyalı

basının ve haber yayınlarının sürekli soyulan ya
da sakatlanan

kıvıl kıvıl kitleleriydi.

Soygun her şeyi değiştirmişti. Yaşamındaki
rahatlık, sıcaklık,

yumuşaklık çekip gitmişti; güvenliği kalmamıştı.
Evi her zaman

minderleri, bahçeleri, yorganları ve kalın
halılarıyla onu çağırırdı.

Şimdi ise her yerde kilitler, kapılar, hırsız
alarmları ve

telefonlar görüyordu. Köpeğini her sabah altıda yürüyüşe çıkarırdı.

Ama artık sabahın sessizliğinde bir tehdit seziyordu. Köpeğiyle

birlikte durup tehlikeye kulak kabartıyorlardı.

Bunların hiçbirisi kayda değer şeyler değildi.
Elva bir travma

geçirmişti ve şimdi olağan travma-sonrası stresini yaşıyordu. Bir

kazadan ya da saldırıdan sonra çoğu insan kendini güvende

hissetmez, irkilme eşiği alçalır ve aşırı tetikte olur. Zamanla olayın

anısı aşınır ve kurbanlar yavaş yavaş eski güven duygularını

kazanırlar.

Ne var ki Elva için bu basit bir saldırının
ötesindeydi. Dünya

görüşünde bir çatlak oluşmuştu. Sık sık, --Bir
insanın gözleri, kulakları

ve bir ağzı olduğu sürece onun arkadaşlığını
kazanabilirim,--

derdi. Ama artık böyle değildi. İyiliğe, kişisel
yaranmazlığına

olan inancını yitirmişti. Kendini soyulmuş,
sıradan, korunmasız

hissediyordu. O soygunun gerçek etkisi,
yanılsamaları paramparça

etmek ve kocasının ölümünü gaddarca
doğrulamak olmuştu.

Elbette Albert'in ölmüş olduğunu biliyordu.
Ölmüştü ve bir

buçuk yılı aşkın bir süredir mezarındaydı. Elva
dulların geçtiği

yollardan usulünce geçmişti: kanser teşhisi; o
berbat, öğürtücü,

oyalayıcı kemoterapi; Carmel'i birlikte son
ziyaretleri; El Camino

Real'den son geçişleri; evdeki hastane yatağı;
cenaze; olağan yazışmalar;

sürekli azalan yemek davetleri; dullar kulübü;;
uzun,

yalnız geceler. Eksiksiz bir ölüm felaketi.

Yine de, tüm bunlara karşın, Elva Albert'in

varlığının ve buna

bağlı olarak kendi güvenliğinin ve özelliğinin
sürdüğü duygusunu

korumuştı. --Miş gibi-- yaşamaya devam
etmişti, dünya güvenliymiş

gibi, Albert orada, arkada garajın bitişiğindeki
atölyedeymiş gibi.

Dikkat edin, gafletten söz etmiyorum. Mantık
düzeyinde Elva

Albert'in öldüğünü biliyordu, ama alıştığı günlük
yaşamını, acıyı

uyuşturan ve durumu bilenlerin dik bakışlarını
yumuşatan bir

hayal perdesi ardında yaşıyordu. Kırk yılı aşkın
bir süre önce yaşamla,

kesin kaynağı ve koşulları zamanla aşınmış ama temel niteliğı

açık olan bir sözleşme yapmıştı: Albert sonsuza dek Elva'ya

kol kanat gerecekti. Elva tüm farazi dünyasını bu bilinçdışı önermenin

üzerine kurmuştu - iyi kalpli bir babanın kanatları altında

güven dolu bir dünya.

Albert bir tamirciydi. Çatı tamircisi, otomobil tamircisi, elinden

her iş gelen bir işçi, bir müteahhit; her şeyi tamir edebilirdi o.

Bir gazete ya da dergide fotoğrafını görüp ilgilendiğı bir mobilya

veya aletin aynısını atölyesinde yapmaya girişirdi. Bense bir atölyede

her zaman umutsuzca beceriksiz olmuş biri olarak büyülenmiş

gibi dinliyordum. Kırk bir yıl bir tamirciyle birlikte yaşamak

müthiş rahatlatıcı olmalıydı. Elva'nın neden Albert'in hala orada,

arkadaki atölyede olduğu, karısına kol kanat gererek bir şeyler

tamir ettiği duygusuna sarıldığını anlamak güç değildi. Bundan

nasıl vazgeçebilirdi? Niçin vazgeçmeliydi? Kırk bir yıllık deneyimle

pekişmiş olan o anı, Elva'nın çevresine onu gerçeklerden

koruyan bir koza örmüştü - yani, çantasını

çarptırana kadar.

Elva'yla sekiz ay önce ilk karşılaştığımda onda sevilecek pek

az şey bulabilmişim. Tık naz, çekiciliği olmayan, yarı cüce, yarı

cin, yarı kurbağa, ve bu yarılardan her biri de huysuz olan bir kadındı.

Yüzünü her şekilde sokabilmesi karşısında şaşakalmışım:

göz kırpıyor, suratını buruşturuyor, gözlerini ya tek tek ya da çift

olarak pörtletiyordu. Alnı kocaman çamaşır tahtası oluklarıyla kıpır

kıpır görünüyordu. Her zaman görünür durumda olan dili

hızla içeri girip çıkarken ya da ıslak, titrek,
lastiğimsi dudaklarının

çevresinde dolanırken, büyüklüğü çarpıcı bir
biçimde değişiyordu.

Onu uzun süre teskin edici ilaç kullanımı
sonucunda --tardive

dyskinesia-- (yüz kaslarının ilaç etkisiyle
anormalleşmesi)

derdine uğramış hastalarla tanıştırmayı hayal
ederek kendi kendime

neredeyse kahkalarla gülerek eğlendiğimi
anımsıyorum.

Hastalar birkaç saniye içinde fena halde
içerleyecekler çünkü Elva'nın

kendileriyle alay ettiğini sanacaklardı.

Ama Elva'nın asıl hoşlanmadığım tarafı
öfkesiydi. Her yanından

öfke akıyordu ve birlikte geçirdiğimiz ilk birkaç
saat içinde,

tanıdığı herkes hakkında - tabii Albert hariç -
söyleyecek kötü

bir şey bulmuştu. Onu artık davet etmeyen
arkadaşlarından nefret

ediyordu. Onu rahatlatmayan insanlardan nefret
ediyordu.

Onu aralarına alanlar ya da dışlayanlar onun için
hep aynıydı:

herkeste nefret edilecek bir şey buluyordu.
Albert'in ölümüne

mahkum olduğunu ona söyleyen doktorlardan
nefret ediyordu.

Ona sahte umut verenlerden daha da çok nefret

ediyordu.

O saatler benim için güç olmuştu. Gençliğimde annemin sivri

dilinden sessizce nefret ederek çok fazla saat harcamıştım. Çocukken

onun nefret etmediği bir insanın varlığını icat etmeye çalışarak

oynadığım hayal oyunlarını anımsıyorum:
Müşfik bir teyze?

Ona masallar anlatan bir dede? Onu savunan, kendinden büyük

bir oyun arkadaşı? Ama hiçbir zaman birini bulamazdım. Tabii

babam hariç, o gerçekte annemin bir parçası, sözcüsü, ruhu,

annemin yarattığı ve (Asimov'un birinci robotlar yasasına göre)

yaratıcısının aleyhine dönemeyen bir robottu.
Tüm dualarıma

karşın bir kez olsun - bir defacık, babacığım, ne olur - anneme

haddini bildirmemişti.

Elva'yla tüm yapabildiğim, sebat etmek, onu sonuna kadar

dinlemek, bir yolunu bulup seansa katlanmak ve ona destek verecek

bir şey - genellikle bunca öfkeyi taşıyıp durmasının onun

için ne kadar güç olması gerektiğine ilişkin yavan bir söz - bulup

söylemek için bütün yaratıcılığımı kullanmaktı.
Zaman zaman,

adeta muzipçe, aile çevresinin diğer fertlerini
soruşturuyordum.

Elbette saygıya hak kazanmış birileri olmalıydı.
Ama hiç kimse

esirgenmiyordu. Oğlu? Elva onun asansörünün -
-üst kata çıkmadığını--

söylüyordu. O --namevcuttu--: orada olduğu
zaman bile

--namevcuttu.-- Ya gelini? Elva'nın tabiriyle, --
bir HAP-- - Hristiyan

Amerikalı Prenses idi o. Oğlu eve dönerken
araba telefonundan

karısını arayıp akşam yemeğini derhal istediğini
söylledi. Sorun

yok. Yapabilirdi. Dokuz dakika, diye anımsatırdı

Elva,

HAP'ın akşam yemeğini pişirmesine -
mikroalgada cüzi miktarda

bir --gourmet-- TV yemeğini --kotarmasına-- -
yeter de artardı.

Herkesin bir lakabı vardı. Kız torunu --Uyuyan
güzel--in (kocaman

bir göz kırpışı ve baş sallamasıyla fısıldamıştı)
iki tane banyosu

vardı - dikkatinizi çekerim, iki tane. Yalnızlığını
hafifletmek

için tutmuş olduğu kahya kadın --Looney
Tunes-- idi ve o kadar

ahmaktı ki sigara içtiğini gizlemek için dumanı
tuvaletin deliğine

üflüyordu. Azametli briç partneri --Dame May Whitey-- idi (ve

Dame May Whitey öbürlerinin yanında, Elva'ya göre San Francisco'nun

briç oynayan nüfusunu oluşturan bütün o Alzheimerli

hortlakların ve tükenmiş sarhoşların yanında, kıvrak zekalı kalıyordu).

Ama her nasılsa, onun hıncına, benim ondan hoşlanmayışına

ve bana annemi anımsatışına karşın bu seansları tamamladık. Öfkeme

katlanarak ona biraz daha yaklaştım, annemi Elva'dan çözüp

ayırarak kontr-transferans sorunumu hallettim ve yavaş, çok

yavaş bir şekilde ona ısınmaya başladım.

Sanırım dönüm noktası, bir gün --Vay canına!
Amma yorulmuşum,--

diye söylenerek kendini koltuğa attığı zaman
gerçekleşti.

Kaşlarımın kalkmasına yanıt olarak, az önce
yirmi yaşındaki

yeğeniyle on sekiz delikte golf oynadığını
söyledi. (Elva altmış

yaşında, bir buçuk metre boyunda ve en az
yetmiş beş kilo

ağırlığındaydı.)

Sohbetin bana düşen tarafını elden bırakmadan
şen bir tavırla,

--Nasıl gitti?-- sordum.

Elva öne doğru eğildi, sanki odada bulunan birini dışarıda bırakmak

ister gibi elini ağzının yanında tutarak bana görülmemiş

sayıda kocaman dişler gösterdi ve, --Keratanın pestilini çıkardım!--

dedi.

Bu bana harikulade komik geldi ve gülmeye başladım, gözlerim

yaşlarla dolana dek güldüm. Gülmem Elva'nın hoşuna gitmişti.

Sonradan bana bunun Herr Doktor Profesör'ün (Demek benim

lakabım da buydu!) ilk içten gelen davranışı
olduğunu söyledi,

ve o da benimle birlikte güldü. Bundan sonra
birbirimizle mükemmel

geçindik. Elva'yı - olağanüstü mizah duygusunu,
zekasını,

komikliğini - takdir etmeye başladım. Yoğun,
olaylı bir hayat

sürmüştü. Pek çok bakımdan birbirimize
benziyorduk. Benim gibi

o da bir kuşaktan öbürüne büyük bir sıçrama
yapmıştı. Benim

annem ve babam yirmi yaşlarındayken,
meteliksiz Rus göçmenleri

olarak Amerika'ya gelmişlerdi. Onun annesiyle
babası ise yoksul

İrlandalı göçmenlerdi ve Elva Güney Boston'un

ucuz apartmanlarıyla

San Francisco'daki Nob Hill briç turnuvaları
arasındaki

uçurumu açmıştı.

Terapinin başlangıcında, Elva'yla bir saat zorlu
bir çalışma demekti.

Onu bekleme odasından alıp getirmeye giderken
adımlarımı

sürürdüm. Ama birkaç ay sonra her şey değişti.
Birlikte geçireceğimiz

zamanı dört gözle beklemeye başladım.
Seanslarımızın

hiçbiri kakhahasız geçmiyordu. Sekreterim
gülümsemenden o

gün Elva'yı görmüş olduğumu her zaman

anlayabildiğini söylüyordu.

Birkaç ay süreyle her hafta buluştuk, terapistle hasta birbirinden

tat aldığı zaman genellikle olduğu gibi, terapi iyi gidiyordu.

Elva'nın dulluğundan, değişen sosyal rolünden, yalnız kalma

korkusundan, bedenine hiç dokunulmayışından duyduğu hüzünden

söz ediyorduk. Ama her şeyden çok öfkesinden - bunun nasıl

ailesini ve arkadaşlarını ondan uzaklaştırdığından - konuşuyorduk.

Yavaş yavaş kendini bıraktı; daha yumuşak ve ılımlı oldu.

Looney Tunes, Uyuyan Güzel, Dame May
Whitey ve Alzheimerli

briç ekibi hikayelerindeki acılık azaldı.
Uzlaşmalar oldu; öfkesi

geri çekildikçe ailesi ve arkadaşları yaşamında
yeniden belirdiler.

Öyle iyi gidiyordu ki, tam çanta çarptırma
olayından önce

terapiye son verme konusunu gündeme
getirmeyi düşünüyordum.

Ama Elva soyulunca sanki her şeye en baştan
başlıyormuş

duygusuna kapıldı. Bu soygun her şeyden çok
onun sıradanlığını

ortaya çıkarmıştı, --Benim başıma geleceğini hiç
düşünmemiştim--

deyişi kişisel özelliğine olan inancını kaybedişini yansıtıyordu.

Kuşkusuz kendine özgü nitelikleri ve yetenekleri, eşi benzeri olmayan

geçmişi, şimdiye dek yaşamış hiçbir insanın tam tamına

onun gibi olmayışı bakımından yine de özeldi.
Özel oluşun akılcı

yanı budur. Ama bizde (bazılarımızda diğerlerinden fazla) aynı

zamanda akıldışı bir özel olma duygusu da vardır. Bu bizim belli

başlı ölümü yadsıma y ntemlerimizden biridir ve aklımızın, görevi

Ölüm dehşetini yumuşatmak olan bölümü bizim yaralanmaz

olduğumuza ilişkin inancı üretir; yaşlılık ve

ölüm başkalarının

yazgısı olabilir ama bizim yazgımız değildir, biz yasanın, insan

yazgısının ve biyolojik yazgının ötesinde yaşıyoruz.

Elva çanta çarptırma olayına akıldışı görünen şekillerde tepki

gösterdiyse de (örneğin, evinden çıkmaya korktuğu için yeryüzünde

yaşayabilecek durumda olmadığını iddia ettiyse de), aslında

akıldışılığın elinden alınması nedeniyle acı çektiği açıktı. O

özel olma, büyülü bir gücün etkisinde olma, kuraldışı olma, sonsuza

dek korunuyor olma duygusu - ona böylesine yararlı olan

tüm bu aldanişlar ikna etme güçlerini ansızın yitirmişlerdi. Artık

kendi yanılsamalarının ötesini görebiliyordu ve daha önce yanılsamaların

kalkan gibi koruduğu şey şimdi önünde bütün çıplaklığı

ve korkunçluğuyla uzanıyordu.

Yasının yarası şimdi tamamen açığa çıkmıştı. Onu iyice açmanın,

içini temizleyip doğru dürüst iyileşmesine olanak vermenin

zamanı olduğunu düşündüm.

--Bunun senin başına geleceğini hiç düşünmediğini söylerken

tam ne demek istediğini biliyorum,-- dedim. --
Tüm bu belaların

- yaşlanma, yitirme, ölüm - benim başıma da geleceğini kabul etmek

bana da çok güç geliyor.--

Elva başını salladı, kasılan alnı benim kendi hakkımda özel bir

şey söylememe şaşırdığını belli ediyordu.

--Albert hayatta olsaydı bunun senin başına hiç gelmemiş olacağını

hissediyorsun herhalde.-- Albert hayatta olsaydı o üç ihtiyar

tavuğu yemeğe götürmeyeceği yolundaki
küstahça yanıtını

duymazlıktan geldim. --O halde bu hırsızlık
onun gerçekten gitmiş

olduğu gerçeğini açıkça ortaya koyuyor.--

Elva'nın gözleri doldu, ama ben devam etme
hakkına, yetkisine,

sahip olduğumu hissettim. --Biliyorum, bunu
daha önce de biliyordun.

Ama senin bir par an bilmiyordu. şimdi onun
 ld ğ n 

gerçekten biliyorsun. Avluda değil artık. Arka
tarafteki atölyede

de değil. Hiçbir yerde değil. Yalnızca senin
anılarında.--

Elva Şimdi gerçekten ağlıyordu, tıknaz gövdesi dakikalarca

hıçkırıklarla sarsıldı. Daha önce bunu benim yanımda hiç yapmamıştı.

Orada öylece oturmuş, --Peki Şimdi ne yapacağım?-- diye

düşünüyordum. Bereket iğüdülerim bana bir ilham verdi. Gözüm

antasına - o çalınmıŐ, hayli hırpalanmış çantaya - iliŐti ve

--Őanssızlıđa sözüm yok,-- dedim, --ama bu kadar büyük bir Şeyi

taşıyıp gezmekle sen de ona davetiye çıkarmıyor musun?-- Elva

her zamanki kabadayılığıyla, benim tıka basa dolu ceplerime ve

koltuğumun yanındaki masanın üstündeki
hengameye dikkat

çekmekten geri durmadı. Sonra çantasının --orta
boy-- olduğunu

beyan etti.

--Biraz daha büyük olsaydı,-- diye yanıtladım, -
-onu sağa sola

taşımak için bir yük vagonuna ihtiyaç
duyacaktın.--

--Üstelik,-- dedi, dalga geçmeme kulak
asmadan, --İçindeki her

şeye ihtiyacım var.--

--Şaka ediyor olmalısın! Bir görelim bakalım!--

Elva havaya girerek çantasını kaldırıp masamın
üstüne koydu,

ağızını iyice açıp içindekileri boşaltmaya başladı.
İlk çıkanlar

üç boş yiyecek torbasıydı.

--Acil durumlar için fazladan iki taneye mi
ihtiyacın var?-- diye

sordum.

Elva kıs kıs gülererek çantanın karnını deşmeye
devam etti. Her

ıkanı birlikte inceleyip tartışıyorduk. Elva, üç
paket kağıt mendilin

ve on iki tane kalemin (bir de üç küçük

kurşunkalem parçasının)

gerçekten fuzuli olduğunu kabul etti, ama iki
şişe kolonya ve

üç adet saç fırçası konusunda ödün vermedi ve
kocaman el feneri,

kalın bloknotları ve muazzam bir deste
fotoğrafına ilişkin itirazlarımı

mütehakkim bir el hareketiyle safdışı bıraktı.

Her şey için didişiyorduk. Ellilik bozuk para
destesi. Üç torba

şeker (elbette düşük kalorili). --Elva, bunlardan
ne kadar yersen o

kadar zayıflayacağına mı inanıyorsun?-- diye
sorduğumda kıkır

kıkır güldü. Bir torba dolusu kurumuş portakal

kabuğu (--Öyle

ya, bunların ne zaman işe yarayacağı hiç bilinmez, Elva--). Bir demet

örgü şişi (--Kendilerine bir kazak arayan altı tane şiş,-- diye

düşündüm). Bir paket hamur mayası. Kağıt ciltli bir Stephen

King romanının yarısı (Elva okuduğu bölümlerin sayfalarını koparıp

atıyordu: --Saklanmaya değmezlerdi,-- diye açıklıyordu bunu).

Ufak bir tel zımba (--Elva, çılgınlık bu!--). Üç adet güneş gözlüğü.

Ve en dip köşelerde çeşitli bozuk paralar, tel raptiyeler, kısıkaçlı

tırnak kesiciler, zımpara kağıdı parçaları ve kuşku uyandıracak

kadar kumaş tiftiğine benzeyen bir madde.

Koca anta nihayet her şeyini teslim edince,
Elva'yla birlikte

masamın üzerinde sıra sıra dizilmiş duran
eşyalara hayretle bakakaldık.

anta artık boş olduğu ve boşaltma işi sona
erdiği için

zgndk. Elva bana dönüp gülümsedi ve
birbirimize şefkatle

baktık. Olağanüstü mahrem bir andı bu. Daha
nce hiçbir hastamın

yapmadığı bir şekilde bana her şeyini
göstermişti. Ve ben

her şeyi kabul edip daha da fazlasını istemiştim.
Onu her köşeye

kadar izlemiş ve yaşlı bir kadının çantasının hem
bir yalnızlık

hem de bir yakınlık aracı olabilmesine saygı ve
hayranlık duymuştum;

varoluşun ayrılmaz bir parçası olan mutlak
yalnızlık ve

yalnızlık gerçeğini değilse de korkusunu gideren
bir yakınlık.

Dönüştürücü bir seans olmuştu bu. Yakınlık
zamanımız - aşk

mı desem, sevişmek mi - kurtarıcıydı. O bir
saatte Elva bir terk

edilmişlik konumundan bir güven konumuna
ilerlemişti. Canlanmış

ve kendi yakınlaşma yeteneğine bir kez daha
inanmıştı.

Sanırım ömrümde verdiğim en iyi terapi
saatiydi bu.

.....

--Usulca Gitme--

(Çağdaş İngiliz ozanı Dylan Thomas'ın (1914-
1953) ölüm hakkında

bir şiirinden alıntı. (Ç.N.)

Nasıl yanıt vereceğimi bilemiyordum. Daha
önce hiçbir hastam

benden aşk mektuplarını muhafaza etmemi

istememişti. Dave nedenlerini

açık açık söyledi. Altmış dokuz yaşındaki
erkeklerin ansızın

ölüvermeleri görülmemiş bir şey değildi. Böyle
bir durumda

karısı mektupları bulacak ve onları okuyup acı
çekecekti. Dave'in

onları muhafaza etmesini isteyebileceği hiç
kimsesi, bu aşk

macerasını anlatmayı göze alabileceği hiçbir
arkadaşı yoktu. Ya

sevgilisi, Soraya? Otuz yıl önce ölmüştü. Doğum
yaparken. Çocuğun

kendisinden olmadığını çabucak ekledi Dave.
Tanrı bilir

onun Soraya'ya yazdığı mektuplara ne olmuştu!

--Onları ne yapmamı istiyorsun?-- diye sordum.

--Hiç. Hiçbir şey yapmayın. Yalnızca muhafaza edin.--

--Onları en son ne zaman okudun?--

--En az yirmi yıldır hiç okumadım.--

--Tehlikeli görünüyorlar,-- diye şansımı denedim. --Hiç saklamasak

daha iyi olmaz mı?--

Dave inanamıyormuş gibi baktı bana. Galiba
içinden bir kuşku

ürpertisi geçmişti. Gerçekten bu kadar aptal
mıydım? Benim

kendisine yardım edecek kadar duyarlı
olduğumu düşünmekle

hata mı etmişti? Birkaç saniye sonra, --O
mektupları hiçbir zaman

imha etmeyeceğim,-- dedi.

Kelimelerinde bir hırçınlık vardı, son altı aydır
kurmakta olduğumuz

ilişkideki ilk gerginlik işaretleriydi bunlar. Bir
gaf yapmıştım;

hemen daha uzlaşmacı, ucu açık bir sorgulama
tarzına

döndüm. --Dave, bana bu mektuplardan ve
senin için ne anlam

ifade ettiklerinden biraz daha söz etsene.--

Dave, Soraya hakkında konuşmaya başladı.
Birkaç dakika

içinde gerginliği kaybolmuş ve kendinden emin,
rahat, kaygısız

tavır geri gelmişti. Soraya'yla bir Amerikan
şirketinin Beyrut'taki

şubesini yönetirken karşılaşmıştı. Ömründe
fethetmiş olduğu en

güzel kadındı o. Fethetmek onun kelimesiydi.
Dave beni her zaman

böyle yarı masum yarı müstehzi ifadelerle
şaşırtırdı. Nasıl

olur da fethetmek diyebilirdi? Sandığımdan daha da az mı farkındaydı

kendinin? Ya da, benden çok daha ileride olması ve kendisiyle

- ve benimle de - ince bir istihzayla dalga geçiyor olması

mümkün müydü?

Soraya'yı sevmiştı - ya da en azından o kendisine, --Seni seviyorum,--

demiş olduğu tek sevgilisiydi (ve sayısız sevgilisi olmuştu).

Soraya'yla dört yıl süreyle nefis gizlilikte bir macera yaşamışlardı.

(Nefis ve gizli bir macera değil, nefis gizlilikte bir macera,

Çünkü gizlilik - birazdan bu konuda daha çok
şey söyleyeceğim -

Dave'in kişiliğinin ekseniydi ve başka her şey
onun çevresinde

dönüyordu. Gizlilik onu tahrik ediyor,
dayanılmaz bir zorunluluğa

dönüşüyor ve Dave çoğu kez büyük ölçüde
kişisel zararı

göze alarak gizlilik peşinde koşuyordu. Birçok
ilişkisi,

özellikle iki eski karısıyla ve şimdiki karısıyla
olan ilişkileri,

hiçbir konuda açık ya da dürüst davranmaya
istekli olmayışı nedeniyle

bozulup hırpalanmıştı.)

Dört yıl sonra Dave'in şirketi onu dünyanın
başka bir yerine

atamış ve Soraya'nın ölümüne kadar geçen altı
yıl içinde birbirlerini

yalnızca dört kez görmüşlerdi. Ama hemen her
gün mektuplaşmışlardı.

Dave Soraya'nın (sayısı yüzleri bulan)
mektuplarını

iyi saklamıştı. Onları bazen bir dosya dolabında
tuhaf kategorilere

koyuyordu (suçluluk için S harfine, depresyon
için D harfine

- yani derin bir depresyon anında okunmak
üzere - yerleştiriyordu).

Bir defasında onları üç yıl boyunca kiralık bir
banka kasasında

tutmuştı. Karısıyla o kiralık kasanın anahtarı arasındaki ilişkiyi

merak etmiş ama sormamıştım. Gizlilik ve entrikaya olan

eğilimini bildiğimden, olacakları hayal edebiliyordum: karısının

kazara anahtarı görmesine olanak verip sonra da onun merakını

tahrik etmek için asılsızlığı besbelli bir hikaye uyduracaktı; sonra,

kadın giderek kaygılanıp meraklanınca da işlerine burnunu

soktuğu ve yakışsız kuşkuculuğuyla kendisini sıkıştırdığı için

onu hor görmeye kalkışacaktı. Dave sık sık bu tür bir senaryoyu

oynuyordu.

--Artık Soraya'nın mektupları konusunda
gitgide daha çok huzursuz

olduğumdan onları muhafaza edip
edemeyeceğinizi bilmek

istedim. Bu kadar basit.--

İkimiz de Soraya'nın aşk sözcükleriyle şişmiş
kocaman evrak

çantasına baktık - çoktan ölüp gitmiş, beyni ve
aklı yok olmuş,

dağılan DNA molekülleri tekrar toprağın
teknesine süzölmüş ve

otuz yıldır ne Dave'i ne de başka bir şeyi
düşünmüş olan sevgili

Soraya!

Dave bir adım geri çekilip kendisine tanık olabilir miydi acaba?

Ne kadar gülünç, ne kadar dokunaklı, ne kadar putperest olduğunu

görebilir miydi? Tökezleyerek ölüme yaklaşırken yalnızca

bir tutam mektupla, bir resmi geçit bayrağı gibi, bir zamanlar,

otuz yıl önce sevmiş ve sevilmiş olduğunu ilan eden mektuplarla

avunan ihtiyar bir adam. Bu imgeyi görmek Dave'e yardımcı olur

muydu? Hem kendisini, hem de mektupları aşağıladığımı hissettirmeden

onun --kendine tanık olma-- konumuna geçmesine yardım

edebilir miydim?

Benim anlayışıma göre --iyi-- bir hastayla
yürütülen --iyi-- terapi

(bunu etkin ya da hatta, söylemek acı geliyor
ama, yardım

eden terapiyle değil de, derin veya içe işleyen
terapiyle eşanlamlı

görüyorum) temelde gerçeği arayan bir
girişimdir. Acemilik dönemimde

arayışım, geçmişin gerçeğine yönelikti; bir
yaşamın

tüm koordinatlarının izini sürüp o suretle bir
insanın şimdiki yaşamını,

hastalığının seyrini, güdülerini ve eylemlerini
belirleyip

açıklamaktı.

O kadar emindim ki. Ne haddini bilmezlik! Ya şimdi ne tür bir

gerçeğin ardındayım? Sanırım ardına düştüğüm şey yanılısama.

Büyüye karşı savaşıyorum. İnanıyorum ki yanılısama çoğu kez

avutup rahatlatırsa da er geç ve değişmez bir biçimde ruhu zayıf

düşürüp sıkıştırır.

Ama zamanlama ve yargı da vardır. Sunacak daha iyi bir şeyiniz

yoksa hiçbir zaman eldekini almayın. Gerçeğin soğuşuna dayanamayacak

bir hastayı çırılçıplak soymaktan sakının. Ve
dinin

büyüsüyle aşık atmaya kalkıp kendinizi
tüketmeyin: onun dengi

değilsiniz. Dine olan susuzluk çok şiddetli,
kökleri fazla derin,

kültürel pekiştirilmesi fazla güçlüdür.

Ancak, ben de inançsız değilim, benim
Meryem Ana duam da

Sokratvari büyülü sözlerden oluşuyor: --
İncelenmemiş bir yaşam

yaşanmaya değmez.-- Ama Dave'in inancı bu
değildi. Bu bakımdan

merakımı dizginledim. Dave, o bir tutam
mektubunun nihai

anlamını hemen hiç merak etmiyordu ve şimdi,
gergin ve kırılanken,

böyle bir soruşturmaya açık değildi. Hem bunun
yararı

da olmayacaktı - şimdi ya da belki hiçbir zaman.

Üstelik sorularımın içtenlikten uzak bir yanı da
yok değildi.

Dave'de büyük ölçüde kendimi görüyordum ve
ikiyüzlülüğümün

de bir sınırı vardı. Benim de çoktan yitirilmiş bir
aşktan kalma

bir çuval mektubum vardı. Ben de onları
kurnazca saklıyordum

(benim sistemimde, Dickens'in en sevdiğim
romanı Kasvetli

Ev için K harfinde, hayatın en kasvetli olduğu
anlarda okunmak

üzere). Ben de mektupları artık hiç
okumuyordum. Ne zaman

denesem avuntu değil acı veriyorlardı. Orada on
beş yıldır hiç

dokunulmadan duruyorlardı ve ben de onları
imha edemiyordum.

Kendi hastam (ya da kendi terapistim)
olsaydım, --Mektupların

yok olduğunu, imha edildiğini ya da
kaybolduğunu düşün --

derdim, --Ne hissederdin? O duygunun içine dal,
araştır.-- Ama

yapamıyordum. Çoğu kez onları yakmayı
düşünüyordum, ama

bu düşünce her zaman anlatılmaz bir sızı
uyandırıyor. Dave'e

duyduğum büyük ilginin, merak ve büyülenme
dalgasının nereden

geldiğini biliyordum: Dave'den benim işimi
benim için yapmasını

istiyordum. Ya da bizim işimizi bizim için.

Dave'de baştan beri beni çeken bir şeyler vardı.
Altı ay önce

ilk seansımızda, biraz hoşbeşten sonra, --Derdin
nedir?-- diye sormuştum.

--Artık onu kaldıramıyorum!-- diye
yanıtlamıştı.

Şaşırmıştım. Ona - uzun, yağsız, atletik
bedenine, parlak gür

siyah saçlarına ve altmış dokuz yaşını
yalanlayan canlı muzip

gözlerine - baktığımı ve, --Bravo!-- diye
düşündüğümü anımsıyorum.

Babam ilk enfarktüsünü kırk sekizinde
geçirmişti. İnşallah

ben de altmış dokuzuma geldiğimde --onu
kaldırmayı-- dert edecek

kadar canlı ve zinde olurum diye düşünmüştüm.

Dave'de de bende de cinselliği vurgulama
eğilimi fazlaydı.

Ben bunu ondan daha iyi denetliyordum ve
bunun yaşamıma

egemen olmasını engellemeyi çok önce
öğrenmişim. Bir de Dave'in

gizlilik tutkusu bende yoktu ve her şeyi
paylaştığım, karım

dahil pek çok arkadaşım vardı.

Mektuplara dönelim. Ne yapmalıydım? Dave'in
mektuplarını

muhafaza etmeli miydim? Peki neden olmasın?
Ne de olsa, bana

güvenmeye istekli olması hayırlı bir işaret değil
miydi? Hiçbir zaman

hiç kimseye fazla güvenememişti, hele bir
erkeğe, kesinlikle.

Beni görmeye karar vermesinin açık nedeni
iktidarsızlık olmakla

beraber, terapinin asıl görevinin onun
başkalarıyla ilişkilerini

iyileştirmek olduğunu hissediyordum. Güvene,
sır paylaşmaya dayanan

bir ilişki her türlü terapi için bir ön koşuldur ve
Dave'in terapisinde

bu onun gizliliğe duyduğu patolojik ihtiyacı
değiştirmekte

yararlı olabilirdi. Mektupları muhafaza etmek
aramızda

bir güven bağı oluşturacaktı.

Belki de bu mektuplar bana fazladan bir güç
sağlayabilirdi.

Hiçbir zaman Dave'in terapiye sağlam bir
biçimde yerleştiğini

hissedememiştim. İktidarsızlığı konusunda iyi
alışmıştık. Taktiğim,

evlilikteki uyuşmazlığa odaklanmak ve bu kadar
Öfke ve

karşılıklı şüphenin bulunduğu bir ilişkide
iktidarsızlığın bekleneceğini

ne sürmek olmuştu. Kısa bir süre önce
(dördüncü kez) evlenmiş

olan Dave, bu evliliğini de tıpkı daha önceki
evliliklerini

anlattığı gibi anlatıyordu: kendini hapiste
hissediyordu, karısı da

telefon konuşmalarını dinleyen, mektuplarını ve
Özel evraklarını

okuyan bir gardiyandı. Onun, kendini hapiste
hissettiği ölçüde

bunun kendisinin yarattığı bir hapishane

olduğunun farkına varmasına

yardım etmiştim. Elbette karısı onun hakkında bilgi edinmeye

çalışıyordu. Elbette onun hareketlerini ve yazışmalarını merak

ediyordu. Ama yaşamı hakkında en masum bilgi kırıntılarını

bile paylaşmayı reddederek onun merakını kamçılaman Dave'in

kendisiydi.

Dave bu yaklaşıma iyi yanıt vermiş, yaşamını ve iç dünyasını

karısıyla daha fazla paylaşmak için etkileyici girişimlerde bulunmuştu.

Bu davranışı kısırdöngüyü kırmış, karısını

yumuşatmış,

kendi öfkesini azaltmış ve cinsel yaşamını yoluna koymuştu:

Ben şimdi, tedavide bilinçdışı güdülenmeyi ele almaya yönelmiştim.

Dave bir kadın tarafından hapsedildiği inancından ne çıkar

sağlıyordu? Gizlilik tutkusunu körükleyen neydi? Bir kadın

ya da erkekle bir tane bile cinsellik dışı yakın ilişki kurmasını

engelleyen neydi? Yakınlık özlemlerine ne olmuştu? Bu özlemler

şimdi, altmış dokuzunda bile, kazılıp çıkarılabilir, canlandırılabilir

ve gerçekleştirilebilir miydi?

Ama bunlar Dave'in olmaktan çok benim projelerim gibi görünüyordlardı.

Bilinçdışı güdülerini incelemeyi bir bakıma yalnızca beni

hoş tutmak için kabul etmiş olmasından kuşkulanıyordum. Benimle

konusmaktan hoşlanıyordu ama sanırım bunun asıl çekiciliği,

mutlu cinsel zafer günlerini anımsama ve canlı tutma fırsatında

yatıyordu. Onunla ilişkimde bir geçicilik duygusu yaşıyordum.

Sürekli, çok fazla deşersem, kaygılarına çok fazla yaklaşırsam,

ortadan kayboluvoreceğini - bir dahaki randevusuna gelmeyeceğini

ve onunla bir daha hiç bağlantı kuramayacağımı
- hissediyordum.

Mektupları muhafaza edersem bir tür halat
işlevi görebilirlerdi:

Dave açıklara sürüklenip ortadan kaybolamazdı.
En azından

terapiye son verme konusunda açık davranması
gerekecekti: benimle

yüzleşmek ve mektupları geri istemek zorunda
kalacaktı.

Ayrıca, kendimi mektupları kabul etmeye
mecbur da hissediyordum.

Dave aşırı duyarlıydı. Kendisini reddettiğim
duygusuna

kapılmasına yol açmadan mektupları nasıl
reddedebilirdim? Yapılacak

bir hata vahim olurdu: insanlara nadiren ikinci
bir şans

tanıyordu.

Ne var ki, Dave'in isteği konusunda
tedirgindim. Mektuplarını

kabul etmemek için geçerli nedenler düşünmeye
başladım. Kabul

edersem onun gölgesiyle bir antlaşma -
patolojiyle bir ittifak

- yapmış olacaktım. Bu talebin suç ortaklığını
çağrıştıran bir yanı

vardı. Aramızda iki küçük yaramaz oğlan gibi
bir ilişki kuracaktık.

Böyle entipüften temeller üstünde sağlam bir
terapi ilişkisi

kurabilir miydim?

Mektupları muhafaza etmemin Dave'in terapiye
son vermesini

güçleştireceği yolundaki düşüncemin saçma
olduğunu çabucak

fark ettim. Bu görüş açısını yalnızca bir açı -
benim her zaman

geri tepen budalaca, kuş beyinli, hileli
manevralarımdan biri

olarak safdışı bıraktım. Açılar ya da
yutturmacalar Dave'in başkalarıyla

doğrudan ve gerçek ilişkiler kurmasına yardımcı
olmayacaktı:

benim açık, dürüst bir davranış örneği vermem gerekirdi.

Ayrıca, eğer Dave terapiye son vermek isterse mektupları geri

almanın bir yolunu bulabilirdi. Yirmi yıl önce gördüğüm ve terapisi

ikiyüzlülükle delik deşik olan bir hastayı anımsıyorum. Çift

kişilikli bir kadındı ve sahip olduğu iki kişilik (onları Utangaç ve

Utanmaz diye adlandıracağım) birbirlerine karşı hilekarca bir savaşı

sürdürüyorlardı. Tedavi ettiğim kişi iffet taslayan, sıkışmış

bir genç kadın olan Utangaç idi; pek seyrek karşılaştığım Utanmaz

ise kendinden --cinsel süpermarket-- diye söz ediyor ve Kaliforniya

pornografi kralıyla flört ediyordu. Utangaç sık sık --uyanıp--

Utanmaz'ın, banka hesabını boşaltmış, şuh gecelikler, kırmızı

dantel iç çamaşırları ve Tijuana ve Las Vegas'a geziler için

uçak biletleri almış olduğunu görüp şaşkına dönüyordu. Bir gün

Utangaç, tuvalet masasının üzerinde bir dünya turu uçak bileti

bularak telaşa kapılmış ve Utanmaz'ın şuh giysilerini benim ofisime

kilitleyerek yolculuğu engelleyebileceğini düşünmüştü. Ben

de, biraz şaşkın ve her şeyi bir kez denemeye

gönüllü, razı olmuş

ve giysileri çalışma masamın altına saklamıştım.
Bir hafta sonra

bir sabah işe geldiğimde kapımın kırılıp
açıldığını, odamın talan

edildiğini ve giysilerin yerinde yeller estiğini
görmüştüm. Hastamın

yerinde de yeller esiyordu. Utangaç'ı (ya da
Utanmaz'ı) bir

daha hiç görmemiştim.

Ya Dave bu arada ölüverirse? Sağlığı ne denli
iyi olsa da sonuçta

altmış dokuz yaşındaydı. İnsanların altmış dokuz
yaşında

öldükleri vakidir. O zaman bu mektupları ne

yapacaktım? Hem

zaten onları nerede saklayacaktım ki? Beş altı kilo ağırlığında

olmalıydılar. Bir an için onları kendiminkilerle birlikte gömmeyi

düşündüm. Bulunmaları halinde beni de kamufle edebilirlerdi.

Ama mektupları saklamak konusunda asıl önemli sorun grup

terapisiyle ilgiliydi. Birkaç hafta önce Dave'e bir terapi grubuna

katılmasını önermişim ve son üç seansta bunu uzun uzun tartışmıştık.

Gizlilik tutkusu, kadınlarla her türlü ilişkiyi cinselleştirmesi,

bütün erkeklere duyduğu korku ve güvensizlik -
bana öyle

geliyordu ki tüm bu nitelikler grup terapisinde
üzerinde çalışılacak

mükemmel konulardı. Benim terapi grubuma
katılmaya gönülsüzce

razı olmuştu ve o günkü seansımız son kişisel
beraberliğimiz

olacaktı.

Dave'in mektupları saklamama ilişkin talebinin
bu bağlamda

görülmesi gerekiyordu. Önce, talebinin ardında
çok yakında gruba

transfer olma durumunun bulunması pekala
mümkündü.

Kuşkusuz benimle teke tek ilişkisini
kaybetmekten üzüntü duyuyor

ve beni grup üyeleriyle paylaşma fikrine
içerliyordu. Bu durumda

benden mektupları saklamamı istemesi, özel ve
kişisel

ilişkimizi sürdürmenin bir yolu olabilirdi.

Dave'in ince duyarlılığını tahrik etmemek için
son derece dikkatli

bir biçimde bu düşüncüyü dile getirmeye
çalıştım. Mektupları

bir amaca ulaşmak için araç olarak kullandığını
ima ederek onları

küçültmemeye özen gösterdim. Aynı zamanda,
ilişkimizi kılı

kırk yarararak inceliyormuşum izlenimini
vermemeye de dikkat ettim:

ilişkiyi besleyip büyütme zamanıydı bu.

Terapiyi yalnızca kullanmayı öğrenmek için
uzun süre terapi

görmesi gereken bir insan olan Dave,
yorumumda bir gerçek payı

olup olmadığını düşünecek yerde ona dudak
büktü. Mektupları

saklamamı benden şimdi istemesinin bir tek
nedeni olduğunda

ısrar ediyordu: karısı bugünlerde etraflı bir
temizlik yapmakta

olup şaşmaz ve emin adımlarla, mektupların
saklanmış olduğu

Çalışma odasına doğru ilerliyordu.

Yanıtını yutmamıştım, ama durum yüzleşmeyi değil sabretmeyi

gerektiriyordu. zerinde durmadım. Mektupları saklamanın

terapi grubundaki çalışmasını er geç sabote edebileceği konusunda

daha da çok kaygı duyuyordum. Grup terapisinin Dave

için yüksek kazançlı ama yüksek riskli bir girişim olduğunu biliyor

ve bu işe girmesini kolaylaştırmak istiyordum.

Kazancı büyük olabilirdi. Grup, Dave'e kişilerarası ilişkilerdeki

sorunlarını belirleyebileceği ve yeni davranış tarzlarını deneyebileceği

güvenli bir ortam sağlayabilirdi. Örneğin, kendini daha

fazla ortaya koyabilir, diğer erkeklerle yakınlaşabilir, kadınlarla

cinsel eşlerden çok insanlar olarak ilişki kurabilirdi. Dave bilinç dışında

bu eylemlerden her birinin bir felaketle sonuçlanacağına

inanıyordu: grup bu varsayımları çürütmek için ideal bir arenaydı.

Birçok risk arasında özellikle bir senaryo beni korkutuyordu.

Dave'in kendi hakkında önemli (ya da önemsiz) bilgileri paylaşmayı

yalnızca reddedeceğini değil bunu nazlanarak ya da kışkırtıcı

bir biçimde yapacağını hayal ediyordum.
Grubun diğer üyeleri

daha fazlasını önce rica sonra da talep edecekti.
Dave buna

daha da az paylaşarak yanıt verecekti. Grup
öfkelenecek ve onu

kendileriyle oyun oynamakla suçlayacaktı. Dave
incinecek ve

kendini kapana kısılmış hissedecekti. Grup
üyeleri hakkındaki

kuşku ve korkuları doğrulanmış olacak ve
gruptan, başladığından

daha da yalnız ve cesareti kırılmış bir halde
ayrılacaktı.

Bana öyle geliyordu ki eğer mektupları
muhafaza edersem,

Dave'in gizlilik tutkusuyla, tedaviye karşıt bir
biçimde suç ortaklığına

girecektim. Daha gruba başlamadan benimle,
diğer üyeleri

dışlayan bir fesat anlaşması yapmış olacaktı.

Tüm bu düşünceleri tartarak nihayet yanıtlımı
seçtim.

--Dave, bu mektupların senin için neden
önemli olduğunu anlıyorum

ve onları emanet etmek istediğin kişi olmaktan
da memnunk

duyuyorum. Ancak, deneyimlerime göre grup

terapisi,

gruptaki herkesin, grup lideri de dahil olmak üzere olabildiğince

açık davranması halinde en iyi sonuçları verir.
Grubun sana yardımcı

olmasını gerçekten istiyorum ve sanırım bunu şu şekilde

yapmamız en iyisi olacak: mektupları istediğin kadar uzun bir

süre güvenli, kilitli bir yerde memnuniyetle saklarım, ama bir

şartla, gruba bu pazarlığımızı anlatmayı kabul edeceksin.--

Dave irkilmiş görünüyordu. Bunu ummamıştı.
Bu hamleyi yapacak

mıydı? Birkaç dakika düşünüp taşındı: --
Bilmiyorum. Bu

konuda düşünmem gerek. Sizi yine ararım.--
Evrak çantası ve evsiz

kalan mektupları yedeğinde olarak ofisimden
ayrıldı.

Dave mektuplar için beni bir daha hiç aramadı
- en azından

benim bekleyebileceğim bir biçimde. Ama gruba
girdi ve ilk birkaç

toplantıya sadakatle katıldı. Hatta coşkusu beni
şaşırtmıştı:

dördüncü toplantıda bize grubun, haftasının en
yüksek noktası

olduğunu ve kendini bir sonraki seansa kadar
olan günleri sayarken

yakaladığını söyledi. Coşkusunun ardındaki
neden, heyhat,

kendini keşfetmenin çekiciliği değil, çekici
kadın üyelerden oluşan

bir dörtlüydü. Dave yalnızca onlara
odaklanıyordu ve sonradan

öğrendiğimize göre iki tanesiyle grup dışında
sosyal bir beraberlik

ayarlamaya çalışmıştı.

Beklediğim gibi, Dave grupta kendisini gayet
iyi gizliyor ve

hatta bu davranışı için bir başka gizlilik yanlısı
üyeden, onun gibi

yaşından on yıllarca genç görünen güzel ve
mağrur bir kadından

destek görüyordu. Bir toplantıda ondan ve Dave'den yaşlarını

söylemeleri istendi. Her ikisi de, yaşlarına göre sınıflandırılmayı

istemedikleri yolundaki ustaca savuşturmayla, yanıt vermeyi

reddettiler. Çok eskiden (üreme organlarından -- edep yerleri-- diye

söz edildiği dönemlerde), terapi grupları seks hakkında konuşmaya

isteksizdi. Ama son yirmi yıldır gruplar seksten daha

kolaylıkla söz ediyorlar ve bu kez de para mahrem bir konu haline

gelmiş durumda. Binlerce grup toplantısında, güya her şeylerini

ortaya döken grup üyelerinin kazançlarını

açıkladıklarını henüz
duymadım.

Ama Dave'in grubundaki yakıcı sır yaştı. Dave
yaşı hakkında

şakalar yapıyor ama onu söylememekte inatla
direniyordu: gruptaki

kadınlardan birinin gönlünü kazanma şansını
tehlikeye atamazdı.

Kadınlardan birinin ona yaşını söylemesi için
baskı yaptığı

bir toplantıda Dave bir değiş tokuş önermişti:
sırrı, yani yaşı

karşılığında kadının ev telefonunun numarası.

Gruptaki direnç konusunda kaygılanmaya

başlamıştım. Dave

terapide yalnızca ciddi bir çalışma yapmamakla kalmıyordu; şakaları

ve flörtçülüğü, terapi grubunun tüm konuşmalarını yüzeysel

bir düzeye kaydırmişti.

Ama bir toplantıda, konuşmaların tonu derin bir ciddiyet kazandı.

Kadınlardan biri erkek arkadaşının çok kısa bir süre önce

kansere yakalandığını öğrenmiş olduğunu açıkladı. Doktorlar beden

kuvvetten düşmüş olmasına ve ilerlemiş yaşına (altmış üç

yaşındaydı) karşın durumun umutsuz olmadığını

öne sürmekle

birlikte, kadın onun yakında öleceğine inanıyordu.

Dave hesabına irkilmiştim: --İlerlemiş-- yaştaki o altmış üçlük

adam yine de ondan altı yaş küçüktü. Ama Dave gözünü bile

kırpmadı ve hatta çok daha dürüst bir biçimde konuşmaya başladı.

--Belki bu benim grupta konuşmam gereken bir şey. Bende

hastalık ve ölüm -fobisi var. Doktora, gerçek bir doktora-- - bana

muzipçe bir işaret yaparak - --gitmekten hep

kaçınıyorum. Son muayenemi

on beş yılı aşkın bir süre önce yaptırmıştım.--

Bir başka grup üyesi: --Yaşın ne olursa olsun çok formunda görünüyorsun,

Dave.--

--Teşekkür ederim. Bunun için çaba harcıyorum. Yüzerek, tenis

oyunarak ve yürüyerek, günde en az iki saat egzersiz yapıyorum.

Theresa, erkek arkadaşın ve senin için üzülüyorum, ama

nasıl yardım edebileceğimi bilmiyorum. Yaşlanma ve ölüm hakkında

çok düşünürüm ama düşüncelerim üzerinde

konuşulamayacak

kadar marazi şeyler. Dürüst olmak gerekirse,
hasta insanları

ziyaret etmekten ya da hastalık hakkında
konuşmaları dinlemekten

bile hoşlanmıyorum. Doktor-- - yine beni işaret
ederek -

--grupta her şeyi hafife aldığımı söylüyor hep -
belki de bu yüzdendir!--

--Ne bu yüzdendir?-- diye sordum.

--Yani, burada ciddi olmaya başlarsam
yaşlanmaktan ne kadar

nefret ettiğime, ölümden ne kadar korktuğuma
ilişkin şeyler söylemeye

başlayacağım. Bir gün size karabasanlarımı anlatırım belki.--

--Böyle korkuları olan bir tek sen değilsin, Dave. Belki herkesin

aynı teknede olduğunu keşfetmek işi kolaylaştırabilir.--

--Hayır, kendi teknende yalnızsın. Ölümün en korkunç yanı

bu - onu yalnız yapmak zorundasın.--

Bir başka üye: --Öyle bile olsa, teknende yalnız da olsan, yakınlarda

inip çıkan öbür teknelerin ışıklarını görmek her zaman

avutucudur.--

Bu toplantıya son verirken fazlasıyla
umutluydum. Bu seans

bir dönüm noktası gibiydi. Dave önemli bir şey
hakkında konuşuyordu,

etkilenmişti, gerçek biri olmuştu ve öbür üyeler
de aynı

şekilde yanıt vermişlerdi.

Bir sonraki toplantıda Dave geçen seanstan
sonraki gece görmüş

olduğu çarpıcı bir düşü anlattı. Düş (bir
gözlemci öğrenci tarafından

kelimesi kelimesine kaydedilmiş şekliyle)
şöyleydi:

Ölüm tüm çevremi sarmış. Ölümün kokusunu
duyabiliyorum.

İçine bir zarf tıkıştırılmış bir paketim var ve
zarfin içinde de ölüme

veya bozulmaya ya da çürümeye karşı
bağışıklığı olan bir şey

bulunuyor. Onu gizli tutuyorum. Paketi alıp
elimle yokluyorum

ve ansızın zarfin boş olduğunu görüyorum.
Buna çok canım sıkılıyor

ve zarfin kesilip açılmış olduğunu fark
ediyorum. Daha sonra,

zarfin içinde olduğunu varsaydığım şeyi sokakta
buluyorum:

tabanı açılmış pis ve eski bir ayakkabı.

Bu düş beni afallatmıştı. Sık sık Dave'in aşk mektuplarını düşünüyor

ve onların anlamını Dave ile araştırma fırsatını tekrar

bulup bulamayacağımı merak ediyordum.

Grup terapisi yapmayı ne kadar sevsem de bu düzenin benim

için önemli bir sakıncası vardır: çoğu kez varoluşa ilişkin daha

derin konuların araştırılmasına olanak vermez. Bir grupta çoğu

kez beni bir insanın içinin derinliklerine götürecek güzel bir patıkaya

özlemle bakakalır, fakat kişiler arası çalılıkları

temizlemek

gibi pratik (ve daha yararlı) bir görevle yetinmek zorunda kalırım.

Ancak, bu düştten kendimi yoksun bırakamazdım; bu, ormanın

kalbine giden yoldu. Bilinçdışı bir bilmecenin yanıtını bu kadar

saydam bir biçimde gözler önüne seren bir düşe pek az rastlamışımıdır.

Düşe ne anlam vereceklerini ne Dave ne de grubun diğer üyeleri

biliyorlardı. Birkaç dakika bocaladılar ve sonra ben Dave'e

düşünde sır olarak tuttuğu zarf imgesine ilişkin bir çağrışımı

olup olmadığını rasgele bir tarzda sorarak onları biraz yönlendirdim.

Riske girdiğimi biliyordum. Dave'i zamansız açıklamalara

zorlamam ya da gruba girmeden önce kişisel çalışmamızda bana

vermiş olduğu bilgileri benim açıklamam bir hata, belki de vahim

bir hata olurdu. Sorumun güvenlik sınırları içinde olduğunu sanıyordum:

somut olarak düş malzemesine bağlı kalıyordum ve

Dave uygun çağrışımları bulamayarak kolaylıkla işin içinden

sıyrılabilirdi.

Cesaretle, ama her zamanki gibi nazlanarak,
belki de bu düşün

sır olarak sakladığı birtakım mektupları - --bir
ilişkiye-- ait

mektupları - ima ettiğini söyledi. Merakı kabaran
diğer üyeler

ona sorular sormaya başladılar ve Dave sonunda
Soraya ile geçmişteki

aşk macerası konusunda ve mektuplar için
uygun bir

dinlenme yeri bulma sorunu hakkında birkaç şey
söyledi. Maceranın

otuz yıl önce bitmiş olduğunu söylemedi.
Benimle yaptığı

pazarlıktan ve benim, her şeyi grupla
paylaşmayı kabul etmesi

halinde mektupları onun için saklamayı
önermemden de söz etmedi.

Grup - tedaviye ilişkin bir konu olmakla
birlikte şu anda beni

en çok büyüleyen konu olmayan - gizlilik
konusuna odaklanmıştı.

Üyeler Dave'in gizlenmişliğini merak
ediyorlardı; bazıları

onun mektupları karısından gizli tutma isteğini
anlayabiliyordu

ama hiç kimse onun gizlilikte aşırıya kaçmasını
anlayamıyordu.

Örneğin, Dave terapiye gittiğini neden karısına
söylemiyordu?

Terapiye gittiğini bilmesi halinde karısının
kendini çok fazla tehdit

altında hissedeceği, çünkü Dave'in kendisinden
yakınmak

için oraya gittiğini düşüneceği ve aynı zamanda
her hafta grupta

konuştğu şeyler hakkında başının etini yiyerek
hayatını zehir

edeceği yolundaki cılız mazeretini kimse
yutmuyordu.

Eğer gerçekten karısının huzurlu olmasıyla
ilgileniyorsa, diyorlardı,

onun her hafta nereye gittiğini bilmeyişinin ne
denli daha

fazla rahatsız edici olduğunu düşünün. Her hafta
gruba katılmak

için evden çıkarken karısına uydurduğu sakat
bahanelere

bakın (Dave emekliydi ve evin dışında sürekli bir işi yoktu). Ve

her ay terapi faturasının ödenmesini gizlemek için çevirdiği dolaplara

bakın. Tüm bu casus entrikaları ne içindi?
Sigorta formları

bile onun gizli posta kutusu numarasına gönderilmek zorundaydı.

Üyeler Dave'in gruptaki ketumluğundan da şikayetçiydiler.

Onun kendilerine güvenmeye gönülsüz olmasıyla uzaklaştırıldıklarını

hissediyorlardı. Toplantıda daha önce neden -- bir ilişkiye

ait mektuplar-- demek zorundaydı ki?

Ona doğrudan doğruya meydan okuyorlardı: --
Haydi Dave

ortaya çıkıp 'aşk mektupları' demek sana ne
kadar daha pahalıya

mal olurdu?--

Grup üyeleri, Tanrı onlardan razı olsun, tam
yapmaları gerekeni

yapıyorlardı. Düşünün, Dave'in kendileriyle
ilişkisine en uygun

parçasını - gizlilik temasını - seçmiş, güzelce
didikliyorlardı.

Dave biraz kaygılı görünse de canlandırıcı bir
biçimde ilgiliydi

bugün oyun oynamıyordu.

Ama benim gözüm doymuyordu. Bu düş saf altındı ve ben kazıp

çıkarmak istiyordum onu. --Düşün geri kalan bölümü hakkında

herhangi bir tahminde bulunacak olan var mı?-- diye sordum.

--Örneğin, ölüm kokusu ve zarfın içinde 'ölüme, bozulmaya ya da

çürümeye karşı bağışıklığı olan' bir şey bulunması hakkında?--

Grup birkaç dakika sessiz kaldı, sonra Dave bana dönüp, --Siz

ne düşünüyorsunuz, Doktor?-- diye sordu. --Düşüncenizi gerçekten

duymak isterdim.--

Yakalandığımı hissettim. Dave'in kişisel seansımızda benimle

paylaştığı bazı şeyleri açığa vurmadan gerçekten de yanıt veremezdim.

Örneğin, gruba Soraya'nın otuz yıl önce ölmüş olduğunu,

kendisinin altmış dokuz yaşında olup kendini ölüme yakın

hissettiğini, benden mektuplara bekçilik etmemi istemiş olduğunu

anlatmamıştı. Ancak, bunları açıklarsam Dave kendini ihanete

uğramış hissedecek ve belki de terapiyi bırakacaktı. Bir tuzağa

doğru mu yürüyordum? Mümkün olan tek çıkar yol dürüst olmaktı.

--Dave, soruna yanıt vermek benim için
gerçekten güç,-- dedim.

--Düş hakkındaki düşüncelerimi, gruba
girmeden önce benimle

paylaştığın bilgileri açığa vurmada anlatamam.
Senin

mahremiyetine çok önem verdiğini biliyorum ve
güvenine ihanet

etmek istemiyorum. Bu durumda ne yapayım?--

Kendimden hoşnut, arkama yaslandım.
Mükemmel bir teknik!

Tam öğrencilerime anlattığım gibi. Bir açmaza
düşerseniz ya da

birbiriyle çatışan iki güçlü duygu arasında

kalırsanız, yapabileceğiniz

en iyi şey açmazı ya da her iki duyguyu
hastanızla paylaşmaktır.

Dave, --Lanet olsun! Haydi buyurun,-- dedi. --
Size görüşünüz

için para ödüyorum. Saklayacak hiçbir şeyim
yok. Size söylediğim

her şey açık bir kitaptır. Mektuplar hakkındaki
konuşmamızdan

söz etmemiştim, çünkü sizi güç durumda
bırakmak istemiyordum.

Benim sizden talebim de, sizin karşı teklifiniz de
biraz

çılgıncaydı.--

Dave'in iznini almış olarak, ikimizin arasındaki konuşmanın

esrarıyla artık kafaları karışmış olan grup üyelerine konunun arka

planını vermeye giriştim: mektupların Dave için taşıdığı büyük

önem, Soraya'nın otuz yıl önceki ölümü, Dave'in mektupları

saklayacak yer konusundaki açmazı, onları benim saklamam yolundaki

talebi ve benim, mektupları ancak gruba tüm bu işlem

konusunda bilgi vermeyi kabul ettiği takdirde saklayacağım yolundaki

ve Dave'in şimdiye dek reddetmiş olduğu teklifim. Dave'in

yaşını ya da konu dışı başka bilgileri

açıklamayarak onun

mahremiyetine saygılı olmaya özen gösterdim.

Sonra düşe döndüm. Düşün, mektupların Dave için neden

böyle yüklü olduğu sorusuna yanıt getirdiğini düşünüyordum.

Ve tabii benim mektuplarımın da neden benim için yüklü olduğuna.

Ama kendi mektuplarımdan söz etmedim: cesaretimin sınırları

vardır. Elbette mantığa büründürme çabalarım da yok değildir.

Hastalar benim terapim için değil kendi terapileri için burada

bulunuyorlar. Bir grupta zaman değerlidir - sekiz

hasta ve

yalnızca doksan dakika - ve hastalar terapistin sorunlarını

dinlerlerse bu süre yerinde harcanmış olmaz.
Hastalar, terapistlerinin

kendi kişisel sorunlarıyla kendilerinin yüzleşip onları hallettiklerine

inanmak ihtiyacındadırlar.

Ama bunlar gerçekten de bahaneden ibaretti.
Asıl sorun yüreksizlikti.

Her zaman şaşmaz bir biçimde, çok fazla açılmaktansa

çok az açılma yönünde hata yapmışımdır; ama ne zaman kendimi

büyük ölçüde paylaşırsam, hastalar her defasında

benim de onlar

gibi, insan olmanın sorunlarıyla cebelleşmek
zorunda olduğumu

öğrenmekten yarar sağlamışlardır.

Bu düşün ölüm hakkında bir düş olduğunu
söyleyerek devam

ettim. --Ölüm tüm çevremi sarmış. Ölümün
kokusunu duyabiliyorum,--

diye başlıyordu. Ana imge zarftı, içinde ölüme
ve çürümeye

karşı bağışıklığı olan bir şey bulunan bir zarf.
Bundan daha

açık ne olabilirdi? Aşk mektupları bir tılsım, bir
ölüm-yadsıma

aracıydı. Yaşlanmayı defediyor ve Dave'in

tutkusunu zaman içinde

donduruyordu. Gerçekten sevmek,
anımsanmak, bir başkasıyla

sonsuz dek birleşmek ölümsüz olmaktı ve
varoluşun canevindeki

yalnızlıktan korunmaktı.

Düşün devamında Dave zarfın kesilip açılmış
ve boş olduğunu

görmüştü. Neden kesilip açılmış ve boş? Belki
de başkalarıyla

paylaşırsa mektupların gücünü yitireceğini
hissediyordu. Mektupların

yaşlanmayı ve ölümü defetme yeteneğinde
açıkça ve kişisel

biçimde mantıksız bir şey vardı - akılcılığın

soğuk aydınlığında

incelendiği zaman uçup giden bir kara büyü.

Bir grup üyesi, --Ya tabanı açılmış o pis, eski ayakkabı?-- diye

sordu.

Bilmiyordum, ama ben daha herhangi bir yanıt veremeden

başka bir üye, --Ölümü simgeliyor bu,-- dedi. --Ayakkabı, tabanını,

yani ruhunu yitiriyor.--

Elbette - sole değil soul!-- (İngilizcede sole (taban) ve soul

(ruh) kelimeleri aynı şekilde okunur.
Bilinçaltının bu tür kelime

oyunları düş simgelerine yansıyarak ilginç yorumlara yol açabilir.

(Ç. N.) Bu çok güzel! Neden bunu daha önce düşünmemiştim? İlk yarıyı kavramıştım: Pis, eski ayakkabının

Dave'i simgelediğini biliyordum. Birkaç durumda (örneğin, kendinden

kırk yaş genç bir kadın üyeye telefon numarasını sorduğunda,

grubun Dave'e neredeyse, --pis ihtiyar,-- diyeceğini düşünmüştüm.

Dave için acıyla irkilmiş ve bu sıfatın yüksek sesle

telafluz edilmeyeişine memnun olmuşum. Ama gruptaki tartışmada

Dave bunu hemen üstüne alındı.

--Tanrım! Ruhu kendisini terk etmek üzere olan pis bir ihtiyar.

Bu pekala benim işte!-- Kendi buluşuna kıs kıs güldü. Kelimelere

tutkun biri olarak (birkaç dil biliyordu), soul ve sole kelimelerinin

yer değiştirmesine hayran kalmıştı.

Şakacı tavrına karşın Dave'in kendisine çok acı veren şeyleri

ele aldığı açıktı. Üyelerden biri ondan kendini pis bir ihtiyar gibi

hissedişini onlarla biraz daha paylaşmasını istedi. Bir diğeri mektupların

varlığını gruba açıklamanın ona neler hissettirdiğini sordu.

Bir başkası ona herkesin yaşlanma ve çökme olasılığıyla karşı

karşıya olduğunu anımsatarak onu bu duygu kümesine ilişkin

daha çok şey paylaşması için sıkıştırdı.

Ama Dave konuyu kapatmıştı. O gün yapacağı tüm çalışmayı

yapmıştı. --Bugün paramın karşılığını aldım. Bütün bunları hazmetmek

için biraz zamana ihtiyacım var. Zaten toplantının yüzde

yetmiş beşini almış bulunuyorum ve bugün diğerlerinin de biraz

zaman istediğini biliyorum.--

Gönülsüzce, Dave'i bıraktık ve gruptaki diğer konulara döndük.

O zaman bunun nihai bir veda olacağını bilmiyorduk. Dave

bir daha hiçbir grup toplantısına gelmedi.
(Sonuçta benimle ya

da bir başkasıyla kişisel terapiye dönme isteği de göstermedi.)

Hiç kimse benden fazla olmamak üzere herkes kendini epey

sorguladı. Dave'i uzaklaştıracak ne yapmıştık?
Onu çok fazla mı

soyup açıkta bırakmıştık? Budala bir yaşlı adamı

akıllandırmak

için çok mu acele etmiştik? Ona ihanet mi etmiştim? Bir tuzağa

mı düşmüştüm? Mektuplardan söz etmemek ve düşü kendi haline

bırakmak daha mı iyi olacaktı? (Düşü yorumlama çalışması

başarılıydı ama hasta öldü.)

Belki ayrılmasının önüne geçebilirdik, ama bundan kuşkuluyum.

Dave'in kurnazlığının, kaçınma ve yadsımasının er geç aynı

sonuca yol açacağından artık emindim. Gruptan ayrılma olasılığından

baştan beri şiddetle kuşkulanıyordum. (Ne var

ki, peygamberliğimin

terapistliğimden iyi olması bana pek az teselli vermişti.)

Her şeyden çok, üzüntü duyuyordum. Dave için, onun yalnızlığı,

bir yanılsamaya tutunuşu, cesaret eksikliği, yaşamın çıplak,

haşin gerçekleriyle yüzleşme konusundaki isteksizliği için üzüntü

duyuyordum.

Ve sonra kendi mektuplarım hakkında hayale daldım. Eğer

(--eğer--ime gülümsedim) ölseydim ve onlar bulunsaydı ne olurdu?

Belki onları saklamaları için Mort'a, Jay'e ya da Pete'e vermeliyim.

Neden onları yakıp kendimi tüm bu sıkıntılardan kurtarmıyorum?

Neden şimdi olmasın? Hemen şimdi! Ama bunu düşünmek

acı veriyor. Göğsüme bir bıçak saplanır gibi. Ama neden?

Sararan eski mektuplar için bu kadar acı neden? Bunun üzerinde

çalışmam gerekecek - bir gün.

.....

İki Tebessüm

Bazı hastalar kolaydır. Ofisime değişmeye hazır durumda gelirler

ve terapi kendi kendine yürür. Bazen benim harcamam gereken

çaba o kadar az olur ki, sırf bu süreçte gerekli bir kişi olduğuma

kendimi ve hastayı, inandırmak için bir soru sorarak ya da bir yorum

öne sürerek iş yaratırım.

Marie kolay hastalardan değildi. Onunla birlikte geçen her seans

büyük bir çaba gerektiriyordu. Üç yıl önce beni görmeye ilk

geldiğinde, kocası öleli dört yıl olmuştu ama Marie kederinin

içinde donup kalmış durumdaydı. Yüz ifadesi,
düş gücü, bedeni,

cinselliği - yaşamının tüm akışı - donmuştu.
Terapide uzun bir

süre cansız kalmıştı ve ben iki kişinin işini
birden yapmak zorunda

kalmıştım. şimdi bile, depresyondan
kurtulmasından uzun

süre sonra, hala çalışmamızda bir katılık,
ilişkimizde hiçbir zaman

değiştiremediğim bir soğukluk ve uzaklık vardı.

Bugün bir terapi tatiliydi. Bir uzman danışman,
Marie ile mülakat

yapacaktı ve ben hem onunla bir saati paylaşma
hem de

--izinli-- olma lüksünün keyfini yaşayacaktım.
Haftalardır onu bir

hipnoterapistle konsültasyon konusunda
sıkıştırıyordum. Marie

hemen her yeni deneyime direnmesine ve
hipnozdan özellikle

korkmasına karşın sonunda, benim bütün seans
boyunca hazır

bulunmam koşuluyla, buna razı olmuştu. Bana
göre hava hoştu;

hatta arkama yaslanıp işi arkadaşım ve
meslektaşım olan Mike

C.'ye bırakma fikri hoşuma da gidiyordu.

Ayrıca, gözlemci konumunda olmak bana
Marie'yi tekrar değerlendirmek

için bulunmaz bir fırsat verecekti. Çünkü üç yıl
içinde benim ona ilişkin görüşümün sabitleşip
daralmış olması

mümkündü. Belki Marie önemli ölçüde
değişmişti ve ben bunun

farkına varmamıştım. Belki de başkaları onu
benden çok farklı

bir biçimde değerlendirecekti. Onu bir kez daha
yeni bir gözle

görmeye çalışmamın zamanı gelmişti.

Marie İspanyol asıllıydı ve on sekiz yıl önce
Meksiko'dan göç

etmişti. Meksiko'da üniversitede öğrenciyken
tanışmış olduğu

kocasını cerrahtı ve bir akşam acil bir çağrı

üzerine hızla hastaneye

giderken araba kazasında ölmüştü. Olağanüstü
güzel bir kadın

olan Marie, uzun boylu, heykel gibi vakarlıydı;
keskin hatlı çarpıcı

bir burnu ve başının arkasında burulup
düğümlemiş uzun siyah

saçları vardı. Kaç yaşlarındaydı? Yirmi beş
tahmin edilebilirdi;

belki, makyajsızken, otuz. Kırk yaşında
olduğunu düşünmek

imkansızdı.

Marie'nin ürkütücü bir havası vardı; güzelliği
ve azameti çoğu

insanın cesaretini kırıyordu. Bense ona doğru

şiddetle çekildiğimi

hissediyordum. Beni duygulandırıyor, onu rahatlatmak

istiyordum, ona sarılmayı ve bedeninin kollarımın arasında çözülmesini

hissetmeyi hayal ediyordum. Duyduğum çekimin gücü

hakkında sık sık düşünüyordum. Marie, bana saçlarını onun

gibi yapan ve ilk gençliğimin cinsel fantezilerinde önemli bir rol

oynayan güzel bir teyzeyi anımsatıyordu. Belki mesele buydu.

Belki de yalnızca bu görkemli kadının tek sırdaşı ve koruyucusu

olmamın gururumu okşamasıydı.

Depresyonunu iyi gizliyordu. Yaşamının
bittiğini hissettiğini;

umutsuzca yalnız olduğunu; her gece ağladığını;
kocasının ölümünden

sonraki yedi yıl içinde bir erkekle değil bir
ilişkisi, kişisel

bir sohbeti bile olmadığını hiç kimse tahmin
edemezdi.

Kaybını izleyen ilk dört yıl boyunca Marie
kendini erkeklerce

kesinlikle erişilmez bir konumda tutmuştu. Son
iki yıl içinde, depresyonu

hafifledikçe, tek kurtuluşunun yeni bir romantik
ilişki olduğu

sonucuna varmıştı, ama öylesine mağrur ve
ürkütücüydü ki

erkekler onu yaklaşılmaz bir kadın olarak
görüyorlardı. Birkaç ay

süreyle, yaşamın, gerçek yaşamın, insan ancak
bir erkek tarafından

seviliyorsa yaşanabileceği yolundaki inancına
karşı çıkmaya

kalkışmışım. Onun ufuklarını genişletmesine,
yeni meraklar geliştirmesine,

kadınlarla ilişkilere değer vermesine yardımcı
olmaya

çalışmışım. Ama inancı çok köklüydü. Sonunda
bunun çürütülemeyeceğine

karar vererek dikkatimi onun erkeklerle tanışıp

onları cezbetmeyi öğrenmesine yardımcı olmaya
çevirmiştim.

Ama tüm çalışmamız dört hafta önce, Marie'nin San Francisco'da

bir tramvaydan düşüp çenesini kırması, yüz kemiklerinde

ve dişlerde hasarın yanı sıra yüzünde ve boynunda derin yaralar

oluşmasıyla sonuçlanan bir kazayla kesintiye uğramıştı. Marie

bir hafta hastanede yattıktan sonra dişlerinin onarımı için bir çene

cerrahıyla tedaviye başlamıştı. Marie'nin acıya, özellikle dişlerden

kaynaklanan acıya direnci düşüktü ve çene cerrahına yaptığı

sık ziyaretler ona dehşet veriyordu. Ayrıca, yüz sinirlerinden

biri hasar görmüştü ve yüzünün bir yanında
şiddetli, amansız ağrılar

oluyordu. İlaçlar etkisiz kalmıştı ve ben hipnotik
konsültasyonu

bu ağrıyı hafifletmek için önermiştim.

Olağan koşullarda Marie güç bir hasta olabilirdi, ama hele kazadan

sonra şaşılacak kadar direngen ve iğneleyici olmuştu.

--Hipnoz aptal ya da zayıf iradeli insanlarda sonuç verir. Onu

bu nedenle mi benim için öneriyorsunuz?--

--Marie, hipnozun irade veya zekayla hiç ilgisi olmadığına seni

nasıl ikna edebilirim? Hipnotize olma yeteneği yalnızca insanın

doğuştan gelme bir niteliğidir. Ne riski var

bunun? Ağrının dayanılmaz

olduğunu söylüyorsun - bir saatlik bir
konsültasyonun

seni biraz rahatlatması kuvvetle muhtemel.--

--Size basit görünebilir ama ben aptal yerine
konulmak istemiyorum.

Hipnotizmayı televizyonda gördüm - kurbanlar
geri zekalılara

benziyor. Kuru bir sahnedeysen yüzdüklerini,
ya da sandalyede

otururken sandalda kürek çektiklerini sanıyorlar.
Bir kadının

dili dışarı uğramıştı ve onu içeri sokamıyordu.--

--Bu tür bir şeyin başıma geleceğini
düşünseydim, ben de senin

kadar kaygılanırdım. Ama televizyon
hipnozuyla tıbbi hipnoz

arasında dünyalar kadar fark vardır. Sana ne
bekleyebileceğini

tam olarak anlattım. Esas olan şu ki hiç kimse
seni denetim altına

almayacak. Tersine sen kendini, ağrını denetim
altına alabileceğin

bir zihinsel duruma sokmayı öğreneceksin. Öyle
görünüyor

ki hala bana ve diğer doktorlara güvenmekte
güçlük çekiyorsun.--

--Doktorlar güvenilir olsalardı, sinir cerrahını
zamanında çağırmayı

akıl ederlerdi ve kocam hala hayatta olurdu!--

--Bugün burada çok şey olup bitiyor, öyle çok konu var ki -

ağrılarının, hipnoza ilişkin kaygıların (ve hatalı görüşlerin), ve ben

de dahil olmak üzere doktorlara olan öfken ve güvensizliğin -

hangisine öncelik vereceğimi bilemiyorum. Sen de böyle mi hissediyorsun?

Sence bugün nereden başlayalım?--

--Doktor ben değil sizsiniz.--

Ve terapi bu şekilde sürüp gitmişti. Marie kırılgan, öfkesi burnunda,

bana açıkça itiraf edilmiş minnetine karşın çoğu kez alaycı

ya da kıskırtıcıydı. Dikkatini hiçbir konuda toplayamıyor, hemen

başka yakınmalara geçiyordu. Ara sıra kendini toparlıyor ve şirretlik

ettiği için özür diliyordu, ama her defasında birkaç dakika

sonra bir kez daha o öfkesi burnunda ve kendine acıyan Marie

oluveriyordu. Biliyordum ki, özellikle bu kriz döneminde yapabileceğim

en önemli şey ilişkimizi korumak ve onun beni uzaklaştırmasına

izin vermemektir. Şu ana dek sebat etmiştim ama sabrım

sınırsız değildi ve yükü Mike ile paylaşmak beni rahatlatmıştı.

Aynı zamanda bir meslektaştan destek de istiyordum. Konsültasyona

ilişkin gizli güdüm de buydu. Marie'yle neler çektiğime

bir başkasının da tanık olmasını, birinin bana, -- Çetin bir kadın:

Onunla bayağı iyi bir iş yapmışsın,-- demesini istiyordum. Bu

muhtaç tarafım Marie'nin çıkarları doğrultusunda hareket etmiyordu.

Mike'ın kolay ve pürüzsüz bir konsültasyon geçirmesini

istemiyordum: Onun da benim gibi uğraşmasını istiyordum.

Evet, itiraf ediyorum, bir tarafım Mike'a güçlük çıkarması için

Marie'ye destek veriyordu: --Haydi Marie, yap yapacağın!!--

Oysa seansın iyi gitmesi beni şaşırtacaktı.
Marie iyi bir hipnotik

denekti ve Mike onu ustalıkla ikna edip kendini
trans haline

geçirmeyi öğretti. Sonra anestetik bir teknik
kullanarak Marie'nin

ağrısına odaklandı. Onun kendisini dişçinin
koltuğunda oturmuş

novokain iğnesi olurken hayal etmesini önerdi.

--Çenenin ve yanağının gitgide uyuştüğünü

düşün. Şimdi çenen

gerçekten hissiz. Ona elinle dokun ve ne kadar hissiz olduğunu

gör. Elini bir hissizlik deposu olarak düşün. Hissiz yanağına

dokunduğunda o da hissizleşiyor ve bu hissizliği bedeninin herhangi

bir yerine aktarabiliyor.--

Bu noktadan hareketle Marie'nin uyuşukluğunu yüzünün ve

boynunun tüm ağırlı bölgelerine aktarması kolay bir adım oldu.

Mükemmel. Yüzündeki rahatlama ifadesini görebiliyordum.

Ardından Mike onunla ağrı hakkında konuştu.
Önce ağrının

işlevini anlattı: onun, çenesini ne kadar hareket
ettirebileceği ve

ne kadar kuvvetle çiğneyebileceği konusunda
bir uyarma görevi

yaptığını söyledi. Bu, tahriş olmuş zedelenmiş
sinirlerden kaynaklanan

ve hiçbir yararı olmayan ağrının karşıtı olan
gerekli, işlevsel

ağrıydı.

Mike'ın önerisine göre Marie'nin ilk adımı
ağrıları hakkında

daha çok şey öğrenmekti: işlevsel ve gereksiz
ağrıyı birbirinden

ayırt etmekte. Bunu yapmanın en iyi yolu doğru soruları sormaya

başlamak ve ağrısını çene cerrahıyla derinlemesine konuşmaktı.

Çünkü yüzünde ve ağzında olup bitenleri en iyi bilen oydu.

Mike'ın sözleri harikulade berraktı ve profesyonellikle babacanlığın

en dozunda karışımıyla dile getiriliyordu. Marie ve Mike'ın bakışları

bir an için birbirine kenetlendi. Sonra Marie gülümsedi

ve başını salladı. Mike onun mesajı almış ve kaydetmiş olduğunu

anladı.

Sonra, besbelli Marie'nin yanıtından hoşnut,
son görevine

döndü. Marie çok sigara içiyordu ve Mike ile
konsültasyonu kabul

etme güdülerinden biri de sigarayı bırakma
yolunda onun

yardımını sağlamaktı. Bu alanda uzman olan
Mike, iyi hazırlanmış

parlak bir sunuşla başladı. Üç ana noktayı
vurguluyordu:

Marie'nin yaşamak istemesi, yaşamak için
bedenine ihtiyaç duyması

ve sigaranın bedeni için bir zehir olması.

Mike bunu bir örnekle açıkladı: --Köpeğinizi

düşünün, ya da

şu anda bir köpeğiniz yoksa çok sevilen bir köpek hayal edin.

Şimdi de 'zehir' diye etiketlenmiş köpek maması kutuları düşünün.

Köpeğinize zehirli köpek maması yedirmezsiniz, değil mi?--

Bir kez daha Marie ile Mike'ın bakışları kenetlendi ve bir kez

daha Marie gülümseyip başını salladı. Mike hastasının durumu

kavradığını bildiği halde yine de fikrini ısrarla onun kafasına

sokmaya çalışıyordu: --O halde neden bedeninize, köpeğinize

davranacağınız kadar iyi davranmayasınız?--

Mike, kalan sürede kendi kendini hipnotize etme konusundaki

derslerini pekiştirdi ve Marie'ye, sigara isteğine otohipnozla ve

yaşamak için bedenine ihtiyaç duyduğu ve onu zehirliyor olduğu

gerçeğine ilişkin artan bir bilinçle yanıt vermeyi öğretti.

Mükemmel bir konsültasyon olmuştu. Mike fevkalade bir iş

yapmıştı: Marie'yle iyi bir ilişki kurmuş ve tüm konsültasyon

hedeflerine etkin bir biçimde ulaşmıştı. Marie,

ondan ve birlikte

yaptıkları çalışmadan besbelli hoşnut olarak
ofisten ayrıldı.

Sonradan, üçümüzün paylaştığı saat hakkında
düşünceye daldım.

Konsültasyon beni mesleki bakımdan tatmin
etmekle birlikte

aradığım kişisel destek ve takdiri bulamamıştım.
Elbette Mike'ın

kendisinden aslında ne istediğim konusunda
hiçbir fikri yoktu.

Benden çok daha genç bir meslektaşına hiç de
olgunca olmayan

gereksinimlerimi kolay kolay itiraf edemezdim.
Ayrıca, Mike Marie'nin

ne kadar etin bir hasta olduğunu ve benim onunla insan

gücünü ne denli aşan bir iş yapmış olduğumu tahmin edemezdi

- Marie onunlayken, belki de sırf aksilik olsun diye, örnek bir

hastayı oynamıştı.

Tabii bu düşünceler Mike ve Marie'den gizli kaldı. Sonra onların

ikisini düşündüm - konsültasyon hakkında gizli düşünce

ve görüşlerini, gerçekleşmemiş dileklerini. Bundan bir yıl sonra

Mike, Marie ve ben, birlikte geçirdiğimiz süreyle ilgili olarak

anımsadıklarımızı yazsaydık, acaba ne ölçüde
uyuşurduk? Sanırım

her birimiz, geçirdiğimiz saati bir diğerinin
anlatımından tanımakta

güçlük çekerdik. Ama neden bir yıl? Diyelim ki
bunu

bir hafta sonra yazdık? Ya da hemen bu anda?
Bu saatin gerçek,

kesin ve eksiksiz tarihçesini tekrar yakalayıp
kaydedebilir miydik?

Hafife alınacak bir soru değildir bu. Terapistler,
hastaların çok

eskiden olup bitmiş olaylar hakkında vermeyi
seçtikleri bilgileri

temel alarak, bir yaşamı yeniden
kurabileceklerine inanma

alışkanlığında dırlar: ilk gelişme yıllarının can alıcı olaylarını, anne

ve babayla ilişkilerin, anne ve baba arasındaki, kardeşler arasındaki

ilişkilerin gerçek niteliğini, aile sistemini, yaşamın ilk dönemlerindeki

korku ve zedelenmelere eşlik eden iç yaşantıları,

çocukluk ve ilk gençlik arkadaşlıklarının dokusunu keşfedebileceklerine

inanırlar.

Oysa tek bir saatin bile gerçekliği yakalanamıyorsa, terapistler,

tarihçiler ve biyografi yazarları bir yaşamı herhangi bir kesinlik

derecesine ulaşarak yeniden kurabilirler mi?

Yıllar önce,

bir hastamın ve benim, terapi seanslarımızdan
her birine ilişkin

kendi görüşlerimizi yazdığımız bir deney
yürütmüştüm. Daha

sonra notlarımızı karşılaştırdığımızda, zaman
zaman aynı saati

anlattığımıza inanmak güç olmuştu. Neyin
yararlı olduğu konusundaki

görüşlerimiz bile farklıydı. Ya benim şık
yorumlarım?

Onları hiç duymamıştı bile! Onların yerine,
söylemiş olduğum

rasgele, kişisel, destekleyici sözleri anımsıyor ve
onlara değer

veriyordu. (Bu farklı görüşler daha sonra bir
kitap haline getirilip

yayımlanmıştır: Every Day Gets a Little Closer:
A Twice Told Therapy

(New York: Basic Books, 1974).

Böyle zamanlarda insan bir gerçeklik hakemine
ya da seansın

bir tür resmi, kesin imgeli enstantanesine özlem
duyuyor. Gerçeğin

bir yanılsama, en iyi olasılıkla katılımcıların
oybirliğine dayanarak

algının demokratikleştirilmesi olduğunun farkına
varmak

ne kadar tedirgin edici!

Eğer o saati ben özetleyecek olsaydım, özetimi
özellikle --gerçek--

iki --an--ın çevresinde kurardım: Marie ve Mike'ın bakışlarının

kenetlendiği ve Marie'nin gülümseyip başını salladığı iki an.

İlk tebessüm Mike'ın Marie'ye ağrılarını çene cerrahıyla ayrıntılı

olarak konuşmasını salık vermesini izlemişti; ikincisi ise Mike'ın,

Marie'nin köpeğine zehirli mama vermeyeceği hususunu kuşkuya

yer bırakmaz biçimde vurgulayışını izlemişti.

Daha sonra Mike ile o seans hakkında uzun bir konuşmamız

oldu. Mike mesleki açıdan bunu başarılı bir konsültasyon olarak

görüyordu. Marie iyi bir hipnotik denekti ve Mike konsültasyon

hedeflerinin tümüne ulaşmıştı. Ayrıca bu, iki hastayı hastaneye

yatırdığı ve bölüm başkanıyla çatıştığı kötü bir haftanın ardından

iyi bir kişisel deneyim olmuştu. Onun işinin ehli olarak etkin bir

tarzda çalışmasını benim izlemiş olmam da onu tatmin etmişti.

Benden gençti ve çalışmalarına her zaman saygı duymuştu. Hakkında

olumlu düşünmem onun için çok şey ifade ediyordu. Benim

ondan istemiş olduğumu onun benden almış olması kaderin

bir cilvesi gibiydi.

Ona o iki tebessümü sordum. Onları iyi
anımsıyor, etki ve

bağlantı anlamı taşıdıklarına inanıyordu.
Konuşmasının güçlü

noktalarında beliren tebessümler, Marie'nin onun
mesajını anladığı

ve etkilendiği anlamını taşıyordu.

Oysa Marie'yle olan uzun ilişkimin sonucunda,
ben bu tebessümleri

çok farklı yorumlamıştım. Mike'ın, Marie'ye
çene cerrahı

Dr. Z.'den daha çok bilgi istemesini önerdiği
zaman beliren ilk tebessümü

ele alalım. Marie'nin bu doktorla ilişkisinin

ardında öyle

bir öykü vardı ki!

Marie onunla yirmi yıl önce, Meksiko'da
üniversitede aynı sınıfta

okurken tanışmıştı. O zamanlar Dr. Z. yorulmak
bilmeden

ona kur yapmaya çalışmış ama ilgisine karşılık
görememişti. Marie,

kocasının geçirdiği araba kazasına kadar, onunla
temasını

kaybetmişti. Dr. Z. de ABD'ye gelmişti ve
Marie'nin kocasının

kazadan sonra getirildiği hastanede çalışıyordu.
Kocasının, başında

ölümcül bir yarayla komada kaldığı iki hafta

boyunca, Marie

için bir destek ve tıbbi bilgi kaynağı olmuştı.

Marie'nin kocasının ölümünden hemen sonra
Dr. Z., karısına

ve beş çocuğuna karşın, Marie'ye yeniden kur
yapmaya girişmiş

ve ona cinsel yaklaşımlarda bulunmaya
başlamıştı. Marie onu öfkeyle

reddetmişti ama Dr. Z. yılmıyordu. Telefonda,
kilisede ve

hatta mahkemede (Marie, kocasının ölümündeki
ihmalı nedeniyle

hastaneyi dava etmişti), göz kırpmıyor ve şehvetle
bakıyordu.

Marie onun bu davranışlarını iğrenç buluyor ve

reddedişleri giderek

sertleşiyordu. Dr. Z., ancak Marie ona kendisinden tiksindiğini,

dünyada bir gönöl macerasına gireceği son erkek olduğunu

ve eğer onu taciz etmeyi sürdürürse durumu karısına - ki korkulacak

bir kadındı - bildireceğini söyleyince ısrarından vazgeçmişti.

Marie tramvaydan düştüğünde başını çarpmış ve bir saat kadar

baygın kalmıştı. Olağanüstü şiddetli bir ağrıyla uyandığında

kendini umutsuzca yalnız hissetmişti: hiç yakın arkadaşı yoktu

ve iki kızı da Avrupa'da tatildaydı. Acil servis hemşiresi ona doktorunun

adını sorduğunda, --Dr. Z.'yi arayın,-- diye inlemişti. Dr.

Z.'nin bölgedeki en yetenekli ve deneyimli çene cerrahı olduğu

konusunda herkes hemfikirdi ve Marie şansını meçhul bir cerrahla

deneyemeyecek kadar tehlikeli bir durumda olduğunu hissediyordu.

Dr. Z. başlangıçtaki önemli cerrahi müdahalelerde (görünüşe

göre mükemmel bir iş yapmıştı) duygularına hakim olmuş, ama

ameliyat sonrası dönemde hepsi boşanıvermişti. Alaycı, otoriter,

ve sanırım sadistçe davranıyordu. Marie'nin
isterikçe aşırı tepki

verdiğine kendini inandırmıştı ve yeterli ağrı
kesici ya da yatıştırıcı

ilaç yazmayı reddediyordu. Laf arasında tehlikeli
komplikasyonlardan

ya da yüzde kalabilecek çarpıklıklardan söz
ederek

Marie'yi korkutuyor ve bu denli yakınmayı
sürdürmesi halinde

tedaviyi bırakmakla tehdit ediyordu. Onunla ağrı
kesici ihtiyacı

hakkında konuştuğumda kavgacı bir tavır
takınmış ve bana cerrahi

ağrılar konusunda kendisinin benden çok daha
fazla bilgi sahibi

olduğunu hatırlatmıştı. Belki de konuşma

tedavilerinden

usanmış olup uzmanlık değiştokuşunda
bulunmak istediğimi

ima etmişti. Bu durumda Marie'ye gizlice
müsekkin yazmaktan

başka çarem kalmamıştı.

Marie, ağrılarından ve Dr. Z.'den (şimdi bile,
ağzı ve yüzü ağrıdan

zonklarken, cinsel tekliflerini kabul etmesi
halinde onun

kendisini daha iyi tedavi edeceğine inanıyordu)
yakınırken onu

uzun saatler boyunca dinlemiştim. Dr. Z.'nin
muayenehanesindeki

seanslar onur kırıcıydı: asistanı ne zaman

odadan çıksa Dr. Z.

cinsel imalarda bulunuyor ve elleri sık sık
Marie'nin göğüslerine

sürtünüp geçiyordu.

Marie'ye Dr. Z. ile durumunda yardımcı
olmanın yolunu bulamayınca,

ona doktorunu değiştirmesi için şiddetle ısrarda
bulunmuştum.

En azından bir başka çene cerrahına danışmasını
ısrarla

söylemiş ve ona mükemmel uzmanların adlarını
vermiştim.

Marie olup bitenlerden nefret ediyordu, Dr.
Z.'den nefret ediyordu,

ama her önerim bir --ama-- ya da --evet ama--yla

karşılaşıyordu.

O hatırı sayılır ustalıkta bir --evet ama'cı-- idi (meslekte aynı

zamanda --yardım kabul etmeyen yakınmacı-- olarak bilinir). Başlıca

--amaları--, işe Dr. Z. başlamış olduğundan, ağzında olup bitenleri

gerçekte onun - ve bir tek onun - bilmesiydi. Marie kalıcı

bir yüz ya da ağız deformasyonundan çok korkuyordu. (Dış görünüşüne

her zaman çok önem vermişti, hele şimdi, bekarlar

dünyasına girerken daha da fazla önem veriyordu.) Hiçbir şey

- öfke, gurur, ya da göğüslerine düşmanca sürtünüşler - işlevsel ve

kozmetik iyileşmesinden daha önemli olamıyordu.

Bunun yanı sıra göz önüne alınacak önemli bir durum daha

vardı. Tramvay tam Marie inerken ansızın sarsılarak onun düşmesine

neden olduğu için Marie belediye aleyhine bir dava açmıştı.

Yaralanmasının sonucunda işini kaybetmişti ve mali durumu

kritikti. Oldukça büyük bir tazminat almayı umuyor, bu bakımdan da

uğradığı zararın ve çektiği acıların boyutlarına ilişkin

güçlü tanıklığı davanın kazanılması için çok gerekli olan Dr. Z.'yi

kendi aleyhine çevirmekten korkuyordu.

Ve böylece Marie ile Dr. Z., hakaretle
reddedilmiş bir cerrah,

bir milyon dolarlık bir dava, kırılmış bir çene,
birkaç kırık diş ve

sürtünülen göğüslerden oluşan adımlarıyla
karmaşık bir dansa

kenetlenip kalmışlardı. İşte Mike - tabii bunların
hiçbirini

bilmeden - Marie'nin ağrılarını anlayabilmesi
için doktorundan yardım

istemesine ilişkin masum ve mantıklı önerisini
bu olağanüstü

arapsaçının ortasına bırakıvermişti. Ve o zaman,
Marie gülümsemişti.

Marie'nin ikinci kez gülümsemesi Mike'ın aynı saflıkla sorduğu,

--Köpeğinize zehirli mama yedirir miydiniz?-- sorusunun yanıtıydı.

O tebessümün ardında da bir öykü vardı.
Dokuz yıl önce Marie

ve kocası Charles, Elmer adını verdikleri hantal,
kısa bacaklı

bir Alman köpeği edinmişlerdi. Elmer aslında
Charles'ın köpeğiydi

ve Marie köpeklerden pek hoşlanmıyordu, ama
bu köpeği

giderek sevmiş ve Elmer yıllarca onun yatağında
uyumuştı.

Elmer yaşlanıp huysuz ve artritli bir köpek olmuş ve Charles'ın

ölümünden sonra Marie'den o kadar çok ilgi istemişti ki bir

bakıma ona iyilik yapmış sayılabilirdi - zorunlu meşguliyetler

çoğu kez büyük kayıplara uğrayanların dostu olup yas döneminin

ilk safhalarında ilgiyi başka taraflara çekmek gibi hayırlı bir

iş yaparlar. (Bizim kültürümüzde bu meşguliyeti cenaze hazırlıkları

ile sigorta ve veraset konularının halli için gerekli yazışmalar

sağlayabilir.)

Yaklaşık bir yıllık psikoterapiden sonra Marie depresyondan

çıkmiş ve dikkatini yaşamını yeniden kurmaya yöneltmişti. Mutluluğa

yalnızca eşleşme yoluyla ulaşabileceğine inanıyordu. Bunun

dışında her şey bir başlangıçtı; başka türden arkadaşlıklar,

tüm diğer deneyimler, Marie yaşamına bir erkekle yeniden başlayana

dek yerinde saymanın yollarıydı yalnızca.

Ancak, Elmer Marie'yle yeni yaşamı arasında esaslı bir engel

olarak yükseliyordu. Marie bir erkek bulmaya kararlıydı; oysa

görünüşe göre Elmer evde erkek olarak kendisinin yeterli olduğunu

düşünüyordu. Yabancılarla, özellikle erkeklere hırlıyor ve

onları ısıırıyordu: İdrarını huysuzca tutmaz olmuştı: dışarıdayken

işemeye yanaşmıyor, eve girinceye kadar bekleyip oturma

odasının halısını sıırılsıklam ediyordu. Hiçbir eğitim ya da ceza

sonuç vermiyordu. Eğer Marie onu dışarıda bırakırsa öyle ardı

arkası kesilmez bir şekilde uluyordu ki birkaç kapı ötedeki komşular

bile telefon edip bir şeyler yapması için rica ya da talepte

bulunuyorlardı. Eğer Marie onu herhangi bir

biçimde cezalandırırsa,

Elmer diğer odalardaki halıları da sulayarak öç alıyordu.

Elmer'ın kokusu bütün eve sinmişti. Bu koku misafirlerin burnuna

daha ön kapıda çarpıyor ve ne hava, ne şampuan, ne de deodorant

veya parfüm Marie'nin evini temizleyebiliyordu. Evine

konuk çağırmaya utandığı için Marie başlangıçta davetlere restoranlarda

ağırlama yoluyla karşılık vermeye çalışmıştı. Ve giderek

gerçek bir sosyal yaşamdan umudunu kesmişti.

Ben zaten köpeklere düşkün değilimdir ama bu köpek hemcinslerinin

çoğundan da beter görünüyordu. Elmer'la bir kez

Marie onu ofisime getirdiğinde karşılaşmıştım - seans boyunca

hırlayıp gürültülü bir biçimde üreme organlarını yalayan görgüsüz

bir yaratıktı. Belki de Elmer'ın gitmesi gerektiğine orada ve o

anda karar vermiştim. Onun Marie'nin yaşamını mahvetmesine

izin veremezdim. Benimkini de.

Ama aşılması güç engeller vardı. Sorun Marie'nin kararlı olamayışı

değildi. Daha önce apartmanı kokutup havasını bozan

başka biri daha olmuştu, Marie'ye kalırsa kokmuş balıkla beslenen

bir kiracıydı bu. O durumda Marie atik davranmıştı. Benim

doğrudan yüzleşme tavsiyeme uymuş ve kiracı yemek pişirme

alışkanlıklarını değiştirmeye yanaşmayınca da hemen hiç duraksamadan

evden çıkmasını istemişti.

Ne var ki, Marie kendini Elmer'la kapana kısılmış gibi hissediyordu.

Elmer Charles'ın köpeğiydi ve Charles'ın bir parçası hala

onda yaşıyordu. Marie'yle ben bıkip usanmadan
seçenekleri tartışıyorduk.

Veterinerin geniş kapsamlı ve pahalı idrar
kaçırma teşhis

alışmasının pek yararı olmamıştı. Bir evcil
hayvan psikoloğu

ve eğiticisine yapılan ziyaretler de sonuç
vermemişti. Marie yavaş

yavaş ve kederle (tabii benim suç ortaklığımla),
Elmer'dan

ayrılması gerektiğini anlamıştı. Bütün
arkadaşlarını arayıp Elmer'ı

isteyip istemediklerini sormuştu ama kimse bu
köpeği kabul

edecek kadar aptal değildi. Marie gazeteye bir
ilan vermiş fakat

bedava köpek maması rüşveti bile olası bir

müşteri yaratmayı

başaramamıştı.

Kaçınılmaz karar yaklaşıyordu. Marie'nin kızları, arkadaşları,

veteriner, tümü Elmer'in uyutulması için onu sıkıştırıyordu. Ve

tabii, perde arkasında, ben de kurnazca onu bu karara sevk ediyordum.

Marie sonunda razı olmuştu. Ölüm işaretini vermiş ve

kasvetli bir sabah vakti Elmer'ı son ziyareti için veterinerine götürmüştü.

Aynı zamanda bir başka cephede de bir sorun ortaya çıkmıştı.

Marie'nin Meksika'da yaşayan babası o kadar
düşkünleşmişti ki

Marie onu gelip kendisiyle birlikte oturması için
davet etmeyi

düşünüyordu. Bu bana Marie açısından kötü bir
çözüm olarak

görünüyordu çünkü Marie'nin babasını
sevmemesi ve ondan

korkması nedeniyle yıllardır onunla pek az
iletişimi olmuştu.

Hatta on sekiz yıl önce Amerika'ya göç etme
kararında babasının

despotluğundan kurtulma isteği önemli bir rol
oynamıştı. Onu

kendisiyle birlikte yaşamaya davet etme fikri,
ilgi ve sevgiden

çok suçluluk duygusunun uyarmasıyla ortaya

çıkmişti. Buna Marie'nin

dikkatini çekerken aynı zamanda seksen
yaşında, İngilizce

bilmeyen bir adamı kendi kültüründen çekip
almanın tavsiye

edilebilirliğini de sorgulamıştım. Marie sonunda
fikrimi kabul etmiş

ve babasının bakımını Meksika'da bir
huzurevinde sağlama

yoluna gitmişti.

Ya Marie'nin psikiyatri hakkındaki görüşü?
Arkadaşlarıyla sık

sık şakalaşırdı, --Bir psikiyatra git. Harikadırlar.
Önce kiracını evden

çıkartmanı söylerler. Sonra babanı bir

huzurevine koydururlar.

Sonunda da sana köpeğini öldürtürler!--

Ve Mike ona doğru eğilip nazıkçe, --
Köpeğinize zehirli köpek

maması yedirmezsiniz, değil mi?-- diye
sorduğunda, Marie gülümsemişti.

Bu durumda, benim açımdan Marie'nin iki
tebessümü Mike

ile fikir birliği anlarını belirtmiyordu, tersine,
bunlar --Bir

bilseydiniz ...-- diyen müstehzi tebessümlerdi.
Mike ona çene cerrahıyla

konusmasını söylediğinde bence Marie, --Dr.
Z.'yle uzun uzun

konuşmak ha!-- diye düşünüyor olmalıydı. --
Lafa bakın! Tabii konuşacağım!

İyileştiğim ve davam sonuçlandığı zaman
karısıyla

ve tanıdığım herkesle konuşacağım. O alçak
herifi öyle bir tefe

koyup çalacağım ki kulaklarının çınlaması hiç
dinmeyecek.--

Ve kuşkusuz zehirli köpek maması hakkındaki
tebessümde de

aynı istihza vardı. Marie, --Ah, elbette ona
zehirli köpek maması

vermezdim,-- diye düşünüyor olmalıydı, --yani
biraz kocayıp keyfimi

bozmadığı sürece. O zaman icabına
bakıverirdim - derhal!--

Bir sonraki kişisel seansımızda konsültasyon hakkında konuşurken,

Marie'ye o iki tebessümü sordum. Her ikisini de gayet iyi

anımsıyordu. --Dr. C. bana ağrılarım hakkında Dr. Z. ile uzun

uzadıya konuşmamı önerince birdenbire çok utandım. Sizin ona

Dr. Z. ve benim hakkımda her şeyi anlatmış olup olmadığını

merak etmeye başladım. Dr. C.'den çok hoşlanmışım. Çok çekici

biri, hayatımda olmasını istediğim türden bir erkek.--

--Ya tebessümün, Marie?--

--Eh, belli ki mahcup olmuştum. Dr. C. benim ahlaksız bir kadın

olduğumu mu düşünecekti? Eğer bu konuda gerçekten düşünecek

olursam (ki düşünmüyorum), sanırım her şey bir değiştokuşa

indirgenebilir - ben Dr. Z.'nin davamdaki yardımına karşılık

nabzına göre şerbet verip o ufak tefek iğrenç dokunuşlarına

izin veriyorum.--

--O halde tebessümün diyordu ki ...?--

--Tebessümüm diyordu ki - Neden
tebessümümle bu kadar ilgileniyorsunuz?--

--Devam et.--

--Sanırım tebessümüm -diyordu ki, --Lütfen,
Dr. C., başka bir

konuya geçin. Bana Dr. Z. hakkında daha fazla
soru sormayın.

Umarım aramızda olanları bilmiyorsunuzdur.--

Ya ikinci tebessüm? İkinci tebessüm hiç de
benim düşündüğüm

gibi köpeğinin bakımıyla ilgili kinayeli bir işaret
olmayıp

büsbütün başka bir şeydi.

--Dr. C. köpekle zehir hakkında konuşup
durdukça kendimi bir

tuhaf hissettim. Ona Elmer'dan söz etmemiş
olduğunuzu biliyordum

- yoksa sözlerini açıklamak için köpek örneğini
seçmezdi.--

--Ve ...?--

--Yani, bütün bunları söylemek kolay değil.
Ama pek fazla belli

etmiyorsam da - teşekkür etmeyi hiç beceremem
- bu son aylarda

benim için yaptıklarınızı gerçekten takdir

ediyorum. Siz olmasaydınız

başaramazdım. Size psikiyatrlarla ilgili
esprimden

söz etmiştim (arkadaşlarım buna bayılıyorlar):
önce kiracınız,

sonra babanız ...daha sonra da size köpeğinizi
öldürtürler!--

--O halde?--

--O halde, bir doktor olarak belki de rolünüzün
sınırlarını aştınız

diye düşünüyorum - size bu konuda
konuşmanın güç olacağını

söylemiştim. Psikiyatrların doğrudan doğruya
tavsiyelerde

bulunmamaları gerektiğini sanıyordum. Belki de köpekler ve babalar

hakkındaki kişisel duygularınızın çığrından çıkmasına izin

veriyorsunuz!--

--Ve tebessümün diyordu ki ...--

--Tanrım, ne inatçısınız! Tebessümüm diyordu ki, 'Evet, evet,

Dr. C., ne demek istediğinizi anlıyorum. Şimdi hemen başka bir

konuya geçelim. Bana köpeğim hakkında daha fazla soru sormayın.

Dr. Yalom'u zor durumda bırakmak istemiyorum.--

Marie'nin yanıtı beni karışık duygular içinde bırakmıştı. Haklı

mıydı? Kendi duygularımın işe karışmasına izin mi vermiştim?

Bunun üzerinde düşündükçe gerçeğe uymadığına daha çok inanıyordum.

Babama karşı her zaman sıcak duygular beslemiştim

ve onu evimde yaşamaya davet etme fırsatını memnuniyetle karşılardım.

Ya köpekler? Elmer'dan hoşlanmadığım doğrudu ama

köpeklere olan ilgisizliğimi biliyor ve kendimi dikkatle denetliyordum.

Durumu bilen herkes ona Elmer'ı başından atmasını

tavsiye etmişti. Evet, onun çıkarlarını düşünerek hareket etmiş

olduğumdan emindim. Bu bakımdan Marie'nin benim profesyonelliğimi

korumasını kabul etmek beni rahatsız ediyordu. Sanki

aramızda bir fesat anlaşması varmış, sanki saklanacak bir şeyim

olduğunu kabul etmişim gibi bir durumdu bu. Öte yandan, Marie'nin

aynı zamanda bana olan minnet duygularını ifade etmiş olduğunun

da farkındaydım ve işte bu bana iyi gelmişti.

Tebessümler hakkındaki konuşmamız terapi için öyle bol malzeme

çıkarmıştı ki gerçeğin farklı görünüşlerine ilişkin düşüncelerimi

bir yana bırakıp Marie'ye Dr. Z. ile uzlaşma tarzından kaynaklanan

kendini hor görme duygusunu araştırması için yardım

etmeye giriştim. Marie aynı zamanda bana olan duygularını da

geçmişe oranla daha dürüstçe inceledi: bağımlılık korkularını,

minnetini, öfkesini.

Hipnoz, onun üç ay boyunca, kırılan çenesi iyileşene, dişleri

üzerindeki çalışma tamamlanana ve yüz ağrıları hafifleyene kadar

ağrılara dayanmasına yardım etti. Depresyondan çıktı, öfkesi

azaldı; ancak, bu gelişmelere karşın Marie'yi hiçbir zaman istediğim

gibi değiştiremedim. Mağrur, biraz yargılayıcı ve yeni fikirlere

karşı dirençli kaldı. Buluşmaya devam ediyorduk ama giderek

konuşacak daha az şey varmış gibi görünüyordu; ve nihayet,

birkaç ay sonra, çalışmamızın sonuna gelmiş olduğumuz konusunda

anlaştık. Marie dört yıl süreyle birkaç ayda bir, ufak tefek

krizler için beni görmeye geldi ve bundan sonra da yollarımız bir

daha kesişmedi.

Dava üç yıl sürüklendi ve Marie düşkırıklığı yaratacak kadar

küçük bir miktara razı oldu. O zamana dek Dr. Z.'ye olan öfkesi

paslanıp gitmiş ve Marie sesini onun aleyhinde yükseltme kararını

unutmuştu. Sonunda yaşlıca, sevimli bir adamla evlendi. Bir

daha gerçekten mutlu olup olmadığından emin değilim. Ama asla

tek bir sigara daha içmedi.

SONSÖZ

Marie'nin konsültasyon seansı, bilmenin

sınırlarına ilişkin bir

kanıt niteliğindedir. Marie, Mike ve ben aynı saati paylaşmakla

birlikte her birimiz birbirinden çok farklı ve önceden bilinemeyen

deneyimler yaşamıştık. Seans üç kanatlı bir tabloydu: her

bir pano, yaratıcısının perspektifini, renklerini, kaygılarını

yansıtıyordu. Belki Mike'a Marie hakkında daha çok bilgi vermiş olsaydım

panosu benimkine daha çok benzeyecekti. Fakat Marie'yle

geçirdiğim yüz saatten neleri paylaşmam gerekirdi? Sinirlenişim?

Sabırsızlığım? Marie'yle takılıp kaldığım için kendime

acıyışım? Gelişmesinden duyduğum zevk?
Cinsel heyecanım?

Entelektüelce merakım? Marie'nin görüşünü
değiştirme, ona içeriye

bakmayı, hayal kurmayı, ufuklarını genişletmeyi
öğretme

arzum?

Yine de, Mike ile birlikte saatler harcamış ve
tüm bu bilgileri

onunla paylaşmış olsaydım bile, deneyimimi
yeterince aktarmış

olmayacaktım. Benim ona ilişkin izlenimlerim,
benim duyduğum

zevk, benim sabırsızlığım, bildiğim başka
duyguların hiçbirine

tam tamına benzemiyor. Kelimelerden,
mecazlardan, benzerliklerden

medet umuyorum ama hiçbirisi tam anlamıyla işe
yaramıyor;

bir zamanlar aklımdan akıp geçen zengin
imgelere en iyi olasılıkla

güçsüzce yaklaşımdan ileri gidemiyorlar.

Bir dizi çarpıtıcı prizma bir başkasını
tanımamızı engeller. Stetoskop

icat edilmeden önce bir doktor yaşamın seslerini,
kulağını

hastanın göğüs kafesine dayayarak dinlerdi. İki
zihnin birbirine

sımsıkı yapıştığını ve mikro-çekirdek
değiş tokuşu yapan terliksi

hayvanlar gibi düşünce imgelerini doğrudan
birbirlerine aktardığını

düşünün: benzersiz bir birleşme olurdu bu.

Belki birkaç bin yıl sonra böyle bir birlik
gerçekleşebilir - yalnızlığın

nihai panzehiri, mahremiyetin nihai felaketi olur
bu.

Şimdilik böyle bir zihin eşlemesinin önünde
aşılması güç engeller

bulunuyor.

Önce imge ve dil arasındaki engel var. Zihin
imgelerle düşünür

ama bir başkasıyla iletişim kurmak için imgeleri
düşüncelere,

sonra da düşünceleri kelimelere dönüştürmek zorundadır. İmgeden

düşünceye, düşünceden dile doğru bu ilerleyiş ihanetlerle

doludur. Kayıplar olur: imgenin zengin, yumuşak dokusu, olağanüstü

esnekliği ve yoğrulabilirliği, özel nostaljik duygusal renkleri

- tümü, imgenin dile tıkıştırılmasıyla kaybolup gider.

Büyük sanatçılar imgeyi doğrudan imayla, mecazla, okurda

benzer bir imge uyandırmaya yönelik dil ustalıklarıyla aktarmaya

çalışırlar. Ama sonunda onlar da yaptıkları iş için kullandıkları

araçların yetersizliğini fark ederler. Flaubert'in
Madame Bovary'deki

yakınmasını dinleyin:

Gerçek şu ki ruhun doluluğu bazen dilin
mutlak yavanlığı

halinde taşabilir, çünkü hiçbirimiz
ihtiyaçlarımızın ya da

düşüncelerimizin ya da kederlerimizin tam
ölçüsünü hiçbir

zaman ifade edemeyiz ve insan konuşması, biz
yıldızları

eritecek bir müzik yapmayı özlerken, ayıların
dansetmesi

için üzerinde kaba vuruşlarla tempo tuttuğumuz
çatlak bir

dümbeleğe benzer.

Bir başkasını hiçbir zaman tamamen tanıyamayışımızın bir nedeni

de neleri açığa vuracağımız konusunda seçici oluşumuzdur.

Marie, Mike'ın yardımını, ağrıyı denetlemek ve sigarayı bırakmak

gibi kişisel olmayan amaçlar için istemişti ve bu durumda

kendisini pek az açığa vurmakla yetinmişti. Bunun sonucunda da

Mike onun tebessümlerini yanlış yorumlamıştı. Ben Marie ve

onun tebessümleri hakkında daha çok şey biliyordum. Ama ben

de onları yanlış anlamıştım: onun hakkında bildiklerim, onun bana

kendisi hakkında anlatmak istediklerinin ve anlatabildiklerinin

yalnızca küçük bir parçasıydı.

Bir defasında bir grupta, iki yıllık terapi süresince pek seyrek

olarak doğrudan bana hitap eden bir hastayla çalışmıştım. Bir

gün Jay, grupta söylemiş olduğu her şeyin - diğerlerine verdiği

tepkilerin, kendisi hakkındaki açıklamalarının, tüm öfkeli ve sevecen

sözlerinin - aslında benim için söylenmiş olduğunu ilan

ederek (kendi deyimiyle --itiraf ederek--) beni ve
öbür üyeleri şaşırtmıştı.

Jay grupta aile içindeki yaşam deneyimlerini
özetleyerek

babasının sevgisi için yanıp tutuştuğunu ama
bunu hiçbir zaman

istememiş - isteyememiş - olduğunu anlatmıştı.
Grupta birçok

dramda rol almış ama bunu her zaman benden
ne alabileceğini

düşünerek yapmıştı. Grubun öbür üyeleriyle
konuşur gibi

yapıyorduydu da sürekli benim onayımı ve
desteğimi aradığından

aslında onların aracılığıyla benimle
konuşuyordu.

O itiraf anında, kafamda kurmuş olduğum Jay tümüyle yıkılıp

gitmişti. Bir hafta, bir ay, altı ay önce onu iyi tanıdığımı sanıyordum.

Oysa hiçbir zaman gerçek, gizli Jay'ı tanımamıştım ve itirafından

sonra onu kafamda yeniden oluşturmak ve geçmiş deneyimlere

yeni anlamlar yüklemek zorunda kaldım. Ama bu yeni

Jay, bu gizlice başkasıyla değiştirilmiş bebek, ne kadar kalacaktı?

Yeni sırlar eklenmeden daha ne kadar? Bu yeni katmanı açığa

vurmadan daha ne kadar? Geleceğe doğru uzanan sonsuz sayıda

Jay olacağını biliyordum. --Gerçek-- olanına

hiçbir zaman yetişemeyecektim.

Bir başkasını tümüyle tanımaya bir üçüncü engel de paylaşılan

kişide değil, paylaşılanın izlediği sırayı tersine çevirip dili imgeye

- zihnin okuyabileceği metne - tercüme etmesi gereken öbür kişide,

tanıyanda bulunur. Alıcının imgesinin göndericinin özgün zihinsel

imgesine uyması çılgınca olanak dışıdır.

Çeviri hatası önyargı hatasıyla karışır. Başkalarını kendi yeğlediğimiz

fikir ve gestalt'lara (Gestalt: Oluşturduğu parçalar ve ilişkilerin

toplamı ile açıklanamayan ve bunun üstünde bir bütünlüğü olan, görünüm

ya da yapı. (Ç. N.)) uydurmak için zorlayarak çarpıtırız. Proust bu süreci

çok güzel anlatır:

Gördüğümüz yaratığın bedensel hatlarını, onun hakkında

önceden biçimlendirdiğimiz tüm fikirlerle bir araya toparlarız

ve onun zihnimizde oluşturduğumuz tam resminde

asıl önemli yeri tutan da kesinlikle bu fikirlerdir. Bunlar

sonunda yanakların kıvrımını o denli eksiksiz doldururlar,

burnun çizgisini o denli kesin bir biçimde izler,
sesin

tonuyla o denli ahenkle karışırlar ki bu nitelikler
artık

saydam bir zarftan ibaret kalır ve bir yüzü her
görüşümüzde

ya da bir sesi her duyuşumuzda, tanıdığımız ve
dinlediğimiz şeyler bizim o kişiye ilişkin kendi
fikirlerimiz
olur.

--Bir yüzü her görüşümüzde ...tanıdığımız şey
o kişiye ilişkin

kendi fikirlerimizdir-- - bu kelimeler hüsrarla
sonuçlanan birçok

ilişkinin anlaşılması için bir anahtar verir bize.

Hastalarımın biri

olan Dan, bir meditasyon sığınağında --treposa--
denilen bir meditasyon

yöntemi uygulamıştı; iki insan birkaç dakika
süreyle el

ele tutuşuyor, bakışlarını kenetliyor, birbirleri
üzerinde derin bir

meditasyona dalıyor, sonra bu işlemi yeni eşlerle
tekrarlıyorlardı.

Bu tür pek çok etkileşimden sonra Dan eşler
arasında açıkça ayrım

yapabilmişti: bazılarıyla pek az, diğerleriyle ise
güçlü bir bağ

hissediyordu, bu öyle güçlü, öyle dayanılmaz bir
bağdı ki Dan

kendine benzeyen bir başka ruhla manevi bir
bağlantıya girdiğine

inanıyordu.

Dan ne zaman böyle deneyimlerden söz etse,
kuşkuculuğumu

ve akılcılığımı baskı altında tutmak zorunda
kalırdım: --Manevi

bağlantı ha! Dan, burada yaşanan otistik bir
ilişki. Bu insanı tanımıyorsun.

Proust'un dediği gibi bu yaratığı o çok
arzuladığın niteliklerle

tıka basa doldurdun sen. Kendi yarattığın şeye
aşık oldun.--

Elbette bu düşünceleri hiçbir zaman açık açık
söylemedim.

Dan'in bu denli kuşkucu biriyle çalışmak

isteyeceğini sanmıyordum.

Yine de görüşlerimi birçok dolaylı yoldan aktardığıma eminim:

tuhaf bir bakış, yorumların ya da soruların zamanlaması,

bazı konularla büyülenirken diğerlerine ilgisiz kalışım.

Dan bu imaları algılamış ve kendi savunmasında Nietzsche'den

alıntı yaparak, insanın biriyle ilk karşılaştığında onun

hakkında her şeyi bildiğini, daha sonraki karşılaşmalarda ise kendini,

kendi bilgeliğine körleştirdiğini söylemişti. Nietzsche benim

için büyük önem taşır ve bu alıntı beni
duraksatmıştı. Belki de bir

ilk karşılaşmada korumalar iniktir; belki insan
karşısındakine henüz

ne tür bir kişilik giydireceğine karar vermemiştir.
Belki de ilk

izlenimler gerçekten ikinci ve üçüncü
izlenimlerden daha doğrudur.

Ama bu, bir diğer insanla ruhsal sohbetten çok
uzak bir şeydir.

Ayrıca, Nietzsche pek çok alanda bir kahin
idiyse de kişilerarası

ilişkiler konusunda rehber olamazdı - ondan
daha yalnız, daha

yalıtılmış bir insan yaşamış mıdır hiç?

Dan haklı mıydı? Bir tür mistik kanal yoluyla
öbür insan hakkında

can alıcı ve gerçek bir şey mi keşfetmişti? Yoksa
yalnızca

kendi fikir ve arzularını bir insan profiline -
yalnızca sıcak, sevecen,

besleyici çağrışımlar uyandırdığı için çekici
bulduğu bir profilemi

yerleştirmişti?

Treposa durumunu bir teste tabi tutamayız
çünkü bu tür meditasyon

sığınakları genellikle --soylu sessizlik-- kuralını
izlerler:

hiçbir konuşmaya izin verilmez. Ama Dan
birçok defa toplum

içinde bir kadına rastlayıp, onunla bakışlarını
kenetleyerek bir

tür ruhsal birleşme yaşamıştı. Az görülür
istisnalar dışında ruhsal

birleşmenin bir serap olduğunu öğrenmişti.
Genellikle kadın,

onun aralarında bir tür derin bağ olduğu
varsayımından şaşkınlığa

ya da korkuya düşüyordu. Çoğu kez Dan'in
bunu görebilmesi

uzun zaman alıyordu. Bazen onu, gerçekliğe
kendi bakışımla

yüzleştirirken gaddarca davrandığımı
hissediyordum.

--Dan, Diane'e karşı hissettiğin bu yoğun
yakınlık ... belki gelecekte

bir gün bir ilişki olasılığı imasında bulunmuŐtur,
ama gerçeklere

bak. Telefon ettiğinde seni aramıyor; bir adamla
yaşıyordu

ve Şimdi ondan ayrılırken başka birinin evine
taŐınma planları

yapıyor. Onun sana söylediklerini dinle.--

Ara sıra, Dan'in gözlerinin içine baktığı kadın
da aynı ruhsal

bağı hissediyor, o zaman birbirlerine aşık
oluyorlardı - ama bu

aşk her zaman çabucak geçip gidiyordu. Bazen
acı vererek eriyip

gidiyor, bazen Şiddet dolu kıskanç suçlamalara
dönüŐüyordu.

Çoğu kez ya Dan, ya sevgilisi, ya da ikisi birden depresyona giriyordu.

Aşkın geçip gitmesi hangi yolu izlerse izlesin, sonuç aynıydı;

hiçbiri diğerinden istediğini alamıyordu.

Şuna inanıyorum ki akılları baştan alan bu ilk karşılaşmalarda

Dan ve kadın, birbirlerinde gördükleri şeyler konusunda yanılıyorlardı.

Her biri kendi yalvaran, yaralı bakışının yansımasını görüyor,

onu arzu ve bütünlük sanıyordu. Her biri kanadı kırık bir

yavru kuştı ve başka bir kanadı kırık kuşa sarılarak uçmaya çabalıyordu.

İçlerinde boşluk hisseden insanlar hiçbir zaman
bir

başka eksik insanla birleşerek iyileşemezler.
Tersine, iki kırık kanatlı

kuşun eşleşmesi hantal bir uçuşa yol açar.
Uçmasına yardıma

sabır yetmez; er geç birbirlerinden ayrılmalı ve
yaraları ayrı

ayrı sarılmalıdır.

Öbür insanın bilinemezliği yalnızca anlattığım
sorunların - imge

ve dilin derin yapılarının, bireyin gizlemeye
ilişkin maksatlı

ve maksatsız kararının, gözlemcinin kör
noktalarının - değil, aynı

zamanda her bireyin varlığındaki uçsuz bucaksız zenginliğin

ve karmaşıklığın doğal ve gerekli bir parçasıdır. Geniş kapsamlı

araştırma programları beynin elektriksel ve biyokimyasal faaliyetlerinin

şifresini çözmeye çalışmakla birlikte, her bireyin deneyimlerinin

akışı o denli karmaşıktır ki kulak kabartma çabasındaki

yeni teknolojinin her zaman ötesinde olacaktır.

Julian Barnes, Flaubert'in Papağanı'nda, bir insanın bitip tükenmek

bilmeyen karmaşıklığını hoş ve ilginç bir biçimde açıklamaktadır.

Yazar, gerçek Flaubert'i, toplumdaki imgenin gerisindeki

etten kemikten adamı keşfetmeye girişir.
Geleneksel dolaysız

biyografi yöntemlerinde hüsrana uğrayan
Barnes, Flaubert'in

özünü dolaylı yollardan, hazırlıksız yakalamaya
çalışır: örneğin,

onun trenlere olan ilgisini, kendini yakın
hissettiği hayvanları ya

da Emma Bovary'nin gözlerini betimlemek için
kullandığı farklı

yöntemlerin (ve renklerin) sayısını tartışır.

Tabii ki Barnes hiçbir zaman insan olarak
Flaubert'in özünü

yakalayamamış ve sonunda kendine daha
alçakgönüllü bir görev

biçmişti. İki Flaubert müzesine - biri Flaubert'in
çocukluğunu geçirdiği,

diğeri bir yetişkin olarak yaşadığı evde - yaptığı
ziyaretlerde,

müzelerin ikisinde de, her birinin Flaubert'in --
Saf Bir

Kalp--inde göze çarpan Lulu adlı papağanın
modeli olduğunu iddia

ettiği, doldurulmuş birer papağan görmüştü. Bu
durum Barnes'ın

araştırma reflekslerini harekete geçirmişti:
Tanrı'nın izniyle,

gerçek Flaubert'i keşfedemese de en azından
hangisinin gerçek

papağan hangisinin sahtekar olduğunu

belirleyecekti.

İki papağanın dış görünüşleri yardımcı
olamazdı: birbirlerine

çok benziyorlardı; üstelik her ikisi de Flaubert'in
yayımlanmış

Lulu betimlemesine uyuyordu. Sonra, müzelerin
birindeki yaşlı

bekçi kendi papağanının gerçek olduğunu
kanıtlamaya kalkmıştı.

Papağanın tüneğinin üzerinde bir damga vardı -
--Rouen Müzesi--;

bekçi Barnes'a, Flaubert'in yüz yılı aşkın bir süre
önce belediye

müzesinin papağanını kiraladığına (ve daha
sonra iade ettiğine)

ilişkin bir makbuzun fotokopisini göstermişti.
Çözüme yaklaştığı

için coşku içinde öbür müzeye koşan Barnes,
rakip papağanın

tüneğinde de aynı damganın bulunduğunu
görmüştü. Sonraları

Flaubert'in Dostları Derneği'nin hayattaki en
yaşlı üyesi,

ona papağanların gerçek öyküsünü anlatmıştı.
Bu iki müzenin

kuruluş döneminde (Flaubert'in ölümünden çok
sonra), her iki

müze müdürü de ayrı ayrı, ellerinde makbuzun
bিরer kopyasıyla

belediye müzesine gitmiş ve kendi müzesi için
Flaubert'in papağanını

istemişti. Her iki müdürün de götürüldüğü geniş,

doldurulmuş

hayvan odasında, birbirinin gerçekten tıpatıp
aynısı olan

en az elli tane doldurulmuş papağan vardı! Her
birine, --İstedığınızı

seçin!-- denilmişti.

Gerçek papağanı bulmanın olanaksızlığı
Barnes'in --gerçek--

Flaubert'in ya da --gerçek-- herhangi birinin
yakalanabileceği yolundaki

inancına son vermişti. Ama pek çok kişi böyle
bir arayışın

çılgınca bir şey olduğunu hiçbir zaman
keşfetmez ve yeterli

bilgi olduğu takdirde bir insanı tanımlayıp

açıklayabileceklerine

inanmaya devam eder. Psikiyatrlar ve psikologlar arasında, kişilik

tanısının geçerliliği hakkında hep bir tartışma süregelmıştır.

Bazıları bu girişimin yararlarına inanır ve kariyerlerini hastalıkların

daha da hassas bir biçimde sınıflandırılmasına adarlar. Diğerleri,

ki ben de onların arasındayım, tanıların bu denli ciddiye alınabilmesine,

onların yalnızca bir belirtiler ve davranışsal özellikler

kümesinden fazla bir şey olarak görülebilmesine şaşarlar. Bununla

birlikte kendimizi, bir insanı tanısal bir ibare ve sayısal bir

kategori halinde özetlemek için (hastanelerden, sigorta şirketlerinden, devlet dairelerinden) sürekli artan bir baskı altında bulmaktayız.

En liberal psikiyatri terimleri sistemi bile insanın varlığını zorlayıp

bozmaktadır. İnsanlarla, onları kategorilere yerleştirebileceğimize

inanarak ilişki kurarsak onların kategorileri aşan can alıcı

yönlerini ne belirleyebilir ne de besleyip geliştirebiliriz. Güçlü kılan

ilişki daima diğer kişinin hiçbir zaman tamamen tanınamayacağını

varsayar. Eğer Marie'ye resmi bir tanı etiketi koymaya zorlansaydım,

DSM-IIIR'de (cari psikiyatrik tanı ve istatistik elkitabı)

salık verilen formülü izler ve altı bölümlük kesin ve resmi havalı

bir tanıya ulaşırdım. Ama biliyorum ki bunun etten kemikten

Marie'yle, beni her zaman şaşırtan ve kavrayışımı aşan Marie'yle,

o iki tebessümlü Marie'yle, pek az ilgisi olurdu.

.....

Üç Açılmamış Mektup

--Birincisi bir pazartesi günü geldi. O gün herhangi bir gün gibi

başlamıştı. Sabahı bir yazı üzerinde çalışarak geçirdim ve öğle sularında

postayı almak için bahçe kapısına kadar yürüdüm - mektupları

genellikle öğle yemeğini yerken okurum. Sebebinden

emin değilim ama her nedense o günün sıradan bir gün olmayacağını

seziniyordum. Posta kutusuna vardım ve ...ve ...--

Saul daha fazla konuşamadı. Sesi çatallaştı. Başını önüne eğdi

ve kendini toplamaya çalıştı. Onu hiç daha kötü bir halde görmemiştim.

Çaresizlikten şişmiş yüzüyle altmış üç yaşından

çok daha

yaşlı görünüyordu; şiş, ürkek gözleri kızarmıştı;
lekeli teni terden

parlıyordu.

Birkaç dakika sonra devam etmeye çalıştı. --
Postada onun gelmiş

olduğunu gördüm ...ben ...devam
edemeyeceğim, ne yapacağımı

bilemiyorum ...--

Saul, ofisimde bulunduğu üç dört dakika içinde
kendini derin

bir tedirginliğe kaptırmıştı. Kısa ve sık soluklarla
kesik kesik, hızlı

hızlı solumaya başladı. Başını dizlerinin arasına

alıp soluğunu

tuttu ama bir yararı olmadı. Sonra sandalyesinden kalktı ve havayı

büyük yudumlarla yutarak ofisimde bir aşağı bir yukarı yürümeye

başladı. Bu durumun biraz daha sürmesinin Saul'ün bayılmasına

yol açacağını biliyordum. Keşke içine soluyabileceği bir

kesekağıdım olsaydı diye düşündüm ama elimde bu kocakarı ilacı

(ki bu durumda herhangi bir başka yöntem kadar etkilidir) bulunmadığından

konusarak onu sakinleştirmeye çalıştım.

--Saul, sana hiçbir şey olmayacak. Yardım

almak için bana geldin

ve ben de tam bu iş için eğitilmiş bulunuyorum.
Bunu birlikte

halledeceğiz. Senden şunu yapmanı istiyorum.
Şu kanepeye uzanıp

dikkatini soluman üzerinde yoğunlaştırmakla
başla. Önce derin

derin ve hızlı hızlı soluk alıp ver; sonra bunu
giderek yavaşlatacağız.

Bir tek şey üzerinde odaklanmanı istiyorum,
başka hiçbir

şey düşünme. Beni duyuyor musun? Yalnızca
burun deliklerine

giren havanın burun deliklerinden çıkan
havadan daha serin olduğuna

dikkat et. Hep bunu düşün. Çok geçmeden, daha
ağır soluk

alıp verdikçe, dışarı verdiği havanın daha da ısındığını hissedeceksin.--

Önerim umduğumdan etkili olmuştu. Saul birkaç dakika içinde

gevşedi, soluması yavaşladı, panik hali kayboldu.

--Şimdi daha iyi görüldüğüne göre çalışmamıza dönelim, Saul.

Unutma ki biraz bilgi almaya ihtiyacım var - seni üç yıldır

görmüyorum. Tam olarak ne geldi başına? Bana her şeyi anlat,

bütün ayrıntıları duymak istiyorum.--

Ayrıntılar harikadır. Bilgi verirler, yatıştırırlar
ve yalnızlık

kaygısının içine işlerler: hasta, ayrıntıları
öğrendiğiniz anda onun

yaşamına girdiğinizi hisseders.

Saul bana konunun geri planına ilişkin bilgi
vereceğine yakın

geçmişteki olayları anlatmayı sürdürüp
hikayesine kaldığı yerden

devam etti.

--Mektuplarımı almış eve doğru yürürken bir
yandan da her

zamanki ıvır zıvır destesini - reklam broşürlerini,
bağış taleplerini

- karıştırıyordum. Sonra onu gördüm -
Stockholm Araştırma

Enstitüsü'nden gelen büyük boy, kahverengi,
resmi bir zarf. Nihayet

gelmişti! Haftalardır bu mektubu almaktan
korkuyordum

ve sonunda gelmişti ya, şimdi de onu
açamıyordum.-- Durakladı.

--Sonra ne oldu? Hiçbir şeyi atlama.--

--Galiba bir mutfak sandalyesine yığıldım ve
orada öylece oturup

kaldım. Sonra mektubu katlayıp pantolonumun
arka cebine

tıktım. Öğle yemeğini hazırlamaya başladım.--

Yine bir duraklama.

--Devam et. Hiçbir şeyi atlama.--

--İki yumurta haşladım ve yumurta salatası yaptım. Gülünç

ama yumurta salatalı sandviçler beni her zaman yatıştırmıştır.

Onları yalnızca sinirli olduğum zaman yerim -
ne marul, ne domates,

ne de kıyılmış kereviz veya soğan. Çok
yumuşak beyaz

ekmeğin üzerinde yalnızca yumurta püresi, tuz,
biber, mayonez.--

--İşe yaradı mı? Sandviçler seni yatıştırdı mı?--

--Onlara ulaşmam kolay olmadı. Önce, o zarf beni rahatsız ediyordu

- sivri köşeleri kalçama batıyordu. Mektubu cebimden çıkardım

ve onunla oynamaya başladım. Bilirsiniz - kaldırıp ışığa

tutmak, ağırlığını tartmak, kaç sayfa olduğunu tahmin etmek gibi.

Bir şeyi değiştireceğinden değil ya! Mesajının kısa - ve acımasız -

olduğunu biliyordum.

Merakıma karşın Saul'ün hikayeyi kendi tarzında ve kendi hızıyla

anlatmasına izin vermeye karar verdim.

--Devam et.--

--İşte, sandviçleri yedim. Hatta onları
çocukluğumda yaptığım

gibi - içindeki yumurta salatasını emerek -
yedim. Ama bir yararı

olmadı. Daha kuvvetli bir şeye ihtiyaç
duyuyordum. Bu mektup

fazla eziciydi. Sonunda onu yazıhanemin bir
çekmecesine

koydum.--

--Açılmamış durumda mı?--

--Evet, açılmamış durumda. Ve hala da açılmamış durumda.

Neden açayım? İçinde ne olduğunu biliyorum. Kelimeleri okumak

yalnızca yarayı daha da yarıp açacaktı.--

Saul'ün neden söz ettiğini bilmiyordum. Stockholm Enstitüsü'yle

olan ilişkisini bile bilmiyordum. Artık meraktan kaşınıyordum

ama kaşımamaktan tuhaf bir zevk alıyordum. Çocuklarım

bana verilen bir hediye elime alır almaz yırtıp açışım konusunda

bana hep takılırlar. Kuşkusuz o günkü sabrım bir

ölçüde olgunlaşmış

olmamın bir göstergesiydi. Aceleye ne gerek vardı?

Saul beni yeterince çabuk aydınlatacaktı.

--İkinci mektup sekiz gün sonra geldi. Zarfı birincinin tıpatıp

aynısıydı. Onu da, yine açılmamış durumda, aynı çekmeceye, birincinin

üzerine koydum. Ama onları saklamak hiçbir şeyi halletmemişti.

Onları düşünmeden edemiyordum ama düşünmeye de

katlanamıyordum. Keşke Stockholm Enstitüsü'ne hiç gitmeseydim!--

İçini çekti.

--Devam et.--

--Son birkaç haftanın büyük bir bölümünü hayallere dalarak

geçirdim. Bütün bunları duymak istediğinizden emin misiniz?--

--Eminim. O hayalleri anlat bana.--

--Şöyle, bazen yargılanmakta olduğumu düşünüyordum. Enstitü

üyelerinin karşısına çıkıyordum - peruklu ve cüppeli oluyorlardı.

Çok parlak bir savunma yapıyordum. Avukat istemiyor ve

her suçlamayı yanıtlayışım la herkesin gözlerini kamaştırıyordum.

Çok geçmeden gizleyecek hiçbir şeyim olmadığı ortaya çıkıyordu.

Yargıçlar karmakarışık oluyordu. Birer birer yerlerinden

kalkıp, beni kutlayan ve benden af dileyen ilk kişi olabilmek için

acele ediyorlardı. Bu, hayallerin bir tanesi. Birkaç dakikalığına

kendimi daha iyi hissetmemi sağlıyordu. Öbürleri bu kadar iyi

değ il, çok marazi.--

--Bana onları anlat.--

--Bazen göğsümde bir sıkışma hissediyor ve bir enfarktüs, sessiz

bir enfarktüs geçirdiğimi düşünüyordum.
Belirtiler şunlar - ağrı

yok, yalnızca solunum güçlüğü ve göğüste sıkışma. Nabzımı

tutmaya çalışıyordum ama o lanet olası şeyi istediğim zaman hiç

bulamıyordum. Sonunda bir vuruş hissettiğimde de bunun radyal

atardamarımdan mı yoksa bileğimi sıkan parmaklarımdaki

kılcal damarlardan mı geldiğini kestiremiyordum.

--On beş saniyede yaklaşık yirmi altı vuruş duyuyordum. Yirmi

altı çarpı dört, dakikada yüz dört eder. O zaman yüz dördün iyi

mi yoksa kötü mü olduğunu merak ediyordum. Sessiz bir enfarktüse

hızlı bir nabzın mı yoksa yavaş bir nabzın mı eşlik ettiğini bilmiyordum.

Björn Borg'un nabzının elli olduğunu duymuştum.

--Sonra o damarı kesip basıncı hafiflettiğimi ve kanı akıttığımı

hayal ediyordum. Dakikada yüz dört vuruşla, karanlığa dalmak

ne kadar sürerdi? Sonra kanı daha hızlı akıtmak için nabzımı hızlandırmayı

düşünüyordum. Sabit bisikletimde
çalışabilirdim! Birkaç

dakika içinde nabzımı yüz yirmiye
çıkartabilirdim.

--Bazen kanın bir kağıt bardağı doldurduğunu
hayal ediyordum.

Her fişkırıpta kanın bardağın mumlu kenarlarına
sıçradığını

duyabiliyordum. Belki de yüz fişkırıpta bardak
dolacaktı - bu

yalnızca elli saniye eder. Sonra bileklerimi nasıl
keseceğimi düşünüyordum.

Mutfaktaki bıçak? Kara saplı küçük keskin
bıçak? Ya

da bir tıraş bıçağı? Ama artık o kesen tıraş
bıçakları yok - yalnızca

o makineye takılan jiletler var. Tıraş bıçaklarının
ölüp gittiğini

daha önce hiç fark etmemiştim. Ben de böyle
ölüp gideceğimi düşünüyordum.

Ne bir dalgacık ne bir şey. Belki de birisi
olmadık

bir anda beni düşünecek, tıpkı benim o soyu
tükenmiş tek kenarlı

tıraş bıçağını düşündüğüm gibi.

--Ancak, tıraş bıçağının soyu tükenmiş değil.
Benim düşüncelerim

sayesinde hala yaşıyor. Biliyor musunuz, ben
çocukken yetişkin

olan hiç kimse şimdi hayatta değil. Bu durumda
ben de, bir

ocuk olarak, lym. Yakında bir gün, belki
kırk yıl sonra, beni

tanımış olan hiç kimse saç kalmayacak. İşte o
zaman gerçekten ölmüş

olacağım - hiç kimsenin belleğinde
varolmadığım zaman.

Çok yaşı bir insanın, bir kişi yi ya da bir grup
insanı tanımış son

yaşayan birey oluşu üzerinde epey düşündüm. O
yaşı insan öldüğü

zaman bütün grup da ölür, yaşayan belleklerden
silinir. Benim

için o insanın kim olacağını merak ediyorum.
Kimin ölümü

beni gerçekten öldürecek?--

Son birkaç dakikadır Saul gözleri kapalı olarak konuşuyordu.

Gözlerini birdenbire açıp beni yokladı: --Bunu siz istediniz. Devam

etmemi istiyor musunuz? Hayli marazi şeyler bunlar.--

--Her şeyi anlat, Saul. Neler yaşadığını tam olarak bilmek istiyorum.--

--En kötü şeylerden biri de konuşacak hiç kimsemin, başvuracak

hiçbir yerin, bir sırdaşın, bunları kendisiyle konuşmaya cesaret

edebileceğim güvenilir bir arkadaşımın olmayışındı.--

--Peki ya ben?--

--Anımsayıp anımsamadığınızı bilmiyorum,
ama sizi ilk kez

görme kararını vermem on beş yılımı almıştı.
Tekrar sizi görmeye

gelmenin utancına katlanamazdım. Birlikte çok
başarılı olmuştuk,

yenik durumda dönmenin utancıyla başa
çıkamazdım.--

Saul'ün ne demek istediğini anlıyordum. Bir
buçuk yıl boyunca

birlikte çok verimli bir çalışma yapmıştık. Üç yıl
önce terapiye

son verirken ikimiz de onun gerçekleştirdiği
değişimlerden büyük

bir gurur duymuştuk. Son seansımız coşkulu bir
mezuniyet

töreniydi - eksik olan tek şey Saul' n dışarıya,
dünyaya doğru

muzaffer yürüyüşüne eşlik edecek bir
bandoydu.

--Bu nedenle bunun üstesinden kendi kendime
gelmeye çalıştım.

Bu mektupların ne anlama geldiğini biliyordum:
onlar benim

hüküm günüm, kişisel kıyametimdi. Sanırım
altmış üç yıldır

onların hemen önünde gidiyordum. şimdi, belki
de yavaşladığım

için - yaşım, kilom, anfizemim - bana yetiştirler.
Her zaman yargıyı

geciktirme yollarım olmuştur. Onları anımsıyor
musunuz?--

Başımı salladım. --Bazılarını.--

--Bol bol özür diler, yerlere kapanır, ileri
safhada kanser hasta-

sı olduğuma ilişkin imalarda bulunurdum (bu hiç
boşa gitmezdi).

Ve her zaman, başka hiçbir şey işe yaramamışsa,
her zaman parasal

rüşvet vardı. Sanırım elli bin dolar bu Stockholm
felaketini

toptan halleder.--

--Fikrini değiştiren neydi? Neden beni aramaya karar verdin?--

--Üçüncü mektup: İkinciden on gün kadar sonra geldi. Her şeye,

tüm planlarıma, herhangi bir kurtuluş umuduna son verdi.

Sanırım gururuma da son verdi. Onu aldıktan birkaç dakika sonra

sekreterinizle telefonda konuşuyordum.--

Gerisini biliyordum. Sekreterim telefon ettiğini söylemişti:

--Doktor beni ne zaman görebilirse. Ne kadar meşgul olduğunu

biliyorum. Evet, haftaya salı gayet iyi - acil bir durum yok.--

Sekreterim bana birkaç saat sonraki ikinci telefonunu söyleyince

(--Doktoru rahatsız etmeyi katiyen istemiyorum, ama acaba

beni biraz daha önce, birkaç dakika için olsun, bir araya sıkıştırabilir

mi, diyordum--) Saul'ün çaresizlik sinyalini tanımış ve onunla

derhal bir görüşme ayarlamak için telefon etmiştim.

Sonra, son karşılaşmamızdan bu yana hayatında olup bitenleri

özetlemeye girişti. Başarılı bir nörobiyolog olan Saul, üç yıl kadar

önce, terapinin sona ermesinden kısa bir süre sonra, seçkin bir

ödüle layık görülmüştü - İsveç'teki Stockholm Araştırma Enstitüsü'nde

altı aylık bir araştırma bursu. Ödülün koşulları cömertçeydi:

hiçbir şekilde sınırlandırılmamış elli bin dolarlık bir bursun

yanı sıra, kendi araştırmalarını yürütmekte ve istediği kadar az

ya da çok ders verip ortak çalışmalar yapmakta serbest olacaktı.

Stockholm Enstitüsü'ne vardığında ünlü bir hücre biyoloğu

olan Dr. K. tarafından karşılanmıştı. Dr. K.'nin etkileyici bir kişiliği

vardı: kusursuz bir Oxford aksanıyla konuşuyor, yetmiş beş yılın

ağırlığıyla eğilmeyi reddederek boyunun yüz doksan santimetresinin

her birini dünyanın en azametli duruşlarından birini

biçimlendirmek için kullanıyordu. Zavallı Saul çenesini ve boynunu

zorlayarak güçbela yüz altmış beş santimetreye ulaşabiliyordu.

Modası geçmiş Brooklyn aksanını başkaları sevimli de

bulsa, Saul kendi sesinin tonundan irkiliyordu. Dr. K. hiç Nobel

almamış olmakla birlikte (iki defasında kazananı

en yakından izleyen

aday olduğu gayet iyi biliniyordu), defne dallarından ta

giymeye layık olanlarla tartışmasız aynı hamurdan yoğrulmuştu.

Saul ona otuz yıldır uzaktan uzağa hayranlık beslemişti ve şimdi,

onun huzurunda, bu büyük adamın gözlerinin içine bakacak cesareti

bulamıyordu.

Saul yedi yaşındayken anne ve babasını bir araba kazasında

kaybetmiş ve bir teyzeyle enişte tarafından büyütölmüşü. O zamandan

beri yaşamındaki ana motif, bir yuva, sevgi ve

onaylanma

için aralıksız bir arayış olmuştı. Başarısızlık
onda daima korkunç

yaralar açmış ve çok ağır iyileşen bu yaralar
onun değersizlik

duygusunu ve yalnızlığını derinden derine
yoğunlaştırmıştı;

başarı ise sersemletici fakat uçucu bir coşku
veriyordu.

Ama Saul Stockholm Enstitüsü'ne vardığı anda,
Dr. K. tarafından

karşılandığı anda, hedefinin erişilebilir olduğu,
nihai bir huzur

için umut bulunduğu yolunda garip bir inanç
duymuştu. Dr.

K.'nin güçlü elini sıkıldığı anda Saul ikisinin, Dr.
K. ile kendisinin,

yan yana, tam bir işbirliği içinde çalıştığı,
kurtarıcı ve kutsayıcı

bir hayal görmüştü.

Birkaç saat içinde ve yetersiz bir planlamayla,
kendisinin ve

Dr. K.'nin, kas hücresinin farklılaşmasına ilişkin
dünya literatürünü

birlikte tarayıp eleştirmeleri için bir teklif ortaya
koymuştu.

Saul, yaratıcı bir sentez öne sürmelerini ve
gelecekteki araştırmalar

için en çok umut vaat eden yönleri
belirlemelerini öneriyordu.

Dr. K. onu dinlemiş, sakıngan bir onay vermiş
ve kütüphane

araştırmasını yürütecek olan Saul ile haftada iki
kez bir araya gelmeyi

kabul etmişti. Saul bu alelacele tasarlanmış
projeye hararetle

sarılmıştı; ilerleyişini Dr. K. ile birlikte gözden
geçirip tamamen

farklı temel araştırmalarda anlamlı örüntüler
aradıkları danışma

saatlerine büyük bir değer veriyordu.

Saul bu işbirliği ilişkisinin sıcaklığıyla öylesine
keyiflenmişti

ki kütüphane araştırmalarının verimli
olmadığının farkına varamamıştı.

Bu nedenle, iki ay sonra Dr. K.'nin bu çalışmaya ilişkin

düşüncelerini ifade edip onun bırakılmasını tavsiye etmesi Saul'de

bir şok etkisi yapmıştı. Hayatında asla bir projeyi yarım bırakmamıştı

ve ilk tepkisi onu tek başına sürdürmeyi önermek olmuştu.

Dr. K., --Size engel olamam elbette,-- demişti, --ama bunu

tavsiyeye değer bulmuyorum. Hem ne olursa olsun, ben bu çalışmayla

ilişkimi kesmek istiyorum.

Saul (bibliyografyasını 261 maddeden 262 maddeye çıkaracak)

bir başka yayının, bu büyük doktorla işbirliğinin devamından

çok daha az doyurucu olacağı yolunda acele bir sonuca vararak

birkaç gün düşündükten sonra bir başka proje önermişti. Bir kez

daha, Saul işin yüzde 95'ini yapmaya talip olmuştu. Bir kez daha

Dr. K. sakıngan bir onay vermişti. Stockholm Enstitüsü'nde kalan

ayları boyunca Saul çılgınca çalışmıştı. Programını zaten verdiği

derslerle ve daha genç meslektaşlara danışmanlık bağlantılarıyla

haddinden fazla yüklemiş olduğundan, Dr. K. ile seanslarına hazırlanmak

için geceleri uzun süre çalışmak zorunda

kalıyordu.

Altı ayın sonunda proje henüz bitmemiş
durumdayken, Saul

Dr. K.'ye onu tamamlayıp önde gelen bir
dergide yayımlanmasını

sağlayacağı yolunda teminat vermişti. Saul'ün
aklında, kendisinden

sık sık makale isteyen, editörlüğünü eski bir
öğrencisinin

yaptığı bir dergi vardı. Üç ay sonra, Saul
makaleyi tamamlamış

ve Dr. K.'nin onayını aldıktan sonra onu dergiye
vermiş, ancak

on bir ay sonra, editörün kronik bir hastalık
nedeniyle ciddi biçimde

rahatsız olduğu, yayıncıların üzülerək derginin yayını

sürdürmeme kararını aldıkları ve bu nedenle teslim edilmiş olan

tüm makaleleri iade ettikleri kendisine bildirilmişti.

Saul artık telaşa kapılarak makaleyi derhal bir başka dergiye

göndermişti. Altı ay sonra - yirmi beş yılda ilk defa olarak - bir

red mektubu almıştı; mektup, yazarların değerini göz önüne alarak

saygılı bir ifadeyle derginin makaleyi neden yayımlayamayacağını

açıklıyordu: son on sekiz ay içinde aynı literatürün yetkili

kalemlerden üç eleştirisi yayımlanmıştı ve ayrıca son birkaç ay

içinde yayımlanan ön araştırma raporları Saul ile Dr. K.'nin bu

alanda umut vaat eden yönler konusunda ulaştıkları sonuçları

desteklemiyordu. Bununla birlikte, makalenin güncelleştirilmesi,

temel vurgusunun değiştirilmesi ve sonuçlarla tavsiyelerin yeniden

biçimlendirilmesi halinde memnuniyetle tekrar dikkate alınacağı

bildiriliyordu.

Saul ne yapacağını bilemiyordu. Dr. K.'ye şimdi, on sekiz ay

sonra, makalelerinin yayımlanmak için henüz kabul edilmediğini

söylemenin utancıyla yüzleşemiyor, yüzleşmek istemiyordu. Saul,

Dr. K.'nin ömründe hiçbir makalesinin reddedilmemiş olduğundan

emindi - yani bu bodur, saldırgan New York sahtekarıyla

bir ekip oluşturana kadar. Saul, özellikle hücre biyolojisi gibi

hızla gelişen alanlarda eleştiri makalelerinin çabuk eskidiğini biliyordu.

Üstelik yayın kurullarında, derginin editörlerinin yalnızca

nezaket gösteriyor olduklarını bilecek kadar deneyimi olmuştu:

makale, kendisi ve Dr. K. tarafından çok fazla

zaman harcanarak

gözden geçirilip düzeltilmediği sürece kurtarılamazdı. Ayrıca, bu

gözden geçirme işinin ülkeler arası bir yazışmayla tamamlanması

güç olacaktı: yüz yüze bir işbirliği gerekliydi. Dr. K.'nin çok daha

fazla öncelik taşıyan işleri vardı ve Saul onun bu beladan tamamen

sıyrılmayı yeğleyeceğinden emindi.

Ve işte çıkmaz buydu: herhangi bir kararın verilebilmesi için

Saul'ün olanları Dr. K.'ye anlatması gerekiyordu - ve Saul bunu

yapmayı bir türlü göze alamıyordu. Bu durumda

Saul, böyle durumlarda

adeti olduğu üzere, hiçbir şey yapmamıştı.

Saul'ün ilgili bir başka konuda yazdığı önemli bir makalenin

yayımlanmak üzere hemen kabul edilmesi de hepsinin üstüne

tuz biber ekmişti. O makalede Saul ifade edilen fikirlerin bazıları

için Dr. K.'ye atıfta bulunmuş ve şimdi basılmamış olan makalelerini

zikretmişti. Dergi Saul'e yeni politikalarının, bir kimseye, o

kimsenin yazılı onayı olmadan atıfta bulunulmasına (ünlü adların

düzmece kullanımını engellemek için) izin

vermediğini bildirmişti.

Aynı nedenle, basılmamış makalelerden, ortak yazarlarının

yazılı onayı olmadan alıntı yapmasına da izin veremiyorlardı.

Saul çakılıp kalmıştı. Dr. K.'ye mektup yazıp - ortak çalışmalarının

akıbetinden söz etmeden - kendisine atıfta bulunmak için

iznini isteyemezdi. Bir kez daha, Saul hiçbir şey yapmamıştı.

Birkaç ay sonra, Saul'ün makalesi (Dr. K.'ye ve ortak çalışmalarına

hiçbir atıfta bulunulmadan) kalburüstü bir

nörobiyoloji

dergisinde başyazı olarak çıkmıştı.

--Ve böylece,-- dedi Saul, derin bir iç çekişle, --
bugüne gelmiş

bulunuyoruz. Bu makalenin yayımlanmasından
çok korkuyordum.

Dr. K.'nin onu okuyacağını biliyordum. Benim
hakkımda

ne düşünüp ne hissedeceğini biliyordum. Onun
gözünde ve tüm

Stockholm Enstitüsü camiasının gözünde bir
sahtekar, bir hırsız,

hırsızdan da beter biri olacağımı biliyordum.
Ondan bir haber

bekledim ve ilk mektubu makalenin

yayımlanmasından dört hafta

sonra aldım - tam zamanında - derginin
İskandinavya'ya ulaşmasına,

Dr. K.'nin onu okumasına, yargılamasına,
hükmünü bildirmesine

tam yetecek bir süre içinde. Mektubunun
Kaliforniya'da

bana ulaşmasına tam yetecek bir süre içinde.--

Saul burada durdu. Gözleri bana yalvarıyordu:
--Devam edemeyeceğim.

Bunun hepsini alıp götürün. Bu acıyı alıp
götürün.--

Saul'ü hiç bu kadar perişan görmemiş olmakla
birlikte ona çabucak

yardım edebileceğime inanıyordum. Bu
bakımdan işbilir,

göreve yönelik ses tonumu takınarak ne gibi
planlar yaptığını, ne

gibi adımlar attığını sordum. Saul duraksadı ve
sonra elli bin dolarlık

bursu Stockholm Enstitüsü'ne iade etmeye karar
verdiğini

söyledi! Daha önceki çalışmalarımızdan, onun
güç durumlardan

sıyrılma yolunu satın alma eğilimini
onaylamadığımı bildiğinden,

yanıt vermeme zaman bırakmadan aceleyle
devam ederek

en iyi yönetime henüz karar vermemiş olduğunu
söyledi. Parayı,

enstitüdeki burs süresini verimli bir şekilde

kullanmamış olduğu

için iade ettiğini belirten bir mektup yazmayı
düşünüyordu. Bir

başka olasılık da Stockholm Enstitüsü'ne
doğrudan bağışta bulunmaktı

- başka bir şeyle ilgili görünmeyecek bir bağış
olacaktı

bu. Böyle bir bağış ustaca bir hamle olabilir,
diye düşünüyordu

davranışına yönelik olası eleştirileri yumuşatmak
için bir tür sigorta

poliçesi.

Bu planları bana açıklarken Saul'ün
huzursuzluğunu görebiliyordum.

Benim aynı fikirde olmayacağımı biliyordu. Hiç

kimseyi

gücendirmek istemiyordu ve benim onayımı da
hemen hemen

Dr. K.'ninkini istediği kadar istiyordu. Benimle
bu kadar çok şeyi

paylaşmaya istekli olduğu için rahatlamıştım -
seansta şu ana

dek gördüğüm tek parlak nokta buydu.

Kısa bir süre için ikimiz de sessizliğe
gömüldük. Saul tükenmişti

ve bitkin bir durumda arkasına yaslandı. Ben de
koltuğuma

gömölüp durumun muhasebesini yaptım. Bütün
bu hikaye komik

bir karabasandan ibaretti - Saul'ün sosyal

beceriksizliğiyle

bu inanılmaz belaya her adımda daha da sıkı
yapıştığı bir katran

bebek destanı.

Ne var ki, Saul'ün görünüşünde gülünç olan
hiçbir şey yoktu.

Berbat görünüyordu. Acısını her zaman önemsiz
gösterirdi - hep

beni --rahatsız etmekten-- korkardı. Her sıkıntı
işaretini onla çarparsam

acısını ancak bulabilirdim: elli bin dolar
ödemeye hazır

oluşu; marazi intihar düşünceleri (beş yıl önce
ciddi bir intihar girişimi

olmuştu); iştahsızlığı; uykusuzluğu; beni daha

erken görme

talebi. Tansiyonu (bana daha önce söylediğine göre) 12-19'a

çıkmişti; altı yıl önce de stresli bir dönemde, şiddetli, neredeyse

öldürücü bir enfarktüs geçirmişti.

Bu bakımdan durumun ciddiyetini hafife almamam gerektiği

açıktı: Saul en uç noktadaydı ve ona derhal yardım etmeliydim.

Aşırı heyecanlı tepkisinin tümüyle akıldışı olduğunu düşünüyordum.

Tanrı bilir o mektuplarda neler vardı - herhalde konuyla ilgisi

olmayan, bilimsel bir toplantıya ya da yeni bir

dergiye ilişkin

bir duyuru. Ama emin olduğum bir tek şey
vardı: bu mektuplar,

zamanlamanın uygunluğuna karşın, Dr. K.'den
ya da Stockholm

Enstitüsü'nden gelen suçlayıcı mektuplar değildi
ve kuşkusuz

Saul onları okur okumaz sıkıntısı uçup gidecekti.

Daha ileri gitmeden önce, seçenekleri
düşündüm: Çok mu aceleci,

çok mu sabırsızdım? Ya benim kontr-
transferansım? Saul'ün

sabırımı taşırdığı gerçektir. Bir tarafım, --Bütün bu
mesele gülünç,--

demek istiyordu. --Eve git ve şu lanet olası

mektupları oku!-- Belki

de onunla daha önceki terapimin aşınma
belirtileri göstermesi

canımı sıkıyordu. İncinen kibrim mi Saul'e karşı
sabırsız olmama

yol açıyordu?

O gün onu bir budala gibi gördüğüm doğru
olmakla birlikte,

genel olarak ondan hep çok hoşlanmıştım. İlk
karşılaştığımız andan

beri hoşlanmıştım ondan. İlk randevumuzda
söylediği şeylerden

biri onu bana sevdirmişti: --Yakında elli dokuz
yaşında

olacağım ve bir gün Union Caddesi'nde gezinip

öğle sonrasını

vitrinlere bakarak geçirebilmeyi istiyorum.--

Benim uğraştığım sorunların aynılarıyla
uğraşan hastaların

beni her zaman cezbettiğini hissetmişimdir. Bir
öğle gezintisine

duyulan özlemi çok iyi bilirim. Kimbilir kaç kez,
San Francisco

sokaklarında kaygısız bir çarşamba öğle sonrası
yürüyüşünün

lüksünü özlemişimdir! Oysa Saul gibi ben de, o
gezintiyi olanaksız

kılan bir profesyonel programın baskısı altında
yaşamayı ve

engellenemez bir dürtüyle durup dinlenmeden

Çalışmayı sürdürüyordum.

Biliyordum ki ikimiz de aynı silahlı adam
tarafından

kovalanıyorduk.

Kendi içime baktıkça, Saul'e karşı olumlu
duygularımın hala

zedelenmeden durduğundan daha da emin
oluyordum. İtici dış

görünüşüne karşın ona sıcak duygular
besliyordum. Onu kollarıma

alıp korumayı hayal ettim ve bu fikir hoşuma
gitti. Sabırsızlık

içindeyken bile Saul'n çıkarları doğrultusunda
hareket edeceğimden

emindim.

Haddinden fazla enerjik davranmanın birtakım dezavantajları

olduğunun da farkındaydım. Fazla işgüzar bir terapist çoğu kez

hastayı çocuklaştırır: Martin Buber'in deyimiyle, kişiye --açılması--

için yol göstermek ya da yardımcı olmak yerine kendi yolunu

zorla kabul ettirir. Her şeye rağmen, bütün bu krizi bir veya iki

seansta halledebileceğime inanıyordum. Bu inancın ışığında aşırı

işgüzarlığın tehlikeleri cılız görünüyordu.

Bunların yanı sıra (ancak sonraları, kendimi

daha nesnel bir

biçimde görebildiğim zaman
değerlendirebildiğim gibi), Saul'ün

bana meslek yaşamımın sabırsız ve yönetmeye
eğilimli olduğum

ve hastaların ölüm dahil her şey hakkındaki
duygularıyla derhal

ve tam olarak yüzleşmeleri konusunda (bu onları
öldürse bile) ısrarlı

davrandığımı bir safhasında başvurması onun
açısından

şanssızlıktı. Saul beni hemen hemen Thelma'nın
saplantısal aşkını

(bkz. --Aşkın Celladı--) dinamitlemeye giriştiğim
dönemde aramıştı.

Bu aynı zamanda Marvin'i, seks takıntısının
aslında yolundan

sapmış ölüm korkusu olduğunu görmeye
zorladığım (bkz.

--Sahibini Arayan Düşler--) ve Dave'in, eski aşk
mektuplarına

bağlılığının fiziksel çöküş ve yaşlanmayı
yadsımak için beyhude

bir çaba olduğunu anlaması için akılsızca
başının etini yediğim

(bkz. --Usulca Gitme--) zamandı.

Ve böylece, sonuç ne olursa olsun, dikkatimi
mektuplar üzerinde

yoğunlaştırmaya ve onları bir ya da en fazla iki
seansta açtırmaya

karar verdim. O yıllarda sık sık, hastanede kalma
süreleri

genellikle kısa olan hastalardan oluşan terapi gruplarını yönetiyordum.

Onlarla yalnızca birkaç seans birlikte olabildiğimden,

hastalara tedavi hedeflerine ulaşmaları için uygun ve gerçekçi bir

gündemi süratle biçimlendirmeleri ve onu etkin bir biçimde

gerçekleştirmeleri konusunda yardım etmekte ustalaşmıştım. Saul

ile seansımda da o tekniklere başvurdum.

--Saul, bugün sana nasıl yardım edebileceğimi düşünüyorsun?

En çok ne yapmamı isterdin?--

--Birkaç gün içinde iyi olacağımı biliyorum.
Yalnızca berrak

düşünemiyorum. Dr. K.'ye hemen yazmalıydım.
Şimdi olup bitenlerin

tüm ayrıntılarını adım adım gözden geçiren bir
mektup

üzerinde çalışıyorum.--

--Planın bu mektubu o üç mektubu açmadan
önce mi göndermek?--

Saul'ün budalaca bir hareketle kariyerini
mahvedeceği düşüncesi

beni çok rahatsız ediyordu. Dr. K.'nin, hiçbir
zaman öne

sürmemiş olduğu suçlamalara karşı Saul'ün
kendini savunduğu

uzun mektubu okurken yüzünde belirecek
şaşkınlığı hayal edebiliyordum.

--Ne yapmam gerektiğini düşünürken çoğu kez
sizin mantıklı

sorular soran sesinizi duyuyorum. Netice
itibarıyla, adam bana

ne yapabilir? Dr. K. gibi bir insan dergiye beni
aşağılayan bir

mektup yazar mı? Bunu yapmaya asla tenezzül
etmez. Etseydi

kendini de benim kadar lekelemiş olurdu. Evet,
soracağınız türden

soruları duyabiliyorum. Ama tamamen mantıklı
bir biçimde

düşünemediğimi de unutmamalısınız.--

Bu sözlerde üstü örtülü ama kuşku götürmez
bir serzeniş vardı.

Saul her zaman insanların gözüne girmeye
çalışırdı ve daha

önceki terapimizin büyük bir bölümü bu
niteliğin anlamı ve düzeltilmesi

üzerinde yoğunlaşmıştı. Bu bakımdan bana karşı
güçlü

bir tavır alması hoşuma gitmişti. Ama aynı
zamanda bana sıkıntı

içindeki insanların mantıklı
düşünemeyebileceğini anımsatmak

gereğini duymasına üzülmüştüm.

--Pekala, öyleyse bana mantıksız senaryonu

anlat.--

Lanet olsun, diye düşündüm, bu pek de hoş gelmemiştii kulağıma.

Burada benim hiç de hissetmediğim bir yukarıdan alma

vardı. Ama sözlerimi düzeltmeye zaman bulamadan Saul itaatkar

bir tavırla yanıt vermeye girişmişti. Genellikle terapide mutlaka

geri dönüp bu kısa bölümün çözümlemesini yapardım ama

o gün bu tür inceliklerin zamanı değildi.

--Belki bilimden vazgeçerim. Birkaç yıl önce şiddetli bir baş

ağrım olmuştu ve nörolog, bunun kuşkusuz bir migren olduğunu

ama küçük bir olasılıkla da bir tümör olabileceğini söyleyerek

beni röntgen çektirmeye göndermişti. O zamanki tepkim,

teyzemin haklı olduğu yolundaydı: temelde gerçekten bir sorunum

var benim. Sekiz yaşlarındayken onun bana olan güvenini

yitirdiğini ve bana kötü bir şey olursa aldırmayacağını hissetmiştim.--

Üç yıl önceki çalışmalarımızdan, onu anne ve babasının ölümünden

sonra büyüten bu teyzenin amansız ve kinci bir kadın

olduğunu biliyordum.

--Seni bu kadar değersiz gördüğü doğru
olsaydı,-- dedim, --kızıyla

evlenmen için sana o kadar baskı yapar mıydı?--

--Bu ancak kızı otuzuna geldiği zaman oldu.
Hiçbir yazgı - benim

onun damadı olmam bile - evde kalmış bir kızı
olmasından

daha kötü değildi.--

Uyan! Ne yapıyorum ben? Saul istediğimi yaptı
ve mantıksız

senaryosunu benimle paylaştı ve ben o
senaryonun içinde kaybolacak

kadar budala olabiliyorum. Sakın dikkatini dağıtma!

--Saul, ne tür bir program içindesin? Kendini geleceğe yerleştir.

Şu andan bir ay sonra, mektupları açmış olacak mısın?--

--Evet, kuşkusuz, bir ay içinde açılmış olacaklar.--

İyi, diye düşündüm, bu da bir şey!
Umduğumdan daha iyi. Biraz

daha fazlası için uğraştım.

--Mektupları Dr. K.'ye o mektubu
postalamadan önce açacak

mısın? Dediğin gibi, mantıklı davranıyorum,
ama ikimizden biri

mantıklı olmak zorunda.-- Saul gülümsemedi.
Mizah duygusunu

tamamen yitirmişti. Şakalaşmaktan
vazgeçmeliydim, artık onunla

bu şekilde ilişki kuramıyordum. --Önce onları
okumak mantıklı

gibi görünüyor.--

--Emin değilim. Kesinlikle bilmiyorum. Şunu
biliyorum ki

Stockholm Enstitüsü'nde bulunduğum altı ay
içinde yalnızca üç

gün tatil yaptım. Cumartesi ve pazarları çalıştım.
Birçok defa,

hatta bazıları Dr. K.'den gelen sosyal davetleri
reddettim, çünkü

kütüphaneden ayrılamıyordum.--

Oyalamaya çabalıyor, diye düşündüm. Beni
ayartmak için

ufak, leziz çerezler atıp duruyor. Sakın dikkatini
dağıtma!

--Ne düşünüyorsun, elli bin doları geri
göndermeden önce

mektupları açmış olacak mısın?--

--Açıp açmayacağımdan emin değilim.--

Parayı zaten göndermiş olması da hayli muhtemel diye düşündüm,

ve eğer öyle ise, çalışmamızı gerçekten tehlikeye atacak bir

yalanlar ağına dolaşıp kalacak. Gerçeği öğrenmek zorundayım.

--Saul, eskiden olduğu gibi güvene dayanan bir temelden yola

çıkmanız gerekiyor. Lütfen söyle bana, o parayı gönderdin mi?--

--Henüz değil. Ama dürüst olacağım - aklıma hayli yakın geliyor

ve bunu herhalde yapacağım. Ancak, o kadar parayı toparlamak

için önce bir miktar hisse senedi satmam gerekiyor.--

--Pekala, ne düşündüğümü söyleyeyim. Beni görmeye geliş nedeninin

o mektupları açmak için yardım istemek olduğu açık gibi

görünüyor.-- Burada işe biraz hile karıştırıyordum - aslında tam

böyle söylememiştii. --İkimiz de biliyoruz ki eninde sonunda, kuşkusuz

gelecek ay-- - biraz daha hileli yönlendirme: Saul'ün kabaca

tahminini kesin bir bağlantıya dönüştürmek istiyordum - --onları

açacaksın. Yine ikimiz de biliyoruz ki - senin akılcı yanına hitap

ediyorum - onları açmadan önce geri alınamaz önemli adımlar

atmak akıllıca bir davranış olmaz. Bana öyle geliyor ki gerçek

sorular, ne zaman - onları ne zaman açacaksın? - ve nasıl - sana

en iyi nasıl yardım edebilirim? - soruları.

--Bunu öylece yapıvermeliyim. Ama emin değilim. Kesinlikle

bilmiyorum.--

--Onları buraya getirip ofisimde açmak ister miydin?--

Acaba Şimdi Saul adına mı hareket ediyordum
yoksa yalnızca

bir röntgenci gibi mi davranıyordum (TV'de Al
Capone'un ya da

Titanic'in kasasının açılıŐını seyreder gibi)?

--Onları getirip burada sizinle birlikte açabilir
ve eğer yığılıp

kalırsam kendimi sizin ihtimamınıza
bırakabilirdim. Ama istemiyorum.

Bunu bir yetişkin gibi ele almak istiyorum.--

Tam isabet! Buna bir diyeceğim olamazdı.
Bugün Saul'ün kendine

güveni etkileyiciydi doğrusu. Böyle bir direniŐi

ummamıştım.

Ama keşke bu direniş mektuplar hakkındaki bu
çılgınlığı savunmaya

hizmet etmeseydi! Saul gerçekten direniyordu
ama

ben, doğrudan yaklaşım tercihim sorgulamaya
başlamakla birlikte,

üstelemeyi sürdürdüm.

--Yoksa seni evinde ziyaret etmemi ve onları
orada açmana

yardım etmemi mi isterdin?-- Bu incelikten
yoksun baskıdan pişmanlık

duyacağımdan kuşkulanıyordum ama kendimi
tutamıyordum.

--Ya da bir başka şekilde? Eğer birlikte geçen

zamanımızı

planlayabilseydin, sana yardım etmemin en iyi yolu ne olurdu?--

Saul kıpırdamadı. --Kesinlikle bilmiyorum.--

Zamanımızı hemen hemen on beş dakika aşmıştık ve bir başka

hastam - o da bir kriz yaşıyordu - beklemekteydi, bu yüzden

seansa isteksizce son verdim. Saul hakkında (ve seçtiğim strateji

hakkında) o kadar kaygılıydım ki onu ertesi gün tekrar görmek

istedim. Ama programım dolu olduğundan iki gün sonrası için

bir seans ayarladık.

Bir sonraki hastamla görüşmem sırasında
Saul'ü aklımdan çıkarmakta

güçlük çektim. Gösterdiği direnç beni hayretler
içinde

bırakmıştı. Defalarca beton bir duvara
toslamıştım. O benim tanıdığım,

her zaman hastalık derecesindeki uysallığıyla
pek çok kişinin

kendisini sömürmesine neden olan Saul'e hiç
benzemiyordu.

İki eski karısı, Saul'den hiç itirazsız, müthiş
cömertçe boşanma

tazminatları almışlardı. (Saul başkalarının
talepleri karşısında

kendini öylesine savunmasız hissediyordu ki son yirmi yıldır bekar

kalmayı yeğlemişti.) Öğrenciler ondan sürekli aşırı iltimaslar

koparırlardı. Profesyonel danışmanlık hizmetlerine de hep az değer

biçerdi (ve hep düşük ücret alırdı).

Bir anlamda ben de Saul'ün bu niteliğini sömürmüştüm (ama

onun iyiliği için, diyordum kendime): beni hoşnut etmek için hizmetlerine

uygun bir ücret istemeye ve kabul etmek istemediği

birçok talebi reddetmeye başlamıştı.
Davranışlarındaki değişim

(benim sevgimi kazanmak ve korumak gibi
nevrotik bir istekten

de kaynaklanmış olsa), bir uyarlama sarmalı
başlatmış ve diğer

başka sağlıklı değişimlere yol açmıştı.
Mektuplarla da aynı yaklaşımı

denemiş ve Saul'ün benim ricam karışısında
onları hemen

açmasını beklemiştim. Ama belli ki yanlış hesap
yapmıştım. Saul,

bir yerlerden, bana karşı bir tavır alma gücünü
bulmuştu. Hizmet

ettiği amaç kendisi için bu denli yıkıcı
olmasaydı, onun bu yeni

gücü beni çok sevindirirdi.

Saul bir sonraki randevusuna gelmedi.
Seanstan yarım saat

kadar önce sekreterime telefon edip belini
incittiğini ve yataktan

kalkamadığını söylemişti. Onu hemen aradım
fakat ancak telesekreterine

ulaşabildim. Beni araması için mesaj bıraktım
ama saatlerce

hiç ses çıkmadı. Tekrar telefon edip hastaların
karşı konulmaz

bulduğu bir mesaj bıraktım: beni aramasını
isteyen çünkü

ona söyleyecek çok önemli bir şeyim olduğunu
bildiren bir mesaj.

Saul o akşam daha sonra aradığında, sesinin
karanlık ve uzak

tınısı beni telaşlandırdı. Belini incitmediğini biliyordum (nahos

yüzleşmelerden çoğu kez hastalık numaralarıyla kaçınırdı) ve o

da benim bunu bildiğimi biliyordu; ama sesinin kesin tonu şaşmaz

bir biçimde artık benim bu konuda söz hakkım olmadığı işaretini

veriyordu. Ne yapmalıydı? Saul için korkuyordum. Acele

ve düşüncesizce kararlar hakkında kaygılanıyordum. İntihar konusunda

kaygılanıyordum. Hayır, onun terapiyi sona erdirmesine

izin vermeyecektim. Onu tuzağa düşürüp beni görmesini sağlayacaktım.

Bu rolden nefret ediyordum - ama başka çare

göremiyordum.

--Saul, sanırım yaşamakta olduğun acının derecesini tam kestiremedim

ve mektupları açman konusunda sana çok fazla baskı

yaptım. Nasıl çalışmamız gerektiği hakkında daha iyi bir fikrim

var. Ama kesin olan şu ki, seansları kaçırabileceğimiz bir zaman

değil bu. Sen buraya gelip gidebilecek kadar iyileşene dek seni

evinde ziyaret etmeyi öneriyorum.--

Saul tabii ki bir sürü sakınca ileri sürerek itiraz etti, tahmin

edilebilir sakıncalardı bunlar: tek hastam o
değildi, fazlasıyla

meşguldüm, zaten artık kendini daha iyi
hissediordu, acil bir

durum yoktu, çok yakında ofisime gelebilecekti.
Ama ben de

onun kadar inatçıydım ve caydırılmayı
reddediyordum. Nihayet

ertesi sabah erkenden beni evinde kabul etmeye
razı oldu.

Ertesi gün Saul'ün evine giderken kendimi
keyifli hissediyordum.

Neredeyse unutulmuş bir role dönmüştüm. Bir
ev ziyareti

yapmayalı çok olmuştu. Tıp öğrenciliği
günlerimi, Güney Boston'da

ev ziyaretlerindeki asistanlığımı, çoktan ölüp
gitmiş hastaların

yüzlerini, İrlandalıların oturduğu ucuz
apartmanların kokularını

- lahana, bayatlık, dnn birası, yatak
lazımlıkları, yaşlanan

et - düşündüm. Vizitelerimde gördüğüm, iki
bacağı da kesilmiş,

ihtiyar, gedikli bir şeker hastasını düşündüm.
Sabah gazetesinden

seçilip okunmuş yeni bir habere dayanarak beni
sınava

ekerdi: --En fazla şeker hangi sebze de bulunur?
Soğanda! Bilmiyor

muydun? Bugünlerde sizlere tıp fakültesinde ne
ğretiyorlar?--

Saul'ün evine vardığımda, soğanda gerçekten
de çok şeker bulunup

bulunmadığını düşünüyordum. Ön kapı bana
söylemiş olduğu

gibi aralıktı. Eğer yatağa mahkumsa kapıyı
kimin aralık bırakacağını

sormamıştım. En iyisi Saul'ün bana olabildiğince
az

yalan söylemesi olduğuna göre, gerek beli,
gerekse nasıl bakıldığı

konusunda pek az soru sormuştum. Yakınlarda
oturan evli bir kızı

olduğunu bildiğimden, laf arasında,
ihtiyaçlarıyla onun ilgilendiğini

varsaydığımı ima etmiştim.

Saul'ün yatak odası çok sadeydi: sıvalı çıplak duvarlar ve ahşap

bir zemin, ne bir süsleme çabası, ne aile resimleri, ne de bir

estetik duygusunun (ya da bir kadının varlığının) izi. Saul sırtüstü,

hareketsiz yatıyordu. Telefonda sözünü ettiğim yeni tedavi

planı hakkında pek az merak belirtisi gösterdi. Hatta o kadar mesafeli

görünüyordu ki ilk yapmam gereken şeyin ilişkimizi kollamak

olduğuna karar verdim.

--Saul, salı günü mektuplar hakkında, bir cerrahın büyük, tehlikeli

bir çıban hakkında hissettiğini sandığım Şeyleri hissettim.--

Saul geçmişte cerrahi kıyaslamalara yatkınlık gösterirdi, onlarla

(araştırma kariyerine karar vermeden önce gitmiş olduğu) tıp fakültesinden

aŐınalıđı vardı; ayrıca oğlu da cerrahı.

--ıbanın yarılıp akıtılması gerektiğine ve yapmam gerekenin

de seni bunun için bana izin vermeye ikna etmek olduğuna inanıyordum.

Belki acele etmiştim, belki çıban henüz uç vermemişti.

Belki ısının ve sistemik antibiyotiklerin psikiyatrideki eŐdeđerini

deneyebiliriz. Şimdilik mektupların açılmasını tartışmamızın dışında

bırakalım; belli ki hazır olduğun zaman onları açacaksın.--

Sanki Saul resmen bir bağlantıya girmiş gibi bir aylık bir zaman

çerçevesinden söz etmenin çekiciliğine karşı koyarak durakladım;

hileyle yönlendirme zamanı değildi - Saul her türlü kurnazlığın

ötesini görürdü.

Bana yanıt verecek yerde, Saul gözlerini kaçırarak kıpırtısız

yatıyordu.

--Anlaştık mı?-- diye üsteledim.

Yarım yamalak bir baş sallama.

Devam ettim: --Son birkaç gündür seni düşünüyorum.-- Şimdi

cazip numaralar repertuarımın derinliklerine uzanıyordum! Deneyimlerime

göre, terapistin randevu saatleri dışında hastayı düşünüyor

olduğunu söylemesi, her zaman hiç şaşmadan hastanın

ilgisini uyandırmıştır.

Oysa Saul'ün gözlerinde hiçbir ilgi kıvılcımı yoktu. İşte şimdi

gerçekten tasalanmışım, ama bir kez daha onun
içine kapanışı

üzerinde yorum yapmamaya karar verdim.
Bunun yerine onunla

bağlantı kurmanın bir yolunu aradım.

--Dr. K.'ye gösterdiğin tepkinin aşırı olduğunu
ikimiz de kabul

ediyoruz. Bu bana senin sık sık dile getirdiğin,
hiçbir zaman hiçbir

yere ait olmadığın yolundaki güçlü duyguyu
anımsatıyor.

Teyzenin, seni bir yetimhaneye bırakmak yerine
bakımını üstlenmeyi

kabul ettiği için, şanslı olduğunu sana ikide bir
anımsatışını

düşünüyorum.--

--Beni hiçbir zaman evlat edinmediğini size hiç söylemiş miydim?--

Saul ansızın yine benimle birlikteydi. Hayır, tam değil

şimdi birlikte konuşuyorduk ama yüz yüze değil, paralel olarak.

--İki kızı hastalandığında aile doktoru eve gelirdi. Ben hastalandığımda

ise beni ilçe hastanesine götürür ve 'Bu yetimin tıbbi

ilgiye ihtiyacı var!' diye bağıırdı.--

Saul'ün nihayet, altmış üç yaşında, bir doktor

tarafından evinde

ziyaret edildiğinin farkına varıp varmadığını
merak ediyordum.

--Yani hiçbir zaman hiçbir yere gerçekten ait
olmadın, hiçbir

zaman gerçekten 'evinde' değildin. Teyzenin
evindeki yatağın

hakkında bana anlattıklarını düşünüyorum da -
her gece oturma

odasında açtığın o portatif karyola.--

--En geç yatan, en erken kalkan bendim.
Geceleri herkes oturma

odasından çıkana kadar yatağımı açamazdım,
sabahları da

kimse kalkıp ortalıkta dolaşmaya başlamadan
önce kalkarak onu

katlayıp kaldırmak zorundaydım.--

Meksika'daki ikinci sınıf bir otel odası kadar
sade olan yatak

odasının şimdi daha çok farkına varıyor ve
Wittgenstein'in

Cambridge'deki kireç badanalı çıplak hücresi
hakkında okuduklarımı

düşünüyordum. Sanki Saul'ün hala bir yatak
odası, kendisine

mal etmiş olduğu, kuşku götürmez bir biçimde
ona ait olan

hiçbir odası yoktu.

--Acaba Dr. K. ve Stockholm Enstitüsü gerçek bir sığınağı temsil

etmiyor muydu, diye düşünüyorum. Sonunda nereye ait olduğunu,

her zaman aradığın yuvayı ve belki de babayı bulmuştun.--

--Belki de haklısınız, doktor.-- Haklı olup olmadığımı önemli

değildi. Saul'ün saygılı davranıyor olması da önemli değildi. Konuşuyorduk

- önemli olan buydu. Kendimi daha sakın hissediyordum,

aşına sularda kıyıdan kıyıdan gidiyorduk.

Saul konuşmaya devam etti: --Birkaç hafta

önce kitapçada 'sahtekarlık

kompleksi' hakkında bir kitap gördüm. Bu bana çok uyuyor.

Ben her zaman kendimi yanlış tanıttım, her zaman kendimi

bir sahtekar gibi hissettim, her zaman foyamın meydana çıkmasından

korktum.--

Olağan laflardı bunlar, bu malzemeyi birçok kez tekrarlamıştık

ve Saul'ün kendine yönelik kınamalarına karşı çıkma zahmetine

girmedim. Bir anlamı yoktu bunun. Geçmişte sık sık öyle yapmışım

ama her şey için hazır bir yanıtı vardı. (--Hayli

başarılı bir

akademik kariyerin var.-- --İkinci sınıf bir
üniversitenin üçüncü sınıf

bir departmanında.-- --İki yüz altmış üç yayının
var, ha?--

--Kırk iki yıldır yayımlıyorum, yılda sadece altı
tane eder bu. Üstelik

çoğu üç sayfadan az. Çoğu kez aynı makaleyi
beş ayrı şekilde

yazdım. Hem bu rakamın içinde özetler, kitap
eleştirileri ve

bölümleri var - hemen hemen hiç özgün bir şey
yok.--)

Bunun yerine (onun hakkında olduğu kadar
kendi hakkımda

da konuşuyor olduğum için yetkili bir tonla), --
Bu mektupların

seni ömrün boyunca kovaladığını söylerken
bunu demek istiyordun!--

dedim. --Ne kadar başarılı olsan, üç adama
yetecek kadar iş

yapmış da olsan, daima eli kulağında bir
yargılanma ve teşhirden

korkuyorsun. Bunun zehrini nasıl giderebilirim?
Bunun ortada

bir suç olmadan suçluluk olduğunu görmene
nasıl yardım edebilirim?--

--Benim suçum kendimi yanlış tanıtmak.
Sahamda elle tutulur

hiçbir şey yapmadım. Bunu ben biliyorum,
şimdi Dr. K. de biliyor

ve nörobiyoloji hakkında biraz bilginiz olsaydı
siz de bilirdiniz.

Hiç kimse benim çalışmalarım hakkında benden
daha doğru

hüküm verecek durumda olamaz.--

Sonra, Saul huysuzlaştığı zaman ne kadar
eleştirel bir havaya

girdiğimi fark ettim. Neyse ki bunu tümüyle
kendime saklıyordum

- bir sonraki sözümü de orada saklamalıydım.

--Saul, eğer söylediğin kadar kötüysen, eğer,
ısrar ettiğin, gibi,

tüm erdemlerden ve tüm ayırt edici akli
yetilerden yoksunsan,

nasıl oluyor da verdiğin hükümlerin, özellikle
kendi hakkında

verdiğin hükmün eksiksiz ve kusursuz olduğunu
düşünebiliyorsun?--

Yanıt yok. Geçmişte Saul'ün gözleri
gülümseyip benimkilerle

karşılaşırdı, ama belli ki bugün hiç de kelime
oyunlarına yatkın

bir ruh hali içinde değildi.

Seansı onunla bir sözleşme yaparak kapattım.
Ona bu bunalımı

atlatana kadar elimden gelen her şekilde
yardımcı olmayı, gerektiği

sürece onu evinde görmeyi kabul ediyordum.

Karşılığında,

ondan geri alınamayacak hiçbir karar
vermemeyi kabul etmesini

istedim. Ondan, kendine bir zarar
vermeyeceğine, Dr. K.'ye

(önce bana danışmadan) yazmayacağına, ve
burs parasını Stockholm

Enstitüsü'ne iade etmeyeceğine dair açıkça söz
aldım.

İntihar etmeme sözleşmesi (hastanın kendini
öldürme eğilimini

tehlikeli derecede hissettiği zaman terapistle
telefon etmeye söz

verdiği, terapistin de hastanın bir intihar
girişimiyle anlaşılmayı

bozması halinde terapiye son vermeye yemin ettiği yazılı ya da

sözlü bir sözleşme) bana hep gülünç gelmiştir (-- Kendini öldürürsen

seni bir daha asla tedavi etmem--). Yine de hatırı sayılır ölçüde

etkili olabilir ve Saul ile böyle bir sözleşme yapmış olmak bana

hayli güven vermişti. Ev ziyaretlerinin de yararı vardı; her ne

kadar benim için zahmetli olsalar da, Saul'ü bana borçlu duruma

sokuyor ve sözleşmenin gücünü artırıyorlardı.

İki gün sonraki seans da benzer bir yol izledi. Saul elli bin doları

göndermeye çok istekliydi, bense o plana
muhalafetimi sebatla

sürdürdüm ve onun sorunlardan çıkış yolunu
satın alma eğiliminin

geçmişini araştırdım.

Bana parayla ilk temasının ürpertici hikayesini
anlattı. On yaşından

on yedi yaşına kadar Brooklyn'de gazete
satmıştı. Saul'ün

pek seyrek sözünü ettiği, kaba, ters bir adam
olan eniştesi ona bir

metro girişinde bir yer ayarlamıştı ve onu her
sabah beş buçukta

oraya bırakıp üç saat sonra da okula götürmek
üzere alıyordu

Saul'ün sürekli 10-15 dakika geç kalmasının ve her okul gününe

bir azarla başlamasının önemi yoktu.

Saul her ne kadar yedi yıl boyunca kazancının her kuruşunu

teyzesine vermişse de hiçbir zaman yeterli katkıda bulunamadığını

hissetmiş ve her gün kazanmak zorunda olduğu miktar için

ulaşılmaz hedefler belirlemeye başlamıştı. Bu hedeflere ulaşamadığı

zaman kendini akşam yemeğinden kısmen ya da tamamen

mahrum ederek cezalandırıyordu. Bu amaçla yavaş çiğnemeyi,

lokmasını yanağında saklamayı ya da tabaktaki yemeğini azalmış

gibi görünecek şekilde düzenlemeyi öğrenmişti. Teyzesinin ya da

amcasının bakışıyla lokmasını yutmaya zorlanırsa (onun beslenmesine

aldırdıklarına inandığı yoktu ya), yemeklerden sonra tuvalette

sessizce kusmayı da öğrenmişti. Tıpkı bir zamanlar aileye

girme yolunu satın almaya kalkıştığı gibi, şimdi de Dr K.'nin masasında

ve Stockholm Enstitüsü'nde kendine sağlam bir yer satın

almaya çalışıyordu.

--Çocuklarımla paraya ihtiyacı yok. Oğlum bir bypass ameliyatı

için iki bin dolar alıyor ve çoğu kez günde iki tane yapıyor.

Kızımın kocasının da altı haneli bir geliri var. Bu parayı daha

sonra eski karılarımdan birine kaptırmaktansa şimdi Stockholm

Enstitüsü'ne vermeyi tercih ederim. Elli bin dolarlık bir bağış

yapmaya karar verdim. Neden olmasın? Buna gücüm yeter. Sosyal

sigortadan ve üniversiteden aldığım emekli aylığı yaşamak

için bana bol bol yetiyor. Havale makbuzunu saklayabilirim ve

en kötü ihtimalle parayı iade ettiğime dair bu

kanıtı her zaman

ortaya koyabilirim. Eğer bu gerekmezse, yine sorun değil. İyi bir

amaç için bu - benim bildiğim en iyi amaç.--

--Önemli olan karar değil, onu nasıl ve ne zaman verdiğin. Bir

şeyi yapmak istemekle onu (bir tehlikeden kaçınmak için) yapmak

zorunda olmak arasında bir fark var. Sanırım sen şu anda

'yapmak zorunda olmak' tarzında hareket ediyorsun. Eğer elli

bin dolar vermek iyi bir fikirse, bir ay sonra hala iyi bir fikir

olacak. İnan bana, Saul, fazla stres altında

olduğun ve (senin de

belirttiğin gibi) tamamen mantıklı hareket
edemediğin bir sırada en

iyisi, geri alınamaz kararlar vermemektir.
Senden yalnızca zaman

istiyorum, Saul. Yalnızca bu bağışı şimdilik
ertele, bunalım geçene

kadar, mektuplar açılana kadar.--

Bir kez daha başını kabul anlamında salladı.
Bir kez daha elli

bin doları göndermiş olduğundan ve bana
söylemek istemediğinden

kuşkulanmaya başladım. Ona uymayacak bir
davranış olmazdı

bu. Geçmişte, onu sıkıntıya sokabilecek şeyleri

paylaşmakta

o kadar güçlük çekerdi ki her seansın son on beş dakikasında,

ondan bir hamle yapmasını ve terapi saatinin daha önceki bölümünde

saklamış olduğu sırları benimle paylaşmasını açıkça istediğim

bir --sırlar-- zamanı tesis etmiştim.

Saul ve ben birkaç seans bu minval üzere devam ettik. Sabah

erkenden evine gidiyor, gizemli bir biçimde aralık bırakılmış kapıdan

giriyor ve Saul'ün, her ikimizin de uydurma olduğunu bildiğimiz

bir hastalıkla yamyassı yattığı yatağının yanında

terapi

yapıyordum. Ama çalışmamız iyi gidiyor
gibiymi. Onunla geçmiştekinden

daha az ilgilenmekle birlikte, terapistlerin
geleneksel

olarak yapmaları gerekeni yapıyordum:
örüntüleri ve anlamları

aıklıyordum; Saul'ün, mektupların kendisi için
neden ölüm

kalım niteliği taşıdığını, onların nasıl yalnızca
güncel bir mesleki

talihsizliği değil de ömür boyu süren bir kabul
edilme ve onaylanma

arayışını simgelediğini anlamasına yardım
ediyordum.

Arayışı o kadar çılgınca, ihtiyacı o kadar acildi
ki, kendi kendini

bozguna uğratiyordu. Örneğin, bu durumda Dr.
K.'nin onayına

bu denli umutsuzca muhtaç olmasaydı, bir
başkasıyla birlikte çalışan

herhangi bir insanın yapacağını yaparak - sadece
diğer yazarı,

ortak çalışmalarındaki tüm gelişmelerden
haberdar ederek

bütün bu sorundan kaçınabilirdi.

Bu örüntülerin daha erken dönemlerdeki
gelişmelerini izleyip

çıkdık. Belli sahneler (her zaman --en geç
yatan, en erken kalkan--

çocuk; yeterince gazete satmamışsa lokmasını
yutmak istemeyen

genç; --Bu yetimin tıbbi ilgiye ihtiyacı var-- diye
haykıran

teyze), yoğunlaşmış imgeler - Foucault onlara
episthemes adını

vermişti - olup tüm bir yaşamın örüntülerini
billurlaşmış bir biçimde

temsil ediyordu.

Ne var ki Saul, geleneksel bakımdan doğru
terapiye yanıt vermiyor,

her seansta biraz daha umutsuzluğa
gömülüyordu. Duygusal

tonu cansızlaşıyor, yüz hatları donuklaşıyor ve
Saul giderek

daha az bilgi vermeye talip oluyordu - tüm
mizah duygusunu

ve oran kavramını yitirmişti. Değersizlik
duygusu dev boyutlara

ulaşmıştı. Örneğin, seanslardan birinde ben ona
Stockholm

Enstitüsü'ndeki bursiyerlere ve genç öğretim
üyelerine ne kadar

çok karşılıksız ders vermiş olduğunu
anımsatırken, bu parlak

genç öğrencilere yapmış olduklarının sahasını
yirmi yıl geriye

götürmekten başka bir işe yaramadığını
söylemişti! O konuşurken

tırnaklarımı inceliyordum ve başımı kaldırırken
yüzünde şakacı

bir ifade görmeyi umarak gülümsemiştim. Ama
ortada bir

şaka olmadığını anlayınca ürpermiştim: Saul

ölümüne ciddi idi.

Çalmış olduğu araştırma fikirleri, mahvetmiş
olduğu yaşamlar,

yıkılan evlilikler, sınavlarda haksız yere
bırakılmış (ya da geçirilmiş)

öğrenciler hakkında bitmez tükenmez, ipe sapa
gelmez

konuşmaları giderek sıklaşıyordu. Kötülüğünün
kapsamı ve yaygınlığı

tabii ki tehditkar bir üstünlük duygusunun
kanıtıydı ki

bunun altında da daha derin bir değersizlik ve
önemsizlik duygusu

vardı. Bu konuşma sırasında ihtisas dönemimde
bana havale

edilen hastalardan birini anımsadım - kırmızı
yüzlü, sarımtırak

kızıl saçlı, psikozlu bir çiftçiydi ve Üçüncü
Dünya Savaşı'nı

kendisinin başlatmış olduğunu iddia ediyordu.
Bu çiftçiyi - adını

unutmuşum - otuz yılı aşkın bir süredir hiç
düşünmemiştim. Saul'un

davranışının aklıma onu getirmesi başlı başına
uğursuz bir

tanısal işaretti.

Saul'un ciddi bir iştahsızlık sorunu vardı; hızla
kilo kaybetmeye

başlamıştı, uykuları fazlasıyla bozulmuştu ve
kendini yok etme

fantezileri zihnini sürekli yıpratıyordu. Artık
tedirgin, kaygılı,

acı çeken bir insanı psikozlu bir hastadan ayıran
kritik sınırı

geçiyordu. İlişkimizdeki tehditkar işaretler hızla
çoğalıyordu: ilişkimiz

insancıl niteliklerini yitiriyordu; Saul ve ben artık
birbirimizle

iki dost ya da müttefik olarak ilişki içinde
değildik; birlikte

gülümsemeyi ya da birbirimize - gerek
psikolojik gerekse fiziksel

olarak - dokunmayı bırakmıştık.

Saul'ü nesnelleştirmeye başlıyordum: O artık
kederli, sıkıntılı

bir insan değil bir --depresyon-- vakasıydı -
kesinlikle, Akıl Hastalıkları

Tanı ve İstatistik Elkitabı'nın tanımıyla,
kayıtsızlık, psikomotor

yavaşlama, enerji kaybı, iştah ve uyku
bozuklukları, paranoya

ve intihar tasavvurları belirtilerini gösteren,
şiddetli, tekrarlayan,

melankolik tipte --önemli-- bir depresyon (DSM-
III, kod 296.33).

Ne tür bir ilaç denemem ve onu hangi hastaneye
yatırmam gerektiğini

düşünüyordum.

Sınırı geçip psikoza giren hastalarla
çalışmaktan hiçbir zaman

hoşlanmamışımdır. Her şey bir yana, terapi sürecinde terapistin

varlığına ve katılımına büyük değer veririm, ama şimdi Saul'le

benim aramdaki ilişkinin - benim tarafımda da onunki kadar -

gizleyişlerle dolu olduğunu fark ediyordum. Onunla bel incinmesi

masalı konusunda bir danışıklı dövüş içindeydim. Eğer gerçekten

yatağa mahkumsa ona kim yardımcı oluyordu? Kim ona yemek

veriyordu? Ama hiç sormuyordum, çünkü böyle soruların

onu daha da uzaklaştıracağını biliyordum. En iyisi ona danışmadan

harekete geçmek ve çocuklarını durumdan

haberdar etmek

gibi görünüyordu. Elli bin dolar konusunda nasıl
bir tavır almam

gerekirdi acaba? Eğer Saul parayı çoktan
Stockholm Enstitüsü'ne

göndermişse, onlara bağışı iade etmelerini mi
tavsiye etmeliydim?

Ya da onu geçici olarak tutmalarını mı? Bunu
yapmaya hakkım

var mıydı? Ya da sorumluluğum? Bunu
yapmamak görevimi

ihmal etmek mi olurdu?

Hala sık sık mektupları düşünüyordum (ama
Saul'ün durumu

o kadar ciddileşmişti ki o cerrahi --çıbanı

akıtma-- benzetmeme artık

daha az güveniyordum). Saul'ün evinin içinden
yatak odasına

doğru yürürken etrafa bakınıp mektupların
saklandığı yazı masasının

yerini keşfetmeye çalışıyordum. Acaba
ayakkabılarımı çıkarıp

ayaklarımın ucuna basarak - bütün psikiyatlarda
biraz polis

hafiyeliği vardır ya - o mektupları bulana, yırtıp
açana ve içindekilerin

yardımla Saul'ü tekrar akıl sağlığına
kavuşturana dek

ortalıkta dolaşsa mıydım?

Sekiz dokuz yaşlarındayken bileğimde oluşan

bir sinir düğümünü

düşünüyordum. Sevecen aile doktoru elimi
usulca tutmuş

muayene ediyordu - sonra ansızın, öbür elinde
gizlice tuttuğu

ağır bir kitabı hızla bileğime vurarak düğümü
patlatmıştı. Bir anlık

göz karartıcı bir acıyla tedavi sona ermiş ve
kapsamlı bir cerrahi

işlemin önüne geçilmişti. Psikiyatride böyle
iyilikseverce bir

despotluğun yeri olabilir miydi? Sonuçlar
mükemmeldi ve sinir

düğümünden kurtulmuştum. Ama ben bir daha
bir doktorla el sıkışmaya

gönüllü olana dek yıllar geçmişti!

Eski ğretmenim John Whitehorn, bana --
psikoz-- tanısının terapi

ilişkinin niteliğine bakarak konulabileceğini
öğretmişti:

eğer terapist, artık hastayla kendisini, hastanın
akıl sağlığını

iyileştirmek için birlikte çalışan müttefikler
olarak algılayamıyorsa,

hastanın --psikozlu-- kabul edilmesi gerektiğini
belirtmişti. Bu kıstasa

göre Saul psikozluydu. Artık benim görevim,
ona o üç kapalı

mektubu açması veya haklarına daha iyi sahip
çıkan biri olması

ya da kendine bir öğle gezintisi ikram etmesi
için yardım etmek

değildi: onu hastanenin dışında tutmak ve kendini öldürmesine

engel olmalı.

Ben böyle bir çıkmaz içindeyken umulmadık bir şey oldu. Bir

ziyaretimden önceki akşam, Saul'den belinin daha iyi olduğu, artık

yürüyebildiği ve benimle randevusu için ofisime geleceği mesajını

aldım. Onu gördükten sonra birkaç saniye içinde, o tek kelime

bile söylemeden, son derece değişmiş olduğunu fark ettim:

eski Saul birdenbire tekrar benimle birlikteydi. Umutsuzluk içinde

boğulan, insanlığını, gülmesini, benlik bilincini
yitirmiş olan

adam gitmişti. Haftalardır, pencerelerine ve
duvarlarına çılgınca

vurup durduğum bir psikoz içinde hapsolmuş
durumdaydı. Şimdi,

umulmadık bir biçimde, onu kırıp dışarı çıkmış
ve kendiliğinden

tekrar bana katılmıştı.

Bunu yalnızca bir tek şey yapabilir, diye
düşündüm. Mektuplar!

Saul beni uzun süre merakta bırakmadı. Bir
gün önce bir meslektaş

telefonla arayarak ondan bir burs başvurusunu

incelemesini

istemişti. Konuşurlarken, arkadaşı laf arasında
Dr. K. hakkındaki

haberi duyup duymadığını sormuştu. Saul,
korku içinde,

son birkaç haftadır yatağa mahkum olduğunu ve
hiç kimseyle teması

olmadığını söylemişti. Meslektaş, Dr. K.'nin bir
akciğer ambolisi

sonucunda aniden öldüğünü söylemiş ve
ölümünün çevresindeki

olayları anlatmaya başlamıştı. Saul onun sözünü
kesip

haykırmamak için kendini güç tutmuştu: --
Yanında kimin bulunduğu,

nasil öldüğü, nereye gömüldüğü, anma
töreninde kimin

konuştuğu umurumda bile değili Bunların hiçbiri
umurumda değil!

Bana yalnızca ne zaman öldüğünü söyle!--
Sonunda, Saul ölümün

tam tarihini öğrenmiş ve, hızlı bir hesapla, Dr.
K.'nin dergi

kendisine ulaşamadan ölmüş ve böylece Saul'ün
makalesini okuyamamış

olduğunu belirlemişti. Saul'ün ne mal olduğu
ortaya

çıkınamıştı! Mektupların verdiği dehşet duygusu
bir anda kaybolmuş

ve Saul onları yazı masasından çıkarıp
okumuştu.

Birinci mektup Stockholm Enstitüsü'nde
doktora sonrası çalışmaları

yapan ve Saul'den bir Amerikan üniversitesinde
öğretim

üyeliği için başvurusunu destekleyen bir mektup
yazmasını isteyen

bir bursiyerden geliyordu.

İkinci mektup Dr. K.'nin ölümüne ve cenaze
töreninin programına

ilişkin sade bir duyurudan ibaretti. Stockholm
Araştırma

Enstitüsü'nün geçmişteki ve şimdiki tüm
bursiyelerine ve öğretim

üyelerine postalanmıştı.

Üçüncü mektup Dr. K.'nin dul eşinden gelen
kısa bir nottu ve

kadın, Saul'ün şimdiye kadar Dr. K.'nin
ölümünü duymuş olduğunu

varsaydığını yazıyordu. Dr. K. Saul'den her
zaman sitayişle

söz etmişti ve eşi, Dr. K.'nin masasının üzerinde
bulduğu bu bitmemiş

mektubu onun Saul'e göndermesini isteyeceğini
biliyordu.

Saul merhum Dr. K.'nin elyazısıyla yazılmış kısa
notu bana

uzattı:

--Aziz Profesör C.,

On iki yıldır ilk kez ABD'ye bir seyahat
planlıyorum. Seyahat

programıma, orada olmanız ve beni görmek istemeniz halinde,

Kaliforniya'yı da dahil etmek istiyorum.
Sohbetlerimizi

çok özledim. Her zamanki gibi burada kendimi çok yalnız hissediyorum

- Stockholm Enstitüsü'nde profesyonel mesai arkadaşlığı

hemen hemen yok gibi. Ortak girişimimizin belki en

mükemmel çabamız olmadığını ikimiz de biliyoruz, ama benim

için önemli olan bunun bana, çalışmalarınızı otuz yıl boyunca

izleyip saygı duyduktan sonra, sizi şahsen tanıma fırsatını

vermiş olmasıdır.

Bir başka ricam da ...--

Mektup burada kesiliyordu. Belki de satırların gerisinde orada

olmayan şeyler okuyordum, ama bana öyle gelmişti ki Dr. K. de

Saul'de bir şey arıyordu, onun için tıpkı Saul'ün onda aradığı

onay kadar can alıcı olan bir şey. Ama bu tahmin bir yana, şu kadarı

kesindi: Saul'ün tüm felaket kehanetleri yalanlanmıştı; mektubun

tonu su götürmez biçimde kabul edici, hatta sevecen ve

saygılıydı.

Saul bunu kaydetmekte gecikmemiş ve mektubun derhal sağaltıcı

bir etkisi olmuştu. Depresyonu, tüm meşum -- biyolojik--

belirtileriyle birlikte birkaç dakika içinde kaybolmuştu ve Saul

şimdi son birkaç hafta içindeki düşünüş ve davranışlarını egosuna

yabancı ve tuhaf olarak görmeye başlamıştı. Ayrıca, eski ilişkimizi

süratle yeniden kurmuştu: bir kez daha bana karşı sıcak

duygular besliyor, onu terk edip gitmediğim için teşekkür ediyor

ve son birkaç haftadır bana bu kadar zorluk çıkarmış olduğu için

üzüntüsünü dile getiriyordu.

Sağlığı yerine gelen Saul, terapiye hemen son vermeye hazırdı,

ama iki kez daha gelmeyi kabul etti - bir sonraki hafta ve bir

ay sonra. Bu seanslar bayunca, olup bitenlerden bir anlam çıkarmaya

çalıştık ve gelecekteki olası stresli durumlara uygun stratejik

bir yanıtı ayrıntılarıyla planladık. Onun beni rahatsız etmiş

olan tüm yönlerini araştırıp inceledim - intihar eğilimleri, görkemli

bir kötülük duygusu, uykusuzluğu ve iştahsızlığı. İyileşmesi

dikkate değer bir biçimde güvenilir
görünüyordu. Bundan

sonra yapabileceğimiz başka bir şey yok gibiydi,
biz de ayrıldık.

Sonraları, Saul Dr. K.'nin duygularını o kadar
hatalı değerlendirmişse,

belki benim duygularımı da yanlış yorumlamıştır
diye

düşündüm. Acaba onu ne kadar çok sevdiğimi,
zaman zaman işini

unutup Union Caddesi'nde bir öğle sonrası
yürüyüşünün keyfini

çıkarmasını ne kadar çok istediğimi fark etmiş
miydi hiç? Benim

de ona katılmayı ve belki birlikte çabucak bir
cappuccino içmeyi

ne kadar çok istediğimi fark etmiş miydi?

Bunları Saul'e hiç söylememiş olmaktan
pişmanlık duyuyorum.

Bir daha hiç karşılaşmadık; üç yıl sonra,
öldüğünü öğrendim.

Kısa bir süre sonra da, bir partide Stockholm
Enstitüsü'nden

henüz dönmüş olan bir genç adamla tanıştım.
Bir yıllık bursu ile

ilgili uzun sohbetimiz sırasında, bir zamanlar
Saul adında bir

dostumun da orada tatminkar bir ikameti olmuş
olduğundan söz

ettim. Evet, Saul'ü tanımıştı. Aslında, garip bir
biçimde, kendisinin

bursu da kısmen --Saul'ün üniversiteyle
Stockholm Enstitüsü

arasında tesis ettiği iyi niyet-- sayesinde
gerçekleşmişti. Saul'ün

vasiyetinde Stockholm Enstitüsü'ne elli bin
dolarlık bir miras bıraktığını

duymuş muydum acaba?

.....

Terapide Tek Eşlilik

--Ben bir hiçim. Bir süprüntü parçası. Bir
sürüngen. Bir sıfır. İnsan

kamplarının dışındaki çöplüklerde sinsice
dolanıyorum. Tanrım,

bir ölsem! Ölmüş olsam! Safeway otoparkında
yamyassı ezilmiş

ve sonra bir yangın hortumunun suyuyla
sürüklenip gitmiş olsam.

Geride hiçbir şey kalmadan. Hiçbir şey. 'Bir
zamanlar Marge

White adında bir hiç vardı' diye tebeşirle
kaldırıma yazılmış

sözler bile.--

Marge'ın gece yarısı telefonlarından biri daha!
Tanrım, bu telefonlardan

nefret ediyordum! Hayatıma zorla girildiği için
değil

- bunu beklemeyi öğrenmişim: etkinlik alanıyla
birlikte gider

bu. Bir yıl önce Marge'ı bir hasta olarak ilk kez kabul ettiğim zaman,

telefonlar olacağını biliyordum; onu görür görmez başıma

gelecekleri sezmiştim. Derin sıkıntı belirtilerini tanımak için fazla

deneyim gerekmiyordu. Sarkan başı ve omuzları --depresyon-- diyordu;

kocaman gözbebekleri, kıpır kıpır elleri ve ayakları --kaygı--

diyordu. Ona ilişkin tüm diğer şeyler - çok sayıda intihar girişimi,

yeme bozuklukları, babası tarafından erken yaşta cinsel istismar,

aralıklı psikotik düşünme, yirmi üç yıllık terapi - --sınırdı--

diye bağıırıyordu; orta yaşlı, huzur arayan bir

psikiyatrin yüreğine

dehşet salan kelimeydi bu.

Otuz beş yaşında bir laboratuvar teknisyeni
olduğunu; on yıldır

terapiye gittiği psikiyatrin kısa bir süre önce
başka bir şehre

yerleştiğini; umutsuzca yalnız olduğunu; er ya
da geç, bu yalnızca

bir zaman sorunuydu, kendini öldüreceğini
söylemişti bana.

Seans boyunca hırsla sigara içmişti; çoğu kez
iki üç nefes çektikten

sonra sigarayı öfkeyle söndürüyor, sadece
birkaç dakika

sonra bir tane daha yakıyordu. Seans süresince
yerinde oturamamış,

üç kez kalkıp bir aşağı bir yukarı yürümüştü.
Birkaç dakikalığına

odanın karşı köşesinde yere oturmuş ve bir
Feiffer karikatür

karakteri gibi kıvrılıp kalmıştı.

İlk dürtüm, ne olursa olsun çekip gitmek, çok
uzaklara gitmek

- ve onu bir daha görmemektir. Bir mazeret bul,
herhangi bir mazeret:

zamanım tamamen doldu, birkaç yıl için
yurtdışına gidiyorum,

tam gün bir araştırma kariyerine başlıyorum.
Ama çok geçmeden

ona bir randevu daha veren sesimi duydum.

Belki de güzelliğiydi aklımı çelen; şaşılacak kadar beyaz, kusursuz

yüzünü perçemlerle çerçeveleyen simsiyah saçlarıydı. Ya

da bu benim bir öğretmen olarak mesleğime karşı taşıdığım yükümlülük

duygum muydu? Son zamanlarda kendime, bir yandan

öğrencilere psikoterapi yapmalarını öğretmeyi sürdürürken

bir yandan da, dürüstlikle, güç hastaların tedavisini nasıl

reddedebileceğimi sormaktaydım. Sanırım Marge'ı pek çok nedenle bir

hasta olarak kabul etmiştim; ama bunu her
şeyden fazla, utanç

nedeniyle yaptığımı inanıyorum, kolay yaşamı
seçmenin, bana

en çok ihtiyaç duyan hastalardan kaçınmanın
utancı nedeniyle.

Bu durumda bunun gibi imdat telefonları
geleceğini ummuştum.

Kriz üstüne kriz çıkacağını ummuştum. Bir
noktada onu

hastaneye yatırmaya gerek duyacağımı da
ummuştum. Neyse ki

bundan kaçınabilmiştim - koğuş personeliyle
şafak sökerken yapılan

toplantılar, talimatların yazılması,
başarısızlığımın aleni

teslimi, her gün ayaklarımı sürüyerek hastaneye
gidişler. Yalanıp

yutulan koskoca zaman parçaları!

Hayır, nefret ettiğim ne hayatıma zorla
girilmesi, hatta ne de

telefonların verdiği rahatsızlıktı: yalnızca
konuşma tarzımızdı.

Bir defa Marge her kelimedede kekeliyordu. Kafası
karıştığı zaman

hep kekelerdi - kekeler ve yüzünü çarpıttı.
Onu, güzel yüzünün

bir yanı çarpılma ve spazmlarla korkunç
derecede çirkinleşmiş

olarak gözümde canlandırabiliyordum. Sakin,
durulmuş olduğu

zamanlarda Marge ile yüz spazmları hakkında konuşmuş

ve bunların bir tür kendini çirkinleştirme çabası olduğuna karar

vermiştik. Cinselliğe karşı apaçık bir savunma olan bu spazmlar,

dışarıdan ya da içeriden cinsel bir tehdit olduğu zaman ortaya çıkıyorlardı.

Bu yorum pek de işe yaramıştı doğrusu - bir gergedana

çakıl taşları atmak gibi: sırf seks kelimesinin telaffuzu, spazmları

davet etmeye yeterli olmuştu.

Kekelemesi her zaman canımı sıkardı. Acı çektiğini bilirdim

ama yine de, --Haydi Marge!-- dememek için kendimi güç tutardım,

--Devam etsene! Bir sonraki kelime ne olacak?--

Ama bu telefonların en kötü yanı benim beceriksizliğimdi.

Marge beni sınıyordu ve ben hep yetersiz çıkıyordum. Geçen yıl

beni yirmi defa böyle telefonla aramıştı ve bir defasında bile ona

ihtiyaç duyduğu yardımı vermenin yolunu bulamamıştım.

O geceki sorun, Stanford Daily'de karım hakkında bir yazı görmüş

olmasıydı. Karım, on yıl sonra, Stanford Kadın

Araştırmaları

Merkezi'nin yöneticiliğinden ayrılıyordu ve
kampus gazetesi onu

göklere çıkarmıştı. Bu yetmiyormuş gibi Marge
o akşam, son derece

berrak konuşan, genç ve çekici bir kadın
filozofun verdiği

bir halk konferansına gitmişti.

Marge kadar kendinden nefret eden pek az
insan tanımışımdır.

Onda bu duygular hiç kaybolmuyor ama en iyi
zamanlarında

yalnızca arka plana çekilip geri gelmek için
uygun bir işaret

bekliyorlardı. Kendi yaşındaki başka bir kadının

herkesçe alkışlanan

başarısından daha güçlü bir işaret de yoktu: o zaman, kendine

olan nefreti onu dalga dalga sarıyor ve Marge her zamankinden

daha ciddi bir biçimde intiharı düşünüyordu.

Rahatlatıcı sözler bulmaya çabaladım. --Marge, neden kendine

bunu yapıyorsun? Hiçbir şey yapmamış, hiçbir şey başaramamış

olmaktan, yaşamaya layık olmamaktan söz ediyorsun, ama ikimiz

de biliyoruz ki bu bir ruh halinden ibaret. Gerçeklikle hiç ilgisi

yok! İki hafta önce kendini ne kadar harika

hissettiğini hatırlasana.

Dış dünyada değişen hiçbir şey yok ki. Sen şimdi de tıpatıp

o zaman olduğun kişisin!--

Doğru yoldaydım. Dikkatini çekmiştim.
Dinlediğini duyabiliyordum

ve devam ettim.

--Bu kendini başkalarıyla olumsuz bir tarzda kıyaslama işi sana

her zaman zarar verir. Bak, kendini biraz rahat bırak. Kendini

belki de tüm üniversitedeki en parlak konuşmacı olan Profesör

G. ile kıyaslamayı seçme. Hayatında

onurlandırıldığı o bir tek

günde karımı seçme. Kendine işkence etmek istiyorsan, kendini

olumsuz bir biçimde kıyaslayabileceğin birini bulmak her zaman

mümkün. Bu duyguyu biliyorum, ben de aynı şeyi yaptım.

--Bak, neden bir kez olsun senin sahip olduklarına sahip olmayan

birini seçmiyorsun? Sen her zaman başkalarına merhamet

beslemiştir. Evsizler için yaptığı gönüllü çalışmaları düşün.

Bundan hiç pay çıkarmıyorsun kendine. Başkalarını zerrece

umursamayan biriyle kıyaslasana kendini. Ya da
neden o yardım

ettiğin evsiz insanlardan biriyle kıyaslamayasın?
Bahse girerim ki

hepsi kendilerini seninle olumsuz bir biçimde
kıyaslıyorlardır.--

Kapanan telefonun sesi, anında fark ettiğim
şeyi doğruladı:

Muazzam bir hata yapmıştım. Benim bu gafımla
tam ne yapacağını

bilecek kadar iyi tanıyordum onu: gerçek
duygularımı açığa

vurduğumu, kendisinin ancak yeryüzündeki en
talihsiz insanlarla

olumlu yönde kıyaslanabilecek kadar umutsuz
bir durumda

olduğunu düşündüğümü söyleyecekti.

Bu fırsatı kaçırmadı ve bir sonraki terapi
saatimize - neyse ki

ertesini sabahı - tam bu duyguyu dile getirerek
başladı. Sonra üşütücü

bir ses ve kesik kesik bir ritimle bana kendisi
hakkındaki

--gerçekleri-- aktararak konuşmasını sürdürdü.

--Otuz beş yaşındayım. Hayatım boyunca hep
akıl hastasıydım.

On iki yaşından beri psikiyatlara gidiyorum ve
onlarsız

hiçbir şey yapamıyorum: Geri kalan ömrümde
de hep ilaç almam

gerekecek. Umut edebileceğim en iyi şey bir akıl hastanesinin dışında

kalmak. Hiçbir zaman sevilmedim. Hiçbir zaman çocuklarım

olmayacak. Bir erkekle hiçbir zaman uzun süreli bir ilişkim

olmadı ve olması umudu da yok. Arkadaş edinme yeteneğinden

yoksunum. Doğum günümde hiç kimse telefon etmez. Bana çocukluğumda

tecavüz eden babam öldü. Annem ise acılaşmış, deli

bir kadın ve ben her gün ona biraz daha benziyorum. Ağabeyim

hayatının büyük bir bölümünü bir akıl hastanesinde geçirdi. Hiçbir

yeteneğim, hiçbir özel becerim yok. Hep süfli

bir işte çalışacağım.

Hep yoksul olacağım ve aylığımın çoğunu hep
psikiyatrik

tedaviye harcayacağım.--

Durdu. Bitirdiğini sanıyordum ama bunu
anlamak kolay değildi

Çünkü bir hayal gibi konuşuyordu - tekin
olmayan bir durgunluk

içindeydi, dudakları dışında hiçbir yeri, soluğu,
ya da elleri,

ya da gözleri, ya da hatta yanakları, hareket
etmiyordu.

Birdenbire, hala son bir enerji spazmı kalmış
kurgulu bir

oyuncak gibi, tekrar başladı: --Bana sabırlı

olmamı söylüyorsunuz.

Bana hazır olmadığımı - terapiyi bırakmaya
hazır olmadığımı,

evlenmeye hazır olmadığımı, bir çocuğu evlat
edinmeye hazır

olmadığımı, sigarayı bırakmaya hazır
olmadığımı - söylüyorsunuz.

Bekledim. Bütün ömrümü bekleyerek geçirdim.
Artık çok

geç, yaşamak için çok geç artık.--

Bu nakarat boyunca gözümü kırpmadan
oturdum ve, bir an

için, etkilenmeyişimden utanç duydum. Ama
duyarsızlık değildi

bu. Bu nakaratı daha önce de duymuştum ve

onu ilk kez söylediğinde

nasıl altüst olduğumu, duygudaşlık ve kedere
garkolup

Hemingway'in deyimiyle --sulu-düşünen bir
Yahudi psikiyatrist--

kimliğine büründüğümü anımsıyordum.

Daha da beteri, çok daha beteri (ve bunu itiraf
etmek hiç de

kolay değil), onunla aynı fikirdeydim. --Gerçek
vaka dosyasını-- o

kadar dokunaklı ve inandırıcı bir biçimde
sunmuştu ki tamamen

ikna olmuştum. Gerçekten ciddi biçimde
özürlüydü. Herhalde hiç

evlenmeyecekti. Gerçekten uyumsuzdu.

Başkalarına yakın olma

yeteneğinden gerçekten yoksundu. Belki yıllarca, belki de her zaman

terapiye ihtiyaç duyacaktı. Umutsuzluğunun ve karamsarlığının

o denli derinlerine çekilmiştim ki intiharın cazibesini kolayca

anlayabiliyordum. Onu rahatlatacak hemen hiçbir söz bulamıyordum.

Bu nakaratın depresyon ürünü propagandadan ibaret olduğunu

anlamam, bir sonraki seansımıza kadar geçen bir haftamı almıştı.

Konuşan onun depresyonuydu ve ben de buna inanacak

kadar aptaldım. Tüm şu çarpıtmalara bakın,
söylememiş olduğu

şeylere bakın. Marge olağanüstü zeki, yaratıcı,
gayet çekici bir kadındı

(suratını arpıtmadığı zaman). Onu görmeyi,
onunla birlikte

olmayı dört gözle bekliyordum. Çektiği acılara
karşın daima

özveride bulunmuş, kendini topluma hizmete
adamış olması

bende saygı uyandırmıştı.

Bu durumda şimdi nakaratı tekrar duyunca,
onun bu ruh halini

nasıl değiştirebileceğimi düşündüm. Geçmişte
benzer durumlarda

ağır bir depresyona girmiş ve haftalarca o
durumda kalmıştı.

Derhal harekete geçerek onun büyük bir dertten
kaçınmasına

yardımcı olabilirdim.

--Konuşan senin depresyonun, Marge, sen
değilsin. Depresyona

her gömülüşünde tekrar tırmanıp yukarı çıktığını
anımsa.

Depresyonun iyi bir yanı - tek iyi yanı - her
zaman sona ermesidir.--

Çalışma masama doğru yürüdüm, onun
dosyasını açtım ve topu

topu üç hafta önce, yaşama karşı coşku

doluyken yazmış olduğu

bir mektubun bazı bölümlerini yüksek sesle okudum:

--...Harika bir gündü. Jane ile birlikte
Telegraph Avenue'den

aşağı doğru yürüdük. Eski elbise mağazalarında
1940'ların gece

elbiselerini denedik. Birtakım eski Kay Starr
plakları buldum.

Golden Gate Köprüsü'nde koştuk, Greens
Restoran'da kahvaltı

ettik. San Francisco'da hayat varmış sonuç
olarak. Size hep kötü

haberleri veriyorum - bazı iyi şeyleri de
paylaşmayı düşündüm.

Perşembeye görüşmek üzere ...--

Ama açık pencereden içeriye esen ılık bahar
rüzgarlarına karşın,

ofisimde kış hüküm sürüyordu. Marge'ın yüzü
donmuştu

sanki. Gözlerini duvara dikmişti ve beni hemen
hiç duymuyor gibi

görünüyordu. Yanıtı buz gibiydi: --Benim bir hiç
olduğumu

düşünüyorsunuz. Benden kendimi evsizlerle
kıyaslamamı isteyen

sözlerinize bakın. Değerimin bu kadar olduğunu
düşünüyorsunuz.--

--Marge, bunun için özür dilerim. Telefonda

yararlı olma konusunda

ortalamam pek yüksek değildir. Beceriksizce bir çabaydı

o. Ama inan bana, amacım yardımcı olmaktı. O sözü söyler

söylemez bir hata olduğunu fark etmiştim.--

Bunun yararı olmuş gibiydi. Marge'in soluğunu bıraktığını

duydum. Gergin omuzları gevşedi, yüzü çözüldü, başı belli belirsiz

bana doğru döndü.

Ona birkaç santim yaklaştım. --Marge, sen ve ben daha önce

de krizler geçirdik, kendini tıpkı şimdiki kadar

berbat hissettiğın

dönemlerdi onlar. Geçmişte neyin yararı oldu?
Ofisten kendini

girdiğinden daha iyi hissederek çıktığın
zamanları anımsıyorum.

Farkı yaratan neydi? Sen ne yapmıştın? Ben ne
yapmıştım? Gel

bunu birlikte düşünelim.--

Marge ilk önce bu soruyu yanıtlayamadı ama
ona ilgi gösterdi.

Daha fazla çözölme belirtileri: boynunu çıtırdattı
ve uzun siyah

saçlarını bir yana savurup sonra da
parmaklarıyla taradı. Aynı

soruyla defalarca başının etini yedim ve sonunda

bu soru üzerinde

birlikte çalışan araştırmacılara dönüştük.

Marge, dinlenmenin kendisi için önemli olduğunu, acılarını

anlatacağı benden başka hiç kimsesi, ofisim dışında hiçbir yeri

olmadığını söyledi. Bir depresyonu hızlandıran olayları dikkatle

incelememizin de ona yardımcı olduğunu biliyordu.

Çok geçmeden haftanın tüm tedirgin edici olaylarını birer birer

gözden geçirmeye başlamıştık. Bana telefonda anlattığı stresler

dışında başka şeyler de olmuştu. Örneğin,
çalıştığı üniversite

laboratuvarının tam günlük bir toplantısında,
profesyonel ve akademik

personel belirgin bir biçimde, onu umursamaz
bir tavır

sergilemişti. Marge'ın duygularını paylaştım ve
onun durumunda

- karım dahil - pek çok kişinin olduğunu
duyduğumu söyledim.

Ona karımın, Stanford'un öğretim üyeleri
dışındaki elemanlarına

sınırlı ayrıcalıklar tanıma ve pek az saygı
gösterme eğiliminden

rahatsız olduğu sırrını verdim.

Marge yeterince başarılı olmayışı ve otuz
yaşındaki patronunun

kendisinden çok daha başarılı oluşu konusuna
döndü.

--Neden,-- diye düşünceye daldım,-- bu
olumsuz kıyaslamaların

ardına düşeriz? Bu öylesine kendini
cezalandırıcı, öylesine

sapkın bir şey ki - ağrıyan bir dişi gıcırdatır
gibi.-- Ona benim de

kendimi pek çok durumda başkalarıyla olumsuz
biçimde kıyaslamış

olduğumu söyledim (Belirli ayrıntılar vermedim.
Belki de

vermeliydim. Ona eşitim gibi davranmış
olurdum.)

Özsaygıyı düzenleyen bir termostat mecazını kullandım.

Onunki işlevini iyi yapmıyordu: bedeninin yüzeyine fazla yakındı.

Özsaygısını dengede tutmuyor, tersine dış olayların etkisiyle

çılgınca dalgalanıyordu. İyi bir şey olduğunda kendini harika

hissediyordu; birinden bir eleştiri gelsin, günlerce keyfi kaçıyordu.

Termostatı pencerenin fazla yakınına konulmuş bir sistemle

evini ısıtmaya çalışmak gibiydi bu.

Seans bittiğinde bana kendini ne denli daha iyi

hissettiğini

söylemesi gerekmiyordu: ofisten ayrılırken soluk
alıp verişinde,

yürüyüşünde, gülümseyişinde görebiliyordum
bunu.

Bu iyilik devam etti. Marge mükemmel bir
hafta geçirdi ve bana

gece yarısı kriz telefonları gelmedi. Onu bir
hafta sonra gördüğümde

neredeyse içi içine sığmıyor gibiydi. Her zaman
birini neyin

iyileştirdiğini anlamanın, neyin kötüleştirdiğini
belirlemek

kadar önemli olduğuna inanmışımdır, bu
bakımdan ona bu farkı

neyin yarattığını sordum.

--Her nasılsa,-- dedi Marge, --son saatimiz her şeyi tersine çevirdi.

Beni o kadar kısa bir süre içinde o dehşetten çekip çıkarmış

olmanız hemen hemen bir mucize. Psikiyatrim olduğunuz için

gerçekten memnunum.--

İçten komplimanından son derece hoşlanmakla birlikte her iki

düşünce de beni rahatsız etmişti: şu esrarengiz -- her nasılsa-- ve

benim bir mucize yaratıcısı olarak görülmem. Marge bu tabirler

çerçevesinde düşündüğü sürece iyileşemezdi
çünkü yardımın

kaynağı ya kendisinin dışında ya da kavrayışının
ötesindeydi.

Benim bir terapist olarak görevim (bir anne veya
babanınkinden

pek farklı olmayarak) kendimi kullanım dışı
bırakmak - hastanın

kendi kendisinin ana babası olmasına yardım
etmekti. Ben onu

iyileştirmek istemiyordum. Onun kendi kendisini
iyileştirme sorumluluğunu

almasına yardım etmek istiyordum ve istiyordum

ki bu iyileşme süreci ona olabildiğince berrak
görünsün. İşte bu

yüzden onun --her nasılsa--sından rahatsız
olmuş ve bunu araştırmaya

girişmiştim.

--Son saatimizde sana yardımcı olan şey tam olarak neydi?--

diye sordum. --Hangi anda kendini daha iyi hissetmeye başladın?

Gel izini birlikte sürerek keşfedelim şunu.--

--Bir tanesi şu evsizler konusundaki konuşmayı ele alışınydı.

Sizi sürekli cezalandırmak için kullanabilirdim onu - hatta geçmişte

bunu psikiyatlara yaptığımı biliyorum. Ama siz doğal bir

biçimde niyetinizin ne olduğunu ve beceriksizce davranmış olduğunuzu

söyleyince, bunun için öfke nöbetleri
geçiremeyeceğimi

anladım.--

--Sözlerim senin bana bağlı kalmana olanak
vermiş gibi görünüyor.

Seni tanıdığımdan beri en sürekli depresyonda
olduğun

zamanlar, herkesle bağlarını koparıp gerçekten
yalnız olduğun

zamanlardı hep. Burada önemli bir mesaj var -
hayatını insanlarla

dolu tutman hakkında.-- Seans boyunca ona
yardımcı olan başka

neler olduğunu sordum.

--Beni tersine çeviren asıl şey - yani gerçekten yatışmaya başladığım

an - karınızın ve benim iş hayatında benzer sorunlarımızın

olduğunu söylediğiniz andı. Ben öylesine iğrenç, öylesine itici

olduğumu, karınızın ise öylesine kutsal olduğunu hissediyordum

ki ikimizden aynı solukta söz edilemezdi. Bana onunla benim aynı

sorunları paylaştığımız sırrını vermeniz bana biraz saygınız olduğunu

kanıtlıyordu.--

İtiraz etmek, ona her zaman saygı duyduğumu söylemek üzereydim

ki sözümü kesti. --Biliyorum, biliyorum - bana saygı duyduğunuzu

sık sık söylüyordunuz, beni sevdiğinizi söylüyordunuz,

ama yalnızca sözlerdi bunlar. Hiçbir zaman gerçekten inanmamıştım

onlara. Bu kez farklıydı, sözlerin ötesine geçmiştiniz.--

Marge'ın söyledikleri beni çok heyecanlandırmıştı. Yaşamsal

sorunlara kendince bir parmak basma tarzı vardı. --Sözlerin ötesine--

geçmek, buydu önemli olan. Ne söylediğim değil ne yaptığımdı.

Bu aslında hasta için bir şey yapmaktı. Karımla ilgili bir şeyi

paylaşmak, Marge için bir şey yapmaktı, ona bir armağan vermektir.

Söz değil eylemdi tedavi eden!

Bu fikir beni o kadar kamçılamıştı ki onun üzerinde daha fazla

düşünebilmek için seansın sonunu zor edecektim. Ama şimdi

dikkatimi yeniden Marge'a vermek durumundaydım. Daha anlatacakları

vardı bana.

--Bir de bana durmadan geçmişte neyin yardımcı olduğunu

sormanız çok yararlı oldu. Sorumluluğu bana yükleyip durdunuz,

seansın sorumluluğunu almamı sağladınız. İyi oldu bu. Genellikle

haftalarca depresyonda kalıp surat asarım; ama siz, birkaç

dakika içinde, beni ne olduğunu bulup çıkarmam için çalıştırmaya

başladınız.

--Hatta sırf şu 'Geçmişte ne yardımcı oldu?' sorusunu sormanız

bile yardımcı oldu, çünkü bana iyileşebilmemin bir yolu olduğu

konusunda güvence veriyordu. Aynı zamanda, yanıtlarını bildiği

sorular hakkında bana tahminler yaptıran bir büyücü rolüne

girmeyişinizin de yardımı oldu. Bilmediğinizi
itiraf edip beni sizinle

birlikte araştırmaya davet etmeniz hoşuma gitti.--

Kulaklarıma müzik gibi geliyordu bu! Marge
ile bir yıllık çalışmam

boyunca bir tek gerçek kuralım olmuştu - ona
eşitim gibi

davranmak. Onu nesneleştirmemeye, ona
acımamaya ya da aramızda

bir eşitsizlik uçurumu yaratacak herhangi bir şey
yapmamaya

çalışmıştım. Bu kuralı elimden geldiğince
izlemiştim ve

şimdi onun yararlı olmuş olduğunu işitmek
güzel bir duyguydu.

Psikiyatrik --tedavi-- projesi kendi içinde tutarsızlıklarla doludur.

Bir kişi, yani terapist, başka birini --tedavi-- ettiği zaman, daha

en baştan tedavi çiftinin, yani terapi ittifakını oluşturan iki kişinin,

eşit ya da tam müttefik olmadığı kabul edilmiştir; biri sıkıntı

içinde ve çoğu kez şaşkın durumdayken diğerinin profesyonel

becerilerini kullanarak bu sıkıntı ve şaşkınlığın gerisinde yatan

sorunları birbirinden ayırıp nesnel bir biçimde incelemesi

beklenir. Dahası, hasta olan tedavi edene bir ödeme yapar. Tedavi

kelimesi bile eşitsizlik ima eder. Bir insanı eşiti gibi --tedavi etmek,--

terapistin o insan sanki kendisinin eşitiymiş gibi davranarak

alt etmesi ya da gizlemesi gereken bir eşitsizlik ima eder.

Bu durumda Marge'a eşitim gibi davranmakla yalnızca ona

(ve kendime) sanki eşitmişiz gibi rol mü yapıyordum? Belki de

terapiyi, hastaya yetişkin muamelesi yapmak şeklinde anlatmak

daha doğru olur. Bu akademik bir kılı kırk yarma gibi görünebilir,

ama Marge'ın terapisinde, beni onunla ya da herhangi bir hastayla

nasıl bir ilişki kurmak istediğim konusunda çok berrak düşünmeye

zorlayan bir şey gerçekleşmek üzereydi.

Üç hafta kadar sonra, yani benim terapi eyleminin önemini

keşfedişimden üç hafta sonra, olağanüstü bir şey oldu. Marge ve

ben sıradan bir seansın ortasındaydık. Marge berbat bir hafta geçirmişti

ve bana bazı ayrıntıları anlatıyordu. Cansız görünüyordu,

eteği buruşmuş ve çarpılmıştı, saçları bakımsızdı, yüzünde

cesaretsizlik ve bitkinlik çizgileri vardı.

Ağıtının ortasında birdenbire gözlerini kapadı -
bu kendi başına

olağandışı bir şey değildi, çünkü seans sırasında
sık sık otohipnotik

bir duruma girerdi. Çok önceden bu tuzağa
düşmemeye

- bu durumdayken onun ardından gitmemeye -
karar vermiştim,

tersine onu dışarı çağırırdım. --Marge,-- dedim
ve cümleinin gerisini

söylemek üzereydim: --Lütfen geri gelir misin?--
Ama o anda

ağzından yabancı ve güçlü bir sesin çıktığını
duydum: --Siz beni

tanımıyorsunuz.--

Haklıydı. Konuşan kişiyi tanımıyordum. Ses o kadar farklı, o

kadar güçlü, o kadar yetkiliydi ki, bir an için odaya başka kimin

girmiş olabileceğini görmek için etrafıma bakındım.

--Sen kimsin?-- diye sordum.

--Ben! Ben!-- Ve sonra değişik bir Marge ayağa fırlayıp odada

mağrur bir tavırla dolaşarak kitaplıklara dikkatle bakmaya, tabloları

düzeltmeye, mobilyalarımı incelemeye başladı. Bu Marge idi,

ama Marge değildi. Giysileri dışında her şeyi

değişmişti - tavrı,
yüzü, özgüveni, yürüyüşü.

Bu yeni Marge yaşam dolu, taşkınca ama hoş
bir şekilde işlevliydi.

O yabancı, tam kontralto ses, --Madem bir
musevi entelektüeli

pozundasınız, bari ofisinizi öyle biri gibi
döşeyin,-- diye buyurdu.

--Kanepenin örtüsü Goodwill mağazasından -
eğer kabul

etselerdi - ve şu duvar panosu hızla çürüyor -
bereket! Ve şu Kaliforniya

sahilinden fotoğraflar. Psikiyatrların ev
fotoğraflarından

gına geldi artık!--

Kıvrak zekalı, inatçı, çok seksiydi. Marge'ın monoton sesinden

ve amansız sızlanmasından bir an soluk alabilmek ne ferahlatıcıydı!

Ama tedirgin olmaya başlıyordum; bu hanımdan çok fazla

hoşlanmıştım. Lorelei hikayesini (Bir Alman masalında şarkılarıyla

gemicileri ayartıp ölüme sürükleyen denizkızı. (Ç. N.)) düşündüm ve

oyalanmanın tehlikeli olacağını bildiğim halde yine de bir süre onunla

kaldım.

--Neden geldin?-- diye sordum. --Neden

bugün?--

--Zaferimi kutlamak için. Biliyorsunuz, ben kazandım.--

--Neyi kazandın?--

--Bana aptal rolü yapmayın. Ben o değilim, biliyorsunuz! Söylediğiniz

her şey haaaaarika değil. Marge'a yardım edeceğinizi

mi düşünüyorsunuz?-- Yüzü harikulade değişkendi, kelimeleri

bir Victorian melodramının hain karakterinden beklenecek sınırsız

istihzayla dökülüyordu dudaklarından.

Alaycı, şeytanca bir tavırla devam etti: --Onu
otuz yıl terapide

tutabilirdiniz, ama yine de ben kazanırdım. Bir
yıllık çalışmayı

bir günde yıkabilirim. Gerekirse onun kaldırımın
kenarından hareket

halindeki bir kamyonun önüne inmesini
sağlayabilirim.--

--Ama neden? Bundan ne elde edersin? O
kaybederse sen de

kaybedersin.-- Belki onunla kalmam gerekenden
fazla kalıyordum.

Onunla Marge hakkında konuşmak yanlıştı.
Marge'a haksızlık

oluyordu bu. Ama bu kadının güçlü, neredeyse dayanılmaz

bir çekiciliği vardı. Kısa bir süre için ürpertici bir bulantı dalgası

hissettim, sanki gerçeğin bir yırtığından gözetliyormuşum, yasak

bir şeye, nesnelerin doğal düzeni içinde tamamlanmış insanda

görülmesi söz konusu olmayan hammaddelere, çatlaklara ve dikiş

yerlerine, embriyonik hücrelere ve blastulalara bakıyormuşum

gibi geldi. Tüm dikkatim ona çivilenmişti.

--Marge iğrenç biri. Onun iğrenç olduğunu biliyorsunuz.

Onunla birlikte olmaya nasıl
katlanabiliyorsunuz? İğrenç! İğrenç!--

Ve sonra, ömrümde gördüğüm en şaşırtıcı
tiyatro gösterisiyle,

Marge'ı taklit etmeye başladı. Aylardır tanık
olduğum her

jest, Marge'ın her yüz buruşturuşu, her hareketi,
kronolojik sırayla

önümden geçti. İşte benimle ilk kez ürkekçe
tanışan Marge. İşte

ofisimin köşesinde kıvrılmış duruyor. Ve işte,
kocaman, panik

dolu gözlerle bana ondan umut kesmemem için
yalvarıyor. İşte

kendi kendine girdiği bir trans halinde, kapalı
gözleri, gözlerinin

REM (Rapid Eye Movements: uyku sırasında

zaman zaman beliren hızlı

göz hareketleri. (Ç. N.)) benzeri çılgınca
hareketini örten kıpır kıpır

gözkapaklarıyla. Ve işte yüzü Quasimodo'nunki
gibi, spazmlarla korkunç

bir biçimde çarpılmış, neredeyse konuşamaz
durumda. İşte Marge'ın

korktuğu zamanlar yapma alışkanlığında olduğu
gibi koltuğunun

arkasına sinmiş duruyor. İşte melodramatik ve
alaycı bir tavırla

karnında ve göğsünde bıçak saplanırcasına
korkunç bir ağrıdan

yakınıyor. İşte Marge'ın kekelemesini ve en
bildik sözlerinden

bazılarını alaya alıyor. --Psikiyatrim olduğunuza
ööööyle

m-m-m-memnunum ki!-- Diz çökmüş durumda:
--B-b-b-beni seviyor

musunuz, D-D-D-Doktor Yalom? B-b-b-beni b-
b-b-bırakmayın,

siz b-b-b-burada olmayınca k-k-k-k-k-
kayboluyorum.--

Gösteri olağanüstüydü: bir gecede birkaç rol
oynamış bir aktrisin

alkışlarla tekrar sahneye çağrıldığında, rollerin
her birine kısaca,

belki yalnızca birkaç saniye için girivererek
seyircileri eğlendirdiğini

izlemek gibiydi. (Bir an için bu tiyatrodaki aktrisin
gerçekten

aktris değil yalnızca rollerden biri olduğunu
unutmuştum.

Gerçek aktris, sorumlu bilinç, kuliste gizlenmiş durumdaydı.)

Virtüozca bir gösteriydi. Ama aynı zamanda -- Ben-- (ona başka

ne ad vereceğimi bilemiyordum) tarafından ortaya konan tarif

edilemeyecek kadar acımasız bir gösteri. Tedavisi olanaksız,

umutsuz ve acıklı bir durumda olduğunu söylediği Marge'ı aşağılamayı

sürdürürken gözleri alev alevdi. Marge, diyordu --Ben--,

otobiyografisini yazmalı ve ona (burada kıs kıs gülmeye başladı)

--Acınmak İçin Doğmuş-- adını vermeli.

--Acınmak İçin Doğmuş.-- Elimde olmadan
gülümsedim. Bu

Belle Dame sans Merci (Acımasız güzel kadın.
(Ç. N.)) müthiş bir

kadındı. Rakibesini bu kadar çekici bulduğum,
onun Marge'ı taklidiyle

bu kadar sersemlediğim için kendimi Marge'a
sadakatsizlik etmiş gibi

hissediyordum. Ansızın - ne çabuk! - gösteri
bitti. --Ben-- bir iki dakika

için gözlerini kapadı ve tekrar açtığında o
kaybolmuş, Marge dehşet

içinde ağlayarak geri gelmişti. Başını dizlerinin
arasına koydu,

derin derin soludu ve yavaş yavaş tekrar sükunet
buldu. Birkaç

dakika hıçkırdı ve sonra nihayet olanlar hakkında konuştu. (Az

önce cereyan eden sahneyi gayet iyi anımsıyordu.) Daha önce hiç

böyle olmamıştı - ah evet, bir zamanlar Ruth Anne adında üçüncü

bir kişilik vardı - ama bugün gelen kadın daha önce hiç ortaya

çıkıamıştı.

Olup bitenler beni şaşkına çevirmişti. Tek temel kuralım olan

--Marge'a eşitin gibi davran--, yeterli değildi artık. Hangi Marge?

Şu önümde sızlanıp duran Marge mı, yoksa o seksi, pervasız

Marge mı? Bana öyle geliyordu ki önemli olan benim kendi hastamla

aramdaki ilişkiydi - Marge ile benim --
arasındalığımız--

(Buber'in sınırsız hantal tabirler deposundan bir tane). O ilişkiyi

koruyamadığım, ona sadık kalamadığım
takdirde terapi umudu

kaybolup giderdi. --Hastaya eşitin gibi davran--
şeklindeki temel

kuralımı --Hastaya sadık ol-- şeklinde
değiştirmem gerekiyordu.

Her şeyden önce, o öbür Marge'ın beni baştan
çıkarmasına izin

vermemeliydim.

Bir hasta, terapistin hastaya ait olan saat dışında sadakatsiz olmasını

hoşgörebilir. Terapistlerin başka ilişkileri de benimsemiş

olmaları ve dışarıda seansın bitmesini bekleyen başka bir hastanın

varlığı kabul edilse de, çoğu kez terapide bunu söz konusu

etmemek yolunda sessiz bir anlaşma vardır. Terapistle hasta, gizli

bir suç ortaklığı içinde, ilişkileri tek eşli bir ilişkiymiş gibi

davranırlar. Hem terapist hem de hasta, giren ve çıkan hastaların

birbirleriyle karşılaşmamalarını gizliden gizliye umut ederler. Hatta

bunu engellemek için bazı terapistler ofislerine

biri girmek öbürü

çıkmaq için olmak üzere iki kapı yaptırırlar.

Ama hasta, seans süresince sadakat bekleme hakkına sahiptir.

Benim Marge ile sözleşmem (tüm diğer hastalarımın olduğu gibi),

açıkça dile getirilmese de, onunla birlikte olduğum zaman tümüyle,

içtenlikle ve yalnızca onunla birlikte olacağım şeklindedir.

Marge bu sözleşmenin bir başka boyutunu da aydınlatmıştı:

onun en merkezi benliğiyle birlikte olmam gereğini. Ona tecavüz

eden babası bu yekpare benlikle ilişki kurmak

yerine, sahte, cinsel

bir benliğin gelişmesine katkıda bulunmuştu.

Ben o hatayı

yapmamalıydım.

Kolay değildi bu. Gerçeği söylemek gerekirse -
-Ben--i tekrar

görmek istiyordum. Onu bir saatten kısa bir
sürede tanımış olmakla

birlikte, ondan son derece hoşlanmıştım. Marge
ile harcadığım

düzinelerce saatin kasvetli arka perdesi, bu
çekici hayaletin

göz kamaştırıcı bir berraklıkla belirmesini
sağlamıştı. Bu tür

karakterler hayatta pek sık çıkmaz karşımıza.

Adını bilmiyordum ve fazla bir özgürlüğü de
yoktu, ama o da

ben de birbirimizi nasıl bulacağımızı biliyorduk.
Bir sonraki seansta

birkaç kez bana tekrar gelmeye çalıştı. Marge'ın
gözkapaklarının

seğirip sonra da kapandığını görebiliyordum.
Yalnızca bir

iki dakika daha geçince tekrar birlikte
olabilecektik. Kendimi

budalaca hevesli hissediyordum. Huzur veren
eski anılar zihnime

doluşuyordu. Karayiblerde palmiyelerle çevrili
bir havaalanında

bir uçağın inmesini ve sevgilimin bana
katılmasını bekleyişimi

anımsıyordum.

Bu kadın, bu --Ben,-- beni anlıyordu.
Usandığımı biliyordu,

Marge'ın sızlanmalarından ve kekelemesinden,
paniklerinden,

köşelerde kıvrılıp masaların altına
saklanmasından, cılız, çocuksu

sesinden usandığımı biliyordu. Gerçek bir kadın
istediğimi biliyordu.

Marge'a yalnızca eşitimmiş gibi davrandığımı
biliyordu.

Eşit olmadığımızı biliyordu. Marge öylesine deli
gibi hareket

eder ve ben onun deliliğini hoşgörerek büyüklük
taslarken nasıl

eşit olabilirdik?

--Ben--in, Marge'ın davranışlarının tüm bu kırpıntılarını kusarak

gerçekleştirdiği tiyatro gösterisi, onun Marge'dan neler çektiğimi

her ikimizin de (ve yalnızca onun ve benim) anladığımıza

beni inandırmıştı. O bu filmi yaratan parlak ve güzel yönetmendi.

Marge hakkında bilimsel bir makale yazabilir ya da meslektaşlarla

terapinin akışı hakkında konuşabilirdim, ama onunla geçirdiğim

deneyimin özünü hiçbir zaman gerçekten aktaramazdım. Anlatılması

olanaksızdı bunun. Oysa --Ben-- biliyordu. Tüm bu rolleri

oynayabiliyorsa, onların hepsinin gerisindeki gizli, yol gösterici

zeka olmalıydı o. Onunla dilin ötesinde bir şeyi paylaşıyorduk.

Ama sadakat! Sadakat! Kendimi Marge'a adamıştım ben. Eğer

--Ben-- ile dost olursam bu Marge için bir felaket olurdu: bir figüran,

yerine bir başkasının konulabileceği bir karakter haline gelirdi.

Ve tabii --Ben--in istediği de tam tamına buydu. --Ben-- bir Lorelei

idi, güzel ve akıl çelici, ama aynı zamanda öldürücü - Marge'ın

tüm öfkесinin ve kendinden nefretinin
cisimleşmesiydi.

Bu durumda sadık kaldım ve --Ben--in
yaklaştığını sezdiğim

zaman - örneğin, Marge gözlerini kapayıp transa
geçmeye başladığında

- derhal, --Marge, geri dön!-- diye bağırarak
suretiyle onu

sarsıp uyandırıyordum.

Bu birkaç kez olup bittikten sonra, son sınavın
hala önümde

olduğunu fark ettim. --Ben-- amansızca güç
topluyor ve çılgınca

bana dönmeye çalışıyordu. Bu an bir kararı

gerektiriyordu ve ben

Marge'ın yanında kalmayı seçtim. Rakibesini
ona kurban edecek

tüylerini yolacak ve onu parçalayıp lokma
lokma Marge'a yedirecektim.

Yedirme tekniği bir tek standart soruyu
yinelemekten

ibaretti: --Marge, eğer burada olsaydı, 'o' ne
derdi?--

Marge'ın yanıtlarından kimileri umulmadık,
kimileri aşınaydı.

Bir gün onu ofisimdeki eşyaları ürkekçe gözden
geçirirken görünce,

--Haydi konuş, Marge,-- dedim, -- 'onun' için
konuş.--

Marge derin bir soluk aldı ve sesini
güçlendirdi. --Madem bir

Musevi entelektüeli pozundasınız, neden
ofisinizi öyle biri gibi

döşemiyorsunuz?--

Marge bunu özgün bir düşünceymiş gibi
söylemişti; --Ben--in

söylediği her şeyi anımsamadığı belliydi.
Gülümsemekten kendimi

alamadım: --Ben-- ile benim bazı sırları
paylaşmamızdan hoşnuttum.

--Tüm önerilere açığım, Marge.--

Birkaç iyi fikir vererek beni şaşırttı. --Dağınık masanızı ofisin

geri kalanından ayırmak için bir bölme koyun, belki sarkan bir

küpeçiçeği, belki dikey bir paravan. Şu sahil resmi için - eğer onu

mutlaka istiyorsanız - sade, koyu kahverengi bir çerçeve alın ve

hepsinden önemlisi, şu uygunsuz, tapa bezi (Pasifik adalarında bazı

ağaçların lifli iç kabuğu ıslatılıp ezilerek yapılan dokunmamış bir

tür kumaş. (Ç. N.)) duvar panosundan kurtulun. O kadar kalabalık ki

başımı ağrıtıyor. Kendimi hipnotize etmek için kullanıyordum onu.--

--Önerilerin hoşuma gidiyor, Marge, ama duvar panoma fazla

yükleniyorsun. Eski bir dost o. Otuz yıl önce Samoa'dan almıştım.--

--Eski dostlar evde, ofiste olduğundan daha rahat edebilirler.--

Bakakalmıştım. Öyle hızlıydı ki. Gerçekten Marge ile mi konuşuyordum?

İki Marge'dan bir birlik kurmayı ya da bir bileşim oluşturmayı

umut ettiğimden her birinin olumlu tarafında kalmaya dikkat

ediyordum. --Ben--i herhangi bir şekilde karşıma alırsam o da

öcünü Marge'dan alırdı. Bu durumda, örneğin, Marge'a (--Ben--in

her şeyi duyduğunu varsayıyordum) --Ben--in pervasızlığından

canlılığından, küstahlığından ne kadar hoşlandığımı anlatmaya

çok çaba harcıyordum.

Ama çetin bir yol izlemem gerekiyordu. Fazla dürüst olursam

Marge öbür Marge'ı ne kadar tercih ettiğimi görecekti. --Ben-- zaten

bu konuda Marge'a sataşmış bile olabilirdi, ama bunun bir

kanıtını görmemiştim. --Ben--in, yani öbür
Marge'ın bana aşık olduğundan

emindim. Belki de beni davranışlarını
değıştirecek kadar

seviyordu! Kuşkusuz uçarı bir yıkıcılığın bende
nefret uyandıracağını

bilmeliydi.

İşte bu, psikoterapinin eğitim döneminde
öğrenmediğimiz bir

cephesidir: hastanın en kötü düşmanıyla bir aşk
macerası yaşamak,

ve sonra, düşmanın seni sevdiğinden emin
olunca da, bu aşkı

onun hastana saldırılarını etkisiz kılmak için
kullanmak.

Bunu izleyen birkaç aylık terapi boyunca
Marge'a sadık kalmaya

devam ettim. Bazen bana Ruth Anne'den,
üçüncü kişilikten

söz etmeye ya da transa geçip daha küçük bir
yaşa dönmeye çalışıyordu,

ama ben bu kışkırtmalardan hiçbirinin beni
baştan çıkarmasına

meydan vermiyordum. Her şeyden fazla, onun
yanında

daima --hazır-- bulunmaya karar vermiştim ve
ne zaman başka bir

yaşa ya da role kayarak benim varlığımdan
ayrılmaya kalkışsa

onu derhal geri çağırıyordum.

Terapist olarak çalışmaya ilk başladığımda
geçmişin değişmez

ve bilinebilir olduğuna; eğer yeterince keskin
zekalıysam o ilk

yanlış dönemeci, ters gitmiş bir yaşama uzanan
o uğursuz patikayı

keşfedebileceğime; ve bu keşfe dayanarak her
şeyi yeniden

düzeltebileceğime safça inanıyordum. O
günlerde olsaydım, Marge'ın

hipnotik durumunu derinleştirir, onu yaşça
geriletir, ondan

erken dönemlerdeki travmaları - örneğin,
babasının tecavüzünü

araştırmasını ister ve onu duruma ilişkin tüm
duyguları, korkuyu,

uyanışı, öfkeyi, ihaneti, yaşaması ve boşaltması için zorlardım.

Ama yıllar geçtikçe, terapistin işinin hastayı ortak bir arkeolojik

kazıya çekmek olmadığını öğrendim. Eğer bu şekilde yardım

edilmiş hastalar varsa, araştırma yapıldığı ve o yanlış patika bulunduğu

için değildir bu (bir yaşam hiçbir zaman yanlış bir patika

yüzünden ters gitmez; ana yol yanlış olduğu için ters gider).

Hayır, terapist bir hastaya geçmişini inceleyip soruşturarak değil,

onun yanında sevgiyle var olarak; güvenilir ve ilgili olarak;

onunla ortak faaliyetlerinin er geç kurtarıcı ve
sağaltıcı olacağına

inanarak yardımcı olur. Yaş geriletme ve ensest
özetleme dramı

(ya da terapiye ilişkin, boşalım sağlayıcı veya
zihinsel herhangi

bir proje) yalnızca terapinin gerçek gücü - yani
ilişki - olgunlaşmaktayken,

terapistin ve hastanın paylaştığı ilginç bir faaliyet
olması

bakımından sağaltıcıdır.

Bu bakımdan kendimi Marge'ın yanında
olmaya ve sadık kalmaya

adadım. Öbür Marge'ı mideye indirmeye devam
ettik. Ben

yüksek sesle düşünceye dalıyordum; --Bu
durumda ne derdi o?

Nasıl giyinir ya da yürürdü? Denesene. Bir iki
dakika için sen oymuşsun

gibi davransana, Marge.--

Aylar geçtikçe Marge, öbür Marge'ın zararına
olarak tombullaşıyordu.

Yüzü yuvarlaklaşıyor, korsajı dolgunlaşıyordu.
Daha

iyi görünüyor, daha iyi giyiniyordu; dik
oturuyordu; desenli çoraplar

giyiyordu; benim aşınmış ayakkabılarıma laf
atıyordu.

Zaman zaman çalışmamızın yamyamca

olduğunu düşünüyordum.

Öbür Marge'ı psikolojik bir organ bankasına koymuş gibiydik.

Ara sıra alıcı ortam tamamen hazır olduğunda, --
Ben--in bir

parçasını transplantasyon için çekiyorduk.
Marge bana eşiti gibi

davranmaya başlamıştı, sorular soruyor, hafiften
flört ediyordu.

--Bu iş bitince bensiz nasıl yapacaksınız?
Eminim küçük gece yarısı

telefonlarımı özleyeceksiniz.--

İlk defa olarak bana kişisel sorular sormaya
başlamıştı. --Bu sahaya

girmeye nasıl karar verdiniz? Hiç pişman

oldunuz mu? Canınız

hiç sıkılır mı? Benimle birlikteyken? Kendi sorunlarınızı ne

yaparsınız?-- Benim teşvikimle, Marge öbür Marge'ın cesur tarafını

kendine mal etmişti ve benim de onun sorularına açık ve saygılı

olmam önemliydi. Her birini olabildiğince eksiksiz ve dürüstçe

yanıtlıyordum. Yanıtlarımdan etkilenen Marge, benimle konuşmalarında

giderek cesurlaşıyor fakat aynı zamanda da yumuşuyordu.

Ya öbür Marge? Acaba ondan ne kaldı şimdi? Bir çift boş sivri

ökçe? Marge'ın kendine mal etmeye henüz cesaret edemediği fettan,

küstah bir bakış? Hayal meyal bir Cheshire kedisi (Lewis Carroll'un

Alice Harikalar Diyarında adlı yapıtındaki gülümseyen ve sonra ortada

yalnızca bir tebessüm kalana dek yavaş yavaş silinip giden kedi.

((Ç. N.)) tebessümü? Marge'ı öylesine parlak bir yetenekle oynayan

aktris nerede? Eminim ki o yok artık: o gösteri büyük, yaşamsal bir enerji

gerektiriyordu ve Marge ile ben tüm o özsuyu emip bitirmiştik

artık. --Ben--in ortaya çıktığı seanstan sonra birlikte çalışmamıza

aylarca devam ettiğimiz ve Marge da ben de

sonunda ondan söz

etmeyi bıraktığımız halde, onu hiçbir zaman
unutamadım: hala

umulmadık zamanlarda aklıma girip girip
çıkıyor.

Terapiye başlamadan önce Marge'a bir yıllık
akademik izin

planlarım nedeniyle en fazla on sekiz ay
süresince buluşabileceğimizi

bildirmiştim. Artık zaman doluyor, çalışmamız
sona eriyordu.

Marge değişmişti: panik nöbetleri yalnızca
seyrek olarak

geliyordu; gece yarısı telefonları maziye
karışmıştı; kendine bir

sosyal yaşam kurmaya başlamış ve iki yakın arkadaş edinmişti.

Her zaman yetenekli bir fotoğrafçıydı ve şimdi, yıllardır ilk kez,

fotoğraf makinesini almış, bir kez daha bu tür yaratıcı anlatımın

tadını çıkarıyordu.

Çalışmamızdan hoşnuttum ama onun artık terapiyi tamamlamış

olduğu düşüncesiyle kendimi kandırmıyordum, ne de son

seansımız yaklaşırken eski belirtilerinin nüksettiğini görmek beni

şaşırtıyordu. Hafta sonlarını tümüyle yataкта geçiriyordu; uzun

ağlama nöbetlerine tutuluyordu; intihar ansızın
yine çekici görünmeye

başlamıştı. Son seansımızdan hemen sonra
ondan şu satırları

içeren hüzünlü bir mektup aldım:

Benim hakkımda belki bir şeyler yazacağınızı
hayal ederdim

hep. Yaşamınızda bir iz bırakmak isterdim. --
Yalnızca

herhangi bir hasta-- olmak istemiyorum. --Özel--
biri olmak

istiyorum. Bir şey olmak istiyorum, herhangi bir
şey. Hiçbir

şey, hiç kimse değilmişim gibi hissediyorum
kendimi.

Eğer yaşamınızda bir iz bırakmışsam, belki de biri, unutmayacağınız

biri olabilirdim. O zaman varolurdum.

Marge, senin hakkında bir öykü yazdıysam da, bunu senin varolabilmeni

sağlamak için yapmadığımı anla lütfen. Sen, ben seni

düşünmeden ya da senin hakkında yazmadan da varsın, tıpkı

sen benim hakkımda düşünmediğin zamanlar da benim varolmayı

sürdürdüğüm gibi.

Yine de bu bir varoluş öyküsü - ama öbür Marge için, artık

varolmayan Marge için yazılmış bir öykü. Onun
celladı olmaya,

onu sana kurban etmeye hazırdım. Ama onu
unutmadım: hayalini

bellegeime nakşederek öcünü aldı.

.....

Sahibini Arayan Düşler

--Her şeyin kökünde seks vardır. Sizlerin hep
söylediği bu değil

mi? Eh, benim durumumda haklı olabilirsiniz.
Şuna bir bakın. Size

migrenimle seks hayatım arasındaki bazı ilginç
ilişkileri gösterecektir.--

Marvin, evrak çantasından çekip çıkardığı kalın bir rulonun

bir ucunu tutmamı istedi ve üzerinde son dört ayın her migreninin

ve her seks deneyiminin titizlikle kaydedilmiş olduğu bir

metre uzunluğunda bir çizelgeyi dikkatle açtı. Diyagramın karmaşıklığı

bir bakışta anlaşılıyordu. Her migrenin şiddeti, süresi

ve tedavisi mavi renkle kodlanmıştı. Her cinsel hamle kırmızıyla

gösterilmiş olup Marvin'in performansına göre birle beş arasında

bir değer verilerek işaretlenmişti: erken

boşalmalar ayrıca kodlanmıştı,

iktidarsızlık da öyle - ereksiyonu
sürdürememekle ereksiyona

geçememek arasında bir ayrım yapılmak
suretiyle.

Bir bakışta sindirilebilecek bir şey değildi. --
Özen isteyen bir

çalışma,-- dedim. --Günlerce uğraşmış
olmalısın.--

--Severek yaptım. Bu işi iyi yaparım. İnsanlar
biz muhasebecilerin

vergi çalışmalarında hiç kullanılmayan bir grafik
becerileri

olduğunu unuturlar. Şu temmuz ayına bir bakın:

dört migren var

ve her biri ya iktidarsızlığı ya da bir veya iki
değerindeki cinsel

performansı izlemiş.--

Marvin'in migren ve iktidarsızlık noktalarını
gösteren parmağını

izledim. Haklıydı: korelasyon çarpıcıydı, ama
ben giderek sinirleniyordum.

Zamanlamam altüst olmuştu. İlk seansımıza
henüz

başlamıştık ve kendimi Marvin'in çizelgesini
incelemeye hazır

hissetmeden önce bilmek istediğim çok daha
fazla şey vardı.

Ama onu öylesine zorla önüme sürmüştü ki

geçen temmuzun aşk

artıklarının izini süren küt parmağını
seyretmekten başka seçeneğim

kalmamıştı.

Altmış dört yaşında olan Marvin, altı ay önce
birdenbire, ömründe

ilk kez fevkalade yıpratıcı baş ağrıları çekmeye
başlamıştı.

Başvurduğu bir nörolog Marvin'in baş ağrılarını
kontrol altına almayı

başaramayınca onu bana havale etmişti.

Marvin'i ilk kez yalnızca birkaç dakika önce,
bekleme odamdan

onu almaya gittiğimde görmüştüm. Orada sabırla

oturmuş

bekliyordu - kocaman, parlak krom gözlüğünün
arkasından hiç

kırpılmadan dikkatle bakan baykuş gözleri ve
parlayan kafasıyla,

dazlak, bodur, tıknaz bir adam.

Marvin'in gözlüklere özellikle meraklı
olduğunu çok geçmeden

öğrenecektim. Benimle el sıkıştıktan sonra
koridor boyunca

birlikte ofisime doğru yürürken ilk sözleri
gözlüğümün çerçevesine

iltifat edip markasını sormak oldu. İmalatçının
adını bilmediğimi

itiraf edince sanırım gözünden düştüm;

sapındaki markayı

okumak için gözlüğümü çıkarıp da gözlüksüz okuyamadığımı

fark edince işler daha da sarpa sardı. Öbür gözlüğüm şu anda evde

olduğuna göre Marvin'e istediği basit bilgiyi vermeme imkan

olmadığını anlamam uzun sürmedi, bu durumda markayı okuması

için gözlüğümü ona uzattım. Heyhat, o da miyoptu ve birlikte

ilk dakikalarımızın bir kısmı daha onun okuma gözlüğüne

geçme işlemiyle tüketilmiş oldu.

Ve şimdi de, bundan birkaç dakika sonra,

onunla alıştığım

tarzda bir mülakat yapamadan, kendimi
Marvin'in titizce hazırlanmış

kırmızılı mavili çizelgesiyle kuşatılmış
bulmuştum. Hayır,

bu hiç de iyi bir başlangıç değildi. Bu
yetmiyormuş gibi, az önce,

yakınlarda çantasını çaldırmasıyla aklı başından
gitmiş olan yaşlı

bir dulla hayli yoğun ve tüketici bir seans
geçirmiştım. Dikkatimin

bir bölümü hala oradaydı ve Marvin'e hak ettiği
ilgiyi gösterebilmek

için kendi kendimi uyarmam gerekiyordu.

Nörologdan yalnızca kısa bir konsültasyon

notu almış olduğumdan

Marvin hakkında hemen hemen hiçbir şey
bilmiyordum

ve o gözlüklü açılış törenini tamamladıktan
sonra, --Derdin nedir?--

diye sorarak başlamıştım seansa. İşte o zaman --
bizlerin her

şeyin kökünde seks olduğunu düşündüğümüzü--
kendiliğinden

öne sürmüştü.

Çizelgeyi rulo yapıp kaldırdım, Marvin'e onu
daha sonra ayrıntılı

olarak incelemek istediğimi söyledim ve
hastalığının tüm

hikayesini en başından anlatmasını isteyerek

seansın ritmini yeniden
yerleştirmeye çalıştım.

Marvin altı ay kadar önce ömründe ilk kez baş
ağrıları çekmeye

başladığını söyledi. Belirtiler klasik migren
belirtileriydi: uyarıcı

bir görsel atmosfer (yanıp sönen ışıklar) ve onu
saatlerce güçsüz

bırakıp çoğu kez karartılmış bir odada yatak
istirahati gerektiren,

tek taraflı dayanılmaz bir ağrı.

--Ve sen de cinsel performansının migreni
ateşlediğine inanman

için yeterli nedenlerin olduğunu söylüyorsun,

öyle mi?--

--Size garip gelebilir - benim yaşımda ve konumumdaki bir erkek

için - ama gerçekleri reddedemezsiniz. İşte ispatı!-- Masanın

üzerinde şimdi sessizce duran ruloyu gösterdi. -- Son dört ayın

her migreninden önceki yirmi dört saat içinde bir cinsel başarısızlık

vardı.--

Marvin kelimelerin üzerine basa basa, ukala bir tavırla konuşuyordu.

Belli ki önceden provasını yapmıştı.

--Son bir yıldır şiddetli ruh hali değışmeleri yaşamaktayım.

Kendimi iyi hissetmekle dünyanın sonu gelmiş gibi bir duyguya

kapılmak arasında hızla gidip geliyorum. Ama hemen bir sonuca

atlamayın.-- Burada daha güçlü bir vurgu için parmağını bana

doğru salladı. --Kendimi iyi hissediyorum derken mani derecesinde

demek istemiyorum, bana manik depresif tanısıyla lityum tedavisi

uygulamaya çalışan nörologlarla geçtim o yoldan - böbreklerimi

mahvetmekten başka bir işe yaramadı.
Doktorların neden

dava edildiğini anlayabiliyorum. Siz hiç altmış
dört yaşında

başlayan bir manik depresyon vakası gördünüz
mü? Sizce lityum

almam gerekir miydi?--

Soruları sinirime dokunuyordu. Dikkatimi
dağıtıyorlardı ve

nasıl yanıt vereceğimi bilemiyordum.
Nöroloğunu dava ediyor

muydu? Bu işe karışmak istemiyordum.
Uğraşacak çok fazla şey

vardı. Bir verimlilik çağrısında bulundum.

--Bu sorulara daha sonra memnuniyetle
dönerim ama bugün

önce şu klinik hikayeni başından sonuna kadar
dinlersek zamanımızı

en iyi biçimde kullanmış oluruz.--

--Haklısınız! Konuyu dağıtmayalım. Evet,
söylediğim gibi,

kendimi iyi hissetmekle kaygılı ve kederli - ikisi
bir arada hissetmek

arasında gidip geliyorum ve baş ağrıları her
zaman ben

çökkün durumdayken geliyor. Altı ay öncesine
kadar hiç başım

ağrımamıştı.--

--Ya seksle depresyon arasındaki ilinti?--

--Ben de ona geliyordum ...--

Dikkatli olmalıyım, diye düşündüm.
Sabırsızlığım belli oluyor.

Benim tarzımda değil kendi tarzında anlatacağı
açık. Allahaşkına

adamı itip durmaktan vazgeç!

--Ne diyordum - buna inanmakta güçlük
çekeceksiniz - son

on iki aydır ruh halim tümüyle seksin denetimi
altında. Karımla

seks iyi olursa dünya parlak görünüyor.
Olmazsa, tam isabet!

Depresyon ve baş ağrıları!--

--Bana depresyon halini anlat. Nasıl bir şey?--

--Sıradan bir depresyon gibi, Kendimi keyifsiz hissediyorum.--

--Biraz daha anlat.--

--Ne söyleyeyim? Her şey karanlık görünüyor.-

-

--Depresyondayken neler düşünüyorsun?--

--Hiçbir şey. Sorun da bu ya. Depresyon da bu değil mi zaten?--

--Bazen insanlar depresyona girdiğinde bazı düşünceler kafalarında

dolanır durur.--

--Ben kendimi yerden yere vurup dururum.--

--Nasıl yani?--

--Sekste her zaman başarısız olacağımı, bir erkek olarak hayatımın

bittiğini hissetmeye başlarım. Depresyon bir kez bastırdı mı

yirmi dört saat içinde mutlaka bir migren başlayacak demektir.

Öbür doktorlar bana bir kısırdöngü içinde olduğumu söylediler.

Dur bakayım, nasıl işliyordu bu? Depresyona girdiğim zaman iktidarsız

oluyorum ve sonra, iktidarsız olduğum için daha çok

depresyona giriyorum. Evet, tam böyle işte. Ama bilmek bunu

engelleyemiyor, kısırdöngüyü kıramıyor.--

--Peki ne kırıyor?--

--Altı ay sonra artık yanıtı bileceğimi sanırdınız, değil mi? Oldukça

gözlemci biriyim, hep öyleydim. İyi muhasebecilere bunun

için para ödenir. Ama emin değilim. Bir gün seks iyi oluyor ve

her şey yoluna giriyor. Neden o gün de başka bir gün değil?

Elimde bir ipucu yok doğrusu.--

Ve seans böylece sürüp gitti. Marvin'in yorumu kesin fakat

yeterli olmaktan uzak, biraz sinir bozucu ve klişelerle, sorularla,

başka doktorların yorumlarıyla süslüydü. Olağanüstü nesnel bir

tavır vardı. Cinsel yaşamının ayrıntılarından söz etmekle birlikte

hiçbir utanma sıkılma ya da daha derin bir duygu belirtisi göstermiyordu.

Bir noktada bu zorlama --hey ahbap--
samimiyetinin altına inmeye

çalıştım.

--Marvin, hayatının mahrem tarafları hakkında
bir yabancıyla

konuşmak senin için kolay olmasa gerek. Daha
önce bir psikiyatrla

hiç konuşmadığından söz etmiştin.--

--Sorun konuların mahrem oluşuyla değil daha
çok psikiyatriyle

ilgili - psikiyatlara inanmam ben.--

--Bizim varolduğumuza mı inanmıyorsun?--
Cılız bir espri için

budalaca bir çabaydı - ama Marvin şaka yollu
konuştuğumu fark

etmemiştii bile.

--Hayır, öyle değil. Onlara güvenim yok
benim. Karım

Phyllis'in de yok. Evlilikte sorunları olup
psikiyatlara giden iki

çift tanıyorduk, ikisi de boşanmak için soluğu
mahkemede aldı.

Tetikte olduğum için beni suçlayamazsınız, değil
mi?--

Saatın sonunda henüz bir tavsiyede bulunacak

durumda değildim

ve ikinci bir danışma saati belirledim. El sıkıştık
ve Marvin

ofisimden ayrılırken gitmesine sevindiğimi
hissettim. Onu

tekrar görmek zorunda olduğum için
üzülüyordum.

Marvin sinirime dokunmuştu. Ama neden?
Yüzeyselliği mi,

iğneleyişi mi, parmağını bana doğru sallayışı mı,
yoksa şu --siz

psikiyatrlar-- tonu muydu beni rahatsız eden?
Nöroloğunu dava

etme konusundaki imaları ve beni de olayın
içine çekme çabası

mı? Çok denetleyici olması mı? Seansı
devralmıştı benden: önce o

budalaca gözlük faslıyla, sonra da ben istesem
de istemesem de o

çizelgeyi elime tutuşturma kararlılığıyla.
Çizelgeyi paramparça

etmeyi ve her anının tadını çıkarmayı
düşündüm.

Ama bu kadar sinirlenmek? Pekala, Marvin
seansın temposunu

bozmuştu. Ne çıkardı bundan? Tok sözlüydü,
derdinin tam ne

olduğunu elinden geldiğince anlatmıştı bana.
Kendi psikiyatri

kavramına göre sıkı çalışmıştı. Çizelgesi ne de
olsa yararlı sayılırdı.

Benim fikrim olmuş olsaydı hoşuma giderdi.
Belki de bu ondan

çok benim sorunumdu. O kadar yaşlanmış
mıydım, o kadar

geri kafalı mı olmuşum? İlk saat tam istediğim
gibi yürümezse

huysuzlanıp ter ter tepinecek kadar
alışkanlıklarına saplanmış,

katı biri miydim?

O akşam arabamı eve doğru sürerken onun
hakkında biraz

daha düşündüm. İki Marvin vardı - insan olarak
Marvin, fikir

halindeki Marvin. Sinirime dokunan sıkıcı
Marvin etten kemikten

olanıydı. Ama bir proje olarak Marvin aklımı
çeliyordu. Şu

olağanüstü hikayeyi düşünün: sıradan da olsa
dengeli, o ana dek

sağlıklı, altmış dört yaşında bir adam aynı
kadınla kırk bir yıllık

cinsel ilişkiden sonra ansızın, ömründe ilk kez,
cinsel performansına

son derece duyarlı bir hale geliyor. Çok
geçmeden tüm ruh

ve beden sağlığı cinsel performansına tutsak
düşüyor. Olay şiddetli

(migreni fevkalade hırpalayıcıydı); umulmadık
(daha önce

seksle ilgili olağandışı sorunları hiç olmamıştı);
ve ani idi (tam altı

ay önce olanca gücüyle patlamıştı).

Altı ay önce! Besbelli anahtar oradaydı ve ben ikinci seansa altı

ay öncesinin olaylarını araştırarak başladım. O sırada Marvin'in

hayatında ne gibi değişiklikler olmuştu?

--Önemli bir şey olmadı,-- dedi Marvin.

--İmkansız,-- diye üsteledim ve aynı soruyu pek çok değişik biçimde

sordum. Sonunda, altı ay önce Marvin'in emekli olma ve

muhasebe şirketini satma kararını almış olduğunu öğrendim. Bu

bilgi ortaya yavaş yavaş çıkmıştı, Marvin bana

emeklilikten söz

etmeye isteksiz olduğu için değil, bu olaya pek az önem verdiği

için.

Bense başka türlü hissediyordum. İnsanın yaşamındaki evrelerin

işaretleri daima önemlidir ve bunların pek azı emeklilikten

daha fazla önem taşır. Emekliliğin, yaşam yolculuğuna ve yaşamın

geçişine ilişkin, insanın tüm yaşam projesinin anlam ve önemine

ilişkin derin duygular uyandırmaması mümkün müdür?

Kendi içine dönüp bakanlar için emeklilik,

yaşamı tekrar gözden

geçirme, özetleme zamanı, fanilik ve yaklaşan ölüm bilincinin derinleşmesi

zamanıdır.

Marvin için öyle değildi.

--Emekliliğe ilişkin sorunlar mı? Şaka ediyorsunuz herhalde.

Bunun için çalışıyordum ben - emekli olabilmek için.--

--İşinle ilgili hiçbir şeyin eksikliğini hissetmeyecek misin?--

--Sadece baş ağrılarının. Ve sanırım onları
yanıma almanın bir

yolunu bulduğumu söyleyebilirsiniz! Şu migreni
kastediyorum.--

Marvin bir espriye rastlamış olduğu için besbelli
kendinden hoşnut,

sırıttı. --Ciddi söylüyorum, işimde yıllardır
yoruldum ve sıkıldım.

Neyi özleyeceğimi sanıyorsunuz - yeni vergi
beyannamelerini mi?--

--Bazen emeklilik önemli duyguları harekete
geçirir, çünkü hayatta

çok önemli bir kilometre taşıdır. Bize hayatın
safhalarını hatırlatır.

Ne kadar zamandır çalışıyordun? Kırk beş yıl
mı? Ve şimdi

ansızın duruyor, yeni bir safhaya geçiyorsun.
Ben emekli olduğum

zaman, sanırım hayatın bir başlangıcı ve bir
sonu olduğu ve

benim de yavaş yavaş bir noktadan öbürüne
geçmekte ve artık

sona doğru yaklaşmakta olduğum gerçeği, her
zamankinden çok

daha açık bir biçimde kafama dank edecek.--

--Benim işim parayla ilgili. Oyunun adı bu.
Emeklilik aslında

artık daha fazla kazanmaya gerek duymayacak
kadar çok para

kazandığım anlamına geliyor. Daha fazla
kazanmanın ne anlamı

var ki? Faiz gelirimle gayet rahat yaşayabilirim.-

-

--Ama Marvin, tekrar çalışmamak ne anlam ifade edecek sana?

Bütün ömrünce çalıştın. Hayatın anlamını çalışmakta buldun. Bana

öyle geliyor ki ondan vazgeçmekte ürkütücü bir şeyler var.--

--Kimin ihtiyacı var ona? Bazı arkadaşlarım faizlerinin faiziyle

yaşayabilecek kadar para biriktirebilmek için kendilerini helak

ediyorlar. Delilik diye buna derim ben - asıl onların bir psikiyatra

gitmesi gerek.--

Söylediklerimiz birbirimizin yanından geçip geçip gidiyordu.

Tekrar tekrar Marvin'i kendi içine bakmaya, bir an için bile olsa

kozmik bir bakış açısı edinmeye, varoluşunun daha derinlerdeki

kaygılarını - fanilik, yaşlanma ve çökme duygularını, ölüm korkusunu,

yaşam amacının kaynağını - belirlemeye davet ettim.

Ama söylediklerimiz birbirimizin yanından geçip gidiyordu.

Marvin duymazlıktan geliyor, yanlış anlıyordu. Yüzeye yapışıp

kalmış gibiydi.

Bu küçük yeraltı gezilerinde tek başıma yolculuk etmekten

usanarak Marvin'in ilgi alanlarının daha yakınında kalmaya karar

verdim. İşi hakkında konuştuk. Çok küçük yaşlardayken annesinin,

babasının ve bazı öğretmenlerinin onu bir matematik dehası

olarak gördüklerini öğrendim; hatta sekiz yaşındayken radyodaki

--Quiz Kids-- yarışma programının elemelerine katılmış fakat

başarısız olmuştu. Hiçbir zaman da o ilk beklentilere uygun

bir yaşam sürmemişti.

Bunu söylerken içini çektiğini duyar gibi
oldum ve, --Bu senin

içinde büyük bir yara açmış olsa gerek,-- dedim.
--Ne kadar iyileşti?--

Marvin belki de benim kaç tane sekiz yaşında
çocuğun --Quiz

Kids--in elemelerinde başarısız olduğunu
bilmeyecek kadar genç

olduğumu söyledi.

--Duygular her zaman mantıklı kuralları
izlemez. Hatta genellikle

izlemezler.--

--Her incinişimde duygularıma teslim olsaydım
bugün hiçbir

yere varamazdım.--

--Görüyorum ki yaralar hakkında konuşmak
sana çok güç geliyor.--

--Yüzlerce kişiden biriydim. Büyük bir mesele
değildi.--

--Aynı zamanda görüyorum ki ne zaman sana yaklaşmaya çalışsam

bana hiçbir şeye ihtiyacın olmadığını bildiriyorsun.--

--Yardım almak için buradayım. Bütün sorularınıza yanıt vereceğim.--

Dolaysız bir yaklaşımın yararı olmayacağı açıktı. Marvin'in

incinebilirliğini paylaşması hayli zaman alacaktı. Geri çekilerek

somut verileri toplamaya başladım. Marvin New York'ta, yoksul,

ilk kuşak Musevi bir ana babanın tek çocuğu olarak büyümüştü.

Küçük bir şehir üniversitesinde matematik
okumuş ve kısa bir

süre için lisansüstü öğrenimi düşünmüştü. Ama
evlenmek için

sabırsızlanıyordu - on beş yaşından beri
Phyllis'le flört ediyordu,

ve maddi olanakları elvermediğinden lise
öğretmenliği yapmaya

karar vermişti.

Altı yıl trigonometri okuttuktan sorira Marvin
sıkışıp kaldığını

hissetmiş ve hayatta tek önemli şeyin zengin
olmak olduğu sonucuna

varmıştı. Otuz beş yıl daha o cılız lise öğretmeni
maaşını alma

fikri katlanılır gibi değildi. Öğretmen olma kararının ciddi bir

hata olduğundan emindi ve otuz yaşında bu hatayı düzeltmeye

girişmişti. Hızlı bir muhasebe kursundan sonra öğrencilerine ve

iş arkadaşlarına veda etmiş ve sonunda hayli karlı olacak olan bir

muhasebe şirketi kurmuştu. Kaliforniya'da akıllıca gayrimenkul

yatırımlarıyla, varlıklı bir adam olmuştu.

--Bu bizi şu ana getiriyor, Marvin. Hayatta buradan nereye

gideceksin?--

--Eh, söylediğim gibi daha fazla para
biriktirmenin anlamı

yok. Ne çocuğum var-- - burada sesi karardı - --
ne yoksul akrabalarım,

ne de paramı hayırlı davalar için harcama
arzum.--

--Çocuk sahibi olmayışın hakkında konuşurken
hüzünlü bir

halin vardı.--

--Geçmişte kaldı o. O zaman düşkürlüğüne
uğramıştım ama

çok önceydi, otuz beş yıl önceydi o. Bir sürü
planım var. Seyahat

etmek istiyorum. Koleksiyonlarımı genişletmek

istiyorum - belki

de benim için çocukların yerini tutuyor onlar -
pullar, politik

kampanya rozetleri, eski beyzbol formaları ve
Reader's Digest'ler.--

Ardından, Marvin'in karısıyla olağanüstü
uyumlu olduğunu

ısrarla söylediği ilişkilerini araştırdım. --Kırk bir
yıl sonra hala

karımın mükemmel bir hanımefendi olduğunu
hissediyorum. Ondan

bir gece için olsun uzak kalmayı sevmiyorum.
Hatta günün

sonunda onu görünce içimin ısındığını
hissediyorum. Bütün gerginliğim

kayboluyor. Belki de onun benim Valium'um olduğunu

söyleyebilirsiniz.--

Marvin'e göre cinsel yaşamları altı ay öncesine kadar harikaydı:

geçen kırk bir yıla karşın parlaklığını ve ihtirasını korumuş gibi

görünüyordu. Marvin'in dönemsel iktidarsızlığı başlayınca

Phyllis önce büyük bir anlayış ve sabır göstermiş ama son birkaç

aydır o da sinirli olmuştu. Daha birkaç hafta önce, uyarılıp uyarılıp

sonra da tatmin edilmeden bırakılmaktan usandığı yolunda

homurdanmıştı.

Marvin Phyllis'in duygularına çok önem veriyor ve onun canını

sıktığını düşündükçe derinden derine dertleniyordu. Bir iktidarsızlık

olayından sonra günlerce kara kara düşünüyor ve dengesini

yeniden bulabilmek için Phyllis'ten medet umuyordu: o da

bazen sadece Marvin'i hala güçlü bir erkek olarak gördüğünü

söyleyip güvenini tazeleyerek moralini yükseltiyordu, ama Marvin

genellikle bedensel rahatlatılmaya ihtiyaç duyuyordu. Phyllis

onu duşta sabunluyor, tıraş ediyor, masaj yapıyor ve yumuşak

penisini ağızına alıp, zonklayarak canlanana kadar şefkatle öylece

tutuyordu.

İlkinde olduğu gibi ikinci görüşmede de, Marvin'in kendi öyküsüne

şaşmayışı bana çok çarpıcı gelmişti. Yaşamının böylesine

dramatik bir biçimde değışmiş olması; yön duygusunun, mutluluğunun,

hatta yaşama arzusunun şimdi tümüyle penisinin şişkinliğini

sürdürüp sürdürememesine bağlı olması konusundaki

merakı neredeydi?

Artık Marvin'e tedaviye ilişkin bir tavsiyede bulunmanın zamanı

gelmişti. Derinlere inen, kurcalayıp açığa çıkaran türden bir

psikoterapi için iyi bir aday olacağını düşünmüyordum. Bunun

birkaç nedeni vardı. Bu denli az merakı olan birini tedavi etmek

her zaman güç gelmiştir bana. Merakı uyandırmada yardımcı olmak

mümkünse de bu uzun ve incelikli süreç, Marvin'in kısa ve

etkin bir tedavi isteğiyle uyuşmayacaktı. Geçen iki saati tekrar

düşündüğümde, duygularına daha derinlemesine dalması için

yaptığım her çağrıya direnmiş olduğunu da fark etmiştim. Anlamıyor

görünüyordu, söylediklerimiz birbirimizin yanından geçip

gidiyordu, olayların içsel anlamıyla hiç ilgilenmiyordu. Aynı zamanda,

daha kişisel ve dolaysız bir biçimde dikkatini çekme girişimlerimi

de dirençle karşılamıştı: örneğin, ona yarası hakkında

soru sorduğum ya da benim kendisine yaklaşma çabalarımı görmezlikten

geldiğini belirttiğim zaman.

Davranış terapisine (davranışların somut taraflarını, özellikle

evlilikte iletişimi, cinsel tavır ve uygulamaları değiştirmeye dayanan

bir yaklaşım) başlaması yolundaki resmi tavsiyemi sunmak

üzereydim ki Marvin, neredeyse sonradan aklına gelmiş gibi,

hafta boyunca birkaç düş görmüş olduğunu söyledi.

İlk görüşmemizde düşleri hakkında sorular sormuştum ve diğer

hastaların pek çoğu gibi o da her gece düş görmekle birlikte

tek bir düşün ayrıntılarını anımsayamadığı yanıtını vermişti.

Düşleri kaydetmek için yatağının yanında bir bloknot bulundurmasını

önermiştim ama o kadar az içe dönük görünüyordu ki bunu

uygulayacağından kuşkuluydum ve ikinci seansta da bu konuyu

sormayı ihmal etmiştim.

Şimdi ise Marvin bloknotunu çıkarmış ve bir dizi düşü okumaya

başlamıştı:

Phyllis bana iyi davranmamış olduğu için çılgına dönmüş bir

haldeydi. Eve gitmek üzere ayrıldı. Ama onu izleyip oraya vardığımda,

gitmişti. Onu yüksek bir dağın tepesindeki o büyük şatoda

ölü bulmaktan korkuyordum. Sonra cesedinin bulunabileceği

bir odanın penceresinden girmeye çabalıyordum. Yüksek, dar bir

çıkıntının üzerindeydim. Daha ileri gidemiyordum ama çıkıntı o

kadar dardı ki dönüp geriye de gidemiyordum. Düşmekten korkuyordum

ve sonra atlayıp intihar etmekten korkmaya başladım.

Phyllis ve ben sevişmek için soyunuyorduk. Ortağım olan yüz on

kiloluk Wentworth da odadaydı. Annesi de dışarıdaydı. Devam

edebilmek için Wentworth'un gözlerini
bağlamak zorunda kaldık.

Dışarı çıktığımda gözlerini neden bağladığımız
konusunda annesine

ne diyeceğimi bilemedim.

Ofisimin tam ön girişinde bir çingene kampı
kuruluyordu. Hepsi

kir pas içindeydi - elleri, giysileri, taşıdıkları
torbalar. Erkeklerin

tehditkar bir tavırla fısıldaşıp kumpas
kurduklarını işitiyordum.

Yetkililerin onların açıkta kamp kurmalarına
neden izin verdiklerini

merak ediyordum.

Evimin altındaki yer sivilaşıyordu. Dev bir matkabım vardı ve

evi kurtarmak için altmış beş ayak derinliğe kadar delmem gerekeceğini

biliyordum. Delerken sert bir kaya tabakasına çarptım

ve titreşimler beni uyandırdı.

Olağanüstü düşler! Nereden gelmişlerdi?
Onların Marvin'in

düşleri olması mümkün müydü? Başımı kaldırıp
karşımda neredeyse

bir başkasının oturmakta olduğunu görmeyi
umarak baktım.

Ama o hala oradaydı; parlayan gözlük
camlarının ardında

boş gözleriyle, bir sonraki sorumu sabırla bekleyerek oturuyordu.

Yalnızca birkaç dakikamız kalmıştı. Marvin'e bu düşlerin herhangi

bir yönüyle ilgili çağrışımları olup olmadığını sordum. Sadece

omuzlarını silktilti. Onun için bir muammaydılar. Ben düşlerini

istemiştim, o da onları bana vermişti. İşte o kadardı.

Bu düşlere karşın, belki 8-12 seans sürebilecek bir evlilik terapisi

tavsiye etmeye giriştim. Birkaç seçenek öneriyordum: her ikisini

de benim görmem; onları başka birine havale etmem ya da

Phyllis'i birkaç seans için bir kadın terapistle havale etmem, sonra

da dördümüzün - Phyllis, Marvin, ben ve Phyllis'in terapisti

ortak seanslarda buluşmamız.

Marvin söylediklerimi dikkatle dinledi fakat yüzündeki ifade

o kadar donuktu ki ne hissettiğine ilişkin en ufak bir iz bulamadım.

Tepkisini sorduğumda tuhaf bir biçimde resmileşerek, --Önerileriniz

üzerinde düşünüp size kararımı bildireceğim,-- dedi.

Düşkırıklığına mı uğramıştı? Kendini reddedilmiş mi hissetmişti?

Emin olamıyordum. Bana o an için doğru tavsiyede bulunmuşum

gibi geliyordu. Marvin'de akut bir işlev bozukluğu vardı

ve kısa bir bilişsel-davranışsal yaklaşıma yanıt vereceğini sanıyordum.

Ayrıca, bireysel terapiden yarar görmeyeceğine de inanmışım.

Her şey bunun aleyhineydi: fazla dirençliydi; meslek dilinde

söylenecek olursa, --psikolojik yatkınlığı-- pek azdı.

Yine de onunla derinlemesine çalışma fırsatını
kaçırdığım için

üzgündüm: durumundaki güdüleyici güçler beni
büyülemişti. İlk

izleniminin hedefe yakın olduğundan emindim:
eli kulağında

emekliliğinin, faniliğe, yaşlanmaya ve ölüme
ilişkin çok fazla temel

kaygıyı körüklemesi ve Marvin'in cinsel
hakimiyet yoluyla

bu kaygıların üstesinden gelmeye kalkışması.
Cinsel eyleme o kadar

çok şey bağlanmıştı ki, aşırı yüklenmiş ve
sonunda ezilip gitmişti.

Sorunlarının kökünde seksin yattığını
söylediğinde Marvin'in

tamamen yanıldığına inanıyordum; tersine, seks yalnızca daha

temel kaynaklardan fişkıran kaygı dalgalarını
emmeye çalışmak

için devreye giren etkisiz bir araçtı. Bazen, ilk
kez Freud'un bize

gösterdiği gibi cinsel kaynaklı kaygılar diğer
dolambaçlı yollardan

ifade edilir. Belki bunun tam tersi de aynı
derecede geçerlidir:

diğer kaygılar cinsel kaygı kimliğine
bürünmektedir. Dev matkap

hakkındaki düş daha açık olamazdı: Marvin'in
ayaklarının altındaki

yer sıvılaşıyordu (temelsizlik için esin dolu bir
görsel imge)

ve o da penisıyla altmış beş ayak (yani altmış

beş yıl) aşağıya

doğru delerek bununla mücadele etmeye
çalışıyordu!

Öbür düşler Marvin'in sakın dış görünüşünün
altında vahşi

bir dünyanın varlığını kanıtlıyordu - ölüm,
cinayet, intihar,

Phyllis'e karşı öfke, kendi içinden püsküren pis
ve tehditkar

hayaletlere ilişkin korkularla kaynayan bir
dünya. Phyllis'le sevişeceği

odadaki gözleri bağlı adam özellikle merak
uyandırıyordu.

Cinsel sorunları araştırırken, sevişme sırasında
ikiden fazla insanın

hazır bulunup bulunmadığını sormak daima önemlidir. Başkalarının

- anne ve babanın, rakiplerin, başka sevgililerin hayaletlerinin

- varlığı cinsel eylemi büyük ölçüde karmaşıktır.

Ama hayır, davranış terapisi en iyi seçimdi. En iyisi bu yeraltı

dünyasının kapağını mühürlü tutmaktı. Bu konuda düşündükçe,

merakıma gem vurduğum ve hastanın çıkarları adına, kendimi

düşünmeden, sistematik biçimde hareket ettiğim için daha da

memnun oluyordum.

Oysa psikoterapide akılcılık ve kesinlik pek seyrek ödüllendirilir.

Birkaç gün sonra Marvin telefon edip bir randevu istedi.

Phyllis'in de ona eşlik edeceğini ummuştum ama tek başına geldi,

kaygılı ve bitkin görünüyordu. O gün açılış töreni yoktu. Hemen

sadede geldi.

--Kötü bir gün bu. Kendimi berbat hissediyorum. Ama önce

geçen haftaki tavsiyenizi minnetle karşıladığımı söylemek istiyorum:

Dürüst olmak gerekirse, bana önümüzdeki üç

dört yıl boyunca

haftada üç dört kez sizi görmeye gelmemi
tavsiye edeceğinizi

ummuştum. Sorun ne olursa olsun siz
psikiyatrların böyle

yaptığınız konusunda uyarılmıştım. Sizi suçluyor
da değilim - ne

de olsa bir iş yürütüyorsunuz ve hayatınızı
kazanmak zorundasınız.

--Çift olarak terapi görme tavsiyeniz bana
makul geldi.

Phyllis'le benim gerçekten de bazı iletişim
sorunlarımız var, size

geçen hafta anlattığımdan fazla. Aslında durumu
olduğundan

hafif gösterdim size. Yirmi yıldır ruh halimde
iniş çıkışlara neden

olan bazı cinsel güçlüklerim - şimdiki kadar kötü
değilse de -

vardı. Bu bakımdan sizin tavsiyenize uymaya
karar vermiştim.

Ama Phyllis işbirliğine yanaşmıyor. Bir
psikiyatri, bir evlilik terapistini,

bir seks terapistini - her kimse onu - görmeyi
kesinlikle

reddediyor. Bugün bir defalığına gelip sizinle
konuşmasını istedim

ama inatla direndi.--

--Neden dersin?--

--Ona geleceğim, ama önce bugün ele almak istediğim başka

iki şey var.-- Marvin durdu. Önce soluk almak için durduğunu

sandım; çok hızlı konuşmuştu. Ama aslında sakinleşmeye çalışıyordu.

Başını öbür tarafa çevirdi, sümküdü ve gizlice gözlerini

sildi.

Sonra devam etti. --Hiç keyfim yok. Bu hafta gelmiş geçmiş en

kötü migrenimi yaşadım ve önceki gece iğne olmak için acil servise

gitmek zorunda kaldım.--

--Bugün süzgün göründüğünü düşünüyordum zaten.--

--Bu baş ağrıları beni öldürüyor. Ama daha da beteri, uyuyamıyorum.

Dün gece gördüğüm karabasan beni sabaha karşı iki

sularında uyandırdı ve bütün gece onu yeniden oynatıp durdum.

Hala da kafamdan atamıyorum.--

--Şunu bir gözden geçirelim.--

Marvin düşü öylesine mekanik bir biçimde okumaya başladı

ki sözünü kesip şu eski Fritz Perls yöntemini

kullanarak ondan

tekrar başlamasını ve düşü tam şu anda
yaşıyormuş gibi şimdiki

zamanda anlatmasını istedim. Marvin
bloknottunu bir kenara bıraktı

ve ezbere anlatmaya başladı:

Uzun boylu, solgun ve çok zayıf iki adam var.
Karanlık bir çayırda

sessizlik içinde kayıp gidiyorlar. Tepeden
tırnağa siyahlar

içindeler. Yüksek siyah silindir şapkaları, uzun
kuyruklu ceketleri,

siyah tozlukları ve ayakkabılarıyla Kraliçe
Victoria devrinin

cenaze görevlilerine ya da alkol aleyhtarı

hareketin işçilerine benziyorlar.

Ansızın abanoz siyahı bir arabaya rastlıyorlar,
arabanın

içinde siyah tüllere sarılıp kundaklanmış bir kız
bebek var. Tek

söz söylemeden adamlardan biri arabayı itmeye
başlıyor. Kısa bir

mesafe gittikten sonra duruyor, arabanın
çevresinden dolanıp

öne doğru yürüyor ve şimdi akkor halinde
parlayan bir ucu olan

siyah bastonuyla eğiliyor, tülü aralıyor ve beyaz
ucu metodik bir

biçimde bebeğin vajinasına sokuyor.

Düşün etkisiyle donup kalmıştım. Haşın

imgeler benim zihnimde

de derhal biçimlenmişti. Hayretler içinde başımı kaldırıp

Marvin'e baktım; o, kendi yarattıklarının gücünden etkilenmiyor

bu gücü takdir edemiyor gibi görünüyordu. Birden aklıma bu

düşün onun düşü olmadığı, olamayacağı fikri geldi. Böyle bir

düş ondan fışkırmış olamazdı: o yalnızca dudaklarının arasından

düşün dile getirildiği medyumdu. Düşün sahibiyle nasıl tanışabilirdim

acaba?

Gerçekten de Marvin'in tavrı bu tuhaf fikri

pekiştiriyordu.

Düşle hiçbir aşinalık duygusuna sahip değildi ve onunla yabancı

bir metinmiş gibi ilişki kuruyordu. Onu naklederken hala korku

duyuyor ve düşün kötü tadını ağzından atmaya çalışıyormuş gibi

başın sallıyordu.

Dikkatimi kaygı üzerinde topladım. --Bu düş neden bir karabasandı?

Korkutucu olan bölümü tam neresiydi?--

--Onun üzerinde şimdi düşündüğümde, son bölümü - bastonun

bebeğin vajinasına sokuluşu - korkunç geliyor.

Ama düşü görürken

öyle değildi. O zaman bunun dışındaki her şeydi, sessiz

adımlar, karanlık, o derin uğursuzluk duygusu. Düşün tümü korku

yüklüydü.--

--Düşün içindeyken bastonun bebeğin vajinasına sokuluşuna

ilişkin nasıl bir duygu vardı?--

--Eğer herhangi bir duygu var idiyse, o bölüm hemen hemen

yatıştırıcıydı, sanki düşü sakinleştiriyormuş - ya da, daha ziyade,

sakinleştirmeye çalışıyormuş gibi. Aslında öyle yapmıyordu. Bunun

hiçbir tarafı bir anlam ifade etmiyor. Düşlere hiçbir zaman

inanmamışımdır.--

Bu düşten ayrılmak istemiyordum ama o anın gereklerine

dönmek zorundaydım. Phyllis'in, artık dayanma gücünün sınırına

gelmiş olan kocasına yardım için bir kez olsun benimle konuşmaya

gönülsüz oluşu, Marvin'in anlattığı saf ve uyumlu evliliği

yalanlıyordu. Burada Marvin'in, terapistlerin evlilik sorunlarına

burunlarını sokup onları körüklediklerine ilişkin
(besbelli

Phyllis'in de paylaştığı) korkusu nedeniyle,
incelikle ilerlemek

zorundaydım ama önce Phyllis'in evlilik
terapisine amansızca

karşı çıktığından emin olmam gerekiyordu.
Geçen hafta Marvin'in

kendisini benim tarafımdan reddedilmiş hissedip
hissetmediğini

merak etmiştim. Belki de bu, benim onu bireysel
terapide

görmemi sağlamak için yapılmış bir manevraydı.
Acaba Marvin

Phyllis'i tedavide kendisine katılmaya ikna
etmek için gerçekten

ne kadar çaba harcamıştı?

Marvin, beni onun kendi bildiğinden kolay
kolay şaşmadığına
ikna etti.

--Psikiyatriye inanmadığını söylemiştim size,
ama bu kadarla
da kalmıyor. Hiçbir doktoru görmek istemiyor,
on beş yıldır nisai
muayeneden geçmedi. Bütün yapabildiğim dişi
ağrıdığı zaman
onu dişçiye götürmek.--

Birdenbire, Phyllis'in katılığına başka örnekler
istediğimde
bazı umulmadık şeyler boşanıverdi.

--İyisi mi size gerçeği söyleyeyim. Hem para harcaayıp hem de

burada oturup size yalan söylemenin anlamı yok. Phyllis'in de

sorunları var. Esas derdi evden dışarı çıkmaktan korkması. Bir de

adı vardı bunun. Unutmuşum.--

--Agorafobi?--

--Evet, o işte. Yıllardır onu çekiyor. Evden hiçbir nedenle kolay

kolay çıkmaz, yani-- - Marvin'in sesi boğuldu ve gizli bir fesat

tonu aldı - --başka bir korkudan kaçmadığı
süreçe.--

--Nasıl bir başka korku?--

--Eve misafir gelmesi korkusu!--

Marvin sözüne devam ederek yıllardır - hatta
on yıllardır -

evlerinde misafir ağırlamamış olduklarını anlattı.
Durum gerektirdiğinde

- örneğin, aile fertleri şehir dışından gelmişlerse -

Phyllis onlar bir restoranda ağırlamaya hazırdı: --
Ucuz bir restoranda,

çünkü Phyllis para harcamaktan nefret eder.--
Marvin

onun psikoterapiye karşı olmasının bir nedeninin
de para olduğunu

ekledi.

Ayrıca, Phyllis Marvin'in de misafirlerini evde
ağırlamasına

izin vermiyordu. Örneğin, birkaç hafta önce,
şehir dışından bazı

misafirler politik rozet koleksiyonunu görmek
istemişlerdi. Marvin

Phyllis'e sormak zahmetine bile girmediğini
söyledi: onun kıyameti

koparacağını biliyordu. Eğer zorlasaydı, --
onunla bir daha

yatana kadar,-- diyordu, --bir ay dolusu pazar
geçerdi.-- Sonuç

olarak, daha önce pek çok kez yapmış olduğu gibi, bir günün büyük

bir bölümünü, bütün koleksiyonunu ofisinde sergilemek

üzere paketlemekle geçirmişti.

Bu yeni bilgiler Marvin'le Phyllis'in evlilik terapisine çok

ihtiyaçları olduğunu daha da açık bir biçimde ortaya koymuştu.

Ama şimdi yeni bir durum vardı. Marvin'in ilk düşleri ilkel tasvirlerle

öylesine doluydu ki, önceki hafta bireysel terapinin bu fokur

fokur kaynayan, bilinçdışının mührünü kırmasından korkmuş

ve evlilik terapisinin daha tehlikesiz olacağını düşünmüştüm.

Oysa şimdi, ilişkilerindeki bu ciddi patolojinin kanıtı karşısında,

çift olarak terapisinin de şeytanları serbest bırakıp bırakmayacağını

merak ediyordum.

Marvin'e, her şeyi göz önünde tutarak, seçilecek tedavi yönteminin

davranışa yönelik evlilik terapisi olduğuna hala inandığımı

tekrarladım. Ama evlilik terapisi bir çiftin katılımını gerektiriyordu

ve eğer Phyllis gelmeye henüz gönüllü değilse (ki Marvin

bunu hemen doğruladı), Marvin'le bir bireysel terapi denemesi

yapmaya hazır olduğumu söyledim.

--Ama önceden uyarıyorum, bireysel tedavi büyük bir olasılıkla

aylarca, hatta bir yıl ya da daha fazla sürecektir ve bir gül bahçesi

de olmayacaktır. Acı veren düşünceler veya anılar ortaya çıkabilir

ve bunlar geçici olarak seni şu anda olduğundan daha rahatsız

bir duruma sokabilir.--

Marvin bunu son birkaç gün boyunca düşünmüş olduğunu ve

hemen başlamak istediğini söyledi. Haftada iki kez buluşmayı planladık.

Her ikimizin de çekinceleri olduğu açıktı. Marvin psikoterapiye

ilişkin kuşkular taşımaya devam ediyor ve bir iç yolculuğa

pek az ilgi duyuyordu. Terapiyi kabul etmişti çünkü migreni onu

dize getirmişti ve başka çaresi kalmamıştı. Benim de kendi hesabıma

çekincelerim vardı çünkü tedavi konusunda çok karamsardım:

onunla çalışmayı kabul etmiştim çünkü uygulanabilir başka

bir terapi seçeneği görmüyordum.

Ama Marvin'i başka birine havale edebilirdim.
Bunu yapmayışımın

bir başka nedeni vardı - o ses, o şaşırtıcı düşleri
yaratan

varlığın sesi. Marvin'in duvarlarının arasında bir
yerde gömülü

biri, dışarıya acil varoluşsal mesajlar gönderip
duruyordu. Bir

kez daha o düşün ortamına, o zayıf adamların, o
siyah çayırın ve

siyah tüllü kız bebeğın sessiz ve karanlık
dünyasına sürüklendim.

Bastonun akkor halindeki ucunu ve seksle ilgisi
olmayan,

yalnızca dehşeti defetmek için beyhude bir çaba
olan o cinsel eylemi

düşündüm.

Merak ediyordum, maskelemek gereksiz
olsaydı, düşün yaratıcısı

benimle hilesiz konuşabilseydi, neler söylerdi
acaba?

--Yaşlandım. Hayatımı adadığım işin sonuna
geldim. Hiç

çocuğum yok ve dehşet içinde ölüme
yaklaşıyorum. Karanlıktan

boğuluyorum. Ölümün sessizliğinden
boğuluyorum.

Sanırım bir çare biliyorum. Karanlığı cinsel

tılsımımla delmeye

Çalışıyorum. Ama bu yetmiyor.--

Ama bunlar Marvin'in değil benim
düşüncelerimdi. Ondan bu

düşle ilişki kurmasını, onun hakkında
düşünmesini ve aklına gelen

her şeyi söylemesini istedim. Hiçbir şey gelmedi.
Marvin yalnızca

başını salladı.

--Başını hemen hiç duraksamadan hayır diye
sallıyorsun. Tekrar

dene. Kendine bir şans ver. Düşün herhangi bir
bölümünü al

ve bırak hayalin onunla gezinsin.--

Hiçbir şey.

--Beyaz uçlu bastona ne anlam veriyorsun?--

Marvin, kendinden hoşnut, sıırıttı. --Ben de buna ne zaman geleceğinizi

merak ediyordum! Siz psikiyatrların her şeyin kökünde

seks gördüğünüzü daha önce söylememiş miydim?--

Suçlaması özellikle ters düşüyordu duruma, çünkü eğer onun

hakkında bir tek kanaatim varsa o da sıkıntısının

kaynağının seks

olmadığıydı.

--Ama bu senin düşün, Marvin. Ve senin bastonun. Onu sen

yarattın, ondan ne anlam çıkarıyorsun? Ya o ölüm alametlerinden

ne anlam çıkarıyorsun - cenaze görevlileri, sessizlik, karanlık,

tüm o dehşet ve uğursuzluk atmosferi?--

Düşü ölüm ya da seks açısından tartışma tercihi verilince Marvin

çabucak ikinciye seçti.

--Şey, dün öğleden sonra - yani bu düştten on saat kadar önce -

cereyan eden, sekse ilişkin bir olay ilginizi çekebilir. Yatakta yatmış

hala migrenimden toparlanmaya çalışıyordum. Phyllis geldi

ve bana bir baş ve ense masajı yaptı. Sonra devam edip sırtıma

masaj yaptı, sonra bacaklarıma, sonra da penisime. Beni soydu ve

sonra o da bütün giysilerini çıkardı.--

Bu olağandışı bir durum olmalıydı: Marvin bana cinsel ilişkiyi

hemen her zaman kendisinin başlattığını söylemişti. Phyllis'in bir

evlilik terapistine gitmeyi reddetme suçunun
kefaretinin ödemek

istediğinden kuşkulanıyordum.

--Önce karşılık vermek istemedim.--

--Nasıl olur?--

--Doğruyu söylemek gerekirse, korkuyordum.
En kötü migrenimi

henüz atlatıyordum ve başarısız olup bir migrene
daha yakalanmaktan

korkuyordum. Ama Phyllis penisimi emmeye
başladı

ve beni sertleştirdi. Onu hiç bu kadar ısrarlı
görmemiştim. Sonunda,

'Haydi,' dedim, 'bu gerginlikten biraz kurtulmanın yolu

iyi bir sevişme olabilir.--' Marvin durakladı.

--Neden durdun?--

--Onun kelimelerini tam tamına hatırlamaya çalışıyorum. Her

neyse, sevişmeye başladık. Gayet iyi gidiyordum, ama tam gelmeye

hazırlanırken, Phyllis, 'Sevişmek için gerginlikten kurtulmak

dışında nedenler de vardır,' dedi. İşte bu yetti! Onu bir saniyede

kaybettim.--

--Marvin, Phyllis'e zamanlaması hakkında ne hissettiğini tam

olarak anlattın mı?--

--Zamanlaması iyi değildir - hiçbir zaman olmamıştır. Ama

ben konuşamayacak kadar sinirlenmiştim.
Söyleyeceklerimden

korkuyordum. Yanlış bir şey söylersem hayatımı
cehenneme çevirebilir

- seks musluğunu büsbütün kapatabilir.--

--Ne gibi bir şey söyleyebilirdin?--

--Dürtülerimden korkuyorum - öldürme ve seks dürtülerimden.--

--Ne demek istiyorsun?--

--Hatırlar mısınız, yıllar önce, karısını üzerine asit dökerek öldüren

bir adam hakkında bir gazete haberi vardı.
Korkunç bir

şey! Ama ben sık sık bu suç hakkında düşünmüşümdür. Bir kadına

duyulan öfkenin nasıl böyle bir suça yol açabileceğini anlayabiliyorum.--

Tanrım! Marvin'in bilinçaltı sandığımdan daha yakındı yüzeye.

Böyle ilkel duygularının üzerindeki kapağı - en azından tedavinin

bu kadar erken bir döneminde - kaldırmak istemediğimi

anımsayarak cinayetten sekse geçtim.

--Marvin, cinsel dürtülerinden de korktuğunu söyledin. Ne demek

istiyordun?--

--Cinsel itkim hep fazlasıyla güçlü olmuştur. Bunun birçok

dazlak erkek için geçerli olduğunu söylemişlerdi bana. Aşırı erkeklik

hormonu işareti. Doğru mu bu?--

Konuyu dağıtmasını teşvik etmek istemiyordum. Omuz silkerek

soruyu geçiştirdim. --Devam et.--

--Ömrüm boyunca onu dizginlemek zorunda kaldım çünkü

Phyllis'in ne kadar ilişkide bulunacağımız konusunda katı fikirleri

vardır. Ve bu hiç değışmez - haftada iki kez, doğum günleri ve

tatillerde bazı istisnalarla.--

--Bu konuda birtakım duyguların var mı?--

--Bazen. Ama bazen de sınırlamaların iyi

olduğunu düşünüyorum.

Onlar olmasa büsbütün çığrımdan çıkabilirim.--

Tuhaf bir yorumdu bu. -- 'Çığrımdan çıkmak' ne demek? Evlilik

dışı maceraları mı kastediyorsun?--

Sorum Marvin'ın üzerinde şok etkisi yapmıştı. -
-Phyllis'e hiçbir

zaman ihanet etmedim ben! Hiçbir zaman da
etmeyeceğim!--

--Peki 'çığrımdan çıkmak'la neyi kastediyorsun?
--

Marvin'in nutku tutulmuş gibiydi. Bana öyle geliyordu ki bu

konuları daha önce hiç konuşmamıştı. Onun adına heyecanlanıyordum.

Bu bir saat müthiş bir çalışma olmuştu. Devam etmesini

istiyor ve yalnızca bekliyordum.

--Neyi kastettiğimi bilmiyorum ama zaman zaman, cinsel itkisi

benimki gibi olan bir kadınla, seksi benim kadar isteyen ve ondan

benim kadar zevk alan bir kadınla evli olmanın nasıl bir şey

olabileceğini merak etmişimdir.--

--Peki ne düşünüyorsun? Hayatın çok farklı mı olurdu?--

--Bir dakika geriye gideyim. Birkaç dakika önce zevk almak tabirini

kullanmamalıydım. Phyllis seksten zevk alır. Yalnızca onu

hiçbir zaman ister gibi görünmez. Daha ziyade ...nasıl söylesem?

...parça parça verir - eğer uslu olursam. Kendimi aldatılmış

ve öfkeli hissettiğim anlar bunlar işte.--

Marvin durakladı. Yakasını gevşetti, ensesini ovdu ve başını

boynunun çevresinde döndürdü. Gerginliğini

atıyordu, ama sanki

başka hiç kimsenin dinlemediğinden emin
olmak ister gibi

odaya çepeçevre bakıyor olduğunu hayal ettim.

--Rahatsız görünüyorsun. Kendini nasıl
hissediyorsun?--

--Sadakatsiz. Sanki Phyllis hakkında bu tür
şeyleri söylememem

gerekirmiş gibi. Hani neredeyse onun kulağına
gidecekmiş

gibi.--

--Ona çok fazla güç atfediyorsun. Er geç tüm
bunları bulup çıkarmamız

gerekecek.

Marvin terapinin ilk birkaç haftasında
canlandırıcı bir biçimde

açık olmayı sürdürdü. Her şeyi hesaba katarsak,
umduğumdan

çok daha iyi gidiyordu. İşbirliğine hazırды;
psikiyatri hakkındaki

hırçın kuşkuculuğundan vazgeçmişti; ev ödevini
yapıyor, seanslara

hazırlıklı geliyordu ve, kendi deyişle,
yatırımından iyi bir

kazanç sağlamaya kararlıydı. Terapiye olan
güveni, umulmadık,

erken bir kar payıyla desteklendi: tedaviye
başlar başlamaz baş

ağrıları esrarengiz bir biçimde ve tümüyle kayboldu (ama sekse

bağlı şiddetli ruh hali dalgalanmaları devam ediyordu).

Terapinin bu ilk aşamasında iki konu üzerinde yoğunlaştık:

evliliği ve (Marvin'in direnmesi nedeniyle daha az derecede olmak

üzere) emekliliğinin olası sonuçları. Ama çok ölçülü davranmaya

dikkat ediyordum. Ameliyat alanını hazırlayan ama derin

kesimlerden kaçınan bir cerrah gibi hissediyordum kendimi.

Marvin'in bu konuları araştırmasını, ama çok da fazla incelememesini

istiyordum - Phyllis'le kurmuş olduğu netameli evlilik.

dengesini bozacak (ve böylece onu derhal terapiden dışarıya sürecektir)

kadar ve daha çok ölüm korkusu uyandıracak (ve sonuçta

daha çok migreni ateşleyecek) kadar olmamalıydı bu.

Marvin'le bu nazik, bir ölçüde somut terapiyi idare ederken,

aynı zamanda da düşlerin sahibiyle büyüleyici bir sohbeti sürdürüyordum.

Marvin, kendi içine yerleşmiş - ya da hapsedilmiş - bu

ermiş küçük adamın varlığından ya habersizdi ya da iyi huylu

bir aldırmazlık ruhu içinde onun benimle iletişim kurmasına izin

veriyordu. Marvin'le ben yüzeysel alanlarda dolaşıp rasgele konuşurken,

düşlerin sahibi derinlerden sürekli bir dizi mesaj gönderiyordu.

Belki de benim onunla sohbetim, amacı baltalar nitelikteydi.

Belki de onunla karşılaşmam nedeniyle Marvin'in daha ağır ilerlemesine

izin vermeye razıydım. Her seansa Marvin'i görme heyecanıyla

değil, düşlerin sahibinden gelecek bir sonraki bildirinin

beklentisi içinde başladığımı anımsıyorum.

Bazen düşler ilk baştakiler gibi varoluş
kaygılarının ürkütücü

anlatımlarıydı; bazen terapide gelecek olan
şeyleri sezdiren belirtilerdi;

bazen terapinin altyazıları gibi, Marvin'in
sakıngan sözlerinin

canlı bir çevirisini sunuyorlardı.

İlk birkaç seanstan sonra umutlu mesajlar
almaya başlamıştım:

Bir yatılı okulda öğretmen büyük ve boş bir
tuvalin üstüne resim

yapmakla ilgilenecek çocuklar arıyordu. Daha
sonra bunu küçük,

şışman bir oğlana - besbelli kendime -
anlatıyordum. Çocuk o kadar

heyecanlandı ki ağlamaya başladı.

Mesaj kuşku götürmezdi:

--Marvin, kendisine birisi - kuşkusuz sen, yani
onun terapisti -

tarafından her şeye en baştan başlamak için bir
fırsat

sunulduğunu seziyor. Yaşamını boş bir tuvale
yeni baştan

resmetmek için bir şans daha verilmiş olmak ne
kadar heyecan

verici!--

Bunu başka umut dolu düşler izledi:

Bir düğündeyim ve bir kadın bana yaklaşıp kendisinin benim

çoktan unuttuğum kızım olduğunu söylüyor. Şaşıyorum çünkü

bir kızım olduğunu bilmiyordum. Kadın orta yaşlı ve parlak kahverengi

tonlarda giyinmiş. Konuşmak için yalnızca birkaç saatimiz

vardı. Ona yaşam koşulları hakkında sorular sordum ama bu

konuda konuşamadı. Gittiği zaman üzüldüm ama yazışmaya karar

vermiştik.

Mesaj:

--Marvin ilk defa olarak kızını - kendisinin dişi,
yumuşak,

duyarlı tarafını - keşfediyor. Büyüleniyor.
Olasılıklar sınırsızdır.

Onunla sürekli iletişim kurmayı düşünüyor.
Belki

kendisinin bu yeni keşfedilmiş adacıklarını
sömürgeleştirebilir.--

Bir başka düş:

Pencereden bakıyorum ve çalılıklar arasında bir
gürültü duyuyorum.

Bir fareyi kovalayan bir kedi bu. Fare için
üzülüyorum ve

dışarı çıkıp ona doğru gidiyorum. Bulduğum şey
henüz gözleri

açılmamış iki kedi yavrusu. Phyllis'e haber
vermek için koşuyorum

çünkü kedi yavrularına çok düşkündür.

Mesaj:

--Marvin şu ana dek gözlerinin-kapalı
olduğunu ve nihayet

onları açmaya hazırlandığını anlıyor, gerçekten
anlıyor.

Phyllis için de heyecanlanıyor çünkü o da

gözlerini açmak

üzere. Ama dikkat et, Marvin senin bir kedi-fare
oyunu oynuyor

olmandan kuşkulanıyor.--

Çok geçmeden daha başka uyarılar da aldım:

Phyllis ve ben harap bir restoranda yemek
yiyoruz. Servis çok kötü.

Garsonu istediğin zaman hiç ortalarda yok.
Phyllis ona pis ve

pasaklı olduğunu söylüyor. Yemeğin çok iyi
olmasına şaşıyorum.

Mesaj:

--Marvin senin aleyhine bir dava geliştiriyor.
Phyllis hayatlarından

ıkmanı istiyor. İkisi için de bir tehdit
oluşturuyorsun.

Dikkatli ol. Bir apraz ateşe tutulma. Yemeğin
ne

kadar iyi de olsa bir kadınla aşık atamazsın.--

Ve sonra belirli yakınmalar getiren bir dűř:

Bir kalp transplantasyonu izliyorum. Cerrah
uzanmış yatıyor.

Birisi onu yalnızca transplantasyon işlemiyle
ilgilenmek ve kalbin

vericiden alınışına ilişkin tűm o pis ve karışık

olaylara ilgisiz

kalmakla suçluyor. Cerrah bunun doğru olduğunu itiraf ediyor.

Bu ayrıcalığa sahip olmadığını söyleyen bir ameliyathane hemşiresi

vardı - o tüm pislik ve karmaşaya tanık olmak zorunda kalmıştı.

Mesaj:

--Kalp transplantasyonu tabii ki psikoterapi.
(Sana şapkamı

çıkarıyorum, düşlerin sahibi aziz dostum! 'Kalp transplantasyonu'

- psikoterapi için ne esin dolu bir görsel simge!)

Marvin senin soğuk ve ilgisiz olduğunu, onun yaşamına - bugünkü

kişiliğine nasıl ulaştığına - pek az kişisel ilgi duyduğunu

hissediyor.--

Düşlerin sahibi bana nasıl ilerleyeceğim konusunda tavsiyede

bulunuyordu. Hiç böyle bir denetçim olmamıştı. Beni o kadar büyülemişti

ki, güdülerini gözden kaybetmeye başlamıştım. Benim

Marvin'e yardım etmeme yardım etmek için Marvin'in vekili olarak

mı hareket ediyordu? Marvin değiştiği takdirde kendisinin

de onunla bütünleşmek yoluyla özgürlüğüne kavuşacağını mı

umut ediyordu? Yoksa esas itibarıyla kendi yalnızlığını hafifletmek

için mi benimle ilişkisini sürdürme zahmetine giriyordu?

Ama güdüleri ne olursa olsun, tavsiyeleri bilgeceydi. Haklıydı:

gerçekten de Marvin'le meşgul olmuyordum! O kadar resmi

bir düzeyde kalmıştık ki birbirimize adlarımızla hitap etmemiz

bile yakışksız kaçıyordu. Marvin kendini çok ciddiye alıyordu:

hiç şakalaşmadığım ya da takılamadığım tek hastam sayılabilirdi.

Sık sık ilişkimize odaklanmaya çalışıyordum
ama ilk birkaç

seanstaki bazı iğneli sözler dışında (--siz
psikiyatrlar her şeyin kökünde

seks olduğunu düşünürsünüz-- türünden) bana
hiç ilgi

göstermiyordu. Çok saygılı davranıyor ve bana
karşı duygularına

ilişkin sorularımı genellikle, hala migrenden
kurtulmuş durumda

olduğuna göre, ne yaptığımı biliyor olmam
gerektiği yolunda

ifadelerle yanıtlıyordu.

Altı ayı geride bıraktığımızda Marvin'e biraz
daha fazla ilgi

duyuyordum ama hala ona karşı derin bir sevgim yoktu. Bu çok

garipti, çünkü düşlerin sahibine tapıyordum: yürekliliğine ve

dağlayıcı dürüstlüğüne hayrandım. Zaman zaman düşlerin sahibinin

aslında Marvin olduğunu, onun Marvin'in özündeki çekirdeğe

- benliğin mutlak bilgelige ve öz bilgisine sahip olan halkasına -

açık bir kanal sağladığını anımsatmak için kendimi dürtmek

zorunda kalıyordum.

Düşlerin sahibi, benim transplantasyonu yapılacak kalbin kaynağına

ilişkin karışık ayrıntılara dalmamış olduğum
konusunda

haklıydı: Marvin'in yaşamının ilk
dönemlerindeki deneyimleri ve

örüntüleri fazlasıyla ihmal etmişim. Bu nedenle,
o düşü izleyen

iki seansı Marvin'in çocukluğunun ayrıntılı
olarak incelenmesine

hasrettim. Öğrendiğim en ilginç şeylerden biri,
Marvin yedi sekiz

yaşlarındayken gizli bir afetin ailesini
parçalaması ve annesinin

babasını yatak odasından temelli sürmesiyle
sonuçlanmasıydı.

Olayın mahiyeti Marvin'e hiçbir zaman
açıklanmamış olmakla

birlikte, şimdi, annesinin tek tük sözlerine

dayanarak babasının

ya sadakatsizlik ettiğini ya da ıslah olmaz bir
kumarbaz olduğunu

sanıyordu.

Babasının sürgününden sonra, annesinin
sürekli yoldaşı olmak

en küçük erkek evlat olan Marvin'e düşmüştü:
annesine tüm

sosyal faaliyetlerde eşlik etmek onun göreviydi.
Yıllarca arkadaşlarının,

annesiyle flörtüne ilişkin alaylarına katlanmıştı.

Marvin'in yeni aile görevinin babasının
nezdinde popülarlığını

artırmadığını söylemeye gerek yok tabii. Baba

evde cılız bir

varlığa, sonra da yalnızca bir gölgeye
dönüşmüş, çok geçmeden

de temelli buharlaşıp gitmişti. İki yıl sonra
Marvin'in ağabeyi ondan

iyi ve hayatta olduğunu ve ailenin onsuz daha
iyi olduğundan

emin olduğunu bildiren bir kart almıştı.

Belliydi ki Marvin'in kadınlarla ilişkilerinde
esaslı oedipal

problemlerinin temeli hazırды. Annesiyle ilişkisi
dışarıya kapalı,

uzun bir yakınlığa dayanan, fazlasıyla mahrem
bir ilişkiydi ve

Marvin'in erkeklerle ilişkilerinde yıkıcı sonuçlara

yol açmıştı,

hatta Marvin, babasının ortadan kaybolmasına
elle tutulur bir biçimde

katkıda bulunmuş olduğunu sanıyordu. Bu
durumda,

Marvin'in erkeklerle rekabette sakıngan ve
kadınlara karşı aşırı

çekingen olduğunu öğrenmek şaşırtıcı
olmamıştı. Phyllis'le ilk

gerçek randevusu, aynı zamanda son ilk
randevusu olmuştu:

Phyllis'le evlenene kadar sürekli bir
beraberlikleri olmuştu.

Phyllis ondan altı yaş küçük, aynı derecede
çekingen ve karşı

cinsle ilişkilerinde aynı derecede deneyimsizdi.

Geçmişin anımsanmasına ilişkin bu seanslar bana göre makul

ölçüde verimli olmuştu. Marvin'in zihnini dolduran karakterlerle

tanışmış ve bazı önemli, yinelenen yaşam örüntülerini belirlemiştim

(ve bunları onunla paylaşmıştım): örneğin, Marvin anne ve

babasının yaşadığı örüntünün bir bölümünü kendi evliliğinde yeniden

yaratmıştı - onun karısı da babasının karısı gibi cinsel lütufları

keserek denetim sağlıyordu.

Bu malzeme kat kat açıldıkça Marvin'in şu

andaki sorunlarını

birbirinden çok farklı üç ayrı açıdan
yorumlamak mümkün oluyordu:

varoluşsal (burada odak, yaşamın önemli bir
kilometre taşını

geçmenin uyandırdığı ontolojik kaygı
üzerindeydi); Freud'cu

(burada vurgu, cinsel eylemin ilkel felaket
kaygısıyla kaynaşmasıyla

sonuçlanan Oedipus kaygısı üzerindeydi) ve
iletişimsel (burada

vurgu, dinamik evlilik dengesinin yakın
geçmişin olaylarıyla

altüst oluşu üzerindeydi. Yakında buna ilişkin
daha fazla şey

ortaya çıkacaktı).

Marvin her zamanki gibi gerekli bilgileri
sağlamak için çok çalışmıştı,

ama düşleri bunu talep etmiş olmakla birlikte,
çok geçmeden

şimdiki yaşam örüntülerinin geçmişteki
köklerine olan ilgisini

yitirdi. Bir defasında bu tozlu olayların başka bir
çağa, neredeyse

başka bir yüzyıla ait olduğunu söylemiş, kendisi
dışında

tüm karakterleri ölü olan bir dramı tartışmakta
olduğumuzu da

dalgın dalgın eklemişti.

Düşlerin sahibi çok geçmeden tarihsel

akınlarımıza Marvin'in

tepkisi konusunda bana bir dizi mesaj verdi:

Büyük, uzun, tekerlekli bir kutuya benzeyen
garip biçimli bir

otomobil gördüm. Siyahtı ve rugan gibi parlaktı.
Beni etkileyen,

pencerelerin yalnızca arkada bulunması ve çok
çarpık olmasıydı

yani pencerelerden dışarı bakılamıyordu aslında.

Dikiz aynasıyla ilgili sorunları olan bir başka
araba daha vardı.

Onun da aşağı yukarı kayan bir tür filtresi olan
arka pencereleri

vardı ama filtre sıkışıp kalmıştı.

Büyük bir başarıyla bir konferans veriyordum.
Sonra projeksiyon

makinesi sorun çıkarmaya başladı. Önce
makineye bir slayt koyacakken

içindeki slaydı çıkaramadım. Slaytta bir erkeğin
başı vardı.

Sonra slaydı netleştiremedim. Daha sonra
insanların kafaları

ekranın önünü kapatıp durdu. Önü açık bir
görünüm için bütün

konferans salonunu dolaştım ama slaydın
tümünü hiç göremedim.

Düşlerin sahibinin bana gönderdiğine
inandığım mesaj şuydu:

--Geriye bakmaya çalışıyorum ama iyi
göremiyorum. Arka

pencere yok. Dikiz aynası yok. İçinde bir baş
olan bir slayt

görüşü engelliyor. Geçmiş, gerçek hikaye,
gerçek olayların

tarihi, bir daha ele geçirilemiyor. Slayttaki baş -
benim başım,

benim görüşüm, benim belleğim - yolu kesiyor.
Geçmişi

yalnızca şimdinin gözleriyle filtre edilmiş olarak
görüyorum

- onu o zaman bildiğim ve yaşadığım şekliyle
değil,

şimdi yaşadığım gibi. Tarihsel anımsama,
kafaları görüş

alanından çekmek için yapılan beyhude bir
alıştırma.

--Sonsuza dek yitip gitmiş olan yalnızca geçmiş
değil,

gelecek de mühürlü. Rugan arabanın, benim
tabutum olan

o kutunun ön pencereleri de yok.--

Yavaş yavaş, benden nispeten az bir teşvikle,
Marvin daha derin

sularda dolaşmaya başladı. Belki de benim
düşlerin sahibiyle

konuşmalarımın kırıntılarına kulak misafiri
olmuştu. Arabaya,

tekerlekler üstündeki garip siyah kutuya ilişkin

ilk çağrışımı, --Bir

tabut değil,-- demek olmuştu. Banim kaşlarımın
kalktığını fark

ederek gülümsemiş ve, --Fazla itiraz ederek
insanın kendi kendini

ele verdiğini söyleyen siz psikiyatlardan biri
miydi?-- demişti.

--Arabanın hiç ön penceresi yok, Marvin.
Bunun üzerinde düşün.

Aklına ne geliyor?--

--Bilmiyorum. Ön pencereler olmadan nereye
gittiğini bilemezsin.--

--Bu sana, şimdi önünde uzanan hayata, nasıl

uygulanabilir?--

--Emeklilik. Biraz ağır gidiyorum ama anlamaya başlıyorum.

Fakat emeklilik konusunda hiç tasalanmıyorum ki. Neden hiçbir

şey hissetmiyorum?--

--Duygu orada. Düşlerine sızıyor. Belki onu hissetmek çok fazla

acı verecek. Belki de acı, kısa devre yapıp başka şeylere atlıyor.

Şunu ne kadar sık söylediğine baksana: 'Cinsel performansım konusunda

neden bu kadar altüst olayım? Anlamı yok bunun.' Bizim

esas görevlerimizden biri de birtakım şeyleri seçip ayıklayarak

duyguları ait oldukları yerlere tekrar koymaktır.-

-

Marvin çok geçmeden yaşlanma ve ölüme ilişkin kesin ve açık

içeriği olan bir dizi düş anlattı. Örneğin, düşlerinden birinde büyük,

bitmemiş, beton bir yeraltı binasının içinde dolaşmıştı.

Bir düş onu özellikle etkilemişti:

Susan Jennings'i gördüm. Bir kitapçada çalışıyordu. Kederli görünüyordu

ve ben de ona biraz yakınlık göstermek için yanına

gittim. Ona aynı şeyleri hisseden başkalarını, böyle altı kişiyi daha

tanıdığımı söyledim. Başını kaldırıp bana baktı, yüzü sümük

dolu iğrenç bir kafatasıydı. Dehşet içinde uyandım.

Marvin bu düş üzerinde iyi çalıştı.

--Susan Jennings? Susan Jennings? Onu kırk beş yıl önce üniversitede

tanımıştım. Şimdiye dek onu bir kez bile düşündüğümü sanmıyorum.--

--Onu şimdi düşün. Aklına ne geliyor?--

--Yüzünü görebiliyorum - yuvarlak, tombul, kocaman gözlüklü.--

--Sana herhangi bir kimseyi anımsatıyor mu?--

--Hayır, ama sizin ne diyeceğinizi biliyorum - bana benzediğini

söylediniz: yuvarlak bir surat ve kocaman gözlükler.--

--Ya öbür 'altı kişi'?--

--Ha, orada bir şey var, tamam. Dün Phyllis'le,

ölen bütün

arkadaşlarımızdan ve emeklilikten hemen sonra
ölen kişiler hakkında

bir gazete makalesinden konuşuyorduk. Ona bir
mezunlar

bülteni okuduğumu ve üniversitedeki sınıfımdan
altı kişinin ölmüş

olduğunu gördüğümü söyledim. Düşteki 'aynı
şeyleri hisseden

altı kişi' onlar olmalı. Büyüleyici!--

--Orada epey bir ölüm korkusu var, Marvin -
bu düşte ve tüm

diğer karabasanlarda. Herkes ölümden korkar.
Korkmayan hiç

kimseye rastlamadım. Ama çoğu insan yıllar

boyunca dönüp dönüp

onun üzerinde çalışır. Sende ise birdenbire patlamış gibi görünüyor.

Bunu ateşleyenin emeklilik düşüncesi olduğunu kuvvetle hissediyorum.--

Marvin en güçlü düşün altı ay önceki o ilk düş, iki zayıf

adamlı, beyaz bastonlu ve bebekli düş olduğundan söz etti. O imgeler

tekrar tekrar zihnine dönüyordu - özellikle Victoria dönemini

anımsatan o zayıf cenaze görevlisi ya da alkol aleyhtarı işçi

imgesi. Bunun belki de kendisi için bir sembol olduğunu söylüyordu:

ölçülü, aşırı ölçülü olmuştu hep. Son birkaç yıldır biliyordu

ki hayatı boyunca kendini duyarsızlaştırmıştı.

Marvin beni hayrete düşürmeye başlıyordu.
Öyle derinlere inmeye

kalkışıyordu ki adeta aynı insanla konuşmakta olduğuma

inanamıyordum. Birkaç yıl önce ne olduğunu sorduğumda hiç

kimseyle, Phyllis'le bile paylaşmamış olduğu bir olayı anlattı. Bir

dişçinin bekleme odasında Psychology Today dergisinin bir nüshasını

kariştirirken insanın, yaşamında önemli olmuş ve artık yaşamayan

kişilerin her biriyle son bir anlamlı konuşma yapmaya çalışmasını

öneren bir makale ilgisini çekmişti.

Bir gün yalnızken bunu denemişti. Babasına onu ne kadar özlediğini

ve onu tanımış olmayı ne kadar istediğini söylemeyi hayal

etmişti. Babası yanıt vermemişti. Karşısında o aşına hezaren

salıncaklı koltuğunda oturan annesiyle son kez vedalaştığını hayal

etmişti. Kelimeleri söylemişti ama onlarla birlikte hiçbir duygu

gelmemişti. Dişlerini gıcırdatmış ve duygularını zorla dışarı

ıkarmaya çalışmıştı. Ama hiçbir şey gelmemişti.
Dikkatini asla

kelimesinin anlamı üzerinde yoğunlaştırmıştı -
onu bir daha asla,

asla göremeyecekti. Annesi tabutunda yatarken
onu öptüğünde

alının soğukluğunu anımsayabilmek için
kendini zorlarken

yumruğunu çalışma masasına vurduğunu
anımsıyordu. Ama hiçbir

şey gelmemişti. Yüksek sesle haykırmıştı: --Seni
bir daha asla

göremeyeceğim!-- Hala hiçbir şey olmuyordu.
İşte o zaman kendini

duyarsızlaştırmış olduğunu anlamıştı.

Marvin o gün ofisimde ağladı. Tüm kaçırmış
olduğu şeyler

için, yaşamındaki tüm cansız yıllar için ağladı.
Ne hazin, diyordu,

canlanmak için şimdiye dek beklemiş olmam ne
hazin. İlk defa

olarak kendimi Marvin'e çok yakın hissettim. O
hıçkırarak ağlarken

omzunu sıkıca kavradım.

Bu seansın sonunda kendimi tükenmiş ve çok
etkilenmiş hissettim.

Geçit vermeyen engeli nihayet aşmış
olduğumuzu düşünüyordum:

Marvin'le düşlerin sahibi sonunda birbiriyle
kaynaşmış

ve tek bir sesle konuşmuştu.

Marvin seansımızdan sonra kendini daha iyi hissetmiş ve birkaç

gün sonra garip bir olay cereyan edene kadar son derece

iyimser olmuştu. Phyllis'le tam cinsel ilişkiye başlarken birdenbire,

--Belki de doktor haklı, belki de tüm cinsel kaygım aslında

ölüm kaygısı!-- demişti. Bu cümleyi bitirir bitirmez - foşşş! - anı

ve zevk vermeyen bir erken boşalma olmuştu. Phyllis, onun havadan

sudan seks sohbetleri için konu seçimine haliyle sinirlenmişti.

Marvin derhal ona karşı duyarsızlığı ve cinsel başarısızlığı

için kendini azarlamaya başlamış ve tepetaklak derin bir depresyona

yuvarlanmıştı. Az sonra düşlerin sahibinden acil, telaş yüklü

bir mesaj aldım:

Eve yeni mobilyalar getirmiştım ama sonra ön kapıyı kapayamıyordum.

Biri oraya kapıyı açık tutacak bir düzenek yerleştirmişti.

Sonra kapının dışında bagajlarıyla duran 10-12 kişi gördüm. Kötü,

korkunç insanlardı bunlar, özellikle yüzü bana Susan Jennings'i

hatırlatan dişsiz bir kocakarı. Aynı zamanda İki Şehrin

Hikayesi filmindeki Madame Defarge'yi de hatırlatıyordu - hani

şu giyotinde kafalar kesip düşerken örgü ören kadını.

Mesaj:

--Marvin çok korkuyor. Çok fazla şeyin farkına çok çabuk

vardı. Şimdi ölümün kendisini beklediğini biliyor. Bilincin

kapısını açmış bulunuyor, ama şimdi çok fazla şeyin dışarı

çıkılmış ve kapının sıkışmış olmasından, onu bir

daha kapayamayacağından

korkuyor.--

Benzer mesajları olan ürkütücü düşler hızla izledi:

Geceydi, yüksek bir yerde, bir binanın balkonunda tünemiştim.

Aşağıda karanlıkta küçük bir çocuğun ağlayarak yardım istediğini

duydum. Ona geleceğimi söyledim, çünkü yardım edebilecek

tek kişi bendim, ama karanlığın içine doğru inmeye başlayınca

merdiven giderek daraldı ve entipüften tırabzan elimde kaldı. Daha

fazla ilerlemeye korktum.

Mesaj:

--Ömrüm boyunca gömmüş olduğum çok önemli parçalarım

var - küçük erkek çocuk, kadın, sanatçı, anlam arayan

parça. Kendimi duyarsızlaştırdığımı ve yaşamımın büyük

bir bölümünü yaşanmamış olarak geride bıraktığımı biliyorum.

Ama şimdi o bölgelere inemiyorum. Korku ve pişmanlıkla

başta çıkamıyorum.--

Ve bir başka düş:

Bir sınavdayım. Sınav kağıdımı veriyorum ve son soruyu yanıtlamadığımı

anımsıyorum. Paniğe kapılıyorum. Kağıdı geri almaya

çalışıyorum ama süre dolmuş. Oğlumla sürenin bitiminden

sonra buluşmak üzere randevulaşıyorum.

Mesaj:

--Yaşamımla yapabilecek olduklarımı yapmadığımı şimdi

fark ediyorum. Ders ve sınav bitti. Onu farklı

yapmış olmayı

isterdim. Sınavdaki son soru, neydi o? Belki başka bir

şey yapmak - bir lise öğretmeni, zengin bir muhasebeci değil

de - başka bir şey olmak için farklı bir yöne sapabilirdim.

Ama artık çok geç, yanıtlarımdan herhangi birini değiştirmek

için çok geç artık. Zaman tükendi. Keşke bir oğlum

olsaydı, onun aracılığıyla kendimi ölüm çizgisinin ötesindeki

geleceğe fırlatabilirdim.--

Aynı gece, daha sonra:

Bir dağ yolundan tırmanıyorum. Gece vakti bir evi yeniden inşa

etmeye çalışan birtakım insanlar görüyorum. Bunun yapılamayacağını

biliyorum ve bunu anlatmaya çalışıyorum ama beni duyamıyorlar.

Sonra arkadan birinin bana adımla seslendiğini duyuyorum.

Bu bana yetişmeye çalışan annem. Bana bir mesajı olduğunu

söylüyor. Birinin ölüyor olduğu mesajı bu. Biliyorum ki

ölmekte olan benim. Ter içinde uyanıyorum.

Mesaj:

--Artık çok geç. Tam ölüm denizine girmeye
hazırlanırken

evini gece vakti yeniden inşa etmek -
belirlediğin yolu

değiştirmek - mümkün değil. Şimdi annemin
öldüğü zamanki

yaşındayım. Ona yetişiyorum ve ölümün
kaçınılmaz olduğunu

kavıyorum. Geleceği değiştiremem çünkü
geçmiş

bana yetişip karşıma çıkıyor.--

Düşlerin sahibinin bu mesajları giderek gümbür
gümbür yükseliyordu.

Onlara kulak vermek zorundaydım. Beni,

yönümü belirlemeye

ve terapide olup bitenleri tekrar gözden
geçirmeye zorluyorlardı.

Marvin hızlı, belki de fazla hızlı ilerlemişti.
Başlangıçta içgöründen

yoksun bir adamdı: bakışını içeriye doğru
yöneltemiyor,

yöneltmek istemiyordu. Nispeten kısa bir dönem
olan altı ay içinde

muazzam keşifler yapmıştı. Gözlerinin yeni
doğmuş bir kedi

yavrusu gibi kapalı olduğunu öğrenmişti. İçinin
derinliklerinde

zengin, kalabalık bir dünya olduğunu, yüz yüze
gelirse bu

dünyanın müthiş korkular getirdiğini ama
aydınlanma yoluyla

kurtuluşu da sunduğunu öğrenmişti.

Yüzeysel görünümüler artık onu cezbetmiyordu:
pul ve Reader's

Digest koleksiyonlarının büyüğü azalmıştı. Artık
gözleri yaşamın

varoluşsal gerçeklerine açılmış olarak ölümün
kaçınılmazlığı

ve kendini kurtarma gücünden yoksun oluşuyla
cebelleşiyordu.

Marvin umduğumdan daha çabuk uyanmıştı;
kimbilir, belki

de düşlerinin yaratıcısının sesini dinlemişti.

Başlangıçta görmeye

hevesliydi, ama çok geçmeden coşkunun yerini
güçlü bir pişmanlık

duygusu almıştı. Geçmiş ve yaklaşan kayıpları
için yas tutuyordu.

Her şeyden çok, yaşamının uçsuz bucaksız
boşlukları için

yas tutuyordu: içindeki kullanılmamış
potansiyel, hiç sahip olmadığı

çocuklar, hiç tanımadığı babası, hiçbir zaman
aile ve dostlarla

dolup taşmayan evi, gereğinden çok para
biriktirmekten daha

fazla anlam taşıyabilecek bir iş için. Nihayet,
kendisi için, düşlerinin

hapsedilmiş sahibi için, karanlıkta ağlayarak
yardım isteyen

o küçük oğlan için yas tutuyordu.

Gerçekte istediği hayatı yaşamamış olduğunu biliyordu. Belki

bu hala yapılabilirdi. Belki hala hayatını büyük, boş bir tuval üzerine

yeni baştan resmetmeye zaman vardı. Gizli kapıların tokmaklarını

çevirmeye, meçhul bir kız evlada fısıldamaya, sır olan

babaların nereye gittiğini merak etmeye başlamıştı.

Ama haddini aşmıştı. Levazım hatlarının ulaşabileceğinden

daha uzaklara gitmeye kalkışmıştı ve şimdi her

tarafından saldırıya

uğruyordu: geçmiş alacakaranlıktı ve bir daha
ele geçirilemezdi;

gelecek ise tıkalıydı. Artık çok geçti: evinin
inşaatı tamamlanmış,

sınavı teslim edilmişti. Bilincin savak kapaklarını
ardına dek açmış

ama yalnızca ölüm korkusuna boğulmuştu.

Bazen ölüm korkusu, evrenselliği içinde,
önemsizmiş gibi safdışı

bırakılır. Ne de olsa kim ölümü bilmez ve ondan
korkmaz?

Oysa genel anlamda ölümü bilmek, dişlerini
gıcırdatıp bir iki ürperti

geçirmek başka şeydir, kendi ölümünün

bilincine varıp onu

iliklerine kadar hissetmek başka şey. Böyle bir
ölüm bilinci çok

seyrek, bazen yaşam boyunca bir ya da iki kez
yaşanan bir dehşet

duygusudur - Marvin'in şimdi art arda her gece
yaşadığı bir dehşet

duygusu.

Bu dehşet karşısında en olağan savunmalardan
bile yoksundu:

çocuksuz olduğundan ölümsüz üreme
hücrelerinin hayaliyle

avunamıyordu; onu ayakta tutacak bir dini
inancı yoktu - ne bilinci

koruyup sürdürecektir bir öbür dünyaya, ne de her

yerde her

zaman hazır olan, esirgeyici bir kişisel tanrıya inanıyordu; ne de

hayatta potansiyelini gerçekleştirmiş olduğunu bilmenin doyumuna

sahipti. (Genel bir kural olarak, insanın yaşamışlık duygusu

ne kadar az olursa ölüm kaygısı da o kadar büyük olur.) En

kötüsü de, Marvin'in bu kaygının ucunu bucağını göremeyişiydi.

Düşteki imge çok canlıydı: şeytanlar zihninin odasından kaçıp

kurtulmuşlardı ve tehditkar bir biçimde tam görüş alanında idiler.

Marvin ne kaçabiliyor, ne de sıkışmış olan kapıyı kapatarak

onları tekrar hapsedebiliyordu.

Bu durumda Marvin ve ben bir dönüm noktasına, tam bilinçlenişin

kaçınılmaz sonucu olan kritik bir noktaya ulaşmıştık. Bu,

insanın dipsiz bir uçurumun önünde durup yaşamın acımasız varoluşsal

gerçekleriyle - ölüm, yalnızlık, temelsizlik ve anlamsızlıkla - nasıl

yüzleşeceğine karar verdiği zamandır. Tabii ki çözüm

yoktur. İnsanın yalnızca belli tavırlar arasında seçimleri vardır:

--kararlı,-- ya da --ilgili-- olmak, ya cesurca meydan okumak, ya

metanetle kabul etmek, ya da akılcılıktan
vazgeçip hayranlık,

korku ve gizem içinde ilahi bir kudrete
güvenmek.

Marvin'in ne yapacağını da, ona başka türlü
nasıl yardım edebileceğimi

de bilmiyordum. Her seansı, onun yapacağı
seçimleri

hayli merak ederek dört gözle beklediğimi
anımsıyorum. Ne olacaktı?

Kendi keşfinden kaçacak mıydı? Bir kez daha
aldanışın

yorganını tepesine çekmenin bir yolunu bulacak
mıydı? Sonunda

dini bir çözüme mi sarılacaktı? Yoksa Lebens
felsefi çözümlerinin

(İnsanın varoluşunu, deneyimlerini ve
kaygılarını, kültürel

nesnellikle ele alan felsefi yaklaşım. (Ç. N.))
birinde mi güç ve

sığınak bulacaktı? Terapistin katılımcı-gözlemci
olarak ikili rolünü

hiç bu kadar yoğun bir biçimde hissetmemiştim.
Şimdi duygusal bakımdan

işin içine girmiş olup Marvin'e ne olacağı
konusunu fazlasıyla

umursamakla birlikte aynı zamanda inancın
embriyolojisini incelemek

için ayrıcalıklı bir konumda olduğumun da
farkındaydım.

Marvin, kaygılı ve çökkün durumu sürmekle
birlikte, cesaretle

terapiye devam ediyordu. Ona olan saygım giderek artıyordu.

Terapiye çoktan son vermiş olacağını düşünmüştüm. Hala gelmesini

sağlayan neydi?

Birkaç şey, diyordu Marvin. Birincisi, migreni hala yoklamıyordu.

İkincisi, ilk buluşmamızda ona terapide kendini daha da

kötü hissedeceği zamanlar olacağı yolundaki uyarımı anımsıyordu;

şimdiki kaygılı durumunun terapide bir evre olduğuna ve

eninde sonunda geçeceğine ilişkin sözüme güveniyordu. Ayrıca,

terapide önemli şeylerin cereyan ediyor olması gerektiğine de

inanıyordu: son beş ay içinde kendisi hakkında daha önceki altmış

dört yılda öğrenmiş olduğundan daha fazla şey öğrenmişti!

Ve hiç beklenmedik başka bir şey daha olmuştu. Phyllis'le ilişkisi

hissedilir bir değişim geçirmeye başlamıştı.

--Eskisinden daha sık ve daha dürüstçe konuşuyoruz. Bunun

ne zaman başladığından emin değilim. Sizinle buluşmaya ilk başladığımda,

kısa bir konuşma heyecanı yaşamıştık. Ama

asılsız bir

alarmdı bu. Sanırım Phyllis beni bir terapist
gitme gereğı olmadan

da konuşabileceğimize ikna etmeye çalışıyordu
yalnızca.

--Ama son birkaç haftadır farklı bir durum var.
Şimdi gerçekten

konusuyoruz. Phyllis'e sizinle benim her seansta
neler konuştuğumuzu

anlatıyorum. Hatta benim seanslardan dönüşümü
kapıda

bekliyor ve anlatmayı geciktirdiğim zaman -
örneğin, ilginç

bir sofrasohbeti olacağı için yemeğe kadar
beklememizi önerirsem

- canı sıkılıyor.--

--Ona en önemli görünenler ne tür şeyler?--

--Hemen hemen her şey. Phyllis'in para harcamaktan hoşlanmadığını

söylemiştim - indirimli satışlara bayılır. Bir kişi fiyatına iki

kişilik kelepir bir terapi yakaladığımızı söyleyip şakalaşıyoruz.--

--Böyle bir kelepiri sağlamak beni ancak sevindirir.--

--Galiba Phyllis'i en çok etkileyen, işimle ilgili olarak sizinle

yaptığımız konuşmaları, yeteneklerimle daha fazla bir şeyler yapmadığım,

kendimi yalnızca paraya adadığım, dünyaya neler verebileceğimi

hiç düşünmediğim için kendi kendimi ne kadar düşkünlüğüme

uğratmış olduğumu anlatışım oldu. Bu onu çok sarstı.

Eğer bu benim için doğruysa onun için haydi haydi doğru olduğunu

- hep kendini düşünerek, kendinden hiçbir şey vermeden

yaşamış olduğunu - söyledi.--

--Sana çok şey vermiş ama.--

--Ben de ona bunu hatırlattım. Önce böyle
söylediğim için teşekkür

etti ama daha sonra, biraz daha sonra, pek de
emin olmadığını

söyledi - belki bana yardımcı olmuştu ama bazı
bakımlardan da

benim yolumu kesmiş olabileceğini söyledi.--

--Nasıl yani?--

--Sizinle konuştuğum şeylerin hepsinden söz
etti: başkalarının

evimize gelmesini engelleyişi; evimizi ziyaret
etmeyi isteyebilecek

dostlar edinme hevesimi kırışı; seyahat etmeyi

reddetmesi ve

benim seyahat etmemin de önüne geçişi - bunu
size hiç söylemiş

miydım? Her şeyden çok da çocuksuz olduğu ve
yıllar önce kısırlık

uzmanı bir doktora gitmeyi kabul etmediği için
pişmanlık duyuyor.--

--Marvin, şaşırdım kaldım. Bu açıklık, bu
dürüstlük! Siz ikiniz

nasıl yapıyorsunuz bunu? Bunlar konuşulması
güç, ama gerçekten

güç şeyler.--

Marvin sözlerini sürdürerek bu içgörülerini için
Phyllis'in de bir

bedel ödediğini, zorlu çalkantılar yaşadığını söyledi. Bir gece

Marvin uyuyamamış ve onun odasından fısıltılar duymuştu.

(Marvin'in horlaması nedeniyle ayrı odalarda uyuyorlardı.)

Ayaklarının ucuna basarak içeri girdiğinde, Phyllis'in yatağının

yanına diz çökmüş dua ettiğini, aynı cümleyi şarkı söyler gibi yineleyip

durduğunu görmüştü: --Tanrı'nın anası beni koruyacak.

Tanrı'nın anası beni koruyacak. Tanrı'nın anası beni koruyacak.

Tanrı'nın anası beni koruyacak.--

Marvin bu sahneden çok etkilenmişti ama bunu kelimelere

dökmekte güçlük çekiyordu. Sanırım içi merhametle dolmuştu

Phyllis için, kendisi için, bütün küçük ve çaresiz insanlar için.

Sanırım Phyllis'in o sözleri şarkı gibi söylemesinin bir tür büyü

olduğunu anlamıştı - hepimizin yüzleşmek zorurıda olduğumuz o

korkunç şeylere karşı kağıt helvası inceliğinde bir kalkan.

O gece nihayet tekrar uyuyakalmış ve daha sonra da bir düş

görmüştü:

Geniş, kalabalık bir odada bir kaide üzerinde
bir tanrıça heykeli

vardı. İsa'ya benziyordu ama üzerinde uçuk
turuncu renkte, dökümlü

bir giysi vardı. Odanın öbür tarafında ise uzun
beyaz giysili

bir aktris vardı. Aktrisle heykel yer değiştirdiler.
Nasıl olduysa

giysilerini değıştokuş ettiler, heykel aşağı indi ve
aktris kaidenin

üzerine çıktı.

Marvin nihayet bir düşü anlayabildiğini
söyledi: düş, onun

kadınları tanrıçalara dönüştürdüğü ve sonra

onların gönlünü hoş

ederse güvencede olacağına inandığı anlamına geliyordu.

Phyllis'in öfkesinden her zaman çok korkmasının ve kaygılı olduğunda

Phyllis'in onu seks yoluyla yatıştırarak rahatlatabilmesinin

nedeni buydu.

--Özellikle oral seks - sanırım size söylemişim, paniğe kapıldığım

zaman Phyllis penisimi ağzına alır ve kötü duygularım hemen

eriyip gider. Seks değil bu - siz bunu öteden beri söylüyordunuz

ve artık haklı olduğunuzu biliyorum - penisim

tamamen

yumuşak olabiliyor. Bu yalnızca onun beni her şeyimle kabul etmesi

ve içine alması. Sanki onun bir parçası olmuşum gibi.--

--Ona gerçekten büyümlü güçler yüklüyorsun - bir tanrıça gibi.

Yalnızca bir gülümsemeye, kucaklamayla, ya da içine almak suretiyle

seni iyileştirebiliyor. Onu gücendirmemek için çok özen

göstermene şaşmamalı. Ama sorun, seksin bir tür ilaca dönüşmesi

- hayır, bu yeterince kuvvetli değil - seks bir ölüm kalım meselesi

oluyor ve hayatta kalman bu kadınla birleşmene bağlı oluyor. Seksin

güç olması çok doğal. Oysa sevecen, keyifli bir eylem olmalı o,

tehlikeye karşı korunma değil. Sekse bu tür bir bakışla herkesin

- kuşkusuz ben de dahil olmak üzere - iktidar sorunları olurdu.--

Marvin bloknotunu çıkarıp birkaç satır yazdı.
Haftalar önce

ilk kez not almaya başladığında rahatsız olmuştum, ama terapiden

o kadar iyi yararlanıyordu ki onun belleğini destekleyen

yöntemlerine saygı duymayı öğrenmiştim.

--Bakalım bunu doğru anlamış mıyım? Sizin teorinize göre benim

seks dediğim şey çoğu kez seks değil - en azından iyi seks

değil - daha çok kendimi korkudan, özellikle yaşlanma ve ölüm

korkusundan korumanın bir yolu. Ve iktidarsız olduğum zaman

bunun nedeni benim bir erkek olarak cinsel bakımdan başarısız

oluşum değil, seksten yapamayacağı şeyleri isteyişim.--

--Aynen öyle. Ve bunun pek çok kanıtı var. O iki zayıf cenaze

görevlisini ve beyaz uçlu bastonu gördüğün düş.
Evinin altında

yerin sıvılaşmasını dev matkabınla delerek
önlemeye çalıştığın

düş. Az önce anlattığın, Phyllis'le seks gibi
görünen ama senin de

belirttiğin gibi hiç de seks olmayan fiziksel bir
bağlantının seni

yatıştırmasına ilişkin duygular.--

--Öyleyse iki sorun var. Birincisi seksten
gücünün ötesinde bir

şey yapmasını istiyorum. İkincisi, Phyllis'e beni
iyileştirmesi ya

da koruması için neredeyse doğaüstü bir güç
veriyorum.--

--Ve sonra, bir rastlantı sonucu onun hüzünlü
nakaratını işitince

her şey paramparça oluyor.--

--İşte o zaman onun ne kadar zayıf olduğunu
anladım - yalnız

Phyllis'in değil, bütün kadınların. Hayır, yalnızca
kadınların değil,

herkesin. Benim yaptığım da tıpkı Phyllis'in
yaptığıydı - büyüye

bel bağlamak.--

--Öyleyse sen korunmak için onun gücüne
güveniyorsun ve o

da büyülü bir nakaratla korunmak için

yalvarıyor - bu seni nerede

bırakıyor, baksana.

--Önemli olan başka bir şey daha var, Şimdi durumu bir de

Phyllis'in açısından düşün: eğer o, sana olan sevgisinin etkisiyle,

kendisine verdiği tanrıça rolünü kabul ederse bu rolün onun

kendi gelişmesine ilişkin olanaklara ne yaptığını düşün. Kaidesinin

üzerinde durabilmek için kendi acısı ve kendi korkuları hakkında

seninle hiçbir zaman konuşamıyordu - ya da bu yakınlara

kadar konuşamıyordu.--

--Biraz yavaş! Şunu yazayım. Bütün bunları
Phyllis'e açıklamam

gerekecek.-- Marvin şimdi çılgınca bir telaşla
yazıyordu.

--O halde bir anlamda, Phyllis kendi
tereddütlerini açıkça dile

getirmeyerek, hissettiğinden daha güçlüymüş
gibi davranarak,

senin söylenmemiş dileklerine uyuyordu.
Başlangıçta terapiye

gelmek istemeyişinin nedenlerinden biri buydu
gibi geliyor bana

- bir başka deyişle, senin, onun değişmemesi
yolundaki isteğini

sezinlemişti. Ayrıca, ona şimdi sorarsan buraya gelebilirmiş gibi

geliyor bana.--

--Tanrım şimdi gerçekten aynı dalga boyundayız. Onunla bunu

konuştuk bile ve Phyllis sizinle görüşmeye hazır.--

Ve böylece Phyllis de terapiye katılmış oldu.
Bir sonraki seansa

Marvin'le birlikte geldi - hoş, zarif bir kadındı ve
sırf irade

gücüyle çekingenliğini yenerek üçlü
seansımızda kendini cesurca

ortaya koydu.

Phyllis hakkındaki tahminlerimiz oldukça isabetliydi: çoğu

kez Marvin'i tedirgin etmemek için kendi yetersizlik duygularını

bastırmak zorunda kalıyordu. Ve tabii Marvin sıkıntılıyken ona

özellikle ihtimam göstermesi gerekiyordu - bu da demekti ki bu

yakınlarda ona hemen her zaman ihtimam göstermesi gerekmişti.

Ama davranışları tümüyle Marvin'in sorunlarına tepki niteliği

taşımıyordu. Aynı zamanda birçok kişisel sorunuyla, özellikle

eğitim eksikliğine ilişkin acı veren duyarlığı ve entelektüel bakımdan

çoğu insandan, özellikle Marvin'den aşağı olduğu inancıyla

cebellesiordu. Sosyal olaylardan korkup kaçınmasının bir

nedeni de, birinin ona, --Siz ne yapıyorsunuz?-- diye sorması olasılığıydı.

Uzun sohbetlerden kaçınıyordu çünkü üniversiteye gitmemiş

olduğu ortaya çıkabilirdi. Ne zaman kendini başkalarıyla

kıyaslasa, şaşmaz bir biçimde onların daha bilgili, daha akıllı, daha

çok sosyal beceriye ve özgüvene sahip ilginç insanlar olduğu

sonucuna varıyordu.

--Belki de,-- dedim, --senin gücünü
koruyabileceğin tek alan

seks. Marvin'in sana ihtiyaç duyduğu ve senin
üzerinde hiçbir

denetim uygulayamayacağı bir yer bu.--

Phyllis önce duraksayarak yanıt verdi ama
sonra sözler aralıksız

boşanmaya başladı. --Galiba Marvin'in istediği
bir şeyim olması

gerekiyordu. Çoğu bakımdan kendi kendine
yeten bir insan.

Çoğu kez ona sunacak pek başka bir şeyim
olmadığımı hissediyorum.

Çocuğum olmadı, insanlardan korkuyorum, evin

dışında

hiç çalışmadım, hiçbir yeteneğim ya da becerim yok.-- Durakladı,

gözlerini sildi ve Marvin'e, --Görüyorsun ya kafama koyarsam

ağlayabiliyorum,-- dedi.

Tekrar bana döndü. --Marvin ikinizin konuştuğu şeyleri bana

anlattığını söylemiş size. Ben de dolaylı biçimde terapide sayılırdım.

Konulardan bazıları gözümü açtı, Marvin'den çok bana uygun

düşüyorlardı.--

--Örneğin?--

--Örneğin, pişmanlık. Bu beni gerçekten canevimden vurdu.

Hayatımla ne yaptığım, ya da daha doğrusu, ne yapmadığım konusunda

çok pişmanlık yaşıyorum.--

O anda yüreğim Phyllis'e doğru aktı ve yardımcı olacak bir

şey söyleyebilmeyi çılgınca istedim. --Geçmişe çok amansızca bakarsak

pişmanlığa kapılmak kolaydır. Ama şimdi önemli olan geleceğe

doğru dönmek. Değişim hakkında düşünmemiz gerek. Olmaması

gereken, beş yıl sonra geriye bakıp bu gelecek
beş yılı yaşama

tarzından pişmanlık duymaktır.--

Phyllis kısa bir duraklamadan sonra yanıt verdi:
--Bir şeyleri

farklı yapmak için fazla yaşlı olduğumu
söyleyecektim. Otuz yıldır

böyle hissediyorum. Otuz yıl! Bütün ömrüm çok
geç kaldığımı

hissederek geçmiş. Ama Marvin'in şu son birkaç
hafta içinde

değişmesini izlemek çok etkileyici oldu. Siz
farkında olmayabilirsiniz

ama sırf bugün burada, bir psikiyatrin ofisinde
kendi hakkımda

konuşuyor olmam bile başlı başına büyük, çok büyük bir

adım.--

Marvin'in değişmesinin Phyllis'i değişmeye teşvik etmesinin

ne kadar şanslı bir durum olduğunu düşündüğümü anımsıyorum.

Terapi çoğu kez böyle işlemez. Hatta evlilikte gerginlik yaratması

az rastlanan bir şey değildir: eğer hasta değişir ve eşi aynı

durumda kilitlenip kalırsa evliliğin dinamik dengesi çoğu kez

bozulur gider. Hasta ya gelişmekten feragat etmek ya da gelişmeyi

seçip birlikteliği tehlikeye atmak zorunda kalır.
Phyllis böylesine

esneklik gösterdiği için minnet duyuyordum.

Konuştuğumuz son konu Marvin'in
belirtilerinin zamanlamasıydı.

Emekliliğin sembolik anlamının - yaşamın bu
önemli kilometre

taşının altındaki varoluşsal kaygının - belirtilerin
başlangıcı

için yeterli bir açıklama oluşturduğu yolunda
kendi kendimi

ikna etmiş durumdaydım. Ama Phyllis --Neden
şimdi?-- konusunda

ek açıklamalar da getirdi.

--Eminim ne söylediğinizi biliyorsunuz ve emeklilik fikri Marvin'i

sandığından daha fazla tedirgin etmiş olmalı.
Ama açıkçası

onun emekli olması fikri asıl beni tedirgin ediyor
- ve benim canım

sıkıldığında, herhangi bir şey hakkında canım
sıkıldığında,

Marvin de altüst oluyor. İlişkimiz böyle işliyor.
Ben kaygılanırsam,

hiç dile getirmesem de o bunu hisseder ve
tedirgin olur. Bazen

o kadar tedirgin olur ki benim tedirginliğimi alıp
götürür.--

Phyllis bütün bunları öylesine kolaylıkla
söylemişti ki, içinde

bulunduğu büyük gerginliği bir an için
unutmuştum. Önceleri

birkaç cümlede bir Marvin'e bakıyordu. Bunu
onun desteğini

almak için mi, yoksa söylemek zorunda
olduklarını onun kaldırabileceği

konusunda kendi kendini rahatlatmak için mi
yaptığından

emin değildim. Ama şimdi kendi sözlerine
kapılmış, bedenini

ve başını hiç kıpırdatmadan konuşuyordu.

--Peki Marvin'in emekliliği seni neden tedirgin
ediyor?--

--Şimdi, bir defa Marvin için emeklilik demek

seyahat demek.

Size benim seyahatle ilişkim konusunda ne anlattı bilmiyorum.

Gururlanacak bir şey değil bu, ama dünyanın yarı çevresini dolanmak

şöyle dursun evden ayrılmak bile epey güç geliyor bana.

Aynı zamanda Marvin'in evi 'devralmasını' da dört gözle beklemiyorum

doğrusu. Son kırk yıldır o bürosunu yönetti, ben de evi.

Biliyorum, ev onun da evi. Aslında onun evi diyebilirsiniz - onun

parasıyla alındı. Ama çeşitli koleksiyonlarını sergileyebilmek için

odaları yeniden düzenlemekten söz ettiğini duymak beni altüst

ediyor. Örneğin, tam bu aralar politik kampanya rozetlerini sergilemek

için camdan yeni bir yemek masası yaptıracak birini arıyor.

Ben politik rozetlerin tepesinde yemek yemek istemiyorum.

Korkarım başımız derde girecek. Bir de ...--
Phyllis durdu.

--Bir şey daha söyleyecektin, Phyllis?--

--Şey, en zoru da bunu söylemek. Utanıyorum.
Marvin evde

oturmaya başlayınca, her gün ne kadar az şey
yaptığımı görüp

bana olan saygısını kaybedecek diye

korkuyorum.--

Marvin yalnızca onun elini tuttu. Yapılacak en doğru şey bu

gibi görünüyordu. Aslında seans boyunca da derin bir duygudaşlık

içindeydi. Dikkati dağıtan sorular, basmakalıp espriler,

yüzeyde kalma çabaları yoktu. Seyahatin kendisi için önemli olduğunu

ama karısı hazır olana dek bekleyemeyecek kadar da

önemli olmadığını söyleyerek Phyllis'i rahatlattı. Ona kendisi

için dünyada en önemli şeyin aralarındaki ilişki olduğunu ve hiçbir

zaman kendini ona daha yakın hissetmemiş olduğunu açıkça

söyledi.

Phyllis ve Marvin'le çift olarak birkaç seans daha buluştum.

Yeni, daha açık iletişim tarzlarını pekiştirdim ve onlara cinsel

ilişkinin bazı esasları üzerine dersler verdim: Phyllis'in Marvin'e

ereksiyonunu koruması için nasıl yardım edebileceği; Marvin'in

erken boşalmadan kaçınmasını nasıl sağlayabileceği; Marvin'in

sekse nasıl daha az mekanik bir tarzda yaklaşabileceği ve ereksiyonunu

kaybederse Phyllis'i el ya da ağız yardımıyla
nasıl orgazma

ulaştırabileceği gibi.

Phyllis yıllardır eve bağlı kalmıştı ve tek başına
dışarı çıkmaya

artık pek seyrek cesaret edebiliyordu. Bu
örüntüyü değiştirmenin

zamanı gelmiş gibi görünüyordu bana.
Agorafobisinin anlamının

ya da en azından bir anlamının artık geçerli
olmadığına

ve paradoksla etkilenebileceğine inanıyordum.
Önce Marvin'den

Phyllis'in fobisini yenmesine yardımcı olmak
için yapacağım

önerilere uyma sözü aldım. Sonra ondan
Phyllis'e, hiç şaşmadan

iki saatte bir, eğer işyerinde ise telefon ederek,
tam şu sözleri

söylemesini istedim: --Phyllis, lütfen evden
ayırılma. Senin benimle

ilgilenmek ve korkmamı önlemek için her
zaman orada olduğunu

bilmeye ihtiyacım var.--

Phyllis'in gözleri şaşkınlıkla açıldı, Marvin'in
yüzüne inanmazlıkla

baktı. Ciddi olabilir miydim?

Marvin'e bunun çılgınca görüldüğünü
bildiğimi söyledim

ama onu talimatıma sadakatle uymaya da ikna ettim.

Marvin'in Phyllis'e evden ayrılmamasını ilk birkaç söyleyişinde,

birlikte kıkırdaşmışlardı: gülünç ve yapay görünüyordu bu;

Phyllis zaten aylardır evden ayrılmamıştı. Ama çok geçmeden kıkırdaşmalar

yerini sinirlenmeye bıraktı. Marvin, ona aynı budalaca

lafları yineleyip durmaya söz verdiğim için bana sinirleniyordu.

Phyllis, Marvin'in benim talimatımı izlediğini bildiği halde,

kendisine evde oturmasını emrettiği için ona sinirleniyordu.

Birkaç gün sonra tek başına kütüphaneye, sonra alışverişe gitti ve

birkaç hafta içinde de yıllardır gitmemiş olduğu kadar uzaklara

gitmeyi göze aldı.

Terapide bu tür manevralara çok seyrek başvururum; genellikle

bedeli fazla yüksektir - terapi ilişkisinin içtenliğini feda

etmeyi gerektirir. Ama terapideki temelin sağlam olduğu durumlarda

bu tür bir yaklaşım etkili olabilir ve tembihlenen davranış,

belirtinin anlamını çürütür. Bu vakada Phyllis'in agorafobisi onun

belirtisi değil, onların belirtisiydi ve evlilik dengesini korumaya

hizmet ediyordu: Phyllis Marvin için sonsuza dek oradaydı; Marvin

dünyaya atılabilir, geçimlerini sağlayabilir, ama Phyllis'in

onu daima orada beklediğini bilerek kendini güvencede hissedebilirdi.

Bu yöntemi kullanışında bir tür çelişki var gibiydi: varoluşçu

yaklaşım la yönlendirici paradoks genellikle tuhaf bir çift oluşturur.

Ama burada izlenen sıra doğal görünüyordu. Marvin, umutsuzluğunun

derin kaynaklarıyla yüzleşmesi sonucunda kazandığı

içgörüyü Phyllis'le olan ilişkisine uygulamıştı.
Cesaretinin kırılmasına

karşın (düşlerinde gece bir evi inşa edememek
gibi

sembollerle anlatılıyordu bu) yine de karısıyla
ilişkisini köklü bir

biçimde yeniden kurmak yolunda ilerlemişti.
Şimdi Marvin de

Phyllis de birbirlerinin varlığına ve gelişmesine o
kadar önem veriyorlardı

ki, bir hastalık belirtisini yuvasından söküp atma
sürecinde

içtenlikle işbirliği yapabiliyorlardı.

Marvin'in değişimi bir uyarlama sarmalı
başlatmıştı: kısıtlayıcı

bir rolden kurtulan Phyllis, birkaç haftalık bir sür
içinde muazzam

bir değişim geçirdi ve bu iyileşmeyi ertesi yıl bir
başka terapistle

sürdürdüğü bireysel terapide pekiştirdi.

Marvin'le ben yalnızca birkaç kez daha
buluştuk. İlerlemesinden

hoşnut olan Marvin, kendi deyimiyle,
yatırımından iyi bir

kazanç sağlamıştı. Terapiye başvurma nedeni
olan migreni bir

daha hiç nüksetmedi. Ruh halinde hala
salınmalar oluyorsa da

(ve bunlar hala sekse bağlıysa da) bunların
şiddeti hatırı sayılır

derecede azalmıştı. Marvin şimdi bu salınmaların son yirmi yıl

boyunca olanlarla hemen hemen aynı olduğunu tahmin ediyordu.

Ben de çalışmamızdan tatmin olduğumu hissediyordum. Her

zaman yapılabilecek daha çok şey vardır ama genel olarak ilk seansımızda

tahmin edebileceğimden çok daha fazlasını başarmıştık.

Marvin'in keder yüklü düşlerinin kesilmiş olması da güven

vericiydi. Son birkaç haftadır düşlerin sahibinden hiç mesaj almamış

olmakla birlikte bunun eksikliğini hissetmemiştim. Marvin'le

düşlerin sahibi kaynaşmıştı ve şimdi onlarla bir tek kişiyle konuşur

gibi konuşuyordum.

Marvin'i bir dahaki görüşüm bir yıl sonra oldu:
hastalarla her

zaman bir yıl sonra bir izleme seansı için
randevulaşırım - hem

onların yararı hem de benim aydınlanmam için.
Bu arada hastaya

ilk seansımızın bir bölümünün ses kayıtlarını
dinletmeyi de adet

haline getirmişimdir. Marvin ilk görüşmemizin
on dakikasını büyük

bir ilgiyle dinledi, bana gülümsedi ve, --Bu
hödük de kim?-- dedi.

Marvin'in şakasının ciddi bir yanı vardı. Birçok hastadan aynı

tepkiyi duymuş olduğumdan bunu değişimin geçerli bir işareti

olarak görmeye başlamıştım. Marvin aslında şöyle diyordu: --Ben

artık farklı bir insanım. Bir yıl öncesinin Marvin'ini tanımakta

güçlük çekiyorum. Eskiden yaptığım şeyler - hayatıma bakmayı

reddetmek; başkalarını denetlemeye ya da sindirmeye çalışmak;

başkalarını zekamla, çizelgelerimle, ayrıntılara gösterdiğim özenle

etkilemeye çalışmak - hepsi bitti. Artık yapmıyorum bunları.--

Bunlar hiç de ufak tefek düzeltmeler değildir:
kişilikte temel

değişikliklerin belirtileridir. Ancak, öyle incelikli
bir nitelik

taşır ki çoğu araştırma-sonucu anketlerinde
genellikle gözden

kaçarlar.

Marvin her zamanki özenli yaklaşımıyla,
terapide ele aldığımız

konuları gözden geçirip değerlendiren bir yıllık
izleme notlarıyla

birlikte, hazırlıklı gelmişti. Hüküm karıştı: bazı
alanlarda

değişimleri koruyup sürdürmüştü; diğerlerinde

biraz geriye kaymıştı.

Önce bana Phyllis'in gayet iyi gittiğini bildirdi:
evden ayrılma

fobisi çok düzelmiş durumdaydı. Kadınlar için
bir terapi grubuna

girmişti ve sosyal olaylara katılma korkusu
üzerinde çalışıyordu.

Belki de en etkileyici olanı, eğitim eksikliği
konusundaki

kaygısını, kendini çevreye uydurma yoluyla -
üniversitenin öğrenci

olmayanlar için açtığı birkaç yardımcı kursa
kaydolarak - ele

almasıydı.

Peki ya Marvin? Migreni artık yoklamıyordu.

Ruh halindeki

salınmalar devam ediyordu ama onu aciz bırakacak düzeyde değildi.

Hala dönem dönem iktidarsızdı ama bu konuyu daha az

düşünüyordu. Emeklilik hakkında fikrini değiştirmişti ve şimdi

yarım gün çalışıyordu, ama sahasını değiştirmişti ve daha çok

gayrimenkul geliştirme ve işletme konularında - yani daha ilginç

bulduğu işlerde - çalışıyordu. Phyllis'le ilişkileri hala çok iyiydi

ama zaman zaman karısının yeni faaliyetleri nedeniyle kendisini

mağdur ve ihmal edilmiş hissediyordu.

Ya benim eski dostum, d   lerin sahibi? Ona ne olmuştu? Bana

bir mesajı var mıydı? Marvin karabasanlar ya da çok etkileyici

d   ler g  rmemi  olmakla birlikte gecelere özgü fısıltılar olduğunun

farkındaydı. Bulu mamızdan bir gece önce gizem dolu kısa

bir d    g  rm  t . Bu d    ona bir şeyler anlatmaya çalışıyor gibiydi.

Marvin belki de benim bunu anlayabilece imi söyledi.

Karım,  ıplak ve bacaklarını açmış, önümde duruyor. Bacaklarının

oluşturduğu üçgenden uzaklara bakıyorum.
Ama bütün görebildiğim,

uzakta, çok uzakta, ufukta beliren annemin
yüzü.

Düşlerin sahibinden bana son mesaj:

--Görüşüm, yaşamımın ve düş gücümün
kadınlarıyla sınırlanmış.

Bununla birlikte yine de çok uzakları
görebiliyorum.

Belki de yeterli bu.--

.....
.....